

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

STOCKHOLMSLIF

OCH

SKÄRGÅRDSLUFV

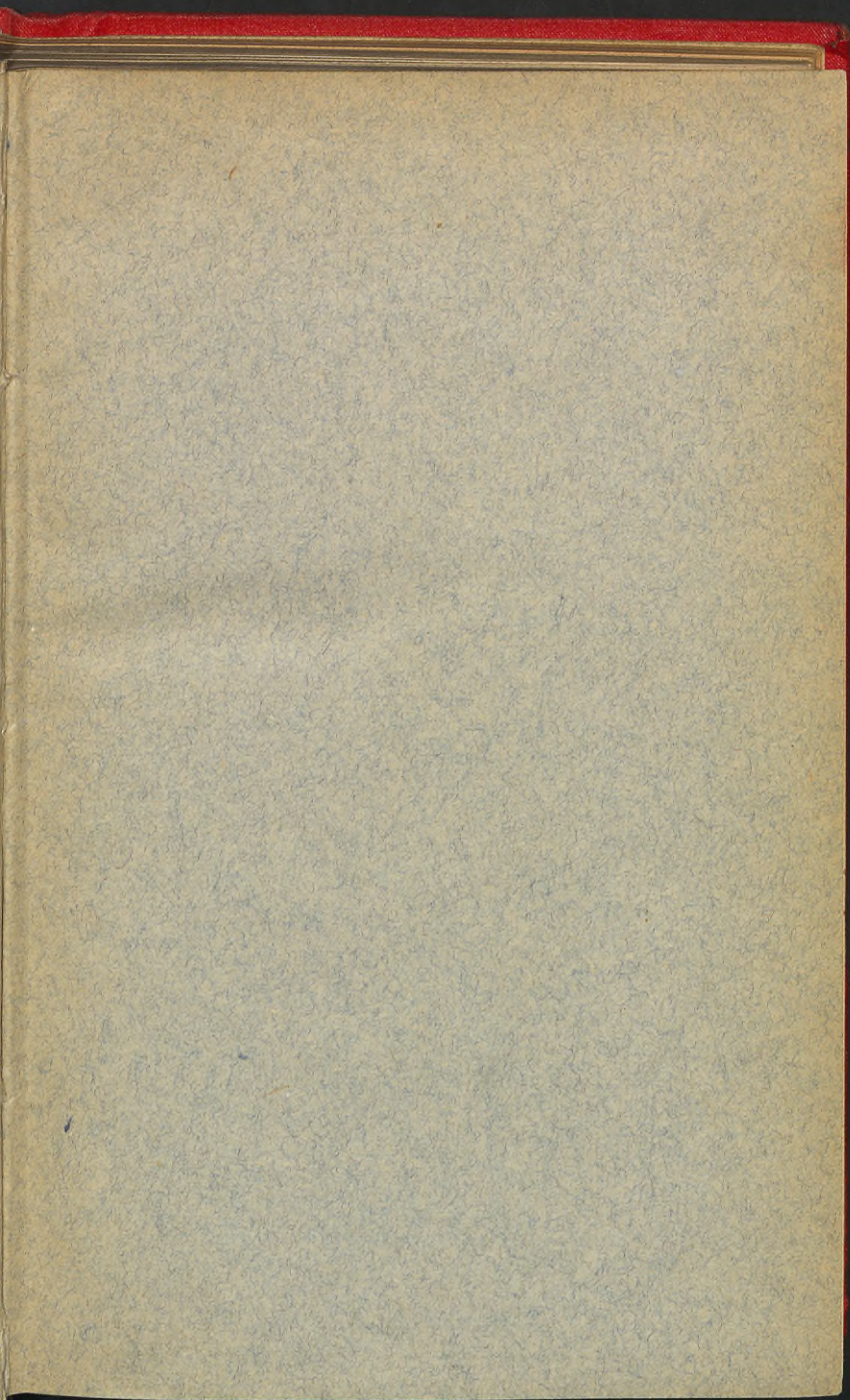
AF

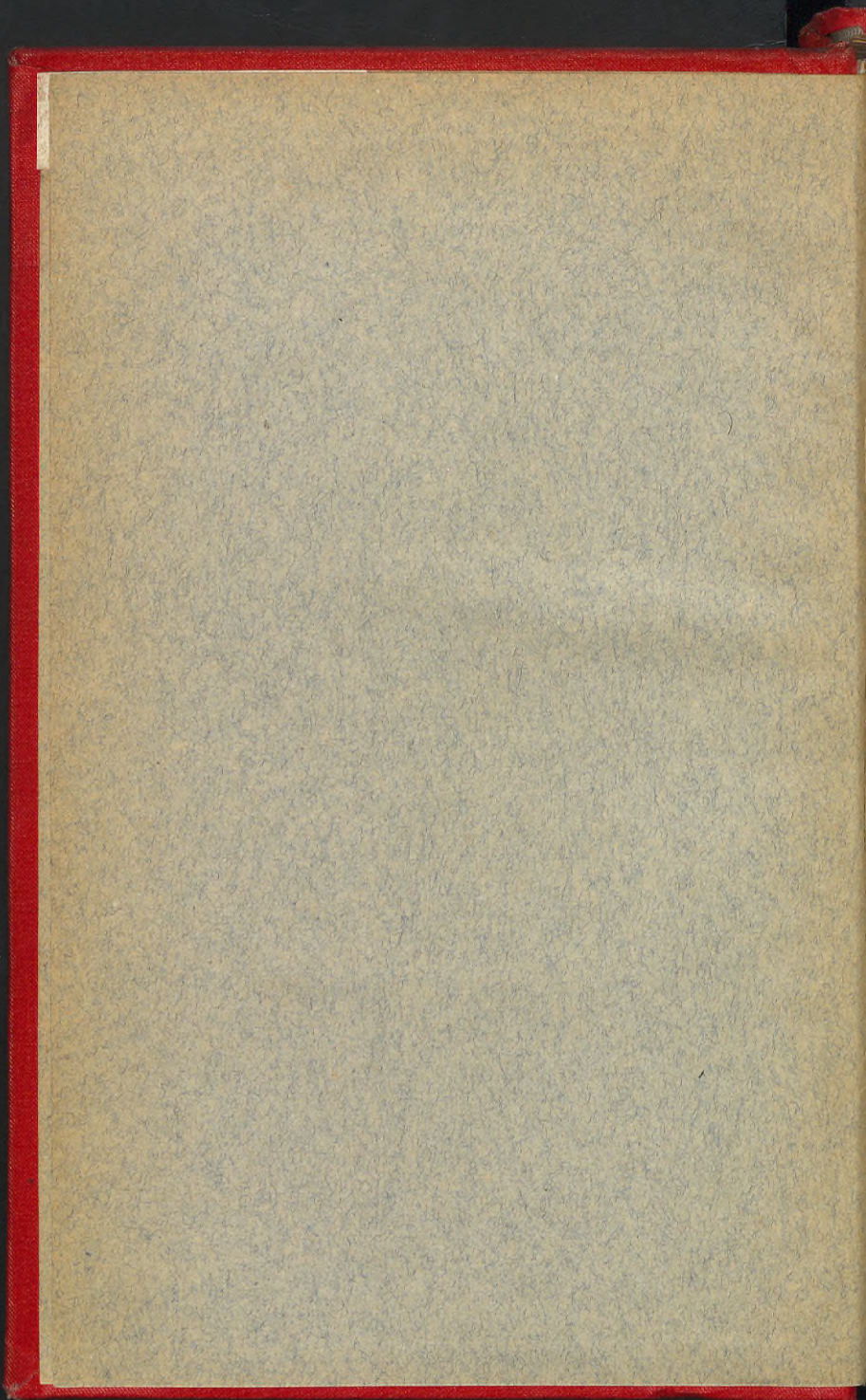
FRANS HEDBERG

Litt.
Sv.

STOCKHOLMSLIF

OCH

SKÄRGÅRDSLUF

NYA BERÄTTELSER

AF

FRANS HEDBERG.

STOCKHOLM
OSCAR L. LAMMS FÖRLAG.

STOCKHOLM

O. L. SVANBÄCKS BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG, 1886.

Förfall.

En bit artistlif.

1.

Det blåste skarpt och bitande från norr och vinden svepte igenom de bladlösa träden i Humlegården, pustade på »vargögonen» på Vestra Humlegårdsgatan, så att de stackars lyktorna flämtade mera än vanligt, sopade hela högar af vissnade löf med sig utefter de af frosten urblekta gräsmattorna, och bet igenom de tunna rockarna på ett par trashankar som fattat posto på träbron der gångvägen viker af öfver kullen midt för huset N:o 3 på nuvarande Engelbrektsgatan, och stodo der huttrande och blåfrusna, just när klockan från Östermalmskyrkans torn slog elfva i den gråa och ruskiga Novemberqvällen.

— Kan du säga, hvar i helskotta en ska' få tak öfver hufvet i natt, du Kask? — sade slutligen den ene af dem, i det han hoppade på ett ben för att hålla sig varm, och höll upp den foten på hvilken skon var trasigast, — för här börjar liksom bli litet kusligt, eller hur?

— Åhja, inte är det så värst näsvarmt! — svarade den andre i det han stack händerna i fickorna på en gammal kavaj utan knappar, — men en får väl vara nöjd, sa' han som fick middag hvarannan dag! Om det bara kom någon sate som man kunde få en slant utaf, så kunde man försöka komma in på herberget borta vid Bagar Davids backe.

— Så här dags? Nej du, di stänger klockan tio! Då vore det mycket likare att bulta upp Andersonskan borta i Lambyska verket, så kunde man kanske få sig en sup i kroppen! Och en sup i det här vädret, det är så godt som sängkläder, det, du!

— Ja, den som tocke hade! — sade den andre med en suck, i det han tog händerna ur kavajfickorna och började slå armarne i sidorna, — nej det borde aldrig finnas nån vinter, det är saken ser du, Kask! Om sommaren går det väl an att vara pank och husvill! Då kan man lägga sig ute i skogen vid Lilljans, — fast nu är det också förstört, sen di la' dit den der förbannade jernvägen!

— Ja, ser du Lindgren: de unnar inte en fattig fan nånting nu mera, det är saken det! Förr hade man hus i hvar buske och krog i hvar hörn; men nu ä' det bara di rika som får ligga mjukt och supa hur mycket di behagar! — Men tyst, der kommer en knogandes från Norrlandsgatan — den ska' vi lägga an på du — fy fan: det var ju en poliskonstapel!

— Om vi skulle ta och öfverfalla den du, så fick vi åtminstone husrum i natt att börja med — eller hvad säger du, Kask?

— Nej, hör du Lindgren, fattig men stolt, säger jag! Klå grisar har jag aldrig kunnat med! — Tyst, han vek af uppåt Södra Humlegårdsgatan! Men hör du, hvar låg du i natt, du?

— Ombord på en kolpråm nere vid Grefbron, och der mädde jag riktigt skönt, för ser du, de hade lagt kvar ett par gamla säckar nere under akterskottet, och di va riktigt bussiga att ha', sa' flickan om lifgardisterna. Men när jag nu skulle dit och hyra rum igen för natten, så hade di satarne bogserat bort'en, du! Är det inte svinaktigt?

— Visst tusan är det det! I natt som var låg jag i en tobakslada ute vid Tullportsgatan, men i qväll så hade trädgårdsmästartjufven satt hänglås för na', så

det var täppt, det! Ser du! nu kommer det en till, du! Han har skorstenshatt, du — då är det nånting gentilt! Den skall vi ligga efter, så att han ger oss en slant . . .

— Han kryssar, du! Han är på kulan! Ska' vi ta och ge honom ett nyp och känna efter hvad han har i fickorna?

— Nej, hör du Kask, det låter vi allt bli, du! Hör du inte hofslagen mot gatan der uppe vid Esplanaden? Det är artilleripatrullen du, — och för resten, hvarför ska' en göra karlen illa, när han varit ute och gjort sig en glad qväll? Han har kanske godt ölsinne och då ger han oss nog en hacka. Stanna här du, så går jag emot' en ett tag.

— Åh, hör du, du ä' för blödsint, Lindgren! Låt oss lappa till honom i stället, så kan en komma in på en sex månar och slippa slita en hund här ute på gatan!

— Tyst nu och var inte dum! Kan en få nånting med godo så tycker jag det är dumt att sätta sig i klister! Och ärlighet varar längst, ser du Kask!

Emellertid hade den sene vandraren kommit närmare och vek nu af uppåt gatan der de begge traskarne stodo. Det var en framåt tretti års karl, med ett muntert och öppet ansigte, fastän det nu var temligen slappt och sömnigt, till följe af libationerna i det glada lag, hvarifrån han nu styrde sina steg hemåt. Hatten var betydligt akterstagad och öfverrocken uppknäpt, den ena gummigaloschen hade han tappat eller glömt kvar, och det gjorde att han haltade litet på ena foten, och att man vid hvarje steg som han tog på gångbron hörde en duns och ett tassande, en egendomlig otakt, som ibland förvärrades af ett snedsteg åt den ena eller den andra sidan. I ena handen svängde han en käpp som han ibland slog i gatan bredvid bron, så att det gnistrade om dobbskon, och den andra hade han

lagt på ryggen, antagligen för att bättre behålla balansen. Han gnlade med sludrande röst på någon munter dryckesvisa, och bäst som han gick, stannade han och mumlade några otydliga ord för sig sjelf.

När han kom ett litet stycke från de båda karlarne, steg den som kändes vid namnet Lindgren, fram några steg och sade till hälften bedjande, till hälften i pockande ton:

— Goda herrn, ge mig en slant till nattherberge, så är herrn hygglig!

— Hvad sa' du för slag, karl? — sludrade den tilltalade förvånad, i det han tvärstannade vid tilltalet.

— Ge mig en slant till nattherberge, sa' jag! Söta goda herrn, bara tjugufem öre, så räcker det!

— Smickrare! — utbrast den upprymde med ett gapskratt, — hvem tusan är du, som tigger utaf en fattig artist?

— Det är detsamma hvem han är! — svarade den andra karlen rätt, i det han steg fram på andra sidan om den glade rumlaren, — ro hit med slantarne nu bara, annars — —

— Åh tusan! — skrattade denne lika muntert som förut, — nyss var det bara en och nu är det två! Jo det här är treffigt! Jaså, gubbar, ni har inte något nattqvarter? Ja det är förbannadt hårdt, i synnerhet den här årstiden, men inte rår jag för det!

— Nej, men herrn som har varit ute och haft roligt och fått i sig en hop med goda saker, herrn ska' tänka på dem som hvarken har nånting i sig eller nånting på sig!

— Det har du förbaskadt rätt i, min hedersgubbe! Det borde man alltid göra här i verlden! Men ser du, man har så förbaskadt mycket annat att tänka på! Punsch och flickor och kortlapparne sen! Och så har man inte så fullt upp sjelf, fast man har en någorlunda hel rock och ett kyffe att bo uti! Men ser du, det är lifvets filosofi, min gubbe.

— Resonnera inte nu, utan ro hit med pengarne bara! — utbrast Kask i det han närmade sig ändå mera, — för annars kan det bli dyrare än herrn tror!

Och innan den andre hann hindra honom, ville han fatta tag i kragen på rumlarens rock, men denne hade märkt hans afsigt och gaf honom helt oförmodadt ett slag öfver armen med käppen, så att han svärjande drog sig tillbaka.

— Jaså, du talar ur den ton, du! — utbrast han derpå, i det han höjde käppen på nytt, i fall den andre skulle velat närma sig igen, hvilket han dock icke gjorde till följe af slaget på armen, — jaså, du är af den sorten, du!

— Förlåt honom, goda herrn, — sade den andre på samma gång ödmjukt och frimodigt, — det är inte så godt att hålla klorna på sig när det svider i skinnet!

— Åhnej, det kan du då ha rätt i! Men nog är det här en förbannadt lustig stad, der det inte fins någon polis, utan der en hederlig medborgare kan bli både rånad och mördad midt i stadens allra förnämaste trakt! — återtog den anfallne, med ett hastigt och kort skratt, i det han såg sig omkring först nedåt Humlegården, sedan framåt gatan, der likväl kröken borta vid Eriksberg hindrade utsigten. Sedan han förvissat sig om att ingen fans som kunde hjälpa honom i fall det behöfdes, fortsatte han i det han kände i sina fickor, — hur mycket var det ni sa' att ni behöfde, gubbar?

— Har herrn bara ett tjugufemöre, så räcker det nog! — svarade den som först närmast sig honom.

— Till mans ja, — bifogade han som fått slaget öfver armen, — så räcker det till litet konfonjum också!

— Och det tror du, din bandit, att du skulle få någonting med? — utbrast den glade nattvandranden, i det han efter många fåfänga försök kränglade fram en børs ur fickan, och började gräfva i den på begge sidor

om ringen, — men ser du, det lurar du dig på! Annat är det med honom som var höflig, ser du. Han skall fan i mig ha ett tjugufemöre, om det också är det sista jag har, det skall han! Jo, vänta! — skrek han hastigt triumferande, i det han höll upp ett mynt mot den strax bredvid blinkande gatlyktan, — här har jag pluringen . . . nej! det var ett tioöre, jag tyckte bestämdt att jag . . . aha! vänta litet, det var i västfickan, det var det! — och nu började han gräfvä i den, men der fans ingenting, och så fortsatte han alla fickorna igenom, till dess han slutligen fick tag i någonting i den lilla yttre bröstfickan på öfverrocken, hvarefter han mumlade — jäså! det var der jag lade den! Jaha, det var det! nu kommer jag ihog det! Se här har du, hugg'en min gubbe och slit'en med helsan!

Och dermed lade han en krona i handen på den trashanken som lydde namnet Lindgren, hvarpå han skratande tillade:

— Kan du vexla och ge tillbaka, så inte mig emot! Men kan du inte, så gör dig inte samvete utaf det, utan tag den, du, och laga att du får tak öfver hufvut både för dig och kamraten!

— Tack goda herrn! — utbrast karlen i det han såg på honom med förvåning och glädje på samma gång, — om lifhanken sitter i mig och hin håle inte har ätit upp märket, så ska' herrn få tillbaka på den, det lofvar jag!

— Åh, det är detsamma, begriper du! Hvad tusan angår det dig att det är min sista krona, och att jag får titta mig om efter frukost i morgon bitti? Det är min sak och inte din, begriper du! För resten har jag smort mig så bra i qväll, så jag kan behöfva litet magrare diet i morgon! Men det var baddarn hvad det blåser kallt! Adjö med dig nu, — håll ögat på kamraten din, så ni inte kommer i klammeri med polisen, — i fall den är ute i natt, hvilket jag tviflar på! Hvad blänger du på västfickan för? — ropade

han derpå med den drucknes vanliga tvära öfvergång, i det han hytte med käppen åt den andre, — tittar du efter klockan, din krabat? Ha, ha, ha! Ja, om du har lust att bryta dig in i pantbanken på Badstugatan, så kan du kanske få tag i henne; för der står hon, om du vill veta det! — Och dermed aflägsnade han sig med strubblande steg, i det han sköt hatten ännu mera bakut och svängde med käppen. När han kommit några steg framåt, vände han sig hastigt om och höll på att förlora jenvigten, i det han ropade till de båda karlarne, som redan hade gjort helt om och höllo på att skynda ned utför gatan:

— Hör ni gossar! En sak så god som två: Ni får lof att bli goodtemplare, för det fins ingenting uslare än att människan lefver som ett svin, kom ihog det!

— Det ska' herrn säga, det! — utbrast Kask hånfullt, i det han vände sig om och hytte med knytnäfven efter honom, — så ska' just nykterhetspredikanterna se ut!

— Tyst då din otacksamma kanalje! — rättade Lindgren honom, — om han också har en smula i hufvut, så är det hjerta på'n i alla fall! De andra bara predikar, de, och ger sju tusan om man både svälter och fryser!

— Hvad vet du huru mycket hjerta han har, när han är nykter? — fortsatte kamraten, i det de veko af inåt krokarne vid f. d. Lambyska verket, midt emot der vedgården ligger, — han är nog lik de andra blod-sugarne, tänker jag, som bara vill klå de fattiga och lefva som herrar sjelfva!

— Om så skulle vara, så håll truten på dig då, och gå inte och gläfsa öfver att han var full! — svarade den andre, — det är bättre att vi ta ut stegen, så att vi kommer in innan Andersonskan hinner krypa till kojs!

2.

När artisten Viktor Bark, ty så hette den glade nattvandrararen, kommit upp till hörnet af Esplanaden, tvärstannade han i en hast, vände sig nedåt gatan som han kommit ifrån, och började utbrista i en af de monologer, som för druckna personer äro så säregna. Tankarnes vanliga gång är ju rubbad, hvarför skulle då icke deras vanliga tysta form också rubbas och förändras? Det kan ju icke nekas till att ruset är ett halft vansinne, och galningar tala alltid högt för sig sjelfva.

— Förbaskadt underligt! — utbrast han, i det han satte sig på räcket som omger hörnplanteringarne i Humlegården och petade omkring sig med käppen i den våta sanden, som var tillpackad efter dagens regn, hvilket nu blifvit aflöst af den pinande blåsten; — förbaskadt underligt är det ändå! Der kommer jag från svensxan för Lind, borta på Hamburger börs — treflig lokal den der, en trappa upp — och har litet i hatten, och så ska' jag råka ut för ett sån't der äfventyr midt på kronans gata! Det var en för märkvärdig karl, den der ena busen — han som fick kronan! Han var bestämdt inte alldeles moraliskt förderfvad — nej det var han inte! Au! — gäspade han sedan med full hals, och slutade med en lätt hicka, — jag kan just undra hvad klockan kan vara? Tolf är hon inte, efter som eleklektriska ljuset brinner ännu! Eller kanske de låter det brinna till ett? Nej tolf släcker de grannlåten! Snyggt ljus, det der! Kan just undra hur det skulle gå att måla vid det, jag? Vete tusan, det är bestämdt för hvitt — det har inte det der varma som solljuset — eller kanske det ser så kallt ut för att det blåser — och så blinkar det så rasande — åh blinka i . . .! — Nej nu tror jag vi går hem och lägger oss! — — Och dermed steg han upp och gick framåt Engelbrekts-gatan till dess han kom till hörnet af Östermalmsgatan,

der den gamla Vestra Humlegårdsgatan slingrar sig af mellan plank och tobaksland, förbi ett gammalt lutande trähus med ett åkeri och en gammal qvarn längre upp på tomten, midt för det stora hvita stenhuset som står så ensamt uppe på backen, liksom en förpost för en antågande armé, det nya Stockholm, som snart skall uttränga det från dess plats.

I hörnet stannade han ånyo. Han såg med slöa blickar efter ett par artillerister som med en dalkulla emellan sig vandrade gatan framåt under prat och skratt, och så började han monologen ånyo:

— De äro lyckliga, de der gökarne! De känner inte af någon kyla, inte! Flickan håller dem varma, kan jag tänka! Jag undrar hur det skulle vara att måla det der? Kulla mellan två artillerister — fin genre — och så i mörkret, med en gaslykta strax bredvid! Men vänta litet — — det vore ändå bättre — mitt eget äfventyr nyss — artist emellan två trashankar! Det har jag lust att försöka! — Det vore nånting att sätta upp på opponentutställningen, det! Också i mörkret — grått i grått förstås — det ska' det vara, annars duger det inte! Ja, det har jag lust att börja med i morgon! Lilljans ja! Det är slut, det! — fortfor han — i det han blickade framåt slutet af gatan, der det gamla Bellmansminnet stått, — slut som allt det vackra och pittoreska! Nu är det bara smårucklena i hörnet af Eriksbergstomten, som står kvar — de der som de påstår att spåqvinnan Arvidsson bodde i — hon som spådde Gustaf den tredje att han skulle få sig ett skott på maskeraden, — nu är der lumpbod i stället för Pythiastempel — jo jo! så förgår jordens herrlighet! — Nej fy fan! det vill jag inte tänka på, det är bäst jag går hem och lägger mig!

Och så tog han ett steg, men så kom en ny tankegång på honom, och så stannade han igen.

— Lind ja! — mumlade han i det han först lyfte på hatten och sedan med en häftig rörelse drog ner den

i pannan så att den nästan dolde ögonbrynen, — han kommer riktigt i smöret, han! Gumman Berg, svärmorern ska' bli, har dugtigt med pengar, påstås det — hus har hon åtminstone; men hur rik han än blir, en plankstrykare är och blir han ändå — jo, lita på det, för min räkning blir han det!

Och så satte han sig i gång uppåt den krokiga vägen som inte har mera gemensamt med en gata än namnet. Han stupade och stapplade oupphörligt i de djupa hjulspåren, som de tunga sand- och stenkärrorna från och till byggena i de nya stadsdelarne hade plöjt i den lösa sanden och den fastare leran, och i hvilka bildat sig djupa vattenpusslar efter regnet på dagen.

— Otreflig gata, det här! När jag väl får min nya tafla färdig, så flyttar jag bums! — ja, det vill säga, i fall någon människovän vill köpa henne! Om jag skulle fråga Linds blifvande svärmor? Nej fan! kärngen ser inte ut att intressera sig för konst, — då hade hon väl aldrig låtit flickan få gifta sig med Lind! Gifta sig, ja! jag undrar hur det skulle vara? Vore kanske inte så dumt ändå! Men hvem skulle jag —? Ja, det är detsamma, det, men nog vet jag en som — ha ha ha! *Hon* skulle gifta sig med *mig* — med »svinet» Bark, som de kalla mig! Ha, ha, ha.

Och han slog till ett gapskratt, så hårdt och så hemskt på samma gång, att en grå katt, som försigtigt kom spatserande framåt vägen, tog ett högt skutt i förskräckelsen och hoppade öfver planket in i tobakslandet på högra sidan, i det han på samma gång fräste till, antingen af rädsla eller af förargelse öfver att bli störd i sina filosofiska nattfunderingar. Bark stannade, ryckte till, tittade efter katten, som hans slöa blick knappast kunde urskilja i mörkret, och sade i det han fortsatte sin väg:

— I ett fall är den här vägen bra — man kan gå hem hur dan man vill, för det är ingen som ser en!

Inte en katt en gång — — jo! jag undrar om inte det der var en katt ändå? Jo, men han sqvallrar inte, hvarken för akademien eller opponenterna — och om han också hoppar öfver planket, så ser han en inte öfver axeln för det, och det är alltid en god sak. Nå, här har jag utsprängningen till den der nya gatan — då är jag strax hemma! Det är också en idé att göra gata här i moraset och bergena! Och så de der husena ser ut se'n, som ligger här på de höga stenfötterna! — Alldeles som pojkar, som går på styltor! Men hvad angår det mig? Stockholm är en fin stad, en bra och treflig stad, men nog börjar den växa ut i galig ända, alltid! — Vore jag stadsfullmäktig, så — ja, så gjorde jag väl som alla andra, kan jag tänka! Det blef väl slutet på visan, det! Seså, här har jag porten, om jag nu bara får tag i portnyckeln också, så går jag upp och lägger mig. Jag kan undra om de ligga nu, de der gökarne som fick min krona? Fan så dumt att jag inte skulle ha ett tjugufemöre, så hade jag haft kronan kvar — åh skräp, de behöfde den antagligen bättre än jag.

Just som han vid dessa ord satte nyckeln i den lutande porten till det lilla envåningshuset som stod så ensamt der borta vid kröken uppåt den nya stadsdelen der en dag Karlavägen kommer att gå fram, hörde han steg bakom sig, lätta, hastiga steg som tycktes bevingade af rädsla, och då han förvånad vände sig om för att se hvem det kunde vara, som så sent passerade den ödsliga gatan, såg han något ljust skymta fram i mörkret, och efter några ögonblick stannade ett fruntimmer, insvept i en kort kappa och med en liten uppvikt hatt på hufvudet, alldeles invid honom.

— Nej se, det är herr Bark, — sade hon helt andtruten, då hon kom fram till porten der han stod, — jag tyckte väl att jag hörde någon som läste på porten! Så bra, nu slipper jag bulsa upp mamma, som visst har gått och lagt sig!

— Tjenare, fröken lilla! — helsade Bark och försökte intaga en så säker och obesvärad ställning som möjligt, — är fröken ute och går så här sent?

Hon hörde på den sluddriga rösten hur det var fatt med honom, och det var med någonting kallt i tonen, som hon svarade, i det hon drog kappan tätare omkring sig:

— Ja det vet väl herr Bark, att vi aldrig få stänga cigarrbodarna förr än hon slagit elfva! Om lördagarne få vi ju till och med stå der till tolf. Men hur är det, går inte porten upp?

— Jag vet inte hvad det är som kommit i låsgången — — vänta nu! Ja, nog är det ett slafflif för en ung flicka! Är fröken kvar nere på Norrmalmsgatan — jag var inne der här om da'n och — —

— Nej, nu är jag på Regeringsgatan — — men får jag låna nyckeln, så tror jag att jag kan bättre — —

— Seså der ja, nu är den uppe! Var så god och stig på! Jaså, fröken har flyttat till Regeringsgatan, då ska' jag titta in och bli kund emellanåt — —

— Tack, herr Bark, och god natt! — svarade den unga flickan hastigt, i det hon skyndade in genom porten, tydligen angelägen att bli af med sitt sällskap — det går lättare att läsa igen den inifrån!

— Är det så brådtom? Kan ni inte stanna och prata liten smula? — Har fröken tänkt på det der som jag sa' härom da'n?

— Att sitta modell för en tafla? Nej, tag tackar! Det har jag hvarken tid eller lust till — man kan nog få tal på sig ändå!

— Ja, men ser fröken, konsten — — att tjena den — — —

— Nej, det blåser alldeles för kallt! God natt, god natt herr Bark! Sof godt.

Och med ett lätt skratt skyndade den unga flickan midt öfver gården och in genom den öppna förstudörren till det lilla huset, som till och med nu i mörkret såg

trefligare ut ifrån gården än ifrån gatan, der ett snedt och murket plank helt och hållet förstörde utseendet af det hela,

Bark läste igen porten med någon möda, och mumlade för sig sjelf:

— Rar tös det der! Alldeles för god att stå i cigarrbod och låta kurtisera sig af hvem som helst! — Om jag begriper hur någon mor kan vilja sätta sin dotter i en cigarrbod — skulle bli en fin modell, det der! Har en så stilig nacke, och axelfästet är så kraftigt och mjukt på samma gång — jaja, men det vore kanske inte bättre om hon hade kommit på schweitzeri, och de fattiga flickorna har inte mycket att välja på! Förvånar mig att hon inte kommit in vid baletten — modern ser mig ut för litet af hvarje.

Nu skulle han just till att ta' ur portnyckeln, men den satt fast, troligen därför att han vridit den ett halfslag för långt omkring, men det märkte han inte. I stället började han vricka och bända på den, och det var inte långt ifrån att han vridit af axet, när i det-samma förstudörren öppnades på nytt och den unga flickan stack ut hufvudet genom den och hviskade till honom:

— Herr Bark! för Guds skull, kom och hjälp mig!

Och rösten hade en sådan sällsam klang af förfäran och smärta, att Bark i ett ögonblick blef nästan nykter, fick med ens nyckeln ur låset, och stod utan att ragla vid den unga flickans sida, i det han frågade med mycket stadigare röst än förut:

— Hvad är det, fröken Anna?

— Mamma har satt sin nyckel i dörren och hon vaknar inte, fast jag bultat på allt hvad jag förmått! Herre Gud, tänk om det händt henne någonting — — hon mätte illa i morse när jag gick — o min Gud, tänk om —

— Seså, seså, tänk nu ingenting! Hon har somnat, vet jag — nyss somnat och då sofver man alltid

tungt — åtminstone är det fallet med mig, det vet jag — — Hur är det, fröken Anna, har ni inte ett köksfönster åt andra sidan? Stanna qvar här ni, så ska' jag gå och se om man kan få upp det.

— Det går inte! Mamma ser alltid så väl efter att allting är stängdt om qvällarne — —

— Ja men i qväll kan hon ju ha' glömt det, fast hon stängt dörren så väl, — — hör nu, vill fröken Anna hålla i min hatt? — Får jag upp det, så kryper jag in och öppnar andra vägen — men se, hatten är jag litet rädd om — det är den enda jag har! — Och innan hon hann svara, räckte han henne hatten och var med några steg igenom den mörka farstun och ute på gården på andra sidan. Efter ett ögonblick hördes klang som af en sönderbruten fönsterruta, hvars bitar skrällde emot knaperstenarne på gården, derpå hördes ojemna steg innanför dörren i farstun, så trefvande händer på låset, derpå en nyckel som vreds omkring och så gick dörren slutligen upp.

Den unga flickan begaf sig in i en sorts kallrum eller tambur, öppnade en midt emot belägen dörr, hastade in, fick hastigt eld på ett ljus och skyndade sig fram till en i ett hörn af rummet stående säng, der en sofvande qvinna lät höra ett ljudeligt snarkande. Dottern betraktade henne hastigt med en blick af på en gång sorg och afsky, och vände sig hastigt till Bark, som stod qvar i dörren till rummet, och vädrade inåt detta under de mest uttrycksfulla grimaser.

— Ni hade rätt, herr Bark! Det var ingenting! Hon bara sofver tungt — sade flickan, i det hon sköt honom nästan våldsamt ut i kallrummet, — tack så mycket för ert besvär . . . men vi hade gerna kunnat spara oss fönsterrutan, — tillade hon bittert, i det hon öppnade ytterdörren.

— Hör nu fröken Anna! — sade Bark, nu fullkomligt redig, — jag ser hur det är fatt — jag förstår alltsammans, — här kan ni inte vara i natt! Stac-

kars flicka . . . jag tyckte väl att jag kände det redan ute i köket, — ni kan inte vara här, säger jag!

— Hvart vill ni väl att jag skall ta' vägen? — frågade hon med tröslös ton, i det hon hårdt kramade hans hand.

— Kom upp till mig! — hviskade han, och när hon med ett vredgadt utrop ryckte sin hand ur hans, och gömde sitt ansigte i begge händerna, fortsatte han med ett uttryck i rösten, som bevisade att ruset nästan fullständigt vikit bort ur hans hjerna: — ja för fan! det kan ni väl begripa, att när jag säger: kom upp till mig, så menar jag, att ni blir ensam om rummet — jag går ut igen — jag har bekanta att gå till — det har antagligen inte ni! Seså, krusa inte nu, tag nyckeln bara — här kan ni inte vara!

— Tack, herr Bark, för er vänlighet; men här måste jag vara! — svarade den unga flic'an, i det hon sakta, men bestämdt sköt honom ut i farstun och stängde dörren.

— Hur tusan kan den fyllkajan ha' en så hygglig dotter? — mumlade Bark för sig sjelf, i det han gjorde ett svagt försök att vrida upp dörrlåset, något som likväl inte lyckades, — men egentligen, hvad angår det mig? Nu går jag upp och lägger mig!

Och dermed klättrade han upp för en snedvriden trappa, satte sin nyckel i dörren till sitt kyffe, öppnade den och steg in, i det han smågnolande sade för sig sjelf:

— Nu kan det vara nog med krångel för en qväll! Det är tur att inte Lind har en svensxa till, för då blef jag väl både rånad och mördad!

3.

Klockan var nära tio nästa morgon, när Victor Bark vaknade vid starka bultningar på sin dörr och såg sig omkring i sin torftiga kammare med förvirrad

och yrvaken blick. Han hade just drömt att han hade en stor, elegant atelier och att en af Göteborgs konst-mecenater var uppe hos honom och bestälde en tafla för 5,000 kronor, en stor genre som skulle föreställa den förlorade sonen, medan han ännu lefde undan i sus och dus, omgifven af falska vänner och fala tärnor, som gjorde sitt bästa att plocka honom. Ingen kan väl därför undra på att han blef innerligt förargad öfver att drömmens hela herrlighet bultades bort utaf de hårda knogar som hamrade på den bräckliga dörrspegeln, och att det just inte var med någon särdeles mild stämman som han ropade, i det han kastade upp armarne öfver sitt trasiga täcke:

— Hvad är det för en fan som håller ett sånt väsen på dörren? Är elden lös?

— Nej vars! — svarade en gall och uppretad qvinnoröst utanför dörren — inte det jag vet, men ska' han ha' bäddadt och städadt nu, så får han allt vråka sig upp, det ska' jag säga honom!

— Jaså, det är Strömbergskan! — sade Bark, i det han med längtande blickar tittade på den tomma vattenkarafinen, och förde begge händerna genom håret öfver den värkande hjessan, — hvad är klockan, efter hon håller ett sådant förbaskadt väsen?

— Åh, hon går på elfva! — svarade den skrikande stämman utanföre, — så han kan min själ gerna masa sig upp! Och får jag inte komma in nu, så får han ha' det som han har det, för nu ska' jag opp på Hötorget och hjälpa fru Petterson att sälja potatis, för hon ska' bort klockan tolf och vaccinera pojken derasses på Barnhuset.

— Ja vänta litet, så ska' hon få komma in då! — svarade Victor, i det han helt långsamt ock trankilt steg upp, slängde på sig underplaggen och svepte in sig i en gammal sammetsblus, som i en långt aflägsen forntid kanske varit svart, men som nu var både blå och brun och grå, och hade stora refvor på arm-

bågarne och vid sidorna, der ficklocken hade sutit. Sedan det var gjordt, rullade han upp en trasig rullgardin med en himmelsblå borgruin på emellan gullgula bårder, och när det var gjordt, så öppnade han dörren och släppte in sin städerska, madam Strömberg, som bodde nere i ett gammalt träuckel inne på gården.

Denna slängde igen dörren om sig så att de solbrända fönsterrutorna skallrade, snodde in i rummet utan att helsa, och sade, i det hon stälde sig midt för artisten, med händerna i sidorna:

— Hur i Herrans namn kan en människa ligga och dra' sig så länge som herrn? Tror herrn att jag ska' springa upp för trappan tre, fyra gånger i fåfängan och det för två riksdaler i mån, som jag inte får ut och stå här och bulta så knogarne värker? Tror herrn — —

— Jag tror att hon är galen! — inföll Bark lugnt, i det han letade rätt på en cigarrstump borta på ett rankigt bord emellan fönstret och sängen, — och är det så att hon vill hålla väsen, så kan hon ge sig af ner på gården, för här bor jag, kom det ihog!

— Åhja, det syns nog! — svarade madam Strömberg, utan att låta skrämma sig, i det hon pekade på hatten som låg på golvet borta i vrån vid den lutande kakelugnen, och öfverrocken som låg på andra sidan emellan fönstret och sängen, — han måtte ha' varit skön i natt igen när han kom hem! Ja, jag säger väl det, är det inte ett ogudaktigt lif di för, di här artisterna, så vill jag aldrig vara hederlig människa och mor te' fyra barn, fast den femte är död och den sista har kikhostan —

— Tyst människa! — röt Bark, som i följe af kopparslagarne hade mindre tålmod än vanligt, — eller också stoppar jag henne på hufvudet in i kakelugnen! Hvad rör det henne om jag är ute och rumlar? Bädda upp nu och gå sedan sin väg!

— Jaha, gud bevars, jag ska' gå och aldrig sätta min fot mera inom den här dörrtröskeln! — svarade madamen i det hon började rifva i sängkläderna, så att dammet stod högt i tak, — får jag bara hvad jag har te' fordra, så — —

— Det ska' hon få i nästa vecka! —

— Jaha, det förstås, så heter det alltid. Hvarför inte lika gerna nästa månad eller nästa år, det är ändå beqvämare, när man vill komma ifrån'et!

— Ja gudbevars, som madam vill, mig gör det alldeles detsamma!

— Det tror jag nog! Herrn ser väl helst att det dröjer så länge som möjligt! Men det säger jag, och det står jag vid, att får jag inte åtminstone en krona i dag, så ska' sjutton städa för herrn längre och inte jag!

— En krona! — Den skulle hon ha' fått — jag hade just lagt af den åt henne i går, men så, när jag gick hem i natt — det var sjutton hvad mitt hufvud värker, — skaffa mig litet friskt vatten —

Madam Strömberg, som hörde litet illa på ena örat, uppfattade af det sagda ingenting annat, än att han hade lagt af kronan, och hoppet om att kunna pina ut den af honom, gjorde henne på en gång nyter och vänlig. Hon tog på sig sitt blidaste leende, och sade i det hon fick fatt i karafinen:

— Friskt vatten? Det ska' gå som sjas det! Jag springer bums ner till vattenposten nere i hörnet, och det ska' inte stå länge på förr än jag är tillbaka igen! Se, bara man talar väl vid mig, så är jag inte den som krånglar, det ska' inte herr artisen tro! Det är väl så godt jag tar handkannen med mig också, för han skall väl tvätta sig, fattiga lifvet!

Och i ett nu var hon vid den haltande kommoden, fick fatt i en gul lerhandkanna med en bit ur upptill, tog karafinen i handen och kannan under armen, och skyndade i full fart utför trappan, i det hon ännu i

dörren hade ett sötsurt leende till hands åt herr artisten.

När Bark blef ensam, kastade han sig med ett förtvifadt uttryck af modlöshet öfver sitt vanligen så sorglösa ansigte ned på sängen igen, och utbrast i det han förde båda händerna genom det yfviga håret och kastade hufvudet bakåt:

— Nej! det här får lof att ta' ett slut! På det här sättet kan jag inte lefva längre! På ett eller annat vis måste det få ett slut! Antingen på hufvudet i Strömmen eller också på hufvudet in i arbetet igen! Arbetet, ja! Hvar skall jag få något sådant ifrån?

Och med armbågarna på sina knän och hufvudet i händerna satt han en lång stund funderande och grubblande. Derpå rusade han upp, mätte rummet med långa steg, stannade slutligen framför fönstret och blickade ut öfver den ensliga trakten framför sig, som i den gråa Novemberdagen just icke erbjöd någon synnerligt anslående utsigt och utropade hastigt:

— Ja, det försöket får jag lof att göra! Åt helvete med artisten! Artisten? — fortfor han bittert, i det han pekade på några genreskizzer som sutto uppspikade här och der på de smutsiga väggarna, och af hvilka inte en enda var fullbordad, hvarefter han återtog: — är jag väl artist, jag? Är det inte fan så mycket bättre att bli en vanlig plankstrykare, än att sitta här och svälta? Om jag bara visste om jag hade någon talang, men hur tusan skall jag få veta det? Kopiera, det kan hvem som helst, om man bara har litet reda på färgerna och penselföringen, men se skapa: det är etwas anders, det! Men när jag kan dekorera, är det då inte tokigt att gå så här och svälta, och måla dåliga porträtt för en spottstyfver? Är det inte bättre att ta' det säkra för det osäkra, och bli en dugtig handtvverkare, i stället för en skral artist? Ja men de ska' skratta åt mig, kamraterna! Nå, än sen

då, låt dem skratta — jag ska' skratta jag också, när jag väl kommer ur det här eländet!

Under tiden började han klä' på sig med feberaktigt ifver. Det fattade beslutet friskade upp honom. Han tog byxorna på armen och besåg dem noga, i det han vände upp och ner på dem för att se efter att de voro hela nedtill. I detsamma ramlade ett par slantar ut ur den ena fickan och togo ginaste vägen under sängen, der de först slog emot väggen nere vid golvet och sedan rullade ett litet stycke till, innan de med skrällande klang lade sig till hvila.

— Lösslantarne! Jaha — jag vill minnas att jag hade ett par femöringar kvar. Hejsan! då är det ingen nöd! Då räcker det alltid till en cigarr! Men hur tusan skall jag få några pengar åt kärngen? Hon behöfver dem väl, kan jag förstå! Nånå, får väl snoka efter om jag inte har någonting att skicka till pantlånarn — vänta litet! Jaså, det var sant, det! Först ska' jag väl ta' upp slantarne ändå!

Och med dessa ord kastade han sig ner på golvet och kröp på alla fyra under sängen, der man ögonblicket derpå hörde honom uppge ett rop af öfverraskning och glädje:

— Hurra! — Det är ju silfver! Två blanka kronor! Hvar hin har jag kommit öfver dem? Jag tyckte precis att det var den sista jag gaf de der båda busarne i natt! Vänta litet! Viggade jag inte en tia utaf Falk i går afton — och sexan kostade sex kronor och så salades det till mera punsch! — Joho, så var det! Nå hvad tusan, då är det ingen nöd! Då kan jag ju ge kärngen en krona, och så har jag ändå att köpa mig middag för — usch ja! går jag ner på ångköket, så räcker det till qvällen med!

Och nu kom han fram med en silfverslant mellan tummen och pekfingret i hvardera handen. När han väl kom upp på två ben igen, satte han händerna

med slantarne i sidan och började dansa som en galning rundt omkring rummet i det han sjöng med full hals:

»Pengar äro chimärer
Begagnom dem ändå.»

och som madam Strömberg i detsamma kom igen med vattnet, höll han på att dansa ikull henne midt i dörren.

— Kors i Herrans namn, — ropade hon, flåsande efter den hastiga gången, — är herrn alldeles tokig? Ska', herrn dansa ikull mig, fattiga människa? Jesses då! Han måtte väl aldrig ha fått »trillurium» heller? Jaha, för det är nu tredje natten han varit ute och surrat, och det är synd och skam —

— Gapa! — ropade Bark, i det han tvärstannade midt framför henne.

— Ga — gapa? — frågade madam Strömberg, i det hon höll på att tappa både karafinen och handkannan, — gapar jag för att jag säger ifrån, när han kommer flängande på det der sättet?

— Gapa, säger jag! Och låt maten tysta mun! — skrek Bark skrattande, i det han stoppade den ena silfverslanten mellan madamens läppar, dem hon envist knep ihop, sedan han sagt de sista orden.

— Jaha, jag tror det smakade, jag? — fortsatte han sedan, när han märkte att madamens läppar drogo sig till det mest välvilliga leende, på samma gång som hon satte ifrån sig karafinen på stolen vid dörren, och tog ut slanten ur den tandlösa munnen.

— Spektakelmakare der! — myste madam Strömberg, sedan hon förvissat sig om att det verkligen var en krona — det tror jag det! Om jag haft mera än femtio öre nu se'n i förrgår, så vill jag vara skapt som en nors! Och det är inte mycket, det, när man har fyra barn te plocka födan i, utom den femte, som —

— Som är död ja! Så den behöfver då ingenting mera!

— Nej Gud vare lof! Men om herr Bark kunde och ville vara så innerligt snäll, så skulle allt en etta till — —

— Ja se der nu, den oförnöjda menskligheten! — utropade Bark med komiskt patos, — nu stoppa jag ädelmodigt en etta i munnen på henne, och då vill hon bums ha två! Jag ger mig hin på att om jag hade stoppat dit två, så ville hon ha haft fyra —

— Åhja, det vore då inte så underligt, efter som han är skyldig mig åtta! — utropade madamen, som nu började återfå sin vanliga ton, — och det ska' jag säga herrn, det skulle inte många väntat så länge som jag, och ingen kan säga — —

— Skynda sig att städa nu! — afklippte Bark, i det han tog handkannan af henne, slog vatten i det gula lerfatet, kastade af sig sammetskavajen, fläkte upp skjortan vid halsen och började tvätta sig, hvilket tillgick på det sättet, att han körde ned hela hufvudet i fatet och öste öfver med händerna, frustande och pustande som en hval, då han vältrar sig i sitt element, och det så att vattnet rann om honom sjelf och om den gamla kommoden.

— Har madam sett till fru Lund der nere något i dag? — frågade han pustande när han kom upp igen och begrof ansigtet i den ingenting mindre än rena handduken.

— Nej, flickstackarn var inne hos mig i morse, innan hon gick till cigarrbo'n och bad mig se om 'na en smula, för hon är sjuk.

— Sjuk? Hm! Det är väl kopparslagare, det!

— Jesses, så herrn kan säga! Den fattiga meniskan! Jag har ju varit inne och talt med 'na, vet jag — — hon hade haft tandvärk i går afton, och så hade hon, för att döfva värken — —

— Tagit sig en knaber, ja! Och så höll flickan på att bli utestängd — jo, det är en snygg mor, det der! Hon har visst tandvärk ett par, tre gånger i veckan nu för tiden!

— Ja herrn, tycker jag, skulle inte vara så stor i mun om det, herrn som sjelf — —

— Det är en annan sak med mig! — afbröt Bark häftigt, — jag är karl jag, och så är jag ensam och har ingen att sörja för. Men hon är fruntimmer, hon — och så har hon en dotter — —

— Ett intrikat och näsvist stycke, ja! — utbrast madam Strömberg förargad, — som bara är elak och stursk emot modern, i stället för att pyssla om henne och laga att hon hade hvad hon behöver! För resten kan jag inte begripa hvarför inte ett qvinfolk kan få ta' sig en tår hon med, om hon har smak för'et och tycker att hon kan behöfva nånting te' stärka sig med! Inte för att jag nånstun tar något starkt inom mina läppar, utom när jag mår illa, förstås, för då brukar jag alltid springa upp te' Hötorget te' fru Petterson, som alltid har litet i en halfputell, — men annars skn' då ingen komma och säga om mej, att di har sett mej hvarken si eller så — — men när bättre folk har kommit på dekladansen, så — —

— Har de rättighet att supa, menar madam? — frågade Bark, i det han kammade ut håret framför en spegelbit i fönstret — för att göra eländet ännu värre?

— Nehej, det menar jag inte! Utan jag menar det att — — att — — ja det är detsamma, det! Och så hon lefver, den der otäcka jäntan! Kan herrn tänka sig, att i natt som var så hade hon en karlslok med sig hem, och den har slagit ut en ruta i köket, och Gud vet när han gick sin väg, för si åkardrängen Anderson som bor inne hos mig, han var ute vid sextiden i morse, och då såg han någon som kom ut ifrån derasses farstu, och det var nog den der som —

— Det var lögn; madam! — svarade Bark med djup röst, i det han vände sig om och spände ögonen i madamen. — för det var jag som hjälpte henne att komma in, genom att trycka ut rutan i köket, annars hade hon fått stå ute i farstun hela natten. Och det var jag som låste igen porten, och som såg att flickan gick in, innan jag gick upp och lade mig. Och jag

ska' säga madam en sak så god som två, fröken Lund är en hygglig och anständig flicka, och jag tål inte att någon går och sprider ut gemenheter om henne, därför att hon är fattig och tvungen att stå i cigarrbod! För många af de flickorna kunna vara och är nog också lika dygdiga som nånsin de gentila damerna som sitta uppkrupna i ett soffhörn och läsa romaner dagarna i ända!

— Ja, Herre Gud, är det inte *det* jag alltid säger! — utbrast madam Strömberg helt fräckt, i det hon vände ögonen mot taket, — och när jag får tag i Anderson, så ska' jag min själ ge honom, jag, för att han går och sprider ut förtal och gemenheter om den snälla flickan. För Herre Gud, att hon är litet stursk mot modern, som super, det är då väl inte hela världen, och man kan ledsna på bättre än så! För jag ska' säga herr Bark, att egentligen så är den der *fru* Lund — madam Strömberg lade en mycket infam tonvigt på ordet fru — en riktig otäcka, så bättre folk hon ska' låtsas vara kommen utaf — och om jag bara ville föra sqvaller, så skulle jag kunna — —

— Ja, men det *vill* madam naturligtvis inte? — frågade Bark mycket ironiskt, i det han knöt på sig halsduken och vände upp och ner på manschetterna för tionde gången, för att få den renaste sidan ner åt händerna.

— När förde jag något sist? — frågade madam Strömberg utmanande, i det hon satte händerna i sidorna och tvärstannade framför honom.

— Det vetetusan! — svarade Bark lugnt, i det han kastade på sig rocken, — men jag vill minnas att när det nyss var fråga om hvad Anderson hade sett — — Men det är detsamma, skynda sig nu, så att jag får ta' nyckeln med mig, när jag går!

— Ja bevars, jag ska' visst inte uppehålla! — snäste madamen, — jag ska' i alla fall in och se till den der stackarn dernere, innan jag ger mig äf till

Hötorget! I alla fall är det väl inte så farligt om det dröjer litet, för herrn har väl intet stort angelägnare ute att göra i dag än i går, tänker jag!

Dermed snodde hon ut, och medan Bark låste dörren efter sig, ropade han gäckande efter henne:

— Det vet madam så rasande litet, och det som hände i går behöfver derfor inte upprepas i dag!

— Hm! får väl se det i morron bitti! — mumlade madam Strömberg hånfullt, i det hon gick in i köket på nedra botten.

— Det ska' bli ett slut på det här, säger jag — sade Bark häftigt för sig sjelf, i det han gick ut för trappan, — ta' mig fan ska' det icke bli slut!

4.

Victor Bark tillhörde den stora hop af så kallade artister, som vår tid har ett sådant öfverflöd af, och som taga en viss obestämd längtan efter konstnärlig produktion, en längtan som så lätt uppstår i öfverbildade tider, för bevis på artistisk begåfning, och derfor kasta bort eller förakta det praktiska lifvets kraf, för att i stället inviga sig till ett halft sysslolöst, förfeladt lif, fullt af försakelser och umbäranden. Man träffar dem på alla områden, och de växa upp som svampar efter regnväder, lika ymnigt på litteraturens fält som på de bildande konsternas, lika lätt inom musikens verld som inom teaterverlden. Liksom svamparne växa de fort, men multna också och försvinna lika fort som de, och de få exemplar som vinna någon högre utveckling, förtränga snart de andra i den oblidkelige kampen för tillvaron. Det fins i våra dagar icke ett hus der icke en blifvande pianist massakrerar öronen på granarne, icke en familj der icke något af barnen har anlag för att blifva ett snille på någon af de konstnärliga stigarne. För, då det icke var så trångt om utkomsten, nöjde man sig med att utveckla de intellektuela anlagen

till prydnader och omvexling för det praktiska lifvet, — nu deremot vill man med all gevalt att de skola enbart föda sin man och man besinnar icke att publiken hvarken läser så mycket, hör så mycket musik, åser så ifrigt skådespel eller köper så gerna taflor, att det är möjligt för alla dessa som kasta sig in i det lockande och förledande konstnärslifvet, att kunna existera som konstnärer, äfven om de hafva snille. Hur skall det då gå med dem som på sin höjd hafva talang, eller kanske icke ens det? De få naturligtvis svälta ihjäl, de gå under på ett eller annat sätt, eller också stå de der som ofruktbara medelmåttor, hvilka lefva på andras arbete, och äro missnöjda med allt bestående, därför att de i grunden äro missnöjda med sig sjelfva.

Det är ju helt naturligt att alla som idka konst, icke kunna vara snillen, — så godt är det inte om den gudagnistan här i verlden, man får vara glad och nöjd om de flesta i stället genom ihärdighet och rastlöst arbete kunna intaga och försvara sin plats äfven på de lägre trappstegen inom de olika konstarternas områden.

Victor Bark hade börjat sin bana som lärpojke hos en handverksmästare, och under det han var i lära hos denne, fick han som de andra tillfälle att besöka Tekniska skolan, der han skulle utbilda sig till en skicklig dekoratör, något som han hade anlag för, tycktes det, från början. Det var der han fick lära sig grunden för det handverk han valt, och man vet hur nära detta i många afseenden tangerar det rent konstnärliga måleriet, åtminstone i det tekniska.

Och det är ju detta som kan läras, ingifvelsen kan ingen skola i verlden skänka åt sina lärjungar. Men därför att han nu här inhämtade tillräckligt mycket af konstindustriens teknik, flög den idén i hans hufvud att han skulle bli artist i stället för handverkare.

Det är på samma sätt med koristen eller statisten vid en teater. Derför att han fått en smula rutin,

derför att han nödtorftigt kan gå och stå på scenen, skall han genast försöka på att bli skådespelare, hvilket är något helt annat. Man kan vara skådespelare af naturen utan att någonsin kunna gå eller stå på benen som en menniska, liksom man kan vara målare af naturen, utan att efter teknikens regler kunna göra ett enda penseldrag riktigt.

Det var jennåriga som eggade honom till att gifva handtverket på båten, och ikläda sig konstnårsrocken i stället.

— Hvarför skulle inte du kunna bli' artist lika bra som alla andra? — ropade dessa åt honom i korus, — Larson var sadelmakaregesäll han, när han började! Gif du grofmåleriet på båten, och försök att komma in till Akademien i stället!

Oah huru länge de sjöngo den förledande visan, började han slutligen lyssna till den. — Han var då nitton år, och den tiden var tron på akademien den enda saliggörande! Den som inte ville låta döpa sig i den, den var förlorad för tid och evighet. Några opponenter funnos ännu inte, åtminstone inte synliga — fans det några, så tego de visligen i det offentliga och nöjde sig med att göra opposition i tysthet och icke som nu, med buller och bång. Och hur länge Bark bråkade och arbetade, så kom han slutligen in i akademians skolor, och der tillbragte han fyra år under de största svårigheter och försakelser. Men han arbetade på, han stretade som en häst, och lärarne hade kanske hvarken nog ärlighet eller nog mod att strax säga honom, hvad de antagligen genast hade upptäckt, att han arbetade förgäfvles!

Han åter gick och invaggade sig i den tron att han snart skulle eröfra den kungliga medaljen och derigenom få komma ut i verlden och så bli en verklig konstnär. Men ingen medalj kom, fastän han inte hade målat Akademiens prisämne stort sämre än någon af de andra; ämnet var det året bibliiskt, och utgjordes af

Herodias, som dansade inför sin far, för att af honom få i gengäfvä Johannes Döparens hufvud. Det var fyra, som försökte sig på saken, och som endast en kunde få medaljen och en ett stipendium, så var det alltid två som skulle bli lottlösa, och af dem Victor Bark den ene.

Det var sexa på qvällen för den som eröfrat medaljen, och på den drack han sig rusig för första gången. Kamraterna tyckte synd om honom, och när de icke kunde trösta honom på annat sätt, så försökte de det genom att hälla i honom så mycket punsch som möjligt, ett sätt som har gamla anor hos oss, och som alltid anlitas både i glädje och sorg. Mellan punschglasen sökte de inbilla honom att om han utstälde sin tafla i konstföreningen, så skulle han nog få den såld och säkert äfven genom den träffa på en mæcenat, som kunde kosta på honom att få resa till Düsseldorf, München eller Paris, utan att han för detta behöfde ha att tacka Akademien.

Han fick också verkligen sin tafla såld för några hundra riksdaler, men någon mæcenat träffade han inte. Han förde ett gladt lif så länge de penningarne räckte, och sedan lefde han för det mesta på ficklån och vigilans, samt tienstgjorde inom kamratkretsarne som en sorts frivillig clown eller lustigkurre, hvilken hade en i hög grad uppöfvad talang uti att blåsa klarinett på en käpp, härma alla de förnämsta aktörerna, göra kortkonster och sjunga mer och mindre tvetydiga visor. Ibland målade han visserligen en och annan tafla, som alltid hembjöds åt de olika konstföreningarne, men som i allmänhet fick tagas tillbaka igen och sedan afyttras antingen till underpris åt någon konsthandlare eller också bortlottas genom listlöpning hos vänner och bekanta. Det var en sorglig, om också till det yttre så kallad glad tillvaro, som på de sex eller sju år han öfvat den, nästan helt och hållet hade gjort honom till en ständig gäst på pantlånekontoren och de tarfigare sveitzerierna, och som slutligen fört honom till den ruckliga utkant

af staden, der han nu bodde. Men, egendomligt nog, han var likväl i grund och botten en allt för sundt och redbart anlagd natur för att helt och hållet gå under i detta sus och dus, liksom han också var allt för seg och kärnfull för att helt och hållet förderfvas till sin karaktär, fastän han var betydligt på förfall.

Många gånger under dessa år hade han i stunder då han befattat sig med att göra upp räkningen med sig sjelf, — något som dock icke allt för ofta förekom — fattat det beslutet att bryta med sitt förfelade konstnärslif och taga till handtverket på nytt. Men han hade icke haft mod dertill, ty det skulle ju varit att erkänna det han misstagit sig på sin kallelse, och att utsätta sig för kamraternas och umgängesvännernas åtlöje, — detta envisa hinder för så mången återupprättelse här i verlden. Kunde vi bara, litet hvar, sätta oss öfver pratet omkring oss, och alltid oförskräckt göra hvad som vore rätt, utan att så mycket tänka på hvad som vore »passande» enligt våra umgängesvänners åsigt, så skulle mycket vara annorlunda.

Men nu hade han sedan en tid på fullt allvar ledsnat vid detta eländiga bollkastande emellan svält och umbäranden den ena dagen och vilda förströelser och snålskjutsorgier den andra. Han började känna leda för sin roll som muntrationsråd, den enda egenskap under hvilken han numera kunde komma med ibland sina bekanta och kamrater, hvilka lefde ett sorts artistiskt zigenarlif på Guds försyn, liksom han sjelf. Han ville knappast medgifva för sig sjelf att det egentligen var den undrande och förebrående blicken från ett par djupblå qvinnögon, som först hade kommit honom att känna en egendomlig förnimmelse af blygsel öfver sitt bortkastade lif, och likväl var det så. Bland de dimmiga minnena af genomrucklade nätter började så småningom tränga sig fram ljusa framtidsbilder från ett hem, deladt med en älskad varelse, ett hem som man möjligen skulle kunna eröfra åt sig, i fall man med ett raskt

beslut kastade bort den trådslitna artistrocken, och toge på sig arbetsblusen i stället. Det var sedan han flyttat till det lilla rucklet på den gamla Vestra Humlegårdsgatan, och sedan han der mött Anna Lund, flickan i cigarrboden, som de tankarna börjat komma för honom.

Först hade han, som de flesta unga karlar under slika förhållanden, börjat försöka etablera en liten flygtig kurtis med den vackra flickan, som väl inte gerna kunde vara något så ovanligt strängt dygdemönster, då hon hade valt en sådan utkomstväg som den att stå i cigarrbutik. Men det dröjde icke länge, förrän han kom på andra tankar i fråga om henne, som visserligen var vänlig när man kom in till henne för att köpa en cigarr eller en cigarett, men som hade ett egendomligt kyskt sätt att afvisa all otillbörlig förtrolighet, och hvars blick hade en så underlig verkan på den halfförfallne artistens både nervsystem och samvete, att han på samma gång blygdes för henne och kände behof af denna blygsel. Sedan hade den första flygtiga böjelsen att behaga henne öfvergått till en allvarlig längtan efter att vinna hennes vänskap, att kunna fångsla hennes intresse, att kunna göra henne några små tjänster, och att visa henne att han uppfattade den stora skilnad som förefans mellan henne och de flesta andra af hennes likar. Denna öfvergång hade tryckt sin prägel på hans väsen, och gifvit det ett helt annat uttryck i hennes närvaro än förut. Detta undföll icke den unga flickan, och han märkte med glädje att han var på väg att vinna hennes förtroende, men att hon likväl ständigt och jemnt var på sin vakt, ifall han skulle återfalla i sitt första sätt att bemöta henne — något som han likväl endast då gjorde, när de frikostiga vännerna hade betalat hans sällskapstalanger med våtvaror, dem han icke hade styrka att undvika, men hvilka han förbannade efteråt, när hennes förebrående blick mötte hans, och när han undvek hans erbjudna sällskap hem, hvilket hon deremot alltid emottog när han kunde omtala för henne att han

rbetat en dag, och icke varit utom dörren, förrän han gick ut för att skaffa sig litet mat och för att ofvanpå sin tarfliga qvällsvard kunna hos henne förskaffa sig lyxen af en cigarett. Hur kort och hur treflig föreföll honom inte då vägen ifrån Norrlandsgatan och till det tarfliga hemmet, och hur lycklig kände han sig inte, när ett infall eller en munter anmärkning från honom kunde framkalla hennes silfverklingande skratt, eller när bullret från några skrålande karlar kom henne att litet darrande stödja sig emot hans arm, som hon annars aldrig ville mottaga, hur ofta han än försökte att erbjuda henne den. Och så den vänliga, varma handtryckningen, när de skildes åt utanför hennes dörr, och hennes »tack och god natt, snälle herr Bark». De nätterna sof han som ett barn och hade så ljufliga drömmar.

Men så ibland kommo de onda tankarne upp i honom, och då gjorde han narr både af sig sjelf och sin galenskap. Och det var med bittert hån som han frågade sig hvad det skulle bli af hela den der dumma historien, och hur han nånsin kunde drömma om att hon skulle vilja gifta sig med honom — hon, så ung och så vacker — gifta sig med en förfallen artist, en stackare, som inte dugde till annat än att blåsa klarinetten på käpp och härma aktörer. Men var det då också så absolut nödvändigt att gifta sig, kunde hon inte ändå bli hans — var det kanske inte bara förställning hela den der sedesamheten, och var det så säkert att hon var lika sträng mot de unga militärerna och kontoristerna hvilka köpte af hennes cigarrer, som hon var det emot honom? Och när han kom på de tankarne, så blef han till slut alldeles ursinnig på sig sjelf, på henne, på hela världen och han föresatte sig att det skulle bli slut på det der och att han aldrig skulle titta åt henne mera. Men den föresatsen kunde han aldrig utföra, och när han åter igen såg hennes halft förebrående, halft undrande blick fästad på sig, så var han färdig att gå i elden för hennes renhet, och han började bygga

de skyhögaste luftslott och önska sig händerna fulla af millioner för att kunna göra henne så lycklig och så afundad som ännu ingen qvinna på jorden varit det sedan hedenhös.

Men hur skulle han få fast grund under de luftslotten — hur skulle han nånsin kunna erbjuda henne ett hem? Nej, det var bäst att lefva i sus och dus, så länge det räckte och få slut en dag dess förr! Det kunde ändå aldrig bli något utaf — han stod ju på det sluttande planet! Var det inte så godt att låta sig glida utföre, utan tanke på annat än stunden, var det inte bäst att njuta så länge man kunde, att skratta åt alltihop och dö en vacker dag på gatan eller i en portgång? Så hade han många gånger tänkt, — men i dag ville de tankarne inte återkomma, hur mycket han än kallade på dem, medan han gick nedåt staden. Det var två saker som hade skakat upp honom, om han också icke gerna ville tillstå det för sig sjelf. Det första var mötet med de båda trashankarne under natten, de begge husvilla uslingarne. Skulle han också komma derhän att endast hafva gatan till hem och stearne till hufvudgård, skulle han också en dag drifvas till att antingen tigga eller råna; skulle — han kunde inte återhålla en rysning när han tänkte derpå. Om han inte mött de begge karlarne, och om han inte haft en krona — hvad skulle de tagit sig till? Och sedan hon, den stackars flickan, som uttröttad kom tillbaka till ett hem der modern låg drucken, och der hon hade fått stanna utanför, om han inte händelsevis hade kommit? Till hvad kunde inte förtviflan öfver en sådan skam, ett sådant elände, drifva ett oerfaret barn, som icke har så långt till frestelserna, och kunde han väl på detta sätt låta dem båda gå under, utan att göra en ansträngning, utan att våga ett försök till räddning? Nej! nu hade han fattat sitt beslut, nu skulle han försöka att resa sig ur förfallet!

5.

På qvällen kom han in till Anna, i cigarrboden på Regeringsgatan. Det fans bara *en* kund inne i boden, en gammal herre med slätt hår och med guldbågade glasögon framför ett par halfskelande, grå ögon; han stod halflutad öfver disken och tycktes hafva någon ting på hjertat eller lefvern som han ville säga den vackra flickan, då Bark kom och störde honom, just då han ville gifva någon af dessa båda organer luft, medan han valde och tvekade mellan tvenne uppslagna cigarrlådor.

— Får jag sex stycken af de här — sade han slutligen med släpande röst, i det han förargad sneglade på artisen, som sedan han aktningsfullt helsat på den unga flickan, helt lugnt slagit sig ned på en stol bredvid disken; — så skall jag försöka den andra sorten i morgon! Och då kan jag ju också få svar på det andra — eller hur, lilla fröken? — halfhviskade han med ett leende som skulle vara sött, men som egentligen bara blef obehagligt.

— Det har jag ingenting att svara på! — sade Anna lugnt, i det hon lade in cigarrerna och lemnade tillbaka på en tia, som han lagt på disken.

— Säg inte det, lilla fröken! säg inte det! — halfhviskade den gamle herrn på nytt, i det han lutade sig fram öfver disken ännu mera, — tänk på saken en smula, tänk på saken! —

Och dermed stoppade han cigarrerna i fickan och ämnade gå, i det han kastade ännu en sned blick på Bark, som fattat tag i en på disken liggande tidning och nu satt till utseendet helt fördjupad i den, ehuru han mycket väl både hörde och såg hvad som föregick.

— Herrn glömmer penningarna! — sade Anna med skärpa i rösten, i det hon sköt fram dem till ytterkanten af disken.

— Ja, minsann gjorde jag inte! — sade den gamle herrn, i det han vände tillbaka och halft motvilligt sam-

lade upp sina nio kronor och tio öre, — men det är väl inte så underligt . . . här inne hos lilla fröken kan man glömma hvad som helst! He, he, he! Adjö lilla fröken! Tänk på saken — tänk på den till i morgon! —

Med dessa ord stultade han ut på tämligen stela ben, i det han sköt upp de nedfallna glasögonen på näsan, och öfver dem kastade en lysten blick på den unga flickan, som med ett halft föraktligt, halft medlidsamt löje kring sina krökta läppar, besvarade hans i dörren med sliskig vänlighet sända helsning.

— Hvad var det fröken Anna skulle tänka på till i morgon? — frågade Victor, sedan den gamle gått, och efter mycket fumlande fått igen dörren.

— Ah, det var ingenting! — svarade denna i det hon med en min af förtviflad trötthet satte sig ned innanför disken midt emot Bark.

— Ingenting! Det som kunnat göra er så upprörd! Det skall ni inbilla någon annan än mig, fröken Anna! —

— Ingenting annat än att han erbjöd mig en fin våning, om jag ville sälja mig åt honom! — svarade den unga flickan bittert, i det hon neryöst trummade med fingrarne mot disken.

— Den gamle syndarn! — ropade Victor och rusade upp, färdig att skynda mot dörren, — jag skall —

— Ni skall ingenting, herr Bark! — sade Anna hastigt, i det hon steg upp och lade sin hand på hans arm, — det vore bara att göra saken ännu värre. Jag kan nog försvara mig sjelf! —

— Det tviflar jag visst inte på, fröken Anna! — svarade Bark, i det han satte sig igen, — men nog skulle jag bra gerna vilja måla honom både gul och blå, den der gamle perukstocken! — Går han ofta hit in? —

— Hvarenda dag nu på en tid!

— Att han inte skäms, vid hans ålder! — Han är väl minst sina sextio år, det gamla kräket?

— Det är alltid så, herr Bark. De unga karlarne som gå hit, äro sällan eller aldrig oförskämda, om inte möjligtvis när de ha' något i hufvudet, — men dem reder man sig i alla fall lätt med. Nej det är de gamla gubbarne, de äro värre än synden! Jag har väl tio gånger så visst som en, snäst af den der gamle token, och ändå kommer han igen, och alltid försöker han att glömma ta' tillbaks när han vexlar! Om jag inte vore så uttröttad och ledsen ibland, så skulle jag skratta åt den narren, så löjlig förefaller han mig — men det är inte alltid jag kan det, och i dag kan jag det mindre än annars.

— Hur så, fröken Anna?

— Jag är så orolig för min mor! Hon sof ännu när jag gick i morse, och det var inte möjligt att kunna få henne vaken! Jag hade talat vid en bekant som jag träffade i morse, att hon skulle komma hit och stå här en stund, medan jag sprang hem; men hon har inte kommit och nu vet jag inte hur det är fatt der hemma.

— Jag tror inte att det är någon fara! Madam Strömberg hade varit inne hos henne på morgon, hörde jag.

— Var hon vaken då?

— Ja, och madamen påstod att det var för att döfva tandvärken, som hon — — men nu ska' vi inte tala om det, — jag har en stor nyhet att tala om för fröken Anna:

— En stor nyhet? Hvad kan det vara? Det är bestämdt någonting godt, för jag tyckte strax att herr Bark såg så glad ut, när herrn kom. Har herr Bark kanske fått beställning på någon tafla? Ack, hvad det var roligt!

— Tack för det, fröken Anna! Men det är nu inte fråga om några taflor mera!

— Hvad säger herr Bark?

— Jag har ledsnat på artistlivet, jag kan ändå aldrig bli någonting annat än en klåpare:

— Åh nej, säg inte det! Jag är öfvertygad om att — — att ni har talang, — inföll den unga flickan ifrigt, och fortsatte sedan litet tvekande, — om ni bara —

— Ville göra någonting, menar fröken Anna? — ifylde Bark, i det han såg henne i ögonen, — och jag vet nog att jag är en lat slyngel, men om jag också knogade aldrig så, så skulle det ändå inte hjälpa. Somliga äro ämnade till artister, och andra äro ämnade till plankstrykare — det hjälper inte! Det kan visserligen gå så underligt till här i världen att artisten kan stanna som plankstrykare och plankstrykaren avancera till artist, men det hör i alla fall till ovanligheterna. Jag är född plankstrykare, det har jag slutligen lärt mig inse, och nu har jag tagit mitt förnuft till fånga! Jag ämnar inte förderfva målarduk mera!

— Ja, men det är i alla fall skada! — utbrast Anna, som i likhet med de flesta flickor vid hennes ålder hade en viss svaghet för artister, — det är stor skada — —

— Åh skräp! det fins flera qvar! — sade Bark med ett muntert skratt som ändå inte var utan sin lilla bitterhet, fast han sökte att dölja det så godt han kunde, — det är min själ inte ondt om den sorten. Titta efter i boklädsfönsterna, på expositionerna, på Norrebro till och med; öfverallt fins det taflor och den ene nya artisten dyker upp efter den andre. Det kan vara på tiden att Stockholm blir af med en, och jag ska' inte hänga mig fast på hundsvotten längre.

— Ja men, herr Bark, ni älskar ju konsten, det har ni många gånger sagt, och när man älskar någon — —

— Så skall man inte dra' ner den, fröken Anna! — svarade Bark i det han allvarligt såg in i hennes ansigte, — och det är hvad jag skulle göra, om jag

fortsatt! Det fins nog åtskilligt annat också som jag älskar, och jag vill lika litet dra' ner det, — ja, med ett ord, jag har i dag varit och talat med en af våra förnämsta dekoratörer, och i morgon börjar jag måla väggar och tak i ett nytt hus i stället, — ett stort nytt hus som står under inredning och der jag får fullt upp med arbete hela vintern. Han betalar bra, jag tror att jag skall kunna förtjena en åtta, tio kronor om dagen, när jag får hålla på litet, så att jag blir varm i kläderna, och på det sättet skall jag nog snart repa mig igen och komma på litet grönare qvist än jag är nu!

— Ja. ni karlar ä' ändå bra lyckliga, — sade Anna med en suck, — ni kan ta' er till hvad ni vill, ni — då en stackars flicka deremot — —

— Hör nu, apropos det, fröken Anna, vill ni lofva mig en sak?

— Och hvad skulle det vara?

— Att ni inte stannar qvar här i cigarrboden!

— Hur skulle jag kunna lofva det? Hvart skulle jag väl ta' vägen, om jag inte hade det här?

— Ja, men om jag skulle kunna skaffa er något annat, som vore bättre, eller åtminstone lugnare än det här?

— Det vore naturligtvis en helt annan sak. Men hur skulle det gå till?

— Det vet jag inte ännu, och meningen är ju inte att det skall ske hvarken i dag eller i morgon; men det är inte möjligt annat än att en så bra och hygglig flicka som fröken Anna, skulle kunna få någon annan plats än just en sådan här — —

— Ja, men jag kan ingenting, det är just olyckan, herr Bark! Jag har ju knapt fått gå i skolan en gång och om jag också kan sköta mig med litet handarbete och sådant der smått —

— Gif mig några cigarrer, lilla sötunge! — ropade i detsamma en ung militär som åtföljd af ett par

kamrater stormade in i boden och lemnade dörren öppen, — men raskt skall det gå! La fiamma. Ja, just den sorten var det! Hugg för er gossar! Jaså, lilla fröken kommer ihog hvad det är för sort jag röker — det var gentilt! Jag skulle tro att det är en liten förtjusande cigarrfröken, det här, gossar? — fortsatte han vändande sig till kamraterna, — eller hvad säger ni sjelfva?

— Förbännädt söt! — läspade de unga generals-
ämnena, i det de på öfligt sätt fuskade bort vår vack-
raste vokal, och sedan den ene snoppat sin cigarr,
räckte han den åt Anna och ropade: — tänd på den
åt mig, så kommer den att smaka så mycket finare!

— Nej tack! — svarade Anna lugnt, — det får
allt löjtnanten göra sjelf, jag röker inte! —

— Åh seså, prata inte nu! — fortfor den unge
mannen i det han lutade sig öfver disken och ville ta'
henne om lifvet, hvilket hon dock undvek genom att
hastigt draga sig åt sidan, hvarvid hon likväl i stället
kom närmare den som först kom in, och säkert icke
kunnat undgå en näsvis smekning, om inte Bark i det-
samma stigit upp och helt tvärt blandat sig i leken.

— Det är bara cigarrer som säljas här, ingenting
annat! — sade han med hotande röst, — och om her-
rarne — —

— Hvad fan angår det er? — frågade den tredje
af de unga militärerna spotskt, — rår herrn om boden
eller rår herrn om flickan?

— Hon är kanske er syster? — inföll den förste
med gäckande ton, — de flesta cigarrfröknar så ha' de
en bror eller kusin, eller — —

— Nej, hon är min fästnö, om herrarne vill veta!
— ropade Bark, i det han rätade ut sin resliga gestalt
ännu mera, — och därför tillåter jag inte — —

— Jaså, det var en annan sak! — svarade den
af de unga militärerna. som först kom in, — då ber

jag så mycket om ursäkt, men det var inte godt att veta, lilla fröken har ju inte någon ring — —

— Förlofningen är kanske inte eklaterad än? — skratade den andre, i det han med gäckande blickar mönstrade den unga flickan, som djupt rodnande och ytterst förlägen stod kvar på sin plats, och inte visste om hon skulle skratta eller gråta åt hela uppträdet — —

— Nej det är den inte, — svarade Bark lika allvarlig som förut; — men den blir det i nästa vecka, och den som tviflar på den saken, den skall jag nog öfvertyga, och det både hastigt och säkert!

Och som han vid dessa ord gjorde en temligen uttrycksfull rörelse med sina knutna händer, tyckte de unga krigarämnena att det icke var skäl att längre fortsätta konversationen. De bugade sig skrottande för den unga flickan, kastade en halft föraktfull, halft gäckande blick på Bark och skyndade ut ur boden, gaskrottande och slungade tillbaka några icke särdeles fina uttryck just som de stängde dörren!

Bark gick ursinnig fram och tillbaka i den lilla boden som en retad björn i sin bur. Anna nästan sjönk ner på stolen innanför disken och såg förläget ned på golfvet framför sig. Plötsligt kom Bark i hastig fart fram till disken, såg på henne tvekande några ögonblick, räckte sedan fram sina händer emot henne och hviskade med upprörd stämma:

— Anna! — är ni ond på mig?

— Nej — stammade flickan utan att se upp — hvarför skulle jag vara ond?

— För det att jag — — att jag påstod — —

— Ja, hvarför skulle ni göra det, herr Bark? — frågade den unga flickan med en blandning af på en gång bryderi och omedveten skalkaktighet, i det hon blickade upp på honom med sina stora ögon.

— Derför att — — att det beror bara på er, Anna, om nödlögnen får bli sanning! Ja, nu måste jag säga er allt, jag måste — —

— Nej för Guds skull, — hviskade hon hastigt, — säg ingenting nu! *Här* vill jag inte höra någonting sådant från edra läppar! Jag skulle då kunna misstänka att ni, som alla andra — — och det skulle plåga mig — —

— Får jag då komma hit sednare på qvällen och följa er hem? — frågade Bark enträget, i det han utan allt för mycket motstånd fattade hennes hand, som han varmt tryckte mellan sina.

— Ja, kom klockan half elfva, — svarade Anna med tvekande förlägenhet, — i qväll stänger jag litet tidigare! Det är torsdag och då brukar det sällan vara så mycket att göra!

Och dermed skiljdes de åt, och Bark skyndade ut ur boden med lätta och spänstiga steg! Han visste att i den nötta plånboken i hans ficka låg en femtia som han fått i förskott på sitt arbete af dekoratören, han anade att den unga flickan inte allt för mycket vredgades öfver hans djerfhet att utgifva henne för sin fästmö, och han kände sig nu för första gången på många år hafva en viss jemnvigt i kroppen när han kom ut på gångbanan derutanför, och vände af ner åt Gustaf Adolfs torg. och den första tanke som kom öfver honom, och som framhallade ett belåtet leende kring hans läppar, var den helt naturliga i hans belägenhet: Herre Gud, hvad det smakar bra att veta sig vara på väg att bli rangerad karl!

6.

Men hvad skulle han nu göra till klockan half elfva? Hon var nu bara litet öfver sex; skulle han gå ut och drifva, eller skulle han gå och söka upp de gamla vännerna och taga afsked af dem, innan han började sitt nya lif? Ja, det kunde nog vara roligt, förstås; men att göra det nu, innan han fått allt på det klara med Anna, och att kanske bli nödgad att

dricka, och sedan komma in till henne och lukta punsch — nej, det kunde han inte utsätta sig för!

Nej, då vore det klokare att gå ut och gå.

Sagdt och gjordt! Vädret var i qväll blidare än i går och den hvassa blåsten hade lagt sig. Gasen strålade så klart genom de renputsade lyktorna, och öfver Riddarfjärden lyste nymånens smala och krökta skära från alldeles klar himmel. Nere vid Skeppsbron strålade det elektriska ljuset öfver de senlastande Norrlandsbåtarne, som just nu gjorde sig i ordning till sina sista turer för året, och hvilkas redare och skeppare som bäst funderade på huruvida de skulle komma in i den eller den hamnen, och sedan de väl kommit in och fått lossa alla de matvaror och mjölsäckar som belamrade deras lastrum och däck, hur det skulle gå att komma ut igen för att få sitt vinterlag i Stockholm, der fartyget hade både Finnbodaslipen och Dockan till hands, i fall det skulle behövas; och der kaptenen sjelf hade både hustru och barn och wiragubbar att fördrifva de långa vinterqvällarne med.

Strömparterren låg mörk och ödslig med sina sommarminnen af tömda punschbuteljer, gratismusik och nyfikna landsortsbor, pipande Djurgårdsångbåtar och koketterande Stockholmsjungfrur med kurtiserande norska skarpskyttar och smalmidjade brandserviser, gnällande tidningspojkar och öldrickande småborgare, kaffefruko-sterande vinagenter och långbenta engelsmän, som denerifrån kastat glämiga blickar på det ofvanför tronande slottet, och gäspat sitt: »very beautiful, indeed» mera utaf gammal vana, än för att de egentligen tyckte att det var något så märkvärdigt vackert att se på.

Från bazaren lyste det som vanligt grannt ur de tomma butikerna, ty julhandeln hade naturligtvis ännu inte börjat, och dessutom ansåg man att den skulle bli skäligen klen. Spårvagnarne voro så mycket fullare i stället, der de, rasslande och pinglande rullade af öfver bron åt sina olika stationer.

Han vek af neråt Slottsbacken, gick förbi Gustaf den III:djes staty och stannade på andra sidan om den, midt för de norrländska ångbåtarna, der hela stora trafvar af mjölsäckar och silltunnor lågo uppradade, färdiga att inlastas i ett par af de största fartygen på platsen. Det var ett muntert och rörligt lif dernere i det strålande elektriska ljuset, medan ångvincharne pustade och hostade, och en hel rad af pratande och skrattande schåare i rask fart skyndade fram öfver landgången med mjölsäckarne på nacken, som de skyddade med en underlagd tomsäck eller ett om hufvudet viradt förkläde. Andra rullade med rask fart de knastrande silltunnorna fram öfver stenläggningen, svuro en vers hvar gång de hindrades af jernvägsspåret vid kajen, som tvang dem att lyfta på tunnans ända, för att få henne öfver, och när de kommo till landgången och skulle rulla tunnan uppför den branta sluttningen, gastade de till med ett »åhi—åhoj», som gaf eko borta vid Skeppsholmsbron och emot murarne på Nationalmuseum, medan ångvinchens hastiga takt öfverröstade de något rossliga rösterna.

Victor Bark stannade en stund framför denna rörliga taffla, som för honom till en viss grad hade nyhetens hela behag. Visst brukade han ofta nog slå dank kring gator och torg; men här neråt hade han icke varit på länge, och det var med en viss nyfiken beundran, som han betraktade de arbetandes kraftiga gestalter, der de kastade rågtunnan eller mjölsäcken upp på nacken lika ledigt som om det varit små fjäderlätta paket med några skålpund uti, i stället för att det nu vägde sina modiga tio eller tolf lispund. Han hade sin fröjd af att höra de mer och mindre grofva och mustiga glåpord som karlarne slängde åt hvarandra, om någon af dem fick bördan på sned på nacken, eller stapplade på vägen upp för landgången, och han började slutligen att undra på hur det skulle kännas att få en sådan der börda på ryggen, — kännas för honom som inte gjort något på

så länge, och som ändå tyckte att han förtjenat ett bättre öde än att så der behöfva lefva på vigilans, som han tvungits den sista tiden!

Medan han så stod der, till hälften road af den ovana synen af en så ansträngd verksamhet, till hälften skamsen öfver att sjelf hafva varit en drönare i kupan, der så många arbetsbin fingo knoga och svettas, fästes hans uppmärksamhet vid en af de schåande karlarne, som sprang fortare än alla de andra och som efter hvad han kunde höra, också var munvigare än de flesta. Han tyckte sig hafva sett den figuren en gång förr, men hvar? Ja, det kunde han inte utfundera, men han tyckte bestämdt att han kände igen karlen, hvarje gång denne skyndade från ångbåten och bort till säcktrafven vid kajen, för att lasta på sig en ny börda.

— Hvar tusan har jag sett den der figuren? — mumlade han för sig sjelf, — det är någonting hos honom som jag känner igen! Det är skada att han har den der stora plåsterlappen för ögat, den vanställer honom betydligt och annars skulle jag bestämdt — —

I detsamma kom karlen tillbaka med en ny säck på nacken, och just midt för der Bark stod, mötte han en af de andra schåarne som knuffade till honom, så att han höll på att tappa säcken. Lyckligtvis fick han dock tag i den med den lediga venstra armen, den högra höll han i sidan, som bärare merändels pläga, och just som han högg tag i säcken för att hindra den från att falla, skrek han åt den, som knuffat honom:

— Hörr'ul sitter ögonen i vägen för dej, din kot? Tror du jag ä' nån grind som du ska' skubba dig emot! Hvasa? Har du inte plats på kronans gata utan att du ska' hindra mig i min ärliga handtering, din ljusblåa fan? —

— Håll käften på dej, Lindgren! — svarade den andre lugnt, i det han vände sig om och tittade föraktligt efter den bortskyndande, — du var så lagom dug-

tig i morse, när du kom och tiggde dig till utaf styrman att få vara med och tjena dig en hacka! —

— Stjäl jag'na då? — skrek den förste ifrån landgången, der han redan var uppe med säcken, — tror du jag inte tar i lika bra som du, fast jag har ögat igenmuradt? Var du lugn min gosse, så många tunnor valsar inte du dit med som jag, det ska' jag säga dig du! Vet du hvad det var, du? Och tiggde gjorde jag inte, du — jag kom med en konstapel och en höflig fråga och på den fick jag ett höfligt svar, ser'u! Och inte ä' det värdt att du ä' stursk för att du har en bättre rock och bor inne borta på Holländargatan, för ser'u, hädanefter tänker jag inte ligga på pråm eller hysa in mej i tobakslador, inte! Det kan du vara lugn för, så sant jag heter Lindgren!

— Lindgren! — tänkte Bark i det ett ljus gick upp för honom, och han började erinra sig nattens äfventyr, — skulle det verkligen vara den der göken som fick min krona i natt som var?

Det blef nu ett kort uppehåll med lastningen. Kettingen med hvilken säckarne hissades ner i lastrummet, hade kommit i olag på något sätt, ångvinchen slutade upp med att hosta, och karlarne samlade sig, några borta vid landgången, der de passade på att torka svetten af sig, andra vid säcktrafven, der de fingo snus af en utaf dem, som tog upp en stor näfverdosa ur fickan.

— Djekeln anackå! den som nu hade sig en dubbelrenad medan man väntar! — utbrast den karlen som knuffat till schåarn med plåsterlappen.

— Ja det tror jag det, det skulle smaka ananas, det! — inföll en annan, i det han smackade med de torra läpparne.

— Ska vi sala till en pott och kila äf upp till Österlånggatan, gossar, — föreslog han som var egare till snusdosan, — medan de klarerar kättingen dernere?

— Så kör i kylan! ropade de andra i korus, och så begäfvö de sig af i fullt språng så att de tomma

säckarne fladdrade som andra läderlappsvingar på ryggen på dem.

— Kom med Lindgren! — skrek han som knuffat kamraten, i det han vände sig nedåt kajen, der nu den andre kom sättande i full fart, färdig att börja gräl, som det tycktes, — kom med, så ska' du få plåster på knuffen, din arma anka!

— Nej tack du, — svarade Lindgren, i det han tvärstannade helt hastigt, — får du mej på krogen, så blir det sju torsdar i en vecka, din mullvad! Der har jag varit nog, du — men smörj kan du få lika bra när du kommer igen, i fall du är oppkäftig en gång till!

— Äh hör ni, han ä' godtemplare, den ynkryggen! — skrattade den andre i det han begaf sig af i full fart för att hinna upp kamraterna, som redan voro inne i en af de smala gränderna till Österlånggatan.

— Ja, ä' han inte så kan han bli, du, Holländar-lasse! — skrek Lindgren, i det han knöt näfven efter den bortskyndande, — för jag har torkat för länge på en slant, för att gå och blöta den på krogen, när jag väl kan förtjena mig en!

— Det var rätt tänkt, Lindgren! — sade Bark hastigt i det han tog ett steg emot honom, — det tycker jag om!

— Hvad i helsike nu då? — utbrast karlen förvånad i det han vände sig om och stirrade på Bark med sitt enda lediga öga, — ä' det så gentilt så jag har bekanta här vid Skeppsbron också?

— Jo jo men, det händer, det! — svarade Bark skrattande åt hans förvåning, som verkligen gjorde honom komisk, der han stod med tomsäcken på ryggen och plåsterlappen öfver ögat, — jag tror i alla fall att Lindgren inte känner igen mig? Eller hur?

— Ja det tror jag med! — svarade Lindgren, i det han tittade närmare på honom, — jag brukar inte ha' såna der gentila bekantskaper, jag inte. Så vida

de inte skulle vara gamla — tillade han efter en paus, i det han strök svetten ur pannan med avvig hand, — för det är inte alltid jag varit så här på hasorna, inte.

— Åh, den behöfver ju inte vara äldre än sedan i natt!

— I natt? Åh fan! Jaså! — utbrast han med långdragen ton, — jaha nu ser jag! — Men det var då inte underligt heller att jag inte kände igen herrn!

— Hur så då?

— Hå kors, i qväll ä' herrn ju nykter, vet jag!

— Ja det är sant, — det förändrar verkliggen saken, — svarade Bark, i det han bet sig i läppen, — men jag ser att Lindgren fått arbete, — tillade han efter en stund, i det han försökte att vara lika obesvärad som förut, — och det gläder mig upprigtigt!

— Ja mig med! — svarade Lindgren, — det kan herrn vara lugn för! Men i qväll kan jag inte betala igen krischan, det ska jag säga herrn, om herrn också tar hela slottskansliet till hjälp!

— Åh skäms karl! — ropade Bark förargad, — jag kom hit af en händelse, och inte för att ta' igen hvad jag en gång gifvit!

— Ja bara herrn talar svenska, så begriper jag! — inföll Lindgren med komisk min, och det uttryck af misstroende som nyss afspeglat sig i hans ansigte, försvann ögonblickligt; — och fast jag inte hade mycket välsignelse af slanten, så tackar jag herrn i alla fall!

— Inte någon välsignelse? — frågade Bark, — hvad vill det säga! Fick ni inte något nattqvarter?

— Inte för den, inte! Herrn mins den der tjufstryken — Kask heter han och har varit gardist — som jag hade med mig?

— Som ville råna mig, ja?

— Just den ja! Vet herrn hvad han gjorde, den rackarn? Jo, när vi kommo till Träsket — för vi kom inte in hos Anderssonskan — jaså, ursäkt, Roslags-torg heter det gudbevars *nu*, men det är lika mycket

Träsket för det, — så dref han mig i skallen med en sten och mura igen ögat på mig med knytnäfvén, och så tog han slanten af mig och gaf sig i väg opp åt Trebackarlånggatan, och der låg jag och sprattla' tills polisen kom och tog hand om mig!

— Stackars Lindgren! Det var en förbaskad historia!

— Jo, jag vill lofva det! Men ingenting ondt som inte har något godt med sig, ser herrn. Konstaplarne var ett par hyggliga karlar, som många ä' väl det, fast di skäller dom för grisar, och det har jag med gjort, — men efter den här betan, så håller jag alt truten med grisaffärerna, jag! Först hade de mig till fältskärn på Regeringsgatan och der fick jag den här plåsterlappen för ögat, och så en i skallen — ja, titta sjelf, här sitter han — och dermed lyfte han på säcken och visade en stor plåsterlapp ofvanför högra härfästet, — och när det var gjort så tog de mig med te' vaktkontoret, och der fick jag en matbit i mig, och så fick jag lägga mig der och sofva riktigt skönt ända till klockan sju i morse. Och då ville de skicka mig till Sabbatsberg, men det tyckte jag inte var lönt, utan jag sa: skaffa mig hellre något arbete, sa' jag, det är fan i mig bättre än några medikamenter! Och den ena konstapeln kände styrman här på ångbåten, och han gick ner med mig vid åttatiden, och så fick jag schåa här och får en och femti om dan, och det räcker både i dag och i morgon!

— Men hur kan Lindgren orka, att — —

— Orka? — Mat fick jag ju i natt, och sofva fick jag med — och när jag kom hit ner så fick jag ut sjuttiofem öre i förskott utaf styrman, och gick sta' och satte i mig ett ordentligt mål mat, så nog sjutton skulle jag väl orka då, alltid! Se, när en inte ä' bortskämd, så — —

— Ja men blodförlusten utaf slaget, hade inte den

gjort Lindgren matt? — frågade Bark medlidsamt, i det han lade handen på hans axel.

— Matt? — svarade Lindgren skrattande, — äh! tror herrn att vi gatliggare ä' såna morsgrisar som ni gentilt folk? Åhnej! vi får allt lära oss annat malt! Förstås att jag var litet yr i skallen i morse te' börja med, men nu känner jag mig lätt i kroppen som en Lagålslandsflicka med en norrbagge under armen! Och ser herrn, bara det att ha' nånting te' göra, och veta att en har en slant när qvällen kommer, och att en inte ä' rakt åf utkastad som en gammal skotrasa, ser herrn, det — det är en känsla, det!

— Ja, men det här räcker ju inte länge, och sedan —

— Sedan? Husch! sen blir det alltid någon råd! Styrman har lofvat mig att rekomdera mig till en annan ångbåt som kommer opp i morron och som ska' lossa tjära borta vid Dockan —

— Ja men, när det sedan fryser till och sjöfarten blir slut, då blir det kanske värre. Om därför Lindgren vill titta upp till mig — se här är adressen, — så kan jag kanske hitta på något att göra för Lindgren, jag också!

— Heder och tack för det! Men — och här blinkade han med det lediga ögat och såg småslugt på Bark, — gör herrn något sjelf då?

— Jag tänker börja i morgon! — svarade Bark, i det han sträckte fram sin hand utan någon tvekan.

— Ja se, arbeta, det ä' ändå susen, det! — sade Lindgren, i det han först gned af sin hand mot låret, och sedan lade den i hans, — men nu har di kettingen i ordning. Då ska' man ta' i ett nappatag igen, och ä' det så att herrn har allvare med hvad han sa' nyss, så skuttar jag väl opp om Söndag!

Och med dessa ord gaf han sig på nytt af till säcktrafven, tog sig ledigt på egen hand en börda, och

sprang med snabba steg fram till landgången för att riktigt visa sin välgörare att han inte var matt.

— Nu hade jag riktigt lust att se hvad »snillena» göra för nytta! — mumlade Bark för sig sjelf med ett kitsligt småleende och gick med långsamma steg åter tillbaka emot Norrbro.

7.

Klockan half elfva på slaget steg han in i cigarrboden på Regeringsgatan. Han var förargad på hela världen, först och främst på »snillena», som hade narrat i honom fyra glas punsch, till afsked naturligtvis; sedan på sig sjelf, som inte hade kunnat hålla i sig med att svara nej, bara därför att de hade gjort spektakel af honom och sagt att han var stursk, och det ville han inte att de skulle säga, därför hade han gjort det. Och så de hade skrattat åt honom sedan, när han omtalat sitt beslut att öfverge artistbanan och bli handverkare i stället. Huru speglosorna haglat omkring honom, och huru de kallat honom affälling och bracksjäl och dagsverkare, och påstått att lika gerna kunde han gå åstad och bli spannmålsbärare eller vindragare, och att det var feghet af honom att inte kunna uthärda litet svält och litet nöd för konstens skull — den »eviga konsten», som det är en ära att vara martyr för! Och när han då hade betalat Falk igen den tian, som han viggat sig till på svenssexan för Lind, så hade det kommit in nya punschbuteljer, och de hade velat tvinga honom att dricka ännu mera; men då hade han sagt nej och sedan hade han nästan fått slita sig ifrån dem. De hade gömt hans öfverrock och hans hatt, de hade barrikaderat dörren till rummet på det lilla schweizeriet, der de brukade träffas, — han måste nästan kasta undan dem en för en, innan han kunde komma lös. Men slutligen hade han ändå kommit ut på gatan, och nu var han äntligen här.

Det första han fick se, när han kom in, var ett främmande ansigte innanför disken, och utanför den ett

par halfdruckna herrar, som lågo framstupa öfver cigarr-lådorna och pratade med flickan, en lång brunett med ett djerft och utmanande utseende, som med ränta återgaf dem deras munhuggarjargon, och som inte det ringaste brydde sig om att stämma ner rösten för att Bark kom in.

— Det ska' ni inbilla småbarn och inte mig! — skrattade hon i det hon slog den ene på fingrarne, just då han ville fatta tag i uppslaget på hennes klädningslif, för att draga henne intill sig, — vill ni vara så god och hålla fingrarne i styr!

— Aj fan! var då inte så hårdhänt! Jag ville bara känna hvad det var för sorts tyg —

— Ja visst, om det är bomull, eller — — inföll den andre, i det han försökte samma manöver, hvilken så till vida lyckades bättre, att han fick slaget i ansigtet i stället för på fingrarne, och tycktes visa mycket god lust att betala det med ränta, då Bark i detsamma störde den målande scenen, genom att vända sig till flickan och fråga:

— Ursäkta mig, är inte fröken Lund här?

— Nej, hon har gått hem för öfver en timme se'n, — svarade flickan, — det kom bud att modern hade blifvit sämre, och då bad hon mig att stanna här i stället.

— Ja, och fröken är, fan i mig, mycket stiligare, och mycket trefligare med, — försäkrade den ene af herrarne, i det han gjorde ett nytt försök i sammå väg som det första, medan den andre slog sig ned på en af stolarne utanför disken och med gäckande och näsvis min såg på Bark, i det han inföll:

— Säg inte det, du! Tocke beror på tycke och smak! Lilla Anna är nog bra hon också, om hon bara inte vore så förbannadt sipp af sig; men det ska' man väl vänja henne af med!

Det sjöd i Bark, men han hade styrka nog att icke bryta ut. För att icke råka i fröstelse att örfla upp de båda stryktäcka skrodörerna, skyndade han likväl till

dörren, der han vid hänggaslågan tände den cigarr, som han köpt för att hafva något ärende in i boden; — medan han höll på med det, hörde han den ene af de båda förhoppningsfulla ungdomarne halfhviska till flickan innanför disken:

— Hvad är det der för en halfslusk?

— Tyst då! — svarade hon halfhögt, — det är en artist, — nej, låt bli mig, säger jag! — som brukar följa Anna hem om qvällarne, för de bo i samma hus!

— Åh fan! Ja, det ä' inte så dumt! Hvar bor fröken? Tala om det, så ska' jag flytta dit!

— Ja, jag med! — skrattade den andre, — vi ska' hyra oss en dublett — det ska' bli trefligt! Och se'n ska' fröken titta in till oss om qvällarne, och vi ska' bjuda på champis —

Bark hörde icke mera; han kastade en förbittrad blick på de båda kurtisörerna, mumlade ett halfhögt: »slynglar» emellan tänderna och skyndade ut på gatan.

— Nej, det här måste ta ett slut! — mumlade han för sig sjelf, — Anna får inte återvända till den der cigarrboden. Det är ju att förgifta henne både kroppsligt och andligt! Jag får lof att höra med min nye arbetsgifvare, om han inte kan skaffa henne också något att göra! Vänta litet, jag tycker jag vill minnas att hon talat om att hon lärt sig teckna litet — — tänk, om jag skulle kunna skaffa henne plats hos en fotograf? Ja, om hon bara vore fri från modern, så gick det väl an! Jag kan undra hur det är med henne, jag? Om hon tagit sig ett nytt rus, eller om —?

Och tanken på att det kanske var verklig sjukdom satte fart i hans fötter och nästan bevingade hans steg. Han tänkte sig den arma flickans belägenhet, ensam med modern, i fall denna var drucken, och kanske ännu värre, i fall hennes tillstånd var något betydligare sämre än förut.

— Om jag på vägen skulle försöka få tag i någon läkare? — sade han för sig sjelf; — ja, men så här

här dags? Det vore då också dumt att gå åstad och bulta upp någon sådan syndare, i fall det inte är någon fara å färde! Åhnej, jag får väl först ge mig af hemåt och se hur det är — skulle det behöfvas, så får jag ge mig af ut efter en läkare — det fins ju ett par sådana vid Esplanaden vill jag minnas, och om inte annat så frågar jag på apoteket. De koka i samma gryta, så de ha nog reda på hvarann!

Snart var han uppe på Vestra Humlegårdsgatan, och i qväll mötte han inte någon, hvarken tiggare eller artillerister. Hela trakten, ända ifrån Norrlandsgatan och upp till hörnet der han tog af ut på den gamla vägen, var aldeles folktom, så som det ofta är fallet deruppe vid denna tid på natten. Det är Karlavägen, som ännu utgör gränsen mellan storstadslifvet och småstadslifvet borta vid utkanterna, ty utanför den är det ännu icke riktigt fashionabelt att slå sig ned, och i den mellan de stora, nybygda husen, inklämda villastaden har det alltid varit rådande ett landtligt lugn, om man undantar att pianofebern grasserar der erbarmligen. Men så här dags på qvällen sofva till och med de ifrigaste skallöpare, och Viktor Bark hade således godt tillfälle att ostörd öfverlemna sig åt sina tankar, medan han påskyndade sina steg. Snart var han framme vid porten, öppnade den hastigt och med betydligt säkrare grepp än qvällen förut, och skyndade in på gården. Det var mörkt och tyst i hela huset, der Anna och hennes mor samt han sjelf bodde; endast nere i träucklet på gården, hos madam Strömberg, lyste det i det enda fönstret, som låg nästan ända nere vid marken.

Bark stannade tvekande på förstugutröskeln, innan han öppnade dörren för att gå in. Skulle han bulta på hos den unga flickan, eller skulle han gå upp till sig, i fall ingen fara vore på färde, och hon kanske hade somnat helt nyss? Skulle han kanske gå ner till sin grälige städerska och af henne försöka få reda på huru det stode till der inne? Ja, det vore kanske det bästa;

— men då skulle hon naturligtvis börja med ändlösa berättelser och historier utan både början och slut. Nej, det var bäst att han gick upp till sig, — hade något varit på färde, så skulle Anna säkert väntat ut honom, för att underrätta honom om hvad som händt eller för att påkalla hans bistånd.

Han gick sakta upp för trappan och trefvade sig fram till dörren; efter något sökande fick han tag i nyckelhålet och satte nyckeln i, i det han småskrattande tänkte för sig sjelf: »Hur tusan jag bar mig åt i går qväll för att hitta rätt på det der hålet — det begriper jag intel!» — Hvad nu? — afbröt han sig sjelf, — jag tror det sitter en nyckel i innanför, eller har det varit någon och dyrkat på dörren medan jag varit borta? — Den har då haft besvär förgäfves, det vill jag lofva! Förbanna mig sitter inte der en nyckel innanför! — utbrast han helt högt, — hvad tusan vill det säga? Är någon derinne? — ropade han derpå halfhögt, i det han bultade ett par sakta slag på dörren; men strax derpå återtog han med komisk betoning: — är det någon, som smugit sig in för att stjäla, så lär den minsann inte säga ifrån!

Han stod stilla en stund och funderade på hvad allt detta skulle betyda. Men just som han på nytt ämnade bulta ett par starkare slag på dörren, hörde han ett halfhögt utrop inne i rummet, derpå några hastiga steg mot dörren, en nyckel som vreds om i låset och en hviskande röst, som frågade:

— Är det ni, herr Bark?

— Anna! — halfhviskade Bark för sig sjelf utan att rätt veta hvad som mest betog honom i detta ögonblick, om det var häpnad eller glädje, och utan att längre besinna sig, svarade han: — ja, det är jag!

— Gud ske lof! — hördes på nytt den hviskande rösten, och dörren gick upp.

— Hvad? — Sitter — sitter fröken Anna här i mörkret? — frågade Bark med sväfvande stämman, i det

han steg in. Han tyckte sjelf att det lät så kallt och så platt och intetsägande, men om man velat slå ihjäl honom, så visste han inte något annat att säga.

— Ja, jag ville inte tända ljus, — svarade hon och han hörde hur hon aflägsnade sig ifrån honom inåt rummet, — för att ingen skulle se att jag var här.

— Har ni varit här länge? — frågade han, i det han efter gammal vana steg fram till bordet och letade efter tändstickorna.

— Ända se'n jag kom hem — — nej, tänd inte ljus! Låt det vara, annars skäms jag så fasligt!

— Och hvarför skulle ni väl skämmas, stackars barn?

— För att jag kommit hit! Men jag hade ingen annanstans att gå, annars hade jag aldrig kommit!

— Hur kom ni in? Fick ni nyckeln af madam Strömberg?

— Nej, henne ville jag inte säga till — — jag tog den första nyckel jag fick tag i — köksnyckeln tror jag att det var, och den tog upp låset.

— Åhja, låsen här äro inte mycket krångliga — — men låt mig nu tända ljus, fröken Anna — ni har ingenting att skämmas för, men jag behöfver ljus i saken, annars vet jag inte hvar jag har er — och hvar jag har mig sjelf kanske också.

— Säg mig bara en sak först, — återtog flickan med orolig och flämtande röst, i det hon närmade sig några steg, — menade ni allvar med hvad ni sade, då ni var inne på eftermiddagen?

— Ja, af hela mitt hjerta! — svarade Bark med värma, — det betyder jag er.

— Tänd då på ljuset! — hviskade hon sakta.

Viktor Bark darrade på handen, när han skrapade tändstickan mot plånet på lådan, han visste inte sjelf hvarför. Den första stickan slocknade, den andra bröt han af, äntligen fick han ljuset tändt med den tredje.

När han vände sig om, såg han Anna sittande på en stol vid fönstret med ansigtet doldt i sina händer.

Han tog af sig hatt och rock, hängde mycket omständligt upp dem båda på deras vanliga plats vid dörren, inom sig upptagen af denna enda tanke: hvarför hade hon kommit upp till honom? Hvad hade väl hänt der nere, som kunnat tvinga henne att — — eller hade allt det föregående varit endast förställning, och var hon i grund och botten lik alla de andra? Hade förgiftningen der nere i cigarrboden redan nått henne? — nå, det skulle han snart få klart för sig.

Och med en vanlig, glad garsongs obesvärade sätt närmade han sig henne för att med några banala uttryck förklara sin glädje öfver att hon hade kommit dit upp, då den unga flickan, som hörde honom närma sig, hastigt tog bort händerna från sitt ansigte och såg på honom med en på en gång bedjande och tacksam blick, i det hon med af rörelse darrande stämma utbrast:

— Om ni inte sagt de der orden, så vet jag inte hvar jag skulle tagit vägen!

Vid dessa ord från hans skyddsling, försvann den glade garsongen i ett nu, och det var den pånyttfödde Viktor Bark som helt varmt och broderligt svarade, i det han satte sig bredvid henne och fattade hennes hand, under det han inom sig bad henne om förlåtelse för sin ovärdiga misstanke:

— Tack för att ni hade förtroende för mig, Anna; men säg mig nu hvad som hänt!

I stället för svar började den stackars flickan att gråta; bittra, heta, hejdlösa tårar, som strömmade ned utför hennes bleka kinder, och när han blef varse detta plötsliga utbrott af sorg, närmade sig den unge mannen ännu mera intjill henne och hviskade ömma och tröstande ord i hennes öra; men när gråten blef allt häftigare, visste han slutligen icke hvad han skulle taga sig till, och på detta sätt hände det sig att hans arm lade sig beskyddande kring hennes lif, och att ett ögonblick der-

efter hennes hufvud sjönk ned mot hans skuldra, der det blef liggande i all sköns ro till dess hon hunnit lugna sig något, hvilket dock icke lyckades allt för snart.

— Seså, Anna lilla, — hviskade nu Viktor, i det han slöt henne närmare intill sig, — säg mig nu hvad det är som passerat här i qväll.

— Hon ville sälja mig der nere! — svarade den unga flickan nästan tonlöst, i det hon ännu djupare böjde ner sitt hufvud.

Han gaf till ett utrop af häpnad och afsky och ville rusa upp; men nu var det hon som höll honom qvar, i det hon slog armarne om hans hals och tryckte sig så tätt intill honom, som om hon fruktat att icke ens denna fristad var henne säker nog, och i afbrutna ord, ibland dröjande och långsamma, ibland feberaktigt brådskande och öfverstörtande hvarandra, omtalade hon huru den usla drinkerskan, som hon hade skammen och sorgen att kalla sin moder, hade velat kasta henne i armarne på den gamle mannen, som på förmiddagen varit inne i boden, och som, när Anna kom hem narrad af det falska budet om moderns försämring, hade väntat henne inne hos denna, medan en hyrvagn stod posterad några stenkast derifrån nära det gamla Klas på hörnet, der nog många hyrvagnar förut stått väntande i samma ärende. Hon omtalade huru den gamle syndaren under masken af den vackraste faderliga ömhet hade velat draga försorg om både henne och modern, huru han hade lofvat att föra Anna till ett komfortabelt hem, der hon skulle vistas under namn af en aflägsen släkting till honom, och huru hon varit nära att låta narra sig af hans spelade välvilja, till dess den halfdruckna modern under någon förevändning lemnade dem ensamma i rummet och han kommit emot henne med öppna armar och ett afskyvärdt leende kring den tandlösa munnen, och velat draga henne ned på sitt knä; huru hon då utom sig af afsky och förfäran slagit honom i ansigtet, så att glasögonen krossade fallit ner på golfvet, och derpå skyndat sig ut

ur rummet, förbi den i köket halft insomnade modern, ryckt till sig köksnyckeln och utan någon annan tanke än att söka skydd hos den ende vän hon visste sig ega, smugit sig upp för trappan till Barks rum, huru hon efter några misslyckade försök fått upp dörren och stängt in sig, knappt vågande draga andan för att de icke skulle upptäcka hennes tillflyktsort.

— Jag går aldrig mera ner till henne! — slutade hon snyftande sin sorgliga berättelse; — och jag återvänder aldrig mera till cigarrboden. Förr gör jag hvad som helst, jag ta'r tienst som piga, jag underkastar mig hvilka umbäranden som helst, — men detta är värre än allt annat! Jag skall redan i morgon försöka att höra mig om efter plats, jag skall — — —

— Låt det bli min sak, Anna lilla! Jag har redan tänkt på det samma i qväll, fast jag inte trodde att det skulle behövas så snart. Men seså, var nu lugn, gråt inte mera, kära, älskade flicka! Jag är ju hos dig!

— Ack ja, ja! Gud ske lof! — hviskade Anna, hvars tårar hejdades vid de ömma, varmhjertade orden, — om inte ni varit — —

— Säg Viktor, säg du åt mig! — bad den unge mannen med en kyss.

Och efter en lång stunds tystnad återtog den unga flickan, denna gång i en mycket gladare ton än förut:

— Är det verkligen sant, Viktor, att du håller af mig, att du vill ta mig till din hustru?

— Ja, min kära flicka, om du bara vill ha mig, den suddige artisen, den ömklige latmasken, som förspilt så många år i sysslolöshet och lättsinne. Men det ska' bli slut med det nu — i morgon börjar jag att arbeta — — nu har jag något att arbeta för! Men nu går jag ner till madam Strömberg och skaffar mig nattherberge hos henne, — du behöfver sofva, stackars barn!

— Hvarför skall du gå? — frågade den unga flickan förtroendefullt, i det hon såg upp till honom med en orolig blick, — stanna qvar här uppe! Jag är inte

rädd för *dig*, jag känner mig lugn som om jag vore hos en bror.

— Säger du det! — ropade Viktor gladt i det han sprang upp, — Gud välsigne dig för det, min flicka! Då sätter jag mig här på en stol och du lägger dig och sofver i min säng — —

— Men på det sättet får du ingen hvila! Låt mig sätta mig på stolen och sofva litet; du skall ju arbeta i morgon — du behöfver bädden bättre än jag!

— Inte mucka! — hviskade Viktor muntert, i det han med en ny kyss lyfte henne upp från stolen och förde henne fram till sängen, der han satte henne ned, hvarpå han gick tillbaka till bordet, blåste ut ljuset, tog ned rocken från väggen, satte sig på en stol och kastade upp benen på en annan, svepte öfverrocken omkring sig och sade med den ömma ton, hvarmed man tar godnatt af ett barn: — God natt min älskade flicka! Sof godt!

— Tack, tack! — hviskade det borta ifrån sängen, och efter några ögonblick var det alldeles tyst i det lilla rummet. Man hörde bara de lugna andetagerna från två sofvande; andetag, som gingo och kommo så lätt och så regelbundet som om hvarken kärlek eller bekymmer hade blandat oro i de sofvandes blod under den försvunna dagen.

8.

Vintern hade gått, och det var vår och knoppning och fågelsång både utom och innanför stadens gränser. Det var knoppning i de ungas sinnen och det var fågelsång till och med i de gamlas bröst, det vill säga, *de* gamlas, som ännu hade ungdom kvar i hjertat, fast håret hade börjat gråna och ryggen böjas. Det var lust och lif och frigjord andhämtning öfverallt, både hos de enskilda och hos det allmänna, — ett allsidigt uppvaknande, sådant som man ofta ser det hos oss, när kölden och snön och mörkret få gifva vika för ljusare makter, för ljummare vindar.

Viktor Bark hade vidblifvit sin fattade föresats, han hade tagit fatt i arbetet med lustigt mod, och han hade lyckats rädda sig sjelf ur det förfall, i hvilket han varit nära att störta ned hel och hållen. Och fast det i början varit svårt att öfverge sina stolta drömmar om konstnärstrykte och artistsegrar, så hade han likväl småningom tillkämpat sig den jämnvigt som det redbara arbetet alltid skänker; men icke nog dermed: under beröringen med handtverket hade den förut slumrande konstnärdriften vaknat hos honom med en styrka som den förr aldrig egde, när han dag från dag gick och drömde om idéer som aldrig klarnade, om verk som aldrig blefvo fullbordade. Det var med honom som med den forntida kämpen, hvilken fick nya krafter när han vidrörde allas moder jorden, — det var i umgänget med konstens moder, handtverket, som han fick impulser till hvilostundernas konstnärliga försök, och aldrig hade han varit mera artist i hug och åskådning, än sedan han blef handverkare på fullt allvar.

Han tröttnade icke, ty han hade ju ett dubbelt mål att sträfva för: sin egen upprättelse och sin Annas lycka. Många bittra stunder hade de haft, de båda unga, innan hon kunde med hoppfullare blickar se framtiden till möte. Det gick icke så lätt, som de båda hade trott, att få någon ersättning för cigarrboden; men slutligen hade det lyckats hennes fästman att, sedan han först, så godt han kunnat, hunnit utveckla hennes anlag för teckning, få henne anställd på en fotografisk atelier, och fastän hon der icke förtjenade så mycket, så var det dock snart tillräckligt för hennes små behof, och om hon också hade det knapt, så var hon likväl glad som en lärka, ty hon visste att hon var älskad, och här var det ingen som icke behandlade henne med aktning. Det enda, som grumlade hennes lycka, var tanken på moderns djupa förfall, ty det var obotligt. Hon hade kommit för långt ut på det sluttande planet, och farten utföre kunde icke mera hejdas. De mörka grändernas djupa dy uppslu-

kade henne, och trots alla både dotterns och Viktors ansträngningar att få henne upp ur den, stannade hon dock kvar, ty hon ville inte räddas.

Och nu, när våren var inne, stodo de färdiga att räcka hvarandra handen för att med samfäld sträfvan bygga sig ett hem. De ville icke vänta till dess det var färdigt på en gång, de tyckte att det skulle vara bra mycket roligare att se det växa upp, stycke för stycke, omkring deras unga lycka, så att de kunde få glädja sig åt hvarje ny sak som deras samfälda arbete hunnit förskaffa dem. Och så, en vacker söndagsmiddag i Maj, när solen sken riktigt varm och luften var riktigt mättad af blått, gingo de tillsammans till presten och läto viga sig, och när de kommo hem i de två små rum, som Viktor hyrt åt dem i en af de nya utkanterna på norr, hälsades de välkomna af madam Strömberg, som med betydligt blidare lynne fortsatt att städa åt »artisten», som hon envisades att kalla handtverksmålaren Bark, fastän han hvarenda dag i godmodig förargelse sökte förmå henne att låta bli det.

— Nå, nu får jag då riktigt säga hjertligt välkommen och lycka till åt unga frun och herrn med! — sade madamen med sin allra sirligaste nigning, — och Gud välsigne hennes ingång och måtte hon bli lycklig, och det säger jag, att blir inte hon lycklig, så sannerligen för döden att det fins någon lycka till i denna syndiga världen!

Och så neg hon igen och förde förklädet upp till ögonen och gret en liten vers, och derpå snöt hon sig och neg på nytt, medan de båda nygifta, sedan de vänligt besvarat hennes helsningar, gingo in i det inre rummet, der Bark med ett stumt, men vältaligt välkommen slöt sin unga hustru i sin famn. Och madam Strömberg, som började komma underfund med att hon var öfverflödig, skulle just smyga sig ut, då det bultade på dörren.

— Hvem i alla tider är det nu som kan komma och störa dom? — mumlade hon halfhögt, då Bark i

detsamma kom ut derinifrån och sade på sitt gamla, muntra sätt:

— Ja, det är väl bäst att öppna dörren och se efter, kära madam!

— Ja, så klok var jag med! — svarade madam Strömberg, också på *sitt* gamla sätt, och gick åstad och öppnade dörren.

Ute i farstun stod en snyggt klädd arbetskarl med en liten blåsippbukett i handen. Han strök af sig mössan litet förlägen och frågade:

— Jag kan undra om man får stiga på?

— Nej, se Lindgren! — ropade Bark med glad skiftning i rösten, — ja visst för tusan, stig på, stig på!

— Se, jag skulle liksom vilja gratulera jag också! — sade Lindgren i det han kom in och stannade vid dörren, — och så har jag med mig litet grönt åt unga frun!

— Och när Anna i detsamma kom ut i dörren från det inre rummet och med rodnande kinder och strålande blick kom emot honom, räckte han henne den enkla buketten med en höflig bugning, i det han sade:

— Lycka till, unga frun! En liten rar fru är hon, och en bra man får hon. Det vet jag bäst, som har med honom att göra on hvardagarne! Och folk har han gjort af mig, och folk har han blifvit sjelf — och tacka'n håle för det, när han får en så'n vacker lön för besväret! Men i morgon blir det väl frimåndag, kan jag tänka? — tillade han med en listig blick på den unge äkta mannen.

— Nej tack vackert! — svarade Bark med en leende blick på sin hustru, — arbetet framför allt, Lindgren!

— Jaa, det är allt susen, det! — svarade Lindgren.

Vid höslåttern.

Naturstudie från skärgården.

1

»Hui!» »hui!» — hveno liarne i det mustiga gräset nere vid saltsjöstranden med detta skarpa ljud som de få när det lidit långt på förmiddagen och den brännande solvärmen uttorkat gräset så att det blir styft och hårdt och pressar fram svetten dubbelt starkare än i den tidiga morgonen, då daggen ännu ligger kvar och då solen ännu inte kommit så högt. Klockan var nu framåt elfva, och ännu var inte ängen slagen, och förr än den var klar var det inte värdt att tänka på någon hvila, för far menade att nu hade det varit vackert så länge, så det kunde då inte slå fel, att inte det snart skulle komma regn, i synnerhet som fruntimmersveckan var i annalkande. Och när regnet kom så kunde det vara godt att ha höet inne, för det blef då aldrig samma must med det, om det hade fått ligga ute och bli urlakadt under regnskurarne, om man också på någon mellanstund kunde få in det någorlunda skapligt torrt. Mor sjelf hade nyss varit nere med kaffe, och det hade folket fått både skorpor och bränvin till, och far hade sagt att när ängen blef slagen så skulle de få hvila sig till klockan fem, men då skulle man ta' i tu med timotejen, och det viste karlarna hvad det ville säga, för i år var det riktigt välsignelse med åk-

arne som hade blifvit igensådda till gräsvall i fjol och gödda med en hel pråm latrin. Far gick sjelf i spetsen, för han var nog stark och kry ännu, fast han var sina modiga femtiosju år, och gud trösta pojkarne om de inte slogo ut slaget ordentligt, och om de inte passade sig så att de nya liarne från Vira sluppo råka på stenar och få djupa lugg och skårer i eggen. Klas, yngste drängpojken, hade just nyss huggit i sten dugtiga tag, och fått sig en ordentlig uppsträckning för att han inte såg opp; och gick nu och surade både för det och därför att han i anseende till sin ungdom inte fått någon »kask» i kaffet, utan som flickorna fått nöja sig med bara skorporna.

Julisolen brände glödhet ner från en mattblå himmel, inte ett moln fans så långt ögat kunde se, och fjärden utanför låg spegelblank och orörlig som en polerad stålskifva och återkastade de nästan lodräta solstrålarne så att det gjorde ondt i ögonen att se på det. Inte en fläkt rörde sig, och luften som man inandade var brännhet och qväfvande som i en smälthytta; massor af flugor och bromsar surrade omkring i luften, och ett par lata kråkor sutto på vattgården nere vid viken, der korna från beteshagen hade gått ut i vassen så långt de kunde och stodo alldeles orörliga och stirrade rätt utåt, för att endast någon gång skaka helt säfligt på hufvudet då någon näsvis broms vågade sig ditut och ämnade slå sig ned i ögonvrår eller öron på dem. Den ena af kråkorna bugade sig oupphörligt för den andra, och man kunde tydligt märka att hon hade något att säga kamraten, fastän värmen hindrade henne från att kraxa; det blef bara ett hest kutrande af som knappast hördes till nästa gårdsgårdsstör. Sjelfva lärkan, som annars inte brukar vara nödbjuden när det gäller att qvittra, molteg alldeles, och den enda lefvande varelse som höll slotterfolket sällskap, var en stensqvätta som nickade och bockade sig oupphörligt i det hon flög från den ena stenen till den andra uppe i backen, och som

oupphörligt smackade sitt »ack, tack, tack», hvilket öfversatt på människospråk antagligen betydde en mycket ringa tacksamhet för att de slogo bort gräset som skyddade hennes väl undangömda näste i stenröset, der de halfvuxna ungarne gapade efter föda.

Utom far sjelf, var det fyra karlar som skötte liarne, det vill säga de begge drängarne, Magnus och Klas, vidare gubbens brorson, hvars far hade en gård en half mil längre in på ön och så en äldre karl, en för detta sjöman, som hade seglat på Amerika, sedan satt sig ner i skärgården och arrenderat ett fiskvatten, gått under på den affären, som han sjelf påstod; men till följe af en allt för utpräglad böjelse för bränvinet, påstodo de som kände honom närmare, och som nu tog sig för litet af hvarje, var än andre man på en sandskuta, än stensprängare när det gälde något nybygge eller någon nyodling, än tillfällig arbetare under andtiden och än lät städja sig som dräng för ett halfår helst från Oktober till April, när det var litet att göra, för att sedan under sommarhalfåret återigen lefva det fria lifvet så länge det räckte. Han var tämligen lång, axelbred och något kutryggig, dugtigt hjulbent som en äkta sjöman bör vara, hade ett rödfnasigt, kopparrigt ansigte och ett rödgult hakskägg som stack fram långt under hakan. Armarne voro ovanligt långa och händerna stora, han kunde ta' i dugtigt när han ville, men det var just inte så ofta han ville det. När han var till hjälp hos Anders Larsson i Notviken, så hette far sjelf, så arbetade han likväl som en hel karl, om det nu var för att mathållningen der var likare än i allmänhet i skärgården, eller för att han fick en sup till målen, eller om han för öfrigt hade någon särskild respekt för Anders Larsson som människa, något som de flesta dock tviflade på. Som en egendomlig lek af naturen hade Söderman, ty så hette »Amerikanarn», som han i allmänhet kallades, till sin otympliga och grofva kropp fått en stämma lagd i högsta falsett, så att när

man hörde honom tala och inte såg honom, kunde man mycket väl tro att det var en gammal kvinna som hade satt sqvallerqvarnen i gång. När han var vid mycket godt lynne, eller hade fått sig ett par, tre glas af den lifgifvande potatissaften, hvilket var ungefär detsamma, ty han var alltid butter då han inte fått någon tår på tand, så slängde han omkring sig med några engelska ord, som han uttalade på tok, men som både karlar och kvinnor derute lyssnade till med både vördnad och åtlöje. Vördnad, emedan de påminde dem om paradiset vesterut, till hvilket de flestas hog stod eller hade stått, fastän omständigheterna hindrat dem att fara dit; åtlöje, emedan han alltid satte mun på sned när han uttalade dem, och alltid tillade: »vet ni hvad det var, ni, era strömmingsstrypare?»

Drängen Magnus var en vanlig, skäligen sömning skärgårdspojke, som likväl i år hade litet mera ruter i sig än vanligt, ithy att han nyss hade varit inne i Vaxholm och exarcerat första årets beväring, till minne af hvilken utomordentliga händelse i hans lif, han till och med nu vid höslåttern bar sin beväringmössa, fastän den var dubbelt så varm som den gamla halmhatten som han ärft förra sommaren efter en Stockholmare som bodde på sommarnöje i trakten, och som han brukade ro fisksumpen åt om söndagarne. Drängpojken Klas var hans kusin, och var en rask, lindhårig pojke på sexton, sjutton år, klumpig och smålustig som en halfvuxen björnunge, lekfull och barnslig till en grad som för en jemnårig stadsyngling skulle varit en absolut omöjlighet, och frispråkig och näsvis gent emot både husbondfolket och andra äldre personer, så som man endast kan och får vara det ute på landsbygden, der det patriarkaliska förhållandet emellan föräldrar och barn, samt husbondfolk och tjenare ännu inte försvunnit.

Anders Larssons brorson hette Johan och var en mörklagd, lång och stark bjesse på fyra och tjugo år, med stora, blå, litet dumma ögon, och ett långlagdt

ansigte med vackra och starkt markerade drag. Det enda som egentligen var, om inte just fult, så åtminstone mindre vackert än det öfriga, var munnen, som var bred och halföppen, med tjocka, utstående läppar, af hvilka den nedre hängde temligen slappt ned och visade de stora, hvita och breda tänderna, som hade något rofdjursartadt och tycktes kunna krossa huru hårda föremål som helst. Hans kropp var muskelfast och smidig, rörlig och väl utvecklad, och när han lade till med lien, gjorde han skår nästan en half gång till så långa som de andra, och man såg huru muskelknippena på armarne svälde under den af svett åtsittande skjortärmen. De öfriga pratade af och till under arbetet, men han sade icke ett ord. Han var i allmänhet mycket fåmäld utaf sig, och man sade rundt om på ön, att Johan Larsson i Mellanåker inte var god att knäcka nötter med, i synnerhet därför att han var så inbunden, så att en aldrig visste hvar en hade honom. Han var en dugtig arbetare, och fadern som bara hade ett åttondels mantal, hade inte råd att hålla sig någon annan dräng än sonen, och behöfde det heller inte. Han skötte om arbetet der hemma och hade ändå tid öfver att hjälpa till på annat håll; men det var då också bara hos farbrodern när det gälde brådska. Sockenpratet ville låta påskina att det hade sina särskilda skäl, och att Johan hade ett godt öga till Anders Larssons dotter, Lotta, som han nog visste inte skulle komma så värst barskrapad i brudstol, i fall han skulle lyckas knipa henne. Men det visste också berättat att Anders Larsson sjelf, och i synnerhet hans gumma inte voro så särdeles angelägna om att släktskapen skulle bli ändå närmare än den var, och att en rik hemmansegareson från fastlandet hade större utsigter att få hemföra Lotta som hustru, än hvad den fattige kusinen kunde ha. För mor Larsson var sjelf ifrån »storlandet», som det hette ute på ön, och hon hade alltid tyckt att folket der öfver var liksom litet förmer i allting, än »de der

skralpiggarne ute på öarne, som aldrig kunde hålla jämnan i något» — menade hon, — »utan om de inte söpo opp hvad de hade, prompt skulle springa på läsarmötena och hålla ett odrägligt schå med di der förbaskade kolportörerna, som bara friar te' maten, och kursar med gudsolet som en knalle med bomullstyg och merkurjum». —

»Och det gick väl ändå an med svågern», — brukade mor Larsson säga, när hon satt vid spinnrocken och vätte på tråden mellan hvartannat ord, — »för han var då ett fromt kräk som inte gjorde en mask för när; men si', svågerskan den kunde hon då rakt inte tåla sig med. För endera var det bara lip och jämmer, när det knep till med kronutskylderna och de grofva pengarne till socken och till klockarn, eller också när det fans några skilling öfver i huset, i fall rågen slog till och potatisen stod någorlunda i pris på höstsidan, då stod kaffepannan på spisen dan i ända, och då skulle det hem både körsbärsvin och konjak, och då sprang kärngarne ut och in i dörrarne så lång veckan var, och det var ett lif så att en kunde rakt spricka af förargelse, när en tänkte på't! Och det förstås att Johan är en dugtig arbetare, och ser ut som folk, men så är han också en vidlyftig maskin och Gud vet hur många jäntor som sitter der i vråarne med en unge på armarne, som han är far åt! Så en tocken juvel ville hon då visst inte att hennes Lotta skulle ha', hon som en dag skulle ärfva hela tre fjerndels mantalet och fyra tusen riksdaler te' som far på en tio, tolf år lagt af på vinternoten, och som han lånat ut mot intresse till en hemmansegare på Löparön, och det med sjelfva kronolänsman till borgen.»

Allt det der upprepades ett par gånger om dagen, i synnerhet då Johan var der och hjälpte till med något arbete, och Lotta som var en rask och dugtig flicka på tjugo år, låtsade som hon inte hörde hvad mor sa', utan hade sina egna tankar om både Johan och om

hemmansegaresonen från storlandet, som brukade komma dit ibland, när det var någon dans antingen hemma eller i någon af granngårdarne. Att hon nu också hade sina egna tankar, der hon gick med räfsan i hand efter slätterkarlarne, klädd i den vanliga lätta dräkt som värmen och arbetet gjorde nödvändig, och som inte någon fann anstötlig, fast den bara utgjordes af lentyget och en kort kjol, samt en långt neddragen halsduk på hufvudet, det kunde man tydligen se på den blick hon då och då kastade efter Johan, der han slog sina långa slag i det han lätt och ledigt vände och vred den smärta midjan, när han skulle hämta ut den fullmåliga halvcirkeln med de kraftiga armarne. Det låg en slags halft motvillig, halft medvetlös beundran i hennes bruna ögon, då hon följde hans raska tag och hans lediga rörelser, och när hon jemförde hans sätt att slå med de andras, så kunde hon inte låta bli att undra för sig sjelf om Johan kunde vara så golik i arbetet, i fall han annars skulle vara en sådan opålitlig och vidlyftig figur som mor ville låta påskina. Lotta var, efter landtliga begrepp, sjelf en vacker och ståtlig flicka, störväxt och rund och lagom smal om lifvet ändå, fast något snörlif aldrig hade klämt ihop hennes friska och fylliga lekmän. De bruna, kraftiga armarne sågo ut att kunna taga i ett dugtigt tag; och den solbrända halsen med sina gropar vid axelbladen, skulle, hvad formen beträffar, kunnat pryda hvilken dam som helst, om också icke färgen var den af modet dekreterade, och om också ibland den hvita barmen tittade fram mellan linnet när hon gjorde en hastig rörelse med räfsan, så var hon icke på långt när så mycket eller så afsigtligt naken som den dygdigaste och blygsammaste lilla fröken på en af de fashionablare balerna i staden. Och det säkra är, att med en rask rörelse af sin stora och dugtiga hand, höljde hon in den igen, innan någon af de förut gående slätterkarlarne hann att vända sig om, i fall han skulle velat ertappa den mjella rymlingen vid ett

sådant tillfälle, något som likväl nu under arbetet, icke föll honom in. En enda gång hände det likväl att Johan stannade i slaget, för att torka svetten ur pannan, och som Lotta då var strax bakom honom, fastän vänd något åt sidan, så att hon inte såg honom med detsamma, är det nog troligt att han såg en skymt af något som var hvitare än halsen; men innan Lotta hann vända sig om igen, hade han åter lien i gång, och fortsatte sitt arbete med ett halft lystet leende spelande omkring de utstående läpparne.

Till hjälp vid räfsningen hade Lotta pigan Maja, en liten tjock och rödhårig jänta på sjutton eller aderton år, med djerf uppnäsa och så fräknig att hon såg ut som om någon tagit en vanlig limfärgsborste och stänkt henne med brun färg i ansigtet och på halsen. Hon var rask i vändningarne, munter och glad, skrattade oupphörligt, svettades och pratade och tog då och då ett mera raskt än egentligen försigtigt tag i den tunna kjolen, när flugor eller myror blefvo allt för näsvisa, och skakade den skrattande så att man såg henne högt upp på de tjocka, lunsiga benen.

— Maja då! — sade då Lotta sakta, — tänk på hvad du gör! Karlarne kan ju —

— Nå än se'n då? — skrattade Maja, — de kan fäll' inte få se anna' än hvad Gud har skapat, och de förbaskade flugorna bita så odrägligt, så! —

För resten var Maja pin kär i Magnus, som mottog denna hyllning åt sina manliga behag, med det mest stoiska lugn i verlden och som alltid, när hon brukade göra sig söt för honom på ett eller annat sätt, plägade med sitt vanliga bondlugn tillrättavisa henne på följande uppriktiga vis:

— Asch då! — gör dej inte te' Maja, då blir du femtan gånger grömmare i syna än hvad du ä!

Och det tyckte Maja naturligtvis inte om; men med den landtliga ungdomens lyckliga enfald och, i det hon dömde hans sätt att uttrycka sig efter sitt eget,

tänkte hon: — det är fäll inte så värst farligt som det låter, han säger fäll så bara för di andras skull!»

Den tredje af de räfsande var Fia, ett af socknens fattighjon; men man må inte tro att hon var gammal och orkeslös för det. Fia var på sin höjd tjugofem eller tjugosex år gammal, och såg ut som om hon haft tattarblod i ådrorna. Hon var reslig, mörkhylt och med svart hår, stora svarta ögon, låg panna och utstående kindknotor, från hvilka nu rundningen hade försvunnit, utan att de likväl ändå allt för djerft stucko fram, samt en beslutsamt uppkastad mun, kring hvilken ett spotskt och njutningslystet drag hade lägrat sig. Hennes figur var kraftig och stark, hon var groflemmad och långsam i sina rörelser, och det låg i hela det sätt hvarpå hon bar sin kropp, någonting lättjefullt och vällustigt, paradt med ett groft naturligt behag, som visserligen inte var på minsta sätt studeradt, men öfver hvilket det i stället låg samma naturliga uttryck af omedveten lifskraft och lämplighet för sitt ändamål, som det hvilket hvilat öfver en välskött ladugård, när den ligger ångande af feta och qvalmiga, men välgörande dunster under en brännande sommarsol, och man tycker att det allra minsta lilla tillägg af ädelhet eller renhet i stil skulle förstöra intrycket af det hela, och lägga något sökt och främmande i den enkla naturföreteelsen på hvilken människorna, tack vare sin brist på smak, icke kunnat inverka störande.

Trots sin egenskap af fattighjon hade Fia en rikedom som ingen annan satte särdeles högt, men som hon sjelf var både lycklig, orolig och stolt öfver; hon hade två barn, af hvilka det äldsta var hos hennes mor öfver på fastlandet, der denna var fattighjon liksom dottern, medan hon sjelf hade det yngsta, en gosse på ett och ett halft år, med sig på de gårdar, der hon enligt socknens beslut tillbragte sin tid, och der hon i allmänhet ansågs och behandlades betydligt sämre än kreaturen. Till Anders Larssons heder måste dock erkännas att

hos honom hade hon det bättre än hos de andra, och mor sjelf var nästan litet betagen i pojken, på samma gång som hon var afundssjuk på Fia, som utan alla vidare omständigheter skaffat sig två dugtiga pojkar utan att vara gift, då mor Larsson sjelf deremot aldrig kunnat komma längre än att få en flicka, som hon bara hade omtanke och bekymmer för.

— Men så der ä' det! — brukade hon säga, i det hon vaggade den faderlöse pojken, medan modern var ute på arbete, — tockna der, di ska' få di, hvad en ärlig mans hustru får titta efter, fast hon här fört ett hederligt lefverne i alla sina dar!

2.

Klockan hade nyss slagit elfva när det sista lieslaget var gjordt och ängen låg der blågrön i solskenet genom alla de samlade blomvipporna på gräset hvilka nu i långa rader lågo och dallrade i det starka ljuset, medan det först slagna redan hade börjat vissna af den starka solvärmen, och hade börjat få en gråaktig färgskiftning. Slätterkarlarne stannade, stödda på lieskaften, och torkade den ymniga svetten ur sina rödbruna ansigten, och Anders Larsson sjelf satte sig pustande på en sten och ropade åt Klas;

— Gå efter kopparflaskan, Klas, så får jag se om det är en slick svagdricka kvar i'na! Hå! det var rent håken hvad sola gassar på! Det är rakt som en skulle sitta i en bakugn!

— Då skulle I ha' känt på ekluten borta i Nyoljins! — sade Söderman i det han lade sig omkull i gräset, — der va' det så hett, så sockret rann som sirap ur sockerrörena när niggrarne skar åf dem! Och en dag när jag råka te' och klifva barfota på en jernvägsskena, så fick jag brännsår åf'ena, »än» gick och halta', god dämna mej, i feiften däs — vet ni hvad det var ni, edra strömmingsstrypare?

— Det kunne fäll inte vara värre än i Waxholm på beväringsexisa — menade Magnus, — för der tänkte jag då rakt att jag skull gå åt, det vet jag!

— Då skulle du smaka på hur en har det när en ligger under linjen! När en får lof te' spola däcket en gång »to' tejmen», för att det inte ska' ta' eld, och becket kokar i nåtena så det puttrar som i en potatispanna!

— Hå hå! — utbrast Larsson, — nu drog då Söderman te' också, så det förslog! Nå Klas, hur var det, fans det något dricka?

— Ja, det är litet bottenskylla, — svarade Klas andtruten, sedan han i god ro bakom ett par albuskar tagit sig ett par dugtiga klunkar, — men det är mest bara jästen!

— Tag hit'et i alla fall, det kan fäll alltid släcka törsten något så när! — menade Larsson, i det han tog flaskan.

— Låt mej hålla i lien, medan I dricker, far! — sade Klas tjenstaktigt, och med ett halft listigt, halft föraktligt uttryck i sitt rofrunda ansigte, i det han tog lien ur hand på husbonden och började syna den omständligt.

— Ja, men drumla inte sta' efter vanligheten och släpp'en, — förmanade Anders Larsson, — di ä' sköra di här riktiga ställiarne, ska' jag säga!

— Usch nej, nog kan jag hålla i'n alltid, — menade Klas, och just som husbonden satte flaskan till munnen för att dricka, skrek pojken till i det han svängde lien öfver hufvudet på sig: — Nej ser en på bara! Kloka höns kan också värpa i nässlerna! Det var ett skönt hugg I der har gjort i eggen, far!

— Hvad säger du pojke? — skrek Larsson till, i det han höll på att sätta det grumliga drickat i hal-sen på sig, — det ä' fäll så fan håller och inte något hugg i'na?

— Nej, kan tänka det! — svarade Klas näsvist, i det han lemnade honom lien och genast förfogade sig på vederbörligt afstånd från den förargade husbonden, — bara så, att om det funnes en fem, sex stycken till lika grofva, så kunne I såga stockarne te' nya ångbåtsbron med 'na!

— Tyst pojke! — snäste Larsson, och återtog, i det han klådde sig i hufvudet, — ja si, de förbaskade stena'!

— Ja, — fortsatte Klas, näsvist som förut, — de makar sej lika litet unna' för bond sjölf, som för drängpojken, de! Och tittar I efter på de andras, så ä' di fäll inte håller golikare, tänker jag!

— Nå ja, det fins ju slipsten oppe vid gåln, så är det hjälpt, — sade Johan buttert, i det han vände sig om för att gå opp.

— Ja, och di skulle i alla fall hvässas te' eftermiddan, — tröstade sig Anders Larsson, i det han steg upp och räckte flaskan åt Söderman, som satte pipen till munnen och sög i sig det som var kvar — och efter du ä' så stor i truten, Klas, så ska' du få dra' slipsten du, medan di andra hvilar sig!

— Åhja, det hade jag fäll' fått göra i alla fall! — menade denne helt frankt, i det han slängde sin lie på axeln och försigtigtvis gaf sig af i förväg upp till gården.

— Hm! — sade Anders Larsson, när pojken väl var utom hörhåll, och i det han kastade en halft arg, halft belåten blick efter den bortgående, — det blir en dugtig dräng åf den der med tiden, det kan jag kavera för! —

— Åhja, får han yxen och lien så bra på skaft som han har käften, — menade Söderman i det han steg upp, — så kommer det inte att gå någon nöd på honom!

— Ska I inte bada, pöjkar? — frågade Larsson, i det han vände sig till Johan och Magnus, — jag

törs inte för giktelände i ryggen; men I som ä' unga — —

— Asch nej, det ä' så besvärligt te' klä åf sej, — menade Magnus och tillade med skärgårdsfolkets vanliga motvilja i fråga om tvagning, — och så kan en förkyla sej, när en ä' varm!

— Jag ska' bara gå opp och få mej en torr skjorta, — sade Johan, — så går jag i och blöter mej ett tag!

— Nej, då smakar det bättre te' slipa en stund, — sade Söderman gäslande, i det de satte sig i gång.

— Slipa? — svarade Larsson, i det han såg på honom litet förbluffad. — Nej tack, det gör jag helst sjelf, — Söderman förstår sig inte på sten och inte på liarne håller!

— Nej jag tänker slipa på höskulln, jag, — svarade Amerikanern, i det han tog upp messingsdosan och lade en dugtig nypa Ljunglöfs innanför underläppen, — det ska' fan dra' er gamla slipsten, då drar jag hellre några timmerstockar tills en får mat!

— Tala svenska då, så en begriper hvad I säger, — snäste Anders Larsson förargad, och fortsatte i samma ton, i det han vände sig till de på något afstånd räfsande kvinnorna: — raska på nu jänter, så I kan hinna hvila er te' eftermiddan. — Och du Lotta, har fäll alltid något te' hjälpa mor och styra med!

— Ja, vi har strax slut! — ropade Lotta till svar, — och Maja kan gerna gå medsamma, hon, för det som nu är kvar kan Eia och jag styra om lika bra.

— Ja, det tycker jag med! — svarade Maja skrattande, i det hon slängde räfsan på axeln, tog ett säkert tag i kjolen, skakade den och gaf sig af efter Magnus, som gick sist i raden och bar kopparflaskan i venstra handen. — Ta' hit flaskan, Magnus, — sade hon kärvänligt, i det hon med några dugtiga steg hann upp honom, — inte ä' det karlgöra te' gå och känka på den, intel!

— Tror du inte jag orkar bära'na då? — frågade Magnus kärft, i det han drog åt sig handen med flaskan, när hon ville ta' den af honom, — så eländig måtte jag fäll inte vara!

— Nej vars, det vet jag nog, — skrattade Maja, i det hon dunkade honom ett dugtigt tag i ryggen, — men jag tycker du kan vara trött nu, sen ni hållit på från klockan fyra!

— Sa' du trött? — frågade Magnus försmädligt, i det han återgaf dunken med en dylik längre ner som var ännu kraftigare, — du kan ju höra efter i morgon qväll, när vi ha' slagit timotejen!

Och dermed tog han ut stegen, och Maja klef skrattande efter, och tyckte att det var det bästa ord hon hört af honom på länge.

Lotta och Fia voro om några ögonblick ensamma nere på ängen. De räfsade en stund tyst, tills Fia slutligen stannade i skuggan af en grupp alar inte långt från stranden af den inskurna viken, och sade i det hon vände sig om till den efter henne kommande Lotta.

— Såg Lotta om karlarne gick upp allihop?

— Ja, visst gjorde di det! — svarade denna, — di går fäll' och lägger sig en stund innan midnan, tänker jag. Hvarför frågar Fia det?

— Jo, jag tänkte det skulle vara så rart te' få komma i sjön, när en har slutat!

— Ja det kan vi fäll' göra, — svarade Lotta, i det hon också stannade i skuggan, — här är det ingen som sir oss!

— Nej då! Och ändå likare är det på andra sidan udden för der går albuskarne ända ner te' sjön, och der ä' en sån rar sandbotten, och så ä' det sån mjuk mossa i backen ofvanför, så der har en så bra te' klä' af sej.

— Då ska' vi rappa oss då, så vi hinner upp innan mor kommer och skriker efter mej, — menade

Lotta i det hon tog i med räfsan dugtiga tag, — för jag känner'na, jag!

— Åh, nu har hon ju Maja oppe, vet jag! — svarade Fia, som också började räfsa igen.

Det var tyst en stund, medan de bredde ut de sista grässträngarne efter slaget,

— Det är allt fasligt ändå, hvad den Johan kan ta' i, — sade Lotta slutligen i det hon räfsade ihop det fallna gräset och blottade ett långt liedrag som var nästan dubbelt så stort som det strax framföre, — han måtte vara alldeles orimligt stark af sig.

— Åhja, armar har han som duger! — svarade Fia, i det hon fick något ännu mörkare i blicken än vanligt; — det är nog ingen på ön som sätter honom på kneken der vid lag, inte.

Det var någonting i hennes ton som slog Lotta. Hon kastade en hastig blick på henne, och moderns ständiga tal om Johans lättsinne och vidlyfthet föll henne i minnet.

— Så du säger det der, Fia! — svarade hon efter en stund, i det hon såg på henne på nytt, men den här gången från sidan; — har du något obytt med Johan?

— Jag? — nej hvad skulle det vara? — frågade Fia långsamt, i det hon kastade en gräshög i vädret med räfsan; — Hvem kan ha' något obytt med mig? Det är bara pojken som står oss emellan, annars är det ingenting.

— Hvad säger du, Fia? — utbrast Lotta med skärpa i ton och blick, i det hon blef alldeles purpur-röd i ansigtet och ända ner åt halsen, som hon nu inte brydde sig om att dölja, sedan karlarne voro borta, — är pojken Johans? — Ockendera? Den första eller den sista?

— Kors, den sista vet jag! — svarade Fia lugnt, — den första var ju Olsson far te' och vi skulle ju

gifta oss och få båtsmanstorpet, när han blef utkom-menderad och gick öfverbord ute på sjön.

— Höll du af Olsson då? — frågade Lotta, i det hon räfsade upp det sista, och såg envist ner på gräset.

— Ja visst höll jag åf'en, — svarade Fia lika lugnt som förut, — och en bra karl var han, när han inte fått några supar i sig; för då slog han mig, men det gör di ju allihop, vet jag.

— Men, när du höll af Olsson, Fia, hur kunde du då — —? — frågade Lotta, och tvärstannade utan att säga ut frågan.

— Hå kors, för att han dog, så skulle fäll inte jag vara mer än människa, tänker jag, — svarade Fia i det hon också stannade med arbetet, — en är fäll skapad som alla andra, fast en får gå på socknen, och när en träffar på en tocken som Johan, så är det fäll inte godt te' akta sej, tänker jag.

— Åh pytt! — utbrast Lotta i det hennes mun-gipor krökte sig föraktligt, — det ville jag väl se, om han eller någon annan skulle kunna få mig till det jag inte ville!

— Ja, men om Lotta nu vore så funtad att hon inte hade någon vilja när det kom till den frågan då? — frågade Fia, i det hon såg henne skarpt i ögonen, — hur skulle det då gå?

Lotta svarade ingenting på en stund. Sedan löste hon halsduken af hufvudet på sig och frågade hastigt:

— Ska vi gå och löga oss nu då?

— Ja då, en kan riktigt behöfva skölja af sig både svetten och tankarne! — svarade Fia tungt, i det hon följde efter Lotta, som begaf sig ner till aldungen vid udden, sedan hon stält sin räfsa vid ett träd.

När de kommo fram till backen ofvanför udden, der solen glittrade mot den fina sanden, och der ett mattadt svall efter någon aflägsen ångbåt slog några sakta och plaskande slag mot stenarne och satte sjögräs och vasstrån i vaggning, sade Lotta tankfullt, i det

hon löste upp kjolen omkring sig innan hon satte sig ned:

— Han lofte fäll Fia te' gifta sej med henne, kan jag tro? — och samma föraktfulla krökning kring mun-giporna blef synlig som nyss förut, — det är ju det vanliga, det.

— Nej! — svarade Fia, i det hon satte sig ned i mossan, tog till sig den ena foten och drog bort ett stubbstrå af något hvasst gräs, som fastnat under fotulan, — han lofte mej ingenting, han sa' bara: har du lust te' komma med mej? när vi träfftes en gång vid en tockenhär slätter som i dag, fast det var längre ifrån gåln' så att vi höllo middagsrasten ute, — ja, och jag följde med, jag, så jag har då ingenting te' säga, om en vill vara rättvis.

— Det der begriper jag inte! — sade Lotta med förvånad blick, i det hon steg upp och strök lintyget ned öfver armarne på sig, hvarefter hon mekaniskt sträckte på sin fasta och välbildade kropp, på hvars mjella hud solvärmen frampressade små skinande svett-droppar, derpå gick hon ner till strandbrädden och stack ena foten i vattnet, drog den genast tillbaka igen och ropade med en liten smårädd hissning: — Oj då, hvad det är kallt!

— Ja, det är alltid första taget som är det värsta! — inföll Fia, som under tiden klädt af sig och nu stod bredvid henne nere vid vattnet, — kommer en väl i, så får en snart smak för'et! —

Och dermed vadade hon ut från land med långa steg, i det hennes mörka hull återspeglades i det klara vattnet och de uppyrande dropparne gnistrade om henne som hvita perlor kring en spanjorskas olivgula hals; snart utkommen på något djupare vatten, kastade hon sig baklänges ned i sjön så att endast hufvudet och de plumsande armarne voro synliga, och ropade med den kiknande röst som man alltid hör af badande, strax de kommit uti:

— Kom hit Lotta! — Här är det så rart, så en kan bli rakt te' sig utåf'et!

Lotta gick försiktigt steg för steg ut i vattnet, och uppgaf små halfförskrämda rop alltefter som det steg högre och högre öfver hennes ben och länder; allt emellanåt tog hon upp vatten med händerna och öste öfver hals och barm, och då blefvo ropen allt starkare och hastigare, afbrutna af ett slags ofrivilligt skratt, som hon inte kunde hejda.

— Du har allt ett bra fint skinn, du Lotta, — huttrade Fia, der hon nu satt ute i vattnet och slog omkring sig med de stora, breda händerna, — det syns nog att du inte är van te' ligga på höskullarne och i fähusena, som jag, inte!

— Ja, gudbevares från te' vara så svart som du! — skrattade Lotta, — du ä' ju som en riktig taterska på kroppen!

— Ähja, — menade Fia, med ett bredt skratt, — det fins nog di som tycker om den färgen med!

— Kanske Johan tycker bättre om den? — fortsatte Lotta skrattande i det hon hukade sig ner och doppade ansigtet i vattnet.

— Johan ä' ingen kostföraktare! — svarade Fia, — han håller te' godo med hvad färg som hälst, tänker jag. Inte var jag stort hvitare när han höll sig väl med mig, än hvad jag ä' nu, det jag kan minnas! Men hulligare var jag fäll, alldeles som du ä' nu, — fast det gick åf mig se'n jag fick pojken! — Hvad en blir, men inte blir en fet utåf te' föda sådana der matvargar.

— Derfor kan en låta bli och skaffa sig några! — svarade Lotta, som nu helt och hållet krupit ner under vattnet.

— Hör du Lotta, du, — sade Fia plötsligt, i det hon makade sig närmare henne, — har du aldrig tagit någon gosse i famn än, du?

— Jag? — frågade Lotta förvånad, — är du tokig, Fia?

— Nej då — men jag kan fäll göra om frågan på annat vis och säga: har aldrig nån gosse tagit dej i famn, då?

— Di skulle bara understått sig te' försöka! — svarade Lotta stolt, i det hon sparkade omkring sig, så att vattnet yrde högt i sky, — och nog skulle de ha' fått sig på örona, så de hade känt'et i fjorton dar!

— Det der ä' lätt te' säga, det, när en-ingening har provvat! — Men det skulle nog låta annat om det kom en stark och vacker pojke och fick tag i dig så här, och lyfte opp dig i vädret som en vante och inte brydde sig om hur mycke' du streta och spjernte, utan bara höll i dej så som jag gör nu!

Och i det hon sade detta reste hon sig upp, fattade tag i henne med ena armen om axlar och bröst, med den andra om höft och länder och lyfte henne lätt som ett flor öfver vattnet, i det hon tryckte henne intill sin egen kropp, så tätt att Lotta var färdig att qväfvas, tyckte hon.

— Är du tokig, Fia, — stönade hon förskräckt. — vill du bara släppa mig — — vill du genast släppa mig, annars skriker jag — — —

— Och så kommer karlarne ner te' sjön och då får de si dej, sådan som Gud har skapt dig, ja! — skrattade Fia med rå munterhet, i det hon vaggade henne på armarne.

— Nej, nej! — bad Lotta förskräckt, men saktare, — jag ska' inte skrika, men släpp ner mej nu Fia, så är du snäll!

— Ja, men tänk dej först att det vore en karl som höll dig så här och såg dig så här, och klämde dig intill sig så som jag nu gör — och så att den karl'n bar dig på det viset bort nånstans der ingen kunde se er, och tror du inte att den karl'n skulle kunna göra med dig hvad han ville, och att du hvarken skulle kunna skrika eller slå eller bli' ond, såvida du inte är olika mot alla andra qvinfolk, något som du

inte är Lotta, och som jag kunde bevisa dig om jag ville, och det fast jag inte ä' mera karl än du!

— Skulle du! — frågade Lotta med vaknande trots, i det hon försökte att göra sig lös från hennes omfamning, medan den andra på nytt omslöt henne allt fastare och fastare och började vada inåt stranden.

I detsamma hördes hastigt mor Larssons röst uppe på ängen: — Lotta då, hvad i alla tider gör du, som inte kommer igen?

Lotta ryckte sig lös med en kraftig ansträngning, plumsade ner i vattnet men reste sig hastigt upp och ropade i det hon med brådsakande steg skyndade inåt land: — »kommer strax, mor! jag ska' bara klä' på mig!» Hon var i en handvändning uppe bland alarne, kastade på sig lintyget och kjolen, band halsduken om hufvudet och skulle just till att gå upp, då hon hastigt ute från sjön, hörde ett qväfdt nödrop, och derpå ett starkt plumsande. Hon vände sig förskräckt om, utan att se en skymt af Fia, medan hon deremot såg ett mörkt hufvud och ett par kraftiga armar som från udden på andra sidan plöjde vattnet i strykande fart för att komma fram till Fia, som då Lotta slet sig lös från henne, vändt åter utåt sjön, och förlorat fotfästet ute på sjelfva branten af sluttningen, der djupvattnet vidtog. Lotta stod andlös af förskräckelse och sinneströrlse, till dess hon hastigt såg det mörka hufvudet dyka ner under vattnet, och efter några ögonblick komma upp igen med ett annat hufvud bredvid sitt. Han simmade nu raskt mot land med den räddade, och utan att besinna det någon hjälp kunde behöfvas, vände Lotta sig om och sprang allt hvad hon förmådde upp mot gården, i det hennes enda, förvirrade tanke var denna: »Johan var säkert gömd dernere vid udden! Och då har han sett mig!»

Och vid den tanken blef hon som en drypande blod om ansigte och hals, och hon glömde till och med

den skrämsel som Fia hade förorsakat henne både nyss och nu.

3.

När Johan kom upp på grundt vatten, lyfte han upp Fia på sina armar och bar henne i land. Först låg hon alldeles stilla som om hon varit död eller afdånad, men inom kort började hon röra på hufvudet, öppnade ögonen, och efter en stund sade hon i det hon häftigt slog armarne om Johans hals, och tryckte sina läppar mot hans tungt arbetande bröst:

— Var det du Johan som kom och hjälpte mej?

— Ja, jag kunde fäll inte låta dig dränka dig, heller! — svarade Johan kärft, i det han gick i land med sin börda.

— Du var nere på udden för att få titta på Lotta — sade Fia i det det blixtrade till i ögonen på henne, — var du inte det?

— Jag var på andra sidan för att löga mig! — svarade Johan, — och när jag hörde dig skrika så sam jag dit.

— Det ljuger du, Johan, — svarade Fia, — jag såg nog hur det rörde sig bakom träna deroppe. Men jag tänkte, du kan gerna si'na, du får inte mer åf'ena för det.

— Det vet du så litet, — men ta' på dig nu och stå inte der som ett spektakel i fall de andra kommer ner!

— Du kunde gerna ha' låtit mej vara kvar der jag var! — sade Fia, i det hon lidelsefullt såg upp i hans känslolösa ansigte, — jag har i alla fall ingenting te' lefva för!

— Än pojken då? — sade Johan lakoniskt.

— Hvad bryr jag mig om pojken? Det är ingen annan än dej jag frågar efter! — utbrast hon med ökad häftighet, i det hon på nytt slog armarne omkring

honom och höll honom tryckt intill sig några ögonblick, hvarpå hon fortsatte saktare och med upprörd stämma, — Johan, kan du inte ge mej ett vänligt ord, kan du inte ta' mig i famnen en enda gång till?

— Jag tycker det är vackert nog att jag tagit opp dig ur sjön, — svarade Johan hårdt i det han stötte henne ifrån sig, och skyndade på nytt ut i vatt-net, der han efter några ögonblick kastade sig baklän-ges ut på djupet, och derpå med raska simtag närmade sig udden, bakom hvilken han försvann, just i samma ögonblick som Maja, med håret i ända och det mest förfärade uttryck i sitt fräkniga ansigte, kom nersprin-gande till stranden, i det hon brakade fram genom al-buskarne, som om en elgko skulle letat sig väg genom dem.

— Nå, så ska' hon heller inte ha' det bättre än jag! — mumlade Fia för sig sjelf, i det hon tog på sig sitt trånga linne, och kastade kjolen öfver hufvudet på sig, — det ska' jag visa'na!

— Kors i Herrans evigaste tider! — skrek Maja, — hvad ä' det för elemenskade spektakel Fia ställer te'? En kan ju rakt bli skrämder från vettet, vet jag!

— Hojta inte så värst för det! — sade Fia lugnt, i det hon band till kjolen om lifvet på sig, — jag höll på te' ramla ner i en grop ute i sjön, och då blef Lotta rädd och satte te' och springa, — det var alltihop!

— Hur kom du opp då? — frågade Maja gapande, i det hon såg ikring, — det fins ju inga menniska här nere, vet jag.

— En bra karl hjälper sig sjelf — skrattade Fia som vanligt, i det hon följde med henne upp till går-den, — och det kan ett qvinfolk göra med.

Vid middagen talades ingenting vidare om hela saken. Dels fäste man sig icke särdeles vid hvad som kunde hända Fia, hon var ju bara fattighjon och som sådan en börda för socknen, om man också hade rätt

bra hjälp af henne med arbete ibland; dels är frågan om lif och död icke alls en så brännande fråga på landsbygden som den är i staden, — det vill säga för den det gäller. Landtmannen är född fatalist, han vet att han skall dö, och om det inträffar en dag förr eller sednare, det bekymrar han sig i sjelfva verket bra litet om. Det oförfinade lif han för, och hans förtroliga umgänge med naturen, der allt vexlar och der dagligen och stundligen de uttjenade organismerna måste maka plats åt de uppstigande och framträdande, komma honom att se saken med nyktra och oförvillade ögon. Icke som skulle man ej sörja äfven der, när en nära anhörig eller en blomstrande förhoppning skördas innan den ännu hunnit sätta frukt; jo man sörjer nog, men man sörjer lugnare, mera resonligt än den förfinade och öfverbildade stadsmenniskan gör det. Saknaden ger sig merändels luft i den enkla reflexionen; »Hanses» — eller »hennes» tid var fäll ute, kan jag tro! och dermed går man på nytt till sina dagliga göromål och gör sig inga grå hår för när den stund skall inträffa då man sjelf får utbrotsorder. Är det en gammal far eller mor som kolar af, så är man glad på både deras och egna vägnar, och det heter då:

— Ja, det va' så godt di fick dö, för di var allt bra skrabbiga på sista ti'n — och så kunde vi allt behöfva stuga' sjelfva, som di satt på undantag i!

Anders Larsson tyckte likväl att så länge Fia var på gästning hos honom, så kunde hon låta bli och kasta sig i tockna der fasligheter för det fattades bara att hon hade blifvit qvar, så hade de fått sitta der med pojken sedan, och kanske fått taga upp honom, rakt åf, efter som de andra i socknen visste att Larssons var litet smått förmögna, något som de inte voro så litet afundssjuka öfver. Dessutom voro hvarken Larsson eller hustrun födda på ön, och det är ute i skärgården ett stort gravamen mot en människa. Och hvad som då var alldeles säkert, — menade Larsson,

— så var det att de hade fått kosta på begrafningen, och hur fattighjon Fia än var, så hade den fäll inte gått åf för mindre än en tia — och en tia är pengar det, när en inte får mer än tjugofem öre kannan för mjölken och sjuttiofem öre för smöret.

— Hvad i helsike skulle *du* i sjön och göra? — frågade Larsson förargad medan de åto sin af fläsk och potatis bestående middag, — det kan jag då rakt inte begripa.

— Kors, löga mej vet jag, — svarade Fia, som satt borta vid spiseln, med sin gosse på knät, — det kunde fäll behövas i en tocken hetta.

— Kan tänka! — utbrast Larsson försmädligt, — det är fäll sen du var ute på Alboda det, som du blifvit så der fin! Du har fäll lärt dej åf de der Stockholmsherrskapena som bor der! Men med dom är det en annan sak, di har inte anna' te' göra, de; och så inbillar di sej att det ska' vara bra för helsan! Jag har då inte löga i sjön fyra gånger tror jag, sen jag hit kom, och inte vill jag görat heller, om di också betalte mig för'et!

— Ja det är anna' med er far, — inföll Lotta, — I ä' gammal, I.

— Du kan gerna låta bli te' löga, du med Lotta. — sade fadern snäsigt, — det kunne ju lika väl ha' varit du, som kommi' ut i gropen och du hade kanske inte redt dej så bra som Fia, du!

— Hon kunde fäll ha' skrikit, vet jag — sade Klas med munnen full af potatis, — så hade nog Johan tagit opp'na, han, som ä' så slängd te' simma! Hur va' det, — fortfor han med en listig blick åt Johan till, — va' inte du der neråt med, sen vi hade sluta' slagi'?

— Nej jag var på andra sidan Stångudden! — sade Johan kort, och utan att se upp från tallriken.

— Och ändå kom du så fort igen? — fortfor Klas med samma listiga blick.

— Ja, jag drar inte benen efter mej, jag som du, inte! — svarade Johan, i det han gaf honom en dugtig spark under bordet.

— Aj! — vrålade Klas, — hvad spjerner du efter?

— Jag? — sade Johan lugnt, — ä' du tokig du? Det måtte ha varit nån annan.

Lotta gjorde sig ärende bort till spisen, der hon lutade sig ner öfver grytan för att taga upp några potatisar.

— Säg inte någe' om Johan! — hviskade hon i förbigående till Fia, som obekymrad om karlarnes närvaro lade gossen till bröstet, — annars — —

— Var lugn du! — svarade Fia, och fortsatte, i det hon rystade pojken, som inte ville taga bröstet, — nå ska' du inte ha nu, din enveting?

— Fia borde fäll i alla fall vänja äf pojken! — sade mor Larsson, i det hon öppnade skåpdörren och tog fram en stor filbytta på två kannor, — han ä' ju arton månar fyllda, vet jag!

— Ja det ä' fäll inte för mycket, — menade Fia ogeneradt, i det hon bjöd gossen det andra bröstet, — och det fins ändå ingenting som ä' så vigt te' ta' till!

— Han sa' så, matrosen, om knifven också! — inföll amerikanarn, i det han sneglade åt Fia.

— Det är då sanning för rexten! — menade Larsson med ett groft skratt, — den matsäcken har en alltid med sej, menar Fia.

— Ja då — skrattade denna — och när en hvarken har hus eller hem, som jag, så ä' det så godt te' hålla i så länge en orkar! Kyrkvårdsmor borta i Rummelmora har en på två och ett halft år hon, och han pattar ändå, han!

— Jaja, så godt ä' det kära Fia, — anmärkte mor Larsson med en blick åt Johan, — för så länge blir det då inga flera, te' minstingen!

Karlarne skrattade dugtiga tag, och sågo ömsevis på Fia och på Johan, medan Lotta med hastiga rörelser

tog bort fatet med potatisskalen och lade fram träskedar i stället. När hon lade fram skeden åt Johan, kom hon att snudda vid hans framsträckta ben, och hon kände vid denna hastiga beröring en ilning genom kroppen, och den kom henne att darra på handen.

— Stötte Lotta sej? — frågade Johan kort, i det han såg upp på henne och drog bort benet.

— Nej, det var ingenting alls! — svarade Lotta och blef blodröd i ansigtet.

— Hvad ä' det med dig, flicka? — frågade fadern och tittade förvånad på henne, — du ä' ju alldeles illände röd som en kräfte! En ska få se — fortsatte han och vände sig till hustrun, — att ho' har blifvi' kall när ho' löga — tockna förbaskade konstern di har för sej!

— Åh kors nej, käre far! — sade Lotta i det hon vände sig bort, — det ä' bara för att jag stått ve' spisen! Inte kan en bli kall i den här värmen.

— Säg inte det, du! Mor, har du nån starkpeppar hemma, så ska' ho' ta' sej en halfnäfve i ett glas bränvin, — det gör susen, det vet jag!

— Usch då! — utbrast Lotta, — tocke otäckstygg!

— Lotta kan ta' »pipern», hon, så tar jag bränvinet! — inföll Söderman, — så bli vi hjälpta begge två.

— Ha ha ha! — skrattade Larsson, — jo si, Söderman, han är då en rar hjälpreda, när det ä' frågan om bränvin! Men nu får han allt lugna sej tes aftonvarn, och innan dess ska' vi fäll ha' en half timotejåker åfslagen! Gå nu opp på skulln', pojkar, och ta' er en snarkare, för klockan fem börjar vi — och ni, jänter, raska unnan med insysslorna, för sen ska' ni vara klara med räfsorna.

— Börjar ni inte förn fem? — frågade Johan, i det han steg upp från bordet och tog Larsson och hustrun i hand, — är det säkert, det?

— Ja visst, — svarade Larsson, — det bästa ä' te' vänta te' det blir svaldigt. Vi håller på så mycket längre på natta i stället.

— Då hinder jag skutta af hem te' vårt ett tag, — fortsatte Johan, i det han slängde halmhatten på sig, — och skulle jag inte hinda hit förn te' sex, så kan jag slå en timma längre sen i stället.

— Ja det förstås, det, — sade Larsson långdraget, i det han klädde sig bakom örat och gäspade, — men hvad ska' du göra hemma den stund?

— Jag ska' slå af lillängen åt farsgubben, medan jag hvilar mig! — svarade Johan hastigt, i det han lyfte på dörrklinkan, tog ett långt steg öfver den höga tröskeln, slängde igen dörren och gick med raska steg öfver gården till bodväggen, tog ned sin lie från spiken, svängde den på axeln, och skyndade ut genom grinden.

— Det ä' en rasker fan te' pojke! — utbrast Larsson, i det han med en blick af afundssjuk beundran tittade efter honom ut genom den solbrända fönsterrutan, — han sofver inte, han, som dl andra latmaskarne, inte!

— Jag tycker han ä' dum, jag, som inte sofver när han kan få! — sade Magnus långsamt och lugnt, i det han gick ut efter Amerikanarn, som redan var halfvägs ner till logen.

— Ja, och för rexten vet en fäll hvem *han* gör sej grön för! — tillfogade Klas med en blick åt spiseln der Lotta stod.

— Hva' sa' du för slag? — frågade Larsson barskt, i det han gjorde min af att resa på sig, — jag ska' — —

— I ska' fäll gå och lägga er i sängen, I, om jag känner er rätt! — sade Klas hastigt, i det han slog igen dörren, och sprang efter de andra.

— Hör du Anders, — utbrast mor Larsson förargad, — det säger jag dej, att den der näsvisa pojken

vill jag inte ha' i huset en vinter till! Te' slutet sätter'an sig rakt på näsan på en syndare och — —

— Ja, kan du inte hållan' från näsa' på dej, så ä' det din affär, mej törs han allri vara näsviser emot, och en bra dräng blir det åf'en, det kan du lita på! Så nog kommer han te' vara kvar i vinter, tänker jag! — svarade Larsson säfligt i det han sträckte på sig, gäspade högt och gick in i kammaren der sängen stod.

Och om en stund hörde man på hans ljudliga snarkningar att Klas verkligen kände honom rätt.

4.

Lotta var sig inte lik på hela den eftermiddagen. Sedan Fia och Maja också gått och lagt sig ute på backen under en stor ask, som gaf djup skugga vidt omkring, och mor och dotter blifvit ensamma inne i köket, der Fias lilla pojke låg och sof i sin vagga, satte mor Larson på kaffepannan och sedan den kokat upp och hunnit klarna slog hon i en kopp åt sig och en åt Lotta, och sade så pass bekymrad, som hennes lugna natur tillät henne blifva, i det hon satte sig vid ena bordsändan:

— Kom hit och ta dig en kopp varmt, flicka! Det står bestämdt aldrig rätt till med dej i dag?

— Så I pratar, mor! — menade Lotta och försökte se obesvärad ut — jag ä' en smula trött efter räfsningen, det ä' alltihop! Och så var det kanske dumt att jag gaf mig åf i sjön, — tillade hon med eftertänksam min, i det hon helt ofrivilligt tittade hän öfver till vaggan, — när en inte är van te löga, så.

— Det va', fäll den der slamsan Fia, som narrade dig te't, kan jag täuka? — sade mor Larson, i det hon bet af en sockerbit och lade resten tillbaka i sockerskålen, — för si den är då aldrig i lifvet riktigt slug, det ska ingen få i mej!

— Nej mor, det var bara värmen som narra mej, — sade Lotta, i det hon satte sig midt emot henne vid bordet, — och när jag får mig ett svettbad på qvällen med, så går det fäll öfver, tänker jag.

— Inte behöfver du vara med och gå med räfsa i qväll, — inföll mor Larsson, — då är det svalare och då kan jag ta' i ett tag. Och så kommer kanske båtsmansenka hit — för lat ä' ho', men något dagsverke ska' ho' fäll göra; när en ger na' femtio öre om dan och maten!

— Jo mor, I har ju nog te' göra med mjölkningen, — invände Lotta, i det hon blåste på sin kaffekopp, — och nog går jag med och räfsar, det skulle fäll vara bra usligt annars!

— Ähja, du blir fäll bättre, när du får kaffetårn i dig, också! För det vet jag då, att känner jag mig skral och får mig en kopp starkt och varmt kaffe, så är det odrägligt hvad det kryar opp'en! — försäkrade mor Larsson, i det hon gick in i kammaren och lutade sig ett tag bredvid sin gubbe, som hon tyckte hade så god plats i den breda sängen, så han kunde gerna dela med sig litet.

När Lotta blef ensam ute i köket, slog hon i en ny kopp kaffe åt sig och satte sig med den på en pall vid spisen, stälde den ifrån sig på spishällen, och förföll snart i så djupa tankar, att hon alldeles glömde bort hela kaffekoppen. Hvad tänkte hon på? Jo, det visste hon väl knappast sjelf, för den ena tanken jagade den andra, som om de ensamma ville rå om hennes hjerna, ehuru de likväl alla sammans måste vika fältet för de efterkommande. Och det underliga i saken var att nästan alla tankarne togo människogestalt, medan hon satt der och stirrade i elden; ja det vill säga, de sågo ut som mörka, krusiga hufvuden som höjde och sänkte sig på ett klart och stillastående vatten. Ibland voro de ensamma, ibland voro de två, och de nickade åt henne och skratade, tyckte hon, och slutligen blef hon så rädd för sina

tankar att hon satte händerna för ögonen, och tryckte fingrarna så hårdt mot dem så att ögonlocken svedo. Men då blef det ännu värre, då togo de gestalt af hela människokroppar, en brun och mager, en vit och fyllig, och så en tredje, mindre brun än den ena och mera kraftig än den andra, som höll dem begge omslingrade och tryckte dem våldsamt intill sig. Och Lotta tyckte att den hvita, fylliga kroppen var hennes egen, och att hon kände den kraftiga armens tryckning omkring sitt lif och sina höfter, och att hon på en gång ville slita sig lös med en känsla af afsky, och ändå stanna kvar i den starka armens omfattning med en känsla af hemligt nöje, som hon blygdes att tillstå ens för sig sjelf. Så satt hon länge i ett slags underlig domning; hon tyckte att en blytyngd lade sig öfver alla hennes leder, liksom öfver hela hennes tankekraft, och att hon fattades af de båda starka armarne och lyftes högt upp öfver vattnet och bars långt, långt bort, utan förmåga att kunna rycka sig lös, därför att hon var utan styrka att kunna vilja det.

Så hade hon sutit länge nog, då en rörelse och ett gny från barnet väckte henne ur hennes domning. Hon ryckte till, såg sig omkring, steg upp, flyttade pallen intill vaggan, och satte sig på nytt, i det hon sakta började röra på den gamla lådan. Den var brunmålad och stäld på klumpiga medar; på yttersidan af hvardera gafveln var en rosqvast målad med bjerta färger i rödt, blått och gult; det var hennes egen första bädd, den vagga som hon sjelf hade hvilat i, när hon var liten. Hon böjde sig ned och såg på barnet, såg på det så noga och så genomträngande som om hon velat genomskåda dess rosiga skinn och läsa hemligheten om dess tillkomst innanför detsamma. Barnet vaknade ett ögonblick, slog upp ögonen och såg på henne med stora, förvånade blickar, log ett plötsligt, omotiveradt löje som lyste upp det trinda ansigtet liksom ett solsken, slöt sedan till ögonen igen och somnade på nytt.

Den blicken slog Lotta som en blix. Det var Johans ögon, nu såg hon det, fast hon aldrig hade sett det förut. Ju mera hon såg på gossen, dess mera fann hon likhet i hvarje drag. Det var hans raka näsa, hans klufna haka, hans långlagda ansigte, — ja sjelfva det börjande hårfästet var likt hans. Det fans ingenting i barnets ansigte af modern, inte ett enda drag, jo munnen, den var hennes. Han hade inte Johans tjocka läppar, munnen var bredare och fastare, liksom Fias, och den låga pannan med de starka ögonbrynen var också hennes, fattighjonets. Hur hade hon kunnat bli mor åt Johans barn? Hon var ju inte vacker, hon ansågs halft fjollig, hon var en utbörding öfverallt — och ändå? Det var en gåta som Lotta inte kunde få det lösande ordet till, hur mycket hon än grubblade och tänkte, der hon satt på pallen och stirrande betraktade barnet.

Medan hon satt så, rann det upp liksom en känsla af afund i hennes hjerta. Hon kände sig färdig att önska det barnet som låg der vore hennes eget, äfven om det skulle vara det på samma vilkor som det nu var fattighjonets. Känslan af skam är nog lika stark på landet som i staden, men i fråga om frukterna af en otillåten förbindelse är man på långt när inte så sträng på landsbygden som i städerna. Det är ju så vanligt att en flicka har en fästman, eller en gosse, som det kallas, och en liten glömska af att presten inte sagt något öfver eller till de unga, räknas inte så noga. Der sitter ute på landet mången hemmansegardotter med både en och två små kärlekspanter på knät, och hon är inte sämre ansedd för det, i synnerhet om hon har något. Och hvad torpardöttrarne beträffar, de som måste taga tjänst hos andra, så är ett barn något hos dem så vanligt, att det frågar ingen menniska efter, om inte möjligen socknen, när den får lof att dra försorg om dem.

Och från denna känsla af afund öfver att Fia och inte hon sjelf var mor till Johans barn, var det endast

ett kort steg öfver till tanken på förmiddagens händelse nere i sjön.

Hvad hade väl Fia haft för afsigt med detta att hon fattade tag i och höll henne intill sig, och hvad menade hon med de der orden att om hon ville, så skulle hon kunna bevisa henne att hon vore lika dan som alla andra qvinfolk? Lotta var en ren och oförderfvad natur, hon hade hvarken genom sysslolöshet eller läsning fått sin inbillning uppjagad, hennes verk samma lif och enkla lefnadssätt hade hittills låtit alla tankar på förhållandena mellan de olika könen slumra i hennes själ, och följande landtboarnes enkla och naturliga seder och bruk, hade hon aldrig tänkt på att något otillhörigt kunde ligga deruti att se någon annan eller att sjelf ses i obehagade ögonblick, då man inte tänker på att dölja någonting hvarken af sin yttre eller inre menniska.

Och hvarför brände nu hennes kinder som eld, när hon tänkte på att Johan möjligen sett henne afklädd då hon gick ner i badet, — hvarför hade hon sjelf skyndat sin väg upp, innan hon visste om Fia blifvit räddad eller icke, bara för att inte få se honom i samma tillstånd som hon sjelf varit i några ögonblick förut. Allt detta var frågor som hon icke kunde besvara, och som, på samma gång de fylde henne med en rinnande oro, också förorsakade henne en oemotståndlig nyfikenhet att få lära känna den gåta som låge förborgad under allt detta. Kunde det inte vara osant, allt det der som Fia sagt henne om Johan, och vore det inte mycket troligt att någon annan än just han vore far till hennes barn, fastän hon ville låta påskina det och stoltsera med det, efter som Johan onekligen var den vackraste pojken på hela ön?

Och om det nu ändå så var, att Johan var barnets far, hvad menade Fia med sitt tal om att han ingenting lofvat henne, och att hon inte velat ha någon vilja, om hon också kunnat ha' det, och att det skulle

vara på samma sätt med henne sjelf, om Johan skulle vilja försöka sin makt öfver henne som han gjort det med den andra?

På detta sätt satt hon försjunken i alla dessa främmande och olika tankar och fäste, utan att veta af det, sina ögon på det sofvande barnet, när dörren sakta öppnades utifrån och Fia först stack in hufvudet, såg efter att ingen annan var inne, och sedan steg in hel och hållen. Lotta märkte henne inte strax, och Fia såg på henne med ett ondskefullt uttryck i blicken, innan hon sakta gick fram till henne på sina bara fotsulor och sade halfhögt i det hon pekade på vaggan:

— Jag tror Lotta tycker om pojken, jag? — Ja, det är väl för faderns skull det och inte för min, kan jag tänka?

— Jag tycker det är synd om kräket, liksom jag tycker det är synd om dig! — svarade Lotta och tittade opp.

— Hå kors, det går ju ingen nöd på oss! — svarade Fia med ett kort skratt och om man också har det som det är nu, så har man haft det så mycket roligere förut medan det varade!

— Var det Johan som tog opp dig ur sjön? — frågade Lotta plötsligt, i det hon reste sig upp.

— Ja, hvem skulle det annars varit? — svarade Fia, — han var på andra sidan udden. Så du kan vara lugn, kära Lotta, han har ingenting sett.

— Är du säker på det? — frågade Lotta och såg henne pröfvande i ögonen.

— Ja, så sa' han sjelf teminstone! — svarade Fia, och tillade efter en stund — men hör Lotta, du ä' fäll inte ond heller, för att jag spetakla litet med dig der nere vid sjön? Det kommer åt mig så der i bland, och det är väl inte för inte, som di påstår att jag inte ä' riktig i hufvet, kan jag tänka.

— Då var det kanske bara spektakel det der som du sa' om Johan och pojken också? — frågade Lotta spanande, — eller hur, Fia?

— Att han är far åt'en, menar du?

— Ja, det är väl ingen sanning, Fia?

— Du kan ju fråga honom sjelf, så får du höra. Men hvad gör det för rexten, om han ä' far åt min pojke? Han har aldrig loft mig något gifte, så nog kan du få honom te' man ändå, kära Lotta, om du prompt vill ha honom och om far och mor dina vill ha'n te' måg, som kanske inte är så säkert.

— Hvem har sagt dig att jag vill ha' honom? — frågade Lotta med en harmsen blick och åtbörd, i det hon steg upp från vaggan och gick fram till bordet, bar bort de begagnade kaffekopparne till spisen och började med orolig brådska att diska af dem, i det hon vände ryggen åt Fia.

— Hvem som sagt mig det? — genmålde denne, i det hon sakta rörde på vaggan, — Åh, du ska' inte tro att jag är så tokig att jag inte kan räkna ut det. Hvarför tar du inte hemmasonen uppe från fastlandet då, om inte för det att du tycker mera om Johan?

— Derför att han är så dum och enfaldig af sig, det är hela saken.

— Ja men han har pengar, och det värre ändå! — inföll Fia med en ton af sträf beundran, — hans far lär vara rikaste bond' i hela Riala socken.

— Pengar har vi sjelfva! — svarade Lotta stolt, i det hon vände sig emot Fia, — och så mycket måtte jag ha' te' säga i den saken, så jag får ta' någon eller ingen, alt efter som jag sjelf tycker.

— Ja men Johan får du aldrig te' man! — fortsatte Fia envist och som det tycktes med ett visst välbehag, som om hon vridit om en knif i sidan på någon som hon hatade, — och det skall jag säga dig hvarför! Inte för det att han är en vidlyftig maskin, och inte för det att han är far till min pojke, utan derför att han är fattig, ser du! Och dina föräldrar vet mycket väl, att tar di honom te' måg, så får di föräldrarne

hans på halsen också — och det är di fäll inte så angelägna om.

— Om jag vill ha' Johan, så kan du vara lugn för att jag tar honom också! — svarade Lotta bestämdt, i det hon gick henne närmare ännu — far och mor får säga hvad di tycker.

— Är du så säker på att han vill ha' dej då? — frågade Fia hastigt, i det hon drog upp ögonbrynen och såg på henne med en skarp och genomträngande blick.

— Ähja, inte tänker jag att han lär säga nej, i fall han ser att det kan gå för sig! — svarade Lotta spotskt.

— Nej, men far din, han säger nog nej, han, — fortsatte Fia, i det hon tittade åt kammaren, hvarifrån man nu hörde harklingar och stönande ljud af en vaknande, — och då fins det bara ett sätt för dig att få din vilja fram, inte annat jag kan se.

— Och hvad är det för sätt då?

— Jo, det är — — ja, det ska' jag säga dig sedan, för nu hör jag far din komma, och då är det väl bäst att jag går sta' och väcker Maja och karlarne, annars blir han fäll inte god te' tas med der nere vid timotejen!

— Äh du kan gerna säga't — inföll Lotta, — för ännu har han inte stöflarna på sig, hör jag! Hvad skulle det vara för sätt då?

Fia hade redan hunnit fram till dörren och stod just färdig att lägga handen på klinkan; men hon tog bort den igen, gick fram till Lotta som stod mellan bordet och spisen, vände henne hastigt åt den sidan der vaggan stod, pekade på den sofvande gossen, och sade med ett halft spefullt, halft elakt småskratt i det hon sänkte rösten till-en hviskning:

— Jo, att du skaffar dig en tocken der en, och lagar så att Johan är far åt'en, och det lär fäll inte vara någon konst, tänker jag!

— Du tror att alla ska' vara lika usliga som du — svarade Lotta föraktligt i det hon skuffade henne ifrån sig, — men nog ska' du få vänta, innan du får se mej på de vägarne!

— Jaja, en får väl si, den som lefver! — skratade Fia hånfullt, i det hon gick ut och slog igen dörren om sig.

5.

Natten föll på och solen gick ner aldeles brandgul, samt liksom omgifven af ett tunnt grårödt flor, ett sådant som hon efter de heta dagarne i Juli plägar draga öfver hufvudet på sig, innan hon beger sig af för att hälsa på det motsatta halfklotet. Det fans inte en enda liten molntapp som hon bäddade under sig på sitt gnistrande läger der borta i vester, och återskenet af hennes prakt lade sig i sydost på några stripiga skyremsor som drogo sina lätt vattrade ränder emellan skogstopparne.

Ängsknarren beklagade sig med sitt entoniga kraxande öfver att i morgon skulle det höga, skyddande gräset på den åkerlapp der han lagt sitt konslösa bo, falla för lian, och fast han var glad öfver att de långbenta ungarne redan kunde springa som rättor utefter grässtubben, tänkte han ändå på att möjligen någon af dem kunde vara nyfiken, sticka fram hufvudet för att beskåda det der tvåbenta odjuret som sköflade ängarnes prakt, och på det sättet falla ett offer för lian. Han hade i friskt minne hur det gick till i fjor, då våren var sen, och då hans kära hälft ännu inte hunnit kläcka ut ungarne förrän nästet låg aftäckt sin skyddande beklädnad, och de båda makarne måste öfverge de half-rufvade äggen. »Mä! mä! mä!» knarrade han, »det är ett elände att man inte får ha' sina ängar i fred» — och så sprang han der inne i det tjocka gräset med långa steg och framsträckt hals, och plockade upp

maskar och sniglar som kommo i hans väg. Nattskär-
ran strök med ljudlös flygt fram öfver marken och mel-
lan trädtopparne, och den ena myggan efter den andra
fastnade i hennes vidöppna, klubbiga gap, medan hon
emellanåt slog ned och hvilade sig på en sten eller en
gårdsgårdsstör, och läg der lika grå och lika orörlig som
den. Men så trängde hennes skarpa öga igenom den
fallande skymningen, och hon såg en nattfjäril eller en
skalbagge höja sin fladdrande eller surrande flygt öfver
grässtråna i stigande och fallande bågar, och så var hon
uppe igen och ute på sin nattliga jagt, lika spöklik och
lika ljudlös som förut.

En andkull plaskade i vassen, och en skogsdufva
lät höra sitt melankoliska men ömma kutter från en
hög talltopp borta i skogen, och mellan dessa, halft
rädda och halft stigande ljud, hördes liarnes skarpa
hvinande tydligare och klarare än på dagen. Luften
var lika varm som förut, men den fallande daggen förde
dock litet friskhet med sig, och det qväfvande uti den
var borta. Ingen flägt rörde sig nu, lika litet som på
förmiddagen, och sjön stod lika spegelklar, utom att då
och då ett löjstim drog fram strax under den mörka
ytan, och genom sin raska färd förorsakade små krusiga
ringlar som af en framilande strömfåra. Emellanåt hop-
pade en munter löja upp ur vattnet efter en insekt,
och strax derpå hördes i vattenbrynet abborrens eller
gäddans tunga vältande, när de åter i sin tur gjorde
jagt på de lekande småfiskarne. Det var den gamla
vanliga kampen för tillvaron, som streds nu lika träget
och lika oförsonligt som om dagen, och nu som alltid
fick den svagare vika för den starkares sjelftagna rätt.

— Nu har vi hållit på i modiga sex timmar, —
sade Anders Larsson, i det han stannade, lyfte af sig
mössan och torkade svetten ur pannan, — nu kan ni
få hvila te' klockan fyra, karlar och då håller vi ut
te' tio eller elfva, så tänker jag vi ska' ha' rakat af
hela timotejåkern! Tork' väl af liarne, så de inte rosta,

och ta' reda på brynträna du, Klas, så knallar vi oss åf opp och lutar oss ett tag.

— Ja, det vore inte så ogalet! — menade Söderman, — jag känner mej just som litet schackmatt i lederna, och om en nu bara hade sej en sängfösare, så skulle det inte smaka så very värst te' snarka å littel!

— Jag får fäll ta' fram konjaksputeljen då, när vi kommer opp, kan jag tro! — svarade Anders Larsson godmodigt. — Seså Johan, kom med du också! inte ä' jag fäll en sån flåbuse, så jag vill att du ska' stå och slå efter oss andra, inte, fast du inte kom tebaks förr än hon var half sju!

— Ja, men när jag har sagt'et, så gör jag det också! — förklarade Johan lugnt och bestämdt, — för ett ord är ett ord, och en karl ska' stå vid sitt ord, så tycker jag!

— Ja som du vill då, men kom ihog att det ä' inte jag som haft dig till'et! — svarade Larsson i det han slängde lien på axeln. — Kom med ni jänter, räfsa får ni göra i möron bitti.

— Annars kan jag gerna stanna efter och räfsa opp strängarne, — sade Fia, medan Maja gäspade ljudligt, och sträckte armarne ifrån sig.

— Åhnej, det behöfs inte als! — svarade Larsson barskt, — det ä' inte värddt att du gör dig te' för att jag sen ska' få höra att jag handterar folk som hundar! Men hvar ä' Lotta då? — fortfor han i ombytt ton, i det han såg sig omkring, — jag ä' inte god te' si'na!

— Hon gick opp för en bra stund sen! — svarade Maja, — för ho' sade att hon inte måtte riktigt bra. Inte vet jag hvad det va' åt'enna!

— Ho har fäll förtagit sej med räfsningen! — menade Klas, näsvist som alltid, — det är så vanligt med di som inte ä' vana te' göra några grofsysslor!

— Tyst du, pojke! Ho' ä' lika van som du, och mer te', det ska' jag säga dig! — snäste Anders Lars-

son, i det han satte sig i gång med tunga och långsamma steg.

— Hvarför blir ho' då sjuk å'et? — frågade Klas, som alltid ville ha' sista ordet, — det skulle jag just villa ha förklaring på, tycker jag!

— Der har du den då, din bojkutting! — svarede Söderman och gaf honom en halskaka, så att han stod på hufvudet i en albuske.

— Aj, jäklar i dej, din ohängda amerikanare! — skrek Klas med full hals, i det de andra skrattade, — hvad har du med mej å göra? Nu tappte jag alla brynstickorna!

— Plock opp dom igen då, så håller du kanske truten så länge teminstringen, — utbrast Magnus, som hittills inte sagt ett ord

Och dermed begåfvo de sig i väg upp till gården, med Maja och Fia i spetsen, sedan Söderman och Magnus, derpå Anders Larsson sjelf, och slutligen, efter en stund Klas, som nu sedan han plokade upp brynträna, gallskek på bondpojkarne vnnliga sångmanér, i det han smådde takten med brynstickorna!

»Och hejan ho, tror du lessen ä' jag
För att kaka är hål som en sten?
Nej här ser du en pojke af anna' slag
För ja' har både armar och ben!
Luludeli — armar,
Luludeli — ben! tjulih!» —

Alt efter som sången hördes mer aflägsset och slutligen bortdog ofvanför backen som låg emellan gården och åkrarne, saktade Johan de i början raska slagen med lien, och upphörde slutligen helt och hållet, i det han stödde lieskäftet mot marken och hvilade sig med framåtlutad kropp på ryggen af liebladet. Derpå rättade han upp sig, slängde lien ifrån sig på gräset, gick ett stycke längre bort der hans rock och väst hängde på en trädgren, såg sig noga omkring, drog sedan upp ur fickan på rocken en liten flaska, tog sig en dugtig

klunk ur den, och satte sig derpå ned under trädet, i det han långsamt började äta på en smörgås som han tagit upp ur samma ficka, inlindad i ett papper. Medan han åt spetsade han öronen upphörligt; som om han väntat på någon, och när han slutat äta, började han sakta hvissla i afbrntna takter, under det ett smålöje då och då drog öfver hans köttiga läppar, medan han höll upp med hvisslingen. När han på detta sätt väntat en quart eller så omkring, steg han upp, gick åter bort der lien låg, i det han mumlade för sig sjelf: »Kommer hon, så kommer hon fäll inte förr än det blir skummare», och så började han slå igen med förökad fart.

När han slagit ut gången, stannade han på nytt en stund och lyssnade, i det han spände ögonen ihärdigt upp emot backen, der skymningen var ännu starkare än nere på den öppna åkern. Så började han slå igen, men stannade hastigt midt i hugget med lien, aldeles som om en plötslig tanke runnit på honom och med ens hejdat hans arm.

Så var det också, och att det var en obehaglig tanke, det kunde man mer än väl se, på det sätt hvarpå han rynkade ögonbrynen och sköt ut underläppen. Och tanken var också ingen annan än denna: »Men tänk om den andra skulle smyga sig efter och komma med — hvad ska' en då ta' sig till?»

Hastigt jämnade likväl ansigtet ut sig igen, och en ny tanke förjagade den andra: »Åh skräp, det blir väl alltid någon råd!» — och sedan han ett ögonblick sett glad ut åt den tanken, fick hans ansigte ett nästan grymt uttryck, i det han fullföljde den på detta sätt: »Om inte anna' hjälper, så tar jag och vräker henne i sjön!»

Derpå började han det nya slaget, i det han efter några ögonblick mumlade för sig sjelf: »Men det gör jag fäll ändå inte, för det kostar alt mera än det smakar!» Och derpå började han med obekymrad min att

hvissla på nytt, i det att timotejen föll för de raska lieslagen i långa halfcirkelformiga led, hvilka lågo så jemt som om de skulle varit utnätta med en passare. När han på detta sätt kommit till motsatta sidan af åkern, tyckte han sig höra något prassel i buskarne uppe i backen, och fast det nu var dugtigt skumt, tyckte han sig kunna urskilja någonting mörkt, som skyntade fram deruppe, och när han väl hade hunnit förvissa sig om att det var en qvinnogestalt som kom smygande med lätta steg, flög ett triumferande löje öfver hans ansigte, och han knäppte sakta med fingrarne, liksom han velat säga: »Jag visste väl jag, att hon inte skulle kunna vara härifrån». Men i stället för att nu skynda dit der gestalten skyntade, tog han på nytt till lien och slog hvarfvet tillbaka igen, utan att låtsas märka att det var någon der borta som väntade på honom.

När Lotta, ty det var verkligen hon, såg honom så upptagen af sitt arbete, vek en god del af den oro som hon känt, när hon smugit sig ut derinifrån köket der hon hade sitt sängställe, sedan hon förut väl lyssnat efter att de gamla somnat derinne i kammarn, en oro som ökats allt mera ju närmare hon kom neråt gårdet, och hon stod nu aldeles orörlig deruppe i skydd af träden, och såg med välbehag på hur han förde sin lia, och hur smidiga och kraftiga hans rörelser voro. Hennes drägt var densamma som på förmiddagen, endast med den skilnaden att hon nu kastat en storrutig schal öfver hufvudet och sedan hon lagt den i kors öfver bröstet, knutit samman de båda ändarne på ryggen.

— Har du inte slutat snart, Johan? — sade hon halfhögt, när han kom aldeles nedanför platsen der hon stod.

— Nej se Lotta, är det du? — svarade Johan, i det han tittade upp till henne med ett leende, — har du räfsa med dej, så kan du nu få te' göra!

— Nej, — sade Lotta skrattande utan att hon visste åt hvad, — det får alt vara till i morgon bitti! Men du sa' ju på qvälln att du ville tala vid mej, och jag var nyfiken te' höra hvad det skulle vara om.

— Först ska' jag slå af åkerbiten här, — svarade Johan, — Farbror ska' inte ha' något te' säga på arbetet i morgon bitti! Det ska han alt slippa, det kan han glä' sig åt, och sen kan en prata så mycket bättre.

— Drar det långt ut? — frågade Lotta mera för att säga något, än för att det egentligen behöfdes, ty hon såg mer än väl att det skulle vara gjordt på mindre än en qvart, så som han arbetade, — för då får vi alt spara att talas vid till i morgon. Jag vill inte att di ska' sakna mig deroppe!

— Åh — utbrast Johan vårdslost, — di sofver och det här är gjordt på tie minuter altihop!

— Nå, då väntar jag fäll här! — återtog Lotta, — för det ä' inte utan att jag har någe te' säga dig, jag också.

— Vill du inte i stället gå ner till sjön och vänta mej der i backen oppe vid alarne? — hviskade Johan, i det han tog ett par steg närmare och tittade opp på henne, — det kunde ju hända att det kom någon smygande och ville si om du var här, och hvarför skulle den behöfva veta det?

— Hvem skulle det vara? — frågade Lotta i det hon ryckte till och kastade en mörk blick ner på honom.

— Hå kors! — svarade Johan obekymradt, i det han började bvässa lien, hårdt och hastigt, så att gräsknarren tystades af det skarpa, klingande ljudet, — det kan vara hvem som helst det — — Klaspöjken eller mor din, eller — —

— Fia kanske? — sporde Lotta häftigt, när hon märkte att han drog på det sista ordet.

— Ja hon med! — återtog Johan i samma ton som förut, — inte kan en veta hvad tockna galning a

kan ta' sig för! Hon har sprungi' efter mig tillräckligt i ett par år, för te' kunna göra det nu med, tänker jag!

— Nej Johan, ner te' sjön går jag inte — — der har jag varit tillräckligt i dag!

— Ja men nu ä' det qväller! — svarade Johan med samma leende som nyss, och derpå vända han sig uppåt backen, lyssnade ett ögonblick och sade sedan hviskande och hastigt: — nu gnälde det i grind deroppe; du behöfver bara stanna ett par minuter, så får du fäll se hvem det är som kommer!

— Nå ja, jag går fäll ner te' sjön då, — svarade Lotta i samma hviskande ton, i det hon förskräckt tittade sig om, — men jag dröjer inte lång stund der, så mycket du vet det!

Och dermed var hon försvunnen, och sedan Johan sett efter henne ett ögonblick, började han återigen att slå, i det han tänkte för sig sjelf: »hvad det anbelangar så ska' vi fäll se om inte du dröjer der så länge som jag vill ändå! — Inte för att jag hörde grind gnälla, men nog kan det fäll hända att det kommer någon ändå». Och medan han slog det nya hvarfvet ut, vände han oförmärkt på hufvudet, och såg efter en stund en lång, mörk gestalt som stannade uppe i backen bakom en trädstam, såg sig spejande omkring åt alla sidor och derpå försvann uppåt backen igen lika ljudlöst som den kommit.

— Det var hon! — tänkte Johan för sig sjelf, — och ä' hon god, så kommer hon fäll igen, tänker jag! Men då ska' hon alt få titta efter både mej och Lotta, det kan hon lugna sig för!

Och som om den tanken satt nya krafter i arnarne på honom, arbetade han nu med dubbel ifver, och hade snart slagit slut på den åkern som han börjat med när de andra karlarne gått upp. Då gick han ner till de förr omnämnda träden, hängde upp sin lie på en af grenarne, tog åter fram flaskan ur rockfickan, tog sig en

ny klunk ur den, kastade sedan rocken öfver venstra armen, sköt halmbatten bakut så att nattvinden kunde svalka hans svettdrypande panna, och gick med raska och på samma gång tysta och försigtiga steg ner emot stranden, öppnade der ett led och kom in på ängen, der slåttern på förmiddagen hade stått.

Knappt hade han försvunnit nedanför backen, förrän den mörka gestalten deruppe åter igen blef synlig bakom trädstammen, och sedan den stannat der några ögonblick, smög den sig sakta neråt samma väg som Johan aflägsnat sig, men så försigtigt och så ljudlöst att den som sett den på något afstånd, mycket väl kunnat föreställa sig att det endast var en kropplös skugga som på detta sätt i den skymmande sommarnattens djupa frid sväfvade orolig omkring bland de öfriga nattliga gästerna, som med ohörbara vingslag sköto fram genom dunklet, försvinnande här för att återigen plötsligt uppdyka der, och fyllande åskådarens fantasi med lemnin-garne af dystra folksägner, som befolka de dunkelhöljda skogshulten och ängsbackarne med hemlighetsfulla väsen, hvilka alltid äro fiendtligt sinnade mot människorna och för hvilka man måste skydda sig genom hemliga konster och kraftiga signerier.

6.

När Lotta väl kommit ner till sjön, vid alarne, der hon under förmiddagsrasten klädt af sig och gått ut i vattnet, skrämdes hon af en anddrake som lyfte ur vattnet strax utanför stranden och med några häftiga »kväk! kväk» sträckte öfyer åt motsatta sidan. Hennes förskräckelse varade dock endast ett par ögonblick, ty så fort hon såg hvad det var som stört tystnaden der nere, återvann hon genast väldet öfver sig sjelf. Men det var henne omöjligt att sätta sig ned på samma plats der hon på förmiddagen sutit, och hon drog sig därför längre bort åt udden till, utan att hon egentligen

visste hvarför hon gjorde det. Hon var som alla landsbygdens barn, tämligen ovan vid några djupgående reflexioner, sådana som den förfinade eller öfverbildade stadsbon brukar kunna försjunka uti, utan att, om man frågar honom, kunna egentligen förklara hvad han tänker på, just därför att han tänker på så mycket. Men det var en sak som oupphörligt, ända sedan hon på middagen satt ensam vid gossens vagga, upptog alla hennes tankar, hela hennes själ, och det var den frågan: »Kan verkligen Johan vara far till Fias barn, och om så är, fortsätter det förhållandet ännu, eller har han gjort slut på det?» Hon försökte visserligen litet emellan att bortskjuta denna tanke med ett halft föraktligt, halft likgiltigt: »Hvad angår det mej?» men den ville inte låta afvisa sig.

Nu kom den, medan hon satt der borta under ett träd, tillbaka med förnyad styrka. Hvarför gjorde den det? — frågade hon sig sjelf. Tyckte hon om Johan, hade hon den ringaste längtan efter att han skulle bli för henne något mer än han var och alltid hade varit, kusinen, släktingen, som det kunde vara roligt att få sig en dans med, därför att han förde så bra, eller att prata med en stund, därför att han såg så bra ut, som han verkligen gjorde? Och så kom der en annan tanke, som hon hade lika svårt att afvisa, hur mycket hon än försökte det, och det var denna: »Var det rätt af henne att hon gick dit ner så sent för att träffa Johan, och hvad kunde han vilja henne?» Han hade under qvälens slätter, vid ett tillfälle då hon ensam gick och räfsade efter honom, och de andra voro på motsatta sidan af åkern, vändt sig om till henne och sagt med ett tonfall i rösten, som hon aldrig hört förr:

— Hör du Lotta, jag skulle så gerna vilja tala med dig i qväll utan att någon hörde det. Skulle du inte kunna komma ner till sjön när de andra har lagt sig, för jag har en bit som jag ska' slå ensam.

— Hvad vill du mej då? — hade Lotta frågat utan att upphöra med räfsningen, på det att de andra inte skulle märka något.

— Det ska' jag säga dig *då!* — hviskade han, och såg på henne med en blick som kom blodet att rinna upp på hennes kinder, — men du kan vara säker på att det är något angeläget, och nog måtte du kunna tala med kusin din utan att någon har något te' säga om det!

Det tyckte Lotta också, och därför svarade hon ett hastigt framhviskadt »ja», som hon ångrade sedan det väl var sagdt, men som hon var för stolt af sig att ta' tillbaka, ty då skulle han kanske tro att hon vore rädd för honom, och det ville hon inte på några vilkor skulle ske. »Och hvad vore det för resten att vara rädd för?» Hon kom visserligen att tänka på Fias halfförvirrade ord, när hon höll henne i sina armar i vattnet; men ögonblicket perpå blygdes hon öfver sin egen fruktan, och tänkte att det vore väl skräp till flicka, som inte skulle vara herre öfver sig sjelf och sin vilja, hvilken karl hon än råkade ut för.

Medan hon nu satt der i den ljumma och halfmörka sommarnatten, började likväl så småningom underliga känslor vakna upp i hennes inre, känslor som hon inte kunde göra sig reda för, och som både smekte och oroade henne. Den der frågan från Fia: »har du aldrig tagit någon gosse i famn, eller har aldrig någon gosse tagit dig i famn» återkom på nytt för hennes inbillning, och hon började fråga sig sjelf hvad det då kunde vara i detta, som skulle vara så farligt och så oemotståndligt. Hon hade ju dansat med så många, och de hade lagt sina händer kring hennes lif, och en och annan hade tryckt henne intill sig närgånget nog; men aldrig hade hon känt eller tänkt något annat vid det, än att det var roligt att dansa, fast det var ledsamt att pojkarne alltid skulle bli så oregerliga frampå

natten, altefter som bränvinet eller den dåliga punschen och det bäjerska ölet fick göra verkan

Om nu Johan skulle komma och lägga sina armar omkring hennes lif och trycka henne intill sig, skulle det vara något annat, och skulle hon inte kunna stöta honom ifrån sig, om hon ville? Jo då, hvad hon det skulle kunna, det skulle hon visa honom. Ja, men så kom det för henne igen det der som Fia hade sagt, att hon kanske inte skulle *kunna* vilja — och då blef hon rädd på nytt, och ämnade just stiga upp och på en annan gångstig skynda hem uppåt gården, då hon i detsamma såg Johan närma sig nere från alarne der han sökt henne, och då skämdes hon att visa sig sjä-pig, och hon stannade qvar med det fasta beslutet att hon skulle både vilja och kunna reda sig och först och främst och säkrast och sist att hon skulle taga reda på hvad hon ville veta.

När Johan kom fram till henne, der hon satt under trädet, kastade han rocken på marken, satte sig sedan på den en liten bit ifrån henne, och sade i det han tog hatten af sig och torkade sig med skjortärmen i pannan:

— Hå! nu ska' det smaka skönt att få hvila litet! Men hvarför satt du inte der borta under alarne, som vi kom öfverens om?

— Di säger att det ska' vara orm der! — svarade Lotta utan att så noga tänka på hvarför hon sade det — och här tycker jag det är ljusare också.

— Är du mörkrädd då, eller ä' du rädd för mig? — frågade Johan med något hälften skämtande, hälften hänfullt i tonen, i det han lutade sig fram mot henne och såg henne skarpt i ansigtet.

— Ingendera delen! — svarade Lotta hastigt, men han märkte mycket väl att hon inte såg på honom när hon svarade, och det roade honom.

Derpå sutto de tysta en stund, och Lotta ryckte mekaniskt upp några blåklockor som stodo bredvid henne,

tog af blommorna och blåste luft i dem, derpå slog hon dem mot öfversidan af handen, så att de smälde som små skott, hvarefter hon kastade bort dem, den ena efter den andra.

— Tänker du kasta bort friare så der också, Lotta, när de kommer och vill göra sig rara? — frågade Johan småskrattande, sedan han en stund sett på hennes lek.

— Det kan fälla hända det! — svarade Lotta raskt, i det förlägenheten med ens lemnade henne, och hon såg honom obesväradt i ansigtet, — de ä' fäll inte stort mer värda, tänker jag!

— Inte han ifrån storlandet heller? — frågade Johan med gäckande ton, — eller ä' det kanske bara öpojkarne som du ger skjuts på det der sättet?

— Sådana kan öpojkarne vara! — menade Lotta, i det hon kastade bort de långa stjelkarne efter blommorna, — men hvad var det du ville säga mig Johan? Jag får väl snart lof te' gå opp igen, så det vore bäst att du lät mig veta't medsamma.

— Jo det är bara det, — svarade Johan efter en stunds tvekan, i det han makade sig närmare henne, — att jag tänker ge' mig åf hemifrån i höst, och jag ville be dig titta te' gubben och gumman litet i vinter, och hjälpa dem med ett och annat, om det skulle behöfvas.

— Tänker du ge dig åf hemifrån, Johan? — sade Lotta efter några ögonblick med något sväfvande röst, — det har du aldrig talat om förr, och det kan du fäll knapt göra ändå, för de gamles skull.

— Jag ä' tvungen! — återtog Johan långsamt, i det han slog med handen mot hattbrättet, — här kan jag inte gå längre och släpa ut mig för ingenting. Här blir det bara skräp och elände åf, endera på det viset eller på ett annat! Ingenting har en för sitt arbete, och för ingenting är en hållen heller, därför att en ingenting har! Då är det fälle bättre att ge sig åf ut medan en är ung och kan ta' i ett tag, och derute kan

det fäll bli karl af mig också, fast di säger här hemma på ön, att jag ingenting duger till!

— Det har jag inte hört någon säga om dig, — svarade Lotta hastigt, men fortsatte sedan tvekande och långsamt — di säger bara att . . . att . . .

— Att jag är vidlyftig åf mej, ja — och att jag springer efter alla jäntor jag ser, — forfor Johan med ett trotsigt skratt, — och så skyller di mej för te' vara far åt alla möjliga ungar både här och der! Men det är inte alla som har fiskblod i ådrorna, och en kan falla på både det ena och det andra orådet, när det fins en flicka som en håller åf, och som en vet att en avslut, rakt inte kan få!

Det klack till i Lotta, och hon blef nästan andlös och lyssnade sedan, medan Johan fortsatte, i det han tittade utåt sjön och talade nästan som för sig sjelf.

— Och för resten ä' det fäll inte jag ensam som ä' skull'n till althop, di har nog varit med om'et, jäntorna också, och de har intet sprungit litet efter mig di, både den ena och den andra! Som nu den der half-tokiga Fia, som jag tänker har målt mig skeppan full för dig, liksom för alla andra, tror 'du jag fick vara i fred för 'na så mycket som att jag hann blinka? Nej, låt bli det! Gå din väg, tyckte jag både bitti och sent, för jag vill dig ingenting, men hur det var så passade hon ut mig en gång ändå, och då tänkte jag, — för sir du, Lotta, jag vill inte göra mig bättre än jag är, — nå ja, hon ska' fäll få sin vilja fram då, tänkte jag, och så blef det som det blef! För nödbjuden har jag aldrig varit, om det kommit derpå an, och jag vill se hvilken ung pojke är det, jag, så vida han inte har kommit sömnig till världen, som så mången har fäll det!

— Jaså, det är du Johan, som ä' far till gossen? — frågade Lotta tvekande, i det hon såg på honom, — är det på det viset?

— Ja, det kan fäll hända, — svarade Johan värds-löst, — nog säger *hon* så, och inte kan jag svära på

att inte så ä! Men lika litet lär fäll hon kunna svära på att jag är det, tänker jag, för hon har nog sprungit efter flera än mej, eller också ha de sprungit efter henne. Och hvad ä' det då egentligen för en så faslig olycka med det att en skaffar en barnunge te' verlden? Jag tänker fäll jag, att skulle inte flera få barn än de som gifter sig, så blef det fälle allt folktomt te' slutet! Men det är nu som det är med den saken, — det vet jag bara, att hade jag kunnat få den jänta, som jag ville ha, så kunde mycket ha varit ogjortd nu, det är säkert det.

— Det låter nog så stort te' säga tocke der, — inföll Lotta; — men den som låter lura sig af det, den har då inte sett och hört mycket här i verlden. Den ä' inte svår te' locka, som gerna med vill hoppa, heter det — och så har det fäll varit med dig Johan med, tänker jag.

— Ja, det har jag ju allri nekat till — återtog denne i det han reste sig på armbågen, — och inte skäms jag så värst för 'et heller! Det är inte så lätt te' gå raka vägen, när det spritter som quicksilfver i beana, och när en har som en ell i blon! Men jag säger ännu en gång, jag, att hade den jäntan som jag höll åf, tytt sej te' mig en smula, så skulle jag allt varit mera goliker än jag ä! Men hvad ä' det värdt te' tala om det nu; gjordt är gjordt, och ogjordt kan det fäll aldrig bli, hvarken det som en har beder åf eller tvärsom.

— Är hon gift förut då? — lät den fråga som en lång stund legat och tyngt på Lottas läppar, och som nu ändtligen slapp fram, fastän mödosamt och nästan hviskande, — eller ä' hon död, efter som Johan inte kan få henne?

— Hvarken det ena eller det andra! — svarade Johan bittert och sträft; — men hon är stursk och föräldrarne ändå värre, så inte ä' det värdt att en tocken fattiglapp som jag kommer stickandes der vid lagen! Och just därför att jag vet det, ser Lotta, så tycker jag det är ingenting te' hålla på, utan det ä' så godt

te' lefva som en tycker, och låtsa som hvar dag vore den sista! På det viset kan en alltid skaffa sig något roligt åtminstone så länge det räcker, och så får en dö en dag dess förr! Och det kan också vara detsamma, för det lär fan i mig inte vara någon som gråter i alla fall!

— Fy så ogudaktigt Johan talar! utbrast Lotta häftigt, — du ska' fäll tänka på att du har far och mor i lifvet, ändå!

— Nå ja, om de gråter, så ä' det inte för anna' än att di går miste om ett par armar! — återtog Johan i samma ton som förut, — och det ä' inte mycket te' tacka för! Annan sak vore det om en hade någon som riktigt sörjde en!

— Än Fia, stackare då, som sitter der med gosskräket?

— Hvad det beträffar, så har jag redan talt vid mor, och hon har lofvat att hon ska' ta'n te' sig — för hvem som nu än ä' far te' gossen, så är det fäll synd om kräket i alla fall, för inte rår han för att han har kommi' hit! Och se'n jag nu har talt om den saken, så vill jag bara fråga dej om en sak te', Lotta. Vet du hvem den flickan ä' som jag håller åf, och som hade kunna' gjort mig annorlunda än jag har vurd'ti!

— Nej svarade Lotta stammande, — hur . . . hur skulle jag kunna vet det?

— Jo, det är du, det, Lotta.

— Åh kors nej, Johan! nu spetaklar du bara! Det der har du fäll sagt te' så många förut, så det går utan att du vet åf'et, tänker jag!

— Nej Lotta, säg åt mig hvad du vill för rexten, men det ska du inte slå mig i halsen med! — svarade Johan, medan han steg upp och ställde sig framför henne, i det han med en rask rörelse kastade hatten på hufvu't, — åt de andra har jag kunna' slänga fram mycket annat prat, men mest har det gått ut på det, att vill ni vara med jäntor och ha roligt, så kom, för

här ä' inte den som ä' ledsen åf sig te' ta' en jänta i famn och krama'na te' hon mister andan! Men sagt dem att jag håller åf dem på alvare, det har jag aldrig, och aldrig har jag behöft'et heller, för de ha nog varit kring mig ändå, som fluger kring kålfatet! Men ser du, Lotta, du har aldrig exmerat mig så mycket som så, och aldrig har du sprungit efter mig hvarken på danserna eller vid slätterölena, och det ä' nog allt det som från första början har gjort att jag hållit dej för mer än andra, hur mycket de än har krumbugt sig och skapat sig söta, och gjort sig te' och vänt ut och in på ögena när en har tagit dom i näfven.

— Men om det är så Johan, hvarför har du allri' sagt ett ord då? — frågade Lotta slutligen med klappande hjerta och röd om kinderna — och inte så mycket som sett åt mej en gång, så långt jag kan minnas te'bak's!

— Hur vet du att jag inte sett åt dig? — frågade Johan med halfhög och flämtande stämma, i det han på nytt kastade sig ned bredvid henne och nu så nära, att hon kände hans brännande andedrägt brusa som en varm ström öfver hennes kinder och hals, — jag har kanske sett åt dig mycket mera än du både tror och vet, — men jag undrar just hvad det skulle tjena till att jag skulle sagt något? Far och mor dina skulle bara kommit med det, att det var för hemmanets skull, och du sjelf, kanske hade du låtit intala dig det, du också, fast du mycket väl borde veta att en så vacker flicka som du hvarken behöfver ha hemman eller pengar för att göra en pojke yr i mössan! Det ä' bara nu som jag vill säga dig det, för en enda gångs skull, för att du ska' veta hvarför jag ä' sådan som jag är, och att jag hade kunnat vara annorledsare, om detsinte vore som det är, och som det fäll ska' vara, kan jag tänka?

— Om det är sant att du håller åf mig Johan, — svarade Lotta mödosamt, ty hon kände liksom en yrsel af hans närhet, — så ska' vi skiljas åt nu och så får

vi talas vidare vid i morron! Det är inte rätt utåf mig att träffa dig så här, och jag vill inte göra det som inte rätt är, men om det är sant som du säger, så kan jag gerna tillstå för dig att jag tycker om dig mer än om någon annan, och jag lofvar dig att jag ska' tala vid både far och mor, och det ska' nog inte vara omöjligt att få dem att ge med' sig.

— Håller du verkligen åf mig, Lotta? — frågade Johan, i det han lutade sig fram och med ett raskt tag slog sin arm om hennes lif, och drog henne intill sig, — är det riktigt visst att du gör det!

— Ja det gör jag — svarade Lotta flämtande och afbrutet, i det hon tog emot sig med begge armarne, — men släpp mig nu och låt mig gå! Kom ihåg hvad klockan är mycket.

— Hvad bryr jag mig om klockan, — hviskade Johan i hennes öra, — och hvad behöfver du bry dig om henne? Bli' nu qvar en liten stund till! Tycker du jag ska' kunna vara menniska te' släppa dig nu, se'n jag vet att du tycker om mig? Låt mig bara hålla om dig så här en liten stund, annars tror jag inte att det är sant hvad du säger! — och i det han slog begge armarne om hennes lif, höll han henne fast som i ett skrufståd, medan han tryckte den ena kyssen efter den andra på hennes läppar, kinder och hals, under det att hon, stum, förfärad, tillintetgjord och lycklig på samma gång böjde sig undan honom, så att hennes hufvud nästan snuddade mot gräset, och hennes fötter förlorade sitt fäste i marken, som hon tyckte gungade under henne. Redan tillslöt hon nästan medvetlös sina ögon, och hon kände att om han ville det, så var hon i hans våld, då hastigt ett prasslande bland buskarne och ett slag af någon uppskrämd fågel några steg bakom dem väckte henne till besinning igen, och hon med uppjudande af hela sin kraft satte sig upp, stötte tillbaka Johan, som i häpenheten öfver henne opåräknade rörelse hade öpp-

nat på de tätt tillslutna armarne, och hviskade halfhögt i det hon drog djupt efter andan:

— Johan! det är någon som lyssnar på oss!

— Åh inte! — svarade Johan med kort och afbruten röst, — hvem skulle det vara? Det var bara en fågel som flög opp!

Lotta svarade ingenting, hon bara pekade bortåt buskarne der prasslet hördes, och när Johan sprang upp för att se efter hvad det var, passade hon på och tog till flykten öfver ängen och framåt ledet till, der Johan, som genast upptäckt hennes flykt, upphann henne och på nytt slog sina armar omkring henne, samt hviskade hest i hennes öra, i det han lyfte upp henne som ett barn:

— Åhnej, så lätt kommer du inte ifrån mig! Har jag så sant fått fatt i dig nu, så ska' jag också visa dig att jag ä' karl te' hålla dig kvar!

— Inte den här gången! — ropade Lotta med återvunnen styrka, i det hon slog honom ett så våldsammt slag i ansigtet att han ögonblickligt släppte sitt tag och tumlade tillbaka, hvarpå hon med hastiga steg skyndade in genom ledet som Johan lemnat öppet när han kom, och sprang lätt och snabbt som en katt upp för ängen. När hon kommit upp på backens krön, der hon var för nära gården för att frukta att han skulle våga närma sig en gång till, stannade hon hastigt, tryckte händerna mot bröstet för att hämma det hopande hjertats slag, och ropade nedåt med ett gäckande skratt;

— Sof nu på det der så länge, kära Johan! Ha ha ha! — Vi få talas vidare vid i morron!

— Vänta mig, du! — mumlade Johan nere vid ledet, i det han med ena handen torkade blodet af sin sårade näsa, och knöt den andra efter henne uppåt backen; — det der nypet ska' du få betala. Men fan te' dugtig jänta ä' det i alla fall — tänkte han sedan med en viss trumpen beundran, — hon ä' inte lik di

andra, hon inte. — Och dermed gick han ned till sjöstranden, sköljde af ansigtet och händerna, och gick sedan långsamt uppför backen, utan att bry sig om att se efter om det var någon som lyssnade på dem eller inte. Han hade likväl inte tagit många steg förrän en lång, mörk skepnad trädde fram ur skuggan af en aspgrupp som stod der, och stälde sig i vägen för honom midt på gångstigen.

— Jaså, det var du Fia! — utbrast Johan lugnt, som om han fått svar på en fråga, — jag kunde tro det! Trollena ä' alltid ute så här dags!

— Den gången tror jag du fick snus på tummen! — sade Fia hänfullt, i det hon satte händerna i sidorna, — du tänkte alt ställa så te' nu att di skulle vara tvungna te' ge dig henne och hemmanet med, och hade jag inte skrämt opp orrhönan, så — —

— Ja det ska' du riktigt ha' heder och tack för, Fia! — svarade Johan, i det han skämtsamt slog henne på höften, — gömdt ä' inte glömdt ser du, och den väntar allri för länge, som väntar på något godt!

Och dermed gick han smågnolande ifrån henne under det hon stod kvar i backen och stirrade, på en gång tanklös och förvånad, med gapande mun och hängande armar, efter den resliga gestalten, hvilken uppe på toppen af backen afmålade sig skarpt som en svart silhouett emot den klara natthimlen borta i vester.

7.

Dagen derpå började det se »ludet ut i luften», enligt hvad Anders Larsson påstod. Redan på morgonen började hvitaktiga strimor skjuta upp i öster strax efter soluppgången, och i stället för att följa horisonten som de annars pläga, gingo de rätt upp på himlen och möttes deruppe af andra som kommo upp från vester, bildande på detta sätt midt öfver himlahalvvet konturerna af en stor båt med spetsiga stäfvar och dugtigt

bred midskepps, och hvars relingar på sina ställen sammanbundos af vattrade tvärskyar något mörkare än de vertikala. Det var den bekanta molnbildning som i skärgården kallas för »Noacks ark» och som är ett säkert förebud till väderleksändring och nederbörd.

— Nu ä' det alt säkrast att vi rappar oss! — menade Anders Larsson, i det han klädde sig i hufvudet under mössan och tittade uppåt solsidan med ena ögat, under det han blundade och klippte med det andra, — för om inte alla gamla märken slår fel, så få vi väder innan qvälln! Spillkråka' har skrikit hela morron, och katthelvet äter gräs unnan för unnan, och så spyr han opp'et igen, så det slår allri fel att inte vi får oss ett dagsregn! —

— Ja då, och svalerna ligger som streck utefter backen! — påstod Klas, som också ville vara litet väderspåman.

— Rör på dig du, pojke, med slipsten, annars ska' jag ge dig streck utefter ryggtafu', jag! — fortsatte Anders Larsson, — om vi nu lägger te' ordentligt, så kan vi få slut på slättern te' eftermiddan, och medan vi slår det sista, så får qvinfolkena välma det vi slog i går, tes regnet kommer! Vill det hålla oppe te' qvällningen, så kan vi fäll få in några lass också utåf det som slogs i går måres, för sola stekte på bra i går hela dan! Mor du, det ä' så godt I går ner och tittar efter om det behöfs vändas först, men i dag får I allt vara hela skrälldusen och du med, om det ska' spisa!

— Ja då, hvad vi det får! — svarade mor Larsson från farstuvisten der hon stod med en dugtig mjölkstäfva i hand, — och båtsmans-enka' lofte te' komma ho' med, så det ska' gå i rappet, det! — Hon får vara i stället för Lotta. för flicka' mår inte bra, ser du far, hon har så fasligt ondt i hufve' säger hon!

— Ja, hvad i helsike skulle ho' i sjön å göra? — snäste Anders Larsson förargad, — nu ska' ho' kanske bli sängliggande för oss midt i bråaste ti'n!

— Åhnej, kära Anders! — sade mor Larsson lugnande, — hon kan alt krassla sej med och vara oppe, och det behöfs alti' någon hemma i alla fall för te' göra i ordning matbitarne och laga att I får kaffe te' er nere på gårdet.

— Nå, det var då väl det, då! Laga nu att vi får oss en dugtig ärtmjölspankaka med fläsk i te' middan, mor du, för i dag ska' jag säga det behöfs te' hugga i! Har amerikanarn fått bränvin i kaffet ordentligt?

— Ja vars, annars vore en fäll oklar för'n!

— Ja-al får'an inte det, så duger'an inte mycket te'! — Har du sett te' Johan någe?

— Nej, men Magnus sa' att han ligger oppe i stalle, och sofver gör'an som en stock, sa' han, den latvargen.

— Gör han? Nånå, han hade schå i går qväll också! Han har slagi' hela neråkern ensam du, hvar eviga fen; — jag va nere och titta för en stund sen! Det ä' håken te' rask pojke i alla fall, mor du, det kan en inte neka te', och om inte — —

— Stå inte der och omma dej nu, — utbrast mor Larsson. — det fins fäll fler som ä' lika raska som han, kan jag trol. Jag tänker att Jan Ersons pojke oppe på storlandet — —

— Nej ser du, mor, alti' ska' en hålla med rättvisan, och hvad Jans pojke kan, men inte går'an opp mot Johan inte, och det om han så tog hela släkten te' hjälp!

— Det är rakt fasligt hvad du nu tycker att han ä' rar! — snäste mor Larsson, i det hon förargad snodde af in med mjölkstäfvan, och höll på att springa omkull Lotta, som med en klut om hufvudet stod vid dörren inne i köket och höll sig i dörrposten.

— Är du oppe nu, kära barn? — frågade modern hastigt öfvergående till en bekymrad ton, som stack egendomligt af mot förargelsen, som ännu satt kvar i

blickarne och minen; — hur ä' det med hufvet på dig?

— Jo, jag tycker just som jag skulle känna mig litet bättre, — svarade Lotta, som hört faderns ord, — så jag kan nog gå med och vålma sen!

— Nej, det ska' du låta bli, flicka. Det är bättre att du är inne och styr med maten! Det ska' någon göra det med! Hvar ä' Fia och Maja nånstans, — di ligger fäll inte och drar sig ännu?

— Nej, de har redan gått ner på ängen, mor.

— Ja, då ger jag mig åf jag med! Se väl efter barnungen nu, och laga att karlarne får kaffe ner te' sig när hon blir framåt åtta! Kan du tänka att Johan, det lata kräket, ligger och sofver än, fast klockan går på sju!

— Jaja, men han arbeta' länge i går qväll också, och så gick han hem te' sitt och hit igen, och slog hemma också, sen han slagit här hela dan, så inte ä' fäll det så underligt!

— Hvem ba'n gå hem? Kunde inte gubben slå sjelf, han, den der ängsbiten? Men det är inte för det, utan det ä' för att han var inte ensam der nere i natt, det är saken!

— Hvad säger I, mor? — frågade Lotta, i det hon vände sig inåt rummet, för hon kände att blodet rusade åt hufvudet på henne, så att det bultade vid tinningarne som ett par hammare skulle varit i gång der inne, — hur vet I det?

— Jo, jag vakna' vid tolf tiden åf att jag tyckte det knäpte i köksdörrn — —

— Det hörde I bestämdt galet, mor! — inföll Lotta hastigt; men tystnade lika tvärt, förskräckt öfver att hon kanhända röjt sig genom sin häftighet, — för jag hörde ingenting, — tillade hon sedermera med konstladt lugn, i det hon tog sig för något att syssla med vid bordet.

— Ja, du måtte fäll ska' sofva tyngre än jag, som ä' gamla menniskan, fortfor mor Larsson, utan att ge akt på Lottas manöver, — men hur det nu var, så drömde jag fäll, kan jag tänka, för jag tyckte akkurat att det smälde i köksdörren som om någon öppnat den, och att det tassade steg öfver golfvet, och då for jag opp som en penal, och så lyssna' jag, men jag hörde ingenting als mera, och då skulle jag just te' och somna igen, men då var det aldeles som någon skulle ha' rycki' mej i armen och sagt att det var någonting underligt utanföre! Och jag steg opp och titta ut genom fönsterruta' och då får jag se Johan som kommer opp för backen och går in genom grind och ger sig äf åt stallet till, och då klack det te' i mig och jag tänkte just för mig sjelf: det kan undras mig om han varit ensam dernere, tänkte jag, och därför så blef jag qvar der jag var, och vaxe inte Fia, det eländiga kräket, kommer opp samma väg en liten stund efter, så nog hade han haft sällskap alltid.

— Hon hade fäll hjälpt honom räfsa! — skyndade sig Lotta att säga, i det hon vände sig om till modern, sedan hon med våld försökt beherrska det upproriska blodet, som hon kände ville upp åt hufvudet igen.

— Vet jag hvad hon hade hjälpt'en med! — svarade mor Larsson föraktligt — men nog låg gräset qvar så som han hade slagi' det, efter hvad far din sa', som va' nere der nyss — och hvad som är säkert, det ä' att Johan ä' då en riktig utböling, som det rakt äf ä' en skam te' vara i slägt med!

— Äh, en kan inte veta så noga, om han inte ä' bättre än han ser ut för — inföll Lotta hastigt, — för när alla spottar på en sten, så ä' det fäll inte underligt om han blir våter te' slutet!

— Hvad i alla tider, flicka? Tar du'n i försvar? — utbrast mor Larsson och slog ihop händerna, — du som sjelf så mångesta gånger har sagt — —

— Ja en säger så mycket här i världen, mor! — svarade Lotta allvarligt — och om en tänkte på hvad en sa', så skulle en inte säga hälften så mycket ondt om sin nästa! Jag tänker Fia kunde fäll ha' sprungit efter honom i natt lika bra som annars, utan att han bedt henne komma, och jag tänker fäll att hon kunde ha' bra litet för sitt besvär, fast I mor, aldrig kan tro Johan om anna' än illa!

— Ta' du och lägg på litet mera ättika och vatten på hufve' flicka, så slipper du prata tockna der dumheter! — sade mor Larsson sträfft, i det hon kastade hufvudduken på sig och gick ut, samt slängde igen dörren efter sig med dundrande fart.

Under tiden hade karlarne gifvit sig af ner till gårdet, och Lotta var nu ensam kvar uppe vid gården, som hon sjelf trodde. Hon följde verkligen moderns något ironiska uppmaning, och blötte på nytt kluten omkring hufvudet, ty hon hade verkligen en ganska försvarlig hufvudvärk, något som inte ofta plägade hända den dugtiga, oförderfvade och ingenting mindre än pjunkiga flickan.

Men hur lugn och omedveten hon än hittills gått sin väg fram, så hade likväl gårdagens många olika händelser och intryck på ett betänkligt sätt rubbat den jemvigt, i hvilken hon annars alltid plägade befinna sig. De många olika och för henne ovana sinnesrörelserna hade kvarlemnadt en viss slapphet i hela hennes varelse, och det är nog också antagligt att det ovana badet icke hade bekommit henne så särdeles väl. Hennes hufvud brände, när hon gått några steg kände hon att hennes knäp darrade, och för henne ovana tankar jagade hvarandra genom hennes hjärna i stormande fart.

Till slut sjönk hon ner på pallen bredvid vaggan, der gossen ännu sof sin djupa morgonsömn, rödblommig och svettig och med de små knubbiga armarne uppe på täcket, utan att låta störa sig af att flugorna surrade omkring hans hufvud eller gjorde långa, kittlande

promenader uteder de nakna armarne, som han då emellanåt ryckte till på, i det han med ena handen gnodde sig öfver de skinande kindbenen och fortfor att sofva lugnt som förut.

Lotta satt som i en half dvala, och hon tänkte mekaniskt på moderns förkastelsedom öfver Johan nyss förut, och när hon nu visste huru orätt han den gången blifvit misstänkt, låg den tanken inte långt böta att han nog kunde blifvit lika obilligt bedömd äfven många andra gånger då han på detta sätt haft utseedet emot sig. Jaså, tänkte Lotta vidare, det var således Fia som hade lurat på dem, och det var ju då på sätt och vis henne, som Lotta hade att tacka för att — — men vid den tanken gjorde hon ett kast med sitt värkande hufvud och menade stolt att hon nog skulle hafva fredat sig ändå.

Så kom hon att tänka på hur hon skulle vara emot Johan, när de första gången finge syn på hvarandra i dag? Hade hon kanske gjort illa honom, för hon mindes än att hon slagit till så mycket hon förmått, ock tänk om han hade märke efter hennes händer? Ja, det skulle inte skada, det skulle lära honom till en annan gång, att hon inte var en af de der jäntorna som man handskas med hur man tycker, och som han var van att ha' och göra med, efter hvad han påstod. Men inte ville hon precis göra honom illa för det, för han hade ju inte egentligen gjort henne någonting, och det var kanske bara hans mening att se hur dan flicka hon vore. Nå, så hade han fått reda på den saken nu då, och en annan gång kunde han ta' sig till vara.

Just som hon som bäst satt och tänkte på allt det der, hörde hon steg ute i farstusvalen, och utan att göra sig reda för hvarför, ryckte hon genast kluten från hufvudet och kastade bort den i vrån mellan skåpet och väggen. Derpå slätade hon hastigt håret, som

hon ännu inte haft tid eller lust att kamma upp, och lyssnade utåt med klappande hjerta.

Dörren öppnades och Johan trädde in. Hans redan förut framstående och köttiga öfverläpp var nu ännu mera uppsväld af slaget som hon tilldelat honom, och denna tillökning i munnens fyllighet klädde honom inte särdeles väl, något som Lotta också genast lade märke till, och som inte var långt ifrån att aflocka henne ett skratt, hvilket hon likväl, fastän icke utan möda, lyckades att hejda.

Men Johan märkte likväl hennes blick och dragningen i mungiporna, och sade i förargad ton, i det han stannade vid dörren med handen på klinkan:

— Ja, det fattas bara det, att du grinar åt mej nu till på köpet! —

— Hvad är det med dej? — frågade Lotta, i det hon mot sin vilja brast ut i skratt, — så du ser ut!

— Det ska' du säga, du, som tygat till mig på det här sättet! Men det är sak samma, det! Kan vara lagom åt mig, när jag bär mig så tokigt åt som jag gjorde i natt!

— Tyckte du att du bar dej så värst tokigt åt då? — fortsatte Lotta att fråga, i det hon i hast blef alvarsam igen.

— Åhja, — svarade Johan, i det han släppte dörrklinkan och gick fram ett steg i rummet, — för att vara åf mej, så var det fäll alt både tokigt och olika med! Jag brukar just inte ta' emot tockna här kyssar, jag, utan att ge lika godt igen!

— Ja, inte jag heller, — sade Lotta i det hon såg honom på en gång rakt och skälmskt i ögonen, — sådana som du ville truga på mig i natt der nere vid sjön. Och en försvarar sig så godt en kan, det måtte en ha' rättighet te'?

— Åhja, nog ska' du få vara i fred för mej, det kan du vara lugn för. Jäntor som tar te' knytnäfvarne, dom är jag inte så värst angelägen efter, ska' jag säga dej

— Ah, — menade Lotta med ett godt leende i det hon steg upp och gick fram emot honom, — jag kan nog annat än klösas också, kära Johan. Välkomman rättar sej efter helsningen, säger ordspråket, och som en ropar i skogen, får en svar, heter det också!

— Ja det är detsamma, det! Nu ville jag bara be' dig säga åt far din att jag får lof te' gå hemåt, för de gamla behöfver bättre min hjälp i dag än hvad ni behöfver den här, och inte har jag lust te' gå här som ett spektakel hela dan heller! Adjö med dig. Lotta! Vi träffas fäll!

Och dermed vände han sig om och skulle just lägga handen på dörrklinkan, då han i detsamma hörde Lottas röst aldeles bakom ryggen på sig, och tyckte sig känna hennes varma andedrägt i sin nacke.

— Johan! — sade hon med en stämma så mjuk och ett uttryck så varmt och blidt på samma gång, att det riktigt klack till i bröstet på honom, trots all hans förargelse, och han nästan mot sin vilja vände på hufvudet för att se hur hon såg ut när hon lät så der ovanligt mild och vänlig.

— Ja, hvad är det om? — frågade han med litet osäker röst, ty hon var så vacker som en dag, der hon stod med det rodnande ansigtet helt nära hans skuldra, — hvad vill du mej?

— Tror du inte att jag kan bota det der skräpet, om jag vill? — svarade Lotta, i det hon böjde sig fram emot honom. Och innan Johan visste ordet af, kände han hennes armar omkring sin hals och hennes varma läppar mot sina, och fast hans svullna öfverläpp sved under den långa, kraftiga kyssen, så önskade han ändå inte att den skulle taga slut, och när den äntligen tog slut, så var han den som började om igen och som skulle ha' fortsatt ända till qvällen, kanske, om inte Lotta varit den som först sökt göra sig lös och när hon äntligen lyckats, frågade honom halfhögt,

i det hon lät hans armar behålla sitt fasta tag om hennes lif:

— Hur ä' det nu? Tror du att svullnan har lagt sej något?

— Nej inte än! — svarade Johan, i det han försökte att få börja om kuren på nytt, — det behöfs alt mycket mera meklamenter ännu.

— Kom hit och sätt dig då, så ska' du få det som är bättre! — sade Lotta med ett smålöje, i det hon drog honom med sig fram till vaggan, der hon, trots hans stretande, hade honom att sätta sig på pal-len som hon sjelf nyss hade lemnat. När hon väl fått honom dit, skyndade hon efter handduken som hon sjelf nyss haft bunden om sitt hufvud, blötte den på nytt i ättikan som stod i en tallrik på bordet, och kom tillbaka till honom, der han satt och såg på gossen i vaggan, hvilken sof lika lugnt som förut.

— Hvad är det der för slag? — frågade Johan, i det han tittade upp på henne helt förvånad.

— Det är bättre bot för svullnad än det du fick nyss! — svarade Lotta gladt, och innan Johan visste rätt hvad hon ämnade göra, satt hon på hans knä och band den ättiksdränkta halsduken för hans mun, och fast det smakade surt och illa som tusan, satt Johan ändå kvar som ett beskedligt barn och lät henne hållas. Och när halsduken var förbunden satt hon kvar ändå, och det fast Johan aldeles glömt bort att slå sina armar kring hennes lif, något som han väl annars i sådana fall aldrig brukade försumma.

— Håll i mig litet, Johan! — sade Lotta sakta om en stund, — annars har jag så svårt te' sitta kvar, ska' du veta:

Och så kom då Johans venstra arm dit der den skulle vara; men Johan visste inte riktigt sjelf hur det var fatt, att den högra helt beskedligt låg kvar på hans eget knä, ända till dess Lotta med egna händer lyfte upp den och lade den omkring sin hals, i det hon vände

sitt friska och rosiga ansigte emot honom och frågade sakta:

— Är det riktigt sant att du tycker om mej, Johan? — Ja dn behöfver inte svara mej med ord nu inte, för det har du fäll litet svårt till, så länge du har halsduken för mun! Du kan ju bara se på mig ett tag, så vet jag fäll hvad jag har te' rätta mej efter.

Och Johan, för hvilken det här var något aldeles nytt, såg på henne på en gång häpen och trohjertad, och det är troligt att Lotta fann uttrycket i hans ögon tillfredsställande, ty hon såg på honom igen, och när de hade sutit så en stund, tysta och stilla, så att man godt kunde höra huru flugorna surrade omkring den lille i vaggan, återtog hon på nytt:

— Ja, då tror jag nog att du håller åf mej, fast tills i går har det fäll varit på ditt vis som du gjort'et, och fast *det* inte ä' så värst mycket te' tacka för, så får en fäll vara nöjd ändå, kan jag tänka. Men hör du, Johan, nu ä' det så att medan du nu får lof te' vara tyst, så ska' jag passa på och säga dig sant och ärligt hvad jag tänker om saken och hur jag skulle vilja ha' det! — Jag har nog tyckt om dej, jag med, och det har jag gjort länge; men jag har haft liksom en förskräckelse för dej, därför att du varit så vild och ostadig och därför att du haft så fasligt mycket tal på dej öfver hela ön. Och så har det fäll alt kommit mycket åf det, att jag aldrig hört mor säga ett godt ord om dej, så långt jag kan minnas tillbaks, och när en dag ut och dag in inte hör annat än elände om folk, så kan en inte hjelpa att en te' slutet är färdig te' tro hvad som helst.

— Men hvarför är du inte rädd för mej nu då? — frågade Johan mödosamt, i det han tog tillbaka sin högra hand och lyfte litet smått på halsduken, så att han kunde få litet luft.

— Nej, nu ä' det på helt annat vis! — svarade Lotta, i det hon fattade och höll fast hans hand emellan

sina, — nu ä' det ljusa dagen, och så ä' ju *han* inne! tillade hon, i det hon pekade på gossen i vaggan.

Johan tittade på gossen, och så såg han ifrån honom och upp på Lotta, och när det var gjort, så sänkte han blicken ner i sitt knä och der stannade den en god stund, förlägen och oviss, som om den hade skådat ner i en gåta, som den aldrig förr i hela sitt lif kommit att falla på.

— Och så är det en sak till, som gör'et; — fortsatte Lotta som hade följt hans blick, och som med kvinnans vanliga skarpsynthet hade anat hvad som föregick inom honom, — nu har jag sett att en kan rå på dig, och det trodde jag inte förut. Ja nu ska' du inte tro! — fortsatte hon då hon såg att han gjorde en rörelse och att det spelade något af det gamla trotset i ögonvinklarna, när han äntligen tittade upp — att jag menar på det sättet som i natt, för det skäms jag öfver att jag gjorde, men det var alt ditt eget fel också! Utan jag menar att en kan rå på dej med godo som nu, och därför ser du Johan, ger jag dej nu mitt löfte att om du vill vara stadig och hålla fast vid mej, så vill jag också hålla fast vid dig, och så ska' vi i dag och det på rak arm säga far och mor hur det står till, och vill de sen inte ge med sej, så får vi fäll vänta ett par år! Vi ä' ju unga båda två, och det går fäll ingen nöd på oss, om vi inte kan få komma ihop med detsamma. Nej du får inte säga något nu, — jag kan fäll förstå, hvad det skulle vara, men ser du Johan, det gör jag aldrig i tiden, för jag vill att vi ska' kunna se folk i synen och att de ska' få lof te' ta' tillbaks alt hvad di har sagt om dej. På andra villkor vill jag inte veta af dej, det är mitt ord, och fast jag bara ä' flicka, så kan du lita på att jag står vid det så bra som någon karl, och kanske litet bättre med. Och nu tar jag och byter om ättikan, för nu har den fäll blifvit het, kan jag tänka!

— Låt ättikan vara! — ropade Johan, i det han slet bort halsduken från munnen på sig, — ä' det nå'n som frågar hvad jag har fått på läppen, så svarar jag som sanningen ä': jag har fått mig ett nyp utåf en jänta, som är femton gånger likare än alla qvinnfolkena på hela ön, om en så knippar ihop hela skrälldusen och tar både prestfrun och klockarmamsella och lägger ofvanpå!

— Tag nu inte te' med storsleffen! — skrattade Lotta, — och var tyst med läppen, för om jag också törfva te' dig i natt, så angår det ingen annan än dej och mej, och jag vill inte att di andra ska' veta åf'et! Och gå nu ner och slå, Johan, för annars kan mor komma på oss med att du ä' inne här hos mej, och det vill ja inte. För rejelt ska' det vara oss emellan, annars vill jag inte vara med om'et!

— Och rejelt ska' det bli, Lotta, — sade Johan i det han steg upp och slöt henne intill sig kraftigt och varmt, men inte stormande och hett som några timmar förut nere vid sjön, — och glömmet jag åf' mej, så lägg du bara te' mig som du gjorde i natt, för du ä' nog en af de jänterna, som inte glömmet dej, du, och när alt kommer ikring så ä' nog det det likaste ändå, och får en en sådan, då kan en vara glad åt att få hustru och barn.

— Ja, och tockna pojkar som du kan alt bli de likaste bland karlarne de också, om di bara vill tänka på att det fins alvare i lifvet med, och inte bara lek, kära Johan! Och jag kan nog vara med om leken jag också, det ska' du få si — —

— Kan du Lotta? — afbröt Johan med en glimt af den förra häftigheten, i det han tryckte henne intill sig och kysste henne.

— Ja Johan — sade Lotta med ett djupt andetag, sedan hon besvarat hans kyss, — men ser du, det är med den skillnan att jag vill ha lof te' leka jag, innan jag börjar!

Och dermed sköt hon honom vänligt och sakta, men obevekligt ut genom dörren.

8.

— Hvad i hälsike har du fått på käften, Johan?
— sporde Anders Larsson en halftimme efteråt, när Johan hade intagit sin plats i slätterledet nere på timotej-åkern, — du ser ju ut som du skulle lagt in en tuggbuss på gali sida, vet jag!

— Åh, det var en bånge som låg i gräset i natt, och som slog opp när jag trådde på'n! — svarade Johan, i det han blef litet röd i synen, samt fortsatte sedan att slå.

— Det sir kontant ut som du skulle ha stött dej mot en knytnäfve! — menade Klas, i det han sneglade på honom från sidan.

— Akta dej då, du, att du inte råkar ut för en tocken med! — varnade Johan, i det han hytte åt honom.

— Åh det ä' fäll inte så farligt! sade Klas näs-
vist, i de han likväl försigtigt makade sig undan en bit.

— Det var raskt slaget i natt! — sade Anders Larsson, smått flåsande, i det han tittade uppåt solen, som alt mera höljde in sig i täta molnslöjor, — och det ska' du ha tack för, Johan! Men hur var det, hann du med lillängen hos ert, me'n du var hemma?

— Usch ja! — svarade Johan lugnt, — den ä' ju inte så värst stor. Och väl var det att jag kom hem, för farsgubben var krasslig när jag kom, så han hade intet orkat med 'en.

— Jaså, hvad var det med honom då?

— Han klagar öfver bröstet. Han har ju gått och hostat och harklat hela tiden, ända se'n i vintras, när han gick ner sig vid strömmingsnoten, som I vet.

— Jaa, det var i Februari månad, — svarade Anders Larsson lugnt, — så det var allt lite svalt i vattne! Ja, han ä' ju fyra år äldre än jag, han, så det ä' fäll

inte te' att undra på. Det vore bra om ni hade gån skuldfri nu, i fall han skulle lägga sig och kola åf.

— Åhja det förstås! svarade Johan lika lugnt; — men det som inte ä', så kan det fäll bli!

Ander Larsson tittade på brorsonen från sidan. Det låg någonting så bestämdt och segervisst i tonen, att han började på och fundera hvad det skulle ha att betydta. Skulle brodern ha några hjälpkällor att anlita, som han inte kände till, eller hade Johan någonting på kornet, som skulle kunna hjälpa opp affäerna för de der fattigklutarne, som han plögade kalla dem, både i sina tankar, och för de sina, när de sins emellan talade om brodern och hans omständigheter. Anders Larsson beslöt att försöka få reda på saken på fint vis. När derfor det nya slaghvarfvet hade aflägsnat de öfriga från dem ett stycke, och han var temligen ensam med brorsonen, som gick framför honom, sade han, som det tycktes helt afsigtslöst:

— Det ä' inte så lätt, det, te' bli' åf med skuld, när en gång har råkat i'n! Den hänger med som tjära under fotsulorna, en må skrapa och anfakta sig, hur mycket en vill!

— Åhja, så vida en inte råkar på något skarpt, som en kan skrapa åf'et på med en gång! — svarade Johan.

— Ha I råkat på något tocke då? — fortsatte farbrodern, utan att låtsa om annat än att det inte angick honom det minsta.

— Det kan fäll hända, det! — svarade Johan lika lugnt som förut.

— Hvad skulle det vara då? — frågade Anders Larsson, som blef alt mera nyfiken, — ni har fäll inte hittat på nå'n gullgrufva heller! Tockna har jag just allri hört talas om här borta på ön!

— Nej, nå'n gullgrufva ä' det fäll inte, men nog lär det vara fällspat i'na, alltid, — svarade Johan, — och det va' några herrar från Stockholm ute och titta

på berget i våras borta vid Smedsudden, I vet. Och di knacka och bulta värre, och stenfliser tog di med sig in te stan, och nu talte far om i går att de hade varit en schinjör ute te'n och nu vill di köpa hela udden te' Rörstrand, porlinsbruket derborta i stan.

— Håå heller! — utbrast Anders Larsson förbluffad, i det han stannade i slaget, — det ä' ju rakt rama, nakna berge' vet jag? Der fins ju bara några martallar, och inte så mycket matjol som jag kan lägga på min tumnagel!

— Ja, aldrig har jag hört att en hittar fällspat i åkerjolo, inte! — sade Johan försmädligt, i det han aflägsnade sig från farbrodern och slog af alla krafter.

— Hur mycket har di bjudi' då? — frågade denne, i det han följde efter med långsamma steg.

— Di har bjudi' tolfhundra riksdaler! — svarade Johan, och tillade strax derpå med likgiltig ton, som om det varit den största bagatell i världen, — men far har sagt att han inte säljer'n för mindre än femton. Och det ger di nog, för hade jag varit hemma och fått tala vid dom, så skulle di inte ha' fått'en under aderton, det kan di glä' sej åt!

Och med de orden aflägsnade han sig alt mera.

Anders Larsson stod qvar på samma ställe och funderade på saken både länge och väl. Femtonhundra riksdalet — det var inte småsmulor det för en bergknalle som inte ens kunde ge bete åt en get, i fall de hade någon. Ju mer han funderade, dess längre blef han i synen, och fast det var hans bror det gällde, så kunde han inte hjälpa att han kände ett djupt styng af bitter afund i sitt hjerta.

— Femtonhundra riksdaler! — mumlade han för sig sjelf, i det han klädde sig bakom örat, — jäkeln anacka! Han kunde inte ligga på mina egor, inte, den der förbaskade bergknallen!

Och ju mera han tänkte på detta, desto mera förargade det honom. Femtonhundra riksdaler! Då skulle

ju brodern bli' skuldfri på en gång och kanske ha ett par hundra öfver, och så hela åttondelen aldeles ogravrad ändå! Och då vore ju Johan inte någon fattiglapp längre, och när han då kunde ta' i till, så som han kunde det — och dermed fäste han sina blickar på Johan, för hvars lie gräset stöp i breda, långsträckta led framför honom på åkervallen, så vore det ju inte så fasligt svårt om — —

Och dermed började Anders Larsson hvissla på en gammal polska från sin ungdom, i det han hväste sin lie med brynstickan, så att det klang med metallklara slag öfver åkern, och när han i detsamma fick sigte på Lotta som kom uppifrån backen med kaffepannan i ena handen och en korg i den andra, så hvisslade han ännu starkare, och när han hållit på med den musiken i några minuter, så ropade han åt slätterkarlarne:

— Johan du, och I andra, pojkar! Kom nu så sätta vi oss i skugga' derborta i backen och får oss en kopp kaffe med litet krängel i. Jag ser Lotta kommer med panna' — — och si der kommer qvinfolkena med ner ifrån ängen! Jo jo, när de vädrar kaffe, då ä' di som kråkerna kring en död fisk — husch! de' ska' bli riktigt konfekt te' få litet varmt i skrofvat på sig!

Och inom kort hade de slagit sig ner under björkarne uppe i backen, och när Lotta dukade upp koppar och skorpor, så sken Klas' ansigte som en blankskurad kopparkastrull, och när amerikarn' fick se bränvinsbuteljen dyka upp ur korgens djup som en lifräddningsboj ur en brottsjö, så spred sig en riktig gloria af lycksalighet omkring hans färgstarka näsa och kinder, och han smackade med läpparne i ljuflig försmak af den stundande lycksaligheten, i det han sträckte ut sina krokiga ben i gräset och utbrast:

— Det der, det ska' riktigt komma att smaka »byttefull», det! Vet ni hvad det var, edra strömmingsstrypare?

— Ja fick Söderman hålla på, så nog blef han fäll full som en bytta! — utbrast Anders Larsson muntert, och ropade sedan åt Maja, som i sällskap med Fia kom sneddande nerifrån ängen: — hvar är mor du, Maja? kommer hon inte med ner och får sig lite kaffe?

— Nej, hon skulle prompt opp och titta te' middagsmaten! — svarade Maja, — ho' tror sig fäll inte annars!

— Ja, det ä' så likt henne det; men slå er ner nu jäntor, så ska' I få er en kaffeslink! Nå Fia, i dag har du fäll inte löga heller?

— Åhnej, i dag är det inte så varmt; svarade Fia i det hon kastade en mörk blick på Lotta, som höll på och slog i kaffe — och när en inte har något sällskap, så — — —

— Du kunde ju ha' tagit Maja med dej, vet' jag! — sade Magnus långsamt — ho' skulle minsann behöfva skölja åf sig, ho'! Och det bättre än nån' annan.

— Hur vet du det? — frågade Klas, näsvist som alltid.

— Ja', det skulle jag vilja ha' reda på, jag med! — skrattade Maja, som alltid tog saken från den glada sidan, — för inte vet jag att du — — —

— Slå i fullt åt Johan, Lotta du! — påminde Anders Larsson med hög röst, — så som han har tagit i i natt, så kan han behöfva sig en ordentlig kopp kaffe.

Alla sågo förvånande på fader Larsson, för han brukade just inte spendera några loford på Johan, om han kunde slippa, och den som såg mest förvånad ut, det var Lotta. Johan sjelf tog emellertid saken mycket lugnt och svarade endast:

— Åhja, tack, det fins fälle botten i mej också!

— Ja, men du ska' ha' dej en kask i, och det så det svir efter'n! — fortsatte Larsson, i det han tog korken ur buteljen.

— Nej tack för mig, — svarade Johan torrt, — jag vill inte ha' något bränvin på förmiddan!

— Då är det bara »diden!» — utbrast amerikanaren förbluffad.

— Kors, det var fasligt hvad Johan har blifvit ordentliger! — sade Fia, i det hon blåste på sitt kaffe och tittade ömsom på honom och ömsom på Lotta som räckte honom kaffekoppen, och när hon ertappade den blick som åtföljde lemmandet och mottagandet af koppen, så ryckte hon till, så att hon slog ut det varma kaffet öfver sin bruna hand, som hade nästan samma färg som drycken.

— Åhja, det ä' fäll inte för tidigt, om jag skulle börja på te' bli stadiger nu, — mente Johan, utan att se på henne.

— Jag tror Fia brände sej! — skrattade Klas, som såg henne spilla ut kaffet, — jojo! en ska' inte vara för heter på gröten!

— Hvad säger du, din snorhyvel? — utbrast Fia, som behöfde någon att bryta ut på, och dervid slog till Klas med afvighand så att han föll baklänges i gräset och i fallet stötte till amerikanarens hand, så att denna tappade det fulla bränvinsglaset, just som han skulle föra det till munnen.

— Nå så jäklar och innerligen och evinnerligen läns-pumpa dej, din sakramenskade — — — började nu amerikanaren på ren svenska; men han tvärtystnade genast när Lotta hastigt skyndade till honom med buteljen och på nytt fylde i glaset, medan gubben Anders steg upp och sade i det han vände sig till slätterkarlarne:

— Raska på nu så ä' ni snälla af er! Jag ska' bara opp ett skuttande te' mor, för te' tala me'na om en sak som jag glömde i mörås, och du Lotta kunde gerna ta' ett tag med räfsa, du, tes mor kommer, såvida du är gelikan i hufvudknoppen, förstås.

— Usch ja far! — svarado Lotta raskt, — nu ä' jag alldeles bra igen.

— Har ni skylat althopa höt nu då der nere på ängen? — frågade han Maja och Fia, i det han gick

uppåt backen, och på deras jakande svar tillade han, i det han på nytt tittade på sned uppåt luften: — nå det var bra det då! Då kan det få ta' i och regna bäst det vill, bara en hinner te' eftermiddan.

Om en stund vore liarne i gång igen, och Lotta hade tagit moderns räfsa, och gick nu på nytt efter Johan, som om ingenting hade förändrats sedan i går, och under tiden skyndade Anders Larsson upp för backen och kom svettig och andtruten in i köket, der mor Larsson just stod vid bordet och vispade i ordning smeten till ärtmjölspankakan, som lofvade att bli riktigt födande, att döma af den möda vispen hade att bryta sig igenom den täta massan, och i hvilken must inte heller skulle komma att saknas, så vida man nämligen finge antaga att de stora fläskskifvorna med tre fingersbredt späck, dem mor Larsson hade liggande på ett stenfat bredvid sig, icke voro der som skåderätter, utan hade ett mycket viktigare värf än så att fylla.

— Är det du Anders? — sade mor Larsson förvånad, i det hon tittade upp från sitt göromål, — har ni redan slutat med timotejen?

— Nej, ännu ä' det fäll några testar kvar! — svarade Anders Larsson, i det han slängde hatten på bordet och slog sig ner på stolen emellan det och dörren, — men jag tänker vi ska' fäll alt få bugt på'n innan regne' börjar.

— Åh, är inte du der och drifver på, så blir det fäll så lagom gjordt, tänker jag? Men bra vore det om ni hade slut te' middan, för ni kan gerna börja på och köra in från ången om det blir upphållsväder, det ä' torrt öfver hälften utaf altihop.

— Då ska' jag säga dig en sak, mor! Då får Klas gå efter oxen, och Magnus får ta' in hästarna, och så får de köra in, medan Johan och jag slår slut nere på gärdet. Lotta är ju kry nu igen, så hon kan räfsa efter oss, medan de andra hjälper te' och lassa på nere på ången.

— Ja men på det sättet blir det ju bara tre som lassar, och det är för litet, när pojkar ska ta emot! Det får väl åtminstone vara två te' hvart lass, och jag är rakt tvungen te' se efter pankakan och pojkräket.

— Ja, då går väl jag med ner och kör, och Lotta får räfsa efter Johan — sade Anders Larsson, i det han klädde sig bakom örat, — han slår nog resten ensam, för det ä' håle te' pojke te' vara duktiger åf sej!

Mor Larsson tog förargad ett duktigt tag med vispen, och sade i det hon sträckte ut venstra handen som hon hade full med det gula ärtmjölet.

— Nej tack ska' du ha' Anders! Det ä' inte värdt te' släppa dem ensamma, för en kan inte veta hvad de' tar sej te'!

— Åhå! — utbrast Anders Larsson slugt, i det han knäppte med fingrarna, — det ä' väl inte så farligt, kan jag tro!

— Farligt nog, om inte Fia har sprungit med på hittningar! — genmälde mor Larsson i det hon sänkte rösten, — för hon påstår att Lotta var nere vid sjön i natt med Johan, och en ska' få se att den vidlyftiga karibeln narrar 'na te' något satetyg, och sen bli vi kanske tvungna te' låta henne få honom, för att inte ha' den klickan på oss, att hon sitter med en tocken der en, hon liksom Fia! — och vid dessa ord pekade mor Larsson med vispen öfver axeln på den bakom stående vaggan.

— Det ä' inte så farligt, säger jag dej, mor! — svarade Anders i samma halfhviskande ton, — för om du visste hvad jag vet, så skulle du säga som jag, att Johan kan vara rätt så god måg han som nån ann' — ja, bättre med, om det kniper!

— Är du tokig, karl! och hvad vet du för slag då? — utbrast mor Larsson skarpt, i det hon släppte vispen tillbaka i fatet och satte begge armarne i sidorna.

— Jo ser du mor, — svarade Anders knipslugt i det han blinkade med ena ögat och lade begge armbå-

garne på bordet, — te' begynna med så vet jag det att bror min ä' krasligare och att det fäll snart är slut me'n, och se'n så vet jag det att di håller på te' sälja Smedsudden, du — förder lär ska' vara fällspat i berge' och att de får femtonhundra riksdaler för'et af Rörstrands porslinsbruk, och då blir bror min skuldfri och har gån ograverader, du! Det ä' hvad jag vet!

— Kors i allaste mina tider, hvad säger du, Anders? — utbrast mor Larsson och slog ihop händerna, så att ärtmjölet stod som en gul sky om hennes skarpa ansigte, — ja, jag säger fäll det! Det är då ingen skam te', att tockna der ynkryggar ska' ha' en tocken tur här i världen! Jag skulle inte säga ett ord, om tocke hade kunna' hända oss, som ha stretat och trälät för våra smulor; men di der som bara har setat med armarne i kors i all sin dar och inte gjort anna' än hålli' eld under kaffeppanna' från morron till qväll — —

— Ja, visst i helsike ä' det orättvist, — medgaf Anders Larsson; men tillade efter en stund, — men en får fäll vara glad åt om det stannar i slägta! Och därför tycker jag att vi inte ska' låss om någe, utan det ä' bäst te' låta Johan och Lotta hållas, så får en fäll se hvad det blir åf. Det kan ju hända att hon inte frågar efter honom, vet jag, och då har vi ju alltid pojken ifrån storlande, te' dra' på!

— Jaa, men om Fia får veta det der, du Anders! — inföll mor Larsson plötsligt, i det hon lade sin mjöliga hand på hans arm, — så ä' hon nog så slug, så hon hänger efter honom värre för pojken skull, och te' slutet blir han kanske tvungen te' gifta sig med na' du!

— Åh, du ä' tokig, mor! — utbrast Anders Larsson skrattande, — en behöfver fäll inte gifta sig med en tocken der som inte ä' riktig i hufve' heller; om en också har en barnunge me' na'!

— I alla fall tar jag och talar med Lotta, jag, — återtog mor Larsson efter sedan hon funderat ett ögonblick, — för ä' det så att det ska' bli' något åf, så

tycker jag det ä' rejelast att di har det oppgjordt med vårt begifvande, och inte att di går humlar med det i smyg. Men hör du, Anders lille, det ä' fäll också riktigt säkert det der med Smedsudden?

— Ja vars! — svarade Anders, — det ä' det nog, det;

— Hvem har du hört'et af då?

— Kors, utåf Johan sjelf vet jag! Han fick vetat när han var hemma i går afse, för då hade schinjörn varit der!

— Aj jäsiken, kära Anders! — utbrast mor Larsson med förarglig medlidsamhet både i ton och blick, — gud tröste mej för dig! Tror du hvad en tocken der inpiskad skälm som Johan säger? Begriper du inte att han ville slå i dig en lögn, för te få oss te' och ge' honom Lotta? Ja, du ä' då så enfaldig, så jag har allri sett maken i all min dar!

— Kors i Herrans namn, hvad säger du? — ropade Anders Larsson, i det han blef aldeles blek af förskräckelse, — tror du på fullt alvar att han ville lura mej med det der köpet? Ja, si jag tyckte fäll jag också, att femton hundra riksdaler för den der stenbacken — —

— Jaja, nu ska' vi fäll först höra oss för! — menade mor Larsson lugnande, — och efter som bror din ä' krassliger, så tar jag fäll ett tjog ägg och litet mjölk med mig och går öfver på eftermiddan, i fall det börjar å' regna, för då kan en i alla fall inte göra något vid höt. En ska' fäll inte tro att alla menniskor ä' rackare heller, förrän en har svart på hvitt på't och det kan ju hända att det ä' sant, och att — — men hvad i alla tider sir jag? Ä' det inte svägerskan sjelf som kommer inklifvandes genom grind? Jo, så ta' me' dalern ä' det intel! — Nå, nu ska' en fäll få vetat! Gå ut i farstun emot'ena du Anders, så får jag sätta in pankaka! Och ta' vänligt emot'ena, för det kan ju hända att di der femton hundra — —

Men Anders Larsson var redan ute, och han stod der så fryntlig och hyggelig i dörren, och ropade: »nej si Lovisa! Välkommen! Hvad blåser det nu för väder?» med en röst så hjertlig och glad, som om aldrig någon girig tanke på egen fördel nånsin kunnat inrymmas i hans bederliga landtmannasjäl, och när den lilla, magra och småskygga svägerskan hunnit hämta sig från sin förvåning öfver mottagandet, steg hon efter mycket krus in, välkomnades lika hjertligt af svägerskan borta vid spiseln, utfrågades grundligt i fråga om årsväxten längre upp på ön, fick redogöra för huru det stod till med mannen, som hon förklarade för kry nog, fast han just inte orkade få nånting i sig, annat än litet gröt om qvällarne, och som fick lof och sitta om nätterna, för att hostan var så svår, och ryckte slutligen fram med sitt ärende, som var det att Anders Larsson skulle bevittna ett köpekontrakt emellan brodern och porslinsfabriken.

— Se det är på det viset, sir sväger, — sade den lilla kvinnan, i det hon tog fram ur barmen ett stort, hopviket pappersark, — att Lars Petter har fått sälja Smedsudden, och nu skulle det vara vittnen på det här att han lemnar det med full eganderätt för all framtid.

— Det var tur för er, det här! — menade Anders Larsson, i det han tog fram glasögonen ur skåpet der de lågo i den gamla postillan, och började nyfiket stafva igenom dokumentet, — och femton hundra riksdaler får ni för backklinten!

— Jo jag tackar, jag! — sade mor Larsson, i det hon vänligt klappade svägerskan på axeln, — det unnar jag er riktigt, era stackare!

— Ja, det kom aldeles som från skyn! — sade svägerskan, — för nu kan Lars Petter betala hela skulln, och ändå få en femhundra riksdaler öfver, så nu kan han kosta på sej en latrinpråm i höst, och köpa sig ett tröskverk, och så ska' vi ha' två kor te', och

nu behöfver inte Johan ge' sig åf hemifrån i höst, som han annars tänkte, och om gubben min faller ifrån, så kan han sitta skuldfri på gålsbiten, och jag kan styra och ställa förn tes han gifter sej, och det va' riktigt en välsignelse med den der stenudden, som en inte har haft ett öre åf förut.

Och medan svägerskan på detta sätt utbredde sig öfver deras lycka, utbytte mor Larsson en talande blick med sin man, som mödosamt ritade sitt namn under handlingen, hvarpå han gick ut på gården och ropade med ljudelig röst neråt backen åt Lotta, att hon skulle komma upp med kaffepannan och skynda sig sen, för de hade fått främmat, och det storfrämmat ändå, och så kunde hon säga åt Johan också att han skulle komma med, för nu kunde de andra gerna slå det som var kvar.

Lotta kom också inom kort med andan i halsgropen, och en stund efter henne Johan, som inte blef litet förvånad öfver att när han steg in igenom dörren se modern sitta vid bordet, och hålla Lottas hand, som hon klappade på en gång vänligt och förläget, medan mor Larsson stod vid spiseln med tindrande ögon och önsom såg på dottern och önsom på ärtmjölspankakan som fräste och pöste ännu i långpannan, fast hon längesen var uttagen ur ugnen. Derifrån flyttade han sina ögon på Anders Larsson, som höll på att dra' korken ur en butelj körsbärsvin, hvarefter han hælde i fem stycken omaka glas, som stodo i ring framme på bordskifvan.

— Hvad är det, mor? — frågade Johan oroligt, i det han steg fram, — har det händt något med far, efter som I har kommit hit så här på blanka middan?

— Ja, men inte anna' än att han har såldt Smedsudden! — svarade modern gladt, — och att jag har kommi' hit för te' få svägers namn som vittne på köpebrevet.

— Jaså, det ä' gjort nu? — sade Johan, i det det lyste till i ögonen på honom, — nå det var bra det, då!

— Jaha — utbrast Anders Larsson fryntligt, — och nu ska' vi dricka köpskål på saka! Och ä' det något du vill ha' här inne, Johan, — tillade han i det han blinkade slugt åt denne, som såg på Lottas högfärgade kinder och strålande ögon, — så stöt på mej du, och vi ska' fäll fundera med hvarann' om saken!

— Det kan fäll hända det, — svarade Johan, — men hur kommer det te' att I är så gifmilder åf er i dag, farbror? Det är fäll aldrig Smedsudden?

— Nej, kors då, — sade Anders Larsson, utan att tycka illa vara och i det han tittade utåt, der luf-ten började att lätta upp, — det ser ju ut som en skulle få in både gräset och timotejen utan väta, och då kan en fäll vara glader och kosta på sej nån smula mer än vanligt! Skål svägerskan, skål mor! Skål Lotta och Johan, det ä' inte höslätter mer än en gång om året!

Glaset slogs tillsammans, och klangen af dem väckte gossen i vaggan. Han satte sig upp, såg sig omkring med stora, förvånade ögon, och när han fick syn på Lotta, så sträckte han armarne emot henne och log som ett helt klart solsken efter en regnvädersnatt.

Lotta gick till honom, tog upp honom på armen, under det han gladt sprattlade med sina nakna, knubbiga ben och fötter, och i det hon gick fram till Johan, hviskade hon så att ingen annan hörde henne: — »Nu har du snart både hustru och barn, Johan!» —

Lilla Frun.

En Äktenskapshistoria.

1.

Lilla frun satt uppkrupen i sitt soffhörn, klädd i den allra nöttaste lilla koketta morgondrägt, med fötterna indragna under sig, med näsduken tryckt intill sina vackra blå ögon, och grät aldeles som ett litet barn som mistat en leksak eller som inte fått göra något som fallit det in. Hela hennes smärta och behagliga lilla gestalt skakades våldsamt af de djupa snyftningarne, och när paroxysmen emellanåt gaf med sig litet och hon tog näsduken bort ifrån ansigtet, föll den matta blicken med ett uttryck af leda på ett midt framför soffan stående bord, på hvilket lågo några paket och ett par stora buketter, en af nyss utspruckna syrener och en af hyacinter, krokus och tullpaner samt en halfutslagen törnrosknopp i midten. På det största paketet, som såg ut att innehålla något klädningstyg, att döma af dess respektabla omfång, var fäst en utåtstående pappersremsa på hvilken med stora bokstäfver stod skrifvet: »Till min älskade Fanny, på hennes tjugotredje födelsedag». Stilen var bakåtlutad och sträf, med stora, långa och tjocka bokstäfver, tydligen skrifna i brådska och af en manshand, som inte var särdeles van att handtera pennan. »Älskade» var

understruket två gånger, så att det riktigt föll i ögonen och bredvid »tjugotredje» hade det fallit en bläckplump, som visserligen var till hälften uttraderad, men som ändå syntes tillräckligt för att från gåfvans omhölje borttaga all stelhet och göra det hemtrefligt och anspråkslöst.

När de rödgråtna ögonen ett ögonblick med detta uttryck af leda och trötthet hvilat på bordet och gåfvorna, började gråten på nytt med fördubblad styrka och så fortfor det en lång stund, till dess bullret af steg hördes utanför den ena af dörrarne, som ledde till den utanför belägna salen. Stegen voro tunga och släpande, som af någon äldre person, klädd i tofflor eller nedkippade skor, och vid första ljudet af dem spratt lilla frun till i sitt soffhörn, torkade skyndsamt ögonen, sväljde gråten så godt hon kunde, tog hastigt upp en omviken bok som fallit ner emellan hennes rygg och soffkudden, satte boken i hastigheten upp och ner högt för sina ögon och tycktes fördjupad i läsning då dörren öppnades och en äldre tjenarinna visade sig på tröskeln.

Den inkommande var lång och tämligen fetlagd, med okammadt, gråsprängdt hår, som var inrafsadt under en gammal svart yllemössa, tillknuten under hakan med ett rött band och ett gult; framför sig hade hon ett stort, randigt köksförkläde, fullt med mjöfläcker, och i de degiga händerna bar hon en liten bricka med några kringlor och en kopp öfverfull af rykande varmt kaffe.

— Hvad är det? — frågade lilla frun otåligt, utan att se upp ur boken, — hvarför får jag inte vara i fred?

— Det är bara jag, lilla frun! — svarade den inträdande med djup altröst, som hon nu likväl försökte göra så len och så smekande som möjligt, — det är bara jag.

— Hvad vill Karin? — fortsatte lilla frun med lidande ton, i det hon fortsatte att låtsas titta i den upp och nervända boken, — hvad är det nu?

— Jag ville bara höra hur det är med den väl-signade hufvudvärken — svarade denna med den pjollrande ton, som äldre menniskor bruka antaga mot små barn som de kela med, — och så ville jag fråga om inte en kopp varmt kaffe — —

— Nej tack, Karin! jag vill ingenting ha!

— Bara en enda, liten mun! — envisades Karin, i det hon stack fram koppen till henne, — en sådan der liten, liten mun, som lilla fruns egen! Åh, seså, försök! det ska' bestämdt göra godt!

— Nej! jag vill inte ha' något; låt mig vara i fred! — envisades lilla frun, i det hon vände bort hufvudet och såg aldeles obeskrifligt lidande ut.

— Stackare mej, är hufvudvärken så svår? — fortsatte Karin, i det hon fäste en blick af det djupaste medlidande på den lilla uppkrupna gestalten, — och så får hon ligga här ensam och ingen menniska bryr sig om det lilla fattiga lifvet, utom hennes gamla dadda; men hon kan gunås ingenting göra hon, utom att beklaga lilla frun! Jo det här det är en födelse-pag, det! Herre min skapare, hvem kunde tänka sig det för ett år sen, när förlofningskalaset var? Men jag sa' alltid till majorskan, jag — få se hur det der går, sa' jag, för är det menskligt, sa' jag, att ställa till förlofningen på en fredag!

— Kära Karin, låt mig vara i fred för det der gamla skrocket! Förlofningen skulle ju ske på min tjuogoandra födelsedag, det ville både jag och Gustaf! Och hvad gjorde det att det var en fredag?

— Hvad det gjorde? — Ser lilla frun, såna rara kringlor jag har bakat — sockerkringlor, som enkom skulle vara åt henne, — hå hå, jaja! Hvad det gjorde? Jo, tro mig, att det gjorde mycket, det! Di små säga hvad di vill om skrock och tocke der, men jag vet

hvad jag vet, jag, och jag har sett mycket elände i min dar, jag! — Får det inte vara en enda liten droppa, bara för att smaka på de färska kringlorna?

— Herre Gud, hvad Karin är envis! Jag är väl tvungen då, för att få ha' husfred! — sade lilla frun med samma lidande ton som förut.

— Nå, se det var då riktigt snällt, — pjollrade Karin förtjust, i det hon satte sig ner på en vid soffan stående pall och höll fram brickan åt den lidande lilla varelsen, som lade bort boken, vände sig litet framåt och tog kaffekoppen med ena handen och en af sockerkringlorna med den andra; — men hvad i alla tider ser jag — ropade hon sedan med en medlidsam blick på lilla fruns rödgråtna ögon, — lilla frun har gråtit? Nej det går för långt, och nu sannerligen för Gud om inte jag på eviga fläcken tar och skrifver till majorskan och talar om hur det står till! Det här står jag inte ut med att se längre!

— Karin understår sig inte att skriva ett ord till mamma! — sade lilla frun helt alvarligt, i det hon tog en ny kringla, — jag har gråtit för att jag har så ondt i hufvudet och inte för någonting annat!

— Liksom jag inte hade ögon! — utropade Karin enfatiskt, i det hon trugade på henne en tredje kringla, — åh tro mig, jag ser nog hur det är fatt, och får jag inte skriva till majorskan, så min själ och Gud ska' jag inte läsa lagen för herrn, när han kommer hem, det kan han lita på!

— Om Karin säger ett ord åt min man, så blir vi aldrig vänner mera!

— Ja, men är det menskligt att han låter en sådan liten Guds engel sitta ensam på det viset och det på sin födelsedag till? — jämrade sig Karin, som nu tog tillbaka den tomma koppen ur lilla fruns hand, i det hon fortsatte i samma ton, — nå Gud signe henne, lilla älsklingen, som drack ur kaffet! Nu ska' hon få se att det blir nog bättre, för jag ska' säga, det är

inte hälsosamt att sitta fastande på det här viset, när man sitter med sorgliga tankar, och när man jämför — —

— Men jag har inte några sorgliga tankar! — utbrast lilla frun, i det hon gjorde en otålig halfvändning åt väggen, — och jag gör inte några jämförelser! Jag begriper inte hvar Karin fått det ifrån? Jag är lycklig, jag är mycket lycklig, hör Karin det? Min man är den snällaste och bäste man i världen, och jag kan väl inte begära att han skall sitta hemma hos mig och försumma sina sysslor, för att jag har litet ondt i hufvudet?

— Ja, jag förstår, jag förstår! — svarade Karin i det hon såg på henne med beundrande blickar och steg upp från sin plats på pallen, — jag förstår så innerligt väl! Sådan har hon alltid varit: En riktig Guds engel, ända sen hon var liten! Tigigt och lidit det har hon alltid gjort — jag kommer nog ihog jag, när unga herr Axel klämde hennes finger emellan dörren, så att det var aldeles blått, och hon påstod att hon hade gjort det sjelf, bara för att inte skaffa honom förargelse! Jaja, jaja! Men det kommer väl en dag då hon får sin belöning, för Gud lönar alltid — —

— Snälla Karin! tala inte om det der oupphörligt! Inte rädde bror Axel för att jag satte fingrarna mellan dörren, och pappa var alltid så häftig när det hände mig någonting!

— Ja han var den enda som visste hvad hon var värd, lilla sockergrynet! — suckade Karin, — och det är väl att han är borta, stackars majorn, annars skulle det väl gräma honom in i själen att se sin ögonsten sitta så här ensam och öfvergifven på en sådan dag —

— Karin! — utbrast lilla frun, i det hon med begge händerna mot soffan reste sig upp i mera sittande ställning, — jag kan verkligen inte höra det här längre! Karin har inte rättighet att — —

— Nej, nej! jag ska' inte säga ett ord meral! — sade Karin, i det hon drog sig baklänges tillbaka mot dörren som hon kommit in igenom, i det hon höll den lilla brickan i ena handen och slog framför sig afvärande med den andra, — men det vet jag, att jag som kom till majorns när de båda var unga, det var annat, det! En så lycklig hustru som majorskan fans då inte i hela Sverige, för majoren bar henne då ordentligt på händerna från morron till qväll, och när jag nu tänker på — — jaja! jag säger inte ett ord mera — — men det säger jag: stackars lilla frun! —

Och med de orden, uttalade med det djupaste medlidande och med ögonen riktade mot höjden, försvann gamla Karin ut i det yttre rummet, och derifrån ut i köket, under det att lilla frun återtog sin bekväma plats i soffhörnet och på nytt började gråta som ett riktigt öfvergifvet litet barn, hvars sorg i allmänhet brukar blifva värre ju mera man beklagar den.

Och hon hade också skäl att beklaga sig, den stackars lilla frun!

Gift för några månader sedan, satt hon nu nedgräfd ute på landet, på en liten egendom, några mil från Stockholm, helt och hållet utan alla de förströelser, som baler, spektakler, concerter och bazarer af alla slag kunna skänka en liten förtjusande fru på tjugotre år, som ifrån barndomen varit van vid att få alt hvad hon pekade på, och som inte ens behöft uttala en önskan innan hon såg den uppfylld. Gift för några månader sedan med en man som hon sjelf valt, en ung landtbrukare, som hon lärt känna när hon var nyss fyllda tjuo år, en praktiskt anlagd, sund natur, som hon i sin inbillning utrustat med alla en äkta romanhjeltens både kroppsliga och andliga företräden, och som nu vid närmare påseende befans vara en mycket bra och hederlig och varmhjertad, men fullkomligt opoetisk varelse, som förståndigt och gladt höll sig nere på jorden, och inte hade hvarken smak eller förmåga att göra

några lustresor i de blå rymderna, — var det inte förfärligt?

Och hur hade hon inte hoppats på den här födelsedagen? Hon mindes så väl den föregående, då deras förlofning eklaterades, och då han hade suttit hos henne nästan hela dagen, förtjust och lycksalig följande med henne på hennes utflygter i de ljufva kärleksdrömmarnes blombekransade paradiset. Men hade han också verkligen följt med henne? — frågade hon nu sig själf, — hade hon inte helt enkelt rest ensam och *trott* att han var med? Nej, han hade verkligen varit med, det mindes hon bestämdt. Och nu var han så förändrad! Nu lät han henne sitta der ensam på sin födelsedag, och var naturligtvis ute på egorna sedan tidigt i morse. Det var väl den der välsignade nyodlingen igen, som hade lockat honom ut klockan fem på morgonen, för hon hade något dunkelt minne utaf att hon ungefär vid den tiden hade vaknat och känt hans armar omkring sin hals och hans läppar mot sina, samt att han hviskat i hennes öra ett: »lycka till på din födelsedag, Fanny lilla» — ehuru hon då var aldeles för sömning för att kunna besvara hvarken kyssen eller de framhviskade orden.

Och nu var klockan nära tio på förmiddagen, och ännu hade han inte kommit hem. Och inte hade posten kommit med något bref från hennes kära anhöriga, hennes mor och systrar! Och inte fans det i hela grannskapet någon enda människa som brydde sig om henne, ingen hade ännu gratulerat henne, utom gamla Karin och ena drängen, Jansson, som hade varit hemma efter hästarne vid niotiden, och då med det samma passat på när han gick förbi fönstret, just som hon öppnade det för att få in litet sol, och strukit mössan af sig och sagt på sitt enkla sätt »Gu' signe lille frua!»

Ja, hon var i sanning mycket olycklig, den staccars lilla frun!

2.

Framåt klockan elfva ledsnade slutligen lilla frun på sitt soffhörn, och som gråten så småningen lugnat hennes upprörda känslor, fattade hon det hjeltemodiga beslutet att stiga upp derifrån och klåda sig, i fall ändå händelsevis någon af grannarne skulle förirra sig dit för att gratulera henne på födelsedagen. De voro just icke särdeles talrika, men hon hade ändå sina misstankar på ett par af dem, nämligen den nykomne adjunkten och kronofogdens, ty hvad den gamle doktorn beträffade, en f. d. provinsialläkare, som bosatt sig en half mil ifrån dem, så visste hon mycket väl att han inte var att räkna på förr än mot qvällarne, då han ofta brukade komma för att få sig ett parti bräde med hennes man. Om dagarne hade han full sysselsättning i sin trädgård och med socknens fattiga, som han gratis hjälpte och vårdade när de voro sjuka, ehuru han annars hade afsagt sig all praktik, i synnerhet om den hade ringaste utsigt att vara lönande.

När hon kom ut igen ifrån sängkammaren, der hon tagit på sig sin vackra blå klädning med de breda hvita spetsarne kring hals och armar, med de många plisséerna nedomkring och den icke alt för storartadt tilltagna uppfastningen bak och på sidorna, var hon verkligen den mest förtjusande lilla sötunge till fru som man gerna kan tänka sig att få se här i verlden. Det tjocka, blekbruna håret var upplagdt i ett par stora flåtor högt uppe öfver hjessan och den lilla luggen krusade sig så ledigt och naturligt öfver hennes rena och hvita panna, som den inte skymde bort, utan endast gjorde så mycket hvitare genom den lätta skuggning som den förlänte henne, och spåren efter den upphörda stormen och det ymniga regnet, lade en liten lätt slöja af vemod öfver de för öfrigt friska och blomstrande dragen, hvilka vore öppna och förtroendeväckande som ett barns. Hennes

lilla, behagliga figur var i hög grad harmonisk och välbildad, på en gång smärt och fyllig, kraftfull och smidig, utan dessa uppskjutna axlar och onaturligt spinkiga getinglif, som sqvallra om snörlifvets jernbojor och om en förkrympt natur, hvilken modet gjordt till rama motsatsen af det som är skönt, just därför att det är sundt och ändamålsenligt.

Hon hade dessutom ännu en kroppslig förtjänst, den lilla frun, hon gick väl. Hon hvarken sväfvade som en elfva eller dunsade som en ladugårdspiga; de små fötterna rörde sig på en gång lätt och bestämdt, men ändå med dessa ombytliga och litet ojemma steg, som utgöra ett behag till hos qvinnan, af hvilken man icke begär att hon skall sätta i klackarne som om hon hade genomgått en rekrytskola. Hon hade rytm i gången och man förlät henne gerna att den inte var alt för sträng, utan att den ibland lemnade rum för små öfvergångar, hvilka äro lika lifvande och lika behagliga som ett »tempo rubato» i sången.

Just som hon kom ut i salen, dit Karin under tiden flyttat ut det lilla födelsedagsbordet, och der juni-solen sken in så vackert genom de öppna fönsterna, vid hvilka ett par stora nerier stodo, hörde hon hur det smälde i grindarne ute på gården, och just som hon skulle titta ut genom fönstret för att se hvem det var, kom gamla Karin in från köket och ropade med andan i halsen:

— Frun, nu kommer det främmande! Kronfogdens alla fyra! Det är väl att jag har kaffepannan på ännu — vi få väl lof att bjuda dem på en kopp?

— Ja, för all del, kära Karin! Och dugtigt med bröd! Kom ihåg hur sonen plägar äta!

— Usch ja, det ska inte fattas! — ropade Karin, och skulle just ut igen, då hon hejdade sig i sjelfva dörren och sade med sin mest beundrande blick, — åh herre Gud, hvad lilla frun är söt! Tacka Gud di inte äter opp henne i stället!

— Skynda sig nu, Karin! — svarade lilla frun, icke utan en viss liten glad känsla af tillfredsstäld fåfänga, och skyndade att öppna salsdörren för sitt främmande, som redan skrapade och hviskade ute i förstugan, från hvilken dörrarne stodo öppna utåt gården.

— Var så goda och stig in, mitt herrskap! — ropade hon med sin vänligaste ton och med det mest inbjudande leende, i det hon likväl inom sig inte kunde låta bli att tänka: — om jag ändå väl vore af med de ledsamma människorna!

— Har den äran, lilla söta fru Hult! — skrek kronfogdefrun med kraften af en explosion, i det hon hastade in genom salsdörren, liten, fet och pustande, inte olik en kort och stadig bogserångare under högttryck, som släpar efter sig en stor kolpräm och ett par småbåtar, hvilka aldeles viljelösa följa efter i ångarens kölvatten och göra precis samma svängningar och samma kurs som denna, vid hvilken de äro kedjade med starka trossar utan att sjelfva kunna göra något till om de stanna eller fortfara att gå. — Har den äran att gratulera på födelsedagen! — fortsatte hon, i det hon omfamnade och kyste lilla frun, — herre Gud, ja! tjugotre år! Nå Laura! — sade hon redan i samma andedrag till den långa, linhåriga dottern, som höll sig bakom henne och såg dum ut, — ska' du inte också niga och gratulera?

— Jo, mamma! — svarade fröken Laura i vanlig lextan, i det hon steg fram och neg bredvid modren, — jag har den äran att gratulera så rysligt mycket!

— Och önska alt möjligt godt och lycka och trefnad och alting och hälsan framför alt! — interfolierade frun, hvarpå hon vände sig till sonen som var mycket närsynt och just nu höll på att klifva midt på en stol, och varnade honom med den mest moderliga ton: — nå, Knut lilla, stupa nu inte på stolen, utan kom fram och bocka dig!

Knut, som om vintrarne var inackorderad i Stockholm och gick i sjunde klassen i latinläroverket, steg nu fram och bockade sig för Laura, i det han stammade mycket förläget: — Och hä!... hälsan framför alt!

— Åh, men det är inte jag, vet jag! — snäste system förargad.

— Stackars gosse! — utbrast modern, — han ser så fasligt illa utan glasögon, och dem tappade han i går afse! Här är fru Hult, Knut lilla! — sade hon derpå, — i det hon vände honom emot lilla frun, som bet sig i läppen för att kunna hålla sig för skratt.

— Och hä!... hälsan framför alt! — stammade gymnasisten, i det han bockade sig och lemnade fram en liten bukett, som Fanny tog emot och gick till bordet med, för att under tiden försöka att skaffa sig den nödvändiga kontenansen och kunna hålla sig alvarsam.

— Ursäkta honom, lilla snälla fru Hult, — fortsatta frun, — han är så fasligt närsynt; men så har han inte läst menskligt heller! Han skulle då kunna ta' studentexamen om det så vore i morgon dag, det säger åtminstone prosten!

— Jaha, det är väl möjligt, det! — sade nu kronfogden, hvilken hittills tegat som ett godt barn, — men si ta' mig sjutton han kan skala en potatis sjelf, inte!

— Hvad är det du säger, min gubbe? — frågade frun i mycket mild ton, men med en blick som innebar både peppar och salt, — jag tycker det voro mycket bättre att du gratulerade lilla frun!

— Jaha, det har du rätt i, Dora, ha ha ha! — skrattade kronfogden med en sorts krampaktigt skratt, i det han steg fram ett par steg från rotmattan vid dörren, der han hittills varit stående, och räckte frun en stor grön bukett med en utslagen pion midt uti, — se Dora har alltid rätt, ska' jag säga! — emellanåt! — tillade han med en hostning, hvarpå han gjorde en klumpig bugning och fortsatte: — Mjuka tjenare! Har den äran — — hm! hur var det nu — jag satte

ihop en liten versstump hemma i morse. — — joho!
så här var det:

»Har den äran gratulera på födelsedagen,
den dagen då skönhet och behagen —

— Nej pappa! — rättade Knut i skolmästarton, —
det är orätt! När det ena substantivet har bestämd
artikel, så kan inte det andra substantivet vara utan!

— Det vore väl fan! — inföll kronfogden för-
argad, — kan det inte, om jag vill?

— Snälla Borg! — sade nu frun med samma lena
ton och samma ettriga blick som förut, — disputera
inte med Knut, för den saken försår han mycket bättre
än du! Och när han säger, att det ena substantivet har
bestämda partikeln — —

— Artikeln! — rättade Knut.

— Nå ja, artikel eller partikel, det kan väl komma
på ett ut, — menade frun, i det hon gaf sonen en drä-
pande blick, som han likväl inte lät skrämman sig af det
ringaste, af det enkla skälet att han inte märkte den.

— Ha, ha, ha! — afbröt kronfogden med ett då-
nande skratt, — disputera inte med son min, Dora lilla,
den saken begriper han mycket bättre än du:

— Men vill inte herrskapet vara så goda och stiga
fram! — bad nu Fanny, som hittills inte kunnat få ett
ord med i laget, — och hålla till godo med litet för-
middagskaffe?

— Åh, men snälla, lilla goda fru Hult, hvad ska'
nu det tjena till? — utbrast frun ifrigt; — jag försäkrar,
vi ha' nyss sjelfva ätit frukost, så det är aldeles
omöjligt —

— Säg inte det, du, Dora! — invände kronfogden,
i det han blinkade åt henne, rädd för att bjudningen
skulle tas tillbaka, — mig ska' det åtminstone smaka
förbaskadt skönt på promenaden!

— Usch ja! — försäkrade frun med utseende af
en martyr, i det hon tittade i taket — karlarne ä'
sån'a materialister, och Borg han är då värre än alla

andra! Jag försäkrar jag tror han skulle kunna äta hela dagen, om han bara fick — men se fru Hult, jag ger honom inte mera än fyra mål, för annars — —

— Ha, ha, ha! — skrattade kronfogden litet generad, — Dora ä' så rolig, så! —

— Det är ett så för mycket, kära pappa! — rättade Knut, som efter mycket sökande, äntligen lyckats att komma ner snedt på en af stolarne framme vid salsbordet.

— Det angår dig inte! — replikerade fadern groft, — jag nyttjar så många såar jag vill!

— Jaha, men jag förbehåller mig att du inte sitter här och påstår att jag är rolig! — utbrast frun med häftig ton.

— Nej gudbevars Dora lilla, var inte orolig för det inte! — svarade kronfogden.

— Här var det ett inte! — anmärkte Knut säf- ligt, trogen sin roll af skolfux, som han aldrig kunde lägga bort.

— Hvad för slag? Hvad säger du! — ropade frun ännu häftigare, — var det ett inte att han kallar mig för rolig?

— Nej, mamma missförstår mig! — svarade Knut öfverlägset, — det var ett inte för mycket i den der satsen. Pappa använder alltid två ord i stället för ett!

— Tyst du, pojke! — snäste kronfogden, — annars ska' jag säga dig *ett* ord så godt som två! Dig rår jag då åtminstone på! —

I detsamma kom lyckligtvis Karin in med kaffebrickan, och den började familjetvisten qväfdes i sin linda genom åsynen af de rundligt tilltagna gudsgåfvorna.

— Var så goda, mitt herrskap! — utropade lilla frun, — det är bara en kopp elfvakaffe!

— Tack söta lilla fru Hult! — myste kronfogde- frun, i det hon tog sig en full kopp och en hel näfve med småbröd, — men det försäkrar jag då, att vore det inte för lilla fru Hults skull, så vore det då aldeles

omöjligt! Åh, så fulla koppar! Laura lilla, du får inte ta' mer än en half, för annars kan det hitta på och hända att du får griljerad hy!

Den gången kom Knut sig inte för med att upplysa modern om att det hette »brouljerad», ty han stack just med detsamma fingrarna i kaffekoppen, som fadern skulle till och ta', i tanka att det var sockerskålen, och skrek till som en gäst:

— Aj, då! pappa bränner mig!

— Gör jag! Hvad fan ska' du i min kopp att göra? — röt fadern ursinnig, i det han sköt koppen åt honom, — se der! nu kan du ta'n sjelf!

— Borg då! tycker du det är menskligt att bära dig åt på det sättet? — sade frun förebrående och med en half kringla i munnen, — att bränna sitt eget kött ock blod —

— Rår jag för att pojken är ett blindstyre? Det har han då inte efter mig, för jag har ögon att köpa fisk med! — försäkrade kronfogden, i det han tog en annan kopp.

— Snälla goda fru Hult lilla, ursäktad dom! — fortsatte kronfogdefrun, i det hon doppade af alla krafter; men strax derpå gjorde hon en välbehöflig paus i sin angenäma sysselsättning, och utbrast med en förvånad ton, i det hennes ögon flögo som spanande detektiver genom rummet; — men hvar i alla tider är den äkta mannen? Skall inte han sitta inne hos sin lilla söta fru på hennes födelsedag? Nå, jag säger väl det, efter tre månaders giftermål! — Men han är kanske inne i *sitt* rum —

— Nej! — svarade Fanny med lätt öfvergående förlägenhet, — min man är verkligen inte hemma, han gick ut åt egorna tidigt i morse redan.

— Hm! dugtig landtbrukare ska' jag säga! — pustade kronfogden.

— Ja, det är visst bra, det — fortfor frun med föräktlig ton, — men på en sådan dag tycker jag verk-

ligen att landtbruket — — men det är så likt karlarne, det! De skyller alltid på sina göromål — — nej, jag säger alltid åt min Laura, jag, gift dig aldrig med någon vanlig karl, säger jag!

— Åh, hör nu mamma! — invände Laura med munnen full, — hvem ska' jag då gifta mig med?

— Du ska' gifta dig med ett undantag, min flicka lilla! — svarade modern, i det hon tog sig en påtår.

— Som mor din gjorde; ha, ha, ha! — skrattade kronfogden.

— Jo, det var just ett skönt undantag! — fortsatte frun, — jåså, så att herr Hult är ute på egorna! Det ska' nu gudbevars vara så nationellt för en landtbrukare, det der! Jag brukar då annars inte dricka någon påtår, men det här var verkligen ett utmärkt kaffe, riktig Java tror jag — se, hos prostens får man då aldrig annat än brasilianskt —

— Jaha, och vi dricker bara cikorian vi, i hvardagslag! — försäkrade kronfogden.

— Borg då! — afbröt frun hastigt, mycket generad.

— Hå kors! kan en dricka det, så kan en väl tala om det också, — menade denne helt frankt, — när en är hos goda vänner!

— Får jag inte fylla på kronfogdens kopp litet också, och fröken Lauras? — frågade Fanny artigt, i det hon fattade tag i kaffepannan.

— Nej, Gud bevara dom! — utbrast frun häftigt, — hvarken hon eller Knut eller gubben min får mera — —

— Mamma ska' sätta verbet i pluralis, — anmärkte Knut som förut, — när subjektet — —

— Hvad säger du? Ska' jag — ropade frun ännu häftigare än förut, hvarvid hon fick kaffet i vrångstrupen och började hosta aldeles erbarmligt.

— Seså der ja! — skrek kronfogden skrattande, — nu sätter hon kaffet i singularis i stället!

— Bul — — bulta mig i ryggen, Laura! — stönade frun, och tillade sedan hon hämtat sig en smula, — ack ja! ingen kan veta hvad det vill säga att ha' barn som ä' lärda, när man sjelf inte har någon lärdom. — Jaså, så att han är ute — på lilla fruns födelsedag!

— Nå ja, — sade Fanny litet otåligt, — han skall väl inte försumma sina göromål heller, för det att det är min födelsedag?

— Gud ni! — utbrast frun med en ton, som skulle vara hänförd, men som egentligen bara blef tillgjord, — hon försvarar honom! Hör du Laura, hör du Knut, hör du Borg, att hon försvarar honom!

— Nå ja, än sen då? Det tycker jag — —

— Det tycker du naturligtvis är aldeles som det ska' vara, du! Nå, det kunde jag då ha' vetat förut; men hur många hustrur tror du det är som försvarar sina män, om jag undantar mig och lilla fru Hult?

— Ja, hvad dig anbelanger, så — —

— Åh nej men se! — ropade frun i det hon fick syn på det lilla födelsedagsbordet, — det har min sann vankats presenter också, ser jag! Och det rara presenter ändå' kan jag tänka!

— Ja, jag har fått ett utmärkt vackert klädnings-tyg af min man! — sade Fanny, i det hon vecklade upp det stora paketet och visade dess innehåll.

— Åh, så innerligt vackert! — ropade frun i ett öfvermått af förtjusning, i det hon höll upp det mot dagen från fönstret, — sån färg och sånt tyg sen! Ser du Laura!

— Jaha, det är visst Alpacca! — sade Laura intresserad.

— Jaha, det är det, och färgen är Montenegro! — fortfor frun med kännaremin.

— Ja, det är nästan Solferino, — sade Fanny litet afsigtligt, — och så några andra småsaker, — tillade hon, i det hon tog upp de andra paketerna.

— Nej, en sån liten *för* söt krage! — utropade frun på nytt, lika förtjust som förut.

— Den är ifrån min syster, — upplyste Fanny.

— Jag tror, Gud förläte mig, att det ä' rigtiga Vadstenaspetsar! — fortfor frun att exklamera sig, — ser du Laura, ser du Knut, ser du Borg! Hvad säger ni om den kragen, ni?

— Jo, den är inte pjåkig den inte! — försäkrade kronfogden.

— Och se bara en sådan söt virkad schal och sådana manschetter!

— Ja ni, såna manschetter! — upprepade Laura.

— Ja, dem har jag fått af mamma, — sade Fanny.

— Åh, Herre Gud, från den söta majorskan! Hur mår hon, den rara menniskan? — frågade frun med den varmaste ifver, — ja, inte för att fru Hult hör det sjelf, men det säger jag rent ut, att det är en mor, det!

— Ja visst är hon en mor, — anmärkte Knut, — efter som fru Hult är hennes dotter. Mamma glömmmer alltid att predikatet — —

— Åh, predika du lagom! — snäste frun till honom, — och glöm inte att jag är din mor! Ack den söta majorskan! — fortfor hon sedan med den blidaste tonvexling, — hon påminner mig så rysligt mycket om min egen mor, — fast det förstås, hon var då mycket längre och magrare, — ack ja! hon är oförgätlig!

— Ja! — utbrast kronfogden med en ton af den djupaste öfvertygelse, — jag glömmmer henne aldrig, sällig menniskan!

— Hon blef litet döf de sista årena! — inföll frun med en andäktig suck.

— Jaha, det kommer jag nog ihog! — fortsatte kronfogden i samma öfvertygade ton, — kan fru Hult tänka sig: en gång så grälade Dora på mig, och då trodde gumman att det var jag som gräla på Dora, och gaf mig en sitt opp, så det blixtra om näsan!

— Ack ja! — suckade frun, — en sådan mor får man leta efter! Men nu får vi lof att jemka oss af hem! Se, jag ska' säga, när katten är borta, så — — adjö, adjö, lilla söta fru Hult! Det var rysligt tråkigt att vi inte skulle råka den unge äkta mannen sjelf också! Glöm inte bort oss, utan kom öfver någon eftermiddag, lilla snälla fru Hult, och tag sin man med, så vida han inte prompt *ska'* vara ute på egorna dan i ända. Men, Herre Gud, någon gång ska' han väl vara ledig och kunna följa med sin lilla fru, fast han är upptagen i dag! Nig Laura — bocka dig Knut! Kommer du nu, Borg?

— Jaha, här ä' jag, sa' Solna klockare! Adjö! adjö, lilla frun, hälsa så mycket — nå Knut, klif inte på liktornarne på mig! — Adjö, adjö!

— Farväl mitt herrskap! Tusen tack för er vänlighet att komma ihog mig!

— Åh, söta lilla fru Hult, tala inte om det! Herre Gud, när man har *sådana* grannar! Hälsa så mycket till mannen — *när* han kommer hem!

Och sedan fru Borg fått aflemna den sista lilla snärten, drog hon sig baklänges ut i farstun, följd af man och barn, af hvilka den lärde sonen stupade på tröskeln och knuffade till fadern, som i sin tur knuffade till dottern, som knuffade till modern, så att hela sällskapet kom ut fortare än vanligt.

När de sedan ute på gården gingo förbi det öppna fönstret, hörde Fanny frun i förargad ton säga åt sin man:

— Hon hade inte så mycket vett en gång, så att hon bad oss komma öfver i qväll, — men vänta hon!

— Hå kors, kära Dora! — svarade kronfogden medlande, — om di nu vill vara för sig sjelfva — —

— Tyst du! jag vill slå vad om att de ha' främmande, och att den der otäcka doktorn, — men nu fick frun i detsamma se Fanny igenom fönstret och ro-

pade med sin sötaste ton, — adjö lilla söta fru Hult, glöm inte bort oss! Adjö! adjö!

3.

När Fanny väl sett att det värda herrskapet kommit utanför grindarne, utbrast hon i sin förtviflan aldeles högt:

— Och sådana människor skall man vara tvungen att lefva tillsammans med? Nej, jag står inte ut längre! Om inte Gustaf säljer den här egendomen och vi få flytta härifrån, så vet jag inte hvad jag gör!

— Ja, men jag vet nog hvad du gör, jag, Fanny lilla! — svarade en glad och frisk stämma i detsamma bakom henne.

— Gustaf! — utbrast lilla frun med ett litet skrik till hälften af öfverraskning till hälften af glädje, i det hon hastigt vände sig om, — Gustaf!

Och lätt som en fågel flög hon i hans famn, och det tycktes hans kraftiga armar endast ha' väntat på, ty de slöto sig genast omkring henne.

— Har du varit länge hemma? — frågade hon efter en god stund, i det hon nu satt på hans knä inne i förmaket i den lilla soffan, der hon nyss gjutit så bittra tårar.

— Bara en liten stund! — svarade mannen leende.

— Och så lät du mig vara ensam med de der tråkiga människorna?

— Pur välmening, min lilla hustru! Om jag hade kommit in, så skulle de bara ha' stannat ännu längre. Derfor, när jag hörde att de voro här, så gick jag in bakvägen genom köket och in i mitt rum, och nu är jag här! Hvad får jag nu för mitt välförhållande?

— Ingenting! — sade Fanny med en liten min, som klädde henne förträffligt.

Det var bra litet, det, — försäkrade mannen, i det han mulnade litet, — och jag som trodde att jag skulle få en riktigt varm kyss, i stället för den der sömniga, som jag fick i morse när jag gratulerade dig!

— Den fick du ju nyss i stället.

— Ja, men det var i första öfverraskningen, det.

— Dessutom kunde du ha' stannat hemma!

— Nej, min lilla hustru, det kunde jag inte. Jag måste vara ute med sjelf på marken; det duger inte att lita på andra. Hur skulle det annars gå, du lilla oförståndiga, med oss sjelfva och med vår blifvande lilla familj?

— Tids nog att sörja för det, när den kommer; — svarade Fanny, röd som en ros, — nu är jag utslutande din familj, Gustaf, och du får inte lemna mig ensam så der!

— Är lillan mörkrädd? — frågade mannen skämtsam, men ändå ömt, i det han tryckte henne närmare intill sig.

— För det första är jag inte liten, och för det andra är det inte mörkt! — svarade Fanny litet kort.

— Jo, du är ett litet troll, det är du! — fortfor mannen i samma skämtande ton,

— Gustaf! Du får inte säga så der! — sade lilla frun, i det hon försökte att göra sig lös från de omslutande armarne.

— Hur skall jag säga då!

— Du skall inte behandla mig som ett litet barn! Du skall vara öm och uppmärksam och alvarlig, det har jag rätt att fordra!

— Du får lof att känna mig rätt också, Fanny lilla, det har jag rätt att fordra! Men efter du inte längre vill sitta på mitt knä, så sätt dig här bredvid mig i stället, så får vi tala litet förstånd med hvarann!

— Bara förstånd? — frågade lilla frun, i det hon satte sig bredvid honom i soffan.

— Är det bara det? — frågade han i sin ordning tillbaka, i det han slog in på samma ton som förut.

— Ja, när man inte varit gift längre än i tre och en half månad —

— Så ska' man nöja sig med att prata tok, menar du?

— Det menar jag inte, utan jag menar att — — att — —

— Aha, jag förstår! Du menar att det skall vara poesi, kan jag tro! Poesi i munnen på en landtbrukare — på prosan sjelf? Kära barn, hur skulle det ta' sig ut?

— Poesi passar för alla, Gustaf!

— Mer och mindre i alla fall, det måste du medge. Hvad jag bestämdt vet är, att inte passar den för mig. Jag är först och främst en praktisk karl, och det får jag lof att vara, det vill jag vara framför allt! Och jag tycker det är aldeles nog, om det ligger poesi i förhållandet mellan man och hustru, — prata om det tycker jag är aldeles öfverflödigt!

— Ja, men Gustaf, det fans en tid då du också var poetisk.

— När jag var fästman, menar du väl?

— Ja, just det menar jag!

— Kära barn! — utropade Gustaf, i det han försökte få fatt i hennes lilla hand, något som likväl inte lyckades honom, — jag tror till och med att sjelfva kråkan blir poetisk när våren kommer, — ser du det ligger väl i luften, kan jag tänka! Den rättvisan måste du i alla fall göra mig, Fanny lilla, att jag aldrig sökt föra dig bakom ljuset och göra mig annorlunda än jag är! Jag såg nog att du var litet romanesk, litet öfverspänd af dig, och det tyckte jag inte illa om; — de unga flickorna är ju nu för tiden för det mesta antingen lärda eller krassa, och jag kan inte med någondera delen! Jag tycker att det bör kunna finnas någonting emellan filosofi och äggröra.

— Ja, men —

— Nej, Fanny lilla! Nu måste du låta mig tala till punkt. Jag försökte, så godt jag kunde att följa med dig på dina utflygter i det blå, och hvilken ung karl gör inte det, när man är så kär som jag, och när luftseglerskan är så söt och så intagande som du? Men, ser du, förändra natur, det kunde jag inte, och när nu äktenskapet i alla fall är ett jordiskt förbund, så tycker jag man gör rättast och klokast i att beskedligt hålla sig nere på jorden — hon är minsann inte att förakta!

— Och det är verkligen du, som talar på det viset? — utbrast lilla frun med en ton af den djupaste förvåning.

— Ja Fanny lilla, det är verkligen jag. Jag talar nu aldeles som jag tänker, och det anser jag att hvarje hederlig karl bör göra. Kalla det kalkborgerligt och prosaiskt, om du så vill; jag kallar det för sundt förnuft — det är min åsigt. Jag håller så hjertligt och innerligt af dig, som någon man kan hålla af sin lilla hustru, men pjollra med dig hela dagarne och försumma mitt arbete och mina pligter för det småpjollrets skull, det kan och vill jag inte! Och vill min lilla Fanny riktigt taga väl vård om vår unga husliga lycka, så skall hon lofva mig att från och med sin tjugotredje födelsedag, det vill säga i dag, inte se missnöjd ut när jag nödgas gå ifrån henne, och inte vara kall och tvär när jag kommer igen! Och så är den saken klar, och nu ska' vi prata om annat! — Vet du Fanny lilla, att nu har jag nyodlingen färdig!

— Jaså! — svarade Fanny skäligen likgiltigt.

— Ja, och det har jag Stenmark att tacka för! Han är en utmärkt agronom och ingenjör. Men, apropos det, har han inte varit här?

— Nej! — svarade lilla frun, ännu kortare än förut.

— Inte? han lofvade så bestämdt att han skulle komma och äta frukost med oss, — och så borde han väl komma hit och gratulera dig.

— Han har skickat en bukett! — sade Fanny temligen vårdslöst, i det hon genom den öppna dörren pekade på buketten med törnrosknoppen.

— Nå, det var hyggligt af honom! — utbrast den unge äkta mannen, glad, i det han steg upp för att se på den, och gick ut i salen.

— Tycker du att den är vacker? — frågade Fanny, som följde efter honom ut.

— Utmärkt! Riktigt ståtlig, som alting från det hållet! — svarade den unge äkta mannen.

— Hm! — sade Fanny, i det hon gjorde en liten knyck på nacken.

— Hvad menar du? — frågade Gustaf, litet förvånad.

— Ingenting! Du är fortfarande lika betagen i Stenmark?

— Ja, jag beundrar honom helt enkelt! Han är lika snillrik som agronom, som han är behaglig som umgängesmenniska!

— Han är mycket artig, det är verkligen sant.

— Han är mycket mera än så, Fanny lilla! Han är en upprigtig vän!

— Behöfver du verkligen *redan* en sådan, Gustaf? — frågade lilla frun vemodigt, i det hon närmade sig, lade sin arm under hans och såg upp till honom med en oroligt frågande blick.

— Lilla toka! — svarade mannen, i det han lade sin andra arm om hennes mjuka midja, — är du svartsjuk på honom?

Hon svarade inte strax. Man såg att det var något som kämpade inom henne, och efter några ögonblick bröt det ut, i det hon nästan lidelsefullt frågade:

— Säg mig Gustaf! Skulle du inte vara svartsjuk om jag — om jag hade en vän?

— Nej! — svarade mannen utan betänkande.

— Skulle du inte? Inte det ringaste?

— Nej! Den som hyser förtroende, kan aldrig bli svartsjuk! Och jag tror på min lilla Fanny, tror på henne som på det bästa i världen!

— Gustaf! — utropade den lilla frun, med ett ännu häftigare utbrott än förut, — du är mycket, mycket bättre än jag!

— Det är inte sant! — svarade mannen leende, — det disputerar jag bestämdt! Jag är kanske litet lugnare än du, det är hela saken!

— Gustaf! — återtog hon efter någon tystnad, och med tvekande ton, i det hon såg upp till honom, blyg och dröjande.

— Nå, hvad är det om? — frågade han, som det tycktes, förvånad öfver den plötsliga förändringen.

— Vill du nu ha' den der kyssen? — hviskade hon helt blygt, som en liten flicka, i det hon gömde ansigtet vid hans bröst.

— Nej! — utropade mannen, i det han lyfte upp hennes lilla hufvud och såg henne så varmt och gladt in i de fuktiga ögonen, — nej, Fanny lilla, nu vill jag ha' två!

Och det stannade nog inte vid hvarken två eller fyra, då dörren hastigt öppnades och ett flintskalligt hufvud, omgifvet af en krans gräsprängdt hår, samt försedt med ett par gråa glasögon öfver en stor bugtig näsa, tittade in genom den, under det en munter och och högljud röst utropade:

— Hur är det? Får man stiga på? Har en tocken här gammal uf rättighet att titta in i paradiset?

— Så mycket han vill! — ropade Gustaf utan att släppa lilla frun ur sina armar, — stig på, stig på, kära doktor!

— Jag tycker — sade Fanny leende och brydd, i det hon gjorde sig lös ur sin mans omfamning, — att ufven kunde bulna på först!

— För att inte störa turturdufvorna, när de snablas? — frågade doktor Tidell, i det han steg in hel

och hållen; — Gå på ni bara! Fröjdar mitt gamla unkarlshjerta att se att ni äro lyckliga! Är för resten en gammal vana hos mig att klifva på utan att bulta. Så gör döden och så gör doktorn! Nå, hur mår ni? Bra, förstås! Lilla frun ser ut som en rosenknopp. Gratulerar, gratulerar!

— Tack, snälla doktor!

— Har inga blommor åt lilla frun. Kommer med ett litet minne i stället, som inte vissnar, — fortfor doktorn, i det han tog upp ett litet etui ur fickan och lemnade henne, i det han fortsatte med varm vänlighet under den yttre butterheten, — håll till godo, lilla frun!

— Åh, så vackert! — ropade Fanny förtjust, i det hon öppnade etuiet, — tack, tack! Men se då, Gustaf, en sådan medaljong!

— Jaja, doktor! — sade den unge äkta mannen, i det han hotade honom med fingret, — hvad skall nu det der vara till?

— Bara egennyta! Vill att lilla frun, när hon hänger det der skräpet om sin vackra hals, ska' komma ihog gamla doktorn!

— Alltid samme kavaljer! — skrattade Gustaf.

— Jaja; men bry dig nu inte om att bli svartsjuk för det! — fortfor doktorn med butter sjelfironi, — ligger en tott af mitt stripiga, gråa hår inuti också. Är det inte oförsämndt? Hvad? Men ni får inte bli rasande på mig för det, kära barn. Är sådan der gammaldagsartighet, som ingen stötte sig på förr i verlden, men som folk nu tycker är fan så opassande, — det är väl därför, kan jag tro, att det är så mycket som inte dugde förr, men som nu passar aldeles förbaskadt bra! — Nå, säg nu, lilla frun, det är väl inte för oförsämndt?

— Nej, visst inte, — förklarade Fanny gladt, — det är bara aldeles för mycket.

— Nå, det tycker då inte jag! Bara ett litet tack för att jag får husrum här emellanåt om qvällarne,

och får värma opp mig när jag ser på er båda! — Nej, ser man på bara! — afbröt han i detsamma sig sjelf, i det han gick fram till det lilla bordet, — så mycket blommor! Nånå, lika för lika! Det är eget med blombuketter, har ni gifvit akt på det? — frågade han, i det han vände sig till de båda unga, — Hvar och en har sin fysionomi, aldeles som människorna. Man kan se på dem hvarifrån de komma!

— Det vore väl nog! — utropade Gustaf, skratande.

— Här doktorn lust att försöka? — frågade Fanny, i det de båda unga arm i arm närmade sig bordet der doktorn redan höll på och med välbehag luktade på syrenerna.

— Lilla frun tror nog inte att jag kan? — sade denne i det han satte sig grense öfver en stol, som han drog fram till bordet, och visade på syrenqvasten som stod midt på detsamma. — Den der är från mannen, den! Enkel, litet klumpig till och med, om man så vill, men med friskare doft än alla de andra tillsammans! Den hvita syrenen i toppen, omgifven af de gredelina, det är lilla frun sjelf, med mannens alla tankar omkring sig i varma schatteringar.

— Träffadt, hedersdoktor! — utbrast Gustaf, i det han tryckte sin lilla hustrus hand.

— Nå, det var då ingen konst, — menade Fanny, småleende, — hvilken främmande kommer väl med syrener?

— Nej, det är sant, — mumlade doktorn, — det ligger för nära till hands! Det här, det är kronfogdens bukett?

— Hvarför det då? — frågade Fanny.

— Kors! han sitter ju sjelf i högsätet i form af en dum och eldröd pion. Och den här med trumpetblommorna, det är bestämdt den närsynta pojken, som trumpetar ut sin lärdom!

— Nå, men den der då? — frågade Fanny, i det hon pekade på buketten med rosenknoppen, — från hvem är den?

— Anfäkta det! — utbrast doktorn, i det han drog upp glasögonen i pannan och såg på den mycket ironiskt, — hur har en tocken der sprätthök kunnat förirra sig ända hit ut på landsbygden? Den är från Stockholm, det syns! Sitter på ståltrådar allsammans, och så — pff! — frustade han häftigt, i det han lukade på den, — indränkt med en parfym, som inte är blommornas egen!

— Det är inte sant, — sade Fanny litet ifrigt, i det hon tog buketten ifrån honom.

— Jaså, känn själf då! Luktar törnrosor och hyacinter patschouli nu för tiden? Så öfverförfinade trodde jag inte att de hade blifvit. Den buketten kan inte vara från någon annan än ingenjör Stenmark! Drifhusblommor hela högen!

— Akta sig, farbror! — svarade Gustaf skrattande, — lilla frun kan bli rasande!

— På honom då, — genmälde doktorn kärft, — som skickar sådana blommor till en ung och söt liten fru på ett par och tjugo år. Skulle passa mycket bättre åt en gammal kokett, som inte vill höra talas om hvad hon fyller!

— Alltid skall doktorn vara stygg mot den stäckars ingenjören, — sade Fanny litet stucken. —

— Se der har vi honom just! — ropade den äkta mannen i detsamma, då han såg Stenmark komma ute på gården, — nå det var roligt!

— När man talar om hin, så är han i farstun! — mumlade doktorn för sig själf, medan Hult gick ut för att taga emot den kommande.

4.

Landtbruksingenjören Stenmark var en vacker karl, lång och ståtlig och med ett af dessa intressanta utse-

enden som fruntimmerna tycka om, men som karlarne, antagligen af motsägelseanda, finna tillgjorda och obehagliga. Han var mörk, med gråbruna ögon, tämligen blekt ansigte och väl vårdadt hår och skägg, och fastän det syntes på honom att han varit med, som man säger, så var han ändå hvarken flintskallig eller för öfrigt utrucklad. Det friska lif i skog och mark som han till följe af sitt yrke måste föra, hade antagligen motverkat följderna af några vilda mellantider inne i Stockholm, särdeles under vintrarne, då agronomerna i allmänhet endast hafva kammarstudier att utföra.

Han hade ett mycket artigt och förbindligt sätt, samt lade i sitt umgänge med damerna alltid in en viss kylig reservation, någonting vörnadsfullt, som mycket slog an på dem. Någon gång emellanåt kunde han utträda ur denna förskansade ställning, och han blef då så mycket varmare i stället, och det låg i hans något beslöjade blick en bottenglöd som gjorde så mycket större verkan, därför att den aldrig fick bryta ut på något uppseendeväckande sätt. Ibland när han talade om sig sjelf — och det hände honom ofta nog — hade hans ton och ord någonting bittert och ironiskt, som tycktes tyda på att han var i disharmoni med sitt eget inre, och när han då hastigt bytte om och öfvergick till den mest isande likgiltighet, ansågo hans qvinliga åhörare att de stodo inför en psykologisk gåta — och det är ju sen gammalt något af det intressantaste som kan hända en dam, hon må nu vara gammal eller ung. I sällskap med karlar var han glad och treflig, utan att vara bullrande eller stojande; han kunde sjunga lustiga visor och tala em mer och mindre tvetydiga anekdoter, samt visade sig hemmastadd både på praktiska och teoretiska områden. Han var, med ett ord, en umgängesmenniska som alla tyckte om, utan att egentligen någon kom honom särdeles nära — och i detta afseende fans det i den trakt der han nu ett halfår haft sin verksamhet, endast två undantag: Hult som

var aldeles förtjust i honom och den gamle doktorn, som absolut inte kunde tåla honom.

Sedan Gustaf Hult välkomnat sin gäst med ett kraftigt handslag och fört honom in i salen, gick han genast fram till lilla frun, bugade sig både vördnadsfullt och lätt, fattade hennes framräckta hand och sade:

— Det är ju egentligen öfverflödigt att lyckönska här vid lag, men jag kan ändå inte underlåta att gratulera på det hjertligaste! Och på samma gång ber jag om ursäkt för den enkla buketter, men här är gunnås ondt om blommor, och den som i Stockholm hade fått i uppdrag att skaffa en, tycks just inte ha' förstätt sin sak särdeles väl.

— Åh, herr ingenjör! — svarade Fanny i det hon sakta drog tillbaka sin hand, som han behållit kvar i sin, — den är ju aldeles utmärkt vacker, och jag tackar er så mycket!

— Ja, enkel tycker jag just inte att man kan kalla den! — mumlade doktorn, som satt kvar vid bordet.

— Nej se! min utmärkte vän, doktorn! — sade Stenmark helt ogeneradt och vårdslöst, i det han gick fram till denne, — hur står det till med hälsan?

— Brukar annars vara jag som plär göra den frågan! — svarade doktorn lika buttert som förut, — men annars kan jag försäkra ingenjörn om att jag mår bra. Nå, har ni slutat edra arbeten här nu?

— Ja, käre doktor! — fortsatte Stenmark i samma ton, — nu är det slut, och nu blir ni af med mig med det allra snaraste!

— Hvad? Ämnar du resa? — inföll Hult med misslynt ton, — jag trodde att du skulle stanna åtminstone en tid. Blir det ingenting af med mossodlingen vid Hällerstad?

— Nej, brukspatron tycks ha' ändrat åsigt! Åtminstone vill han fundera på saken ännu ett år!

— Nå, det var då förbannadt väl det! — utbrast doktorn, — så kan man få behålla det prägtiga mor-kullsträcket ännu en vår!

— Ja och frossorna och febrarne! — inföll Stenmark sarkastiskt, — så att vår hederlige doktor hvar-ken saknar motion eller praktik!

— Jag har min själ haft både motion och praktik nog sen herrn kom hit, — svarade doktorn i samma ton, — med att plåstra om alla fingrar och armar och ben på dem som skadat sig vid sprängningar och gräfningar! För hvad ni frågar efter, ni herrar ingenjörer, men menniskolemmar och menniskolif det anser ni då för kompletta småsaker!

— Det äro de också emot det stora hela, — sade Stenmark, med retsamt lugn, — skulle man tänka på sådana småsaker, så komme världen inte framåt en tum!

— Ja, men hvad fan gör ni egentligen för nytta med edra tillställningar? — fortsatte doktorn, i det han steg upp, — går här som andra Bismarckare i fickformat och ska' gudbevars korrigera vår herres natur! Ni spränger bort berg och ni tappar ut sjöar och ni torr-lägger kärr och mossar, och på det sättet gör ni land-skapet slutligen lika jemstruket och prosaiskt som ni är sjelfva! Och får ni hålla på några år, så försvinner all skönhet och all omvexling och det blir bara hafre och potatis öfver hela landet!

— Ja, jag tror att hafre och potatis ä' nyttigare och mera födande än både skönhet och poesi! — svarade Stenmark, — och de här gamla idealisterna som gå här och bräka i sin naturförtjusning, lära väl ändå inte vilja lefva af solsken och vackert väder, fast det gudbevars skall låta så storartadt att sätta sig öfver det nyttiga här i världen!

— Nej, börja nu inte på att gräla igen! — skrat-tade Hult, — kom ihog att det är lilla fruns födelsedag, och för hennes skull får ni lof att hålla fred i dag!

Ja, annars blir jag upprigtigt ledsen! — försäkrade Fanny, som varit ute hos Karin ett ögonblick för att höra efter hur det stod till med frukosten, — och det vill väl hvarken doktorn eller ingenjören att jag skall bli?

— Nej, för alt i verlden! — sade Stenmark artigt bugande, — förr skulle jag till och med ta' doktorn i famn, om det kunde hjälpa!

— Tackar för anbudet! — svarade doktorn, — men det tror jag vi dröjer med tills herrn far!

— Ni ä' då ohjelpiga! — utbrast Hult skrattande, — men få se om inte frukosten kan hjälpa till att försona de olika meningarne! Lilla frun talar just om nu att hon låtit duka der nere i trädgården, och om ni inte har något emot det, så ge' vi oss genast af innan maten kallnar! Stenmark, du, bjud lilla frun armen, så tar jag doktorn på min del!

— Nej för tusan! — ropade denne hastigt, — på en sådan här dag ska' väl ingen lägga sig mellan barken och trädet! Bjud sjelf unga frun armen, så ska' jag vara ingenjörens kavaljer!

Denne, som just gjort sig i ordning att följa världens uppmaning, bet sig hastigt i läppen, och ämnade tydligen svara någonting elakt, då Fanny i detsamma närmade sig honom och sjelfmant tog hans arm i det hon skämtsamt vände sig till doktorn och sin man:

— Den uppoffringen vill jag inte ålägga vår gamle vän, utan det är nog bäst att det blir som Gustaf bestämt! Var så god herr ingenjör!

— Förträffligt! — utbrast Stenmark med ett muntert skratt, i det han förde lilla frun mot dörren, — på det sättet är vi räddade båda två, kära doktor! Ehuruväl det alltid är jag som gör den största vinsten! — tillade han artigt, i det han trädde ut i förstugan med lilla frun vid sin arm.

— Hör du Hult! — sade doktorn halfhögt, i det han höll den unge äkta mannen tillbaka ett ögonblick,

— du är förbaskadt beskedlig af dig, som låter den der galgfågeln föra ut lilla frun!

— Hur så, kära farbror? — frågade Hult förvånad.

— Ja, det är detsamma, det! Men tur är det att han kommer härifrån! Annars är det fan så komiskt med er äkta män, ni generar er aldrig för att, om ni har något paradys, passa på och föra dit någon ormhal kanalje, som kan ställa till oreda der!

— Och det skulle Stenmark göra? — återtog Hult skrattande, — han som är min vän?

— Vän, ja! Vän? Hm! sådana der vänner — —

— Tyst nu farbror, annars blir jag rasande på fullt alvar! Och om han nu är så farlig, så är det väl bäst att han inte får vara ensam med Fanny längre än hvad som är nödvändigt!

— Nå ja, det kan du då ha' rätt i! — sade doktorn, i det de begåfvo sig af efter ut i trädgården.

De kommo aldeles lagom för att se Stenmark, just då han fört lilla frun ned till bersån der bordet stod dukadt, fatta hennes hand och kyssa den på det mest ridderliga sätt i verlden, i det han bugade sig och sade:

— Jag vill minnas att det är en företrädesrätt som man har, när man får den äran att föra frun i huset till bordet!

— När man är *gammal* ungtkarl, ja! — ropade doktorn på långt håll, med tonvigt på ordet gammal, — så var det åtminstone förr i verlden.

— Ja, är jag inte gammal ungtkarl, så frågar jag? — sade Stenmark skrattande, — jag, som har varit det i tretti år i rappet Och som dessutom tänker bli det så länge jag lefver!

— Ingeniören? — frågade Fanny tviflande, sedan hon väl hunnit hämta sig från den lilla häpenhet som handkyssningen förorsakat henne, — tänker ingeniörn verkligen aldrig gifta sig?

— Ja, det är mitt fulla alvar! Så vida jag inte händelsevis träffar på någon som liknar er! — tillade han saktare, i det han såg på lilla frun med en blick, som var mycket vältalig, och som uppsnappades af doktorn, medan den åter gick aldeles förlorad för den unge äkta mannen, som under tiden satte fram trädgårdsstolarne och gjorde sig i ordning att slå i aptitsupen.

— Slå er ner nu! — ropade han, — ni ska' veta att jag har varit länge ute, jag! Jag är hungrig som en varg; — men hvad är det lilla frun har att bjuda oss på? Ah! sill och potatis! Det var prägtigt! Nu kan ni se att ni blir behandlade som om ni vore hemma här! Men känner jag min lilla hustru rätt, så har hon nog något finare att bjuda på också! Skål, god vänner! Hugg för er nu och låt se att friska luften ger er aptit!

Och han riktigt sken af belåtenhet och af frisk matlust, som en äkta landtbrukare bör göra. Doktorn gjorde honom sällskap i båda fallen, och Fanny kunde inte låta bli att jemföra dem båda med ingenjören, som visserligen också både åt och drack, men som gjorde det med en viss reservation, liksom om han ville visa att det inte precis var det allra förnämsta här i verlden. Det ansåg visserligen ingen af de andra heller att det var, men de läto likväl maten tysta munnen, och det var Stenmark ensam som fick hålla konversationen vid makt.

— Nå, hvart skall du nu ta' vägen, käre vän? — frågade slutligen Hult, sedan den första hungern var stillad, — ty jag tar för aldeles gifvet att du genast är färdig att börja med något nytt företag!

— Nej, den gången misstar du dig! — försäkrade Stenmark, — nu tänker jag verkligen hvila mig litet till i början af Juli, och den tiden kommer jag antagligen att tillbringa i Stockholm. Jag skall bland annat sammanträffa med min syster och hennes man.

— Jaså, hon har inte aflagt något celibatlöfte, hon! — anmärkte doktorn torrt, — jag tänkte att det var en familjegenhet!

— Nej, far min var också gift! — återtog Stenmark sedan han sett lilla frun aflägsna sig ett ögonblick för att säga till om någon mellanrätt som gamla Karin sölade med en smula, — och min mor med, så det är bara jag som vanslägtas, kära doktor!

— Hör nu! — utbrast denne, — kalla mig inte kära doktor, för jag är fan i mig inte kär i er, det kan ni vara lugn för! Och ingen annan heller! — tillade han efter en paus, — hur mycket ni än gör er till och skapar er söt!

— Det vet ni så rasande litet, kära doktor! — fortfor Stenmark retsamt, — men det var sant, det! Vi lofvade ju vår hyggelige värd att vi skulle sluta fred medan vi åto åtminstone! Och efter som jag nu i alla fall ger mig af i morgon, så tycker jag verkligen, att — —

— Far du redan i morgon? — frågade Hult hastigt, i det han upphörde att äta, — far du redan så snart?

— Ja, skall jag träffa min syster och sväger så blir det nödvändigt att jag skyndar mig! Han är tjänsteman i Göta hofrätt, och har inte lång tid på sig att vara i Stockholm.

— Det blir bra tomt efter dig här ute! — återtog Hult långsamt, i det han trummade med knifven mot tallriken, — vi ha' inte så godt om umgänge att vi ha råd att undvara någon, allraminst så trefliga människor som dig och farbror!

— Åhja, mig får du nog behålla! — menade doktorn.

— Ja och mig smickrar du aldeles ofantligt, om du verkligen kommer att sakna mig — sade Stenmark och tillade med en blick på lilla frun som just nu kom tillbaka med en öfvertäckt karott, öfver hvars osynliga

innehåll hon skenbarligen var mycket stolt, det såg man på den omsorg med hvilken hon bar den, — och jag tänkte just fråga om du inte skulle ha' lust att ta' lilla frun med dig och komma in till stan på ett par dagar, nu när du har godt om tid! Jag skulle så gerna vilja göra er bekanta med min sväger och syster!

— Ack, Gustaf! hvad det vore roligt! — utbrast lilla frun, i det hon satte ner karotten på bordet, och lutade sig ned emot sin mans axel, i det hon fästade sina bedjande blickar på honom, — och då kunde vi kanske också träffa mamma, innan hon far ner till Varberg och badar!

— Jaså, ska' hon dit nu igen? — mumlade doktorn, i det han kastade en ursinnig blick på den unge ingenjören, som mycket väl uppfattade den, men icke låtsade om den, — hon skulle bestämdt må mycket bättre af att komma hit ut och lefva på mjölk och grönsaker — det har jag sagt henne, men se det är inte comme il faut, gudbevars! Vestkust ska' det vara, annars duger det inte!

— Ja men mamma är ju ordinerad att fara och bada för sina dåliga nerfver! — yttrade Fanny hastigt, — och hon måste lyda hvad läkarne säger!

— Tror inte lilla frun att det fins läkare som ä' dumma, då? — frågade doktorn buttert, i det han skar sig en skifva kumminost, — hvasa?

— Fru Hult tror väl som jag, — inföll Stenmark, innan Fanny hann svara, — att hos den är all verdens visdom koncentrerad! — det vill säga hos somliga!

— Nej, det tror jag visserligen inte! — svarade Fanny leende, — men har man den olyckan att vara sjuk, så är det väl ändå bäst att lita på deras omdöme mer än på sitt eget! Men, vill inte herrarne nu vara så goda och smaka på lamkottletterna och den färska blomkålen?

— Jo, jag tackar, jag! — sade doktorn med känna-remin, i det han tog sig en tallrik — vankas läckerheter i dag!

— Blir väl värre än, farbror doktor! — ropade Hult, i det han drog korken ur en butelj gammalt portvin, — nu ska' vi dricka vin också! Men jag ska' säga, det är inte min lilla hustrus födelsedag mer än en gång om året! Nej, Fanny lilla, sitt nu stilla ett ögonblick! Nu dricker vi lilla fruns skål! Något tal kan jsg inte hålla, och många ord behövas inte heller för att säga henne mitt hjertas mening! Jag säger bara: Gud välsigne henne och måtte hon trifvas och blomstra i mitt tarfliga hem!

— Instämmer! — ropade doktorn med höjd röst och framsträckt glas, — och måtte aldrig några dissonanser komma och störa harmonien i det hemmet! — Nå — fortfor han, vänd till Stenmark, som satt och tittade i sitt glas mot dagen, liksom han velat undvika att se på den unge äkta mannen som slog armen om sin hustrus lif, — instämmer inte ingeniören i den önskingen också?

— Nej, det gör jag inte! — svarade Stenmark med skärpa i tonen, — ty dissonanser äro nödvändiga, just för harmoniens skull! Hvarför skulle inte de här två unga få strida och kämpa för sin lycka, de som andra? Hvarför skulle de ha' något privilegium på att få dansa på rosor hela sitt lif mera än hvad andra menniskor få? Hvarför skulle de vara skyddade för dårskaper och missgrepp och misshälligheter mera än de flesta? Nej, jag höjer mitt glas för min vän Hults unga fru, och önskar henne inte ett ständigt paradiset med en evigt blå himmel, ty det ledsnar man på, utan hellre litet omvexling i väderleken, äfven med fara att råka ut för storm och oväder, ty den kraft som inte är pröfvad, den gäller inte mycket i den stora striden som kallas lifvet!

— Jag tackar er alla tre för edra välönskningar! — svarade den unga frun litet blygt i början, men småningom med allt större säkerhet, — först och främst dig Gustaf, hvars kärlek jag alltid skall försöka att blifva värd, äfven om jag är litet oförståndig emellanåt! Sedan vår gamla vän doktorn, hvars hjertliga önskan jag hoppas skall bli uppfylld, åtminstone skall jag för söka göra allt för att någon oupplöslig dissonans aldrig skall ljuda i vårt hemlif! Och till slut tackar jag också ingenjören, hvars välmening jag nog uppfattar till sitt fulla värde, om jag också ber Gud bevara oss för både storm och pröfningar, åtminstone så länge till dess vi båda hafva mer erfarenhet af lifvet och kunna bära dem bättre!

— Min lilla hustru talar bra! — ropade Hult muntert, — men jag ska' helst anhålla om att få vara i lugnet så länge som möjligt! Och nu dricka vi ännu ett glas, och det tomma vi för vänskapen, som näst kärleken ändå är den känsla som bäst kan förljufva lifvet!

— När den är ärlig, ja! — ifylde doktorn med en blick på Stenmark.

— Just det, ja! — ropade denne bifallande, — och att din vänskap är ärlig, Hult, det skall du bevisa genom att du kommer upp till Stockholm med din lilla fru, och att vi träffas der för att roa oss några dagar! Klinga vi på det?

— Kör för det då! — svarade Hult gladt, — eller hvad säger du Fanny lilla?

— Ack Gustaf! Jag säger att det ska' bli så roligt, så roligt!

— Nå då fara vi upp om ett par dar! Jag har ännu litet att se efter här hemma först, men sen ge vi oss af! Följer inte farbror med också och skakar dammet af sig litet?

— Tror du jag är tokig? — frågade doktorn, i det han med kraft satte glaset ifrån sig, — nej, tack,

jag stannar vackert hemma, och vore ni förståndiga så gjorde ni så med! Har ni inte här alt hvad ni behöfver för både kropp och själ? Har ni inte hvarann, och har ni inte gröna ängar och blå sommarluft och Guds herrliga natur rundt omkring er? Hvad ska' ni der inne bland kasernerna att göra? Smakar det inte längre att få andas ren luft, ska' ni prompt in och få gift i lungorna på er?

— Kom ihog, farbror, att Fanny är uppfostrad i staden, och att hon inte kan se den med edra ögon! Och när hon nu kan få träffa mor och syskon och få göra en angenäm ny bekantskap, så är det ju ett skäl till! Jag hade altid tänkt att vi skulle kunna fara dit upp i höst, men hvem vet, skörden blir kanske dålig! Det är så godt att fara medan man kan, — längre fram vet man inte hur det kan gå.

— Det är att tala som en praktisk landtbrukare! — sade Stenmark med ett spefullt löje kring munnen, — och tycker du sjelf att det blir tråkigt eller att du inte har tid, så kan du ju altid lemna lilla frun kvar en tid, och sen komma och hämta henne! Ty kommer hon nu upp, så skall hon väl roa sig riktigt också, och alt hvad min syster och jag kunna åstadkomma i den vägen, det skall inte fattas?

— Nej, — ropade lilla frun hastigt, i det hon smög sig intill mannens sida, — utan Gustaf stannar jag der inte en dag, det kan aldrig hända mig!

— Det är rätt, lilla frun! — sade doktorn med en varm blick på hennes lifliga ansigte, — håll ord med det! Ska' det nu prompt bli resa af, så ska' ni åtminstone vara der tillsammans!

— Ja, naturligtvis! Tror farbror att jag släpper henne på egen hand? Nej, tack vackert! — ropade Hult skrattande, — der, som fins så många farliga karlar, det aktar jag mig nog för!

— Jag menade ju också bara i nödfall! — skyndade sig ingeniören att tillfoga, — således! lät oss klinga på ett gladt återseende i Stockholm!

— Jag dricker på ett gladt återseende här, jag! — sade doktorn och såg på de båda unga makarne med en till hälften bekymrad, till hälften hoppfull blick.

5.

Tvenne dagar derefter reste de båda unga. Doktorn var nere vid stationen och tog farväl af dem, och strax innan tåget satte sig i gång sade han varnande i det han tryckte deras händer genom det nedfälda vagnsfönstret:

— Dröj nu inte för länge borta och framför allt: lita inte för mycket på de nya vännerna!

— Var lugn farbror! — skämtade Hult, som i likhet med lilla frun, var vid ett strålande solskenslynne, — vi ska' tänka så mycket flitigare på de gamla!

— De stygga, afundsjuka vännerna här hemma! — ropade lilla frun med en vänlig nick, i det tåget satte sig i rörelse.

Derpå drogo de upp fönstret, och som de voro ensamma i kupén, så kastade hon sig om sin mans hals, kysste honom upprepade gånger och ropade:

— Ack, hvad det här var roligt! Och hvad du var rysligt snäll, Gustaf! som lät oss resa upp till Stockholm!

— Ja, det har du att tacka Stenmark för! — svarade Hult, i det han återgäldade hennes smekningar, — hade inte han varit, sä — —

— Hade du annars verkligen inte låtit oss fara?

— Jag hade inte tänkt på det, Fanny lilla!

— Ack, och jag deremot, — ja, nu kan jag gerna säga dig det — ty du blir ju inte ond öfver det? — jag har inte tänkt på annat en lång tid! I synnerhet

när du varit mycket ute om dagarne och jag sutit der ensam med gamla Karin! Du skall veta hvad det varit tyst och ensamt för mig, som varit van vid stadslifvet ända sedan jag växte upp!

— Jaja, kära barn! — sade Gustaf, i det han tankfull tittade ut genom fönstret på det förbiilande landskapet, — men tror du inte att det blir mycket värre nu, sedan du väl kommer tillbaka hem igen?

— Nej, tvärtom! När man riktigt längtar efter en plats eller en sak, och man bara får se den eller röra vid den ett ögonblick, så är det mycket bättre sedan! — Åh, hvad det är roligt att åka på jernväg! Mins du, Gustaf, när vi sist åkte så här?

— Ja, det var när vi som nygifta foro hem till oss! Det mins jag nog! Då saknade du alt Stockholm också, Fanny lilla!

— Nej, det gjorde jag visst inte! Jag var bara ledsen öfver skilsmessan från mamma! Jag var nog glad också öfver att få följa dig, men det var ändå så besynnerligt! Ja, ni karlar, kan aldrig föreställa er det der riktigt, ni skiljs inte från något föräldrahem ni, när ni gifter er! Ni skiljs bara från ett tråkigt och tomt unkarlshem — det är någonting helt annat, det! Nej, ser du Gustaf! ser du de der små foglarne som sitta på telegraftråden utmed banan. Ser du, så fort tåget kommer midt för dem, så flyga de upp och skynda framom det, och så sätta de sig genast igen — och så oupphörligt hela tiden! Hvarför göra de det, måntro?

— Derför att de äro ena oroliga själar, aldeles som du! — svarade Gustaf leende. — De vilja visst följa med till staden, de också!

— Fy, nu får du inte vara elak!

— Nå, så är det väl derför att de vill visa bantåget att de kan flyga om det!

Och så blef det tyst en stund, medan de midt emot hvarandra sågo ut genom fönstret på den vackra Sörm-

landsnaturen, som nu låg der i högsommarens fulla prakt, och det föreföll de båda unga som om naturen sjelf gjorde sin bröllopsfärd, der den i rik och målande omvexling skyndade förbi deras spanande blickar, de längre bort liggande föremålen långsamt och betänksamt som gammalt förståndigt folk, och de närmaste träden, buskarne, åkrarne och ängarne i svindlande fart, som om hela lifvet varit endast en munter dans.

Efter några ögonblicks stumt betraktande, frågade Fanny helt plötsligt:

— Kan du säga mig, Gustaf, hvarför doktorn inte kan tåla Stenmark?

— Det måtte vara någon medfödd antipati mellan dem, ty Stenmark kan lika litet tåla honom! — svarade Hult, och afbröt i detsamma helt hastigt sig sjelf, i det han pekade ut genom fönstret — nej ser du Fanny, sådan vårsåd! Jo, jag tackar jag! Den skulle jag vilja ha' hemma!

Lilla frun gjorde en hastig åtbörd af missräkning, och svarade lite snävt:

— Det var om ingenjören vi skulle tala, och inte om ditt gamla landtbruk!

— Mitt gamla landtbruk? Det är minsann inte så värst gammalt, kära barn! Och det är ändå det som vi bero utaf, det må nu vara gammalt eller nytt!

— Ja, men nu resa vi ju upp till Stockholm för att roa oss! Hur länge tror du att vi kommer att vara der, Gustaf lilla?

— Vi få väl se! Tre, fyra dar, förmodar jag! Längre lär jag inte kunna vara hemifrån! Det fins mycket att göra ännu innan slättern kommer, och det fins ingenting sämre än att låta det ena göromålet gå i vägen för det andra;

— Tre, fyra dar! — återtog lilla frun med missnöjd min, i det hon kröp upp i hörnet midt emot honom, — och jag som trodde att vi skulle få vara der minst åtta åtminstone! Tänk bara, hvad vi ha' myc-

ket att se, och så måste jag helsa på alla mina flickbekanta! Och så får jag lof att ha' min nya klädning sydd medan jag är deruppe — ja, vet du snälla Gustaf, det kan omöjligt hinnas med alting på mindre än en vecka.

— Ja, då lär du alt få stanna efter mig, ty en hel vecka kan jag omöjligt vara hemifrån.

— Stanna efter dig? — utbrast lilla frun med förvåning, i det hon satte ner sina små fötter på golvet igen och lutade sig fram emot honom, — och det tror du att jag skulle kunna?

— Ja, hvarför skulle du inte kunna det? — frågade mannen med en liten skiftning af missnöje i stämman, — du har ju din mor och dina syskon att vara med, så nog kan du väl stanna der några dagar utan mig?

— Och det skulle du verkligen vilja, Gustaf? — frågade lilla frun med mycket allvar i rösten; — du skulle verkligen kunna resa hem helt lugnt och låta mig vara ensam kvar i Stockholm?

— Inte gjorde jag det så gerna; men om du hade nöje derutaf, hvarför skulle jag sätta mig emot det?

— Hvarför? hvarför? — utbrast lilla frun alt häftigare, — därför att — — att — — säg mig Gustaf, skulle du inte vara rädd för att lemna mig så der vind för våg i en stor stad, skulle du inte kunna frukta att — — att — — åh det är förfärligt! Du bryr dig inte om mig det allra minsta, när du kan tala på det sättet!

— Nej, min snälla Fanny! Hvad är det nu för idéer som flugit i hufvudet på dig? Hvarför skulle jag vara rädd? Hvad skulle jag väl frukta? Jag har ju så många gånger sagt dig att jag hyser förtroende till min lilla hustru, och när man hyser förtroende — —

— Förtroende! Åhja, det är mycket vackert, det der! Men det är inte förtroende, det är likgiltighet! Om du reste ensam in till staden och vore der några dagar, så skulle jag inte ha' ett ögonblicks ro! Jag skulle göra mig alla möjliga föreställningar — den ena värre än den andra!

— Ja, det tror jag dig nog om! Men ser du, jag är inte en sådan der liten qvicksilfverdosa som du, jag! Jag litar på min lilla hustru och det borde du också göra på din stora man!

— Ja, men jag kan ju bli öfverkörd, jag kan falla omkull och bryta benen af mig — det kan bli' eldsvåda — —

— Ja eller jordbäfning eller öfversvämning! — ropade Gustaf, skrattande åt hennes ifver, — men det kan det ju bli' lika bra om jag också är med. Och det kan det ju bli' hemma också.

— Fy! nu vill jag inte tala ett ord med dig mera! — utbrast Fanny nästan gråtfärdig, — du bara gör spektakel af alt hvad jag säger!

— Nej, för all del, Fanny lilla, bötja nu inte på att gråta! Jag ska' vara orolig, om du vill — du ska' inte få stanna ensam i den förfärliga staden — jag ska' följa dig i hälarne som en riktig — ja, hvad heter han nu igen, den der svartsjuka negeren som vi såg på teatern, när vi voro förlofvade?

— Othello, menar du? — ropade lilla frun med klarnande blick — aek, hvad det var förtjusande!

— När han strypte hustrun sin? — återtog Hult hastigt, — fy tusan! jag tyckte han bar sig åt som en riktig skurk, det får du ursäkta mig!

— Hvad skulle du ha' gjort i hans ställe, då?

— Jag skulle genast ha' misstänkt att den der sergeanten eller fanjunkar'n, hvad han nu var, var en kanalje, och om jag hade fått verkliga bevis på att hon varit mig otrogen, så skulle jag ha' låtit skilja mig från henne. Men strypa henne, fy tusan! Det skulle aldrig fallit mig in.

— Nej, gunås, det tror jag nog! — suckade lilla frun, — en sådan kärlek fins inte mera nu för tiden!

— Det tycker jag vi kan vara glada åt, — menade Hult helt prosaiskt, — för inte kan det väl vara någon trefnad att ha' ett sådant der helvete i huset?

Nå ja, för resten var då inte hustrun stort bättre hon heller, hon rymde ju från fadern midt i natten! Nej, det var ett ruskigt sällskap allesammans, tyckte jag! Seså der! nu äro vi i Södertelge! Tänk hvad tiden går fort ändå, när man pratar! När jag reste den här vägen som ungar, så tyckte jag att de sex, sju milen aldrig ville ta' slut.

När de hade åkt en stund ännu, och Fanny hämtat sig från förskräckelsen öfver att fara på svängbron öfver kanalen, sade hon, som det tycktes helt oförberedt, ehuru hon i sjelfva verket hade tänkt på det hela tiden:

— Gustaf lilla! ska' vi verkligen bry oss om att göra bekantskap med ingenjörens syster och svåger?

— Ja, hvarför skulle vi inte det? När han vet att vi äro i Stockholm, så skulle det se bra besynnerligt ut, om vi skulle undvika dem. Jag kommer då genast i morgon bitti' att söka upp Stenmark, det har jag lofvat honom.

— Och jag som tänkte att vi de första dagarne åtminstone skulle vara för oss sjelfva!

— Ja, men kära Fanny, om det är meningen att vara för oss sjelfva — då kunde vi ju lika gerna ha' stannat hemma. Det är ju för att förströ oss, som vi har farit upp.

— Och för att vi ska' kunna det, så måste vi ha' främmande menniskor omkring oss, menar du?

— Ja, naturligtvis!

På detta svarade lilla frun inte ett ord. Men hvilka bittra känslor genombäfvade inte det oroliga hjertat, när hon hörde mannen yttra sig om detta som om det varit den gifnaste sak i verlden. Det vill säga, förströ sig i hennes sällskap ensamt, det kunde han inte; det måste ovilkorligen vara flera med, för att det skulle bli' något roligt utaf! Åh, de karlarne, de karlarne! Hon återigen, hon skulle kunnat trivas med honom ensam i en öken, ja i den tätaste urskog, långt borta i Amerika, om hon bara ständigt finge ha' honom hos sig, läsa i

hans ögon, höra honom säga att han älskade henne, att han inte frågade efter någonting annat i världen än henne, endast henne! Nu började hon nästan ångra att hon följt med, att det öfver hufvud taget blifvit någon resa af! Hvad skulle det nu bli' för roligt att komma till Stockholm? Hon hade gjort upp alt detta så förtjusande i sitt eget lilla trotsiga hufvud. Små ensamma promenader vid hans arm, förtjusande små förtroliga middagar ute på Djurgården ellar annorstädes i Stockholms vackra omgifningar, ångbåtsfärder på tu man hand; hela den flydda förlofnings-tidens rosiga lycka, med den så högst väsendtliga skilnaden att nu kunde man för hela världen få visa hur outsäglich lycklig man var! — Och så i stället vanligt sällskapslif, alltid en mängd med folk i hälarne på sig — aldrig ett ögonblick ensamma kanske, så lång dagen var!

Var det inte att blifva förtviflad öfver? Hade hon inte rätt, den stackars lilla frun, då hon på nytt tyckte sig vara den olyckligaste stackars misskända qvinna som någonsin vid sin prosaiske mans sida rullat fram öfver jernvägsbron vid Liljeholmen, som en blixk kilat af genom den mörka tunneln under Södermalm, och slutligen med sakta fart ångat fram öfver Mälaren och strömmen för att stanna inne i Centralhallen, der perrongen var full af folk, och der det första bekanta ansigte som mötte hennes blickar var ingeniörens, som stod der spanande med ett ungt, vackert fruntimmer vid sin sida.

De kommo genast fram till vagnen, och presentationen gjordes på stående fot. Stenmarks syster mottog Fanny med så mycken enkel vänlighet och värma, och gjorde ett så oblandadt godt intryck på henne, att lilla frun åter blef vid ett strålande lynne. Sedan man öfverenskommit att träffas längre fram på dagen, tog man farväl af hvarandra, de båda unga makarne satte sig upp i en droska och så bar det af i full fart bort till Östermalm, der majorskan bodde.

Åh, den Stockholmsluften, hvad den tjusade henne! Och hvimlet på gatorna och bullret och lifvet rundt omkring. I hörnet vid Drottninggatan hördes det skrällande bullret af en gäll trumpet, det var brandkåren som rykte ut, och den stora vagnen med brandstegen hade på ett hår när kört omkull deras droska, under det att kusken svor ooh hästarne gjorde fåfänga försök att stegra sig i förskräckelsen. Lilla frun skrek till och fattade krampaktigt om sin mans arm, ett par gatpojkar skrattade åt henne och ropade gällt: »di der ä' från landet!» och då skändes hon så fasligt, — men ändå, hur uppfriskande var det inte! Och så bar det af ner utför Hamngatan, förbi Karl XIII:s torg, — ack det kära, kära torget! Kaffemusiken hos Blancs hade redan börjat, — borden voro fullsatta, — man spelade Toreadormarschen ur Carmen, och från Berns salong hördes tydligt Ouvertyren till den Stumma, medan tonerna från Strömparterren talade om andra aktens final ur Vilhelm Tell — det var en riktig babylonisk förbistring utaf ljud och olika taktmått!

Och så nere vid Norrmalmstorg, der pinglade spår-vagnarnes klockor, der körde vedåkarne i hejdlös fart med sina tunga lass, sjelfva sittande högt uppe på vedtrafven för att riktigt bekvämt kunna uppmuntra de stackars krakarne med täta piskslängar, — der kom en hel rad folkskolebarn ifrån en utmarsch till Ladugårdsgärdet, också med musik i spetsen — med ett ord, det var Stockholm, Stockholm i sin hvardagskostym, fast det för lilla frun var den skönaste helgdagsdrägt, hon, som nu på flera månader inte sett annat än grönt och inte hört annat än fågelsång.

6.

Det blef stor uppståndelse och öfverraskning hos majorskan, der man just höll på och rustade sig i ordning till badresan. Lyckligtvis var det två saker som ännu hindrade den, nämligen att de unga fröknarne

skulle ha' nya resdrägter och den äldsta af de ännu ogifta skulle ha' sig en fästman innan de reste. Det sednare kom som en fullkomlig öfverraskning för Fanny, som visserligen genom systemens bref kunnat sluta till att hon hyste ett visst intresse för en ung löjtnant Falk, som hon dansat mycket med på balerna i vintras, men som dock inte trodde att det var fråga om något allvarligt tycke från Lisens sida. Nu fick hon i ett andetag veta att Falk var ett mönster af alla möjliga manliga fullkomligheter, att han hade en rik farbror som han skulle få ärfva, och som hade lofvat att han vid eklateringen skulle ge de unga med varm hand 20,000 kronor och betala den blifvande fästmannens skulder, som belöpte sig till ungefär lika mycket; »ty herre Gud!» — menade majorskan med en viss öfvertygelse, — »Axel är en rysligt stadig och ordentlig ung man; men man vet hur dyr officerskursen är, och jag mins jag, hvad uniformen kostar!»

Ja, och sedan upplyste Lisen, med ett triumferande löje, om att han var aspirant vid generalstabens, och att han därför var tvungen att ha häst, och man kunde föreställa sig hvad det kostade! Och Fanny skulle se honom när han kom i sin vackra uniform, hur förtjusande söt han var, och hvad han var väl vext sedan. Åh, det var en riktig Apollo di Belvedere med svarta mustacher och stora bruna ögon, och hvad hela världen var afundsjuk på Lisen för den eröfring hon gjort! Inte mindre än tre stycken af hennes allra intimaste väninnor hade slagit upp bekantskapen med henne utaf pur svartsjuka, för de hade naturligtvis försökt att fånga honom alla tre, och det med de allra afskyvärdaste konster man kan tänka sig!

Det hade till och med gått så långt att den enas mor — Amy B—s, i parentes sagt, — hade ställt till en bazar för husbondlösa hundar, bara för att få tillfälle att arrangera några tablåer i hvilka Amy uppträdde som »prinsessan i den sofvande skogen» och Axel hade

varit tvungen att föreställa den unge prinsen, som skulle väcka henne ur förtrollningen med en kyss. Och Lisen nästan skämdes att tala om hur hon hade varit klädd, för hon hade haft så litet på sig som man gerna kan ha' utan att väcka skandal, och ändå hade hon ingenting för besväret, för Axel hade bara kysst henne på kinden, och det hade hon aldrig kunnat förlåta honom, utan hon hade till och med rusat upp ur sin liggande ställning, innan gardinerna hade dragits för — så ursinnig hade hon blifvit. Nästan samtidigt omtalade majorskan att det var mycket stark fråga om att Axel skulle bli adjutant hos en af prinsarne, och då komme Lisen naturligtvis att bli presenterad på hofvet, och majorskan var riktigt litet bekymrad för utstyrseln, för den måste naturligtvis vara så dyrbar som möjligt, när Lisen kommer att umgås i sådana kretsar och få så fina bekantskaper, — och det var inte utan att hon dervid kastade en något medlidsam blick på sin äldsta dotter, som hade varit envis nog att gå och gifta sig med en simpel landtbrukare, som på sin höjd en gång skulle kunna avancera till riksdagsman i Andra kammaren, och derigenom möjligtvis kunna komma upp på hofvet, utan att likväl få ta' sin fru med sig.

— Ja herre Gud! — suckade majorskan med en ganska genomskinlig dubbelmening, — när barnen få sin vilja fram, så gråta de inte! Nå kära Fanny lilla, hur finner du dig derute på landet? Det är väl rysligt ensamt, kan jag tänka och fasligt tarfliga grannar? Det lilla jag såg af dem när vi var ute och hälsade på er under pingsten, ingaf just ingen lust att lära känna dem närmare, — i synnerhet var de der kronofogdens horribla, och den der gamla doktorn var en riktig grofhuggare, som i synnerhet aldrig hade lärt sig att umgås med finare fruntimmer! Men herre Gud, på landet så — —

— På sednare tiden ha' vi haft mycket treffigt utaf en agronom, som varit ute och hjälpt Gustaf med

sina nyodlingar, — berättade Fanny, — han har umgåtts hos oss nästan dagligen!

— Nå, det var då för väl, det! — återtog majorskan med moderlig belåtenhet, — hvad hette han?

— Stenmark, — svarade Hult, som hittills hållit sig aldeles tyst, — och det är en prägtig karl, skall svärmor tro!

— Är han vacker? — ropade Ellen, den yngsta af majorskans döttrar, en pikant blondin om aderton år, — eller ser han ut som folket är mest?

— Han ser mycket bra ut! — försäkrade Hult, — och vi ska' just vara tillsammans nu litet här uppe i Stockholm, så jag tänkte att få presentera honom för er allesammans. Han är här för att träffa sin syster och svåger, som är härads höfding i Göta Hofrätt, och de såg också båda mycket treffiga ut!

— Det der förstår du inte, kära Gustaf! — fortsatte fröken Ellen med afgörande ton, — jag frågade Fanny! Hur är det Fanny, ser han bra ut, är han intressant, har han något sätt eller är det en vanlig sådan der herre, som man kan utantill när man har talt med honom i fem minuter?

— Jag tycker att han ser mycket bra ut! — sade Fanny helt obesväradt, — och åtminstone föreföll han både Gustaf och mig mycket fin och belevad —

— Ja och intressant med! — förklarade Hult, — för han kan tala om alting och förstår sig på litet af hvarje — både landbruk och skogsskötsel och bergshandtering till och med —

— Usch då! — utbrast Ellen med komisk förskräckelse, — den vill jag visst inte tala med!

— Åh, han kan nog prata skräp också! — menade Hult mera upprigtigt, än egentligen artig, — så du behöfver inte vara rädd för att han inte kan underhålla en sådan der liten papegoja!

— Jag skall ha' den äran att säga, — ropade Ellen hyasst, — att här passar det inte att komma med

sådana grofheter som ute på landet, och min herr sväger —

— Seså kära barn! — inföll majorskan sötsurt — försök inte att inverka på Gustaf! Han kan inte förändra natur, han är nu en gång så der rätt fram och opolerad —

— Och hvad det beträffar att kunna underhålla ett samtal, — inföll Fanny med en förebrående blick på mannen, — så kan ingenjör Stenmark verkligen tala om mycket annat än både jordbruk och bergshandtering! Han tycker mycket om teatern och han är mycket musikalisk utaf sig, ja, det lät till och med som han skulle varit litet målare, fast jag verkligen inte sett några af hans studier.

— Ja, jag tror verkligen att han kluddar litet, när jag tänker rätt efter! — utbrast Hult, — men om nu svärmor tillåter, så går jag in och snyggas mig litet, för jag får lof att ut i stan i affärer — och sen blir väl bäst att Fanny och jag tar oss rum på något hotell, för inte lär väl svärmor ha' plats för oss här hemma —

— Hvad tänker du på? — ropade majorskan, — skulle ni behöfva ta' in på hotell, när jag sitter med en hel våning? Nej det sker då inte! Vi ska' nog arrangera oss på bästa sätt!

— Ja, Fanny kan bo inne hos mig! — försäkrade Lisen, — jag har mycket god plats, och det ska' bli så roligt att få prata tillsammans!

— Men der inne hos lilla svägerskan kan väl inte jag också bo? — menade Hult leende, — det skulle väl bli både för trångt och för besvärligt tänker jag. Och skiljas från min lilla hustru, vill jag väl inte precis, efter som vi rest upp till Stockholm just för att få vara tillsammans!

— Hvad för slag? — ropade Ellen förvånad, — är ni inte tillsammans ute på landet då? Det var lustigt!

— Ja visst, men ser lilla svägerskan, der har jag så mycket att göra, så det händer att Fanny ibland får sitta ensam det mesta af dagarne, och nu vore det meningen att vi skulle få vara tillsammans de dagar som jag har tid att stanna här, och de bli inte många!

— Åhja, det ska' vi nog arrangera! — förklarade majorskan med afgörande ton, — det hjälps helt enkelt med det att Lisen bor inne hos Ellen medan ni är här, och så tar ni hennes rum i stället!

— Nej mamma! — skrek Lisen mycket häftigt och aldeles pionröd af förargelse, — det går jag visst inte in på! Hvar skall jag ta' emot Axel, när han kommer? Ska' vi kanske sitta i salen eller i förmaket och talas vid? Det vore ju aldeles rysligt, der som alla människor springer igenom? Då kan män ju inte få säga ett enda förtroligt ord åt hvarann —

— Ja, och inte få smekas och kyssas så ofta ni vill! — anmärkte Ellen mycket spetsigt, — och det är väl ändå det värsta!

— Nehej det är det visst intel! — ropade Lisen ännu mera uppbragt, — och jag anhåller att jag får vara i fred för alla sådana der speglosor utaf småbarn, som ingenting begriper!

— Småbarn? Att du inte skäms, Lisen! Men jag skall ha' den äran att säga dig — —

— Flickor! — afbröt majorskan mycket skarpt, i det hon gick emellan dem båda, — det passar sig sannerligen inte, hvarken att föra ett sådant språk eller använda en sådan ton! Gustaf kan ju verkligen få den föreställningen om mig, att jag inte förstår mig på att uppfostra mina barn eller att ta' vara på min husmoderliga värdighet — —

— Den tron har jag hittills inte haft någon anledning till! — svarade Hult, i det han lade armen om sin hustrus lif, och såg in i hennes ögon, som riktades på honom med en bedjande blick, hvilken han tycktes hafva lätt att förstå, — och om nu svärmor

tillåter, så skaffar vi oss bostad på ett hotell och dermed är den saken slut! Det är ju klart och tydligt att när två personer komma så här oväntadt — —

— Ja mamma lilla! — tillfogade Fanny — låt det bli som Gustaf föreslår! Det var mycket dumt af mig att inte skriva först, men färden blef så hastigt beslutad!

— Nåja kära barn! om ni nödvändigt vill, så — —

— Men jag kan inte begripa — inföll Lisen, nu med betydligt nedstämd ton — hvarför inte Fanny kan stanna hemma hos oss, och Gustaf ta' sig ett rum på något hotell i grannskapet.

— Jaså, lilla svägerskan begriper inte det? — frågade Hult ironiskt, — det var märkvärdigt! Du anser dig inte kunna ta' emot din fästman i förmaket eller salen, men Fanny och jag, vi ska' bo i hvar sitt hus, och kanske bara få träffa hvarandra vid middagsbordet? Tänker du ställa så till när du blir gift också, så beklagar jag din aspirant vid generalstaben! Nej, om nu svärmor vill som jag, så skaffar vi oss ett rum nere på Kung Karl eller Rydberg, och om sedan Fanny stannar några dagar efter mig, så kan hon ju bo här hemma hos mamma och systrarne!

— Nej, men jag vill visst inte stanna här efter dig, Gustaf! — sade Fanny i det hon fattade tag uti hans arm och tryckte sig intill honom, — det vill jag inte på några vilkor!

— Men om du nu kan få roa dig litet här uppe i Stockholm, och jag blir tvungen att fara hem?

— Så följer jag med! —

— Åhja, det blir nog bra med det! — inföll majorskan, — jag tycker sannerligen, att när nu Fanny har kommit upp en gång, och när Gustaf erbjuder dig att stanna, så vore det väl fasligt barnsligt af dig att inte ta' honom på orden! Det kommer nog den tid, kära barn, då du får sitta der och inte *kan* få komma ut, om du vill aldrig så gerna!

— Ja, jag hoppas väl det! — sade Hult gladt, med en varm blick på sin unga hustru, — men om nu svärmor vill bjuda oss på litet frukost, så får vi sedan ge oss af och skaffa oss rum! Och sen skall jag ut och köpa pudrett — —

— Fy då! — utbrast majorskan i det hon rynkade på näsan, och slog sin måg lätt på armen, — tala om sådant och frukost i samma andetag! Ja, ni landtbrukare är då ena fasligt ogenerade menniskor!

— Åhja, kära svärmor! Det ena är lika nödvändigt som det andra! — skrattade Gustaf Hult, i det de gingo ut i salen, der bordet redan stod i ordning.

Efter den något sena frukosten begåfvo sig de unga makarne af för att skaffa sig rum, sedan det blifvit öfverenskommet att man skulle träffas klockan fem nere i Strömparterren, för att tillsammans äta middag ute på Hasselbacken, och sedan sluta dagen på Djurgårds-teatern, der Stora Mogul hade ett visst rykte om sig att kunna sätta skrattmusklerna i rörelse. Sedan de båda unga gått, sade Lisen till sin mor, i det hon satte sig ned i förmaket vid reflexionsspegeln för att se om inte fästmannen skulle komma:

— Usch mamma! Det är fasligt hvad Gustaf är grof och simpel! Det skulle då aldrig kunna falla mig in att gifta mig med en landtbrukare, de ha' inte någon finkänslighet, inte någon verldsvana!

— Ack kära barn! — svarade modern med en suck, i det hon sjönk ner i den mjuka förmakssoffan, — det är inte bara fallet med landtbrukarne. Sådana är karlarne allesammans, när de väl blir gifta!

— Men sådan kommer inte min Axel att bli, det kan mamma vara öfvertygad om! — återtog Lisen med den säkraste öfvertygelse.

Modern svarade ingenting, hon bara tittade i taket.

7.

En middag på Hasselbacken har i alla tider, det vill säga, åtminstone så länge det berömda etablissementet funnits till, utgjort alla unga fruars stora förtjusning, och räknats bland alla unga fästmäns och äkta mäns mest oundvikliga pligter, så vida de nämligen haft något det allra ringaste anspråk på att anses som män af verld eller hafva någon högre uppfattning af en äkta mans pligter och skyldigheter. Och inte allenast de unga fruarne anse en sådan, då och då återkommande middag, som en oundgänglig exponent för den äktenskapliga sällheten och harmonien; äfven de äldre och mera förståndiga kunna icke låta bli att tycka det deras gubbe verkligen någon gång kunde kosta på dem ett sådant nöje, så att de åtminstone en gång om året kunde få njuta den tillfredsställelsen att slippa tänka på hvad de skola hafva till middagen, eller slippa det obehaget att behöfva klandra sina kära väninnors både kokerskor och förmåga att arrangera.

Och det kan heller icke nekas till att en sådan liten middag är förtjusande rolig, i synnerhet så vida inte husfaderns kassa är alt för klen. Ty att gå dit och behöfva knussla, det är värre än allt annat! Att nöja sig med tre rätter mat och litet billigt rödvin eller kanske rakt utaf bara pilsner, det är mycket tarfligare än att sitta hemma! Om man då tittar ut genom fönstret eller ifrån verandan, så tycker man riktigt att fader Bellman sitter och ser sarkastisk ut, och när garsonen kommer och skall ta' betalt, så har han också ett förargligt drag omkring munnen, ett drag som man tycker sig mycket väl kunna öfversätta med: »äh hör nu bracka! Hvad skall du här att göra, när du inte har råd att lefva bon?»

Nej, champagne skall det vara, och en glace att läppja på, och mycket sötsaker att knapra på för de

små hvita tänderna, annars är det inte roligt! Och om man intar sin middag en trappa upp i något af smårummen, till exempel i tète-a-tète med sin man, hur förtjusande roligt är det inte att se uppasserskans min när hon kommer in, och de båda stolarne hastigt ryckas litet längre ifrån hvarandra, och hur pikant är det inte att föreställa sig att hon tror att det helt enkelt bara är ett par älskande och inte ett par gifta! Men om man är flera i sällskap, och om sjelfva mamma är med, hur lustigt är det inte att under middagens lopp se gumman få färg på kinderna och flammor i ögat, och att sjelf känna sig litet yr i hufvudet, och när man går derifrån ner till vagnen, få stöda sig litet tungt på sin mans arm och midt under en kyss och ett litet skratt få hviska honom i örat: »Åh vet du, jag känner mig riktigt litet pirum!»

Eller att sitta derute på verandan, bekvämt tillbakalutad i en stol, med det doftande kaffet framför sig och stanna i valet och qvalet öfver de olika likörerna, medan man låter den ljusgrå röken från en fin cigarett stiga upp i små, solskimrande moln i den lätta sommarluften, och halft medvetslöst låter sig vaggas af tonerna från den fulltaliga orkestern nere i trädgården, hvilken just då spelar en sprittande straussvals eller en stämningfull Ouverture med sina skiftande melodier! När man då är ung och vacker och älskad och lycklig, hur lätt är det inte att föreställa sig att alla de der menniskorna som trängas der nere, äro lydiga undersåtar eller suckande tillbedjare, som girigt vänta på en blick, ett småleende, ett ord från skönhetsdrottningen, som sitter deruppe på sin tron, purprad af den nedgående solens strålar, der hon sänker sig bakom Riddarholmens genombrutna tornspira och kastar en lång, dallrande strimma af glittrande guld utöfver vattnet mellan Djurgården och staden?

Och när den lätta aftonbrisen lyfter litet på det randiga tyget som afstänger den del af verandan der

man sitter, från den delen deraf som tillhör stora matsalen, der några diplomater haft middag för sindoyen, den lilla, fine chevaliern med det hvita håret och den skära rosenknoppen i knapphålet, hur stolt är man inte öfver att höra en skorrande stämman med äkta pariserturnyr utbrista, sedan dess egare kastat en blick in genom den öppnade skiljeväggen:

— Pardieu! comme elle est jolie, cette petite! — ett omdöme som kanske om en stund upprepas der nerifrån, när man vårdslöst lutar sig ut öfver balustraden, och ser en arbetare som tränger sig igenom massan, knuffa kamraten i sidan, peka uppåt och utbrista, lika beundrande fast inte på långt när så fint:

Nej ser'u! Den du! det var en liten fan att vara stilig, du! —

Med ett ord, det är gudomligt roligt der ute på Hasselbacken! — Och när man då kommer utifrån landet till; från det förskräckliga landet, der det aldrig fins några diplomater annat än vid höstjagterna på de stora adelsgodsen, och i rappet inte några arbetare heller, tack vare städerna och Amerika.

Också njöt lilla frun i fulla drag af den för henne så ovana festen, der hon satt vid bordet emellan den unge ingenjören och systemens blifvande fästman, aspiranten vid generalstaben. Som denne hade sin blifvande fästmö på sin andra sida, pratade han naturligtvis med henne under hela tiden och lemnade åt ingenjören att underhålla konversationen med sin blifvande svägerska, — något som denne icke heller försummade i det han å sin sida lemnade sin syster vind för våg, för att utslutande sysselsätta sig med lilla frun. Systemen underhöll i sin ordning ett mycket lifligt samtal om landtbruk med Gustaf Hult, som tyckte att hon var ett ovanligt förståndigt fruntimmer, och häradshöfdingen från Jönköping hade på sin del fått majorskan, som med honom anställde en formlig genealogisk undersökning rörande alla de ståndspersoner som funnos på ett par mils om-

krets i hans hemtrakt, och gjorde de djupsinnigaste undersökningar rörande deras inbördes släktskap och utvärtes förhållanden. Lilla Ellen, som satt emellan modern och svågern landtbrukaren, hade grymt tråkigt och föresatte sig att nästa gång hon komme på middag till Hasselbacken, skulle hon då bestämdt ha' en fästman eller åtminstone en kurtisör, annars kunde hon verkligen lika gerna vara hemma.

Man var redan vid deserten. Champagnen perlade i glasen, stämningen hade just kommit till den punkt, då den är som treffigast vid en middag. Alla pratade om hvarandra och i munnen på hvarandra, det lät som sorlet från en bikupa; man klingade, man höll tal som ingen hörde på eller som alla ville vara med om, man skrattade åt allt och intet, med ett ord, ångan var uppe, som det heter. Kinderna färgades, blickarne lyste, pulsarne stormade, infallen smattrade som projektilerna från en kulspruta, än tunga och klumpiga, än lätta och fladdrande, men alltid hälsade med samma bifall, samma klingande skratt från rosenröda läppar. Det är aldeles otroligt hvad man skrattar åt litet, när man kommit i farten! Det behöfver egentligen inte vara qvickt als, nej det kan till och med vara hur dumt som helst, ja mången gång ju dummare desto bättre! Skulle man inte skratta vid andra middagar än der det attiska saltet serveras, så är jag rädd för att världen vore betydligt trumpnare än den verkligen är, till och med när man äter, en sak som är en glädjekälla för många.

Häradshöfdingen hade just föreslagit en skål för majorskan, familjemodern som redan välsignades af en måg, hvilken hade henne att tacka för den engel som upplyste och värmdde hans hem, och som snart skulle välsignas af ännu en annan lycklig vandrare i lifvets öken, som ifrån samma moderliga hem skulle få mottaga en annan engel, hvilken skulle värma och upplysa hans husliga härd, denna husliga härd, som — här hostade den värde talaren och betänkte sig ett ögon-

blick, hvarefter han med förnyadt och stärkt patos fortsatte sitt tal och slöt med att utbringa ett lefve för familjemodern som var någonting mycket högre och framför allt mycket renare än familjefadern, hvilken på sin höjd kunde sörja för det praktiska lifvets behof och resultat, då hon deremot var den som i hemmet, och genom hemmet i samhället, sörjde för de andliga krafven.

Skålen dracks naturligtvis med entusiasm, och häradshöfdingens fru vinkade så vänligt öfver bordet åt sin man, som så väl visste att uppfatta qvinnans stora betydelse i verlden, medan majorskan å sin sida torkade sig i ögonen och försökte att svara på skålen, något som dock totalt misslyckades till följe af hennes djupa rörelse. Hon nöjde sig i stället med att trycka häradshöfdingens händer i sina och att försäkra honom om att alla mödrar skulle känna sig stolta öfver att vara föremål för en så värtalig hyllning, äfven om de inte på långt när kunde gå in på att de utfödade ett så vidsträckt inflytande som han hade tillagt dem.

Under tiden vände sig ingenjören till lilla frun och sade i det han lyftade sitt glas:

— Tillåts det mig att så här enskildt få höja mitt glas och tacka fru Hult för den angenäma sammanvaron ute på landet? Det behagliga umgänget i ert älskvärda sällskap skall alltid vara ett af mina lyckligaste minnen, och om jag någon gång kommer tillbaka, kan jag då hoppas på att få röna ett lika vänligt mottagande som det som nu kommit mig till del?

— Det är så litet att tacka för! — svarade Fanny, i det hon helt lätt förde sitt glas emot hans, — det är ju egentligen vi som ha' ingenjören att tacka för bra många trefliga stunder under den tid ni varit i vårt grannskap.

— Hvad har jag kunnat göra för er trefnad? — återtog denne i det han lutade sig närmade henne, medan pratet och skrattet växte allt mera rundt omkring dem, — jag tänker väl att jag egentligen bara

har stört den lycka som unga makar helst vill behålla för sig sjelfva!

— Visst inte! Hvad tänker ingenjören på?

— Jag tänker helt enkelt derpå att ni säkert många gånger önskat mig så långt som vägen räcker! — återtog Stenmark i det han smuttade på sitt glas och såg på henne med forskande blick, — åtminstone har det förefallit mig så, när jag ibland kommit och stört de der små poetiska skymningsstunderna, som nygifta så gerna njuta af på tu man hand. — Är det inte så?

— Nej, det försäkrar jag ingenjören! — sade Fanny småskrattande, men dock med en viss förlägenhet, — och Gustaf har alltid varit så glad när ni kommit till oss — det har ni nog sett för öfrigt!

— Ja han kanhända, — svarade Stenmark, — men lilla frun sjelf, hur har det varit med henne? Se så, medge nu helt öppet att ni varit betydligt svartsjuk på mig — åh jag har nog sett det, och jag förstår det så väl! — Jag har sjelf erfarit aldeles detsamma!

— Har ingenjören varit svartsjuk på mig? — Så varm trodde jag inte att vänskapen var emellan Gustaf och er!

— Svartsjuk på er? — återtog ingenjören, i det han sänkte rösten ännu mera, och såg på henne med en hastig blick i de dunkla ögonen, — nej, jag har varit svartsjuk på honom! På honom, den lycklige! — tillade han med någonting liknande en suck, — på honom som inte vet att uppskatta sin rikedom!

— Herr ingenjör! — stammade Fanny med på en gång häpnad och förskräckelse, — betänk att — — —

— Förlåt mig — förlåt mig — hviskade han hastigt, i det han lutade sig emot henne och lade sin arm mot ryggestödet af hennes stol, — jag är en usling, jag vet det; men om ni visste hvad jag är olycklig, om ni kunde ana hvad jag kämpat — men var lugn. Aldrig mera skall ett ord komma öfver mina läppar, aldrig skall jag —

— Hur är det Fanny lilla? — ropade Hult öfver bordet till sin hustru, som han såg blekna och se sig om, som efter ett stöd, — mår du illa? Hvad fattas dig!

— Det är visst värmen! — svarade Stenmark med hastigt återvunnen fattning, i det han reste sig upp och skyndade till balkongdörren som han öppnade, — jag tror att litet frisk luft skulle vara välgörande.

Hult var redan hos sin lilla hustru, som ängsligt fattade om hans arm och hviskade i hans öra:

— Låt mig komma ut på verandan! Här är verkligen rysligt varmt.

— Ja men kära barn, inte kan jag gå ifrån min dam så der! Kan inte Stenmark föra dig ut till verandan?

— Vill du verkligen det? — frågade Fanny och såg honom i ögonen med en underlig blick.

— Ja, hvarför inte det? — frågade den omiss-tänksamme äkta mannen till svar, — han förde dig ju till bordet, det skulle vara oartigt af mig att ta' dig ifrån honom, och oartigt emot hans syster också, om jag nu lemnade henne så der vind för våg. Hon är ett mycket behagligt fruntimmer.

— Gå tillbaks till henne då, för all del, — sade Fanny, i det hon sköt honom ifrån sig, — det är öfver nu för resten. Det var bara en liten svindel.

Gustaf Hult skyndade sig tillbaka till sin plats, glad öfver att hans lilla hustru hemtade sig så snart, och när Stenmark kom tillbaka till sin stol, kastade han hastigt en forskande blick på lilla frun, som undvek hans ögon, och sedan tänkte han för sjelf:

— Hon har ingenting sagt! Så mycket bättre.

Efter några ögonblick steg man upp från bordet och under prat och skratt gick man ut på verandan för att intaga kaffet. Stenmark bjöd Fanny sin arm som förut, och hon emottog den som förut, men hennes lilla hand hvilade knappt fjäderlätt på den, och ändå tyckte han att den lilla handen darrade, och då fylldes hans

hjerna af en feberaktig förhoppning och han tänkte inom sig:

— Kunde jag bara få bort den enfaldige mannen härifrån, så skulle det inte dröja länge förrän hon vore min.

Hur litet visste han hvad som föregick i lilla fruns uppskrämda sinne. Hade han kunnat ana att den lilla handen darrade af harm, och att hon i sitt hjerta kände endast förakt och afsky för den falske vännen, så, skulle han sett så lagom segerstolt ut, der han nu stod med cigarren mellan läppare och med en min af blaserad likgiltighet stödde sig mot balustraden, medan han kastade hufvudet tillbaka lik en modern titan, som ämnade trotsa hela världen, för att få tillfredsställa sin fåfänga och den låga böjelse som han gaf namn, heder och värdighet af kärlek.

Men nu kom hans syster och slog sig ned bredvid lilla frun och medan de samtalade om Stockholm och om det brokiga lifvet der nere i trädgården, såg Fanny till sin förvåning huru ingenjören slog sig ned bredvid Ellen och Lisen och huru han snart var inne med dem i ett ledigt och muntert samtal, afbrutet af friska och klingande skratt, i hvilka den unge generalstabsadjutanten deltog som det tycktes mera af skyldighet än egentligen af smak och böjelse.

— Min bror är en riktig fruntimmerskarl, — utbrast systemen, i det hon såg öfver till dem med tydligt välbehag, — det är bara skada att han skall vara så flygtig och inte kunna fästa sig stadigt vid någon! Så vida han nu inte verkligen har gjort det, — fortsatte hon efter ett ögonblick, i det hon forskande såg på Fanny, som kände att hon rodnade, — ty han förefaller mig verkligen mycket förändrad sedan jag sist såg honom. Han är ibland nästan onaturligt munter och liflig, och ögonblicket derpå ser han ut som om hela världen tyngde på honom. Har inte ni märkt det också, fru Hult?

— Nej, jag har verkligen inte gifvit akt på honom så mycket, — svarade Fanny kallt, i det hon vände hufvudet utåt trädgården.

— Inte det? — frågade systemen med förvåning i rösten, — och jag som trodde att fru Hult hyste vänskap för min stackars bror. Ack, han behöfver så väl en verklig vän, en vän som han kan lita på.

— Han är min mans vän och inte min, — svarade Fanny, kallt som förut, — och jag tror för öfrigt inte att det skulle vara passande om det vore tvärtom.

Den unga Jönköpingsfrun tycktes blifva stött, och steg upp utan att svara något, samt gick fram till sin man, som just stod vid bordet tillsammans med Hult och provvade en ny sorts likör. Fanny steg också upp och gick fram till modern som bekväm och blossande varm satt tillbakalutad i en stol och som genast då hon kom till henne, drog henne närmare sig och hviskade:

— Vet du Fanny, att den der ingenjören tycker jag är en ovanligt intressant karl! Och så bra han ser ut, sedan! — Jag är riktig litet rädd för att Ellen skall gå och förse sig på honom, ty han har naturligtvis ingenjör. Han påminner mig så rysligt mycket om en adjutant som din far hade och som var olyckligt kär i mig, stackars gosse. Han såg också så der intressant ut, och hade aldeles likadant hår — och det var färliga uppträden, må du tro, för hans skull; men jag brydde mig naturligtvis inte det ringaste om honom.

Men i detsamma fick majorskan se att Lisen och hennes fästman skiljdes ifrån Ellen och ingenjören, och att Ellen ett ögonblick derefter skrattande sprang in i rummet der de ätit, följd af Stenmark, som talade mycket ifrigt som om han bedyrat någonting, och med moderlig vaksamhet följde hon genast efter för inte lemna de unga tu ur sigte.

Och medan Fanny stod der ensam, grubblande på om hon skulle omtala alt för sin man, eller ej, kom Gustaf fram till henne och sade gladt:

— Kom nu Fanny lilla, så klär vi på oss och går till teatern! Du mår väl bättre nu, vill jag hoppas?

— Ja — svarade Fanny stelt, i det hon fattade hans arm, — nu mår jag alldeles bra.

— Är det säkert också? Annars, om du vill, så kunde vi gerna gå hem, för jag känner mig riktigt litet trött. Det är bestämdt jernvägsresan som kommer efter!

— Gå hem? — frågade lilla frun med ett slags trotsigt förakt omkring den lätt rynkade pannan och i den skiftande blicken, — nej visst inte! Har vi nu en gång kommit hit, så skall vi också roa oss så länge det räcker!

— Det är rätt! — ropade häradshöfdingen, som med sin fru vid armen nalkades dem, — har man en gång kommit till Stockholm, så ska' man riktigt suga musten ur alt hvad det har att bjuda på! Tids nog får man sitta der och sukta; vi borta i en småstad och ni nere på bondlandet!

— Säg ingenting ondt om landet, min nye bror! — skrattade Hult, — sta'n kan vara bra att roa sig i någon gång, men landet det föder sin man.

— Är ni färdiga nu? — ropade Ellen, och stack hufvudet in genom dörren — ingenjörn säger att pjesen ska' vara så rolig och att vi få lof att se början! Det lär ska vara ett perlband der, som är så komiskt, säger ingenjören!

— I morgon talar jag om altsammans för Gustaf! — tänkte Fanny för sig sjelf, i det de pratande och skrattande begåfvo sig utaf till teatern.

8.

Men ifrån spektaklet for man in till staden och superade på Grand hotell, och så kom man sent hem,

eller rättare sagt tidigt, och under supén visade sig Stenmark så upptagen af Ellen, och hon så intagen af honom, att Fanny tillskref de under middagen yttrade orden den af vinet upphettade stämningen för ögonblicket, och inte ville göra sig löjlig genom att omtala dem för sin man. Och så vaknade man sent på förmiddagen, och då blef det fråga om nya förströelser, och man träffades oupphörligt under följande dagar, och hvarken med ett ord eller en blick vidare gaf den unge ingenjören lilla frun något tillfälle att beklaga sig öfver honom. Han var artig emot henne, vänlig mot mannen, glad och outtröttlig uti att föra dem omkring öfveralt, och visade sig alt mer och mer förtjust i Ellen, som å sin sida tycktes vara aldeles bortkollrad utaf honom, och som mer än en gång i enrum med Fanny förklarade att hon inte kunde begripa hur en så älskvärd karl kunde vara bara landtbruksingenjör, då han såg ut och förde sig minst som en grefve.

Och så kom majorskans stora middag och eklateringen af Lisens och löjtnant Falks förlofning, och den måste Gustaf ovilkorligen stanna öfver, fastän de nu varit i staden i nära åtta dagar, och han haft inte mindre än två bref ifrån rättaren, som sade »att patron ovilkorligen måste komma hem, för det var rakt o död te' få nån ordning med hvarken det ena eller det andra, utan att patron kom hem, för si både folk och kritter var aldeles som de vore rakt envetna innan patron kom hem, och det ginge rakt på tok med nyodlingen, så vida inte patron kunde komma hem!»

Och därför hade Gustaf bestämdt beslutat sig för att fara morgonen derpå, men han ville nödvändigt att Fanny skulle stanna qvar några dagar och sedan fara hem på samma tåg som förde modern och systrarne ner till vestkusten. I början stretade lilla frun emot det mesta och bästa hon kunde; men ju mera hennes mor och systrar hunno upprepa för henne att hon vore tokig om hon inte nu begagnade sig af tillfället, och ju

längre hon vistades i den af ständiga nöjen och jäg-tande förströelser mättade stadsluften, desto svagare blef hennes motstånd. Också hade hon ju inte mera det ringaste att frukta af den unge ingenjörens enträgenhet eller uppmärksamhet; han såg ju knappast åt henne mera, så upptagen tycktes han vara af den yngre systern. Det är visserligen sant att han var artig och förekommande som förut; men han var det numera på ett helt annat sätt, och detta lugnade henne betydligt, på samma gång som det också retade henne en smula, fastän hon knappt vågade tillstå det för sig sjelf.

Under eklateringsmiddagen togo både majorskan och de nyförlovade ett bestämdt löfte af Fanny, att hon skulle stanna qvar, och vid bordet hade Stenmark till Hult fäällt några högt uttalade ord om att han troligen måste resa ner åt Västergötland om ett par dagar för att uppgöra om vilkoren för något nytt sjösänk-ningsarbete, och att han i förbifarten kanske skulle hälsa på denne, för att under en dag eller två söka friska upp hans ensamma gräsenklingskap en smula, ett löfte som Gustaf Hult tog fasta på under ljudliga försäkringar om, att då skulle de ha' det riktigt treffligt och ströfva omkring i skog och mark så att det skulle stå herrliga till.

Stenmark hade redan förut med hviskande ton försäkrat Ellen om att han tänkte begagna sig af denna färd neråt landet, för att på samma gång göra en afstickare ner åt västkusten, och han undrade mycket på om han skulle vara välkommen, i fall han hälsade på dem nere i Varberg, något som Ellen helt öppet försäkrade honom om att han inte behöfde tvifla på, ty mamma trufdes mycket bra i hans sällskap. Hon yttrade detta med en hos en så ung dam ganska framstående förmåga att söka blanda bort korten, och följderna af hennes sluga vändning var naturligtvis den att ingenjören undrade om inte också någon mera af familjen delade moderns tycke, något hvarpå Ellen svarade med en hastig blick

som inte var så särdeles svår att tyda för en så rutinerad fruntimmerskarl som Stenmark.

Och alt det der hade Ellen sedan, i sin förtjusning öfver utsigten att få uppträda i Varbergssocieteten med en så elegant »cavalierservante» som denne, omtalat för lilla frun, hvilken derfor kände sig alt lugnare för egen del, på samma gång som hon började hysa alvarliga bekymmer för sin yngsta systers sinnesfrid och hjertero. Men hon betänkte inte att detta var Ellens första egentliga lilla kärlekssvärmeri, och att den åkomman är nästan lika oundviklig för den första ungdomen, som messlingen eller skarlakansfebern är det för barn- domen. Den uppträder nästan altid epedemiskt vid en viss ålder, och för det mesta går den ganska hastigt öfver utan att efterlemna några spår, — den är helt enkelt en jäsningsprocess som måste hafva sin tid, liksom alt annat, både ondt och godt.

Någon gång händer det visserligen att den efterlemnar sjukliga förändringar för all framtid, men då har den säkerligen icke fått hafva sin gilla gång, utan på ett eller annat sätt blifvit origtigt behandlad, eller också har den af sjukdomen träffade individen haft särskild disposition för mera sammansatta sjukdomsformer. Hvad Ellen beträffar, borde man af hennes friska natur kunna vänta att hon snart skulle vara botad, äfven om man inte precis skulle vilja våga sitt hufvud på att hon ej kunde råka ut för recidiv — något som händer med alla sjukdomar. —

När Gustaf Hult väl bade rest, sedan han lofvat att på bestämd dag afhenta lilla frun vid jernvägsstationen närmast deras hem, förvånade sig Fanny nästan öfver att hon kände så liten saknad efter honom, som hon verkligen gjorde. Men i sjelfva verket hade hon inte mycken tid att tänka på hvarken det ena eller det andra, ty nu, sedan hon flyttat hem till modern, fick hon inte vara ett ögonblick allena. Än var det att gå ut i bodarne, än på visiter, än på landtpartier

i hufvudstadens vackra omgifningar, än på middagar och supéer, som eklateringsmiddagen hade i släptåg efter sig både i staden och på landtställena, dit moderns umgängesvännar redan längesedan hade flyttat ut. Det var, med ett ord, en riktig hetsjagt utaf tillställningar, den ena öfverdådigare än den andra, och hade lilla frun förut saknat Stockholmslifvet och alla dess tröttande nöjen, så fick hon nu så tillräckligt deraf att det nästan framkallade öfvermåtnad och leda.

Hon blef därför icke litet glad när modern äntligen fixerade dagen för afresan och när hon fick höra att Stenmark skulle resa i sällskap med sin syster och svåger ett par dagar förut, sedan likväl först härads höfdingen anhållit om att få se dem allesammans på en afskedssupé ute vid Nacka, hvares härliga natur man ännu inte fått tillfälle att taga i betraktande. Bjudningen emottogs naturligtvis med tacksamhet och det blef beslutadt att man skulle fara dit ut i vagnar, för att sedermera på aftonen med ångbåten återvända till bryggan nere vid Barnängen, der vagnarne skulle afhenta passagerarne klockan half elfva på qvällen.

På slaget fem stannade vagnarne utanför majorskans bostad, och man satte sig uti för att företaga färden till Stockholmstraktens Sachsiska Schweitz, som det vackra Nacka så ofta blifvit kalladt. I den första vagnen åkte Majorskan, Fanny, Ellen och ingenjörn, i den andra härads höfdingen med sin fru och de båda nyförlofvade, alla i fullkomligt helgdagslynne, om man undantar lilla frun, som inte riktigt var i sitt esse, fastän hon troligen skulle haft ganska svårt att säga hvad som var åt henne, i fall någon frågat henne derom. Hon kände en obestämd oro, som om hon hotats af någon öfverhängande fara; men de omvexlande scenerierna under färden skingrade snart denna förstämning, och när de efter något öfver en timmas färd stannade utanför det lilla värdshuset vid Nacka, hade den

helt och hållet försvunnit, och hon var lika glad och lika förtjust som alla de andra.

9.

Sedan man intagit några förfriskningar och sedan häradshöfdingen beställt supén till klockan half nio, begaf man sig ut för att till fots bese de vackra platserna vid stranden af Järlasjön, denna rika idyll som väl ingen skulle kunna tro belägen så nära intill sjelfva portarne af en stor stad, och som en hel mängd Stockholmsbor aldrig sett eller haft en aning om, fastän de kanske många gånger besökt och med förtjusning omtalat en mängd platser på främmande jord, som kanske icke äro hälften så vackra. Man tog som vanligt vägen öfver den lilla bron och följde sedan den slingrande stigen öfver löfklädda backar och branta dalsänkor fram till Nacka qvarnar, der den lilla muntra bäcken kommer hoppande ner från skogsbranten, och der man har en profkarta på den mest omvexlande vegetation som bekransar klippor och höjder af de djerfvaste och mest varierande former. Man stannade några ögonblick vid qvarnen, och majorskan började redan känna sig trött, hvilket äfven tycktes vara fallet med häradshöfdingen, som redan ett par gånger haft aldeles omisskänliga anlag för att sätta sig och hvila, hvarför hans frus förslag att de skulle stanna här, eller också i sakta mak vända om tillbaka till värdshuset, medan de unga fortsatte vägen upp till det gamla kapellet som ligger något högre upp i den vackra dalen, och hvars spetsiga spira man redan ser strax ofvanför qvarnen, der vägen kröker sig invid en nybygd villa, från hvilken man har en prägtig utsigt öfver bäcken och den nedanför liggande sjön, samt de på motsatta sidan uppstigande höjderna.

Sedan majorskan helt hastigt hviskat åt Fanny att hon inte skulle lemna Ellen och ingeniörn ensamma,

ty hon som gift, vore ju närmast till att taga vård om sin yngre syster, begåfvo sig de unga i väg uppåt dalen, med de båda nyförlovade i spetsen. Om det nu var för att dessa icke hade något särdeles sinne för naturen, eller om de hade en särskild brådska att komma upp till kapellet, — nog af, inom några ögonblick voro de ur sigte, der de arm i arm med lätta och spänstiga steg skyndade uppför den tämligen brant uppstigande vägen, och lilla frun var snart ensam med Ellen, som lifligt pratade med Stenmark, hvilken icke tycktes hafva ögon för någon annan än henne.

Fanny tyckte sig icke på länge hafva sett något så vackert eller njutit af något så fridfullt och harmoniskt som denna vandring i den vackra sommarqvällen midt i skötet af denna herrliga natur. Hon stannade oupphörligt för att se än på ett träd som lutade sig öfver den muntert sorlande bäcken, än på ett kantigt klippstycke som, splittradt genom någon naturrevolution, men sedan af den försonande tidens hand klädt med svällande, sammetslik mossor, hängde så djerft ned öfver ett bråddjup i miniatyr, än på en glimt af en leende utsigt, som vid vägens krökning plötsligt öppnade sig för blicken, nästan som genom ett trolleri. Än var det en fogel hvars glada qvitter kom henne att stanna några ögonblick, liksom hade hon aldrig förr hört detta sommarqvällens jubel ute i Guds fria natur.

Hvarken hennes syster eller ingeniören tycktes likväl hafva någon särdeles lust att deltaga i hennes natursvärmeri. De pratade och skrattade utan att bry sig om hvarken träd, klippor eller foglar, de gingo bredvid hvarandra framför henne, än med hastiga steg, än med långsammare, och bäst som det var hade de försvunnit vid en krökning af vägen. Hon märkte det knappast, det var som om hon nu först upptäckte detta landsbygdens lugna, oemotståndliga behag, som hon förut icke kunnat uppfatta, eller som ännu för några dagar

sedan förefallit henne så tungt, så ensligt och så tryckande.

Hon stannade slutligen vid en liten gångstig, som tog af ifrån vägen, och ledde uppåt de ännu brantare höjderna till höger, strax nedanför kapellet, hvars spira hon såg skynta fram mellan träden icke långt borta. Hon hörde på något afstånd de skrattande rösterna från Ellen och hennes följeslagare, och derpå hörde hon Lisen som ropade till systemen, och den unge löjtnantens stämman, som snart besvarades af Stenmarks djupa bas. De hade således träffats, och hon kunde nu vara lugn för den yngre systemen, som inte längre var ensam med den unge farlige mannen, för hvilken hon sjelf tyckte sig känna en instinktlik motvilja.

Hon hyste i detta ögonblick en oemotståndlig längtan efter att få vara ensam, och hon vek af in på den lilla skogsvägen som slingrade sig så vackert mellan stenar och trädstammar uppåt en björkbekränt höjd, derifrån man hade en vidsträckt utsigt öfver dalgången der nedanför. När hon kommit ett stycke längre upp satte hon sig ned på en mossig sten, invid hvilken växte den friskaste grönska af ormbunkar och lingonris, och nu kastade hon sina drömmande blickar ut öfver det vackra landskapet vid sina fötter. Hur det påminde henne om den rika trakten kring hennes nya hem, fastän vidderna der voro större och afstånden mera blånande. Men det var samma omvexling af höjder och dalar, af ljusa löfträd och mörk, alvarlig barrskog, det var samma plötsliga glintar midt i det täta löfverket, och samma skrofliga klippor som stucko fram sina silfvergråa hufvuden ur det gröna, saftiga sammetstäckte hvarmed skogen mattbelägger sina salar.

Och när hon spände sitt öra, hörde hon långt borta liksom tunga andedrag, ett aflägsset brus i hvilket den ljumma vinden, som lekte i trädkronorna, blandade sina lättare melodier, — det var bullret från den aflägsna staden med all sin rastlösa äflan, all sin grande glädje,

all sin bittra sträfvan och alt sitt lysande elände, — denna ofantliga myrstack till hvilken hon längtat så lifligt, och som nu föreföll henne som en enda stor jätteqvarn i hvilken alt krossades till smulor, både pligter och heder och lycka, och der alt snurrade omkring som i en vild dans, till hvilken blott det egna behaget, den egna oemotståndda böjelsen, spelade den bullrande, den sinnesdöfvande och själsmördande musiken.

Och nästan utan att hon visste det sjelf öppnades hennes ögon för landets rena behag, så skärt gent emot den bullrande stadens fläckade och nedsudlade prakt! Och från alt detta hade hon velat bort; till alt detta hade hon längtat, längtat med hela sin själs trånande begär, längtat bort från sitt hem der hon funnit sig olycklig, från sin make som hon anklagat för köld, för bristande ömhet, för att icke förstå henne som hon förtjenade, som hon fordrade, som hon begärde med hela sin kärleks brinnande åtrå!

Åh, hvad hon hade varit kortsynt, hvad hon hade varit barnslig, hvad hon hade varit otacksam och hjertlös! Här i sommarqvällens lugn, här midt i skötet af den alsmäktiga naturen, lärde hon sig förstå huru lumpna, huru innehållslösa de nöjen voro, dem hon nu jägtat efter, jemförda med de dyra pligter som förefallit henne så prosaiska och så hvardagliga. Ack om han nu varit här, denne man som hon anklagat för likgiltighet, huru skulle hon inte flugit i hans armar, huru skulle hon inte lutat sig intill hans bröst, det enda som slog för henne varmt och ärligt — och vid denna tanke föll hon i gråt. Men det var andra tårar hon nu fälde, än de som runno utför hennes kinder på födelsedagen, — då var det det bortskämda barnets konvulsiviska gråt, nu var det den sjelfmedvetna qvinnans sakta fallande tårar öfver sin egen dårskap, tårar som lik det stilla sommarregnet skulle feja bort alt flärdens qvalm och lemna efter sig en ren luft och en strålande himmel.

Som hon så satt, hörde hon plötsligt ett prasse bakom sig, och innan hon hann se sig om, skiljde sig buskarnes grenar åt, och med ett språng stod den unge ingenjören, mannens vän, framför henne. Han betraktade henne ett ögonblick med någonting liknande en plötslig triumf i sina ögon, sedan såg han sig om och vände lyssnande hufvudet utåt, och innan hon hann yttra ett ord eller göra en rörelse, låg han på knä vid hennes fötter och fattade hennes händer med sina, samt betäckte dem med brinnande kyssar. Hon ville draga dem undan, då följde hans armar med, och när hon slutligen ryckte dem lös med en förtviflad ansträngning, då knäppte sig i stället hans armar fast om hennes lif och i det han lutade sig framåt emot henne, hviskade han med af sinnesrörelse darrande röst i hennes öra:

— Ni gråter, ni gråter, Fanny? — Har ni ett ögonblick kunnat tro, kunnat föreställa er att jag haft ögon, tankar, åtrå eller känslor för någon annan än er, efter någon annan än er? Hur har jag inte fikat efter denna stund, efter att få vara ensam med er, efter att få säga er hvilken brinnande, osläcklig passion ni upptändt i mitt sinne, och hur litet jag frågar efter alla världens qvinnor endast för en blick af er! — O Fanny, oförstådda, olyckliga, missaktade barn, om du visste, om du kunde ana hur jag längtat efter denna stund. — Nej se inte så förskrämd ut, ingen kan öfverraska oss, jag har smugit mig tillbaka, de andra äro redan långt borta, vi äro ensamma här, hör du, ensamma — ingen kan höra, ingen kan se oss! Säg mig att du älskar mig, Fanny, låt mig kyssa bort dina tårar, låt mig hålla dig skadeslös för all den ledsnad hvarmed han plågat dig, han som aldrig förstått uppskatta ditt värde — han som verlden kallar din man, men som aldrig varit annat än din förnedrare — han som aldrig haft blod nog i sina ådror för att vara din älskare, det enda som kunde gifva honom rätt öfver en qvinna sådan som du!

— Han har blifvit vansinnig! — var Fannys första tanke, när hon på detta sätt fick se honom komma framstörtande och kasta sig ned för henne; men under det orden strömmade fram från hans läppar, passionerade och hejdlösa, upplystes hennes sinne som af en plötslig blix, och hon insåg nu att det icke var vansinne, utan en ursinnig lidelse som uttalade sig utur både dem och den blick som beledsagade dem.

För ett ögonblick sedan skulle denna lidelse hafva skrämt henne, nu gjorde den på henne endast ett till hälften vämjeligt, till hälften löjligt intryck, så stärkt hade hon blifvit i sin qvinliga renhet genom tanken på mannen, och i det hon icke gjorde det ringaste försök att rycka sig lös ur hans armar, sade hon endast helt lugnt, i det hon mätte honom med en förvånad blick:

— Ur hvilken teaterpjäs är den der vackra tiraden?

Om ett skyfall hade störtat ner öfver den knäböjande qvinnotjusaren vid hennes fötter, hade han icke kunnat blifva mera öfverraskad. Hans armar släppte genast sitt tag omkring hennes lif och han stammade på samma gång häpen och afkyld:

— Hvad — — — hvad menar — — menar — fru Hult?

Han såg i detta ögonblick så obeskrifligt löjlig och handfallen ut, att Fanny brast ut i ett klingande skratt, och svarade i det hon hastigt reste sig upp och kastade sig åt sidan från honom några steg:

— Jag menar att det inte als är illa speladt, men att jag bara beklagar att jag ensam fått blifva vittne till edra stora dramatiska anlag. Det är synd att min man inte också fått se prof på dem!

Och dermed vände hon sig om, för att skynda ner utför gångstigen. Men så lätt afväpnad var han inte. När han väl hämtat sig från det första ögonblickets öfverraskning, kastade han sig med ett hastigt språng i vägen för henne och utbrast med gnistrande ögon och flämtande andedrägt:

— Och på det sättet tror ni er kunna afväpna en kärlek sådan som min, en galenskap sådan som min? Ja, ty jag är galen i er! Jag har varit det från första stunden jag såg er, och jag har svurit att ni skall bli min, att jag skall rycka er ifrån det der dumhufvudet som ni kallar er man och som ni tror er älska, men som ni fördrar endast af vana! — Hör ni, jag älskar er och ni måste älska mig tillbaka, ja, ni gör det; ni söker förgäfves dölja det under denna antagna köld, detta förolämpade, stolta väsende, som döljer helt andra känslor än förakt och likgiltighet!

Men nu, i detta kritiska ögonblick, visade den lilla frun först rätt hvilken äkta qvinna hon var. Med nästan öfvernaturlig styrka trängde hon våldsamt undan den ångest som fattade henne, och i det hon låtsade lyssna neråt vägen som icke var långt nedanför, hviskade hon hastigt:

— Tyst! det kommer någon! Låt mig gå, så att ingen misstänker något, och kom efter om en stund — vi träffas nere på vägen.

— Men, — hviskade han tillbaka, bländad af denna hastiga förändring, som för honom öppnade utsigt öfver ett förtjusande perspektiv af tillfredställd fåfänga och obegränsad segerglädje, — svara mig först —

— Nere på vägen skall ni få mitt svar! — fortfor hon på samma sätt som förut, och skyndade utför gångstigen med klappande hjerta, och medan han stod kvar deruppe nästan svindlande och berusad af det hastiga ombytet i hennes ton och blick, flög hon ned utför den sluttande vägen med snabba steg och var inom kort framme vid qvarnen, då hon med isande förskräckelse hörde snabba steg efter sig uppe på höjden, men också med detsamma till sin outhärliga glädje fann sina systrar och den unge löjtnanten stående der nere och väntande på henne, fastän ännu på tämligen långt afstånd.

— Lisen! Ellen! — ropade hon nästan qväfd af sinnesrörelse, och när dessa ropade tillbaka: — Här Fanny! hvar har du varit? — tystnade plötsligt stegen bakom henne och hon hörde ljudet af en qväfd svordom, som dog bort emellan träden.

— Har du inte sett till ingenjören? — frågade Ellen, under det hon spanande såg sig omkring åt alla sidor, — jag kan inte begripa hvart han tog vägen!

— Nej, jag har inte sett någon! — svarade lilla frun med mödosamt tillkämpadt lugn, — han var ju med dig, och jag satte mig en stund uppe i skogen och hörde på fogelsången, och der höll jag på att glömma mig kvar.

— Han har väl gått någon ginväg tillbaka till värdshuset. — menade löjtnanten, som satte sig i gång förut med sin fästmö.

Ellen kom nu mycket stillfärdigt fram till Fanny och lade sin arm under hennes, hvarpå hon saktade stegen något, så att de förlofvade kommo ett stycke förut. Hon ämnade säga något, men såg hastigt på systemen och utbrast:

— Men så ditt hjerta bultar, Fanny? Jag känner det emot min arm! Har du blifvit rädd för något?

— Ja — svarade Fanny mödosamt, — det var ett djur som skrämde mig deruppe i skogen.

— Vet du Fanny — återtog Ellen efter en stund, i det hon sänkte rösten till en hviskning, — jag tycker inte als om ingenjören mera! Han är en oförskämd herre, och jag ska' säga åt mamma att hon inte tar emot honom vidare.

— Hur så? — frågade Fanny andlös, — hvad har han då gjort?

— Jo kan du tänka dig, att när vi blef ensamma på vägen, då när du stannade efter oss, så ville han kyssa mig, du!

— Nå? nå?

— Jo, jag gaf honom en örfil och sprang ifrån honom, och det var väl derfor han gick sin väg kan jag tro! — Jag skulle inte ha' sagt något om han friat först, men att komma så der!

— Om han också en gång skulle komma och fria till dig, Ellen, så lofva mig att du aldrig ger honom ja! Tro mig, det är en dålig människa, och han skulle aldrig kunna göra dig lycklig!

— Var du lugn! — svarade Ellen, — nu känner jag honom och det är inte värdt att han försöker.

Snart voro de framme vid bron som leder till värds-
huset. Ett litet stycke derifrån låg ångbåten och rökte
och just som de kommo midt på bron lade den ut på
väg till staden.

— Nej, ser du Fanny! — ropade Ellen halfhögt,
i det hon förvånad pekade ner på ångbåten, der en
herre akterut vände sig tvärt om, när han fick se dem,
— der är han, du! Han far till stan!

— Gud ske lof! — utbrast Fanny glad, — då
skall supén smaka så mycket bättre! Och vet du Ellen,
nu kan det vara nog med att roa sig häruppe — i mor-
gon bittida, far jag hem!

* * *

Och dervid blef det, trots alla majorskans och sy-
skonens försök att öfvertala henne till att stanna.

Lilla frun hade fått nog af Stockholm. Hon läng-
tade tillbaka till sin husliga lycka der nere på landet,
denna lycka som förut syntes henne så hvardaglig och
så prosaisk. När hon väl satt uppkrupen i ett hörn
af kupén och kände den friska morgonluften spela om-
kring sina bultande tinningar, och hörde stadens nyvak-
nade buller alt mera försvinna i fjärran, då drog hon
en djup suck af lättnad och tyckte att en hel centner-
tyngd lyftades från hennes unga bröst. Och ju närmare
hon nalkades det för ett par veckor sen så misskända
hemmet, desto lyckligare kände hon sig. Hon tänkte

på hur glad hennes Gustaf skulle bli när han fick henne åter förr än han hade väntat, och hur ömt hon skulle sluta sig intill honom när ingen falsk vän mera fans der, som kunde stifta ondt emellan dem båda.

Men hur skulle hon komma hem från stationen? Det blef nu hennes närmaste bekymmer. Det var visserligen bara en och en half fjerdingväg, men det vore ju en faslig väg att gå, och hur skulle hon få sakerna med sig? Jo, nu visste hon! Sakerna skulle hon lemna kvar hos stationsinspektorens, och sedan skulle hon gå hem, och om Gustaf vore ute på egorna så skulle hon öfverraska honom just derute. Nyodlingen låg ju åt stationen till — åh, hvad det skulle bli roligt.

I Södertelje kom ett ungt fruntimmer med en liten treårig flicka in i damkupén. Åh, hvad den unga qvinnan var vacker och hvad flickan var för ett sött barn! Hur hon tultade omkring i vagnen och hur hon rullade mellan dynorna af skakningen. Nu kom hon fram till Fanny och såg på henne med sina stora blåa ögon, och sedan hon sett på henne en stund, så log hon med små gropar i de runda kinderna och räckte fram sin lilla papperspåse med Teljekringlor, och gaf sig inte till freds förrän Fanny tagit sig en kringla. Och då måste hon lyfta upp den lilla och kyssa henne, så älsklig var hon. Och inom kort var hon i samtal med modern, som var på väg till Göteborg, för att sedan fara öfver till Amerika, der hon väntades af sin man, som rest förut för ett år sen och nu hade det så bra uppe i Chicago och hade skrivvit efter de sina och skickat dem respengar för att komma efter.

— Till Amerika! — utbrast Fanny, i det hon tryckte den unga qvinnans händer i sina, — det är ju en förfärligt lång resa! Är ni inte rädd att fara ensam med er lilla flicka?

— Rädd? — svarade den unga hustrun med ett gladt leende, — hur kan man vara rädd när man far emot det som är en kärast af allt? Rädd var jag när

han for, nu är jag bara glad och lycklig för hvart steg som för oss närmare till hvarandra!

När lilla frun kom till stationen, skiljdes de som gamla vänner, och den lilla flickan räckte sin mun att kyssa åt »vackra moster» som hon kallade henne. Så ville stationsinspektorn ovilkorligen skaffa lilla frun skjuts till hemmet, men hon envisades och skulle ovilkorligen gå — och så fick det då blifva dervid.

Det var en herrlig sommardag, himlen låg så klar och blå öfver den grönskande jorden och lärkorna jublade öfver fälten, fast det var långt efter midsommar, och här och der hördes ännu en sensångare till gök som gol i skogshultet invid vägen. Lilla frun skyndade framåt med raska steg, och snart var hon inne på egen mark, och såg de stora vackra åkerfälten med sina vajande ax och de rika ängarne med sina mångfärgade blomstertäcken. Aldrig hade de varit så vackra, aldrig hade hon förr känt sig lyftad af en sådan helgdagsfrid som den som nu låg utbredd öfver naturen.

Men se der, innanför den nya gärdesgården, på den nyupptagna åkern der vårsåden står så frodig och tät, hvem är det väl som står der på renen invid stättan, med ryggen utåt landsvägen ock talar med rättaren? Jo, det är han, det är hennes Gustaf, som inte har en aning om att hon är honom så nära.

Och med några steg är hon framme vid stättan, nu stiger hon upp på den, nu ropar hon mycket sakta: »Gustaf! titt ut!» Och nu vänder han sig om med ett utrop af förvåning och glädje, med ett språng är han framme vid stättan och nu lyfter han ned henne i sina armar och hon slår sina händer om hans hals och skrattar och gråter ömsom, medan han gång på gång kysser hennes panna, kinder, mun; kysser henne så varmt och så innerligt som han kanske aldrig gjort sedan den första dagen han införde henne i deras gemensamma hem.

Och sedan springer han, med sin kära börda på armarne, som en lycklig tok från arbete och folk och vårsäd och altsammans, under det att rättaren vänder sig om till de gapande drängarne, och säger med ett bredt, godmodigt leende, som lyser upp hela hans ansigte:

— Nu är lilla frun hemma, Gud ske lof!

Ett Slägtmöte.

Badortsminne från Vestkusten.

1.

På flustret utanför societetssalongen vid en af våra mera bemärkta vestra badorter, som ligger inkilad lik en liten grönskande oasis emellan rödgråa, nakna klippor och hvitskummiga, mörkgröna Kattegatsvågor, hvilka än med stormande vrede spola de slätslipade hållarne, än i stilla höjning och sänkning squalpa mot kisselstenarne och de rutnande tångmassorna vid stranden, sutto en eftermiddag i Augusti månad för några år sedan tre sins emellan mycket olika personer och drucko sitt kaffe. Klockan var omkring 5 på eftermiddagen, och det var soligt och varmt i luften, fastän det blåste en tämligen stark vestan, som rörde upp hvittoppiga vågor på den rätt vidsträckta fjärden framför dem; men som societets- huset låg skyddadt för sjöviden af en hög bergknalle, på hvars högsta krön lotsutkiken var belägen, så märktes derinne på flustret ick; särdeles mycket af den friska blåsten, som med sin fuktiga, varmångiga salta böljade in i breda drag från det utanför brusande Kattegat.

Den gaf nätt och jemnt så mycken svalka att man inte behöfde direkt qväfvas, förklarade badläkaren på platsen, den ene af de tre kaffedrickarne, hvilken af princip vände ryggen åt ett närstående bord, der gymnastikföreståndaren på badorten hade tagit plats, och

derifrån han emellanåt kastade mördande blickar i ryggen på doktorn. Denne var en liten, temligen ung man, med ett slätraktadt, intetsägande och glattslipadt ansigte, samt ett förbindligt och undfallande sätt, som likväl hade ett visst anspråk på att vara sjelfmedvetet och värdigt. Klädseln var elegant och nästan snobbig, särskildt genom närvaron af en liten kort, mörkviolett sametsrock med breda uppslag af kulört siden, en mycket urfläkt hvit väst och en liten rund, brun hatt af något lättare tyg, som satt kokett på sned på hans väl friserade och pomaderade hufvud, der han halfåg, beqvämt tillbakalutad i stolen och långsamt och med djup känarmin sög röken ur en halfåtgången cigarr, som såg ut att kosta minst 20 kronor hundradet.

De tvenne andra personerna voro ett par sinsemellan betydligt olika figurer af obestämbär ålder, ehuru man likväl tydligt kunde se att båda hade lemnat de första åren af fyrtioalet bakom sig. Den som såg äldst ut af dem båda, ehuru han ögonskenligen uppbjöd alla toalettens hemliga hjälpmedel för att dölja det, såg också ut för att vara eller hafva varit militär.

Han hade ett långlagdt, slappt, temligen rödfnasigt ansigte, omgifvet af ett halfjust, tunnstripigt hår, och med ett par stora, nästan svarta mustascher öfver en mun med starkt nedåt dragna mungipor. Ett pipskäg af samma färg som mustascherna stod rätt ut ifrån hakan, som nedåt halsen vidgade ut sig till två bastanta undervåningar, af hvilka den nedersta sköt betydligt ut under den öfre, hvilket gaf hela hufvudet en stark likhet med ett af dessa stora, öfvermogna franska päron, hvilka kallas »cuisse madame», samt utgöra gurmandernas förtjusning. Ifrågavarande päron såg ut att vara serveradt på tvenne rödflammiga majolikafat, af hvilket det ena var stäldt inuti det andra. Mannen hade dessutom i besagda ansigte ett par stora, jolmiga, blå ögon, som sågo betydligt urvattnade ut, der de stirrade ut i den tomma rymden, som om de varit på upptäcktsfärd

efter någon främmande verld den de voro innerligt liknöjda om att få tag uti. De slappa ögonlocken föllo till hälften ned öfver de utstående ögongloberna, för att efter upprepade, mer och mindre långvariga, spasmodiska ryckningar höja sig igen, fastän nästan alltid i otakt och så att det ena stod på halfspänn, när det andra var antingen aldeles uppdraget eller också komplett nedfallet som locket öfver en tom bytta. Denna egendommiga ögonlocksexercis gaf mannen vid hastigt påseende ett uttryck af för detta slughet eller illmarighet, — men lät man icke lura sig af skenet, utan såg närmare på honom, så märkte man i stället att det var den mest omaskerade idiotism som med en frimodighet, värd ett bättre innehåll, uttalade sig i den stirrande blicken och de slappa, hängande dragen.

Och dock kunde en skarp observator hafva upptäckt spår af försvunnen manlig skönhet i detta ganska märkvärdiga ansigte. Man kunde godt tänka sig att när huden ännu spände sig oskrynkad och elastisk öfver de nu temligen synbara kindknotorna, och att när ögonlocken i en skäligen aflägsen forntid hyllat en mera utvecklade likställighetsteori, samt när ögat haft, om icke några särdeles upphöjda känslor, dock åtminstone några upplågande, liffiga begär att sqvallra om, så skulle den nu så karrikaturmässiga företeelsen mycket väl kunnat passera för en vacker karl, och kanske varit farlig nog för vissa medlemmar af det kön som man förr i verlden kallade det täcka, men som nu allt mera börjar äflas att i stället förtjena tillnamnet: det starka. Man antog nämligen också att den tiden hade kanske bröstet varit lika framstående som nu den rundade magen, och att det nu allt mera raknade håret hade krusat sig öfver den visserligen betydligt smala, men i stället så mycket högre pannan, på hvilkens nedre del ett par uppdragna smala ögonbryn talade om en förvåning som aldrig hade yttre orsak eller inneboende lust att lägga sig, utan alltid stod der som ett gapande frågetecken.

Den tredje af de kaffedrickande personerna, var en rak, mörk och bleklad, mycket siratlig och mycket värdig personlighet, med kortklippt, stråft hår, som stod på ända på hufvudet liksom borstknippena i en styf hårborste, och med ett par likaledes kortklippta, starkt gråsprängda polissonger som gingo framåt mungiporna, liksom tvenne skiljovägar emellan öfre och nedre delen af ansigtet. Den tunnläppiga munnen var bred och energiskt tillknipen, så att man knappast såg annat än en lång, blekröd strimma, som man i brådskan mycket väl kunde tro vara en fortsättning af polissongerna, fast af något olika färg. I bland fick man likväl något säkrare korn på underläppen, som sköt fram något längre än den öfre, i synnerhet när dess egare hört någon medmänniska säga en dumhet, eller när han ansåg sig sjelf hafva sagt något qvickt och träffande — tvenne saker som merändels plögade inträffa lika ofta. Ögonen voro små och skarpa, och genom sin mörkbruna färg och runda form liknade de på ett nästan förvillande sätt ett par pepparkorn som gnistrade helt svarta i det marmorbleka ansigtet. De buskiga ögonbrynen gingo nästan ihop, och från platsen der de möttes, sträckte sig en djup och bred fåra lodrätt uppåt pannan, på hvars halfva höjd den delade sig i två horisontala rynkor, hvilka fortlöpte djupa och bestämda ända fram till tinningarne, der de utmynnade i en fördjupning på hvardera sidan. Mannens långa och magra hals var nästan tjudrad uti en hvit halsduk med den mest oklanderliga och matematiskt noggranna knut, ofvanför hvilken ett par spetsiga kragsnibbar stucko upp, i det de förgäfves sökte att komma åt och såga sönder de stora och utstående öronen; ett attentat som omöjliggjordes af halsens ovanliga längd. I förargelsen deröfver nöjde de sig i stället med att klämma till om käkarne på mannen, hvilken derigenom nästan fick utseende af en upphängd missdådare, eller en af dessa förra, råare tiders förfalskare, dem man brukade ställa i halsjern till allmän åskådning

och till massornas uppbyggelse, i stället för att man nu, tack vare den stigande humaniteten, låter dem få tid och lägenhet att, försedda med en god reskassa, samlad på goda vänners bekostnad och i alsköns mak, begifva sig af till Amerika, för att der njuta frukten af sina lyckade ansträngningar i att härma stilar.

Kaffebordets tredje man var likväl icke på minsta vis någon missdådare, utan tvärtom ett hederligt, väl upptorkadt och omsorgsfullt beredt, äkta byråkratiskt kansliråd i ett af statsdepartementen, som hvarje sommar under sin sex veckors semester plägade fara ner till vestkusten för att bada och fiska hvitling, torsk och kolja, samt insupa så pass mycket frisk luft i sina lungor att han sedan vintern ut kunde lefva på den, både i embetsrummet, i hemmet och på Sällskapet, der han brukade spela wira med två andra embetsmän i det rummet der man inte rökte. Han hette Brandt, var inkarnerad och orubblig ungtkarl, och känd och omtalad för sin skarpa tunga, sin omutliga rättrådighet och sin oböjliga konservatism, som ibland, i synnerhet när rheumatismen satte åt honom om vintrarne, gick så långt att han, under det han läste kammardebatterna, lifligt önskade de fyra stånden tillbaka, och det till på köpet aldeles oförändrade, på det att inte den fördömda parlamentarismen skulle få komma och vända upp och ner på ställningar och förhållanden i landet, något som han högeligen fruktade, och som han i mörka stunder spådde skulle kunna ske hvilken dag som helst.

För öfrigt var han frenetisk norskhatare och hade af ren patriotism tagit en hel bunke med aktier i alla de tidningsföretag, som tillkommit för att hålla den svenska äran så ren och obesmittad som möjligt; ett nit som man i synnerhet och med förkärlek lade i dagen genom att ständigt och jemt käxa på att man borde göra en sak, som lyckligtvis allt mer och mer börjar blifva så osvensk som möjligt, nämligen att lägga

sig i andras affärer, när man har fullt upp att syssla med sina egna.

Kanslirådet och kaptten Sybell, så hette den andre af de kaffedrickande, voro nästan dagligen tillsammans, icke just egentligen af någon utpräglad sympati, men därför att de voro så olika hvarandra till lynne och karaktärer, som det gerna kan vara möjligt här i verlden. Kapttenen var en gammal rucklare och kvinnojägare, som på dessa sina båda förherrskande böjelser hade slösat bort ett par förmögenheter dem han ärftt och vissa kroppss- och sjäsegenskaper, som man egentligen har ganska svårt att vara af med här i verlden. Bland annat var det mycket illa bestält med hans fortkomstledamöter och med hans minne; han satt därför också helst, och kunde aldrig berätta en historia till slut, innan han hade glömt början. Nu höll han på och åt upp den tredje förmögenheten, som en gammal faster lemnat efter sig åt honom, och som kanslirådet var en mycket stor ekonom, hvilket icke als hindrade honom från att vilja äta godt, och som han dessutom tyckte mycket om att öfva sin skarpa tunga, i synnerhet på personer, som inte kunde ge' honom lika godt igen, så hade han als ingenting emot att sällskapa med kapttenen, hvilken dessutom hade det företrädet framför många andra, att han kände en massa folk, och därför på sätt och vis var ett lefvande lexikon, fastän han aldrig kunde läsa utantill i sina egna folianter.

Doktorn höll sig också gerna till de båda äldre ungarlarna, ty dels inbringade det honom åtskilliga fina middagar, för hvilka han var svag nog, trots sin relativa ungdom, dels tyckte han att det förlånade honom ett visst anseende att umgås förtroligt med ett par personer, hvilkas ålder och samhällsställning voro så mycket öfver hans egna.

— Jaha! — hvad var det vi talte om nu igen? — utropade helt plötsligt och oväntadt kaptten Sybell, sedan de sutit tysta en stund, i det han flyttade sin

stirrande blick från kaffekoppen och öfver till doktorsn dagliga ansigte, — var det inte —? Nej, det var det inte, det var om — om — vänta litet! — det var om — Hör nu doktor! jag begriper inte att jag fått så dåligt minne, sedan jag började bada, — hvad kan det komma sig utaf?

— Det kommer af vattnet! — svarade doktorn med ett älskvärdt leende, i det han slog af askan från sin cigarr på fatet till kaffekoppen, — det bevisar bara helt enkelt att baden göra verkan! Alla åkommer förvärras i början af en badsejour, för att sedan försvinna så mycket raskare.

— Ja, men jag har aldrig hatt dåligt minne! — försäkrade kaptenen i det han slog upp det högra ögonlocket och fälde ned det venstra, — tvärtom! Jag har alltid haft ett riktigt hästminne i mina dar!

— Och ändå har han bara varit infanterist, — inföll kanslirådet torrt, — så det har då inte kunnat smitta.

— Förbannadt bra! — skrattade doktorn artigt.

— Ja — jaha! — upprepade kaptenen mekaniskt, — mycket qvickt! — Men hör du Brandt! — fortfor han i det han fälde högra ögonlocket på halfspänn och slog upp det venstra, — jag skall säga dig en sak, jag tål inte — —

— Du tål kanske inte vid vattnet, eller också är luften för stark! — inföll kanslirådet och smuttade ur sin kaffekopp.

— Jo bevars, jag tål hvad som helst i den vägen, men jag tål inte att man säger mig satirer om min metier, för jag skall säga dig att när jag var på Kronobergarne — —

— Ja, då bodde du i Vexjö, inföll Brandt la-koniskt.

— Jaha, ja — — en förbannad håla! — försäkrade Sybell med begge ögonlocken uppspärrade som om han sett ett spöke, — en sakramenskad håla, det måtte jag säga! Hade der inte funnits ett par vackra flickor, så hade jag bestämdt leds ihjäl, och det fast vi spelade

wira hos biskopen tre gånger i veckan, — det var gubben Heurlin, — och det var en karl som kunde sin wira perfekt, ska' herrarne tro! — Åh, såna gaskar han gjorde, och hur han vinglade sju sen! — Det var han som en gång gaskade på tre knektar och gick hem på affären — ja, det var en satans karl! — sådana biskopar får man titta efter nu för tiden!

— Ja, — inföll Brandt lika torrt som förut, — nu gaskar de på bara äss och kungar och gå inte hem ändå!

— Jo, de gå hem och lägga sig! — sade doktorn, som också ville dra sitt strå till stacken, i fråga om qvickheterna.

— Jaha — ja — apropos det! — utbrast kaptenen, och blinkade skiftesvis med ett ögonlock i sender, — hvad skulle herrarne säga om ett litet glas punsch på kaffet? Bara för att befordra matsmältningen — ty inte sant, doktor — punsch befordrar matsmältningen, är det inte så?

— Åhjo, det är inte utan! — förklarade den medgörlige doktorn, som gerna drack sin lilla halfbutelj på eftermiddagen. — i synnerhet då den inte är för söt! För ser herrarne, sockret — —

— Ja, är det verkligen sant att man blir fet af det? — frågade kaptenen och blundade nu, för ombyte skull, med begge ögonlocken på en gång. — Då är det väl därför som Brandt är så mager, för han dricker aldrig punsch! Men hör nu doktor, har det inte kommit några nya badgäster sen i går?

— Åh! sådana komma hvar dag! — svarade doktorn med blaseradt uttryck, i det han satte på sig en liten prydnadspincenez, — vi bli aldeles öfverlupna till slut. Det är som min vän gymnastikprofessorn brukar säga: »det är massage nog att armbåga sig fram här ute om qvällarne, och därför har jag inga patienter!»

— Åh, nog tycker jag att herrarne borde kunna rymmas! — utbrast kanslirådet, i det han rätade ut sin långa hals ändå mera, — värre är det med dem

som kommit hit att fånga gullfoglar, de äro slagna ur brädet af den der sjöofficeren som kom hit för fjorton dar sen, och som alla de unga damerna är galna i.

— Ja — jaha — — jåså — ja det är sant, han är vid flottan, den der löjtnant — hvad var det han hette nu igen? Var det inte någonting på ek? — gäspade kaptenen i det han sträckte sig bakut i stolen, — nej på gran eller — — ja — något trä var det, det tycker jag bestämdt jag vill minnas, var det inte så, du Brandt?

— Åhjo, inte långt ifrån, — han heter Stål, om jag inte misstar mig, — svarade denne ironiskt.

— Ja, Stål heter han, — bekräftade doktorn.

— Jaha, ja mycket rätt, ja! — återtog kaptenen i det han med mycket besvär lade det venstra benet öfver det högra, medan han på samma gång höll det motsvarande ögonlocket högre än det andra, — Stål heter han — jag begriper inte hvad jag fick trät ifrån —

— Jag undrar om du inte tog dig i håret, — interfolierade Brandt, i det han borrade sina båda svarta pepparkorn i doktors klotrunda fysionomi, — och så uppstod det någon idéassociation, och så — —

— Garson! — skrek i detsamma kapten Sybell, som fick se en af upppassarne komma i dörren ut till flustret, — tag hit en half punsch och tre glas — —

— Nej tack, — sade Brandt hastigt, — låt mig få en cognac.

— Ja det är sant — — du dricker inte punsch, — ja, tag då hit en half punsch och en cognac, men det skall vara ouppdragen flaska och sju stjernor — någon annan duger inte — —

— Vi ha' inte med flera än fem, — svarade upppassaren bugande.

— Nå ja, tag hit *den* då! Aldrig har ni någonting heller! — — — men låt det gå raskt! — Hör nu Brandt, hvad var det du sade om håret?

— Jag? — jag har inte talt om något hår!

— Jaså, jag tyckte — — ja, se det är som doktorn säger, det är baden — — jaså, så att det var Stål han hette — — han har ju blifvit alla damernas afgud, den der snobben, ända sen han drog upp den der fiskarungen som föll i sjön nere vid hamnen här-om dan.

— Åhja, men det var ju också raskt gjort af honom, — sade doktorn, med en ton som om han hade velat bli motsagd.

— Raskt? — återtog kaptenen föraktligt, i det han åter spärrade upp båda ögonlocken, — hvad fan är det för konst för en sjöman? Då skulle herrarne sett mig i mina unga dar! Jag drog en gång upp ett helt korpralskap beväringar, som hade gått ner sig under badning — förbanna mig gjorde jag inte det! Jag drog upp hela subberten i en handvändning!

— På en gång? — frågade kanslirådet försåtligt.

— Ja — jaha — naturligtvis! På en gång, ja! det var klart, det! — försäkrade kaptenen oförskräckt, — annars hade de sista kunnat drunkna, innan de kommit upp. — Se der kommer punschen! — Drag upp konjacksbuteljen, garsong, och så kanske doktorn skulle vilja slå i punschen — medan jag betalar — — se der garsong! — tack herr doktor! — Ja, mjuka tjenare, det är väl så godt att vi smutta litet med detsamma — hör nu, hvad säger doktorn — skulle vi inte kunna — hm! — när man så här ungås hvar dag — —

— Tackar ödmjukast, men då får jag väl säga farbror — —?

— Åh drag du åt —! — farbror! — Nej jag tackar så mycket! Det farbrödrar sig inte — — så lastgammal är jag inte — — skål bror! — Nu ta' vi den i botten och så ett handslag — — — kanslirådet står fadder — — skål Brandt, ska' du inte ta' din konjak nu?

— Jo, kanske det! — svarade kanslirådet, i det han långsamt och metodiskt slog i sitt glas, klingade med de båda nya bröderna, bet af konjacken, smackade pröfvande med tungan, och drack ur den i det han tilllade: — den der var inte så illa! Måtte vara mindre svafvelsyra än vanligt!

— Tag dig en till, då! — inföll kaptenen i nedlåtande wohthäterton, — men hvad var det vi talade om nu igen! — Var det inte om —? Nej, det var det inte — joho, nu mins jag — det var om — —

— Om det der korpralskapet som du drog upp på en gång! — infogade Brandt med kittlig ton, men med den mest oskyldiga min i världen.

— Ja, hur gick det till? — frågade doktorn som blifvit djerfvare genom brorskålen, — det skulle jag gerna vilja veta.

— Hur det gick till? — mumlade kaptenen i det han klippte två gånger i otakt med hvardera ögonlocket, — kors, det var helt enkelt, jag tog fatt i den första beväringen, — han som var närmast land, och så höll han den andra i hand och den andra den tredje — och så hela vägen, och på det sättet fick jag upp hela kodiljen! Men det var inte det vi talte om, utan det var om — — åh, charmant, charmant! — afbröt han i detsamma sig sjelf, i det han lyssnade till tonerna af ett piano, som hastigt bröto ut genom de öppna fönstren på societetssalongen, — det är Tiggargstudenten, är det inte?

— Jo, jag tror väl! — svarade doktorn med kånaremin, — det är bestämdt fröken Hjorth som spelar! Det hörs på anslaget!

— Ja, såvida det inte är lilla spanskan! — utbrast kaptenen i det han spärrade upp ena ögat och blinkade med det andra, — har ni sett på henne, mina herrar? Åh, magnifik! En sådan växt, och sådana armar — — har ni sett på hennes armar — avec la petite fessette! — och så de svarta ögonbrynen och

ögonhåren till det blonda håret — ja, hon är, förbanna mig, förtjusande!

— Jag tycker att hon är för liten! — inföll kanslirådet, — och så tycks hon ha' anlag för att bli fet, och feta fruntimmer är det värsta jag vet!

— Det är väl därför att du sjelf är mager som en skrika! — återtog kaptenen, i det han stampade takt till musiken med ena foten och gungade med den andra, — men litet embonpoint skadar inte als, det är åtminstone min erfarenhet! Men hör du doktor! hur var det, är inte fadern bildhuggare eller författare, eller — —

— Nej, han är målare, född svensk och har i många år varit bosatt i Sevilla eller Granada, tror jag! Han är gift med en spanska, och är nu här andra sommaren för att söka få bot för en lamhet som han troligen ådragit sig genom klimatbytet.

— Ja, det der Spanien, det är ett gudomligt land, — utbrast kaptenen med ett visst patos, som på ett högst komiskt sätt kontrasterade med hans utlevade utseende, — ett herrligt land! — men ett förbannadt obehagligt klimat har det — — — jäså! i Sevilla — — ja! der har jag inte varit, fast jag tillbringat en hel vinter i Madrid, — men jag tycker bestämt att jag har haft någon bekant som bott i Sevilla — — någon gammal bekant — — —

— Du menar väl Barberaren i Sevilla? — frågade kanslirådet.

— Hör du Brandt! — utbrast kaptenen tämligen hetsigt, — jag skall säga dig en sak: jag tål inte — —

— Tål du inte Rossini? — frågade Brandt helt torrt, — och jag som tycker så mycket om just den musiken, — — hör du inte, det är Rosinas aria!

— Ja, jaha — — ja minsann är det inte! — jag tänkte att du ville drifva med mig!

— Drifva med *dig!* — Det kan aldrig komma i fråga! — försäkrade kanslirådet ironiskt, — det aktar jag mig för!

— Jaja, det är bäst också! — För jag ska' säga dig, att jag är en mycket urban, mycket facil människa, men, — åh! en sådan musik! — — men ser du — jag säger som Rosina, — och derpå började han gnola med fadd och skrällande stämma:

»Men om man re—e—e—tar mej
Om man förre—e—e—tar mej
Blir jag en dra—a—a—a—ke lik — —»

— Usch då! — utbrast Brandt, i det han slog i en konjak till åt sig — det var obehagligt! —

— Jo jo! — skrattade kaptenen, synbarligen smickrad af den effekt han gjorde på sin torre kamrat, — det är inte endast damerna jag varit farlig för i mina dar, — jag har delat ut åtskilliga skråmor både här och der, såväl i Frankrike, som i Spanien och Italien! — Jaja, bror doktor, jag har varit en satans karl, ska' jag säga — — både för karlar och fruntimmer, och om jag ville tala om — — men jag har aldrig varit indiskret, — jag tål inte skryt för min död! — Jaså, så fadern är spanjor och modern är svenska? — jaha, ja, det blir en prägtig ras utaf — —

— Nej, modern är spanska och fadern är svensk! — rättade doktorn, i det han såg på sitt ur.

— Jaså, jaha — ja, det är ändå bättre! — återtog kaptenen i det han försökte att se mycket djupsinnig ut, — det gör rasen ändå finare. Hvad är det han heter nu igen, den ger bildhuggaren?

— Målaren, menar du väl? — inföll kanslirådet.

— Nåja, målare eller bildhuggare, det kan just komma på ett ut — — det är samma elände altsammans, såvida de inte bli professorer vid akademien, då kan det något vara.

— Ja, men denne är professor vid akademien i Madrid, och han lär till och med ha' varit lärare åt ett par af infantinnorna, — upplyste doktorn viktigt, i det han tömde sitt glas, och ånyo såg på sitt ur.

— Jaså, det var en annan sak! — utbrast kaptenen genast, så pass intresserad som han kunde bli, — då måtte det vara en mycket skicklig karl! Hvad var det han heter nu igen?

— Han heter professor Varner, — svarade doktorn, — men nu får jag lof att bryta det här angenäma laget — — jag har en patient som måste massageras hvar eftermiddag, och — —

— Först ska' vi ha' en liten utdelning, min nye bror! — ropade kaptenen, i det han slog i glaset, — jaså han heter Varner? — Hm! det namnet låter just inte svenskt —

— Han har antagligen bytt om namn sedan han bosatte sig utrikes, — förmodade doktorn, — det är ju någonting så vanligt! —

— Ja visst! — inföll kanslirådet, — det är ingenting som hindrar att han hette Anderson eller Lundqvist, när han var hemma. Jag träffade härom året ute i Berlin en fabrikör som hette Lilienstein, och när jag såg närmare på honom så var det en gammal Stockholmare, som varit inskrifven i posten och som hette Olson den tiden.

— Jaja, jaha — — jaså, han heter Varner? — utbrast kaptenen i det han stirrade med begge ögonen vidöppna, — hm! jag hade en bekant för många år sen, som hette Verner — och som också var någon sorts artist — men han var gift med en svenska — en charmant människa för resten, som var ifrån Karlshamn, tror jag — eller fan vet om hon inte var från Jönköping — — eller Karlstad — ja, det mins jag nu inte, men hvad jag mins var att hon var magnifik, och liflig och glad, och med en hals och ett par armar — — åh, sådana armar! —

— Hade hon också »la petite fossette»? — frågade kanslirådet.

— Om hon hade? Åh, hon hade två på hvar arm — en nere vid handlofven, och en vid armbågen — och så var hon brunett — — jag var den tiden på Kronobergarne, och jag kommer ihog en bal nere i Vexjötrakten — förbanna mig höll inte jag på att få mig tre dueller på halsen för hennes skull — —

— Du måste ha' varit en riktig Don Juan, min kära bror! — skrattade doktorn artigt, i det han kringade med honom och derpå reste sig upp för att gå.

— Om jag varit? — Jaja, jag säger ingenting, jag — skryt är det värsta jag vet — men det vet jag, att — — seså! sitt ner nu! det är väl inte så förbaskadt brådtom heller —

— Jo, min massagepatient väntar!

— Han är väl inte missnöjd med att vänta litet tänker jag! — Ni massörer äro så satans hårdhändta — — jag kommer mycket väl ihog att den der Verner var ett nöt, en svartsjuk baddare, som sannerligen inte förtjenade att ha' en så söt liten fru — — men hör nu, apropos massage — — jag undrar om inte jag också borde ha' litet massage för — för —

— För ditt dåliga minne, kanske? — inföll Brandt.

— Nej, jag tänker nu egentligen på mina nerver — — och så är det inte utan att jag har litet rheumatism — jaja, mycket litet, förstås, men i alla fall —

— I alla fall kunna vi ju försöka! — sade doktorn, som inte hade något emot att få en ny patient, — och om du vill, så kan jag ju komma upp i morgon bitti — —

— Ja, gör det — — men i alla händelser träffas vi ju i qväll — — det blir ju dans, är det inte så? — Eller var det utfärd på sjön med musik och kulörta lyktor — — något var det — — och jag tänkte fråga om vi inte skulle äta en liten enkel supé tillsammans?

— Jo tack! — svarade doktorn hastigt, men fortfor i annan ton, i det han såg neråt promenaden nedanför flustret, — men se der ha' vi ju vår spansk-svenska professor som är ute och motionerar sig i sin korgvagn. Jag får lof att höra hur det är med honom!

Och dermed vinkade han ett lätt farväl med handen och skyndade ner till promenaden, i det han i förbigående med djupa bugningar och de mest förbindliga smålöjen helsade på några damer som gingo fram och tillbaka mellan societetsalongens öppna dörrar och den ned till promenaden ledande trappan.

2.

Den vanliga siestan var nu slut, och det började blifva lifligt både på flustret och på promenaden der nedanför. Det egentliga badortslifvet med sin kurtis, sitt kallprat, sina mönstringar af nästans toaletter och svagheter, förmögenhetsvilkor och relationer, yttre och inre varelse, började helt sakta röra sig liksom en återvändande flod, för att slutligen i djupa och grumliga vågor skölja öfver den ström der det nyss förut var folktomt och tyst som på en småstadsgata en söndagsförmiddag. De som redan varit på platsen någon tid, slogo sig ihop i större och mindre kottierier, de nykomna iakttog ännu en afvaktande hållning och sågo sig spörjande och försigtigt omkring, liksom om de ville riktigt pröfva hur de skulle göra de första inviterna till en blifvande bekantskap. Några välfödda Göteborgsfruar gingo i en lång rad, stela och högtidliga vägen framåt ner till ångbåtsbryggan, der de ämnade afvakta sina af färströtta herrar och män som skulle komma med ångbåten så der vid sextiden, för att sedan på ett fashionabelt vis skaka kontorsdammet af sig vid en wira eller ett parti preferans, och medan fruarne väntade, talade de naturligtvis om sina hushåll, sin matlagning och sina

pigor. De vackra, eleganta döttrarne gingo sedesamt och ordentligt efter sina respektive mammor som väluppfostrade kycklingar eller gåsungar efter de skrockande hönorna eller de kacklande gässen, och i allmänhet tycktes de icke hafva särdeles mycket att säga hvarandra, så vida de inte händelsevis mötte en större eller mindre klunga af ungherrar, hvilka med enkel-tjusaren i ögat eller dubbelkniparen på näsan synade dem på ett skäligen närgånget sätt. Då blef det med ens lif i de halfengelska marmorstoderna, och ifriga hviskningar och små halfqvädda skratt utbyttes mellan de väluppfostrade och med halfnedslagna ögon framtrip-pande skönheter. Här och der syntes en grupp som på ett slående sätt stack af mot den prudentliga stelheten hos innevånarne i rikets andra stad; än en elegant ung dam, uppvaktad af tre eller fyra herrar, som under högljudda skratt och lifligt samtal banade sig väg genom mängden, lika ogenerade som om de varit för sig sjelfva i en tom salong, och lika litet frågande efter de missnöjda och förvånade blickarne hos de tysta vestkustdamerna, som de frågade efter den gamle, gikt-brutne äkta mannen hvilken lunkade efter, stadd i samtal med någon gammal vän, som var lika full af gikt som han sjelf, och som tackade sin gud att han inte hade någon ung, förtjusande fru, upptagen af inte mindre än fyra löjtnanter på en gång. Än åter var det någon hederlig, trots de dåliga konjunkturerna, välfödd landtbrukare eller brukspatron som med sin glada och andtrutna hustru under armen, och ett par halfvuxna pojkar i hälarne, styrde kurs rakt upp mot trappan, i det han med stentorsstämma underrättade sin hustru om »att nu snart skulle en toddy smaka förbannadt bra, och att hon mycket väl kunde behöfva en kopp te och pojkarne litet saft och vatten efter den långa seglatsen som de gjort på eftermiddagen». Aldeles för sig sjelfva inbegripna i ett djupsinnigt och alvarligt politiskt samtal, såg man en af de skånska magnaterna och en fram-

stående riksdagsman från hufvudstaden, med händerna på ryggen långsamt tränga sig fram genom hopen, tills de litet längre fram träffade på ett af statsråden, som sällade sig till dem och följde med, vägen framåt, medan de afhandlade utsigterna för eller mot den europeiska freden, och dryftade frågan om hvilken som vid nästa riksdag skulle bli den segrande, frihandeln eller protektionismen. Magnaten var stark tullskyddsvän, riksdagsmannen frihandlare och statsrådet iakttog en diplomatisk försigtighet, för att intä på något sätt compromettera regeringen.

Midt ibland alla dessa olika människor, och alla dessa skiljaktiga intressen, såg man en ensam ung man i sjöofficersuniform, helt sorglöst vandra framåt med cigarren i munnen. Han hade als icke något ovanligt, hvarken vackert eller utmärkande i sitt yttre, men hans sätt var raskt och hurtigt, gången litet vårdslös och vaggande som vanligtvis hos sjömannen, och den smidiga, tämligen kortväxta figuren uppbar på ett ledigt och obeväradt sätt den trefliga uniformen, som visserligen nu blifvit något stelare än förut, men dock är tillräckligt klädsam för att fördelaktigt skilja sig ifrån landmilitärens. Den unge mannen var blond, och såg sig omkring med ett par stora, muntra och frimodiga blå ögon, dem han spanande riktade än hit, än dit på de promenerande, liksom om han sökte någon eller något. De unga damerna som han mötte, kastade nog ganska många, als icke likgiltiga blickar åt den sida der han gick, men dem tog han icke åt sig med någon särdeles ifver. Ibland hälsade han artigt men lugnt på några af dem som han kände; men för det mesta gick han sin väg framåt som om han, i enlighet med sitt yrke, varit rädd för att förlora något af vinden om han lagt bi och pratat en stund med andra bekanta seglare som han mötte.

Men just då kom den af doktorn nyss omtalade korgvagnen, framskjuten mycket långsamt af en bad-

betjent, som helt mekaniskt skötte sitt åliggande, aldeles som om det inte angått honom det ringaste. Inuti vagnen satt en nästan hvithårig man med ett ovanligt ungt ansigte, fastän det var mycket blekt och såg af-tärdt ut, antingen af sjukdom eller af själsstrider, eller kanske också af begge delarne tillsammans. Ett ymnigt skägg, mörkare än håret, omgaf nedre delen af hans långlagda och starkt markerade ansigte, åt hvilket ett par bruna, lifliga ögon gaf ett uttryck af skärpa och öfverlägsenhet, som på ett egendomligt sätt kontrasterade med den slappa ställningen, och den hjälplösa orörlighet hvarmed han lät fortskaffa sig af sin lejde hjälpare. Han tycktes vara af särdeles reslig växt, och hans drägt var ytterst vårdad, ja, man skulle nästan kunna säga, ovanligt kokett och anspråksfull för en stackars sjukling. En bredskyggig, mörkbrun hatt betäckte det krusiga gråhvita håret och kastade en djup skugga öfver de lifliga ögonen och de buskiga ögonbrynen; en vit silkeshalsduk med långa, hängande snibbar var med vårdslös elegans knuten om hans bruna och muskulösa hals, och en ända upp till halsen igenknäppt, mörkblå, vid rock med sammetskrage och breda sammetsuppslag nere vid händerna, samt med ett gult och rödt ordensband i knapphållet, fulländade drägten, det vill säga det synliga af den, ty öfver de orörliga benen var kastad en rutig pläd hvars fransar på begge sidor hängde utanför vagnen.

Det blef en egendomlig rörelse bland mängden, der sjukvagnen långsamt rullades fram. Man drog sig åt sidan med en märkbar blandning af nyfikenhet och vördnad; en och annan hälsade, de flesta nöjde sig med att se likgiltiga ut så länge korgvagnen rullade förbi, och att sedan taga sin skada igen genom att hastigt vända sig om, se efter den och ifrigt hviska till sina grannar. Bakom vagnen slöt sig emellertid folkströmmen åter tillsamman för att efter några ögonblick ånyo öppna sig för tvenne damer, af hvilka den äldre var

ovanligt liten och ovanligt korpulent, och nästan rullade sig fram i sin eleganta, frasande sidenkostym, med ett väldigt släp som sopade upp vägens dam goda tre alnar bakom henne. Den yngre deremot var något större, och framför alt mycket smidigare. Lika tungt som den gamla bogserade sig fram under ganska märkbara stöndanen, lika lätt sväfvade den unga på ett par de vackraste små högvristade fötter fram öfver den skäligen knaggliga vägen, och under den bredskyggiga halmhatten lyste fram ett anlete af sällsynt fägring. Det var egentligen den ovanliga blandningen af nordisk och sydländsk form och färg, som gjorde det så egendomligt och tilldragande. Det blonda, i varm gullfärg skiftande håret, kontrasterade på ett bedårande sätt med de mörka ögonbrynen och de långa mörka ögonhåren, under hvilka ett par stora, drömmande ögon af äkta nordiskt blätt framblickade som en klar källa ur det djupa dunklet af en skymmande skogsdunge. Ansigtsfärgen var mätad af sol och hade denna dunkelt matta teint som hos oss är så ovanlig att man nästan anser den för ett sjukdomssymptom; men som i södern hör till det vanligast förekommande, och ändå låg det något nordiskt uti den skära rodnad som skimrade igenom den bruna färgen på de runda och sammetslena kinderna. Ansigtsovalen var söderns, men den raka, fina näsan med sina rörliga och något öppna näsborrar tydde på norden, medan återigen den något trotsiga munnen med den lindrigt framskjutande öfverläppen var helt och hållet spansk till konstruktion och uttryck.

Växten var på samma gång fyllig och smärt, barmen spänstig och hög, rörelserna harmoniska och lätta, och det låg ett skiftande, ombyttligt behag i hela det sätt hvarpå hon ibland lutade sig fram till sin mor, hvars arm hon tagit under sin, ibland besvarade en hälsning, derpå blickade framåt efter den i vagnen sittande sjuklingen, och sedan på nytt böjde sig ned mot modern, hvars pustande och afbrutna ord hon besvarade

på samma gång ömt och med en viss liten otålighet, som om hon hade talat vid ett barn.

Hastigt såg man hur det blixtrade till i hennes ögon; det var då den unge sjöofficern, sedan han vördnadsfullt hälsat på sjuklingen i vagnen och utbytt ett par ord med honom och doktorn, skyndade fram till de båda damerna och med handen mot mössan gjorde en vördnadsfull hälsning för dem båda. Men det var bara ett ögonblickligt skimmer som på detta sätt lyste i hennes blick; när den unge mannen väl kom fram till dem, utbytte hon med honom en artig, men lugn hälsning, och när han med ett uttryck af frågande oro fäste sina redbara och trofasta ögon på hennes, så hade dessa det mest outgrundliga djup och lugn som man någonsin kan tänka sig. Det var omöjligt att i dem läsa annat än den allra kompletteste likgiltighet, och fastän denna likgiltighet var mycket vänlig och mild, så förargade den honom ändå aldeles ofantligt.

Den lilla korpulenta spanjorskan drog pustande sin arm ur dotterns och sade med flödande svada i det hon fattade den unge mannens arm i stället:

— Ah, senhor Ernesto! — vi har ju kommit öfverens om att jag får kalla er så? — Hvar har ni varit hela dagen? Min Carlos har väntat er för att få sitt parti schack — jag för att höra er läsa den svenska boken och Dolores för att få segla sin tur utåt skärgården.

— Det gör mig ondt att jag inte kunnat hålla mitt löfte, — svarade den unge mannen hastigt, — men jag har verkligen haft ett ganska viktigt skäl för min frånvaro. Mina föräldrar anlände nämligen med Göteborgsbåten på förmiddagen, och jag väntade dem inte förr än i morgon.

— Ser du Dolores! — utbrast den korpulenta frun, i det hon vände sig till sin dotter, — hvad sade jag? Senhor Ernesto hafva viktiga skäl för sin frånvaro, sade jag! Det inte vara något lustparti som hindra

honon! Carlos brumma om att ni vara ute, och Dolores också tro —

— Jag? — svarade den unga damen, på fullkomligt felfri svenska, i det hon hastigt såg på modern med en halft förvånad, halft förebrående blick, — jag har inte trott någonting om löjtnant Ernesto. Men nu stannar pappas vagn derborta, han vänder sig om och ser hitåt — det är visst något han vill — —

— Han gifver mig tecken! — utbrast den lilla frun med ovanlig liflighet, i det hon släppte den unge mannens arm, — ja, ja! Carlos! — jag kommer, jag kommer! — fortsatte hon i det hon, snabbare än man kunde tänka sig, skyndade fram till korgvagnen, och ett ögonblick lemnade de båda unga ensamma.

Löjtnanten kastade en hastig blick omkring sig, för att se om ingen kunde höra dem, och sade derpå hastigt på samma gång ömt och förebrående:

— Dolores! kunde ni verkligen tänka att jag utan viktiga skäl —

— Hvem vet? — Det är ett helt år sedan vi togo afsked af hvarandra i Cadiz, och på ett år kan mycket hända! — svarade den unga damen halfhögt, i det hon kastade en genomträngande blick på honon.

— Men mitt hjerta kan hvarken förändras på ett år eller på tio! — återtog den unge mannen lifligt, — och ingenting annat än mina föräldrars hitkomst hade kunnat hindra mig att infinna mig i dag! O Dolores, se inte så kallt, så främmande på mig, — tror du mig inte?

— Sjomän äro flygtiga, har man sagt mig, och jag fruktar att man sagt sant! — Här finnas så många unga och vackra damer — *en* i synnerhet — och —

— Hvem menar du, Dolores? Hvad har man hvi-skat dig i öronen?

— Att ni haft möten med en ung dam, — svarade hon hastigt, afbrutet och darrande af sinnesrörelse, med en plötslig blix i de blå ögonen, hvilka nu voro

mörka som uppstigande åskmoln, — att man sett er promenera tillsammans på strandvägen, i månskenet, att ni seglat tillsammans, och att — — Ah! Ernesto! om detta är sant, om du glömt dina löften, hur djupt skall jag inte hata och förakta dig? —

— Du skall hvarken hata eller förakta mig, Dolores, ty det är inte sant! Det är förtal, nedrigt squaler! Tror du det är så lätt att glömma dig när man en gång fått blicka in i dina djupblå ögon? Hur litet du känner dig sjelf, och hur grymt du misskänner mig! Men nu är det inte tid till några långa förklaringar — jag väntar om en stund mina föräldrar hit för att presentera dem för dina — — jag har underrättat dem om alt, och i morgon kommer min far till er för att begära din hand för sin son. Hvad tror du, Dolores, kommer han att få ett sådant svar som mitt hjerta hoppas och önskar? — och vid dessa sista ord böjde han sig framåt och såg henne varmt i ögonen, i det hans hand oförmärkt sökte hennes och fann den för ett ögonblick.

Hon ämnade just svara, då i detsamma fadern, som nu endast var en liten bit framom dem, vände på hufvudet och ropade: — Dolores! — och när dottern, åtföljd af den unge mannen, kom fram till vagnen, sade han:

— Jag tycker det är så mildt här i afton — om du och löjtnant Stål skulle vilja ta' mig under armarne, så tror jag att jag skulle kunna orka stiga upp för trappan och sätta mig en stund uppe på flustret. — Mina ben äro i dag mycket bättre — —

— Men tror inte professorn det är bättre att låta köra omkring med vagnen och komma upp på andra sidan? — invände den unge mannen.

— Ja, ja, Carlos! — utbrast hustrun ifrigt, — inte gå trappan opp! lyssna till senhor Ernesto och köra kring!

— Nej! — svarade sjuklingen otåligt och envist, — jag vill gå! Jag kan gå! — Doktorn sade nyss att jag bör försöka — — och jag vill försöka — — Och med de båda ungas tillhjälp var han snart uppe ur vagnen, och stödjande sig på deras armar, började han med staplande steg tillryggalägga den lilla vägen mellan trappan och platsen der vagnen stannat.

— Ah, för tusan! — utbrast han i det han sträckte på sig, — hvad det smakar att slippa sitta! — Inte så fort, barn! — ah, förlåt, löjtnant Stål — jag glömde att inte Dolores var ensam — — hvad sade du, Inez? — Skicka bort vagnen? — Nej han får vänta — — jag orkar väl inte sitta uppe här så länge — — Det är det venstra benet, som är svagast — men vänta Dolores du, snart kan jag dansa min fandango igen, min flicka! — Du skall få sel du skall få sel! — Nå, herr löjtnant, Inez berättar att ni fått hit edra föräldrar? Skall glädja mig att få göra deras bekantskap —

— De längta också så mycket att få lära känna er — svarade löjtnanten — men se der! — ropade han plötsligt, i det han tittade uppåt flustret, från hvilket nu endast tre trappsteg skiljde dem, — der äro de redan! — och han visade på en äldre, lång och ståtlig man, som med ett vackert, fastän blekt medelålders fruntimmer under armen, närmade sig från andra hållet.

— Hvar? hvar? — frågade professorn ifrigt, i det han stannade, dragande efter andan, och tungt stödjande sig på de båda ungas armar, under det hustruns och dotterns blickar nyfiket fästades på de ankommande, som i sin ordning hade fått syn på sonen, och därför också nu mötte de uppstigande med granskande ögon.

— Der, midt fram för oss! — svarade den unge mannen glädt, i det han med den lediga handen vinkade åt föräldrarne.

Men han hade knappt talat ut, förrän han kände den sjukes tungt hvilande arm häftigt darra i sin, och just som han vände på hufvudet, hörde han ett hastigt

utrop från Dolores, med förökad styrka återgifvet af modern, derpå ett svagt pustande, och en konvulsivisk ryckning från den sjuke, som, om inte de båda ungas armar hade uppehållit honom, skulle hafva fallit baklänges utför trappan.

— Min far! min far! — ropade Dolores med hastig förskräckelse, — hvad fattas er? hvad är det?

— För mig bort! — för mig ned igen! — stönade den sjuke, — jag — — jag förmår inte — —

— Ser du, Carlos, du inte skulle gå — — du åka upp på terrassen — du lyda senhor Ernesto — — du fara den andra väg! — utbrast den lilla korpulenta sydlänskan med öfverströmmande liflighet, i det hon slog sina armar om mannen och försökte hålla honom uppe.

Under tiden hade den unge mannens föräldrar kommit allt närmare, och då hans mor fästade sina ögon på den halft vanmäktige mannen framför henne på trappan, bleknade hon hastigt, grep häftigt tag om mannens arm och sade halfhögt, med upprörd och darrande röst, i det hon ville tvinga honom att vända om: — Kom! kom! låt oss skynda härifrån! —

— Men, vi skulle ju göra bekantskap med professors? — sade mannen i något långsam och säfflig ton, i det han med förvåning åsåg uppträdet på trappan, — du ville ju sjelf — —

— Ja, ja — men inte nu! — Låt oss genast vända om!

Och utan att lemna honom tid till några vidare invändningar, drog hon honom med sig öfver flustret och bort på andra sidan, medan Ernst och Dolores, understödda af Inez, med förenade krafter förde den sjuke tillbaka utför trappan, och lyfte honom upp i vagnen, som väntade nedanför.

— Hur är det nu, herr professor? — frågade Ernst deltagande, i det han hjälpte honom till rätta i vagnen, — känner ni er bättre?

— Ja — ja — något! — hviskade den sjuke otåligt, — men jag vill genast hem — säg mig, det gamla paret som stannade ofvanför trappan — — var det edra föräldrar?

— Ja, de ämnade just skynda fram, då ni helt plötsligt vacklade, och — — men om professorn tillåter, så tar jag dem med mig något sednare; de önska så lifligt att få göra er bekantskap.

— Jag fruktar att i qväll är det mig omöjligt, — svarade Varner häftigt och afbrutet, men, — tillade han, — i morgon är ju också en dag! Kom nu Inez, kom Dolores — — farväl min unge vän, ni vill naturligtvis söka upp edra föräldrar — genera er inte! Alltså vänta vi er i morgon!

Och utan att låta den unge mannen komma till tals, gaf han en vink åt badbetjenten, vagnen satte sig i rörelse midt igenom den nyfikna skaran af promenerande badgäster, som samlat sig i en tät klunga nedanför trappan, och Ernst hann knappt utbyta en hälsning med Inez och en blick med den unga flickan, förrän de redan voro ur sigte. Med en suck och ett halfqväfdt utrop af förargelse steg han åter upp för trappan för att söka reda på sina föräldrar, och underrättad af en bekant som han mötte deruppe, att de för en stund sedan begifvit sig af hemåt, ämnade han just skynda efter dem, då ett äldre, mycket elegant fruntimmer, åtföljd af en ung, vacker flicka med stolt och öfverlägset utseende och sätt, kom emot honom och ropade, i det hon visade en tandrad så bländande hvit att man, när man jmförde den med hennes rynkiga panna och skarpa drag för öfrigt, ovilkorligen kom att tänka på hvilka underverk dentistörne kunna åstadkomma: —

— Nå ändtligen träffar man er, storrymmare! Då kan man få höra hvad som händt — — här är en uppståndelse och en undran, — säg mig, hur är det? Har den spanske professorn verkligen fått slag? Är det sant att han är döende och att ett fruntimmer

dånat när hon fick se honom? För all del, tala om!
— Vi ä' färdiga att förgås af nyfikenhet! — Det låter ju som en hel roman, och jag är öfvertygad om att ni kan ge oss ordet till gåtan?

— Romanen är helt enkelt den, min nådiga friherrinna, — sade den unge mannen lugnt, — att professorn envisades med att vilja gå uppför trappan, att han missräknat sig på sina krafter, och att han måste stanna på halfva vägen! —

— Jaså, ingenting annat! — Nå, men fruntimret som dånade?

— Jag vet inte af att något fruntimmer dånat!

— Det var högst märkvärdigt! Rosa lilla, sa' inte hofrättsrådinnan att det var ett blekt fruntimmer med mycket distingueradt utseende, som höll en lång, äldre herre under armen, och som hade dånat, när hon fick se professorn på trappan?

— Nej mamma lilla, — svarade den unga flickan med öfverlägsen ton, — inte att hon hade dånat; men att hon höll på att dåna, och att om inte den länge herrn så hastigt hade fört henne derifrån — — så — —

— Nå ja, dåna eller hålla på att dåna, det kommer ju på ett ut! — utropade friherrinnan otåligt, — och ni ska' få se att här ligger någonting under! Jag kan just undra hvem hon kunde vara, — hon måtte bestämdt vara nykommen! —

— Att döma efter beskrifningen, — sade den unge sjöofficern, med en viss skärpa i rösten, — så tycks det ha' varit min mor, som det är fråga om, och jag kan försäkra friherrinnan att hon hvarken dånade eller höll på att dåna, då hon fick se professorn! Hon blef helt enkelt förskräckt, då hon fick se en menniska hålla på att falla omkull i trappan, det var hela saken! Och med damernas tillåtelse skyndar jag nu hem för att höra efter hur det är med henne.

Och med handen mot mössan och en lätt bugning begaf sig den unge mannen med hastiga steg bort ifrån

flustret och skyndade framåt den smala och krokiga gatan som ledde uppåt den i bergskrefvorna kringströdda lilla köpingen.

3.

Kapten Sybell hade under tiden fortfarande sutit kvar vid sitt bord, der doktors plats nu intagits af en ung, norsk köpman, en konsul Hansen, som då han fick se friherrinnan och hennes dotter, hvilka just nu skiljdes från den unge sjöofficern, på sitt vanliga frispråkiga sätt utropade:

— Hör De kaptejn! — De är ju en pockers fyr att före konversation med damerne — skulde vi icke inbyde friherrinnen och hennes smucke datter — att hvile sig här ett öjeblik? — Det är en pockers fin jänte den fröken Rosa! Synes De icke?

— Åhjo, så der! — svarade kaptenen, i det han stälde båda ögonlocken på halfspänn, — men modern är förbannadt ennyante, och jag tycker —

— De synes bedre om jänten? Det gör jeg i grunden också, da! Men når man icke kan inbyde henne allene, så må vi ta' den gamle galejen på släb, eller hvad siger De. kansliråd?

— Jag säger att jag går hellre åstad och tar mig ett bad! — svarade denne och steg upp, — det är mycket mera upptriskande.

— Ja, De er jo en slik inkarneret gammel Pebersvend! — skrattade Hansen, — men vi to som er nogle friske fyre, — fortfor han, vänd till kaptenen, — vi må jo icke lade oss skrämme, da! Eller hvad siger De, kaptejn?

— Jag säger att jag brukar just inte vara så rädd af mig! — svarade denne i det han drog upp ögonlocken igen och tvinnade sina mustascher, — och vill konsulen fråga dem om de ha' lust att sitta ner, så — men hvad skall man bjuda dem på?

— Vi skall byde dem en Sherrycobler, kaptejn!
— ropade Hansen i det han steg upp, — sådant töj synes damerne godt om, och det löser tungheften på dem, da! — Och i det han med hatten i hand närmade sig de båda damerna, som just sågo sig om efter en plats, sade han artigt, i det han visade på bordet der kaptenen satt: — hvis damerne behager att tage plads, så ha' vi her ett par ledige stole, kaptejn Sybell och jeg, och det vilde være oss en sand fornøjelse — —

— Tack så mycket, herr konsul! — svarade friherrinnan med ett artigt leende, i det hon visade hela den hvita tandraden, — vi sågo oss just om efter en plats, men här tycks vara mycket upptaget i eftermiddag.

— Na, det er jo også ett overmåde smukt veir, eller hvad synes Dem, fröken? Det er netop fristende att få sig en lille sötur!

— I den här blåsten? — utropade friherrinnan, i det hon gick fram till bordet, och hälsade på kaptenen som mödosamt stigit upp och nu sökte att se så obesvärad ut som möjligt, — gud bevara mig! Eller hvad säger ni, kapten? Jag undrar just om det inte egentligen är för svalt att sitta här ute, i synnerhet för Rosa, som är så ömtålig om sitt bröst! —

— Men snälla mamma! Här är ju riktigt varmt!
— svarade Rosa, som kom efter med konsuln, — och så ömtålig är jag ju inte, att — —

— Nej, De ser da icke sygelig ud, fröken! — utropade Hansen skrattande, — De er jo frisk som en rose, och hvis De vil så kan vi jo lade hente hit en pläd — — se der sidder jo vår ven kaptejn med en over knæerne, den skall jag emballere Dem i hvis De tillader!

Och innan kaptenen hunnit göra en half grimas, hade norrmannen redan ryckt af honom pläden, och svepte den nu helt obesväradt om Rosas axlar, i det

han muntert tillade: — Så, fröken! Hvis De nu förkøler dem, da vil jeg vove — —

— Stryp mig då inte, — ropade Rosa skrattande i det hon sökte befria sig från pläden som kommit alt för högt upp i hennes nacke, — ni är aldeles för välvillig, herr konsul! Det är mer än nog om jag får den omkring axlarna!

— Nå, da vil jeg gøre om emballaget! — svarade Hansen, som icke tycktes hafva något emot sin själfåtagna kammarjungfruroll. — og hvis De behager tillade mej — —

— Tack! jag tror att jag hjälper mig bäst sjelf! — svarade Rosa litet stelt i det hon drog pläden öfver sina runda axlar och derpå lutade sig tillbaka i stolen.

— Ja, jeg er jo icke videre vant till at instufve så fine varer som Dem, fröken! — skrattade Hansen, — men vil nu friherrinnen sige hvad De behager? Må jeg byde på en kop te, eller skulle De foretrække en Sherrycobler?

— Ursäkta mig, konsul! — inföll kaptenen hastigt, i det han rätade på sig i stolen, — men det är jag, som — —

— Nej det er så fanden og ikke Dem! — utropade Hansen, — det er jeg som ber damerne tage till takke! Och hvis jeg fik råde, så tror jeg at en cobler ville være det fortrinligste, for den blir man varm af, da te tværtimot køler efterad! —

— Nå ja, kanske att en Sherrycobler är bäst! — svarade friherrinnan med sitt älskvärdaste leende.

— Och hvad siger fröken till den sag? —

— Jo, jag tycker mycket om sådan, bara den inte blir för stark!

— Det har ingen fare! Det är jo halfveis med is, så den styrke vil jeg ikke give meget for! — skrat-tade konsulen, i det han ropade på uppassaren, hvar-efter han tillade, vänd till kaptenen, — nå kaptejn,

ska' De också ha' en cobler. eller måske De foretrækker den svenske nationaldrik?

— Jag delar damernas smak, — svarade Sybell med ett sötsurt leende, — i alla andra afseenden, utom i detta. Och jag tar helst ett glas punsch och litet kolsyradt vatten!

— Ja det vil sige, De nöjer Dem icke med att fordärfve maven på en måde, De vil absolut fördärfve den dobbelt! Men det må være Deras ensak, da! Opvarter! tag hit tre Sherrycobler, en half punsch och lidt billiner! — Nå, friherrinnen, hvad siger De om det möde som fandt sted her for en stund siden? Der skulde jo sluttes en familiepagt, och så blef der icke noget afl

— Hvad menar konsuln! Hvilket möte? — frågade friherrinnan genast mycket intresserad.

— Mellem löjtnant Ståls föräldre och hans trolovedes! — svarade konsuln högljudt som alltid, — thi det er icke någon hemlighet mere, att han är forlovet med den unge spanske donna.

— Förlofvad? — utbrast friherrinnan med hänfull ton, — det har då åtminstone gått raskt, efter som de inte varit här längre än i åtta dar!

— Ja, men det kan jo icke hindre att de har truffet hinanden forud, — fortsatte konsuln i samma ton af högljudd nonchalans, — ser friherrinnen, det är med sömändene som med kjöbmändene, de reiser lidt her och lidt der, och da er det let gjordt at —

— Och hvad spanskorna beträffar, — bifogade kaptenen i det han spände upp det ögonlocket som var närmast fröken Rosa, — så är de i allmänhet mycket eldfångda! Jag mins just när jag var ute i början på sextitalet — —

— Jaså, var kapten då också i Spanien? — frågade den unga flickan tämligen försmädligt, — och huru länge?

— Nej, i Spanien var jag inte då, — svarade kaptenen, i detsamma som uppässaren kom med de be-

ställda förfriskningarne, — men jag skulle just dit, då något af de der många upproren utbröt! Det var någon af generalerna som gjorde ett »pronunciamento» efter vanligheten — — jag vill minnas att det var O'Donnel, eller om det rakt af var Prim, såvida det inte var Espartero eller Narvaez — ja, jaha! någon af de der var det, det mins jag mycket väl!

— Så att konsuln tror att de ha' träffats förut? — frågade friherrinnan otålig öfver kaptenens ansträngningar att uppfriska sitt minne, — och att partiet redan då blifvit uppgjordt?

— Jeg tror det ikke bare, jeg ved det da! — svarade konsuln, i det han artigt inbjöd damerna att taga sina cobler, — vär så artige, mine damer! — Herr kaptejn! Der har De Deres glas, må vi klinge med damerne, och ønske att dette icke må være den eneste forlovelse der blier afsluttet her under denne termin.

— Ja, — svarade friherrinnan med ett sösturt leende, — den skålen är det väl Rosa som får taga åt sig! Hon är den enda närvarande som kan ha' något intresse af att önskingarne realiseras.

— Det skal De da icke sige, friherrinne! — skratade konsuln, — det er da netop mödrene der synes være mest interesserede af den slags begivenheder, hvis jeg icke tar feil! Det er i det frie Amerika, som de unge damer afgör den slags kommers selv, uden att föräldrene blander sig i sagen! Åh, det er et yndigt land, dette Amerika! Det skulle De se, fröken! Det vilde interessere Dem meget.

— Det tviflar jag på! — svarade Rosa, — fast jag gerna vill medge att det kunde vara roligt att få se det en gång!

— Usch! gudbevara dig, barn! — utbrast friherrinnan hastigt, — ett land der man inte har aktning för någonting! Der man hvarken har regering eller

religion, och der barn inte frågar det minsta efter dem som gifvit dem lifvet!

— Nu tar De feil, — ropade konsuln, — de har megen agtelse for alt som er godt och duende och sandt, men att de slet ingen agtelse har for alle de gamle Europeiske dumheder, det regner jeg dem till gode, ser De! Jeg har været der en to, tre gange och det må jeg sige, at kunde jeg en dag få se vores eget land inne på den vej, da vilde jeg være endnu mere stolt over att være nordman, end jeg i grunden er allerede!

— Ja, ni håller ju också på och bråkar om någon sorts republik eller hvad det är för galenskaper, — sade kaptenen vårdslöst, i det han smuttade på sitt glas, — men det skall jag säga er, det slippa ni alt, så länge —

— Så länge vi släber på det gamle linieskib som vi är fastlänkede ved, mener De, kaptejn? — svarade konsuln temligen häftigt, i det han satte sitt glas hårdt tillbaka på bordet, — men jeg skall sige Dem en sag så god som to, vi kan kape bogserlinen, och da — —

— För guds skull, — mine herrar! — utbrast friherrinnan lifligt, i det hon sköt ifrån sig sitt glas, — börja inte på att disputera i politik, såvida ni inte vill att Rosa och jag genast ska' aflägsna oss.

— Hvarför det, mamma? Det är tvärtom mycket lustigt, att — —

— Det er ret, fröken! Det synes jeg godt om! jeg kan da slet icke begribe, hvorfor icke kvinderne skulle kunne snakke politik? I Norge snakke vi politik allesammen, både små och store, och det ha' vi icke haft någon skade af!

— Fy, jag vet ingenting värre! — utbrast friherrinnan i det hon slog framför sig med handen, som om hon velat jaga bort någon näsvis fluga, — jag fick minsann nog af den saken, när salig baron lefde! Han hade i många år sutit på riddarhuset och sedan i första kammaren, och jag glömmar aldrig de förfärliga riksdagarne! — Men säg mig nu en sak, — känner

konsuln till — eller kanske kapten Sybell känner löjtnant Ståls föräldrar?

— Nej, jag kender dem slet icke! — försäkrade konsuln. — Jeg har kun hört att faderen lär være bruksejer over i Värmland, och at han skal være overmåde rig.

— Jag hade en kamrat på Kronobergarne som hette Stål, — sade kaptenen långsamt, — och han lär sedan ha' tagit afsked, medan jag var utrikes — och jag vill minnas att han fick ärfva någon farbror eller morbror — eller kanske det var någon kusin, som hade ett stort bruk, — men det var i Dalarne vill jag minnas, — jaha, i Dalarne var det — — såvida det inte rakt af var i Vestmanland, — ja, det kan jag nu inte säga bestämdt — —

— Nå, kände kapten igen honom nyss, när han kom der på flustret? — frågade friherrinnan otåligt.

— Nej — det kan jag just inte säga, — svarade kaptenen betänksamt och släpande, i det han blundade med ena ögat och stirrade med det andra, — jag vill minnas att den Stål var liten och hjulbent, — jaha, ja det var han — — men se jag hade en annan kamrat också på Kronobergarne, och han hette Lövenstedt, och de der blandar jag alltid ihop! Men ser ni mina damer, — det märkvärdiga i saken var att fruntimret tyckte jag att jag kände igen — — — hon påminde mig så frappant om en ung dam som jag träffade för en tretti år sen i Ramlösa — — såvida det inte var vid Medevi, för se de der båda —

— Dem blander De også sammen, da! — skrattade konsuln, i det han slog i mera punsch, — ja, De er en gammel, flink fyr, kaptejn! Tag Dem en sluk, så klarer mindet sig måske och De vil komme underfund med att når alt kommer till alt, så var det i Ronneby De traf den unge dame!

— Nej, i Ronneby var det bestämdt inte, för der har jag bara varit två dagar på en genomresa, och der

träffade jag ändå tillsammans med en fransman, som jag förut hade bott tillsammans med i samma pension i Vevey, der vi hade ett förbannadt lustigt äfventyr, som jag just nu påminner mig — —

— Nå, da ska' De så gud snacke om det, mens De husker det, kaptejn! — Skål fröken! Hvis De skulde få lust att se Amerika, så skal De sige mej til! Jeg håller på att bygge mig ett barkskib derover i Norge, och näste vår vil jeg selv tage med på den første tur till Boston och New-York. Och hvis De vilde komme med som passagerer — tillade han med en varm blick på den unga flickan, som å sin sida icke tycktes ogerna betrakta den raske norrmannens friska och hurtiga ansigte — så skulde —

— Jo, det skulle just vara passande! — inföll friherrinnan med skärpa i tonen, — konsuln tycks glömma att vi inte är i Amerika nu, och att — —

— Jeg forudsætter naturligvis, — inföll denne hastigt, i det han med en artig bugning vände sig till friherrinnan, — hvis friherrinnen kunde overvinde sin modvilje for søen och gøre en trip till landet på den anden side af Atlanten, — —

— Nå kapten, hur var det med er historia? — frågade friherrinnan hastigt, i det hon vände sig till denne, som återfallit i ett till utseendet mycket djup-sinnigt grubbleri, — kan den talas om för damer?

— Hvad — — hvad menar friherrinnan? — frågade kaptenen som vaknande ur en dvala, — hvad var det för en historia?

— Om den der fransmannen och pensionen i Vevey! Har ni redan glömt att ni ämnade tala om den?

— Jaså, jaha! — ja se, jag kom att tänka på det der fruntimret som jag såg nyss — — jo! hvad nu Vevey beträffar, så var det så att det var en engelsman, — nej, det var sant, fransman var han, som bodde i samma pension som jag, och jag kommer så väl ihog altsammans. — Se det var ett hus aldeles för

sig sjelf, och i första våningen — ja, det vill säga, det var nu egentligen andra våningen, för det var en trappa upp — — och der var en lång korridor, med dörrar från pensionärernas rum utåt hela korridoren — — Och det var en officersenka som höll pensionen, och hon hade en dotter — en förbannadt vacker flicka som hette Celeste — — hon var så der en sjutton, aderton år, och hade de alra grannaste svarta ögon, och en växt sen — åh! — magnifik! — Jag kom händelsevis en dag att få se —

— Rosa! — yttrade hastigt friherrinnan till sin dotter, som under tiden underhållit ett halfhögt samtal med konsuln, — du fryser bestämdt! — Jag undrar om du inte borde röra på dig en smula!

— Jo kanske det, mamma! — svarade Rosa som tömt sin sherryrobler och inte tycktes ha' någonting emot att komma ifrån Kaptenens tråkiga historia, — kanske konsuln följer med en bit framåt strandvägen?

— Meget gerne! — svarade denne, — vil De att jeg skal tage kaptajnens pläd med till Dem?

— Nej tack, det behöfs inte! — svarade Rosa, i det hon steg upp och fortsatte vändande sig till modern, — vi kommer strax igen, mamma lilla! —

— Ja, vi gör kun en lille trip på en halftime eller sådant noget, da! — sade konsuln, i det han följde den unga flickan, och fortsatte i det han mot vanan sänkte rösten nästan till en hviskning: — Hör fröken, De vilde vid Gud icke angre, hvis De vilde sätte Deres lille fod på mit nye däck, och jeg kan försikkre Dem — —

— Tyst 'då, mamma kan höra! — sade den unga flickan i det hon vid hans sida aflägsnade sig från bordet, hvarefter båda två med hastiga och lätta steg skynadade utför trappan, medan konsuln fortfor att ifrigt söka öfvertyga sin vackra följeslagerska om behaget af en segeltur öfver till Amerika.

När de väl blifvit ensamma vid bordet, vände friherrinnan sig till kapten, och gaf honom ett lätt slag med parasollen öfver armen, i det hon utbrast:

— Förfärliga människa! att sätta mig i en sådan förlägenhet!

— Hvad? hvad? — stammade kaptenen förbluffad, — hvad menar fri — — friherrinnan?

— Ser man på bara, så oskyldig han gör sig! — Tycker ni verkligen det passar sig att i närvaro af en ung, oskyldig flicka komma med sådana der historier? Men säg mig nu — — för mig kan ni gerna vara så uppriktig ni vill — — jaja, naturligtvis inom vissa gränser; — man påstår ju att ni i unga dagar varit en mycket farlig beundrare af det täcka könet? Kan det verkligen vara sant? Jag har till och med hört sägas att ni skulle ha' åtskilliga skiljsmessor och en mängd olyckliga äktenskap på ert samvete — är det verkligen möjligt?

— Jo, det skulle jag trol — svarade kaptenen, i det han spärrade upp ögonlocken så högt han kunde, — jaja, det vill säga, med en viss reservation likväl! Ser friherrinnan, jag skall säga att jag alltid varit mycket försigtig när det gällt gifta fruntimmer — och skuld till någon skiljsmessa har jag egentligen bara varit en enda gång i mitt lif, och då blef jag det genom misstag!

— Det får ni lof att berätta för mig, innan min dotter kommer igen!

— Med mycket nöje, min nådiga — så mycket mera som jag dervidlag var fullkomligt oskyldig — — ja, jag försäkrar friherrinnan på min heder — —

— Behöfs inte, min bäste kapten! — svarade friherrinnan med en spetsighet i tonen som aldeles gick förlorad för den gode kaptenen, — ni kan således helt lugnt berätta mig — —

— Jo ser friherrinnan, — började kaptenen, i det han långsamt satte sig tillrätta i stolen, och sträckte

benen ifrån sig, som om han varit färdig att gifva upp andan, — under min kadettid, så hade jag en kamrat och god vän, som sedan öfvergaf den militära banan och blef artist. Han hette Verner, och var en mycket egendomlig människa — såg förbannadt bra ut, — nästan lika bra som jag sjelf — jaja, min nådiga friherrinna, ni får inte skratta åt mig — men jag såg verkligen mycket bra ut, åtminstone påstod man det allmänt — — och var förnämsta lejonet på alla Karlbergsbalerna — — ja det vill säga Verner — och var en öfverdängare i att rita karikatyrer — — nå, nu var det så — att på en af de vanliga vinterbalerna så var der en aldeles förbaskadt vacker flicka — —

— Nå, var det väl så ovanligt — den tiden? — frågade friherrinnan med ett utmanande smålöje, i det hon visade den ståtliga tandraden i all sin härlighet, — jag vill minnas — —

— Ja, jaha! — utbrast kaptenen, i ett utbrott af ridderlig artighet i det han blundade med högra ögat och stirrade med det venstra, — det tror jag! Den tiden *ni* var der, fru friherrinna, var det visst inte så ovanligt, — men det här var i början på femtitalet och då var ni ännu inte ute i verlden! Nå nog af, att der var en förbannadt vacker flicka, en fröken Krook ifrån Skåne tror jag, eller gud vet om hon inte var från Jönköping, ja det vill jag nu låta vara osagdt — men djefligt söt var hon, — och vi blef naturligtvis, galna i henne, alla kadetterna i högsta klassen, och just när Verner skulle bjuda upp henne till kotiljongen, så kom jag honom i förväg, och han blef aldeles ursinnig! — Nå, vi dansade, och jag förde en mycket liflig och pikant konversation med min vackra dam; och då, bäst som det är, så passar Verner på och sätter krokben för mig, och jag ramlar på hufvudet och han fattar den vackra flickan i flykten och hindrar henne att falla med, och innan jag hinner opp, så dansar han bort med henne midt för min näsa. Jag blef natur-

ligtvis ursinnig — jag rusar upp — jag vill efter dem — då var det slut på den turen och så kom den, då damerna bjuda upp. Och hvad tycker ni min nådiga, då kommer hon och bjuder upp mig, och bad mig att inte vara ond, och sade att det var utaf våda som Verner narrat omkull mig, och att hon aldrig skulle glömma den balen, och att hon skulle vara mig så innerligt tacksam, om jag inte brydde mig om att vara ond på Verner, som hon tyckte ritade så gudomligt! Nå, söt som hon var, så kunde jag inte säga nej, och när balen var slut så fick jag lyfta henne in i vagnen och Verner stod bredvid och bet sig i läpparne, och när vi kom in i logementsalen, så flög han på mig och det blef ett vildt slagsmål af, ända tills vakthafvande officeren kom och skiljde oss åt, och så fick vi tre dars arrest, och när vi kom ut ur den, så duellerade vi på värja uppe i Solnaskogen.

— Duellerade ni? På fullt alvar? — frågade friherrinnan intresserad, — är det verkligen möjligt?

— Fördöme mig är det inte dagsens sanning, min nådiga! Det var en strid på lif och död! Jag fick en rispa i högra armen, och Verner miste en vårta på venstra kindbenet som jag ordentligt opererade så att den aldrig kom igen mera! Striden slutade med frukost på Hagalund, och der fans den tiden en förbandtäck uppasserska som hette Thilda, och som förband oss, och det var inte långt ifrån att vi hade börjat slåss om igen för hennes skull! Ack ja, den tiden, den sköna tiden!

— Jo, den måtte sannerligen ha varit skön! — utbrast friherrinnan med ett forceradt uttryck af dygdig harm, — och ni ena lättsinniga krabater båda två!

— Ja herre gud — svarade kaptenen med egenkär ton och blundade elegiskt, — vi voro unga! Hvad vill ni man ska' göra? Ungdomen är nu en gång så beskaffad, att ett vackert ansigte och en yppig växt — — en mjuk hand och en liten fin fot — — en — —

— Nå hur gick det sedan? — afbröt friherrinnan, tydligt rädd för att detaljerandet skulle gå för långt, — det är väl inte skäl att göra för vidlyftiga utvikingar!

— Nej, det är aldeles min åsigt, — återtog kaptenen, — och jag ska' i allra största korthet — — —

Som han yttrade detta, blef det en hastig rörelse uppe på flustret; hvarken friherrinnan eller kaptenen hade varseblifvit att den unge löjtnanten med hastiga steg och förvirradt utseende kommit tillbaka från samma håll ditåt han nyss aflägsnat sig, brådskande skyndat upp bland de sittande och promenerande, samt med orolig stämma frågat en af uppussarne om inte doktorn syntes till. På ett nekande svar af denne, trängde han sig fram midt öfver flustret och ämnade sig just ner utför trappan, då han i detsamma mötte doktorn, som kom upp ifrån andra sidan.

— Så väl att jag råkade er, herr doktor! — utropade den unge mannen helt högt, utan att i sin oro bry sig om de kringsittande, som hörde på, — kom genast, min mor har sjuknat mycket hastigt! — För all del, följ mig genast, — vi äro på det högsta oroliga öfver hennes tillstånd, både min far och jag!

— Vet ni inte något så nära hvad det kan vara? — frågade doktorn helt lugnt, i det han derpå ropade till en uppussare, — skaffa mig en flaska Vichy! Men fort! — Kan det vara någon förkylning? —

— Det tror jag inte, — svarade den unge mannen, i det han tog honom under armen och ville föra honom med sig, — snarare någon häftig skrämsel — — men för alt i världen, kom genast!

— Ja, ja, var lugn — jag skall bara dricka mitt vatten! Skrämsel? Tror ni det? — Så eget! jag kommer just nu från professor Varner, som också tycks blifvit upprörd af något — Jag hoppas det skall gå lindrigare af för fru brukspatronessan än för honom — ty om jag inte misstar mig alt för mycket, så är

han på tapeten att få en ny slagattack, och då svarar jag inte för utgången!

— Hvad säger ni? — utbrast Ernst med fördubblad oro, — tror ni verkligen att — —? —

— Ja, man kan aldrig veta hvad slut sådant der kan ta! — svarade doktorn med en axelryckning, sedan han under tiden druckit sitt vatten, — när en menniska haft klimatfeber och en gång varit på tapeten så — — — men kom nu och låt oss gå! Hoppas att

hvad er fru mor beträffar, så är det bara en tillfällighet — kanske något litet dietfel — — sådant är så lätt gjort i den här värmen! — Ah! min nådiga friherrinna! — utbrast han derpå, i det han artigt skyndade fram till bordet der hon och kaptenen sutto, — jag kan hälsa från er fröken dotter! — Hon for just nu ut och seglade med den rike konsul Hansen —

— Hvad säger doktorn? — utropade friherrinnan förvånad och harmsen — for hon ut och seglade? Det är inte möjligt!

— Jo, jag försäkrar! — sade doktorn med ett visst medlidsamt uttryck, som ännu mera förargade den stolta damen, — jag såg sjelf när han lyfte henne i båten! Han tog henne på armarne aldeles som hon varit en fjäder!

— Doktorn har bestämdt sett miste — förklarade friherrinnan afgjordt och kort, — min dotter far inte ut och seglar ensam med en herre, som hon känner så litet!

— Också voro de inte ensamma! — svarade doktorn artigt som förut, — tror friherrinnan att jag skulle vilja eller kunna förmoda något sådant? Gamle Olaus satt vid roret, — friherrinnan vet, han som är döf — men han ser så mycket bättre, — försäkrade han med en artig bugning i det han aflägsnade sig, följd af löjtnanten.

— Bjud mig er arm, kapten! — ropade friherrinnan hastigt med beslutsam ton i det hon steg upp, — jag måste ned till strandvägen för att se — —

— Ja men, — stammade kaptenen, som högst ogerna gjorde några onödiga promenader, — jag har stämt möte här med kanslirådet, som är borta och tar sitt bad — — och —

— Bjud mig er arm, säger jag! — återtog friherrinnan med det ljufvaste småleende och den mest befallande ton i världen, — vi hinna mycket väl tillbaka tills kanslirådet har badat. Jag förmodar att han är lika pedantisk i det, som i alt annat — och då ha' vi god tid på oss!

— Ja, det har ni sannerligen rätt i! — ropade kaptenen, helt uppfriskad af detta anfall på hans umgängesväns svaga punkt, — och det skall bli mig ett verkligt nöje att, — — att få — och sedan han klippt med ögonlocken några tag och rätat på benen, närmade han sig helt prudentligt och bjöd friherrinnan sin arm, hvarpå de aftågade utför trappan, — antagligen något fortare än kaptenen önskade, åtminstone att döma efter de grimaser, dem han försökte dölja under det mest förbindliga leende han kunde åstadkomma.

— Har kapten också hört att konsuln lär ha' ett par millioner? — frågade hans dam, i det de vände af utåt strandvägen, — kan det verkligen ligga någon sanning i det der, eller är det bara prat?

— Det tror jag nog! — svarade kaptenen tämligen tvätydigt, — jag har hört det af kanslirådet, och om det också bara vore hälften af den summan, så är det ju i alla fall vackert så i dessa tider!

4.

Medan detta föregick ute på flustret, utanför societetssalongen, hade professor Varner blifvit hemförd och satt nu nedbäddad i sin vanliga sjukstol, omgifven af de ömma omsorgerna från hustru och dotter, hvilka, den ena med bullrande och den andra med tyst oro bevakade hvarje hans rörelse. Den eleganta bostaden

kontrasterade på ett underligt sätt med hans egen utmärklade gestalt och det uttryck af jägtande oro och djupa sinnesrörelser som kom och gick öfver de rörliga dragen i hans bleka och aftärda ansigte, samt med den prägel af sorg och förskräckelse som stämplade hustruens och dotterns ansigten och väsen.

Doktorn hade nyss varit der, hade ordinerat några stimulerande medel åt den sjuke, pratat några likgiltiga och intetsägande ord med damerna, och derpå aflägsnat sig för att återkomma sednare på qvällen, och medan Dolores ett ögonblick gick in i sitt rum för att utbyta promenaddräkten mot en enklare hemdrägt, vinkade professorn nervöst och otåligt åt sin hustru, som oroligt och brådslande sysslade med något borta i rummet.

— Inez! — hviskade han upprördt och afbrutet, i det han vinkade på nytt, — skynda dig! Kom hit till mig — tag dig en stol — — jag har något att säga dig innan Dolores kommer tillbaka!

— Dolores? — utropade den lilla spanskan med af förfäran uppspärrade ögon, — hvad är det, Carlos? Säg mig hvad det är som skrämt dig, eller jag dör af oro — — jag — —

— Tyst! — Sätt dig här och hör noga på! — Du skall genast packa ner våra saker, hör du — — genast — vi resa härifrån i morgon! Vi kunna inte stanna här en dag längre!

— Resa? Inte stanna? — Carlos, du yrar, du — — tänk på Dolores — på senhor Ernesto, — —

— Vi måste resa säger jag! Resa genast! Och just för Dolores' skull, för den unge mannens egen skull måste vi, — hör du, vi måste! Ah! — utbrast han hastigt med uppfammande raseri, i det han knöt samman händerna öfver sitt hufvud och spände blickarna uppåt, — förbannelse öfver det förflutna! Skall det då alltid grina mig i synen som ett spöke? Hvad skulle jag här att göra? Har jag inte syndat, lidit,

pinats nog på denna fördömda jordfläck? Skulle en önd ande på nytt leda mig hit för att gifva mig dråpslaget — skulle jag — — — Luta ditt öra till min mun, Inez — jag törs inte säga det högt — — Hon, den der bleka qvinnan — Ernestos mor, som du kallar honom, — försök att vara lugn — du vet hvad jag berättat om mitt förflutna lif, — att jag ingenting dolt för dig, att jag sagt dig hur usel, hur lättsinnig, hur olycklig jag varit, — — den der qvinnan — — — — — Sä g ut, sä g ut! — stammade den lätt upptända sydländskan, i det hennes heta blod sprang upp i flammor på kinderna och ögonen kastade blixtar, — denna qvinna — ha! nu förstår jag! — denna qvinna är — — —

— Min fränskiljda hustru! — stönade mannen, i det han vred sig i stolen, som om han sutit på glödande kol, — henne som jag trodde vara mig otrogen, ovärdig, — henne som jag öfvergaf — —

— Henne som du älskar ännu! — utropade hustrun, glömsk af hans förbud att tala högt, — som du aldrig kunnat glömma! Ja, jag har känt det, jag har vetat det under hela den tid jag varit din hustru, — jag har förbannat den qvinnan tusen gånger i mitt hjerta, jag hatar henne, och jag skall döda henne som en orm, om hon ännu en gång vågar att vilja rycka dig ifrån mig! —

— Tyst Inez! — försök att vara lugn! — Jag älskar henne icke, jag har glömt henne från den första stund jag såg dig, — det vet du — det kan du icke tvifla på — — och det är nu icke fråga om oss, utan om Dolores, om vårt barn, — förstår du mig? — Du har sagt mig att hon älskar den unge mannen, att han älskar henne — — För djefvulen! detta fattades just för att göra mitt elände fullständigt — — — Tyst, var det inte Dolores som kom? — Nej — — men jag måste tala fort — — hvem vet, i morgon kan jag

kanske inte mera meddela dig — — hvilken gräslig olycka som jag dragit öfver mitt barn! —

— Carlos, Carlos, hvad menar du — hvad säger du? — hviskade Inez, hos hvilken nu den bekymrade modern aflöste den svartsjuka maken, — hvad för olycka — —?

— Förstår du då inte? — Räkna efter, — det är tjugosex år sedan jag öfvergaf min första hustru och flydde från mitt land — — den unge mannen är tjugofyra eller tjugofem år — — min förra hustru är hans mor — — förstår du då icke att jag — — att jag *kan* vara hans far, att jag är det — — fastän hon, stolt som hon var, aldrig velat låta mig ana det — och att således Dolores och han äro syskon, — att deras kärlek är ett brott, ett onaturligt, ett afskyvärdt brott, och att de måste skiljas åt, om det också skulle krossa hennes hjerta!

— Men du har ju sjelf sagt att du — — att ni icke hade några barn, — att hennes likgiltighet, — att ditt eget lättsinne — — med ett ord, du har ju svurit mig vid alt heligt — —

— Att, så vidt jag visste, jag icke öfvergifvit mera än en — mera än henne, ja — men vet man någonsin med någon visshet sådant? Och om han äfven icke är mitt barn, så är han dock min förra hustrus son, liksom Dolores är min nuvarande hustrus dotter — — inser du då inte att en förbindelse dem emellan är omöjlig, — att hur vi än vända oss, så hotar både henne och oss skam och sorg och förnedring på alla sidor, och att vi således måste resa härifrån ännu i morgon! —

— Men Dolores! Dolores! Hvad skall det bli af Dolores, som älskar den unge mannen?

— Hon måste glömma honom! Hellre det än att kanske äkta sin egen — — ahl jag ryser bara jag tänker derpå! Bittert, bittert får man ångra hvad man brutit i ungdomsyra och lättsinne! Och bittrast af alt

är att ens egna synder skola återfalla på dem man älskar, på ens egna barn!

— Seså, Carlos! — plåga dig inte med tankar sådana som dessa! — utbrast hustrun, i det hon lade till rätta kudden under hans hufvud, — det är ju inte sagdt att så är — det kan ju hända — —

— *Han* är hennes son — *hon* är min dotter! — fortfor den plågade mannen, i det han nervöst plockade ut trådar ur plädfransarne, — det är mer än nog! Är väl en sådan förbindelse tänkbar, är den möjlig? —

— Men, om det kan hållas hemligt för Dolores och Ernesto? Om de aldrig få veta — — hör Carlos! jag får en tanke — — jag går till den kvinnan — jag talar med henne — jag besvär henne att säga mig — åh! frukta ingenting! jag skall vara lugn — du svär mig ju att du inte älskar henne mera — att du aldrig älskat henne sedan den dag du öfvergaf ditt fädernesland? — Vid Gud, Carlos, vid guds moder, du svär ju det?

— Ja, ja! — pustade den sjuke otåligt, — men du får inte gå dit! Hvad skall du der att göra — — huru skola ni kunna förstå hvarandra? Hon, den kalla, lugna, försigtiga svenskan, du den häftiga, passionerade sydländskan, nej, nej! du får inte gå, Inez! — Vi måste resa — vi måste skynda bort, långt bort, och Dolores skall glömma honom, — hon måste glömma honom! Hvad ser hon väl på den der — — —

Ett utrop från dörren till dotterns rum afklippte orden på hans tunga. Han vände mödosamt på hufvudet, och der stod Dolores, blek, nästan förintad, hållande sig i dörrposten, med de stora ögonen i halft vanmäktig förskräckelse hvilande på fadern, i det hon i afbrutna meningar framstammade:

— Om hvem — talar du — fader? — Är det om — — om Ernesto? Är det honom du vill att jag skall glömma? — Och som om denna för henne ofattliga tanke stålsatt hennes mod och härdat hennes nerver,

skyndade hon fram till faderns stol, kastade sig ned bredvid honom, och fortfor, i det hon ångestfullt blickade upp till honom: — Hvad är det som har händt? Om hvad talade du? Hvarför måste vi resa? Ah! nu förstår jag! Det var således sant hvad ryktet talade om, hvad sqvallret hviskat mig i öronen? — Ernesto älskar en annan, han bedrar mig!

Och med en blixtn af brinnande svartsjuka i de djupblå ögonen, reste hon sig hastigt upp, medan den sjuke mannen och hans hustru utbytte en plötslig blick af hemligt förstånd, som om de velat säga: »det är kanske bättre så», hvarefter modern skyndade fram till Dolores, fattade hennes båda händer i sina, och ropade:

— Fråga inte, Dolores, forska inte — — det är bättre att ingenting veta, —

— Tro endast att vi vilja din lycka, ditt väl, mitt barn! — halfvhiskade fadern med bruten röst, — och låt oss redan i morgon bittida begifva oss af härifrån — — sedan skall du få veta — —

— Nej, nu vill jag veta allt! — svarade den unga flickan med beslutsam röst, i det hon gjorde våld på sig för att synas lugn, — du ser ju, fader, att jag är lugn, att det inte skall kosta mig så mycket som en enda suck, inte en tår att skiljas från den falske, att förakta, att hata honom, men jag vill veta hur usel han är, hur nedrigt han bedragit mig! Hvem är hon som lockat honom till sig? Säg mig det!

— Seså mitt barn — stammade den sjuke i den pinsammaste förvirring, — jag har nu inte krafter nog att — — du skall sedan få veta allt — — det skulle för mycket uppröra oss båda — —

— Så måste min mor säga mig det! — fortfor Dolores med oböjlig energi, i det hon vände sig till Inez, som i häftigt utbrott af olika sinnesrörelser gick fram och tillbaka i rummet, i det hon vred sina händer, och uppgaf oartikulerade rop; dem hon emellanåt sökte att qväfva, hvilket på ett oroväckande sätt upp-

jagade blodet i hennes mörka och vanställda ansigte, — är det sant moder att han kunnat bedraga mig, att han glömt sina löften, sina eder, att han ännu i dag hycklade en kärlek och en trofasthet som gjorde mig så utsägligt lycklig, för att nu störta mig i ett så mycket större djup af qual och förnedring?

— Nej, nej, mitt älskade barn, min ljufva engel! — utropade modern i ett utbrott af öfversvallande ömhet, i det hon slog sina armar om dotterns hals och betäckte hennes ansigte med kyssar och tårar, samt utan att ett ögonblick akta på den sjukes ångestfulla blickar och mödosamt upprepade vinkar, — han har icke bedragit dig! Ernesto är ingen trolös, ingen usling, ingen — — det är någonting annat, ett förfärligt olycksöde som hvilar öfver er båda — —

— För guds skull Inez, tyst! tyst! — varnade den sjuke med darrande, nästan oigenkänlig röst, — kom ihog — — betänk — —

— Betänk sjelf min far, att du dödar mig, om jag icke får veta hvilken förfärlig hemlighet som döljer sig under detta! — utropade Dolores i det hon drog modern med sig fram till den sjukes stol, — kom ihog att alt annat kan jag bära, men Ernestos trolöshet aldrig!

— Alt kan du bära säger du? — återtog den sjuke med ett bittert leende, — och likväl — — hur litet vet du hvad här är att bära eller att lida? Än om nu den visshet, som du med så mycken ifver åtrår, för alltid aflägsnar er från hvarandra, och detta mycket mera oåterkalleligt än ett ögonblicks glömska ja, än den lägsta trolöshet från hans sida? Om himlen sjelf lade sig emot er förening, om förhållanden, dem ingen af er kan undanrödja, gjorde en skilsmessa för lifvet ofvislig mellan er båda?

— Hvad säger du min far? — ropade Dolores i det en dödlig blekhet betäckte hennes kinder, och hon

måste hålla sig fast vid modern, för att inte falla, — och hvad skulle detta vara för förhållanden?

— Släktförhållanden! — suckade den sjuke, i det han vred sig i stolen, — om Ernesto, — — nej, jag kan icke! Du skulle förbanna mig, din far, upphovvet till din olycka! — Säg henne du, Inez, efter som det måste så vara! Jag förnår det inte! —

— Hör mig, Dolores! — hviskade modern, i det hon på nytt drog henne till sig, — om Ernesto skulle vara, — men det är ännu bara en förmodan, det kan ju vara en ogrundad misstanke, — men din far har varit gift förut — här i sitt hemland — Ernestos mor är hans fränksiljda hustru, — det var henne han nyss fick se, då ni gingo upp för trappan — — förstår du mitt barn? Hon är ju Ernestos mor — det är detta som skiljer er åt, — ty — med ett ord, mitt arma barn, min engel — Ernesto kan vara din bror!

I detta ögonblick försiggick en plötslig och underbar förändring i den unga flickans hela sätt och utseende. Den stigande ångest, den pinsamma och hjertslitande smärta som nyss afspeglat sig i hennes blick, i hvarje drag i det uttrycksfulla anletet, försvunno som genom ett trollslag, och ett segervisst löje bredde sig som ett klart solsken öfver hennes panna och kinder, när hon efter ett ögonblick utbrast:

— Det är omöjligt! Ernesto kan inte vara min bror!

— Och hvarför kan han det icke? — frågade den sjuke fadern, i det man spårade en glimt af glad förhoppning i hans tårda drag, en glimt som i ett ögonblick meddelade sig åt Inez, hvars hela utseende på en gång förvandlades, och som nu med glänsande ögon och den lifligaste förväntan närmade sig mannens stol, i det hon ropade: — Ser du, Carlos! ser du! Hvad sade jag? — Det kan inte vara sant!

— Och hvarför kan det icke? — upprepadé fadern ännu en gång, i det han försökte räta upp sig i stolen.

— Derför att det skulle jag hafva känt! — utropade Dolores, i det hon tryckte handen mot sitt hjerta, — det skulle någonting här hafva sagt mig från första ögonblicket jag såg honom! Naturens röst låter aldrig tysta sig, och syskon kunna icke fatta en sådan kärlek till hvarandra, som den jag hyser för Ernesto och han för mig!

— Ack mitt stackars barn! — svarade fadern i det han fattade hennes händer — hur gerna skulle jag icke vilja gifva dig rätt i hvad du säger, men jag kan, jag får det inte! — Naturens röst tiger, när medvetandet om släktskapen icke blifvit väckt utaf uppfostran och sedvänja; de som icke veta att de äro syskon, de känna det icke heller!

— Nej min far, så är det icke! — återtog den unga flickan med stigande liflighet, — de som icke känna att de äro syskon, de äro det icke heller, derom kan du vara fullt förvissad! Blodets röst låter aldrig tysta sig, och om Ernesto hade varit min bror, så skulle han aldrig kunnat göra det intryck på mig som han nu gjorde från första stunden jag såg honom!

— Hvem vet om inte just detta var den blodets röst, som du nyss talade om, fastän du missuppfattade dess maning? — Men låt oss icke tvista om detta, mitt barn! Du tror så som du talar, derför att du vill det; jag tror motsatsen, derför att jag måste det! Men när nu ett oblidt öde på detta sätt sammanfört edra vägar, hvad fins då för oss annat än att så fort som möjligt göra slut på ett förhållande, som om det finge fortfara skulle föra er till icke blott en olycka utan gräns, utan till ett afskyvärdt brott både emot samhällsordningen och naturen! Derför mitt barn, tag hellre den smärtan att behöfva afstå från honom nu, än den skammen, den förnedringen att hysa en otillåten böjelse för den som kan vara din broder, och låt oss resa utan att taga något afsked, utan att någon får veta det. Du är ung, Dolores, du skall glömma! En annan skall inom några

är intaga den plats i ditt hjerta, som han nu innehar, — och du skall då kunna förlåta din arme, hårdt straffade fader, och du skall kunna öfverlemna dig åt din nya kärlek utan oro och utan samvetsqval!

— Resa, utan att taga afsked? — upprepade Dolores, utan att synas på ringaste sätt öfvertygad af faderns ord, — utan att först skaffa mig visshet? — Det kan du icke fordra, fader — det kan jag icke lofva! — Jag måste tala med Ernesto! —

— Äfven om jag förbjuder dig det? — ropade fadern med uppflammande häftighet, i det han försökte resa sig i stolen, hvarifrån han dock hindrades af sin hustru, som med kraftig hand höll honom kvar deri, i det hon hviskade:

— Carlos! — Icke häftig! Kom ihog din skuld emot mig, mot Dolores! Låt henne följa sin vilja — — hon är beslutsam, klok — låt henne göra som hon önskar.

— Men hur vill du råka honom? — frågade fadern, i det han motvilligt fogade sig efter hustruns vilja, — hur skall du — —

— Jag skyndar ner till strandpromenaden, — svarade Dolores hastigt med beslutsam ton, — der träffar jag honom nog. Det är utfärd med musik och kulörta lyktor i qväll. — — och han är säkert nere bland de andra.

— Men du får icke gå ensam, din mor skall följa med dig! — återtog fadern, i det han ville skjuta hustrun ifrån sig.

— Och hvem skulle se efter dig, fader, om du behöfver något? — frågade Dolores, i det hon vänligt strök hans hand, som nervöst fingrade på pläden, — nej, mamma stannar hemma hos dig, och jag skall tala med honom ensam! Jag måste tala med honom ensam! — fortsatte hon i det ett fast beslut afmålade sig i hennes blick, — och när jag fått visshet, då — —

— Då? — upprepade moderin med oroligt spörjande blickar.

— Då resa vi i morgon, om din förmodan är sann, min far! — svarade Dolores, i det hon hastigt skyndade in i sitt rum, och stängde dörren om sig, lemnande de båda makarne kvar i ett tillstånd af oro och nedslagenhet, som lättare låter sig tänkas än beskrivas.

5.

Det var ett härligt Augustimånken, och den breda fjärden utanför badorten afspeglade i sitt rörliga vatten de mångfärgade lyktorna från segelbåtarna, som i långa, oregelbundna rader rörde sig framåt för halffyllda segel, följande efter den båt i hvilken den vid platsen engagerade messingssextetten var placerad. Nästan alla båtarna voro ute, och bänkarne och sätena vid strandpromenaden voro upptagna af promenerande som af en eller annan orsak föredrogo att från land åse den pittoreska anordningen af denna venetianska båtfärd eller regatta i miniatyr. Månen stod ännu tämligen lågt öfver östra landet, der den kastade trolska halfdagrar öfver de kala bergen på andra sidan sjön, och drog ett långt, vattrade band af gult med invädda silfvertrådar långt ut på fjärden, der det afbröts, för att sedan fortsätta längre inåt stranden, der likväl de squalpande vågorna voro bredare och större, så att något sammanhängande band icke längre kunde väfvas af den vandrande drabanten deruppe, utan han i stället nöjde sig med att då och då skjuta in en bred inslagsända af silfver i den grundare vikens grönvattrade duk med sina svarta och grå ränder, åstadkomna af de återspeglade föremålen på stranden. En och annan friskare vindstöt strök emellanåt in från öppna sjön utanför berguddarne, tog lekfullt tag i de kulörta lyktorna och slängde dem af och an, så att de också för några ögonblick sökte härma

månklotet deruppe i rymden, genom att framkalla ett praktfullt men kort färgspel i de gungande vågorna.

En af de grannast utstyrda båtarna var den som konsul Hansen hade hyrt, och der han nu hade installerat friherrinnan och hennes dotter, jemte den förut omnämnda hofrättsrådinnan, sedan han först varit ute och seglat ensam med fröken Rosa, såsom doktorn omtalade uppe på flustret. Den seglingen hade dock, enligt Rosas bestämda utsago endast inskränkt sig till en mycket kort tur utåt fjärden, som konsulen förklarade att de hade måst göra, för att han skulle kunna få behålla båten till qvällen; och när friherrinnan vid kaptenens arm kom ner åt strandpromenaden, löpte segelbåten också genast till vid en af bryggorna för att taga henne ombord. Friherrinnan, som inom sig var i hög grad förargad på sin dotter för hennes opassande beteende, ville likväl inte låtsa om något, i synnerhet som ett annat sällskap också var nere vid bryggan för att invänta en båt, den de skulle embarkera i, utan hon lät derföre påskina att de unga med hennes vetenskap varit ute och provvat segelvädret, hvarför hon ropade åt dem redan innan de hunnit lägga till:

— Nå, är det verkligen så hyggligt att man kan våga sig ut, utan att bli sjösjuk, eller hur herr konsul?

— Sösyg? — skrattade denne, utan att låtsa om någon förlägenhet, — det kan De ikke blive, hvis De end vil det nok så gerne, friherrinne! Det er som att rejse på stuegulvet, det kan jeg indestå för! — Och dermed räckte han henne handen för att hjälpa henne ombord, sedan nu gamle Olaus lagt till på sitt allra gentilaste sätt med hela relingen inåt bryggan. — Nå, kaptejn! — fortsatte han i samma glada ton sedan friherrinnan begifvit sig af bortåt aktern till sin dotter, — De gör vel også en lille seglats? —

— Nej tack! — svarade kaptenen hastigt, i det han drog sig tillbaka från båten och spärrade upp begge ögonlocken med ett uttryck af liflig förskräckelse, —

jag föredrar landbacken — jag har stämt möte med doktorn och kanslirådet borta i brunnsparken.

— Ja, De har da ikke heller sa let at komme ombord, med de stive lægger, — fortsatte konsuln, lika glad som förut, och tillade sedan i det han sänkte den ljudliga rösten något, — for resten skal De have tak, kaptejn! De gjorde mej en pockers god tjenste med Deres lille historie der over på flustret!

— Hvad menar konsuln? — frågade kapteneu gapande som en svalunge — hvad har jag kunnat göra er för en tjenst? Det begriper jag inte!

— Begriber De ikke? Nå, det er udmærket! Ja, De er en pockers gammel fyr, og jeg skal takke Dem bedre en anden gang, da! Sæt ud, Olaus! så sejler vi opp til badhusbron og henter hofrättsrådsdamen! — Jeg her tagit mej friheden att inbyde henne, så friherrinnan må hafve noget selskab, mens jeg och fröken taler om Amerika! — fortsatte han helt ogeneradt, i det han vände sig till friherrinnan, som i en hast tog på sig sitt allra älskvärdaste leende, sedan hon nyss i hviskande ton sagt åtskilliga skarpa saker åt sin fröken dotter, som likväl helt kategoriskt förklarade, »att när mamma sjelf sagt att hon kunde promenera med konsuln, så måtte det väl inte vara mera förbjudet att segla med honom, så mycket mer som de då voro tre, i stället för att när de gingo tillsammans, så voro de bara två».

— Dessutom mått jag väl vara så gammal att jag kan sköta mig sjelf, — slutade Rosa sitt svar, — och när mamma inte kan skaffa mig ett passande parti, så får jag väl lof att på egen hand se mig om efter någon! —

Friherrinnan höll verkligen på att bli alvarsamt ond; men så kommo de der två millionerna för henne, och så tänkte hon: »det är inte värdt att säga någonting vidare i qväll! I morgon skall jag göra mina efterforskningar, och sedan få vi väl se!»

Hon kunde likväl icke underlåta att ge konsuln en liten släng, när hon nu ofvanpå det älskvärda leendet, med en viss skärpa i tonen tillade:

— Jag tror att ni allaredan talat aldeles för mycket med min dotter om Amerika, och det vore kanske skäl i att ni valde ett mera passande samtalsämne!

— Finder De något upasende i det, da? — frågade konsuln, i det han helt obesväradt slog sig ned bredvid henne, — det tänkte jeg man kunde snacke med alle damer om, de må nu være unge eller gamle!

Kaptenen stod under tiden ensam kvar, uppe på strandpromenaden, i det han stirrade utåt sjön efter båtén, och tänkte för sig sjelf att kanslirådet egentligen hade förbaskadt rätt, som inte kunde tåla norrmännen! Komma och säga att hans ben voro styfva! Hade man nånsin hört något så oförskämdt! — Och liksom för att bevisa att den fritalige konsuln hade komplett orätt, satte han sig i gång med stabbande steg bortåt brunns-parken, just som sextetten derute på sjön började blåsa Lagercrantz's, »Källan», som var både deras eget och badgästernas favoritstycke.

— Fy fanken sådan musik! — mumlade kaptenen för sig sjelf i det han fortsatte sin gång, — det fattades bara att man skulle sitta och squalpa ute på sjön till och höra på det der, för att man riktigt skulle somna! Jag tycker åtminstone de kunde ha' det vettet att spela någonting utaf Strauss eller Millöcker och inte så'na der begravningspsalmer! — Hm! det ska' riktigt smaka skönt att få sig ett glas punsch!

Men det tycktes skrifvet i stjernorna att kaptén Sybell den qvällen skulle få vänta på det som en årslång vana gjort till ett trängande behof för honom, ty just som han ämnade vika af från strandpromenaden och upp till badhusparken, kom ett fruntimmer hastigt emot honom, stannade midt framför honom, och sade litet andtruten af den hastiga gången:

— Nej, se kapten Sybell! Det kan man verkligen kalla ett lyckligt möte!

— Åh min nådiga! — stammade kaptenen öfverraskad och inte litet förargad öfver att bli uppehållen, — det är — — jag är förtjust — — — men hvad ser jag? Är det inte fröken Varner? Jo minsann är det inte! — Och aldeles ensam?

— Ja, min far mår inte riktigt bra, och min mor ville därför inte lemna honom ensam, men jag ville så gerna komma ut litet, och som alla våra bekanta redan äro ute på sjön, så fans det intet annat råd än att gå ensam, såvida jag ville se något af regattan och njuta af månskenet.

— Om ni tillåter, så skall jag be få anhålla att göra er sällskap! — svarade kaptenen, som ännu hade så mycket kvar i sig af sin gamla menniska, att han glömde bort punschen, när han såg det förtjusande ansigtet småle emot sig. Sanningen kräfver dock det erkännandet att han inom sig tänkte att hon väl skulle nöja sig med ett slag neråt strandpromenaden, och att han sednast om en halftimme skulle få hamma vid punschbordet uppe i badhusparken.

— Jag ämnade just be er om det! — svarade Dolores helt upprigtigt, i det hon fattade hans erbjudna arm; och i det de vände om för att gå framåt promenaden, tillade hon med det älskvärdaste smålöje, — inte för att jag är rädd att gå ensam, men man är ändå alltid mera trygg, när man har en äldre herre i sällskap!

— Det är första gången jag lyckönskar mig öfver att inte vara ung! — svarade kaptenen, i det han dolde en grimas, — fast i ert sällskap, min nådiga, skulle jag nog hellre vilja vara tjugosex år än dubbelt upp!

— Dubbelt? — upprepade Dolores med så väl spelad förvåning, att kaptenen blef aldeles förtjust, — ni skulle vera femtiotvå år? Det är inte möjligt! —

— Det kan väl hända att man bibehållit sig så der temligen! — svarade kaptenen i det han försökte

att göra sin gång spänstigare än vanligt, — men i alla fall är jag ändå så der omkring! — Men låt oss inte tala om det! — låt oss hellre tala om månskenet — tycker ni inte att det är förtjusande?

— Ack jo! — jag kan bara inte rätt njuta af det i qväll! — svarade Dolores med en halfqväfd suck, — jag är så orolig öfver min far!

— Ja, apropos er far! Jag var just uppe på flustret när han ärnade sig uppför trappan — — hvad var det då egentligen som kom åt honom så der hastigt?

— Han hade antagligen öfveransträngt sig, när han gick uppför de många trappstegen — svarade Dolores, — min far beräknar inte alltid så noga sina krafter, när han fått i sitt hufvud att utföra något!

— Jaså, var det ingenting annat! — utbrast kaptenen i det han såg på henne med ett uppspärradt öga och ett halfstängdt, — Jag trodde möjligen att det var något obehagligt möte, någon oväntad anblick af någon person som han inte tyckte om, eller som han inte föreställt sig att han skulle träffa! Det hviskades verkligen om något sådant deruppe, och — — men jag ber tusen gånger, det är kanske indiskret, att — —

— Nej, det var icke als någonting sådant, — svarade Dolores helt kort, i det hon noga såg sig omkring, och derpå fästade sina blickar på båtarne, som nu vid en svängning af strandvägen, började bli synliga på afstånd. — Åh nej men se så vackert! — utbrast hon derpå lifligt, i det hon med handen visade utåt sjön.

— Ja, det är verkligen ganska smakfullt! — inföll kaptenen i det han satte sin enkeltjusare i ögat och tittade utåt fjärden, — det vill säga, efter råd och lägenhet! När man, som jag, har sett en sådan här verklig regatta på Canale Grande i Venedig, så förefaller det ändå litet tarfligt, förstås! Apropos det, fröken, har ni varit i Italien?

— Ja, som barn var jag der i flera år. Min far studerade i Rom och Florenz och vi voro också en vår

i Venedig. Men jag mins inte mycket utaf det! Så mycket mins jag likväl, att jag tyckte vårt herrliga Spanien var mycket vackrare, ojemförligt mycket vackrare.

— Det tror jag! — utbrast kaptenen, i det han stirrade henne i ansigtet med begge ögonen vidöppna, — Spanien är ett förtjusande land! Åh Sevilla! Åh Granada! — Har ni sett Alhambra i månsken? Det är något annat än de här otäcka gråa berghällarne med sina lika gråa stugor, utanför hvilka det alltid luktar torsk! Åh, lejongården! Alhambra! Abencerragernas sal! Boabdils gemak, — åh, jag glömmet det aldrig! Tänk er min fröken, om vi nu stode der i stället, så här arm i arm — skulle det inte vara förtjusande?

Och kaptenen försökte se så elegisk ut som möjligt, något som Dolores lyckligtvis inte gaf akt på, ty det klädde honom icke särdeles, der han med ena benet framsträckt och ena ögonlocket nerfallet, tittade på henne genom lorgnetten.

— Ack jo! — halfhviskade Dolores tankfullt i det hon såg utåt vattnet, — jag skulle föreställa mig att min far vore frisk och rörlig som ni, och att det vore hans arm som jag stödde mig emot!

— Er far! Hm! er far! — sade kaptenen betydligt generad, och föll genast pladask ner från sin lilla tripp i känslsamhetens för hans ålder och utseende temligen olämpliga regioner, — ni tycks vara särdeles betagen i er far, min fröken?

— Jag afgudar honom! — svarade Dolores enkelt men med uttryck af den varmaste kärlek, — och han förtjenar det tusen gånger mera än hvad jag kan uttala det! Ni skulle känna honom, huru öm och varm han är, hur snillrik och hur fängslande! Han är en af Europas fornämsta målare, och hur blygsam är han inte, hur litet stolt öfver sin förmåga och sitt konstnärstrykte! Och ändå har han varit så olycklig, han har lidit så mycket, hans hjerta har blifvit så bittert

såradt; men detta har aldrig gjort honom hård, aldrig elak! Han älskar lifvet, människorna, konsten, alt! — och ändå kunde han hafva så många skäl att hata och förakta dem! —

— Hvad — — hvad har han då varit utsatt för? — stammade kaptenen förvånad öfver hennes frambrytande värme, och börjande känna sig betydligt sviken i sin spekulation på att få anbringa en lätt och småtreflig kurtis utaf den halft sentimentala, hälft cyniska art som var i svang under hans gröna ungdom, på slutet af fyrtioalet, — har han kanske varit sviken i kärlek, eller — —

— Både i vänskap och kärlek! — svarade Dolores alvarligt, men tillade strax derpå med lätt öfvergång till en gladare ton, — men jag ber er förlåta, herr kaptan! — Det var inte om detta vi skulle tala! Hvad var det ni berättade om nyss?

— Ja — jaha! vänta litet! — hvad var det nu igen? — yttrade kaptenen fundersamt och inom sig glad åt att komma ifrån loforden öfver hennes far, hvilka, utan att han kunde göra sig reda hvarför, skorrade obehagligt i hans öron, och började väcka hägkomster af gamla, längesedan förgättna synder i hans förslappade själ, — jo, det var om Italien, om Venedig! Ack ja, S:t Marcus-torget och »suckarnes bro» och Maria Maggiore! — Nej vänta, nu mins jag! Det var om Granada! — Apropos det, fröken, ni måste bestämdt vara född i Granada!

— Hvarför tror ni det?

— Derför att — — att ni har något af det der — — ja ursäkta, men det fins inte något annat uttryck som säger tillräckligt, — ni har något af det der — — det der »tusan djefla», som — —

— Som? — Hvad menar ni, herr kaptan? — frågade Dolores och såg på honom förvånad.

— Som — som alla sydländskor har, och som — som — — ja, med ett ord, någonting förbannadt märk-

värdigt, som man inte kan beskrifva, men som — som — Men hvad ser jag? — afbröt han sig sjelf helt tvärt, och såg sig förvånad omkring, — vi har ju kommit ända ut till Måsudden — — ja, der ser man, när man har angenämt sällskap! — — men det är måhända bäst att vi vända om, annars bli kanske edra föräldrar oroliga — — och jag — jag har verkligen gjort upp med ett par bekanta — — att — att — —

— Och det säger ni inte, herr kapten! — utbrast Dolores med förebrående ton, — utan låter mig på detta sätt uppta' er tid! — Det är inte vänligt af er, och — —

— God afton, mitt herrskap! — hördes i det samma en klar, ungdomlig röst aldeles invid dem, och en mörk gestalt steg med lätta steg fram ur skuggan af klippan, som här stupade brant ner i vattnet, och der strandpromenaden tog slut, för att sedan i form af gångstig fortsätta i zigzag uppför berget, der en gammal lotskoja var belägen.

— Hvad? hvad? — utbrast kaptenen förvånad, i det han kände att Dolores släppte hans arm, — är det inte? — Jo minsann är det inte — —

— Löjtnant Stål! — inföll Dolores helt lugnt, i det hon vände sig till den unge mannen, — är ni ensam ända här borta? —

— Nej, — svarade den unge mannen raskt, — mina föräldrar och några bekanta damer äro här uppe vid lotsstugan för att se på månskenet, och om fröken behagar göra oss sällskap — —

— Gerna, — svarade Dolores hastigt, — och då får jag ju också sällskap hem, och behöfver inte längre uppehålla kaptenen, som varit så utmärkt artig och följt mig ända hit! Tack bäste herr kapten, och låt mig nu inte hindra — —

— Åh jag ber, jag ber! — svarade kaptenen, i det han med enkeltjusaren för ögat sökte upptäcka de omtalade personerna uppe vid stugan, hvilket icke

lyckades honom, af det enkla skälet att de icke voro der — det har varit mig ett sant nöje att — — jäså, så att er fru mor är redan återställd från sitt illamående, — det har gått raskt det, och jag riktigt gratulerar till — —

— Tack så mycket, herr kapten! — svarade den unge mannen, som redan tagit ett par steg upp på berget, och nu sträckte handen åt den unga flickan, — det var ingenting farligt! — bara litet öfveranstängning vid badet, — tag mig i hand, fröken, så stiger ni säkrare! God natt herr kapten!

— God natt och ännu en gång tack! — sade Dolores hastigt, i det hon fattade den unge mannens hand, hvarpå de med lätta och spänstiga steg skyndade upp för berget och voro försvunna inom ett ögonblick.

Kaptenen stod qvar på samma fläck en stund och stirrade efter dem, klippande i vanlig otakt med ögonlocken, derpå strök han sig betänksamt om näsan och mumlade mycket flat för sig sjelf, i det han mödosamt satte sig i gång neråt promenaden: »Man ska' ta' mig fan få se att de hade stämt möte!»

6.

Månen hade under tiden kommit högre upp på himlen och några lätta skyar följde nu med den vestliga vinden utifrån sjön, och seglade sakta fram öfver den stundtals förmörkade skifvan, som, när den nalkades molnkanten, tycktes rulla ut ur den glesa slöjan som en glänsande trissa, slungad deruppe i rymden af någon osynlig jättes händer. Deruppe vid lotsstugan hördes det aflägsna bruset af dyningen från de yttre klipporna liksom tidtals återkommande suckar ur ett bröst, hvilket något okänt qval, någon otillfredställd längtan höjde och sänkte under djupa andetag, och längst ute i gattet der intet land vidare kunde upptäckas, syntes på långt afstånd ett segel som sken så spöklikt hvitt emot den

mörka horisonten i vester, der vatten och luft samman-smälte i en nästan oskiljbar likfärgad massa, hvars ömsesidiga rämärken endast det hvita seglet lät ana, men icke urskilja.

Spridda toner från den på fjärden blåsande sextettens vexlande stycken, hördes sakta af och till mellan de djupa suckarne derutifrån; men det var omöjligt att uppfatta någon hel melodi; det föreföll nästan som om naturens väldiga andhämtning hade velat qväfva de känna ljuden från människohandens tonverktyg, hvilka sökte blanda sina snart förklingande harmonier in i dess oändliga ackorder, i det vinden utöfvade samma tryck på musiken, som de glittrande månstrålarne på de kulörta lyktornas fladdrande återsken i vattnet.

Den gamla lotsstugan kastade en lång slagskugga utåt det glattslipade berget, i hvilket en djup renna, full af mossa och krypande björnbärsbuskar, lemnade en nästan oupptäckbar tillflyktsort för ett älskande par eller ett par lurande missdådare, som ifrån denna, från gångstigen genom blott ett par steg skiljda håla, hade velat lurat på sitt offer, och när man satt der, sjelf i mörkret, blickande ut i den af månskenet upplysta Augustiqvällens ljumma luft, kände man sig höjd öfver det vanliga människovimlet dernedanför, och man behöfde hvarken vara ung eller kär eller fantastisk för att der kunna drömma sig konung, som Hamlet i sitt nötskal, öfver oändliga rymder.

De unga två sutto der tysta några lyckliga ögonblick, hand i hand, öga i öga, tätt tryckta intill hvarandra, under denna värtaliga stumhet som i hjertats och lifvets högtidsstunder säger mer, långt mer än tusende ord. De sutto der med klappande hjertan, med på en gång rena och varma känslor omfattande hvarandras väsen i en omedveten omfamning, af hvars fulltoniga sällhet både själ och kropp vibrerade, och de fögsade under dessa saliga sekunder af en lycka som ingenting

mera önskade och ingenting begärde, därför att den egde alt och fordrade intet.

Ett starkare tonfall från båtarne derute återkallade dem till verkligheten, och den unge mannen löste sig först ur sin förtrollning, i det han med armen om hennes lif, hviskade med smekande röst:

— Du förlåter mig ju, min älskade, att jag sade en osanning, för att befria oss från den der gamle narren som gjorde dig sällskap?

— Jag visste att här icke var någon annan än du, Ernesto! — svarade Dolores enkelt i det hon såg upp till honom med förtroendefulla blickar.

— Och du hyste ingen tvekan vid att följa mig hit upp? Tack min Dolores?

— Tvekan? Hvarför skulle jag väl tveka? — hviskade Dolores, i det hon blickade upp i hans ansigte med ett uttryck af på en gång ömhet och oro, — mitt förtroende till dig är lika gränslöst som min kärlek! Och jag måste tala vid dig, älskade, endast därför har jag kommit hit!

— Hvad är det? — frågade den unge mannen oroligt, i det han slöt henne närmare intill sig — hur är det med din far, har hans tillstånd förvärrats eller — —

— Hans kroppsliga tillstånd är likadant som förut, men det är hans själ som är sjuk, och det är åsynen af din mor som förorsakat denna skakning hos honom.

— Min mor? — Hvad säger du, Dolores? Hur har väl mötet med henne kunnat — — —

— Har hon ingenting sagt, har hon icke upplyst dig om något?

— Nej, hvad skulle det vara? — Hvad menar du? — för Guds skull, säg ut — —

— Inte ännu, Ernesto! — Först måste jag göra dig en fråga, som du skall lofva mig vid heder och samvete att du besvarar utan tvekan, utan att dölja en enda af dina känslor eller tankar!

— Jag lofvar dig vid heder och samvete att du skall kunna läsa i dem som i en öppen bok!

— Nåväl, säg mig då, har du aldrig — aek, jag vet inte hur jag skall kunna förklara det, — har du aldrig i min närhet känt något som liknade en tvekan, en förebräelse öfver att vi båda så hastigt fattat böjelse för hvarandra? — Har du aldrig när du slutit mig intill dig, så som nu, när vi vexlat våra korta, ljufva och förstulna kyssar, känt liksom något stygn i din själ, känt liksom en hemlig aning säga dig att vår kärlek icke egde någon rätt att vara så varm, att så uteslutande upptaga hela vårt väsende — — har du inte — med ett ord, har det aldrig fallit dig in, Ernesto, att denna kärlek kunde vara ett brott?

Här tystnade hon nästan andlös, och såg ångestfullt och enträget forskande upp i hans ansigte, som om hon velat läsa tankarne der de gömdes innanför pannans fria och öppna hvalf, och i det hon slingrade sina armar om hans hals och närmade sin mun intill hans, hviskade hon på en gång glödande och blyg, i det hela hennes gestalt skälfdes af våldsamt sinnesrörelse: — Som nu, när jag trycker dig i min famn, när jag kysser dig — som nu?

Den unge mannen andades häftigt, och efter några ögonblick svarade han med afbruten och upprörd stämma, i det han lyftade sitt hufvud upp från den mjuka famn der det hvilat några sekunder:

— Ett brott? Och hvarför skulle det vara ett brott? Skulle det väl vara ett brott att jag först lät tjusa mig af din skönhet, innan jag lärde att känna och vara stolt och lycklig öfver att ega ditt rika hjerta? Och dessa smekningar, dem ingen låg eller smutsig tanke ännu besudlat, skulle väl de vara ett brott?

— Men, om det ändå skulle vara det? — hviskade Dolores på nytt och ännu mera ångestfullt än förut.

— Har då du känt det så? — sporde den unge mannen med darrande stämma, i det han slöt henne närmare intill sig.

— Ack nej, nej! aldrig! aldrig! — utbrast Dolores, liksom i ett utbrott af förtviflan, — och ändå, — om naturens röst, om blodets — —

— Hvad menar du? — Du yrar säkert! Du är sjuk!

— Om — o Ernesto! jag vågar knapt uttala de förfärliga orden, som, om de voro sanna, med ens skulle göra slut på hela vår lycksalighet, och störta oss i en afgrund af elände och förtviflan! — om vi skulle vara syskon! —

Hon uttalade de sista orden så tyst, med en så djup rysning af fasa, att han knappast kunde uppfatta deras ljud; det såg ut som om han mera gissade till dem än kunde uppfånga dem från hennes läppar.

— Syskon! — upprepade den unge mannen, i det han for tillbaka som om ett våldsamt slag fallit ned i hans ansigte, — syskon! Dolores, hvem har sagt dig, hvem har kastat en så gräslig misstanke i din själ? Men det är ju vansinne — det är ju omöjligt! Vi syskon?

— Du vet då ingenting? Din mor har då icke sagt dig — — —?

— Hvad skulle hon ha' sagt? Förklara dig, Dolores? Säg ut, om inte jag skall tro att allt detta är en elak dröm, ett gräsligt spöke som skrämmer dig till vanvett! — Hvad skulle min mor hafva sagt mig?

Den unge mannens röst var som förvandlad; den milda, friska klangen i den var försvunnen, och den skar nu dof och skarp genom den fuktigt varma nattluften och öfverröstade både de tunga suckarne och det aflägsna brusets ute ifrån hafvet, och de tid efter annan frambrytande tonerna från båtflottiljen inne på fjärden.

— Att hon är min fars fränskiljda hustru! — — svarade Dolores halfhögt men en djup snyftning, i det hon dolde hufvudet vid hans bröst.

— Din fars fränskiljda hustru? — utropade den unge mannen med ett anskri af på en gång häpnad och förfäran, — min mor, din fars — — o min Gud, min Gud! Det är inte sant, det kan inte, det får inte vara sant! —

— Och likväl är det så! — återtog Dolores med djup smärta, i det hon upplyfte sitt tårdränkta ansigte, — jag har nyss hört det af hans egen mun! — Deraf hans förfäran då han vid vår arm från trappan helt plötsligt såg henne framför sig, deraf hennes anskri, hennes hastiga bortgång vid ~~sin~~ fars arm! — Förstår du nu, Ernesto, förstår du hela gräsligheten af denna upptäckt — förstår du nu att du *kan* vara min bror?

Och med instinktlik fasa löste hon sina armar från hans hals och drog sig tillbaka från honom ända till den yttersta randen af den djupa remnan der månen, som nu kommit upp bakom lotskojans mossslupna tak, kastade en bred stråle af ljus på hennes bleka och tår-fuktade drag, och glittrade i dropparne som ännu hängde kvar i de långa ögonhåren, medan han deremot satt kvar i den djupa skuggan längre inåt den uppåtstigande branten.

På detta sätt sutto de stumma några ögonblick, liksom förlamade af ett plötsligt åskslag från deras nyss förut så ljusa och leende kärlekshimmel, till dess han äntligen återtog, mekaniskt liksom ett doft eko från den hårda klippan som omgaf dem;

— Att jag kan vara din broder? —

— Ja, — återtog Dolores med stämman vibrerande på samma gång af en hjertslitande sorg och af ett fast och oryggligt beslut, — och att om det är så, återstår för oss ingenting annat än att dö!

— Dö? — upprepade Ernst på samma sätt som förut.

— Ja, ty att afstå från hvarandra, att söka förbyta den kärlek som nu förenar oss, till den ljumma och tillfälliga känsla som ett par syskon hysa för hvarandra, — det skulle jag aldrig kunna nöja mig med! Skulle du det?

— Aldrig! — svarade Ernst med djup öfvertygelse, i det han reste sig upp och kastade en irrande, halft förfärad blick ut öfver vattenspegeln vid deras fötter, som tycktes enkom ditlagd för att i sitt tysta djup dölja en hel verld af krossade förhoppningar, — aldrig! Men att dö, Dolores! Har du tänkt på hvad det innebär? Att på en gång stiga ned från sol och ljus och glädje, att för alltid stänga dörren för sig till förhoppningarnes paradys, och detta medan man ännu är ung, medan pulsarne slå högt och blodet sjuder varmt i ådrorna, medan lifvet lockar med tusen röster och tjusar med så många skiftande fröjder! Har du betänkt hvad detta vill säga?

— Hvad äro alla lifvets fröjder mot denna enda som man vill förneka oss, om min fars ohyggliga förmodan skulle vara sann? — hviskade Dolores med flämtande röst, i det hon på nytt slog sina armar om hans hals och drog ned honom bredvid sig, under det han nästan viljelös lydte tryckningen af de mjuka armarne. — Hvad äro alla förhoppningar, all sol och alt ljus emot detta kolsvarta mörker, under hvars tryck vi skulle pinas i en långsam dödskamp, tusen gånger bitterare än minutens qual vid en hastig död, som vi sjelfvilligt valde?

— Och våra arma föräldrar? — Ega vi rättighet att tänka endast på oss, icke på dem?

— Du är feg, Ernesto! — Du söker undanflykter! — utropade Dolores med sydländskans hastigt upptända vrede, i det hon stötte honom ifrån sig, — du vet icke hvad verklig kärlek vill säga! Så vill jag visa dig det, farväll!

Och med ett språng var hon uppe ur remnan der de sutit, samt ute på den brant nedåtstupande berg-hällen, utför hvars af vågorna glattslipade sluttning hon inom ett ögonblick gled ned i det silfverglittrande djupet, hvars mörka famn girigt öppnade sig för att mot-taga sitt rof.

Med ett anskri af förfäran hade den unge mannen rusat fram för att hejda henne, och när nästa sekund den förfärliga sanningen stod klar och hotande framför honom, när han såg klippan tom, såg de vida ringarne som svallade upp mot dess slemmiga fot, för att sedan känslolöst återfalla i djupet, så kastade han sig med ett rytande af förtviflan hastigt ut ifrån klippan och försvann inom ett ögonblick i samma afgrund som nyss hade uppslukat föremålet för hans kärlek.

I samma ögonblick som klippan på detta sätt blef tom, hördes ett hest skri uppe i luften, och en långsträckt skugga sväfvade fram öfver vattenspegeln. Det var en ensam mås, som glömt sig kvar på sin jagt inåt fjärden, och som nu med långsamma vingslag sträckte ut åt hafsbandet. Han stannade på flykten ett ögonblick, slog ett sjunkande slag omkring platsen der de båda älskande försvunnit, uppgaf ännu ett skri af svi-ken väntan och fortsatte sin väg utåt, som om ingen-ting hade händt.

7.

Dagen derpå var det stor uppståndelse vid den fashionabla badorten, och de sysslolösa, som vid en sådan plats, tack vare läkarnes ordinationer och egen böjelse, merendels bilda en öfvervägande majoritet, hade fått en kärkommen anledning att slå sina mer och mindre kloka hufvuden tillsammans och prata och himla sig af hjertans grund. Det hade då ändtligen händt någonting som kunde afbryta den dödande enformig-heten, som annars endast två gånger om dagen nöd-

torftigt aflöstes af den antingen norr- eller söderifrån kommande ångbåten, på hvars halfdäck en eller annan långskranglig engelsman eller undersätsig och skräflande tysk profryttare blott för några få ögonblick kunde fängsla uppmärksamheten hos de på stranden bidande grupperna, hvilka med och utan synglas på näsan ifrigt letade efter något som de kunde uppsluka, för att sedan under form af samtals- eller sqvallerämne, återgifva det behörigen omtuggadt, genomältadt och utstofferadt antingen inne i societetssalongen under en dans eller ute på flustret vid ett glas punsch eller en bricka med cognac och vatten. Man såg hela dagen spridda kottier som möttes, stannade och samtalade i gathörnen och på strandpromenaden. Det drog en hel folkvandring förbi huset der den spanske professorn bodde, och sedan den väl sett sig mätt på de tomma fönsterna med de nedfälda persiennerna, begaf den sig vidare längre uppåt staden, till brukspatron Ståls hemvist, och der ungefär lika litet var att skåda.

En och annan af badortens honoratiöres såg man styra af in genom de respektive portarne till ofvannämnda hus, dröja några ögonblick derinne och sedan komma ut igen med betydligt snopet utseende, fastän minen redan inne i portgången med framgångsrik verldsvana ombyttes till något mystiskt och högvigtigt, som mycket väl af de mötande eller utanför stående kunde tolkas så, att den mannen eller den damen visste ofantligt mycket om det som passerat, fastän medfödd taktfullhet och nyss aflagt tysthetslöfte förbjöd den högst aktningvärde personen att annat än i ett »Hm! hm!» — eller »Jol jol!» eller »Ja, hvad sade jag?» — gifva en antydning om att något högst förunderligt, ehuru väl ingalunda oväntadt hade inträffat.

Fram på middagen sågos grupper af elegant klädda damer begifva sig af till det hus uppe vid torget, i hvilket friherrinnan bodde. De flesta hade med sig buketter, mer och mindre dyrbara, och alla voro på

vägen dit inbegripna i mycket lifliga meningsbyten, i hvilka i synnerhet de unga flickorna deltago med en ifver och en sakkännedom, som måste komma äfven en dålig människokännare och skral observatör på den tanken att det måtte vara fråga om någon förlofning. Skarpare fysionomister stärktes ytterligare i denna öfvertygelse derigenom, att ju närmare de visitgörande damerna kommo porten der friherrinnan bodde, desto tydligare utjennade sig de rynkade pannorna, och desto mera drogo sig de antingen föraktfullt eller medlidsamt krökta mungiporna uppåt igen, till dess vid sjelfva inträdet genom porten det mest ljufva och välvilliga löje upplyste de täcka anletsdragen hos de unga, och mildrade det skarpa och missnöjda uttrycket hos de äldre eller mera avancerade damerna på hvilkas större eller mindre grad af skärpa man lätt kunde upptäcka om de voro mödrar eller endast släktingar och förkläden åt de medföljande ungdomarne.

Och när grupperna sedan kommo ut igen, hur det skrattades och tisslades och hvilka halfhögt uttalade och försigtigt afbrutna utrop kunde man inte uppsnappa. Än hörde man ett försåtligt framkastadt: »Ahja, det var verkligen på tiden, tror jag!» än åter ett nyfiket: »Jag undrar om han verkligen har två millioner?» Ibland ett mycket aristokratiskt: »Usch ja, men jag tycker riktigt det ska' komma att lukta sill af de der penningarne!» Och strax derpå ett lika demokratiskt: »Jaja, jag skall säga, adelshögfärden ensam kan man ju i alla fall inte lefva på, och inte åka i hëller!» hvilket strax derpå besvarades med ett i förtroende framhviskad: »Ja, jag hörde min man säga att egendomen var öfverintecknad redan när baron dog, så det här var en nog sista resursen!» Några ögonblick derpå hörde man en ungdomlig stämman med icke ringa bismak af afund utropa: »Och tänk er ni, att han bygger en splitter ny pleasurjakt, och att de ska' göra sin bröllopstripp på den till Amerika!» — hvarpå en annan,

lika ungdomlig röst omedelbart anmärkte: »ja det är nog mycket pikant och mycket originelt, men tänk er, att kanske få ligga sjösjuk hela tiden.»

Från en grupp, som tydligen bestod af några ogifta damer af obestämd ålder, hvilka likväl ögonskenligen allesammans vändt om hörnet både en och två gånger, hördes genast vid utträdandet ur porten en temligen skarp stämma utropa: »Jag kan då inte begripa hvad karlarne ser på henne! Hon är ju hvarken vacker eller väl växt, och om hon åtminstone hade hufvud! Men det!» — — hvilken replik genast besvarades med ett i deciderad näston uttaladt: »Nåja, hvad ger ni mig för honom då? Säg ni såna händer han hade, och så skrattar han oupphörligt, och det fast tänderna a' svarta!» Och så fick man händelsevis se att friherrinnan tittade ut genom fönstret, och då blef det hälsningar och bugningar och de mest älskvärda leenden utan all ända.

Den som dock hade mest att göra denna märkvärdiga dag, det var doktorn, som oupphörligt sprang fram och tillbaka emellan de begge husen, och som till följe deraf onekligen var det lilla samhällets viktigaste personlighet, något som han också till fullo syntes uppfatta och inte så litet yfvas öfver. Öfverallt måste han stanna, af alla tilltalades han och utfrågades och gjorde sig ofantligt viktig, då han berättade både hvad han visste och inte visste.

Han hade väl kuappast sutit en kvarts timme på hela dagen, förrän han på eftermiddagen vid den vanliga tiden kom uppspringande på flustret till societets-salongen, der kaptenen och kanslirådet redan suto vid det vanliga bordet, med sina kaffekoppar framför sig; kanslirådet stel och rak som vanligt, och kaptenen deremot mera nervös och mera ögonlocksgymnast än han varit på mången god dag.

— Nå doktor! ändtligen får man då se en skymt af dig! — ropade han hastigt i det han till och med satte i ordning stolen, som han nyss vikit af åt bad-

ortens för närvarande viktigaste personlighet; — kom hit och slå dig ner!

— Ja tack, men jag har bara en knapp halftimme på mig; — jag måste sedan tillbaka till professorns igen! — pustade doktorn i det han slog sig ner, sedan han hälsat här, besvarat ett par handtryckningar der, ett par frågor på annat håll, och hunnit underrätta gymnastikprofessorn om att han skickat till honom en ny patient, något som denne besvarade med en sorts brumning, som skulle föreställa någonting liknande ett tack, — och sedan skall jag upp till brukspatrons ännu en gång i dag!

— Nå, hur är det nu egentligen? — ropade kaptenen i det han spärrade upp begge ögonlocken så våldsamt att det ena genast föll ner igen, — ä' de utom all fara?

— Ja de båda unga är alls ingen fara med! — försäkrade doktorn själfbelåtet, — tack vare mina energiska mått och steg så fick jag verkligen lif i henne igen, fast det såg förbannadt illa ut i början, och han är redan uppe och ute igen sedan ett par, tre timmar!

— Tacka fan för det! — utbrast kaptenen, i det han sträckte ut benen, — en sjöman! Och bara rädda en och det ett fruntimmer till! — Jag har en gång i mina unga dar —

— Dragit upp ett helt kompani, ja! — inföll kanslirådet, torrt som alltid, — det har vi redan hört förut!

— Nej ursäkta mig! — svarade kaptenen blygsamt, i det han blundade med begge ögonen, — det var bara ett korpralskap!

— Men det kunde lika gerna varit ett kompani! — sade kanslirådet; — antalet gör så rasande litet till saken, när det gäller sådana bjessar som dej!

— Ähja, det förstås! — medgaf kaptenen välvilligt i det han drog åt sig benen igen och med någon

ansträngning kastade det ena öfver det andra, — men der ser herrarne nu! Hade jag inte varit —

— Indiskret, ja! — inföll kanslirådet elakt.

— Indiskret? Indiskret? — upprepade kaptenen förargad, — det var ingen indiskretion, det var en känsla utaf moralisk ansvarighet, utaf —

— Hvad var det du kallade det? — frågade kanslirådet, mycket menlöst, i det han blinkade med ena ögat åt doktorn, som å sin sida blinkade igen, hvilket allt helt och hållet undföll kaptenen, som nu släppte igen ögonlocken för att se så mycket högtidligare ut. —

— Moralisk ansvarighetskänsla, kallade jag det, och det ska' jag säga er att det var, mina herrar! — Och hade jag inte talat om att de hade stämt möte derute, så hade inte båten med de unga herrarne gifvit sig af dit utaf nyfikenhet, och då hade de heller inte blifvit räddade, — eller hur, bror doktor? — jag skulle tro att den konklusionen är fullt logisk, hvasa? — Men en sak har jag funderat på hela dan, och jag har till och med varit derute vid Måsudden ett tag — utan att kunna få det riktigt klart för mig! Hur fan kom hon i till vägs, kan du förklara mig det, doktor?

— Hon halkade naturligtvis! — svarade denne afgörande, — berget är ju halt och stupande som en rutschbana! Såg du inte det?

— Jo, jaha! — sade kaptenen släpande, i det han såg oranligt fundersam ut, — jaja, på det sättet har det väl gått till! Men det är då också en förbannadt kuriös idé att ställa till möten derute, när det fins så godt om säten på strandpromenaden!

— Såvida hon inte, — sade doktorn, sänkande rösten, i det han lutade sig öfver bordet intill de andra, — såvida hon inte kastade sig i med afsigt, hvilket jag nästan misstänker.

— Åhå! — utbrast kanslirådet, mera intresserad än han brukade vara, — skulle det varit fråga om att uppföra tragedier här ute?

— Jag fruktar nästan det, — svarade doktorn, nu mera allvarlig än hvad han i allmänhet plägade vara, — att döma efter hvad jag fått höra under dagens lopp.

— Hvad i Herrans namn säger bror? — utbrast kaptenen och slog i häpenheten ut sista innehållet af sin kaffekopp öfver bordet, — fan i den koppen! Gar-song! kom hit och torka af bordet! Och så tag hit en half punsch, men låt det gå raskt bara! — Hvad var det som bror har fått höra?

— Jo, helt enkelt det, att den unga spanskan och hennes hjertevän, löjtnanten, på ett hår när höllo på att bli mycket närmare slägt med hvarann, än hvad som i allmänhet är önskligt och tillåtligt, när man älskar hvarann med bestämda afsigter på att bli ett äkta par!

— Det begriper jag inte! — sade kaptenen i det han stirrade med vidöppna ögon.

— Ja, det undrar jag inte på! — inföll kanslirådet mera sant än egentligen artig, — jag förstår det inte, jag, en gång!

Malisen undföll helt och hållet kaptenen, som upptagen af djupa begrundningar, stirrade lika fänigt som förut.

— Mycket närmare slägt än önskligt och tillåtligt? — upprepade han långsamt, — hvad vill det säga? Man och hustru är ju inte slägt, eller hur?

— Åtminstone få de inte vara det så nära, — svarade doktorn, — som de här höllo på att bli! Med ett ord, mina herrar, — brukspatronessan Stål är helt enkelt professor Varners fränskiljda hustru, — som ni vet är professorn svensk född, fast han länge vistats i Spanien, han lär egentligen heta Verner — — men hvad fattas dig bror? — ropade han plötsligt, i det han grep fatt i armen på kaptenen, hvilken såg ut i synen som om han kunnat få sig ett slaganfall hvilken stund som helst.

— Ve — Ve — Verner! — stammade han med vidöppna ögon och darrande mun — är det möjligt? — Ver — — Verner! — Håll i mig! —

— Det är redan gjordt! — sade kanslirådet trankilt.

— Sansa dig, sansa dig! — utbrast doktorn, i det han räckte honom punschglaset, — smutta litet, det skall göra dig godt! — Hvad är det för märkvärdigt i det? —

— Åh Herre Gud! — pustade kaptenen, i det han lutade sig tillbaka i stolen och med darrande hand förde näsduken öfver sin svettiga panna, — skulle det vara han? Och hon sedan? Och jag?

— Ja visst är det ni! — inföll det oförbätterliga kanslirådet, — det lär ni väl inte kunna komma ifrån.

— Men hvad har du med den saken att göra? — frågade doktorn nyfiket, i det han också smuttade på sitt glas.

— Verner och jag är ungdomsvänner! — sade kaptenen med helt och hållet handfallet utseende, — ja, det vill säga, vi voro — men så var det på en Karlbergsbal — — som en ung flicka — åh, hon var charmant, — visade mig ett tydligt företräde — vi duellerade — —

— Flickan och du? — frågade kanslirådet — på hvad då?

— Nej fan, han och jag — — och så blefvo de gifta, och så träffades vi ett år efteråt vid Ramlösa — — nej! Medevi var det — — och då blef jag på sätt och vis en orsak till deras skiljsmessa — — ja, det vill säga, mina herrar, en helt och hållet oskyldig orsak, ta' mig fan var jag inte det! — Absolut oskyldig orsak, det försäkrar jag herrarne!

— Ja, det behöfver du inte svära på! — förklarade kanslirådet med den mest förargliga öfvertygelse i världen.

— Säg inte det, du — — för jag var den tiden en satans farlig karl, och det fans många, som — — nog af: *den* gången var jag oskyldig, ta' mig fan var jag inte det! — Det var en helt annan, som — — nog af, det blef verkligen skiljsmessa af, och så reste han utrikes, — och nu skulle det här vara han? Ja, tyckte inte jag från första stund att det var något hos den karlen som liksom väckte ett samvetsqual hos mig — —

— Ja men, du var ju oskyldig? — inföll kanslirådet.

— Visserligen, visserligen! men i alla fall ser du — återtog kaptenen med en viss ifver som bevisade att han började återkomma till sitt normala tillstånd; — i alla fall så trodde han och hela badsocietyten att det var jag, som — — för se, saken var den — —

— Ja det får vi höra en annan gång! — förklarade kanslirådet helt kategoriskt, — lät nu doktorn få ordet!

— Ja genast! — Men se saken var den, att det rätta upphofvet till skandalen, var en mycket obetydlig person, som såg ingenting ut, då *jag* deremot — —

— Ja, någonting har du då alltid sett ut för, — afbröt kanslirådet, och vände sig sedan till doktorn, som han uppmanade att tala om hur saken förhöll sig, något som denne icke lät säga sig två gånger.

— Jag slutade med att upplysa om att professorn egentligen heter Verner, och ni kan tänka er hvilken uppståndelse det skulle bli i lägret, när han här i går uppe på flustret får se sin för detta hustru i egenskap af mor till dotterns kurtisör eller älskare, eller friare, hvilketdera uttryck ni nu behagar använda! Hvad var naturligare än att karlen, som hade sjukt samvete, trodde att löjtnanten var hans egen son med den fränskiljda hustrun, och att således de båda unga voro helt enkelt bror och syster.

— Jaha, det var ett förbannadt aber, det! — utbrast kanslirådet.

— Bror och syster? — upprepade kaptenen med ett värre stirrande än någonsin, i det han lyfte på sitt punschglas, — det kan jag inte riktigt förstå hur de skulle kunna vara, när begge föräldrarna voro omgifta, hvar och en på sitt håll?

— Ja, men de hade händelsevis varit gifta förut, bara på ett håll! — inföll kanslirådet.

— Jaså — jaha — ja det är sant, det! — återtog kaptenen.

— Nu hade han naturligtvis underrättat sin dotter om den förmodade släktskapen, — fortsatte doktorn, — och häftig och passionerad, som sydländskorna äro, antar jag att hon ville göra ett hastigt slut på den onekligen ganska obehagliga situationen som de båda unga kommit i, om det varit så som de förmodade, och därför hoppade hon i sjön.

— Ja, är det inte fan med de der sydländskorna! — ropade kaptenen hastigt, i det han strök de långa mustascherna, — det är aldeles komplett som eld i krut! Jag glömmer aldrig i Neapel — — nej, det var i Brescia, vill jag minnas, som jag — — nehej! nu mins jag, det var i Dresden, var det, som — —

— Åhja, de sydländskorna är då inte så värst eldfångda! — inföll kanslirådet.

— Säg inte det, du, för den här var född i Triest, fast saken passerade i Dresden — — det var en qväll, jag satt just uppe på Brühliska terrassen —

— Ja men nu sitter du på flustret här, och nu ska' vi höra på doktorn! — utbrast kanslirådet förargad, — och dermed punkt!

— Jaha — jaså! — ja! — svarade kaptenen aldeles afklippt och mycket fogligt, i det han tömde sitt glas, — ja, det var sant, det!

— Naturligtvis hoppade löjtnanten i efter henne — fortsatte doktorn, — och lyckades verkligen få upp

henne, fastän hon måtte ha' hållit sig fast nere under vattnet, ty hon bar ganska synbara märken i händerna efter några hårda vattenalger, eller möjligen stenar, som hon fattat tag i! Ja det der vet jag naturligtvis inte, men jag förmodar så bara! Att hon varit ganska länge under vattnet, bevisas bäst deraf att när de der unga karlarne i båten fiskade upp dem, så var hon fullkomligt liflös och jag fick hålla på med henne i ett par timmar, innan hon började visa några lifstecken igen!

— Nå, han då? — frågade kaptenen, i det han slog i glasen på nytt.

— Ja, hos honom var det egentligen kraftuttömning, — svarade doktorn, — ni ska' veta att han hade hållit på en god halftimma för att försöka få henne upp der på berghällen, men oupphörligt halkat ner igen, så att när båten äntligen kom, så hade han inte mycket krafter kvar. Emellertid var det väl att han kunde rädda henne, för nu sedan de båda ungas lifsfara skrämte upp de gamla, så har det naturligtvis kommit till förklaringar, och då beger det sig helt enkelt att professors frånskiljda hustru inte är vidare än stjuvfru till löjtnanten som är brukspatrons son utom äktenskapet, eller före äktenskapet, jag vet inte hvilketdera, så att nu är det ingenting als som hindrar de begge kontrahenterna att bli ett äkta par, lika väl som konsul Hanssen och fröken Rosa; som också ämna ingå ett sådant der internationelt förbund, efter hvad jag hört berättas.

— Ja det här, det bör ovilkorligen bli' badortens uppkomst, det! — menade kanslirådet, — eller hyad tror doktorn?

— Ja nu sedan den unga spanskan kom upp igen, och ättingen af den aristokratiska familjen gifter sig med en annan uppkomling — vitzade doktorn skrattande, — så kan jag inte se annat än att — i synnerhet som det tycks visa sig att den här uppskakningen gjort både professorn och brukspatronessan mera godt än ondt, — än att badorten — —

— Jaja, det är ju vattnet som skall göra't! —
anmärkte kanslirådet, och ämnade just tillägga något
då han afbröts af ett djupt stönande från kaptenen, som
på nytt sträckte benen ifrån sig.

— Hvad är det med dig? — frågade han i det
han vände sig mot den stönande f. d. farliga karlen.

— Åh! Hå! — pustade kaptenen, i det han stir-
rade med högra ögat och plirade med det venstra, —
det är i alla fall förbannadt märkvärdigt ibland!

— Hvilket då? —

— Kors! Det här menniskolifvet! — svarade kap-
tenen långsamt, och ropade sedan helt tvärt: — garsong!
tag hit en half punsch till! —

“Holmens Johanna“.

En hvardagshistoria från ytterskären.

1.

Långt ute i Svartlöga skärgård, ostvärt från Yxlan och Blidö, ligger en liten holme som heter Klacken, och som är omkring en half mil i omkrets. Mot hafvet vänder den en kal och rätt uppstigande klippstrand, på hvars krön en låg martall vridit sig nästan i spiral för den häftiga vinden, som från norr och öster ligger tungt på udden om höstarne. När man kommer utifrån sjön kan man svårigen se något dystrare och tröstlösare än denna kala klippa, som stupar rätt ner i vattnet och som, glattslipad som den är af vågorna, antagligen gifvit hela holmen sitt namn.

Men om man följer denna fränstötande och ogästvänliga fästningsmur en bit neråt sydost, der ett stenref sträcker sig en bra bit ut i sjön, varsnar man på södra sidan om refvet en liten bugt, och när man stieker in i den, så förändras som genom ett trollslag hela sceneriet, och man ser en sakta uppstigande strand med den rikaste vegetation och den herrligaste grönska. Redan tätt nere vid stranden stå några halfvuxna alar och nicka så vänligt åt den annalkande främlingen, och längre upp mot land växa askar, rönnar, björkar och aspar i broderlig sämja, och samla sig än till täta dungar, för hvilka enstaka exemplar af de olika trädslagen

stå som utposter för sig sjelfva, omgifna af en skara småvuxna törnen, olfvon och måbärsbuskar, hvilka med stilla beundran tyckas blicka upp till sina högväxta försvarare. Längre åt sidorna, der bergväggarna taga vid, hafva enbuskarna samlat sig i täta flockar, och i bergskrefvorna trängas hallonbuskar och slånbär, ormbunkar och bergsöta om de jordrikaste platserna, medan lingon- och blåbärsriset beskedligt nöjer sig med de torrare och magrare ställena, väl vetande att de nog stå sig ändå, om det också är litet krångligt under torra och heta somrar.

Högt öfver alla de omgifvande löfträden sträcker en stor fura sin lummiga och månggreniga krona vida ut i rymden, och när aftonsolen kastar sina snéda strålar på hennes rödskimrande qvistar och stam, så glänser hon som en stor fyr öfver alt småfolket rundt omkring, hvilka redan ligga i skugga, och den gamla skracken som byggt sitt bo i en af hennes grenklykor, sitter då helt stolt som en annan landfågel och ser ut öfver bugten och sjön der han har sin jagtmark och sportbanan för sina ungar, när han med hustruns tillhjälp lyckligt och väl hunnit praktisera dem ut ur det tämligen högt belägna boet. Snöskatorna och stararne, som bo mera anspråkslöst i de lägre och lummigare löfträden, hålla då ett förskräckligt allarm, och tro i sin enfald att en fågelunge som är kläckt i ett träd, ovilkorligen skall dränka sig när han kommer i vattnet, och när de i stället se skrakungarne genast dyka och simma som om de aldrig gjort annat, så sträcka de på halsarne af förvåning, och glömma nära på bort att sofva, fast solen redan är nere.

Tidigt om våren, innan ännu skräckorna dragit inåt från de yttersta skären, sitter en gammal orrtupp och klunkar om mornarne högst uppe i toppen af tallen, innan han ger sig af bort till de större öarne der hörnorna hålla till, och när han på höstsidan är så godt som ungar igen, kommer han ofta tillbaka och sqvaltar

på sin qvist deruppe, dels därför att han tycker om utsigten, dels också därför att både blåbären och lingonen äro goda att hafva när kräfvan börjar bli tom och han klunkat sig hes i den fuktiga höstluften. En och annan gång händer nog också att någon af hans sköna följer med dit öfver på våren och att det blir orrkull på ön; men det är mera sällsynt nu, sedan det blef fiskarstuga på den förut obebodda platsen.

Ja, der är verkligen en fiskarstuga längst uppe under den skyddande bergväggen, och nätgistorna stå deruppe i långa och raka led midt emellan stugan och skjulet der grisen bor vägg om vägg med ett par rag-giga getter, hvilka likväl mest hålla till ute och göra de allra skickligaste saltomortaler mellan klippstyckena. Stugan är mycket enkel, bygd af resvirke och har två fönster och en dörr, hvilka alla tre sitta sins emellan så snedt som möjligt, aldeles som om de gifvit sig tusan på att sitta hvar och en efter sitt hufvud och inte efter någon annans. Mot ena gafvelväggen stöder sig en gammal båtakter, nödtorfligen upplappad till rang, heder och värdighet af vedskjul, och ena långsidan af samma gamla båt står upprest på ett par grofva stolpar för att tjena som regnskärm öfver dörren. På högra sidan om stugan är ett litet potatisland, och midt framför ena fönstret en aflång rabatt af spånjord med en åbroddsbuske omgifven af några höggula ringblommor. I kanten af potatislandet stå ett par krusbärsbuskar, och emellan stugan och skjulet är en liten fyrkantig jordlapp inhägnad med käppar, kring hvilka man spänt ett trasigt fisknät, och der innanför har fiskarmor ett par gräslökstorfvor och några persiljestånd, samt en trasig blomkruka med en blommande nejlika, hennes outsläckliga stolthet och glädje, som hon sjelf uppdragit af ett litet skott hvilket hon med egen hand stulit inne hos lotsälderman på Köpmanholmen — och som hade gått till så bra och blommade så rikt, just därför att det var stulet.

Fiskarfar sjelf tyckte visserligen att det der trädgårdsväsendet var bara skräp och att de fyra hönsen och den storgalande tuppen med sin rostgula hals gerna kunnat få rumstera omkring på den lilla inhägnaden så mycket de ville, men i det fallet var fiskarmor en vis som synden, som qvinfolken alltid är, när de fått någonting i skallen på sig, menade han. Och fastän han visserligen mycket väl kunnat laga upp det gamla nätet så att det kunnat duga att lägga ut för simpor åtminstone, så fick det i alla fall sitta der, och att det inte var öfverflödigt, det varseblef han en vacker morgon när han kom ut och fick se en af hönorna, den spräckliga, hon som för resten var likaste värphönan, sitta fast i trasorna och kackla och skrika af alla krafter. Far, som alltid tyckte att höns var »ett riktigt frat», som han uttryckte sig, tog då upp en jordkocka ur potatislandet och bombarderade henne med den på den fjäderfattigaste delen af hennes kropp, så att hon med ett tag slet sig lös ur nätet, och skrikande, som om hon värpt två ägg på en gång, gaf sig i väg bakom skjulet, hack i häl följd af tuppen som skrek ännu värre än hon, så förolämpad var han på hennes vägnar.

Fiskarmor kom ut i dörren och trodde att höken slagit ner på hennes favorithöna.

— Hvad i allaste tider skriker höna' för? — ropade hon, — se efter, far du!

— Asch, det är ingenting! — svarade fiskarfar, — det var jag som hjälpte dän henne ur nättrasa, vet jag!

— Se på håken att hon prompt ska' dit! Hur fick du dän'ena då?

— Äh, jag la' te'na med en jordkoka i ändan, det förbaskade fratet, och loss kom ho' och det i rappet ändå!

— Körs i allaste mina dagar, Holmen, du är då för okristligt tetagsen af dej! Tänk om hönkräket inte kan värpa mera, ho' som plägar lägga sitt modiga ägg

om dan! Då står jag der vackert, jag som skulle in te' Furusund med tre tjug i nästa vecka, och som kan få ända te' riksdalern tjoget, nu medan de ä' Stockholmsfrämmande derute! Då ä' det vackert slut med te' få något garn te' och sätta opp väfven med och då får Johanna, flickkräket, vara utan klädning i höst med, bara för att du regerar som en *fantast* med hönskriterna!

— Ja men, du vill ju sjelf inte att di ska' in i grönsakerna, vet jag!

— Det förstås; men en kan fäll fara fram som folk för det, vet jag! Tänk dig bara, Holmen, om inte fiske' slår te' och du inte får hvarken flundrer eller sik, och det är lika kaf omöjligt te' komma åt en strömmingsstjert i höst som det har varit hela eftersommarn, — jag undrar just hvad du då ska' ta' dig te' och hur en ska' få något te' äta i vinter? Men se du tänker då aldrig längre än näsa ä' lång, och om inte jag —

— Nej, håll nu slamran på dej, Greta! Ä' du så ömskint om hönshelvetet så ä' det så godt te' ta' bort nättresa, medsamma! Och inte måtte fäll fiske' ska' misslyckas håller, för att jag slog höna i ändalykten! Får vi bara ostligt igen, så ska' du få se på fiske som heter duga, och om inte alla gamla märken slå fel, så har vi snart strömmingen här med, för måsa' skrek i morse ute på fjär'n, som om knifven skulle ha seta' i dom, ska' jag säga dig!

— Hå kors, gjorde di ock? Ja-a, då kan det fäll bli likare än en tänker, då.

Och lugnad af den tanken, gick fiskarmor till skjulknuten, för att se hur det stod till med värphönan, och när hon fick se henne krafsa af hjertans lust i spånorna, som om ingenting händt, medan hon som vanligt bar den träffade kroppsdelens högst och med hufvudet nere i marken ifrigt koxade efter mask, så lät hon fem vara jämnt, och gick in igen, under det Holmen gick ner till gistorna för att nacka upp näten.

Fiskaren och hans gumma lefde i allmänhet vänligt och godt tillsammans; det var egentligen bara om hönsen som de kommo ihop sig ibland. Ja, och så äfven om fosterdottern, Johanna, som nu var sina aderton år och som mor Greta gerna ville ha' ut och tjena, helst i Stockholm naturligtvis, men som fader Holm i stället tyckte gerna kunde vara hemma och hjälpa till med skötbåten och med fiskgarnena, då hon både var stor och stark och rask i vändningarne, och då det nu bar så bra till att de bodde för ensligt och för långt ut till hafs, för att det egentligen skulle kunna bli något tissel och tassel kring knutarne utaf unga glopår, som annars alltid passa på, der det fins en hygglig och fullvuxen jänta att språka med.

Sjelfva hade fiskarfolket endast haft ett barn, en son, som nu skulle varit sina fem och tjugo år, om inte vår Herre hade tagit honom ifrån dem för sex år sen, då han som jungman hade följt med ett Gefleskepp till Sydamerika, der han i Bahia fick gula febern och måste lemnas kvar på sjukhuset, der han dog några dagar efter sedan skeppet afseglat tillbaka till Europa. Det var en hård stöt för de båda gamla, men de togo emot den med detta jämna mod, som så mången gång kommer den öfverförfinade menniskan att anse hyddans barn känslösa och hårda, och som i grund och botten endast är bygd på en djup förtröstan och en fatalistisk tro på att det som sker alltid är det bästa.

Den som hade svårast att trösta sig, det var nog mor Greta. Modern förnekar sig sällan, vare sig hon går i yllekjol eller i sidenklädning, och när det gäller en stor och stark och frisk son, så sörjer hon i allmänhet både djupare och längre än fadern, som har lättare att trösta sig så länge han sjelf kan taga uti med oförsvagade krafter. Från det ögonblick sonen beslutit sig för att ge' sig ut på långfärd, i stället för att stanna hemma och hjälpa fadern med fiskbragderna, hade han redan på sätt och vis blifvit mera främmande för denne,

och när dödsbudet kom och mor Greta grät sina bittra tårar öfver sonens öde, sade fadern endast med en sorts tvär tungsinthet, i det han strök sig öfver ögonbrynen:

— Ja, Gu'våles honom, der han ligger; men inte för att jag vänte mej något annat af den seglatsen, inte.

— Så du kan tala, far! — snyftade fiskarmor, — hvarför lät du'n då ge sig af, i fall så hade varit?

— Han var fäll inte go' te' hålla, vill jag minnas! — svarade fadern kärft, i det han gick ut ur stugan och stälde sig och tittade utåt sjön.

Men nu hade sex år förgått sedan den bittra stunden i mor Gretas lif och det hade vuxit ärr öfver såret, som det gör öfver all sorg här i verlden. Och som det alltid ligger något barnsligt i äfven den starkaste moders sorg öfver sitt barn, så hade den fattiga fiskarhustrun der ute i hafsbandet en relik som tröstade henne hvar gång hon kände ett stygn i sitt hjerta, och den relikten var ett bref från redaren för fartyget, hvori han underrättade föräldrarne om att sonen blifvit svept i den svenska flaggan och att alla i Bahia vistande landsmän hade följt honom till grafven. Hvar och en som vet huru djupt tanken på en hederlig begrafning är rotfastad hos vår allmoge, och som dessutom känner huru i allmänhet lugnt man betraktar både lif och död, kan lätt tänka sig hvilken tröst detta skulle vara. Den trösten var för modern lika stor som den hemsända tre månaders hyran var för fadern, hvilken för de penningarne kunde köpa sig en ny skötbåt, som han så väl behöfde och som han förut inte kunnat vara karl att skaffa sig, huru väl han än var i behof af den.

2.

»Holmens Johanna», som fosterdottern kallades på de kringliggande öarne, var en storvext, vacker och

ljuslätt flicka med gladt lynne och kraftiga armar. Hon var ett barnhusbarn, och hade som helt späd blifvit tagen som fosterbarn af fiskarfolket medan Holmen ännu var skutskeppare och bodde borta på Rådmansö, der han i unga dagar hade ett litet åttondels hemman och en prächtig storskuta med både klyfvare och topp; en skuta med hvilken han seglade vedlaster på Stockholm, och äfven en och annan gång vågade sig ända upp åt Qvarken för att föra kollaster från staden och upp till Roslagsbruken. Holm var en rask och driftig skeppare; men det var inte utan att han också var en vild sälle i de tiderna, och om förtjensten den tiden också var både större och lättare åtkommen än nu, så gick den också så mycket bättre. Ty det fördes ett bullrande och farligt lif i vår skärgård på den tiden. Det var godt om krogar i alla sund och på alla holmar; bränvinspannan kokade och porlade i hvarannan stuga, och slagskämparne voro inte färre än krogarne. Inte för att Holmen var någon dagssupare — långt derifrån. Det kunde gå månader om då han inte såg åt glaset eller krogstugan; men så slog han sig plötsligt lös och då kunde det hända att skutan fick ligga för ankar med full last veckan ut antingen ute vid Furusund eller inne vid Vaxholm, medan skepparen satt inne i någon af de många frestande lokalerna och drack och spelade så att både gula och blå banksedlar trillade ut ur plånboken som ärtorna ur en öppnad säck.

Ofta kunde då på en sådan vecka hela månadens förtjenst försvinna som aprilsnö för en solskensdag, och när han vaknade upp ur ruset och paroxysmen var öfver, hjälpte det bra litet att ångra sig och svära både öfver sig sjelf och bränvinet. Hvarje gång han kom igen från en sådan färd, och hustrun, som då ännu var ung och hade mera värde öfver honom än sedan, vid första blicken på hans väderbitna ansigte såg hur det var fatt, kom hon alltid fram med sin ständiga låt att han skulle sälja skutan och slå sig till ro på går-

den i stället och ta' i tu med det lilla jordbruket de hade.

— Du pratar du! — brukade han då alltid svara, — hvad slår det te' spans? Pojken börjar växa opp, och flickungen kostar snart mera än barnhushjelpen, och skuld har vi på hemmanet som du vet, så inte lär det kunna ge' mat åt munnarne!

— Ja, men ser du, Holmen, då kunde du få vara hemmave' och behöfde inte — — inte — —

— Inte komma ut för krogarne, menar du, Greta?

— Hå kors, jag menar inte precis det! — svarade hustrun försigtigt, — men nog vet en hur det kan bära till när en ä' ute i ur och skur, och när en råkar ut för andra, som —

— Ja, jag vet att jag ä' ett kreatur, när den andan faller på mej; men tror du det skulle vara likare hemma?

— Ja det tror jag, för här skulle du fäll inte få några såna tillfällen, kära Holmen.

— Tillfällen fins det öfveralt, när en ä' på det viset och skutan kan jag inte vara åf med. Jag är nu en gång invand med det der, och det fins ju år då jag har lagt åf mina modiga trehundra riksdaler, vet du fäll, Greta.

— Ja, men lägger du inte bort lika mycket på di der raptussarna, tror du, Holmen lilla?

— Åhå, jag ä' fäll inte så sqvattgalen heller, må du tro! Om jag super opp als som als en femti riksdaler på sommarn, så inte ä' det då en vittan mera, intel!

— Ja men hvad spelar du bort då?

— Ja, det ä' inte så värst mycket, för jag vinner fäll också emellanåt, ska' du tro. Men i alla fall ä' jag ett kreatur, och nu ska' det vara slut med det der eländet, det lofvar jag dig, Greta!

— Kära Holmen, lofva inte mer än du kan hålla! Jag vet nog att du vill vara rejel och rejel ä' du med,

bara du inte kommer ut för raptussen. Men se, vore du hemma och hade ditt eget te' rota med i jorden, och hade barnungarne omkring dig från morron till qväll, så skulle det nog gå lättare te' hålla dig ifrån'et. För si det ä' de der sällskapena som har förstört många både bättre och sämre än du, det är säkert, det!

— Jaja, kära Greta, du har alt rätt och jag ska' fäll försöka bli af med skuta då hvad det lider.

Och det blef han också, men inte på det sättet som hustrun önskade och han sjelf hade tänkt sig. Och det var också bränvinets fel.

Det var nämligen på senhösten samma år som Holmen och ett par skeppare till fingo frakt ut från Stockholm till Sandhamn, dit de skulle segla ut mälarregel till uppbyggande af tullhuset der ute, det hus der sedan den glade sångaren Elias Sehlstedt lefde och diktade. Det var i slutet af Oktober månad, och som vädret var vackert och förtjensten god, togo de dugtiga laster ombord, och gifvo sig af ut genom slussen i god tid en fredagsmorgon, sedan de först tagit sin last nere vid Röda bodarne, der den tiden tegelbacken var belägen. Det blåste jemn vestlig vind och de seglade af med god fart förbi Blockhusudden och ut på lilla Värtan, der de lockande Fjäderholmarne ligga.

Holmen och skeppar Österman från Vaddö seglade sida om sida, och strax efter i kölvattnet kom skeppar Boman som var hemma på Blidö.

— Ohoj! — ropade Boman, som var en liten rödbrusig, tät karl med urblekt skinnmössa och storkavaj, — ohoj pojkar! Ska' vi ta' oss fälknäppen ve' Fjäderholmen innan vi ger oss af på långresa?

— Ja, vet jag! — svarade Österman, som var stor, stark och rödhårig, — hvad säger Holmen?

— Inte så länge ho' blåser så här goliakt! — svarade Holmen, i det han tittade till väders; — ta'n ni om ni har lust, men nog ska' min skuta ligga på samma

bog så länge vi ä' på den här sidan Lëndalen, det kan ni glä' er åt.

— Det var håken hvad du ä' avslut! — svarade Österman, i det han kastade en saknande blick åt det vinkande Eldoradot till venster.

— Hvad säger Holmen? — sporde Boman som släpte ut litet på storseglet och tog på de andra, som det heter på sjömansspråket.

— Han vill inte! — ropade Österman tillbaka, i det han med förargad min skrufvade på slokhatten.

— Nänej, han har fäll lofva' käringen sin te' hålla sig i skinne! — hånade Boman, i det han spottade ut bussen öfver åt babord.

— Ni kan ju ta't för det, om det roar er! — svarade Holm föraktligt, och sade sedan i det han vände sig till sin andre man, en f. d. båtsman som hette Klys, — ta' och saxa focken, Klys, så får en så mycket mera nytta af vind!

Och så gick det i rask fart förbi Höggarn och Lärgholmarne, och efter ett par timmars frisk segling var man inne i Tenö sund. Der fans den tiden också en krog, hvars gamla stuga sedan tjenat till kärna för den gulröda villan nere vid ångbåtsbryggan. Nu hade Boman kommit litet förut, Österman var midt emellan och Holmen kom sist, för han hade den styfvaste lasten.

Boman prejade kamraten som kom efter. Denne svarade ingenting utan pekade på det framför liggande Waxholm, och slog sedan med handen framför sig, som om han velat säga: du är galen som inte ser skogen för bara trä.

Och det tyckte då också Boman att Österman hade rätt i, och därför seglade de vidare utan att låtsa om att de ändå gerna nog tittade åt venster.

När Holmen, som nu var en bra bit efter, kom stickandes in uti Bombålet, emellan fästningen och den lilla staden, lågo kamraterna redan broderligt i land

sida vid sida utanför det gamla röda, Åkerbergiska magasinet och Boman och Österman stodo redan på stranden färdiga att gå upp på krogen i det lilla röda trähuset strax ofvanför strandbron.

— Ska' jag fira förseglena? — frågade Klys, som stod framme i fören och kastade längtande blickar inåt land och uppåt den höga trätrappan som han ramlat utför mer än en gång i sitt lif.

— Nej låt bli det! — svarade Holmen lugnt, — jag tänker inte ta' i land.

— Tänker Holmen inte? — återtog Klys och blef ännu långnästare än han var förut.

— Nej, vi går alt ut på Trälhafvet med en gång! — svarade Holmen utan att låtsa om långnästheten, — och se'n när vi kommer in i Lindalssundet så sätter vi på potatisgryta' och så ska' vi ha' oss litet te' lifs.

Det var nu visserligen en tröst, om den också var svag, och Klysen fann sig därför manligt i sitt öde, så mycket mera som han tyckte sig hafva sett en butelj-hals sticka upp ur bröstfickan på Holmens kavaj, när han kom ner ifrån hamnfogdekontoret vid Röda Bodarne.

— Jag tycker hvad di ska' skoja öfver det, di der deroppe! — sade han likväl i det han pekade med tummen öfver axeln, under det skutan seglade förbi.

— Låt dom det då, om di inte har bättre vett! — svarade Holmen lika lugnt som förut.

Och då det var högt vatten, som det merändels är ute i skärgården vid denna tiden på året, så tog Holmen genvägen genom Stegesund, och gammal och van som han var vid seglatsen der, så höll han rodret med säker hand och brydde sig inte om att göra den sedvanliga svängen ner åt Skarpölandet, utan seglade rakt fram genom den smala rännan mellan Stegesundslandet och grundet som ligger midt i farvattnet, och det så att det forsade om fören.

— Det var inte mycket vatten under köln här inte — sade Klys, hvilken stod som utkik framme i fören.

— Åh, här kan jag sofva och segla fram! — svarade Holmen stolt, i det han kilade förbi qvarnudden på Skarpö och svängde af ut på Trälhafvet, der han satte kurs rakt på Brödstycket, det lilla skäret som ligger midt framför Lindalssundet.

— Kan just undra, jag, om Holmen har något monjum ombord? — frågade Klysen försigtigt, i det han gick akter om masten och gjorde sig i ordning att spinta sönder ett par vedträn som lågo borta vid relingen.

— Det kan väl hitta på och hända, det! — svarade Holm, och dermed afstannade konversationen.

Strax innan de kommo fram till Brödstycket, sågo de masttopparne af de båda andra skutorna sticka fram öfver det aflägsna landet borta vid Stegesund, och just när de löpte in i Lindalssundet vid Skägga udde, sågos de andra komma i full fart ut på Trälhafvet mellan Skarpölandet och Ekholmen.

— Nu ska' di alt få titta efter innan di tar mig! — menade Holmen i det han skotade an storseglet, emedan vinden snodde och hade blifvit ojemnare inne i sundet. — Ta' bort saxen igen på focken, Klys, här har vi ingen nytta af'en precis!

— Nej men! — svarade Klys, i det han tittade uppåt luften, som började blifva disig nervid horisonten, — men Holmen ska' få si att hon kantrar i rappet!

— Skuta? — frågade Holm skrattande.

— Åh i helsike heller! — återtog Klys lugnt, — jag menar vind, jag! Få se om hon inte springer öfver på ost, och då få vi oss alt en körare så att det fräser om'et!

— Ja, gör ho' det, då lägger vi oss nere vid Lindaln, för si kryssa med den här lasten det låter jag alt vara, vet Klys!

— Hvarför det då?

— Jo si, om det blåser opp och skuta tar in litet vatten, så blir teglet dubbelt så tungt, begriper

Klys. Och samma helvete ä' det, i fall det börjar te' och regna.

— Asch då! En kan fäll lägga pressänningar öfver, vet jag! Men hör nu, ska' jag ta' och fyra på nu och sätta på potatisen?

— Ja gör det, så slänger vi i oss en matbit medan vi släpar fram igenom sundet här.

Och medan Klys gick ner och fyrade på i kabysen, stod Holm kvar uppe vid rodret och tittade gång efter annan upp åt luften. Disan nere vid horisonten steg alt högre och högre, och det aflägsna Grindalandet som syntes rätt för ut utanför sundets gräns, der den större fjärden tog vid, hägrade märkbart som om det långsamt rest sig öfver vattenranden der borta. En och annan vindil kom liksom på försök från olika håll, bragte duken i storseglet att slå och dog bort igen så småningom, hvarefter den rätta vinden tog i med ökad styrka några ögonblick, gaf skutan en våldsamt skjuts så att hon krängde litet öfver åt den sidan der bommen låg, och sedan plötsligt mojnade af, liksom om den kände att den snart hade rasat ut och att en starkare skulle komma.

— Det vore då en förbaskad otur om jag skulle få ligga här! — mumlade Holm i det han förargad spottade på kabysstaket, — när en annars hade kunnat vara framme i Sandhamn teminstingen i morron bitti! Gick hon bara öfver på syd, så kunde det så vara!

3.

Men så väl var det inte. Knappt hade de hunnit kasta i sig litet sill och potatis, och fått sig en sup ur det medhafda förrådet förr än det var aldeles kaf lugnt. De voro då aldeles mitt för Lindalskrogen, det lilla huset som ligger så vackert uppe på höjden till höger, just vid sjelfva utgången från sundet till Grinda-

fjärden, der sedan segelleden kröker litet åt sydost neråt Sollenkroka förbi Gälnö och Vindö och vidare ut till Kanholmsfjärden, den bekanta tummelplatsen för segelsällskapets vackra kuttrar under täflingsseglingen i början af Augusti.

Holm beslöt nu att invänta kamraterna som ännu hade litet vind kvar och gledo fram temligen hastigt ungefär midt för Vårholma, och för att afbida tiden under den styfva halftimma som skiljde dem åt, lät han storseglet gå och lade sig för ankar i den lilla bugten utanför torpet. Nere vid bryggan som skjuter ut från landuddan, hade redan förut ett par andra skeppare tagit i land med sina skutor, och när Holmen hoppade ner i den lilla ökan som släpade efter, och rodde i land vid bryggan, medan Klys passade på och tog sig en välkommen tupplur på maten, så mottogs han af de på stranden stående yrkesbröderna med ett högljudt välkommen.

— Nej! se! ä' du hute och kafvar, Holm? — ropade den ena, — det kan 'en kalla för gentilt främmat! Hvar 'ar du Boman och Hösterman då?

— Åh, di kommer fäll efter hvad det lider! — svarade Holm, i det han sprang upp på bryggan och skakade hand med de båda rospiggarne, — men hvad ligger ni här och drar er för då?

— Jo kors, vi ligger och väntar på vind, för vi ska' opp te' stan med sand som du sir! — svarade den andra kamraten.

— Tror ni ni ska' få vind opp i qväll då? — frågade Holm.

— Jaa, det dröjer inte länge förrän vi har'n här, och ä' det nu så att du vill ha' dig en rejel bondtolfva, så ä' det inte värdt te' söla så värst inte.

— Nej tack, jag spelar inte! — svarade Holm litet tveksamt, — men vill I ha' er en kopp kaffe med litet krängel i, så går vi fäll opp medan vi väntar.

Det lät nu inte de båda skepparne säga sig två gånger, och så bar det af bort till krogen uppe på backen. Der hade de redan »krånglat» en god stund, när Boman och Österman stego in, sedan de lagt sina skutor för ankar bredvid Holmens, och den lille Boman ropade med sin hesa röst, i det han slog den urblekta skinnmössan i bordet, så att kaffekopparne dansade:

— Hejsan pojkar, nu ä' det jag som bju'r på storgask öfver lag, för i rippet går ho' öfver på nord, och då får vi alt ta' vaxduksöfverdraget på oss!

— Nej på ost går hon! — ropade Österman, — men nog kan vi storgaska för det, alltid! Hör hit Lotta! Har du vattenkastrulln på, så ro hit med toddyvatten och det som ryker ändå!

— Hur många ska' det vara? — frågade krogpigan, en stor linhårig bondjanta med en mun som gick ända ut till öronen.

— Öfver lag, begriper du! — ropade Österman och slog henne i ryggen så att det dånade efter det, hvarpå han till gengäld fick sig en örfil så att slokhaten flög af honom.

Och så blef det en jagt efter jantan omkring krogdisken borta i hörnet och det så att flaskor och glas dansade, och bitarne klingade. Till slut fick han tag i henne i vrån borta vid dörren, lyfte upp henne högt i vädret och klappade om henne dugtiga tag, medan hon skrattande och skrikande sparkade och slog med både händer och fötter.

— Det är rätt, Österman! — ropade Boman i det han storskrattade så att taket kunde lyfta sig, — kläm efter 'na bara! Hon håller te' ta' i, det vet jag, det! Och det fast hon ä' mjuk i skinnet som en dunkudde! Känn efter så ska' du få känna! Ha, ha, ha!

— Det ä' just det jag håller på med! — svarade Österman, flåsande efter jagten, — och säger du bara ett halft ord, Lotta lilla, så ska' du få fästmauspussen på rak arm! Åh se så, krångla inte nu! Liksom inte

jag vet att du vill ha'n, fast du gu'bevars ska' låtsas streta emot!

Och derpå gaf han henne fem, sex kyssar å rad, breda, klumpiga och smällande kyssar sådana som de bruka utdelas i krogstugorna och på logbalerna, och dem hon tog emot halft motvilligt och halft medgörligt, i det hon trumfade på honom om öronen med begge händer — smekningar som i allmänhet inte misshaga landtliga kurtisörer af Östermans ras, som är van att misshandlas af väder och vind och tycker att en jäntas knubbiga näfvar äro att föredraga, äfven om de slå hårdt. Men nu kom krögarmor sjelf i dörren, och dermed blef det tvärt slut på leken. Lotta fick sig en dugtig skrupens och lommade af ut, och när Österman ville tog honom i kragen och slängde honom ner till bordet der kamraterna suto, i det hon fräste åt honom med en basröst som kunnat väcka afund vid sjelfva vår opera:

— Låt jäntan vara med fre' och sup han i stället, kära Österman, det har han mera nytta af, i fall han ska' ut i det hundvädret som nu blir!

— Ja, och det förtjenar Lundgrenskan mer på än om du går och hänger i kjolarne på Lotta! — bifogade Boman.

— Ja för det lär hinte o' få något godt håfl! — skrattade en af rospiggarna i det han tog fram en smutsig kortlek ur fickan, och började torka af bordskifvan med rockärmen.

När spelet varit i gång en stund och toddyvattnet kommit in, öppnades dörren hastigt och Klys, som kommit i land med en af de andra skutornas ökstockar, klef in med långa steg och gick rakt fram till bordet, följd af en af andre männen hos en af Rospiggarna som följt med honom upp i land.

— Nu ä' hon öfver på nord, Holmen! — ropade han andtruten, — och skuta ligger illa, för det begyn-

ner på te' och vräka in genom hålet! Vi får alt flytta'na öfver te' andra sidan!

— Ja så flytta'na bäst fan ni vill! — ropade Holm, som nu hade fått blodad tand; han hade nämligen i första taget förlorat fyra riksdaler, — jag kommer när omgången ä' slut.

— Ja men jag rår inte me'na ensammen! — invände Klys och sneglade begärligt på toddyglasen.

— Nå, så kan du fäll ta' di andra latrackorna te' hjälp då! — snäste Holm och spelade ut.

— Och här har ni er en toddy, så orkar ni fäll litet bättre! — tillfogade Boman som alltid var i spendertagena så fort han kommit i land, medan han deremot ombord var snål och nogräknad som en gammal procentare.

Karlarna tackade och tömde glaset i ett tag, hvarpå Klys återtog i det han pekade på kamraten:

— Ja om Anders här vill hjälpa mig, så kan vi kanske få'na öfver innan det blir för svårt.

— Usch ja! det ska' gå som schas, det! — försäkrade denne som kände sig helt modig utaf den varma drycken.

— Säg åt min Petter också, så kan han hjälpa er, — uppmanade Österman — och se'n när ni fått Holmens skuta öfver, så kan ni ta' och hala öfver de andra med tills vi kommer.

— Petter? — svarade Klys föraktligt, — den pojkkyttingen! Den orkar ingenting och för rexten så ligger han och sofver.

— Nå så väck 'en då, det plär hjälpa det! — svarade Österman lugnt.

— Sätt opp focken, så går det lättare! — skrek Holm i detsamma som de båda karlarna gingo ut genom dörren.

Och derpå fortsatte de spelet och drickandet som om ingenting passerat.

Som Klys och den andre kommo utanför dörren, tittade de båda öfver backklinten utåt Grindafjärden, der sjön började gå hög, medan skymningen föll på alt mer och mer, ytterligare förstärkt af ett börjande regn som först i enstaka, kalla droppar slog dem i ansigtet, och som snart började falla alt tätare medan vinden tjöt och smälde omkring knutarne på krogstugan, och den gamla rostiga väderflöjeln på sin stång midt på gården gnisslade och jemrade sig alt värre.

— Jo den här blir nog bra, den! — mumlade Klys och pekade utåt, — ser du Anders, di börjar redan på att gå i skjortärmarne derute!

— Hvad ska' de då bli på Kanholmen i morgon? — sade Anders betänksamt.

— Vi ha' inte sett om vi kommit dit än! — svarade Klys, i det de gingo ner emot bryggan.

Men uppe från krogstugan ljödo skrattsalvor och svordomar om hvarandra och toddyglasen fyldes och tömdes oupphörligt, och när dörren litet emellan öppnades, blandade sig de druckna skepparnes gräl och skällsord med de tunga suckarne från nordanvinden som alt mer blåste upp sig till en ordentlig höststorm, sådan den kan rasa ibland i skärgården, när Oktobernatten mörknar till alt mer och mer och de tunga regnmolnen insvepa fjärdar och sund och uddar i en fäll så tät att ångbåtarnes signallykter endast på några famnars afstånd se ut som de hastigt uppstigande röda gnistorna ur en rykande skorsten, hvilka efter ett kort ögonblick slockna i röken.

Inne på krogen gaf det ena ordet det andra, och alt efter som spelet förtgick och toddarne späddes på med den svenska konjacken, stegrades berserkamodet hos de drickande.

— Det var alt tur att vi kom te' stanna här ändå! — skrek Boman aldeles purpurröd af dryckjom och spelraseri, — fast Holmen var så förbaskade dygdig åf sej, när vi slank in till Waxholm! Det smakar alt

bättre te' sitta här nu, än ligga och kajta sig fram i mörkret på Sollenkrokafleden, eller hur Holmen du?

— Blanda kortena ordentligt, din gaphals, och sitt inte der och skrappa! — snäste Holm, förargad öfver att han oupphörligt tappade, — jag tror att fan rider kortlapparne i qväll!

— Åhja, men det här ä' alltid billigare än te' sätta bort skuta! — hänade Boman.

— Tror ni kanske inte att jag skulle tolas ge' mig ut då, om jag bara ville? — frågade Holm, alt mera uppretad både af spriten och af oturen.

— Nä-ej, låt bli det! — bräkte Österman lugnt, i det han slog ut spaderäss, — så tokig är fäll ingen när han kan sitta i lugne' och ha' sig litet konfonjum te' skölja strupen med.

— Hvad sätter ni opp emot, om jag tar och seglar ner te' Gälnö i qväll? — ropade Holm plötsligen i det han kastade korten i bordet tömde ur det halffyllda glaset i ett drag och steg upp från stolen litet osäker på benen.

— Åh, du gör så i helsike heller! — skrek Boman alt hesare, — du seglar fäll alt ner i kabyssen du som vi, när vi fått slut på kalaset, tänker jag!

— Vill ni sätta opp tjugo riksdaler så gör ja't! — fortsatte Holm envis som alla druckna, — jag har segla' i värre väder än det här, ska' jag säga er, era harkrankar!

— Ska' vi sala och sätta hopp tjugo riksdaler? — frågade den ena Rospiggen, som hade vunnit hela qvällen, — ska' vi pöjkar? 'är ä' min femma, ro fram med hera, hera hynkryggar!

— Åh, ni ska' hinte vara galna! — varnade den andre, som var litet nyktrare än kamraterna, — ni ska' fäll hinte narra karln te' nära galenskaper 'eller! Ge' sig hâf hut med tegellast hi tocke 'är väder, det hä då rakt te' dränka sig med samma, det!

— Ja, tockna der sandskrapare som ni! — fortsatte Holm öfvermodigt, i det han slog några krokslag öfver golfvet, — men ser ni, jag ä' ute från storskär-gåln jag, och der ger en sig inte för tocke här barnleksaker, inte! Jag har segla ved öfver från Åland, jag och varit med der det blåste ordentligt, ska' ni veta! Så inte må ni tro det är någon rädder här, inte! Sätt opp era femmor ni andra med, så träffs vi i Sandhamn i måron qväll, och då ä' det jag som bjuder på toddy öfver lag!

— Och hvad säger hustru eran som sitter hemma med barnkräkena? — hördes nu krögarmors basröst ifrån disken.

— Hon tiger hon, det har hon fått lära sig! — svarade Holm häftigt, — och det vore bra om andra kärngar kunde den konsten med! Nå, vill ni eller törs ni inte? — ropade han derpå, i det han vände sig till kamraterna, — klå åf folk pengar på spel, det kan ni, men sätta te' lapparne och kryssa er fram i en ärlig motblåst, det duger ni inte te', era krabbsaltare! Fy fau, såna skeppare!

Och dermed slängde han mössan på sig och vände sig mot dörren.

Just som han fattade tag i klinkan, hördes brådskande steg utanför i farstusvalen och när Holm häftigt slog upp dörren som gick utåt, höll han på att kasta omkull en halfvuxen pojke som rusade in och skrek med full hals:

— Holmens skuta har kummi' i drift och nu ligger hon midt i hålet, och karla får inte bugt me'na och så kommer det en stor hängbåt ute på Grindafjärn, för han både blåser och stampar och det måtte vara en förfasligt stor en!

— Kors för helfvete! — ropade Holm och rusade ut.
— Det är rätt åt en! — skrek Boman, — en annan gång kan han vara så lagom kavat! Hur ä' det med våra då, Petter du?

— Jo di ligger der di låg, di! — svarade pojken, — för si di har bättre lä' åf udden, än hvad Holmens hade. Men ska' ni inte ut och hjelpan ett tag, för nog ä' det synd på skuta'!

— Ja, kanske hen skulle titta häfter! — menade den ena rospiggen; men när det inte vann någon genklang hos de andra, så stannade han också, och inom kort var spelet igång med samma ifver som förut.

Men ute var det mörkt som i en säck. Vinden hade ökat i styrka och regnet öste ner. När Holmen först kom ut, tog rocken vindfång och som benen voro osäkra, hurrade han till och var nära att slå i väggen; men han tog i stadigare tag, slog ner mössan säkert på hufvudet, och satte af i full fart ner till bryggan der ökan låg bunden. Der stannade han ett ögonblick, och öfver backen hörde han med vindstötarne propellerns dunkande på den utanför kommande ångbåten. Han satte handen öfver ögonen, och med sjömannens vana att genomtränga äfven det tätaste mörker, tyckte han sig skönja konturerna af sin skuta midt ute i öppningen af sundet.

— Den fan kommer att skära'na midt itu; — skrek han, kastade sig hufvudstupa ner i den bräckliga båten, flamlade ett ögonblick efter årorna, fick slutligen tag i dem, och rodde för brinnande lifvet rätt ut till skutan som låg och dref för stormen midt i den stora ångbåtens väg.

Inom några ögonblick var han långsides med skutan, tog tag i båtens fånglina och kastade sig handlöst öfver relingen ombord. Det lyste inifrån kabyssen, i ett språng kastade han sig dit och ryckte upp dörren. Der suto Klys och Anders mer än halfdruckna vid det väggfasta bordet med den tömda bränvinsbuteljen emellan sig och skrattade båda två halffänigt åt någon skepparhistoria som f. d. båtsmannen nyss talat om. När de sågo skepparen i den öppnade dörren tvärtystnade de båda och försökte resa sig upp, men i förskräckelsen

nekade benen dem sin tjänst och de ramlade tungt tillbaka på kojplatserna der de suto. Holmen funderade inte länge, han högg dem i nacken en med hvardera handen och drog de förbluffade karlarne våldsamt med sig ut på däckbet, der han slängde dem ifrån sig en åt hvardera sidan och ropade:

— Hugg fast i årorne, edra sakramenskade svin, och laga att vi får skutan inåt land!

När han sagt detta, högg han sjelf tag i rortaljan, kastade om rodret och när det var gjort grep han tag i en spak som låg med smaländan uppe på kabysstaket, drog den upp i vädret, satte ner den i vattnet strax invid relingen och försökte staka på yttersidan för att få skutan inåt land. Han gaf till ett rytande af sviken förhoppning, det var för djupt, spaken nådde inte botten. Det slog honom som en blixst att han således låg midt ute i segelrännan, och kunde han inte få skutan att flytta sig, så var det ute med dem om några minuter. Under tiden hade de båda hafffulla karlarne fått tag i årorne, efter mycket krångel fått dem emellan de höga rodderna vid relingen och började nu att kafa med ojemna tag för att få skutan i gång. Holm tog ett nytt tag med spaken, fåfängt — det var lika djupt som förut! I detsamma kastade han blicken för öfver och nu såg han genom dimman och regnet ångbåtens båda signallykter som ojemnt blinkade fram genom tjockan midt framför honom.

— Ho' rör sig inte ur fläcken! — stammade Anders, som tog i så att det knakade lika mycket i armarne som i rodderna vid relingen, — ho' rör sig inte ett fen!

— Kors för attingen! — skrek Klys i detsamma och höll på att släppa åran i förskräckelsen, — draggen! draggen är ju ute, vet jag!

Med ett språng var Holm framme i fören, spaken satt kvar i spelet, han högg tag i den med begge händer; men det insåg han skulle inte gå fort nog, så

spottade han i händerna, fattade tag i kettingen och började med öfvermenskliga krafter att försöka hala upp draggen.

— Ro alt hvad tygena håller, edra satar! — skrek han åt karlarne midskepps, tog i med förnyad ansträngning, och nu kände han att skutan red upp på kettingen; i stället för att förut ligga tvärs för gattet, vände hon sig långsamt längs efter, och i samma ögonblick såg han en väldig mörk massa som i hvinande fart strök förbi på tre eller fyra famnars afstånd, han hörde ett våldsamt dunkande aldeles invid sig och ett skarpt och bländande ljussken från ett rundt fönster kastade en plötslig klarhet öfver föremålen tätt bredvid honom.

— Kors i Jessu namn, ångbåten! — hörde han Anders' ångetsrop midskepps ifrån och strax derpå ett: »hvad i helvete nu då?» — från Klys, och i detsamma kom en väldig svallvåg och slog direkte in öfver relingen från fören till aktern, skutan darrade och knakade som om alla fogar brustit, hon tog en öfverhalning åt den sidan hvarifrån svallvågen rusade in; tungt nedlastad som hon var tog hon in ännu mera vatten, det teglet som låg i lovart uppstapladt ända till relingen, rullade hastigt neråt den lutande sidan, det uppstod ett kluckande och sugande ljud medan alla tomrummen mellan teglen fylles, och innan Holm hann vända sig om eller släppa kettingen som han tyckte skar sig in i hans händer, sjönk skutan med last och alt, och när han efter några simtag på måfå i mörkret fick tag i ökan som han lyckligtvis glömt att surra fast igen, kraf-lade han sig med möda upp i den, han letade efter åroina, de funnos inte — han ropade på de båda kar-larne, de svarade inte — och nu befriad från sitt rus, men förtyvflad, gråtande af harm och raseri, dref han undan för vinden inåt sundet, medan ljuset från krog-fönstret deruppe på backen lyste som en fyr ledande till fördömseln, och de druckna gästernas skråll och

skrik trängde fram till hans öron som djefvulska hånskri, för att ögonblicket derpå tystas af stormens hvinande andedrägt och regnets smattrande, hvilka i denna stund föreföllo honom såsom domsbasunens då och hans hemmavarandes bittra gråt öfver hans syndiga hufvud.

4.

Råknadt från den natten var Holm en fattig man. Att han icke blef en helt och hållet bruten, därför hade han sin hustru att tacka.

När skutan var förlorad, ty upptagas kunde hon inte, måste han sälja sin gårdslott; sedan skulden på den var betald, hade han några hundra kronor öfver och med dem satte han upp redskap och arrenderade ett fiskvatten på andra sidan Rådmansö inåt Norrteljefjärden. Men det var som om han från och med denna olyckliga natt hade haft otur i alt hvad han företog sig. Fisket var dåligt flera somrar efter hvarann, vinternoten gaf heller inte mycket; en stormig höstnatt hade han lagt skötar ute i farvattnet utanför Rådmansö, när han om morgonen kom och skulle taga upp dem så fann han dem inte. En stor ångare hade under den mörka natten kastat ankar derutanför och när den sedan i dagbräckningen lättade ankaret, så följde garnen med. Han fick igen fyra af dem som blifvit tillvaratagna af fiskare ända utåt Söderarm, men dessa voro så tilltrasade att han inte kunde bagagna dem längre, och af de öfriga tio såg han inte ett spår. Så måste han uppgifva arrendet, och sedan lefde han några år af tillfällig förtjenst, till dess han af en händelse fick sommararbete ute på Svartlöga, och af folket der fick anbud på att sätta sig ner som fiskare på Klacken, hvilken han arrenderade af Svartlögafolket för femton kronor om året, och några dagsverken under den brådaste andtiden.

De hade nu bott här i tio år och hade under i synnerhet de sista tre, fyra åren uppnått ett visst välstånd, det vill säga den fattiges visserligen ringa, men dock trygga välstånd att inte direkt sakna mat för dagen och att vara rik deruti att behofven äro så ringa och så få. Det är också en helt annan och i vissa afseenden lyckligare lott att vara fattig ute på landsbygden än i städerna. Vindfällena i skogen sörja för vedbranden, den med möda upptagna lilla jordlappen invid fiskarstugan eller backstusittarens skjul ger alltid några kappar potatis, och sjön framför ger sofvel till potatisen. Brödet är det värsta, då man sjelf inte har åker; men det växer godt om skogsbär i buskarne och är man om sig och vill plocka dem så finna de alltid köpare, och för den hopsparda slanten blir det alltid några brödkakor eller en skäppa rågmjöl i huset. Har man nu slagit sig ner ute i skärgården och har fått sig litet redskap och fisket vill slå till någorlunda, så är alltid den värsta nöden besegrad. Det fins godt om flundror och sik derute kring kobbarne om hösten, simpnäten som ligga ute flera dagar å rad kan man ibland få upp så tunga att det är kinkigt nog att få dem hela in i båten, och ibland står strömmingen tjock som gröt ute på fjärdarne, och kan man sjelf inte få in den till staden, eller har man inte kärl att salta i, så fins det alltid fiskköpare ute med sina sumpar, eller också någon af storkaxarne ute på holmarne som köpa upp skörden och salta ned den för att sedan föra den till staden. Och om man också inte får mer än tio eller tolf öre valen, så blir det penningar af, när skötarne äro så fulla att man får sitta och plocka hela förmiddagen innan man får dem rena. Fins det då barnungar i huset som kunna beta på långrefven med sina fem-, sexhundra krok, så kan man bjuda fiskköparen på både aborre och gädda när han kommer, om det också händer att man får gömma dem i ståndsumpen hela veckan i ända, och ibland längre ändå. Men det är inte så

farligt; är den bara tillräckligt stor och har fått sin plats i strömdraget omkring en bergudde, eller ännu bättre i det smala vattnet emellan ett par stenkobbar, så lefver nog fisken både två veckor och tre med. Tor-sken är det svårare att bli af med, för den lefver inte om den inte har djupets tunga vattentryck omkring gäl-larne, men får man inte sälja den så torkar man den på klipphällarne eller också saltar man ner den till egen föda för vintern.

När man sedan, som fallet var med Holmen, har en rask och driftig qvinna i huset, så går det nog för sig. För den som kunde göra nytta med alt och taga reda på alt, det var sannerligen mor Greta, och rådlös var hon aldrig, hur kinkigt det än kunde vara många gånger om. Hon kunde göra slantar utaf alting och sedan hon fått de två getterna, griskultingen och hön-sen, så var det ingen nöd. Getterna födde sig sjelfva, grisen fick äta fisk, om inte det fans någonting annat, och åt hönsen kunde man alltid raska ihop något; pota-tisskal fans det alltid och mor Greta hade räknat ut att det värpte de bra utaf, om de bara kunde få en näfve korn till mellanstick, och en påse korn lagade hon alltid att hon hade med sig hem ifrån Furusund; det fick hon utaf handelsman därför att hon höll frun med ljung- och risviskor, som denna var aldeles förtjust i.

På försommarn snedde hon omkring på öarne och plockade liljekonvaljer som hon sedan i stora knippor skickade in till staden med fiskköparen och som hade strykande afgang nere i fiskarhamnen om lördagarne. Efter midsommar blef det smultronens och blåbärens tur att beskattas, och dem behöfde hon då bara ro de par milen öfver till Furusund med, ty då fans der godt om sommargäster, och de kunde äta smultron, så det var förvånande åt det. Var det någon möjlighet att hinna i förväg för de andra, så var mor Greta en af de första som bragte dem i marknaden, och då kunde hon få ända till 1 och 50 kannan, — ja en gång hade

hon till och med fått 2 kronor, och det glömde hon aldrig. Hon hade visserligen då inte fått ihop mera än tre halfstop, »men jag ska' säga, det blef ändå pengar åf, det!» sade hon strålande af glädje, när hon kom fram emot qvällen och i smyg talte om för Johanna att hon hade ett helt skålpund kaffe på bottnen i fiskkorgen.

Om hösten gjorde hon stora affärer i lingon och nypon. Det var inte ovanligt att då se henne som fördäckspassagerare på Norrteljebåten med ett par dugtiga sårar och en stor kista fulla med lingon, ett par pund nypon i en säck, och om lyckan var god, några kannor hasselnötter i en påse, som sedan på hemvägen var fylld med rågmjöl. Ibland när priserna voro höga och skörden större än vanligt, kunde det nog också hända att det på hemvägen var ryskt rågmjöl i säcken och hvetmjöl i påsen, och då sken mor Greta som en sol, när Holmen var emot henne med båten nere på bryggan vid Furusund. Då kunde Johanna också vara säker på att hon hade en halsduk eller tyg till ett förkläde eller någon annan småsak att vänta när gumman kom hem; ty det var nog Johanna som plockade det mesta af bären; hon hade yngre ben hon att klättra i backarne med och inte gjorde det hälften så ondt i hennes krumböjda rygg som i gamla mor Gretas, innan hon hade plockat en skäppa full af de rosenröda små skogsbären med sina hvitaktiga fruktfästen, hvilka lyste som klara ögon mellan ett par blomstrande kinder.

Ja, Johanna var nog en riktig skatt för de båda gamla; men ändå tyckte mor Greta många gånger att det var synd om flickan, som skulle gå bort sin bästa tid derute på det trånga skäret långt borta i bafsbandet, och hon hade många och heta debatter med sin gubbe om den saken. Men Holmen var envis och ville inte ge med sig. Han visste nog, han, hvad jäntan dugde till när det gälde att hugga i ett kraftigt årtag mot svallsjö och ström, och det skulle många gånger sett

illa ut med att få upp skötar och nät, om inte hon varit så skicklig i att ro upp dem. Derfor slog han alltid döförat till, när hustrun började röra på den strängen, och hans stående svar på alla försök i den vägen, var alltid:

— Hvem skulle jag då få som hjälpte mig med fisket så golikt som jänta?

— Hå kors — svarade då mor Greta, — du kunde ju ta' hit Slankepelle, vet jag! Visst ä' han skral i bena, men armarne kan han ta' i rejelt med det säger di ju borte på Svartlöga.

— Slankepelle? Det eländiga lifvet? Jo, den tycker jag, jag skulle få storstuf nytta utåf!

— Säg inte det, du! Han ä' händig i litet åf hvarje. Och så har'n lärt på skomakeriet, så en kunde ha' nytta åf en i den delen med!

— Ja, men han läser ju så förbaskadt, säger di!

— Nå än se'n då? Hvad gör det, när'n läser för sig sjelf? Och för rexten kunde det fäll inte skada te' få i sig ett gussol emellanåt, vi som inte kommer te' Blidö kyrka mer än ett par gånger på sommarn.

— Nej, tack ska' du ha' Greta! Skulle så galet vara, så tog jag fäll då förr hit Estlänningen derborta från Svartklubben. Det ä' då en karl som en kan ha' nytta åf teminstingen!

— Estlänningen? Hvad i Herrans namn tänker du på, Holmen? Den vet 'en ju inte om han ä' en kristen menniska en gång, och di säger ju att han har både stuli' och mörda derborta i Ryssland, och di påstår att han ska' ha' märken på bena efter blackarne som han haft på sig borta i Sibberjen.

— Du pratar du, Greta! Han klådde opp en fogde derborta på Dagö eller hvad det heter, så di hade litet svårt te' få lif i'n igen, men det ä' också alt hvad han gjort! Det har jag hört utåf handelsman på Furusund som hört det utåf länsman — och det var fäll inte stort te' undra på, för när en hålts för kriter så bär

en sig åt som ett kriter också, det var en sak det! Men en fäsligt dugtig karl ä' det, och qvick ä' han och unnan går det för'n, det kan en ge' sig håle på! Så den skulle jag då bra mycket hellre ta' hit än den der saliga Slankpelle!

— Usch, gud bevara en, säger jag! Det vore just rart för flickungen, det. Han som lär vara så otäck efter qvinfolk, säger di.

— Ja men hon skulle ju bort, vet jag, jänta'.

— Ja det förstås, men i alla fall så ska' en fäll inte behöfva ta' tockna der utbölingar, när det fins kristliga menniskor som talar svenska och ä' barntödda utaf hederliga föräldrar! Det vet jag då att jag skulle aldrig få en lugn dag mera, om en skulle ha' en tocken der tatara i huset.

— Nå så låt mej behålla jänta, då, så ska' du slippan'n, kära Greta!

— Ja, men si flickan —

— Nu orkar jag inte höra't längre! Jag tycker det inte går nån nöd på'na! Och hvad skulle hon inne i stan och göra? För att det skulle bli samna elände med henne som med Vesterbergs jänta borta på Blidö? Kom hon inte hem härom året med en unge på armen, och hade knapt en hel tråd på sig?

— Sådan flicka ä' inte Johanna, så mycket du vet det, Holmen! För den delen kan jag då lita på henne som på mig sjelf, det ska' jag säga dig!

Men alt efter som fiskarfar kom igen den ena gången efter den andra med sin estlänning, så började mor Greta så småningom vänja sig vid tanken på honom och sedan han en gång händelsevis varit der en höst och hjälpt till med att bona om stugan, ty han var händig timmerman och snickare också, fick hon bättre tankar om mannen än förut.

Och så blef det då äntligen beslutadt att Johanna skulle fara in till staden i början på September månad och höra sig om tienst, och från och med slutet på

Oktober skulle estläningen taga sin bostad hos fiskarfolket öfver vintern. Det passade sig just så bra vid tiden för Johannas stadsfärd, att en af Svartlögabönderna skulle in och sälja hafra — han hade nämligen en åkerlapp som gaf några tunnor, och då kom han i förbifarten och hämtade flickan, som nu skulle göra sin första färd på egen hand ut i världen.

5.

Det var många fördäckspassagerare den dagen på »nya Tälje», som den snabbgående Norrteljebåten kallas ute i skärgården, — ett namn som han antagligen kommer att få behålla till dess han blir både gammal och utnött. Han har derute ett nästan öfvernaturligt rykte om sig, dels därför naturligtvis att den går så ovanligt fort, dels också därför att den rör upp sjön så »odrägligt» och att de mötande skutorna och småbåtarna få passa sig väl för att inte få sig en svallsjö in öfver relingen om de försumma att sätta fören till när vågorna komma. Att han leker tämligen hårdhänt med båtar som ligga fast vid bryggorna, det är nu mera de på sommarnöje boende Stockholmares förlust, och dem har ju skärgårdsboen i allmänhet inte något särdeles förbarmande med, — sina egna båtar drar han i allmänhet upp på land, så de fara inte så särdeles illa utaf den lustiga dansen. Men bryggorna som i allmänhet äro skäligen primitifva längre utåt, få sig nog ibland en knuff af den förbikilande kamraten.

Vid Furusunds tullbrygga var det också godt om både passagerare och fraktgods. Sedan Johanna hälsat på några »känningar» ute ifrån öarne steg hon ombord och träffade strax en bekant flicka borta från Rådmansö, som hade slagit sig i prat med ett par båtsmän, hvilka just skulle upp till höstmönstringen för att börja sin tvåårstjenstgöring vid Skeppsholmen, sedan de nu som bonddrängar tillbragt friåret ute i Norrteljetrakten.

Pojkarne tycktes betydligt muntra, att döma efter det högljudda samtalet och de lifliga åtbörderna, hvilka inbragte en och annan hederlig hemmansegare uppe från fastlandet ganska respektabla knuffar, hvilka de dock mottogo och fördrogo med ett förvånande jemmod. Det kunde visserligen hända någon gång att en och annan mera känslig än de flesta, kunde vända sig om och utbrista i ett: 'Dä va' fäll helfvite, ska' I knuffas?' eller: 'Vänta du, tes du kommer te' Holmen!' men merendels tystades det hotande ordskeftet genom ett ord i rättan tid från styrmannens sida, eller också derigenom att en näfverdosa blef synlig i en valkig och smutsgul näfve, och när man då skulle langa in den nya bussen innanför läppen, så var man ju tvungen att hålla munnen på sig till dess det var gjort.

Som det blåste litet snålt vestligt, så togo de båda flickorna plats inne under halfdäck, och sedan de begge båtsmännen varit nere i lastrummet förut och hälsat på en halfstopsbutelj som nu inte hade mera än botten-skyla kvar, kommo de in efter dit och stälde sig framför dem, bredbenta och vaggande på kroppen som sjömän pläga, de må nu vara ballastade eller tomma.

— Ska' I ha' er en kopp kaffe, jänter, så säg inte nej! — började den ene af båtsmännen, en ung och rask fyr om några och tjugu år, — för de' ä' jag som bjuder, ska' jag säga!

— Ja tack, vet jag om det går an! — svarade flickan ifrån Rådmansö, och tittade på Johanna, som å sin sida såg ner på däcksplankorna och var en smula brydd, obekant som hon var med de båda kavaljererna, — eller hvad tycker Johanna?

— Nog skulle det smaka bra! — svarade Johanna efter en stund, — men när en inte känner den som bjuder — —

— Känner? — återtog båtsmannen skrattande, — vi känner ju Lovisa, vet jag och Lovisa känner Johanna — var det inte Johanna som lilla vännen hette?

— Jo, nog heter jag Johanna, alltid!

— Nåja, och jag heter Rask och kamraten min heter Ålund, och derme' ä' den slupen klar! Kom då jänter, så kilar vi ner i försalongen och får oss en kopp, eller hvad säger du, Ålund? Ä' du med på det, hvasa?

— Ja vars! — svarade kamraten som var några år äldre, och temligen säffig i sitt sätt, — men håll du dej te' Lovisa, så tar jag den här flickan om hand, jag som ä' gammal och förständig! Se jag känner fosterfar hennes, gamla Holmen ute på Klacken, så mej kan hon vara lugn för!

— Hå kors, känner han far? — utbrast Johanna med ljusnande anlete, — ja då ä' det fäll ingenting farligt te' fölgt med!

— Farligt? — utbrast Rask i det han tog Lovisa om lifvet och ryckte upp henne från bänken der hon satt, — usch nej, det är bara roligt, det kan ni lita på!

Och dermed sträckte han ut andra armen för att göra samma manöver med Johanna, men då var det Ålund som temligen omildt föste undan handen för honom och sade på sitt säffiga sätt:

— Nej, låt bli det der, Rask! Jag tycker du kan ha' nog med en, ditt förbaskade åbäke! Och om Johanna kommer med mig ner, så tror jag det ställer sig bättre.

Rask tänkte först ge' kamraten en »klyfware» som han kallade det; men så tittade Lovisa så kärvänligt på honom, att han tyckte han kunde låta bli det för hennes skull, och utan vidare äfventyr hamnade de slutligen nere i försalongen. Som vanligt, denna tiden på året, var den upptagen af drickande och glammande bönder, som vid antingen en kopp kaffe, eller en cognac och ett glas öl, en och annan också vid en sup och ett glas svagdricka under långa pauser och mycket buller efter pauserna, talade om utsigterna för att få någorlunda betalt för hafre och korn, ärter och potatis, och

som dessutom ingalunda förglömde att svära öfver utskylderna och förarga sig öfver den »förbaskade tullfriheta», som gjorde att en inte kunde få betalt för det lilla som vexte på jordlappen, utan skulle vara pockad te' skänka bort'et åt de der eländiga stockholmarne, som gerna kunde ha' råd att betala mycket mera än di gjorde.

Det var den gamla, vanliga rivaliteten mellan land och stad som blossade upp midt ibland oset af sprit och brasilianskt kaffe och de fräna rökmolnen från dåliga cigarrer, ock stämningen hos bönderna blef inte bättre när de fingo se »kronkarlarne» komma ner, åtföljda af de båda jäntorna, som blyga och förlägna stannade länst nere vid dörren, medan Rask gisk fram till reståratriken och bestälde kaffet.

— Och så ska' en ha' tockna der latvargar te' föda också! — sade en gammal bonde med rödlätt ansigte och krithvitt hår, lång näsa och tandlös mun, som oupphörligt sög på en cigarr hvilken han inte i en half minut kunde hålla eld på, — liksom en inte hade nog utåf kronan och presterskapet! Men si, det är meningen te' klå bond' in på bara bena, förståss, och det går fäll så länge det går! Och så länge di illfånas med å' välja en herre te' riksdagsman —

— Ja det är svinaktigt! — utbrast en annan, en liten rörlig karl med en lång och en kort arm, som de andra kallade för »fjälsmän», det vill säga fjärdingsman, och som de yngre i laget lyssnade till med gapande munnar och vidöppna ögon, — men det är rätt åt er! Hvarför kan I inte välja en bonde som vet hvad en bonde behöfver?

— Åh körs! — fortsatte kyrkvärden, den gamla bonden med hvita håret, i det han tände cigarren för nittionde gången, — vi bönder måtte fäll ha' anna' och göra än te' ligga oppe vid riksdan och klamera. Och när inte fjälsmän vill åta' sig 'et, han som å' van te'

processa och domdera både vid tinget och på landskanslit, så tycker jag — —

— Det är anna' sak med mej! — afbröt den lille, i det han såg sig omkring med vigtig uppsyn och slog i en konjak till, — jag har nog schå ändå, utan te' och lägga mig i de der affärerna! Ingen vore fäll nämmare te't än kyrkvärden, tycker jag, han som nu har sitt på det klara, och har mågen sin som brukar gåln, och har *talang* och *alting* och ä' den rikaste i hela skeppslaget.

— Jo gu'nå mej för rikedomen! — pustade gubben med en hastig blick omkring laget, som om han fruktade för att någon skulle vilja sätta den på prof, — när en har barn som ä' gifta och mågar som ska spekelera i både ditt och datt, så vet en alt att en lever! Nej, när jag satt med di åtta mantalen borta på Åkerssidan, då kunde de' så vara, men nu — och när en inte får menskligt betalt för spannmåln —

Under tiden hade det af Rask beställda kaffet kommit fram, och nu trugade de båda kavaljererna flickorna att dricka, i det de gjorde sig så älskvärde och intagande som möjligt.

— Så der jal stjälp i er, jänter, det ä' långt te' Stockholm och tocke här kaffe får en inte i fattigstugorna, inte! Nu ska' Lovisa doppa ordentligt! Det sjunker alt unnan innan ni kommer te' bron, för sjön suger, ska' jag säga! Krusera sig inte nu, Johanna lilla, det ä' inte kornkaffe det här inte! Jaså, så Johanna tänker söka sig tjänst i stan te' hösten?

— Ja, det vore fäll alt meningen, det.

— Nå det var rätt af'ena att hon inte går och surnar på bondlandet! Det skulle Lovisa göra med, så skulle vi vara te'sammans framme på vintersidan. För då så skulle ni komma te' dans hos oss i kasern på Holmen, för det ställer di te' för oss på juln, och då få vi ta' dit våra flickor och lefva glada lifvet från andasqvälln och ända te' tredjedagsmårron! Eller hvad

säger du, Ålund? Det vore anna' te' flicker och dansa med, än de der näsvisa stockholmspigerna, det!

— Åhja, om flickorna blir i Stockholm, så kan di nog komma med! — svarade Ålund lugnt, aldeles som om han inte varit så värst angelägen, — men nu ska' ni ha' er ett glas punsch, flickor, så ni inte förkyler er åf blåsten — och dermed blinkade han åt Rask, som tycktes förstå honom, och som trots flickornas protester tog in en half punsch och fyra glas.

— Nej se, det går då rakt aldrig an! — försäkrade Lovisa, i det hon knuffade Johanna i sidan och skrattade och snöt sig, och Johanna upprepade detsamma; men det hjälpte inte, om de också bara skulle smaka på punschen och läppja på glaset, så skulle karlarna prompt bjuda.

— Åtminstone hvad mig anbelangar, så ä' jag med om'et bara för att det ä' så rått i vädret, och då kan en gerna vara så med! — menade Rask i det han under bordet kittlade Lovisa på knäna, något som hade till följd att hon skrattade ännu värre.

— Ja, och det är bara för att jag ä' känning med gamla Holmen och mor Greta, som jag bju'r! — försäkrade Ålund med sin lugna min, fast en uppmärksamare betraktare kunnat se hur det klippte i ögonvråna på honom, när han tittade på Johannas friska och blyga ansigte med de nedslagna ögonen, som hon dock nu fäste på honom, när han talade om mor och far.

Och hur de begge sjömännen pratade och trugade så hade flickorna snart tömt sina glas, och de kände sig så lustigt yra i hufvudet när de gingo upp på däck igen, medan Rask köpte sig en cigarr och Ålund betalade punschen. När det var gjort och de kommo utanför salongsdörren och upp i trappan, stannade Rask och knuffade Ålund i sidan, i det han utbrast:

— Du ä' alt en djäkla klippare du, så gammal du ä', Ålund!

— Jo jo! — sade denne lugnt som alltid, — gammal ä' äldst, begriper du och vi ska' alt få jäntorna te' hvad vi vill, om vi kan få i dom en liten tår till när vi kommer te' stan! Vi behöfver ju inte vara borta på Holmen förr än i mårron bitti, och jag vet ett ställe der vi kan hysa in dom i natt.

— Äh jækeln, hvar då?

— Det ska' jag säga dig se'n! Nu ska' vi gå opp och prata med dom litet till — men håll dig i styr, det säger jag dig, Rask!

— Äh! tror du inte jag känner Lovisa! Inte behöfver jag göra mig te' för henne, må du tro!

— Men det behöfver jag för den andra, begriper du! — Det ä' med henne som med en folkskygg häst — en får vara försiktig med 'na, ser du, i början.

— Fan i dej, Alund, aldrig trodde jag att du var en sån dängare!

Och dermed gingo de upp på däck, och skulle just till att titta efter flickorna under halfdäcket, när de fingo sigte på dem längst framme i fören, der de stodo midt i blåsten, röda och varma af punschen och af den qvafva luften nere i försalongen. Man var just nu midt för Östanå, och ett stycke förut syntes en båt och akter ut i den stod en lång karl upprätt och vinkade förtvifladt med en grå mössa, medan en gammal gubbe satt vid årorna och ansträngde sig att hålla farkosten uppe i höjd med ångbåten.

Nu ringde kaptenen ner till maskineriet och ett ögonblick derefter saktade ångbåten farten.

— Han ska' bestämdt opp! — menade Johanna, i det hon lutade sig öfver relingen.

— Jesses då, det skulle jag aldrig tolas! — sade Lovisa, i det hon såg på ångbåtens strykande fart, och hür besättningen gjorde i ordning fallrepstrappan på babords sida. Linan kastades och gubben i fören tog emot den, sedan styrmannen på ångbåten först ropat till karlen i aktern att sätta sig ned, hvilket knappt var

gjort förr än båten af den hastiga farten tog en öfverhaling, så att han ovilkorligen skulle kommit på hufvudet i sjön, om han ännu varit på stående fot. Med detsamma fick både gubben och han sig en ordentlig dusch af svallvågorna från ångbåtens för, och när karlen kom upp på däck, skakade han vattnet af sig, nickade åt gubben som släppte fånglinan och stötte ifrån med ena åran, i det han knöt den andra handen åt besättningskarlen på ångbåten, och vände sig sedan häftigt till styrmannen, i det han sade med en egendomlig sjungande brytning:

— Hur ska' man nu lägga till med ångbåten, så att folk ska' få kläderna förstörda? Det är nu sakramenskadt svinaktigt, ska' jag säga styrman!

— Vi har annat att göra, än att ta' opp såna der! — snäste denne, och tillade derefter i godmodigare ton, — och för resten kunde väl en liten spolning inte skada.

— Nå, inte gör det mig något — fortsatte den länge karlen med lugnare ton, — för jag tänker, jag får nog åka fritt te' stan i stället, så kan det få vara qvitt!

— Ja, om mornarne! — svarade styrmannen kärft, i det han gick akterut som det tycktes angelägen att få slut på samtalet.

Men den länge karlen gick efter honom in under halfdäck i det han yttrade ännu lugnare än förut:

— Ska' väl fråga kapten då, om int' mina pengar ä' helst lika goda som nån annans!

Och dermed gick han förbi den förbluffade styrmannen direkte upp på kommandobryggan där kaptenen stod och samtalade med ett par Furusundsbor, hvilket gjorde att han inte såg den kommande, förrän denne var aldeles inpå dem.

— Go' qväller kapten, — sade han i det han lyfte på den grå mössan, — int' ve' jag nu om kapten känner igen mig just!

— Hvad fan? — ropade kaptenen förvånad, i det han vände sin runda lekamen helt om, — är det inte —? Jo förbanna mig tror jag inte det är Estlänningen?

— Jo, — svarade denne, — det skulle nu liksom vara det!

— Åh tusan! — ropade kaptenen skrattande, — då var det du som fick duschen nyss? — Du tog väl inte illa upp'en, heller?

— Nej, nog fick jag'n rejelt öfver mej; men jag tycker just int' man ska' behöfva — —

— Bada så här års, menar du? — fortfor kaptenen muntert som förut, — åhjo det skadar aldrig! Men — tillade han saktare, sedan de båda Furusundsboerna aflägsnat sig litet akterut, — nu ska, du inte vara rasande för det, jag ringde i sednaste laget, men ser du, jag har brådtom till stan, och — —

— Gick väl an med mig, ser kaften! Men gubbräket han fick nu skinnlapparne ur händerna på sig!

— Det ska' vi nog lägga plåster på! — skrattade kaptenen, i det han slog honom på axeln, — kom in nu i rökhytten så ska' du få dig en konjak, kära Elias. Och när du nu inte behöfver betala något för biljetten, så bryr du dig väl inte om att stämma mig, kan jag tänka?

— Hur ska' nu kaften tänka något tocke'? — utbrast mannen förnöjd, i det han följde med kaptenen in i rökhytten, fick sin konjak och derpå helt lugnt klef ned igen på halfdäcket, der den förste han mötte var styrmannen, som med en försmädlig blick mätte honom från hufvud till fot i det han utbrast:

— Nå, hvad fick du för besked deroppe? Hvad sa' kapten?

— Jo, styrman kan nu höra efter, — svarade estlänningen lugnt, — men int' betalar jag någe' för den här skjutsen, inte. Och inte, för konjaken heller, för den bjöd nu kaften mig på; för si, han har folkvett i kroppen, han!

I detsamma hördes kaptenens drillpipa uppe från kommandobryggan, och styrmannen skyndade dit upp, medan estlänningen med långa steg gick ut på fördäck för att låta blåsa på sig, och den vackra ångaren fortsatte sin raska fart, så att holmar, uddar och stugor dansade förbi med ilande hast åt motsatt håll, liksom de varit rädda för att den brådskande kamraten skulle komma och taga dem på släp för att draga dem med sig upp till den stora stadens äflan och oro, dem de nu bara lågo och drömde om i den inbrytande skymningen.

6.

När Elias kom ut på fördäck, var det första han fick se, de båda flickorna, som stodo borta vid relingen och framför dem de båda båtsmännen, hvilka med all gevalt ville hafva dem ned i lastrummet till hvilket luckan stod öppen, och dit en stege ledde ner. Som vanligt denna tiden på året var den nemligen upplåten åt passagerarne af allmogeklassen, på det att de skulle ha' något skydd för väder och vind, och der de vid ett långt bord med bänkar framför, kunde intaga sina förfriskningar ur de medhafda matsäcksskrinen, och nu hade de båda sjömännen med en af besättningskarlarnes tillhjälp fått dit ner några halfbuteljer öl och glas, som de ville bjuda på.

Lovisa var redan mer än till hälften besegrad, men Johanna gjorde envist motstånd och ville på inga vilkor gå ner, fastän Ålund uppbjöd all sin vältalighet för att få henne att inse det hon skulle förkyla sig, om hon stannade uppe i blåsten.

— Ja så kan jag väl komma in under tak utan att behöfva gå dit ner! — menade Johanna.

— Ja men ser hon, der nere ä' det mycket likare! — påstod Ålund enträget, — der kan en få vara med fred och prata ett ord utan att någon behöfver höra påt'!

— Har han något te' säga mej, som ingen får höra då? — frågade Johanna litet nyfiket.

— Det hittar alt på te' hända, det! — svarade Ålund i det han plirade med ena ögat, — för si jag vet en plats jag, som skulle passa Johanna riktigt gentilt ändå!

— Åhå heller! — utbrast flickan förvånad, — hvad skulle det vara för en då?

— Det ska' jag säga 'na, om hon kommer med ner! — svarade båtsmannen och tillade i det han visade på Lovisa som just nu klef ner för stegen, medan Rask stod balancerande vid lucköppningen för att ge sig af efter, — nu går ju di andra dit, ser hon, så måste hon väl inte vara rädd för te' komma med, vet jag!

— Rädd, — svarade Johanna skrattande, — det vet jag just inte hvad jag skulle vara det för?

— Det tycker jag om! — sade Ålund, i det han drog henne med sig till luckan — nu klifver jag ner förut, och tar emot Johanna, så att hon inte halkar på stegen!

Och i detsamma sprang han hastigt utför de sju, åtta pinnarne på stegen, och Johanna skulle just till att sätta foten på första pinnen, när hon kände att någon sakta ryckte henne i armen. Hon vände sig förvånad om åt läsidan, och der stod den länge estlänningen som helt lugnt lyfte på den gråa mössan och sade:

— Ska' det nu vara så bra och gå dit ner i prånget, tror Johanna?

— Nej se Elias! — utbrast flickan hastigt, — ä' han också här?

— Jo, det var ju jag som kom ombord midt för Östanå, vet jag!

— Ja, tyckte inte jag att det var någon känning, fast jag inte kunde se riktigt, för det gick så fort! Men hvad skulle det göra om jag går med dit ner?

— Undrar just om mor Greta skull' tycka det var så bra, jag?

— Hvad det anbelanger, så ä' jag fäll gammal nog te' sköta mig sjelf! — svarade Johanna trotsigt, i det hon steg ned för stegen. Men hon hade inte tagit många steg förr än ett par starka armar fattade om höfterna på henne och hon lyftes ned som en vante i det mörka rummet, i det hon uppgaf ett litet rop af öfverraskning, hvilket dock genast tystnade aldeles som om någon hastigt täppt till munnen på henne på något outransakligt sätt.

— Nå, nu ä' den då på god väg att gå för pärkele i våld! — mumlade estlänningen för sig sjelf, i det han kastade en underlig blick neråt rummet och derpå gick och stälde sig vid relingen och tittade utåt sjön.

Han hade inte stått der lång stund, förrän han hörde ett rop dernerifrån, derpå ett häftigt slag och en duns som om någon fallit omkull, och när han vände sig om för att se hvad det var å färde, fick han syn på Johanna som, blossande röd och med halsduken nerfallen i nacken, kom upprusande för stegen och skyndade i full fart in under halfdäcket och slog igen dörren om sig. Efter några ögonblick syntes Alund barhufvad titta upp ur rumsluckan, och krafla sig upp för stegen för att skynda efter henne, då estlänningen helt lugnt steg fram, lade sin breda hand på den förvånade båtsmannens axel och sade i det han hindrade honom att stiga upp:

— Låt nu flickan vara för annars säger jag åt kaften! .

— Hvad i helfvete angår det dig din förbaskade bondtupp? — skrek båtsmannen ursinnig, i det han försökte slå undan handen, som låg med skeppundstyngd på hans axel — ä' du henneses förmyndare, din kanin?

— Nej, men nu ska' du inte bråka, knalle! — svarade estlänningen lika lugnt som förut, i det han tog ett nytt tag i kavajkragen och lyfte ner båtsmannen

i rummet med så stark fart att han tumlade omkull när han nådde golfvet.

Och derpå gick han med samma lugna gång, som om ingenting passerat, in under halfdäck, der han snart upptäckte Johanna som satt borta i vrån invid väggen till försalongen, med näsduken för ansigtet.

— Jag sa' ju det, hvad skull' nu Johanna der nere och göra? — yttrade han efter en stund, i det han satte sig bredvid henne.

— Låt mig vara med fred! — snäste Johanna med kärf röst och utan att taga näsduken från ansigtet.

— Int' ska' man nu lita på tockna der bönhasar, — återtog han, utan att låtsa om afsnäsningen, — för di springer efter alla flickor di ser, ska' jag säga Johanna.

— Di ä' lika dana allihop! — svarade Johanna, i det hon vände sig ifrån honom.

— Det beror nu på hvad hon menar med likadana: men det ä' nu detsamma, det. Hvad ska' hon nu i Stockholm å göra?

— Jag ska' söka mej tienst, om han vill veta, — svarade Johanna lika onådigt som förut.

— Och gå ifrån gamlingarne ute på Klacken?

— Ja, jag kan fäll inte gå der hela mitt lif heller. Och för rexten så är det mor sjelf som tjaggat med mig om'et. Far han vill nog att jag ska' bli när dom, han, för nu har han ingen som hjälper sej med fisket, men mor tyckte att di får fäll alti' någon, tyckte hon, och det tänker fäll jag med!

— Om jag nu skulle höra med dom om di vill ha' mej till sig i vinter? — sade estlänningen nästan till hälften för sig sjelf.

— Han? — utbrast Johanna med förvåning och tog näsduken från ansigtet.

— Jo, jag har liksom grundat på det! För si, nu har jag varit borta och byggi' på Rådman'sö och tjent mej litet pengar, och te' vårn ska' jag sta' och

timra bort åt Norteljesidan, så det kund' just vara bra te' få ha' det litet billigt i vinter. Och efter som nu Johanna ska' bort, så har di nog plats för mig, tänker jag.

— Ja men om jag inte får mig nån passlig tjänst, så kommer jag nog å vara hemmavid som förut, ser han.

— Nå ja, så har ni ju varit fyra i stuga' förut en gång! — svarade estlänningen, i det han tittade ner i däckat.

— Det är fäll så det! — medgaf Johanna långsamt i det hon mätte honom med blicken från hufvud till fot, — men tockna der drasuter som han —

— Nå! — sade estlänningen med ett bredt leende, — jag ska' nog kunna göra mig liten jag med, om det kniper till! Och ä' det så gamla Holmen vill, så kan jag nog bygga ut stugan åt'en, så ska' det nog bli sitt-plats för flera. Och liggplats med, för den delen! — tillade han efter en stund, i det han såg på henne med en underlig blick.

— Hvad menar han med det? — frågade Johanna, som uppfångade blicken.

— Jo, jag menar — — men när ska' nu Johanna resa hem igen?

— Om jag får mej nån tjänst, så far jag hem i morron midda; men får jag inte, så stannar jag öfver söndan.

— Och hvar ska' hon vara i natt då?

— Jo, jag ska' gå hem te' fiskköparns borta på söder, och der får jag nog vara öfver natten och längre med om det behöfs. För jag har ett tjog ägg mej från mor och fiskköparfrun sa' när far var inne — —

— Ska' det nu vara tjocka fru Pettersson? — frågade estlänningen — hon som bor oppe på Pilgatan?

— Ja just hon, ja — och så var det nog gatan hette. Det värsta ä' att jag inte riktigt vet hvar hon

ligger. Far sa' nog förstås, att jag skulle gå öfver slussen och opp för en fasliger backe —

— Jo, men jag vet nu hvar hon bor, jag — så nog ska' jag följa Johanna dit, om hon vill.

— Nej tack, jag letar mej nog fram, och alti' får jag någon som — —

— Nå, han som jag lyfte ner i lastrummet vill nog slå följe han, om så är! — sade estlänningen buttert, i det han makade sig ifrån henne.

— Ja, han skulle bara försöka, — svarade Johanna, — så kan jag fäll ge' honom en till, likså go' som den han fick förut!

— Var han rejel ock? — frågade estlänningen i helt annan ton, i det han ånyo makade sig närmare.

— Jo det kan han sätta sej på! — svarade Johanna och såg helt glad och stolt ut vid minnet af den sitt opp delat ut nere i lastrummet; — inte kommer han och tar mej om lifvet i brådkastet, inte! Toccken der kronknalle! Att di inte vet skäms!

— Det kallar jag en jänta som ä' styf! — utbrast estlänningen i det han såg på henne med tydlig beundran, — hade jag en tocken jänta som ville bli' vid mej, så gifte jag mig tvärt.

— Skaffa sig, så har han! — skrattade Johanna, i det hon lekte med förklädsbandet,

— Det är nu just det jag tänker, — svarade han i samma ton, — för när en lagt ihop tre hundra riksdaler på två somrar, så ä' en inte ledsen te' sätta bo.

— Kan en förtjena så mycket på te' gå och bygga? — frågade Johanna förvånad, i det hon såg på honom med en viss aktning, — åh herre Gud! den som ändå hade blifvi' karl!

— Hvad sku' det nu vara till? Johanna kan nog bygga hon med, om hon bara vill!

— Jag? Jo jag tackar, jag! Det skulle bli snygga hus, tycker jag just!

— Vill hon inte försöka? — fortsatte estlänningen i det han sänkte rösten och försökte få fatt i hennes hand, något som likväl icke lyckades, — skull' inte Johanna ha' lust te' bygga hjonelag med mig?

— Med honom? Han känner mig ju inte, vet jag, och inte jag honom heller.

— Det är lätt hjälpt, om Johanna bara vill!

— Asch, se så! spetakla inte nu! Jag tror att han ä' inte en bit bättre än båtsman, jag, när allt kommer ikring!

— Talte han om giftas han med då?

— Nej, det gjorde han då inte, det är sanning, det. Men det fins nog di som har det laget med!

— Ja, då ska' en bara ta' dom på ordena, ser Johanna. För har di då ingen rejel mening me't, så blir di allt litet flatslagna ska' jag säga. För den delen lva' det anbekommer att känna, så känner jag Johanna så mycket jag behöfver, fast hon inte känner mig. Jag känner Holmen och jag vet nu att Johanna ä' en bra flicka, och att hon ä' en vacker flicka, så mycket kan jag räkna ut med ögon, och vill hon ha' mej, så säg ifrån med detsamma och så följs vi åt ut i morron och språkar med gamlingarne.

Johanna skulle just till att svara; men i detsamma blåste ångbåten och så saktade den maskin.

— Nu ska' en få si att vi ä' i stan', — ropade Johanna och steg upp, — det var fasligt hvad tiden har gått!

— Den går nu alti' litet rappare, när en pratar! Men får jag inte följa med Johanna opp te' söder när vi tar i land, för hon hittar aldrig dit ensammen?

— Åhjo kors, det kan han fäll få, efter som han känner far! — svarade Johanna och gick för att taga reda på äggkorgen. Framme vid dörren ut till fördäcket stötte hon på Lovisa, som röd och blossande kom in ifrån fören, och när hon tittade ut genom dörrutan såg hon

de både båtsmännen stå derute på tämligen ostadiga ben och bliga inåt halfdäcket.

— Hvar tog du vägen nästans? — flinade Lovisa, i det hon högg henne i armen, — vi vänta' på dig så längen, så!

— Jag har suttit' här inne jag! — svarade Johanna kort, — har du vari' der nere hela tiden?

— Jaa, vi har druckit' öl, och di har vari' så tokiga, så! Och te' sistens så ville di kyssa mej begge två och de fick di, för hvad skulle jag göra som var ensammen? Och nu har Rasken loft' te' skaffa mej tjenst och det kan du få med, om du vill följa med oss te' en fru som bor oppi' Bollhusgränd.

— Nej tack ska' du ha' — svarade Johanna kort, — jag ger mig af te' söder, te' fiskköparfrun.

— Jaså, ja ajös' med dig då. Men vill du ha' sällskap, så följer nog Ålund med dig han, fast han blef arg öfver att du inte stanna kvar.

— Nog kan jag få sällskap ändå, om jag vill! — återtog Johanna och vände sig ifrån henne och till estlänningen, som stod strax bakom dem, i det hon tillade — ja, vill han följa mig nu, så ger vi oss fäll af.

— Det ska' inte fallera! — svarade denne, i det han öppnade dörren och klef ut på fördäcket, följd hack i häl af Johanna, som var litet ängslig för mötet med båtsmännen, medan Lovisa slog i hop händerna och utbrast aldeles handfallen:

— Jesses ni! nu har långa estlänningen fått tag i'na! Då ä' de' fäll slut me'na medsamma!

— Det är rätt åt henne! — sade Ålund förargad, sedan han sett dem gå öfver landgången, och knöt näfven efter den långa estlänningen hvars styrka han pröfvat, — när hon vrakar en ärlig kronans sjöman!

— Ja se, du var för kort i rocken åt'ena! — ropade Rask, i det han slog Lovisa i ryggen och sade — kom nu jänta, nu ska' du få titta på stockholms-

lifvet som jäklar i mej ä' annat malt än ute på bondlandet!

Och Lovisa skrattade och var riktigt stolt öfver sina två kavaljerer mellan hvilka hon med långa steg styrde kosan fram emot Karl den tolfte torg, medan Ålund inom sig svor öfver den rara fångst som glidit honom ur händerna.

7.

När de kommo upp i staden kändes höstkvällen ljum och behaglig, och det var därför inte underligt att Strömparterren var full med folk och att musiken ännu spelade dernere. På platsen emellan schweitzeriepaviljongen och musiktemplet kastade de stora gaskandelabrarna ett bländande ljus, men inåt trädgrupperna och utåt strandstaketet var det mörkt nog, och medan de som dyrkade Bacchus samlade sig i ljuset, höllo deremot de som tände rökoffer åt Venus till på bänkarna der det fans litet skymning. En tät ström af promenerande, som af och till förstärktes af de från Djurgårdsbåtarna uppströmmande passagerarne böljade fram mellan de af punschbuteljer, vattenflaskor och ölsejdlar belamrade borden kring hvilka herrar och damer suto om hvarandra; tidningskolpotörer kilade fram emellan de promenerande och upprepade med entonig röst sin eviga läxa: Aftonbladet, Allehanda, Svenska Dagbladet, etc. och ett par långa pojkslynglar sågo sig med försigtiga blickar omkring efter den fetlagde poliskonstapeln som med gravitetisk min gick fram och tillbaka mellan de vida trapporna upp till bron, medan en annan gjorde samma manöver nere vid landningsplatsen, och när de kunde antaga att ordningsmaktens representanter hade sina ögon på annat håll, så smögo de sig fram till borden der endast herrar suto och bjödo med halfhög röst ut »trefliga fotografier» eller några böcker med besynnerliga titlar och ännu besynnerligare innehåll.

Eleganta damer gingo arm i arm fram och tillbaka, små flickungar om åtta, tio år, bjödo ut blommor, en liten blek och puckelryggig pojkstackare gjorde dåliga affärer i dåliga plyertspennor, garsongerna sprungo af och an med brickor fulla med glas och halfbuteljer, en bogserbåt som skulle upp under södra hvalvbron, satte i med en förfärlig hvissling som inte ett spår stämde med den Strausvals ur Ziguemarbaronen, hvilken just nu exequverades af ungerska gosskapellet — det var med ett ord en bit äkta stockholmskt qvällslif, som den infödda stadsbon knappast ett ögonblick fäster sig vid, men som utgör landtbons ständiga förtjusning och förskräckelse.

En sådan qväll kan man se långa rader af åskådare samla sig deruppe på bron och stå i timmar lutade öfver bröstvärrnet, och man kan våga tio mot ett på att de flesta af dessa äro från landsbygden, och att de med undrande och nyfikna blickar betrakta det rörliga lifvet dernere. De genuina stockholmarne stanna hellre längre fram och skåda mycket djupsinnigt ner direkte i den mörka strömmen, i hvars svarta fåra de glindrande reflexerna från gaslyktorna draga vattrade tvärstreck som oupphörligt tyckas rinna bort och oupphörligt komma igen. Men det är inte reflexerna som locka dem, det är skenet från den lilla lyktan aldeles invid vattenbryrnet utanför strandmuren till Strömparterren; der ligger norsfiskaren med sin sump och tar sina långa, med bestämda mellanrum återkommande, håftag ner i vattnet, och när han lyfter upp håfven och de små silfverglänsande fiskarne sprattla i lyktskenet och den fräna egenomliga lukten från norsen stiger upp emot brobröstvärrnet, då klappar stockholmarens hjerta i raskare takt och han gläder sig åt att få vara med om sitt favoritnöje som han aldrig försummar, han må ha aldrig så brådt om när han skall öfver bron.

När Johanna och den länge estläningen gingo öfver bron, stannade också de aldeles ofrivilligt och lutade

sig ned öfver bröstvärnet för att se på den för dem ovana stäten.

— Det var för faseligt med folk, och så ljust det ä' sen! — utbrast Johanna, i det hon höll upp ena handen för ögonen, aldeles bländad af glansen från gas-kandelabrarne, — ock så di spelar!

— Jo, di kan det! — svarade hennes länge ka-valjer, i det han sträckte sig ut öfver stenbalustraden, — det ä' annat det är skull' jag tänka, än derborta ute på Klacken!

— Ja då! — nickade Johanna med en hastig känsla af bitter saknad, — det var obegripligt så grannt!

— Om Johanna har lust, så skull' vi nu kunna gå ner och titta!

— Åh kors! det går fäll aldrig an heller! Jag har ju äggkorgen i näfven, vet jag, och der nere ä' di' ju så finklädde, så — —

— Visst skull' det nu gå an! — försäkrade est-länningen, — vi går bara ner för den ena trappan och opp för den andra, så får Johanna si dom på litet närmare håll.

Och dermed vände de om åt norr och gingo ned för den breda stentrappan som Johanna inte nog kunde beundra. Men en ström af menniskor skulle upp på samma gång och som hon var rädd för att bli skiljd från sin ledsagare, tryckte hon sig intill honom så nära hon kunde och när han märkte det, så fattade han tag i hennes hand som, fastän den just inte var af minsta slaget, likväl försvann som ett litet nystan i hans stora, breda och barkade timmermansnäfve och det var inte utan ~~ett~~ när Johanna kände tryckningen af den stora handen så blef hon liksom litet lugnare.

Snart voro de nere; men i stället för att nu gå rätt fram till den motsatta trappan, tog estlänningen af till venster och vände sig direkte mot musiktemplet, och Johanna följde med som ett godt barn, och så upp-tagen var hon både till ögon, öron och alla sinnen, att

hon gick rätt på personer som svärjande och smågrälande veko åt sidan för det resliga paret.

— Efter vi nu ä' nere en gång, — sade estländingen slutligen, när de kommo fram till landningsplatsen för ångbåtarna — så kunde vi väl höra på spelet en stund, eller hvad säger Johanna?

— Nog voro det fasligt roligt, — menade denna tvekande, — men då blir det kanske för sent te' komma te' fiskköparfrun!

— Hur ska' det nu bli för sent? Hon är ju bara åtta vet jag och nog kan vi sätta oss en stund på bänken om Johanna vill.

— Ja, men här är' det så grymt ljust! — svarade Johanna och såg sig förlägen omkring, — jag skäms rakt te' ä' sätta mej här med äggkorgen —

— Ja, det kan nog så vara det! Men då sätter vi oss derborta i skymunna' då! — svarade estlänningen och pekade på ett säte på södra sidan af holmen, som stod tämligen undangömdt under träden, midt emot södra strömarmen och slottet.

Och efter några svaga försök till att streta emot, samtyste slutligen Johanna att slå sig ner der. Sätet var förut upptaget af en karl och ett fruntimmer, som genast stego upp när de andra komma, och begåfva sig af åt andra sidan, i det karlen mumlade några otydliga ord om »förbaskade bondbassar, som inte kan låta folk få vara i fred.»

— Hvad ska' vi nu ha te' förtära? — frågade hennes följeslagare plötsligt, i det han vände sig emot henne.

— Ingenting! — svarade Johanna hastigt, nästan rädd, i det hon gjorde en afvärjande rörelse med handen, — jag vill ingenting ha!

— Ja, men jag har nu inte ätit något sen i morse, och jag sir att di sitter och äter smörgåsar derborta. Vill inte Johanna ha sig en med, så säger jag åt den der som står och gapar bort vid trästammen.

— Nej tack, jag har matsäck med mig i kjolesäcken! — svarade Johanna och tog med ena handen på sidan af ylleklädningen, der en stor utstående puta intygade sanningen af hennes uppgift.

— Ja, men inte ska' man nu ta' opp matsäcken här nere! — försäkrade estlänningen allvarligt — då skull' stockholmarne få någe te' gapa på! Hör nu kypare! — ropade han derpå åt en af garsongerna som närmade sig dem liksom på slump, — ta' nu hit några smörgåsar och litet öl, men qvickt ska' de gå för vi ska' nu gå till söder i rappe! —

Och fast Johanna först tyckte att det var aldeles fasligt skamsat till att sätta sig så der och äta midt för ögonen på så många menniskor, så gick det ändå rätt bra för sig när de präktiga smörgåsarne kommo fram, och fast hon först försäkrade att »något öl var då aldrig värdt te' få i henne» så smuttade hon ändå ganska gerna af den stora glassejdeln som estlänningen sköt framför henne, sedan han först stött ihop den med sin egen och sagt i det han nickade åt henne helt vänligt som en gammal bekant:

— Ja, om vi nu skull' skåla med hvarann på det der andra, Johanna lilla!

— På hvilket andra? — frågade Johanna och blef litet röd om kinderna och i pannan.

— Nå, på det som vi språka' om på ångbåten! — svarade estlänningen, i det han bet en dugtig bit af sin andra smörgås.

— Asch! spetakla inte nu, för då går jag ifrån honom! — utbrast Johanna med ett slags omedvetet koketteri, i det hon gjorde min af att stiga upp, men i detsamma gick poliskonstapeln förbi, och med landtbons instinktlika rädsla för dessa ordningens representanter, satte hon sig hastigt ned igen och fattade tag i den sista smörgåsen, som hennes följeslagare sköt åt henne, i det hon halfhögt och med blicken fästad på den förbikomne polismannen sade till sin kavaljer, — Jesses

då, jag trodde rakt att han skulle komma hit, och det klack riktigt till i mig!

— Hå, de ä' inte så farliga som de se ut! sade estlänningen; — men drick ur ölet nu, så ger vi oss fäll af opp te' söder!

— Nej tack, jag vill inte ha mer, för då blir jag så yr i hufvu't, — försäkrade Johanna, i det hon sköt ifrån sig glaset med handen, hvarpå hon lutade sig tillbaka mot ryggstödet på bänken och lyssnade till musiken som nu spelade upp ett nytt stycke.

Alt detta var för henne något så ovant, så nytt och så främmande att hon kände sig liksom bedöfvad, och hon tyckte att hon kunnat sitta så hela natten ut och bara lyssna på det egendomliga bullret omkring henne i hvilket musiken, de sorlande folkmassorna, strömmens brus och dånnet af de öfver bron körande åkdonen utgjorde de olika stämmorna i någon underlig drömlek som ryckte henne med sig mot hennes vilja.

Och när hennes följeslagare efter en stund lutade sig tillbaka mot ryggstödet han också och hon kände hans starka och seniga arm sakta smygga sig omkring hennes lif, så hade hon icke styrka att skjuta bort den eller att flytta sig ifrån honom, om hon också hade velat. Men hon ville det heller inte; hon tyckte att det var något så tryggt uti detta att veta sig inte vara ensam i den stora människohopen, och när hon såg sig omkring bland de förbigående eller de i grannskapet sittande, så vandrade de framåt arm i arm eller också suto de tätt invid hvarandra på sätena under de skugiga träden, och hon frågade sig sjelf hvarför hon skulle behöfva vara ensam, hvarför inte hon skulle kunna göra som de? Men på samma gång undrade hon öfver sina egna tankar och öfver att de aldrig kommit öfver henne förut derute i den ensliga tystnaden borta bland ytter-skären, och i detta tillstånd mellan dröm och vaka frågade hon sig sjelf om det var staden som så förvandlat henne eller om det var tryckningen af den fasta och

värnande armen omkring hennes lif, som kom hennes blod att bränna i ådrorna på samma gång som hon kände liksom en frossbrytning när den tryckte henne fastare och fastare.

Det var just när armen sjunkit ner från hennes lif och hon kände hur den lindade sig omkring hennes höfter liksom om han velat lyfte henne upp på sitt knä, som hon hastigt for upp ur sin domning och sade i det hon steg upp från sätet och såg sig förvirrad omkring:

— Nej, nu får vi alt lof att gå, om jag ska' hinna till söder i qväll.

— Ja låt oss göra det då! — sade han med en stämman som lät nästan främmande i hennes öra, i det han också steg upp, — efter det är så brådtom!

— Jag tycker vi ha suttit här länge nog, jag! — svarade Johanna i det hon såg på honom för att få reda på om han var ond. Men han hade redan lugnat sig och sade nu med sin vanliga röst, i det han tog äggkorgen i ena handen och satte sig i gång bortåt den södra trappan:

— Åhja, det kan Johanna också ha rätt i. Men tag mig i näfven nu, så vi inte tappa bort hvarann' ibland folket.

Johanna tvekade ett ögonblick; men redan vid de första trappstegen kom det en hel skara pojkar nedrusande utför trapporna i en sådan fart och skiljde dem så våldsamt åt, att när hon åter fick sigte på estländigen, som knuffat undan ett par af pojkarne och därför fick sig en skur af skällsord till gengäld, så lade hon utan betänkande sin hand i hans, i det hon sade:

— Det var ena fasliga pojkar, di höll rakt åf på att skuffa ikull mig!

— Jojo! — svarade estländigen i det han höll säkert fast om hennes hand och med långa steg plöjde sig väg genom den nedåtströmmande folkhopen, — här gäller det att hålla i hvad en har, för se nu ä' vi i Stockholm, ska' Johanna veta!

Just som de kommo upp på Norrbro och skulle vika af neråt Skeppsbron, började klockan i Storkyrkornet att slå först de fyra qvartsslagen och sedan med djupare ton timslagen, det ena efter det andra.

— Kors i alla tider! — utbräst Johanna, i det det klack till i henne, — jag kan just undra hvad klockan är, jag!

— Om vi räknar tills hon har slagi' ut, så får vi fäll veta't! — svarade estlänningen lugnt — det var nu sex det — sju — åtta —

— Nie! — räknade Johanna mekaniskt!

— Och tie! — fortsatte hennes ledsagare, sedan det sista slaget tonat ut.

— Åh kors i Herrans namn! — utropade Johanna, — hur har klocka' blifvit så mycket?

— Nå, hon var nu åtta slagen när vi kom i land! — svarade estlänningen mera sjungande än vanligt, — och nu får vi alt sträcka på bena' oin vi ska' komma opp till Pilgatan, innan de stänger porten. Såvida nu inte Johanna vill ta' nattqvarter på närmare håll.

— Hvar skulle det vara då? — frågade flickan i det hon stannade tvärt och såg frågande upp i hans ansigte, som hon just nu tydligt kunde se vid skenet af den närbelägna gaslyktan.

— Jo deroppe! — svarade estlänningen och pekade uppåt Slottsbacken, — der fins det ett ställe som jag känner te', och der man får sofva i en hygglig säng för 50 öre, och det bjuder jag på, om nu Johanna vill.

— Bor det qvinfolk der med, då? — frågade Johanna.

— Ja det är klart, det! Det fins ett bra rum för qvinfolk, och der bor di alltid, di som ä' ute från skärgåln, när di behöfver vara inne öfver natten. Men är det så att Johanna vill, så nog kan vi försöka komma in derborta på söder, för här oppe stänger di inte förr än elfva, och en kan nog komma in sednare med, för den delen.

— Då tror jag vi försöker! — svarade Johanna med raskt beslut, i det hon satte sig i gång på nytt, — för ditopp vill jag inte komma annat än i nödfall, det säger jag.

— Hvad ä' nu Johanna rädd för då? — frågade han, i det han såg på henne från sidan medan han följde henne framåt.

— Hå kors! — svarade Johanna litet dröjande, — inte är jag just rädd för egen del, inte — men si, jag är rädd för äggena!

8.

En god halftimma derefter stannade de båda skär-gårdsboerna ett godt stycke nere på Pilgatan, några famnar från den plats der denna gata mynnar ut i Tjärhofsgatan och bildar den bekanta kilen, der ännu för några år sedan en liten victualiebod fans i det gammalmodiga hus, som med sin smala framsida skiljde de begge gatorna åt. De stannade framför ett temligen lutande plank på hvilket fans en stor inkörsport och bredvid den en mindre så kallad gånglucka. Innanför planket syntes först några knotiga gamla fruktträd och litet längre bort ett envånings stenhus med brutet tak och höga gaflar, bygdt i den gamla hederliga stil som de så kallade malmgårdarne nästan alltid hade, och i enlighet med forna tiders principer, mera anlagdt på nytta än på bekvämlighet och skönhet. Boningsrummen voro i dem nästan alltid små och låga,, men vindsutrymmet var så mycket rikligare tilltaget i stället, och den tidens byggnadsordning lade inga hinder i vägen hvarken för trätrappor eller för boningsrum uppe på vindarne.

Begge portarne voro stängda och när de båda senkomna vandrarne satte ögonen till springorna på planket och tittade in, så kunde ingen af dem upptäcka

minsta skymt af ljus i något af de små fönster som vette utåt gården.

— Nej, di har alt gått och lagt sig allihop! — sade slutligen estlänningen lugnt, som om han inte väntat någonting annat, — det var ju det jag sa' Johanna, så det här kunde vi då ha' spart in!

— Det ä' fäll ändå bäst te' bulda på! — svarade Johanna med ängslan i rösten, — di kan fäll vara oppe åt andra sida', vet jag!

— Kanske nu det då! — svarade han och letade rätt på portklappen på inkörsporten, hvarefter han buldade några tag. Ljudet var skarpt och skärande och gaf eko på den folktomma gatan, och efter några ögonblick började en hund skälla på något afstånd.

— Hundrackan ä' då vaken, teminstingen! — sade estlänningen och började bulda om igen.

Hundskallet hördes på nytt och med ökad styrka. Hunden var lös och kom tydligen närmare, och ju närmare han kom desto ursinnigare skälde han. Nu var han framme vid porten, och det måtte vara en stor best, ty när han ilsket morrande rusade upp på portluckan inifrån så skakade den och gnälde som om den varit färdig att braka sönder.

— Jesses bevara en, om han kommer ut! — ropade Johanna förskräckt, — då äter han fäll rakt opp oss med detsamma!

— Åhå heller! — svarade estlänningen med sitt vanliga lugn, — det låter han fäll vackert bli ändå!

Men i detsamma syntes vid skenet af den aflägsna gatulyktan ett lurfvigt svart hufvud, som trängde sig ut mellan portluckan och gatan och med ett ännu ilsknare morrande måttade hunden ett hugg åt estlänningens fot, hvilken denne hastigt drog tillbaka, hvarpå han besvarade välmeningen med en kraftig spark åt hundens nos, hvilken nu med ett högt tjut drogs tillbaka innanför porten.

— En ann' gång nosar du inte dit! — mumlade estlänningen för sig sjelf och ämnade just bulta på nytt, då en dörr gnälde inne på gården och en arg qvinnoröst i gällaste diskant utropade:

— Hvad ä' det för ena sakramenskade gatstrykare som kommer och håller väsen så här dags? Ä' väl några fulla schåare nere från varfvet, kan jag tro? Gå er väg, edra nattsuddare, för annars ä' det jag som släpper ut hundkräket på er och då ska' ni få se på annat, era busar!

— Nå nå! — svarade estlänningen i det han höjde rösten, — det ä' nu hvarken det ena eller det andra, vi ä' ett par skärgårdsbor som söker fiskköparfru!

— Här bor ingen fiskköparfru! — skrek stämman ännu argare än förut, — men konstapel Holmqvist bor i huset bredve' och drar ni inte — —

— Bor inte fru Pettersson här längre? — frågade nu Johanna med darrande röst i det hon lade örat till porten för att bättre kunna höra det efterlängtade svaret.

— Åh skäms, din gatmaja! — var det mindre artiga svaret, — tror du inte jag känner igen dig, Janssons Lina? — Är du ute och dänger kring gatorna nu igen med dina juveler från Dihlströmska inrättningen. Laga dig åf bara innan polisen kommer, för annars får du väl sitta der dina fjorton dar igen, som sist när ni damma sönder rutorna nere hos kopparslagarns! Jo det är ett snyggt lefverne du för, din otäcka! Tvy vale!

Och dermed slogs dörren igen med en väldig smäll, och de utanför stående hörde nu bara hunden som morrade och beklagade sig emellanåt, så att det lät som om han legat och småsvurit i någon vrå öfver den omilda beröringen med sjöstöfveln nyss förut.

— Har nu Johanna fått nog åf det här, eller ska' vi försöka om igen? — frågade estlänningen med spefull ton, i det han vände sig till sin bestörta följeslagarinna.

— Nej nej, låt oss ge' oss åf härifrån innan polisen kommer! — ropade flickan ängsligt, i det hon fattade honom i armen och drog honom med sig nedåt gatan.

Åhå! — svarade estlänningen, i det han passade på och lade hennes arm under sin, — polisen behöver en nu inte vara rädd för, när en ingenting ondt har gjort! Men låt oss nu ta' ut stegen, så vi hinner bort te' nattkvarteret innan de stänger der med!

Och derpå fortsatte de vägen tysta båda två, ända till dess de veko af inpå Götgatan, då Johanna plötsligt saktade stegen och pustande sade till sin följeslagare:

— Nej gå inte så fort, för nu känner jag att jag börjar bli trött!

— Så mycket bättre ska' det då smaka te' få sofva, när Johanna kommer fram dit! — svarade han, i det han likväl saktade gången en smula.

— Ja, det är bara fråga om, — återtog Johanna dröjande och efter några ögonblicks tveksam tystnad — om det går an att — att — —

— Hvad för slag?

— Att jag går med en främmande karl dit bort; — fortsatte hon i samma tvekande ton.

— Nå, jag ä' nu fäll ingen främmande karl, — återtog estlänningen med sitt vanliga lugn, — och för resten undrar jag just hvart Johanna annars tänker ta' vägen.

— Jag kan ju gå ner på ångbåten och fråga restratriken om jag inte kan få sitta der i natt.

— Di sofver nog der med, tänker jag, utom karlarne som har vakten, och dom vill väl inte Johanna hålla sällskap med? För resten, om Johanna ville vara med om det der som jag sa' på ångbåten, så måtte hon fäll inte behöfva krusa för te' följa med mig, vet jag! För nog måtte hon fäll kunna sofva lugnt i sin säng, när det ligger andra i rumme' och fast jag ligger i

rumme' utanför, och det är ju ingenting annat de ä' frågan om, helst inte hvad mig anbelangar.

— Ja men jag känner honom ju knapt och då kan jag fäll inte — —

— Känner Johanna nån annan som hon hellre skulle vilja ty sig te' då, så säg bara ifrån, och dermed är den saken slut.

— Nej, det gör jag då inte, förstås. Men inte kan en fäll så der burdus bestämma sig om tocke'!

— Ja, jag undrar det, jag? Första gången jag såg Johanna derborta på Klacken, när jag var ute och bona om stugan, så bestämde jag mig tvärt, jag! Den jäntan vill jag ha', tänkte jag medsamma, men nog visste jag att det inte var värdt te' komma och sticka fram med det då, när jag ingenting hade. Men se nu har jag varit på bygge och nu har jag lagt ihop en slant och därför tycker jag att jag kan komma fram me't!

— Ja men nu vill ju mor att jag ska' ta' mig tjänst, och då begriper han fäll — —

— Nog kunde nu Johanna kalla mig Elias åtminstone — afbröt estländingen henne tvärt, — det tycker jag vore då inte för mycket för att jag har följt me'na ända opp te' söder.

— Nå ja, då begriper väl Elias att jag inte kan komma hem igen och tala om att jag gjort opp något tocke der på vägen te' stan. Hvad skulle mor säga om det, hon som ä' så noga i den delen?

— Kors, det behöfver hon fäll inte veta äf medsamma häller! För inte vore det min mening att vi skulle komma ihop straxt, inte, utan jag har tänkt som så att Johanna kunde gerna ta' sig tjänst i stan öfver vintern och då är jag ute hos di gamla och hjälper gubben med vinternoten och då ska' jag nog ställa mig så med gumman, så hon blir med om om saken, ska' Johanna få se!

— Jaså, är det på det viset? — frågade Johanna med ljusnande ansigte, i det hon tog litet fastare tag

i hans arm, — ja, si jag trodde att Elias bara ville spetakla, jag, och göra med mig som han lär ha' gjort med så många andra, efter hvad di säger.

— Asch ja, folk säger så mycket, så! — svarade Elias, i det han saktade gången en smula, — och en kan fäll ha' litet fyr för sig, innan en får tag i den rätta, och inte vara någon rackare för det. Tror Johanna mig nu, och har vi det uppgjort riktigt då oss emellan, så kan vi gerna sofva i samma rum om det så skulle vara.

— Åh, det tror jag alt vi väntar med! — sade Johanna, som nu till stor del återvunnit sitt friska lynne, och tyckte att man gerna kunde skämta en smula för att glömma bort tröttheten.

— Ja, men si, fästmanskysssen den väntar jag då inte ett dugg med! — utbrast Elias, i det han tryckte henne intill sig och gaf henne en dugtig kyss innan hon hann vända bort ansigtet. Den kom öfver henne så oväntadt och så plötsligt att hon helt och hållet glömde bort att försvara sig, och det gjorde att den blef längre än den kanske var ännad och den skulle kanske nog ha' blifvit längre än, om inte i detsamma en sluddrande stämma utropat aldeles invid dem:

— Nej sicken en bondbasse! Står han inte och pussar jantan midt i Götgatsbacken! Tycker du det passar sig, din kanin, att bära dig åt på det viset midt på kronans gata?

— Kostar det på dig? — svarade Elias muntert, i det han tittade upp och såg framför sig ett par glada själar som höllo hvarandra under armen och voro betydligt påstrukna.

— Visst fan kostar det på mig, det kan du väl begripa, jag som ska' hem och klappa om min gamla galanta! Visst sju tusan kostar det på mig, din bondkratta!

— Mig med! — ropade kamraten med en hickning, i det han skildes från denne och stälde sig midt

framför Johanna, i afsigt att stänga vägen för henne, — och nu ska' vi titta på flickungen och se om du har smak, din lutfisk!

— Titta inte dit! — ropade Elias hotande, i det han knuffade undan honom och ville fortsätta sin väg.

— Säg inte något åt dom! — hviskade Johanna uppskrämd, — låt oss bara skynda oss härifrån.

— Nej stopp säger jag! — skrek den andra Bacchibrodern, i det han försökte fatta Johanna om lifvet, ett försök som likväl misslyckades tillfölje af ett väl rigtdadt knytnäfslag från estlännen, hos hvilken det vida blodet började komma i svallning.

Knytnäfslaget besvarades med ett liknande från den druckne; men som han till följe af sitt tillstånd måttade illa, så träffade det inte estlännen utan Johanna, och fastän det inte gafs med någon serdeles koncentrerad kraft, gjorde det likväl ondt, der det träffade henne midt för bröstet och hon uppgaf ett nödrop och var nära att falla omkull. Under tiden anföll den andre kamraten estlännen som då han hörde Johannas nödrop, uppgaf ett rytande, kastade äggkorgen ifrån sig, tog hastigt med högra handen under den korta rocken, drog fram någonting som blänkte till i skenet från gaslyktan och stötte det i skuldran på sin motståndare, som med ett stönande nedsjönk på trottoaren.

— Kom! kom! — ropade Elias i detsamma till sin följeslagerska och fattade tag i henne för att föra henne derifrån; men i detsamma hördes en polispipa som med sitt skarpa ljud gaf eko mot de höga husväggarne och innan de hunnit taga två steg, sågo de tvenne poliskonstaplar komma emot sig.

— Seså der ja! — sade estlännen med en blandning af trots och raseri, i det han klämde Johannas hand i sin, — nu får vi alt husrum på annat håll än i Bollhusgränd!

— Hvad gjorde Elias med'en? — hviskade Johanna ångestfullt i det hon såg sig om efter den fallne, öfver

hvilken kamraten stapplande lutade sig ner när han fick se polisen, hvilken han var lika litet angelägen att råka ut för som de andra.

— Jag märkte den djefveln! — svarade denne lakoniskt, i detsamma som den ena poliskonstapeln lade sin hand på hans axel, medan den andra skyndade fram till den fallne, hjälpte till att resa upp honom, och när han såg hur det var fatt, satte pipan till munnen och blåste en ny signal, som efter några ögonblick kallade dit två poliskonstaplar till.

— Hvad är här för ett förbaskadt spektakel? — frågade den konstapeln som fattat tag i Elias, — hvad tar du dig till, karl?

— Di öfverföll mig och flickan bär! — svarade estlänningen i det han andades tungt, — och jag för-svarade mig.

— Ska' du behöfva dra' knif för det då, din vilda kanalje? — frågade den som lyftat upp den huggne, hvilken nu började återkomma till medvetande.

— En tar hvad en har! — svarade estlänningen i samma ton som förut, — och en annan gång kan di låta folk få gå i fred.

— Hvem ä' flickan der? — frågade den förste konstapeln i det han visade på Johanna, som darrande och gråtande höll sig tätt invid sin följeslagare, och kastade förskrämda blickar på den alt mer tätande människogruppen omkring dem.

— Det är fästnön min! — svarade estlänningen, — och det var henne di ville öfverfalla!

— Det var han som öfverföll oss! — sade den osårade nattvandrararen, som blifvit nykter af pur förskräckelse, — vi sa' inte ett ord!

— Ni följer med till polisvaktkontoret allihop! — bestämde den äldste af konstaplarna, — herrn der för att bli förbunden, och ni två för att svara för hvad ni har stält till. Det fins lag och rätt till här i stan, ska' jag säga er, och här lefver man inte som man vill!

— Har han huggi' honom i fyllau? — frågade en karl en annan, i det de följde med eskorten, som satte sig i rörelse.

— Visst fan har han det! — svarade den andre, — fast det var den andra som var full, begriper du!

— När de stego in på polisvaktkontoret, hviskade Elias till Johanna i det han böjde sig fram emot henne:

— Var nu inte ledsen, Johanna! På det här sättet får vi nog nattqvarter tillsammans, fast det inte blef som jag tänkte.

Och Johanna svarade ingenting, hon bara grät och klämde hans hand i sin och tänkte med förskräckelse på hvad slutet skulle bli på en natt som börjat så underligt och slutat så sorgligt.

— Herre Gud! — tänkte hon inom sig sjelf, — om jag ändå hade följt med strax, så hade det här eländet inte inträffat! Nu har han gjort sig olycklig för min skull, och hvad ska' det bli af mig efter det här?

9.

Och nu var det vår igen ute på Klacken. Den gamla vanliga skranken låg uppe i sin grenklyka på tallen och rufvade sina ägg, snöskatorna skrattade och slamrade i löfträden både morgon och qväll och orrtuppen slog sin glasharmonika i solgången, så att hönstuppen väcktes af de kurrande slagen och satte i med ett ljudeligt kukeliku, som om han velat visa hvad uppfostran kan göra i fråga om musikaliskt geni, fast man är af samma slägt ifrån början. Lekfisken gick upp åt stränderna och det slog bra till med både skötar och nät; men vintern bade varit stormig och svår och det värsta var att det hade hvarken burit eller brustit, och då kunde man lika gerna bo borta i Sibirien som ute på Klacken. Johanna hade inte fått någon tjänst borta i staden. Invecklad, som hon var i det nattliga äfven-

tyret uppe i Götgatsbacken, hade hon fått en sådan förskräckelse för Stockholm, att fastän hon snart skiljdes från målet, sedan det blifvit upplyst om hur saken rätteligen förhöll sig, hon inte kunde tänka sig någonting förfärligare än att stanna der, och det fastän fiskköparfrun tillbjudit henne plats hemma hos sig, der hon bodde några hus ifrån porten som de bultat på, den ödesdigra natten. När estländingen fick sin dom, och det blef snart nog — och lindrig blef den ju också, ty i betraktande af förmildrande omständigheter, och sedan det blifvit styrkt att han icke varit den anfallande, dömdes han till sex månaders straffarbete, som han fick af tjena ute på Långholmén, — var hon på nytt inne till staden och tog afsked af honom och de räknade ut tillsammans att som det nu var i början af november så skulle han vara ute igen i början af Maj, och då skulle de träffas derute i ytterskären.

— Om Johanna då vill veta af mej vidare, sen jag har suttit på Långholmen! — sade han med ett bittert leende, — för det är just ingen vidare rekommation.

— Åh, när Elias har suttit der för min skull, så — menade Johanna, i det hon tog honom i famn och kysste honom, och det fastän fångknekten stod inne och såg på, — så inte ä' det fäll jag som ska' rynka på näsan! Och inte lär nån annan göra det håller, tänker jag!

— Åhnej, att en är *hvas* i fingrarne, det är ingen skam, — inföll fångknekten, — det är värre när en ä' *lång* i dom!

Och derpå skiljdes de åt för vintern.

Väl var det också att Johanna stannade hemma för det blef en svår tid för de gamla derute. Holmen, som länge gått och skräpat och varit krasslig, sjuknade ner vid fastlagstiden, och fast han sjelf den ena dagen efter den andra påstod att han inte hade något så värst ondt just, och att han skulle vara på benen igen i nästa vecka, så gick den ena dagen och den ena veckan

efter den andra, utan att det blef någon bättring. Någon läkare fans naturligtvis inte att få närmare än i Norrtelje, och om det också funnits, så hade man minnsann inte anmodat honom, ty ett suveränare förakt för Åskulaps efterföljare kan man väl sällan träffa på, än just ute i skärgården, der en klok gubbe eller gumma har större anseende än den förnämsta lifmedikus i världen.

För resten var mor Greta sjelf underkunnig i litet af hvarje i den vägen och hon pysslade om sin gubbe med både millefoliumbränvin och svingalla och bomolja och hon kokte dekokt på sqvattram och tallstrunt när våren kom, och fick till och med dit gamla 87-åriga kloka gumman ifrån Rölöga, som både läste och stöpte bly öfver honom; men inte blef det stort likare för det. Han fick för det mesta vårdas som ett hjälplöst barn, och därför var det naturligt att utsysslorna föllo på Johannas del, och erkännas måste att hon skötte dem som en hel karl, ja kanske som två med, om det kom derpå an. När det egentliga värfisket började, lagade Svartlögaboerna så att det gamla fiskarfolket fick hjälp af dem turvis, alt efter som de kunde vara ifrån sina egna göromål, och alla som hade varit deröfver i sådant ändamål, hade munnen full af loford öfver »Holmens Johanna» när de kommo hem, och i synnerhet de unga karlarne påstodo med bestämdhet att maken till jänta fans då inte på många mils omkrets hvarken norr eller söder i ytterskärgåln.

Det var bara i ett afseende som de tyckte att hon inte var så rejel som en så dugtig jänta borde vara, och det var deruti att hon rakt inte brydde sig ett fen om någon utaf pojkarne derute, hur rask och tilltagsen han än måtte vara. Så fort någon utaf dem kom fram med något tal om hur treffigt det skulle vara om det kunde bli litet väl emellan honom och Johanna, så skratade hon honom midt i synen och sade helt öppet ifrån att den som skulle få hålla sig väl med henne, den skulle inte se ut på det viset, inte, och att hon redan

hade en fästman som gick utanpå dem allihop, för se, de andra de kunde nog skratta och flamsa och göra sig till vid en dans; men gälde det att våga något för den jänta de påstod att de tyckte om, så var de så lagom katiga, utan makade sig helst undan och slokade öronen som en hund, när han fått en skopa vatten öfver sig.

— Det fans bara en karl i helaste verlden, — menade då Johanna, — som var så golik så han kunde göra det, och det hade han visat när det gälde.

— Åhja, om en inte precist går och sätter sig på Långholmen för en jäntas skull, — svarade då en gång en utaf de raskaste Svartlögapojkarne, när han var med henne och tog upp strömmingsskötarne en morgon, — så får en fäll lefva ändå! Di säger för rexten att han nöp klocka' af den der herrn som han satte knifven i, så det var fäll inte baraste för knifnypet som han kom dit tänker jag! — bifogade han dessutom, men han hade knapt sagt ut det ordet, förrän han fick en utaf skötlättena i skallen på sig och det så han såg sjutton solar på en gång, fastän det var kaf nermulet på morgonqvisten.

Så omtalades det åtminstone efteråt af en af de andra drängarne, som vid försöket att stjäla en kyss, hade en annan morgon fått sig en så bastant örfil att han var svullen om ena kindbenet i fjorton dar — och efter den betan menade alla ungarlarne i hela omtrakten »att den der finnfan måtte kunna trolla, då han hade kunnat få en så flyhänt jänta att tycka om sig så det inte var värdt för någon annan te' nosa åstad.»

Och efter dessa tvenne kraftyttringar fick Johanna vara någorlunda i fred utanför hemmet. Men derinom var det så mycket värre i stället. Mor Greta, som hade en öofvervinnerlig förskräckelse för alla som togo till knifven, och som sedan gammalt hyste den föreställningen att Långholmen vore roten och upphofvet till alt ondt och alt elände här i verlden, lät ingen dag gå förbi, utan att hon kältade på Johanna för hennes

underliga tycke och utmålade för henne det allra förfärligaste framtidaperspektiv, om hon fortfarande hölle fast vid att gifta sig med estländingen när han väl komme ut.

— Teminstingen får ni då allri sätta er ner här ute på Klacken — sade hon litet emellan, — för då kunde en ju allri få en blund i ögonen på natten, när en visste att en hade en tocken der Långholmare i stuga!

— Nå, så får vi fäll ge' oss åf nån annan stans, då! — svarade Johanna, — fast jag tycker mor kunde mer än väl behöfva en tocken rask karl som Elias här ute, i fall far ligger och faller ifrån.

— Skulle far falla ifrån, så får jag fäll söka mig in på fattigstugan borta på Blidö, — sade då gumman och torkade sig i ögonen med förklädessnibben, — för si aldrig i lifvet kommer jag under samma tak som en tocken der ogeringskarl, det kan du lita på!

— Och aldrig i lifvet får mor komma på fattigstugan, så länge jag kan röra mina armar! — sade Johanna lika bestämdt som hon; och det tyckte nog mor Greta var beskedligt utaf flickan; men se, den der väl-signade estländingen!

— Om jag begriper hvad du ser på den fulingen! — kunde hon då ibland utbrista, — han är ju så lång och led och svart i syna som den onde sjelf, och du kunde ju få hvilken vacker gosse som helst, om du bara ville!

— För mig är han mycket vackrare och likare än någon ann' — försäkrade Johanna med lysande ögon, — för ser I mor, jag mins hur han såg ut den natten som han tog mig i försvar, jag!

— Usch, det eländiga lifvet! — svarade gumman och snodde omkring borta i spiseln, så att askan stod om henne, — sen han narra dig att löpa kring gatorna med sig halfva natten, ja! I det fallet var det då väl att det gick som det gick, för annars hade det fäll blifvit ännu värre elände.

— Åh säg inte det, I mor, jag hade nog freda mej!

— Jo jag tycker jag ser'et! Många har varit lika stora på sig som du, barn, och då har det ändå gått på tok te' sistens.

Och på detta sätt fortsattes merändels ordskiftet till dess Holmen borta från fällbänken i vrån lade sig i saken med sitt vanliga domslut:

— Kan du då inte låta bli och tjagga med jänta', Greta, *du* vet fäll det att när ett qvinfolk har fått nått i skall'n på sig, så sitter det der också. Och en sak ä' det då för rexten bra med, att kommer han hit så lär min själ ingen ann' tolas titta i land här, för di ä' rädda för'n som för alla di! Och I kan behöfva någon som tar er i försvar när jag ä' borta, för nu känner jag att det går opp åt bröstet på mig, och då lär det fäll alt vara på slutningen, kan jag tro.

Och på slutet var det också. När det led mot de sista dagarne af April, blef gamla Holmen alt klenare och klenare; de sista dagarne han lefde låg han som i en dvala, och när han någon gång yttrade några ord, så var han förflyttad till långt försvunna tider och yrade om sin skuta. Den stormiga höstqvällen borta i Lindalssundet kom för honom, och bland det sista han sade, så var det: Sätt ut årona Klys, — ta' i! ta' i! Nu kommer han — nu kommer han — ångbåten — nu sjunker hon — nu —!

Sen låg han aldeles stilla, och när solen sjönk ner bakom trädtopparne på andra sidan om hans gamla stuga, och taltrasten slog de första qvällsslagen uppe i grantoppen strax vid bergväggen, så somnade han af aldeles som dagen gjorde det och mor Greta satt bredvid bädden och läste i psalmboken, som hon sedan lade under den dödes haka, hvarefter hon med knäppta händer bad sitt »fader vår» öfver den döde.

Johanna sörjde inte mycket öfver fosterfaderns död, hon hade annat att tänka på. Det var nu bara tio

dagar qvar utaf Elias' strafftid, och hon hade så gerna velat fara in till staden för att vara den första som tog emot honom; men det kunde hon ju inte nu, när gubben hade lagt sig att dö så olägligt. Nog kunde han ha' lefvat de dagarne till, tyckte hon, eller också dött ett par veckor förr, så att man inte just nu haft alt stöket med begrafningen att stå i; men se, de gamla hade då aldrig vett till annat än att vara till omak här i verlden. Den tanken hade väl ändå inte vaknat hos henne, om hon inte varit så orolig och underlig till mods, ty ju närmare det led framåt tiden då hon väntade hem sin fästman, desto mera började hon tänka på hurudan han skulle komma. Ett halft år kan förändra mycket, och ett halft år tillbragt i ett fängelse kan vara en farlig skola, i synnerhet för den som har en god portion vildhet i sinnet förut.

Det fans stunder, och det var i synnerhet om qvälarne, när det led åt den tiden då de för ett halft år sen gingo upp från ångbåten borta vid Blasieholmshamnen, som det kom öfver henne en ängslan och förfäran, som hon inte kunde bära, tyckte hon. Hon skyndade då upp på bergklinten som vette utåt sjön, och der kunde hon sitta i timmar ända tills det blef mörkt och stirra utåt storfjärden med de mörka kobbarne uté vid gränsen af synranden, och se huru de långsträckta vågorna komma derutifrån, än med fradga på topparne och vilda och brådskande, som ville de storma den flata klippållan, än med darningens långsamma, böljande andhämtning, som hade han rullat sig trött derute och nu ville lägga sig och hvila vid klippans fot, mättad kanske af de människoverk och människolif som blifvit hans rof derute i det vida.

Hurudan skulle *han* väl komma igen, den man som den der natten för ett halft år sedan så egendomligt hade ingripit i hennes lif? Vild som vågen med skum på toppen, eller stilla och lugn som darningen, med suck efter hvila?

Och hurudan önskade hon att han skulle komma? Ja det visste hon inte sjelf, eller kanske tordes hon inte vidkännas det inför sig sjelf. Men det kände hon, att hellre skulle hon taga emot vildheten än lugnet, ty i hennes eget inre sjöd ett ungdomsvarmt blod som ropade på lifvet med alla dess stormar och njutningar, och aldrig skulle hon kunna sitta nöjd och lycklig vid en bruten mans sida. Nej, sådan hon mindes honom om natten derinne i staden, då han slöt sin arm om hennes lif och ville lyfta henne intill sig, eller när han kysste henne andlös ögonblicket innan knifven blixtrade till i hans hand, sådan skulle han komma, så, just så, var han hennes man, främlingen från andra sidan sjön, sonen af det varmblodiga folket, som förut en gång hade haft blod på sina händer.

Sådan kom han också, några dagar efter sedan gamla Holmen var begrafven; han kom seglande för frisk bris med en liten båt som han lånat sig ute vid Furusund, kom så forsen yrde om fören och lofvade till när han skulle i land, så att båten lade sig på sidan och blef half af vatten, och mor Greta skrek till af förskräckelse när han ryckte upp dörren till stugan och ropade:

— Hejsan! guds fre' mor Greta! Nu ä' jag här! Hvar har ni Johanna nånstans?

— Åh Jesses, så rädd jag blef! — ropade gumman och kom sig inte för med att räcka honom handen en gång — ho' ä' visst öfver på andra sida' för si, hon sa' — —

Men gumman talade för bara väggarne och katten, ty Elias var redan ute som en stormvind och med långa steg sprang han uppför slutningen åt bergväggen till och der uppe på högsta krönet satt hon, blickande utåt storfjärden, derifrån hon trodde att han skulle komma. Och så ifrigt såg hon att hon inte hörde den kommande förrän han med några språng var framme hos henne och fattade om henne med sina starka armar och lyfte

henne högt upp i luften i det han ropade emellan kyssar och skratt och tårar och omfamningar, ropade så att det hördes ända ner i stugans dörr, der gummar Greta stod med handen för ögonen och tittade uppåt branten:

— Nu Johanna! nu är jag här, och nu släpper jag dig inte så lätt som sist borta vid slottsbacken!

Och den som *nu* var fånge, det var »Holmens Johanna»; men hon var det nog inte så ogera, ty mor Greta fick vänta både länge och väl innan de kommo ned till stugan igen.

Rampen och Kulisserna.

Bilder ur teaterlivet.

1.

Dagens repetition var slut, och hela personalen hade gått sin väg. De enda, som funnos kvar inne på scenen voro ett par arbetare, hvilka hade lagt ut en nymålad fond på teatergolvet och nu som bäst voro sysselsatta med att spika fast läkter på den. De lågo på knä på hvar sin sida om dörren, ty det var en ruinsfond, och spikade på af hjertans grund, medan de sinsemellan förde en temligen högljudd konversation.

Den ena af dem var en lång, ljushårig och mycket fräknig karl, klädd i blå blus och en f. d. studentmössa utan skärm, hvilken fordom hade tillhört teatergarderoben; den andre var liten, mörk och fetlagd, klädd i sticktröja och mollskinsbyxor, samt hade framför sig ett urblekt lärftsförklåde, som förr i tiden varit blått, men som nu var grådaskigt i stället och dessutom upprifvit på ena sidan. På hufvudet bar han en gammal rök-mössa med grön tofs, hvilken låg rätt ner för venstra ögat och den han litet emellanåt med en hastig knyck kastade tillbaka upp på hjessan, hvarifrån den regelbundet föll ned igen, hvilken procedur oupphörligt uprepades.

— Nå, hör du Sjöström! — sade han till den ljushårige — hvad säger du om deputanten? Hur tycker du han totar till, när han är framme och argerar?

— Ja-al vet jag? — svarade den andra säffligt, i det han höll upp med spikningen och sneglade på kamraten, medan han kliade sig bakom örat; — han bär sig inte så värst afvigt åt, för te' vara första gången. — Det hörs att du ingenting har sett! — återtog den första med en ton af förnämt medlidande, i det han tog sig en pris snus och bjöd kamraten en med sig, — men ser'u, jag som sett Dahlqvisten i min dar, när han spelte Erik den fjortonde, jag tycker allt att det är kommis allihopa!

— Nånå, kära Berglund, — svarade kamraten i det han började spika igen, — alla barn i början, heter det! Jag mins nog, jag, första gången jag skulle schangsera in en dörr ifrån sidan, så tog jag in'en afvig. Det ä' inte så lätt, ska' jag säga!

— Nej ser'u Sjöström, det ä' inte det, ser'u, som gör'et! Utom det är det, ser'u, att di inte har nå'n inspiraschon längre, utan de ä' nyktra som andra spicke-sillar. Tacka vill jag när jag kom te' teatern, för en trettio år sen, då var det anna' lif du! Då var di', jäklar i min lilla låda, sådana så di tog både kolischer och sylfider med sig, när de skulle in! Du skulle ha' sett Stjernström, du, när han spelte Brackaforte i klostret Castro, eller Zetterholm när han var kosacken i Vinjavsky, eller Kinmanson när han spelte Romero mot hustru sin, du! Det var andra bullar, det! Då kunde en ha' roligt för sin adertonskilling, om en la' sig oppe på tredje radens sida! Och så'na aktriser di hade, sen! Oj, oj, oj! det riktigt vattnas en syndare i mund bara en tänker på't!

— Åh kors, di var väl inte vackrare då än di ä' nu, tänker jag!

— Va' di inte? Jo så fan i mig va' di inte det, och hör sen! Och glada va' di sen! Då var det inte ondt om hyrkuskekipagerna om qvällarne när spektaklet var slut och ofta kom di igen i samma ekipage förmidan efteråt, när di skulle reputeras. Och tockna pjeser di

hade sen! »Tre röde männen» och »Dånade frun» och »Ringarn i Rotterdamm», och »Hin Ondes memorialer» och hvad sjutton de hette alt! Husch! det var så hemskt så en var rakt åf mörkrädd när en gick hem till Trasket om nätterna! Nu ä' det jäklar i mej bara flickor som får barn, och fruar som inte har några män, och karlar som ä' sjuka och eländiga, och alt möjligt sattyg som en kan ha' nog utåf ändå, utan te' behöfva betala pengar för att sitta och få't i sej på spektaklet!

— Jaha, men ser du, Berglund, di säjer ju att teatern ska' vara lika såsom en ko-kopija utåf lefvande lifvet, säger di.

— Ko-kopija? Den ska' väl så i helskotta heller! Hvad vore det då för konst? Då kunde ju både du och jag ta' och smörja ihop pjeser också och argera dom med, vet jag! Nej ser'u, Sjöström, det har du alt om bakfoten, om du tror det! På spektakle' ska' man ha' i sig sådant som en inte ser nån' annan stans. Så var det förut ser'u, och därför så gick det också med pukor och trumpeter!

— Jo jag tackar, jag! Jag mins far min, jag, han som var vid skrällåskan oppe på Storan! Han talte om att di fick gå och vänta på lönerna ibland en hel måne och längre med, och en gång, det var i början på förtitalet, så var det så åt helsike med altihop, så di påstår att Karl Johan fick lof te' låta smälta ner en stor krona som han hade fått till skänks utåf kejsar Napolejon, för te' kunna betala skulderna med och då hade han blifvi' så arg så han hade gifvi' sig fan på att aldrig gå på spetake mer i sitt lif, och det gjorde han då inte heller, för han dog 1844, och di fick inte dit'en för te titta på Naschonaldiversementet en gång, fast det var skrifvet utåf erkebiskop Wallin enkom för hans skull — det sa' far min!

— Ja men ser'u det hade far din om bakfoten också, ser'u! För det mins jag, och det var Tegnér som hade skrifvit'et och gubben var det ser'u, för den

tiden var jag på kronvind oppe hos Motander som hade oljelamporna, och jag såg näsan på gubben lika säkert som jag ser dig du! Och hvad kronan anbelangar, så var det också lögn ser'u, för si han betalte både en och två miljoner litet emellan, och det kom aldrig i frågan ser'u! För nog var han arg, men något knussel ville han inte veta af, det hörde jag Kjellberg säga många gånger om! Hör'u, kände du Kjellberg, du Sjöström?

— Han vid musiken?

— Du ä' visst vid musiken, du! Rigessören, menar jag!

— Nej, han har ju varit död båd länge och väl, han! Ä' det inte han som ligger oppe på Johannis kyrkogård?

— Jo just den! — Det var en karl, det, ska' du tro! Han slog mig öfver ändan med en repstump en gång vet du, — i misshugg förstås, för han trodde i mörkret att jag var lilla Söderberg, komikern ser'u, och di hade alltid tockna der byss för sig! En gång mins jag så väl, di gaf en pjesch som hette »Uschen Aram», der gamla Almlöf spelte en fin karl som hade slagit ihjäl en annan, och så stog han inför polisen ser'u, sista akten, och Svensson spelte polismästare, ser'u, och han var klädd i en stor vitlockig peruk så han såg komplekt ut som en pudelhund som inte har varit klippt på ett par år! Och det var jäkligt högtidligt men ransakningen, ser'u — och då ger den der jäkla Kjellberg sej af opp på vindsbalkongen med ett segelgarn och en krökt hårnål i ändan på segelgarnet, och så släpper han ner den der maniken i peruken på Svensson och när han känner att nålkroken har fast, så börjar han dra sakta ser'u, och lätta på peruken. Svensson känner att hin ä lös oppe i skulten på'n och alt efter som peruken ger sig af oppåt så försöker han te' följa med, ser'u, så han steg då opp midt under ransakningen, men peruken gick fortare än han och te' slutet så hängde han ett par alnar öfver hufve, på polismästarn. Och

Almlöf och alla de andra börja skratta, och publiken skratta med, den, och då blef Svensson arg och skulle slå klubban i bordet, men den hade Söderberg skruvfat lös på skaffet, så som han tog i'n och skulle lägga till ett rejelt nyp i bordet, så flög klubban af skaffet och rätt ner i orkestern, der den slog sönder glasögona för gamla pukslagar Mahnsjö som stod till venster innanför dörrn.

— Nå, hur sluta' det då?

— Jo, pjeschen sluta' med en skrattsalfva så en trodde taket skulle lyfta sig. Se så var det på den tiden! Då hade di roligt på spektaklet! En annan gång när di gaf Hamlet, du vet, utåf den der engelsman som var schackspelare.

— Åh, du menar: utaf Schackspéare —

— Nej han hette William och var schackspelare, det måtte jag väl veta — — då var det en som hette Pfeiffer — —

— Ursäkta mig! — hördes i detsamma en ungdomlig röst från kulissen, — är repetition redan slut?

— Usch ja! — svarade Berglund, utan att titta upp från spikningen, som hela tiden fortgått med en och annan paus vid de viktigare momenten i berättelsen, — den var slut för en styf halftimme sen, den.

— Men den stod ju inte anslagen förr än till klockan ett?

— Ja då måtte de ha' ändrat det i går afse, då, för nog börja di klockan elfva alltid!

— Kors så tråkigt! Jag var inte här i går afton. Då har jag säkert försummat mig?

— Nej vars, — svarade den ljusa karlen i det han reste sig upp på knäna och tittade på den talande, en ung, bleklad flicka på aderton eller nitton år, — jag var här hela tiden och inte kunde jag höra att det var någon di läste för.

— Inte det? — frågade den unga flickan med skygg nästan bäfvande ton, — var den unga flickan i pjesen här?

— Usch ja! di vå här hela högen! — svarade Berglund med groft målföre i det han slog dubbelt så hårdt i golfvet som han behöfde, — för resten går det ju an att fråga regisörn.

— Är han inne på sitt rum? — frågade den unga flickan med samma skygga ton som förut.

— Ja, hvar skulle han annars vara? — frågade Berglund snäsigt till svar, i det han slog ännu hårdare.

Den unga flickan drog sig hastigt tillbaka i kulisserna och försvann uppåt bakgrunden af scenen, der hon gick upp för ett par trappsteg till en korridor som förde till fogern och några af klädlogerna, och der äfven regisörens lilla kyffe befann sig.

— Hvarför ska' Berglund snäsa den der lilla staccarn? — frågade Sjöström, i det han tittade efter henne, medan han tog en ny spik ur trälådan framför dem.

— För jag tycker inte om tockna der sillmjölkar! — svarade denne i det han snusade argt, — hvad i helsike har tockna der vid teatern och göra? Di kan sitta hemma och stoppa strumpor, eller göra något annat i husmanskostväg! 'Den flicka som ska' komma fram vid spektakle', hon ska' fan i mig ha' både näbbar och klor, tacka Gud di kommer nånstans ändå! Den der går bara och niger och tiger och ser ut som hon ätit upp nådåret för räfven!

— Jag tycker hon ä' den hyggligaste af dom allihop, jag! — menade Sjöström i det han tog en pris ur den andres öppna dosa, — höflig och snäll mot alla människor.

— Ja men det ä' inte deri det ligger! Tvärtom, sa' han som ramla utför trappan! Ju nosigare de ä' dess bättre går det! Har du inte slutat än borta på din sida? Sen låter vi fondfan ligga te's eftermiddan och gå opp i Jacobs gränd, och tar oss en sotare.

— Nej, jag går hem och äter min middagsmat, jag.

— Ska' du inte ha' dig en sup först, då? Hvad ä' du för en himla hund?

— Nej tack, du vet ju att jag ä' godtemplare!

— Ja det var så rätt, det! Det ä' väl käringen din som grålat sig till den galenskapen, kan jag tro! Ja det ä' som jag säger, nu för tiden ä' de rakt sqvattgalna allihop! Tacka vill jag förr! Den gamla, goda tiden, när gubben Carling hade krog nere i hästtrappan vid Storan, och man tog sig helan och halfvan mellan hvart schangsemang! Och aktörerna hade en toddi på hvardera sidan om spegeln, och smörgåskorgen med bränvinspluntan under bordet! Då var det annan fart i kosiddansen, då! Då lefde de som hvar dag varit den sista; när di hade spelat på qvällen så åkte di te' gillstun för natten, och hade di händelsevis recett på lördan så blötte di opp honom på söndan på Norrbacka och Stallgåln, och aldrig slog det slint att inte vi också fick oss en släng af slefven sen spektakle var slut?

— Ja vet du Berglund, då tycker jag det ä' bra mycket likare nu, när de lefver som andra menniskor.

— Tror du inte att andra menniskor lefde så med den tiden då? Jo det kan du tro, och lägga beck på så drar det! Menniskorna var mycket styfvare då än di ä' nu! Nu läser di och himlar sig och ska' nyktra till, gud bevars, liksom inte hvar menniska behöfde sig en tankställare emellanåt för te' hålla kuraschet oppe! Men se inte får di mig till et', som ä' gammal, det kan di lugna sig för!

— Nå ja, då kan ju Berglund låta de andra vara med fred också, vet jag! Hvar och en blir saliger på sin tro!

— Ja, om en bara fick bli det! — svarade Berglund förargad i det han gick bort åt fonden och tog på sig en fläckig kavaj, som hängde på en kulissrigel, — men di hänger efter en som kåbborrar för att göra en salig på sitt vis! Nå kommer du inte med nu, Sjöström? Eller ska' du vara en tocken der sirapskaramell —

— Adjö med dig Berglund! — svarade Sjöström, som också tagit på sig sin rock, hvilken var betydligt

snuggare än kamratens, — kom du ihog hvad doktorn sa' sist du hade dille!

— Åh, jag ger doktorn sju tusan! Det ä' mina pengar och min hals och der angår honom inte hvad jag lägger ut eller lägger in! — svarade Berglund, och derpå skiljdes den gamla och den nya tiden åt. Den gamla gick på krogen och den nya gick hem.

2.

Under tiden hade den unga, bleklagda flickan gått in till regissören, som satt vid sitt bord och skref, iklädd en turkisk fez, medan han kallrökte på ett tomt cigarrmunstycke och såg ofantligt djupsinnig ut, der han hade en stor tjock bok framför sig, i hvilken han antecknade statistiker och extra tjänstgörande under de närmast förflutna aftnarne. Mannen hade ett ganska vanligt, tämligen intetsägande ansigte, och det mest utmärkande hos honom var en pince nez som tronade högt uppe på en buktig näsa och ett par johniga, ljusblå ögon som envisades att uttrycka en ofantlig embetsmannavärdighet, men sedan de bolmat till ett par gånger, då någon händelsevis kom in, till slut helt beskedligt nöjde sig med att säga platt ingenting. För öfrigt var han mycket vänlig, mycket konfys och ovanligt prudentlig och grammatikalisk i tal och svar. Så fort han började tala, hade man förnimmelsen af att han i sitt inre slog upp en handbok för affärsmän, resande och handlande och vandlande i alla möjliga lifvets förhållanden, så systematiskt och så själlöst bredde han ut sin rikhaltiga svada, som ändå aldrig innehöll något nytt.

När den unga, bleklagda flickan visade sig i dörren till hans rum, blef hans min genast dubbelt viktigare än förut, och han stirrade ner i boken som om all verdens vishet legat förborgad der, medan han med venstra pekfingeret följde de i olika kolumner inskrifna namnen och den högra handen som förde pennan, stod

färdig att slå ner på ett fel, som en poliskonstapel på en drucken, hvilken kryssar af och an i ett gathörn.

— Hvad är det om? — sade han slutligen utan att se upp ur boken. — jag har ganska ondt om tid, ithy. att repetitionen icke slutade förr än klockan half till tu, och jag i och för aftonens representation måste skynda mig att behörigen annotera och införa — —

— Förlåt mig! — afbröt den unga flickan tvekande, — jag ville bara fråga om jag blifvit uppsatt till plikt, eller om —

— Plikt? — återtog regissören, i det han gravitetiskt slog upp en kladd eller liggare som fans bredvid honom på bordet, — nej, det kan jag icke se och jag kan icke heller begripa hvarför fröken skulle hafva blifvit ådömd att plikta, alldenstund fröken icke på något sätt och vis hafver försummat sig.

— Jo gudnås, — fortfor den unga flickan — jag kom ju icke på repetitionen i dag, då jag inte visste att tiden var ändrad.

— Den ändrades i går afton under representationens gång, — svarade den grammatikaliske embetsmannen, — men fröken har icke för thy icke försummat sig, all den stund fröken Holmsson repeterade rollen i förmiddags.

— Gjorde hon? — utropade den unga flickan och blef ännu blekare än förut, — men hur kunde hon, då jag har rollen?

— Det kommer sig deraf att hon äfven har en roll! — svarade regissören i det han tittade på henne öfver binokeln, — jag har på direktionens befallning låtit skrifvit ut en dublett och den hafver hon erhållit.

— Ja men det har ju ingen menniska sagt ett ord om till mig? — utbrast den unga flickan med gråten i halsen, — och jag tycker väl ändå att jag borde få veta — —

— Min bästa fröken Vegner, tillåt mig upplysa eder om, att direktionen icke är sujetterna någon slags

räkenskap skyldig för sina göranden och låtanden, eho det än vara månede och att när direktionen så finner för godt att saken anordna eller förändra, så ega suttjettarna endast att foga sig derefter.

— Ja, men nog borde jag ändå fått veta af det, — svarade den unga flickan, i det en svag rodnad af inre sinnesrörelse steg upp på hennes kinder, — ty om jag nu hade kommit i rätt tid utan att veta af annat än att jag skulle repetera —

— Så hade fröken naturligtvis fått vända om hem igen! — sade regissören i det han slog ihop kladden och mycket ordentligt lade den tillbaka på sin plats, — ty det är direktionens beslut att fröken Holmsson skall spela rollen först och kanhända skall fröken sedan få med henne alternera uti densamma. Detta vet jag dock icke med någon säkerhet, af den anledning att direktionens beslut i detta afseende äro för mig helt och hållet obekanta, och jag — — —

Han hade troligtvis fortsatt ännu längre i samma lefvande kanslistil, om han icke i detsamma märkt att platsen i dörren var tom och att den unga flickan var borta. Han tog då åter upp det tomma cigarrmunstycket, som han under samtalet lagt ifrån sig på skrifbordskanten, satte det på nytt mellan läpparne och började kallröka som förut, i det han med en min, som om hela Europas öde hvilat på hans axlar, fortsatte sitt viktiga göromål.

Emellertid hade den unga flickan skyndat tillbaka ner på den nu aldeles tomma och halfmörka scenen, och der, längst borta i fonden, kastade hon sig ner på en dammig gräsbänk från den förgångna qvällens munttra lustspel och med näsduken för ansigtet utbrast hon i en våldsam gråt, som under häftiga paroxysmer skakade hela hennes smidiga och spåda gestalt. Stackars barn! Hon hade gått der nu i ett halft år och ingenting fått göra, sedan hon händelsevis under förra terminen fått en rol i hvilken hon väckt uppseende och vunnit bifall.

Ofvanpå den hade hon genast fått en annan, som icke passat henne, och som ingen heller brytt sig om att lära henne förstå, så som fallet var med den första, då teatern den gången hade en regissör som tog sig an de unga och vägledde dem i fråga om uppfattningen, utan att underkasta dem någon rekrytexercis som lade band på den egna, inre personligheten. Följden var att hon misslyckades i sin andra rol, och det af flera skäl. Det viktigaste var väl det, att publikens fordringar hade stegrats och att hon icke var ny längre, denna så mycket betydande egenskap inför en publik, som just inte alltid är så nogräknad, endast den kan blifva öfverräskad.

Nu var detta hennes tredje rol, den hoppades hon på, den tyckte hon sjelf låg väl för hennes skaplynne, och så skulle hon icke få vara ensam om den, ja kanske aldrig få spela den; ty hon visste af erfarenhet att när Ida Holmsson fick fatt i en rol, så släppte hon den inte i första taget. Hon hade varit elev vid teatern, då Anna Vegner deremot hade kommit från gatan; hon hade en fästman vid teatern, då Anna deremot inte hade någon, som — —

Och vid den tanken grät hon ännu bittrare, ty hon visste nog att det fans någon som intresserade sig för henne och som nog skulle kunnat hjälpa henne; men till honom ville hon sist af alla vända sig, ty hon afskydde den mannen och hon var rädd för honom på samma gång. Det var en af de halfgamla aktörerna, en af de mera framstående karaktärskådespelarna, som hade visat henne mycken, ja, kanske alt för stor uppmärksamhet från första stunden hon kom in vid teatern, och som hade erbjudit henne att läsa hennes roller med henne, om hon ville komma hem till honom i hans eleganta ungarlsvåning, der han lefde, som en liten furste, omgifven af all möjlig lyx och komfort. Hon gick också dit en gång när hon fick sin andra rol, men det gjorde hon aldrig om mera, och hon ryste ännu när hon tänkte på den eftermiddagen och huru hon med

knapp nöd undgick en fara som var större än den att misslyckas i en rol. Sedan den stunden hade den hjälpsamme skådespelaren knapt sett åt henne på flera månader; men nu hade han på nytt börjat närma sig henne, och han hade till och med en qväll varit djerf nog att, när hon i ett salongsstykke hade en liten obetydlig balgästrol på några repliker, och han inne på scenen bjudit henne armen för att föra henne ut, luta sig ner emot henne och med sina genomträngande blickar fästade på hennes vackra hals och runda axlar, hviska till henne helt sakta:

— Nå, vill ni inte börja med lektionerna igen? Ni ser ju att ni ingenstans kommer, om inte jag hjälper er! Seså var nu inte barnslig, utan kom till mig i morgon.

— Aldrig! — svarade hon med en harmsen åtbörd, i det de gingo ut genom fionddörren, — jag kommer aldrig inom edra dörrar mera! Det har jag sagt er en gång ooh det håller jag.

— Man skall aldrig säga aldrig! — fortsatte han i det han höll fast hennes hand i sin arm, trots hennes försök att komma lös, — såvida man inte är dum.

— Ja, då är jag dum! — återtog hon i det hon nu gjorde lös sin arm och skyndade upp i klädlogen.

— Toka! — mumlade han, i det han slängde efter henne en lysten blick, som omfattade hela hennes smidiga och lätta gestalt, — du kommer nog, till slut! Du kommer nog, när du blir hungrig efter roller!

Alt detta upplefde hon nu på nytt igen, medan hon satt der gråtande på sin dammiga gräsbänk på den halfmörka scenen, och gaf fritt lopp åt smärtan öfver sina ramlade illusioner.

Hur hade den inte hägrat för henne, denna konstens och skönhhetens trollverld, så långt hon kunde minnas tillbaka! Hvilka ljusa och gyllene drömmar hade hon inte tjusats af i det fattiga hemmet, der fadern, som var lärare, fostrade hennes unga själ med de

höga och mäktiga tankarne hos mänsklighetens heroer, hvilka i slitna band stodo på hans bokhylla och utgjorde hans enda rikedom. Hur hängde hon inte vid hans läppar, när han med sin entoniga och brutna skolmästarstämma läste upp för henne de romantiska verserna ur Öhlenschlägers, Schillers och Göthes tragedier, hur förkroppsligade de sig icke i hennes barnsliga fantasi alla dessa fagra gestalter från en försvunnen tids diktverld, en Valborg, en Johanna d'Arc, en Klara, en Amalia, en Leonora!

Det var hon som en dag skulle gifva dem lif igen, dessa diktens och historiens hjeltinnor — det var hon, som skulle, en ny Johanna, med diktens Oriflamma i sin hand, besegra inkräktaren: hvardagligheten, som ville slå under sig poesiens rike och med fräcka händer diktera lagar i skönhetens verld; det var hon som, en den nya tidens Julia, skulle i den magiska månskensnattens yppiga värma höra de glödande kärleksederna från den unge Romeos läppar, och känna sitt hjerta vidgas och bäfva af den rena och bedårande första kärlekens ljufva rusdryck; det var hon som skulle, glömsk af alt, lik en ny Klara, offra sig sjelf för att elda hjelten Egmont till det betryckta fosterlandets försvar, lycklig öfver att kunna på detta sätt i salig hängifvenhet ensam betala hela den skuld i hvilken hennes land stod till den man hon älskade.

Ja, sådan var drömmen — och nu, hurudant var uppvaknandet? Fadern var död, det torftiga hemmet splittradt, modern lycklig nog att hafva hunnit en nödhamn på en barmhertighetsinrättning, och hon sjelf en stackars flicka, öfvergifven af alla, till och med af tron på sig sjelf. Ägde hon någon framtid på den bana hon valt? Hur skulle hon få veta det? Skulle hon nödgas förneka sitt människovärde, skulle hon tvingas att sälja sig sjelf för att nå det mål hon föresatt sig att hinna, och skulle hon sedan kunna med fläckade händer höja den rena fana som hon ville strida, falla

och dö under, om hon icke skulle kunna föra den till seger?

Nej, hon skulle icke sälja sig, hon skulle kämpa, tåla, lida allt, men hon skulle icke förlora modet!

Och under det hon i sin barnsliga, nyväckta förtröstan, fattade detta beslut, började gråten så småningom att upphöra, och hon ämnade just stiga upp för att lemna scenen, då hon hörde hastiga steg i den trappa som från korridoren ledde upp till den, och innan hon hann gömma sig i skymundan bakom en kuliss, kom en ung man hastigt framskyndande från ingången och ämnade sig just upp till regissörens rum, när han blef varse den unga flickan. Han stannade först, som det tycktes något förlägen; men hämtade sig hastigt och sade i det han lyfte på hatten och gick fram till henne med hastiga och spänstiga steg:

— Nej se fröken Vegner! Jag trodde inte att det var någon här, och jag tänkte gå här för mig sjelf och läsa litet — —

— Jag skall genast gå, herr Alm, jag var bara uppe för att se på repertoaren, och — —

— Nej, för all del, låt inte mig störa! Men hvad ser jag? Ni har gråtit, är det någonting ledsamt som hänt er?

— Åh nej, det är ingenting! — En liten motgång bara, som är så vanlig vid teatern.

— Har man tagit ifrån er någon rol, kanske?

— Nej inte direkt tagit ifrån mig, men jag måste alternera med en annan och — och —

— Och det är ni ledsen öfver? — inföll den unge mannen i det han närmade sig henne med förvånad uppsyn, — ack, om jag finge alternera med någon, så skulle jag vara den lyckligaste människa under solen! Jag har begärt det flera gånger, men alltid fått det svaret att det går inte an, för då skulle de äldre skådespelarne bli' ursinniga! Åhnej, jag får nog gå och

spela mina betjenter, jag, och det tills jag blir både gammal och grå.

— Ja, men ni skulle ju debutera?

— Som Romeo, ja! Det fick jag löfte på i fjol, men de lofvar rundt och håller tunnt, ser fröken, så den debuten får jag nog vänta på! Och ändå tror jag så säkert att jag skulle lyckas, om jag bara fick försöka!

— Ja, men den är rysligt svår, tror inte herr Alm det?

— Jo visst är den svår, men hvad är det för glädje med att göra någonting som är lätt? Se jag ska säga, olyckan är den att det inte fins någon Julia, annars kunde det nog gå för sig att få den upp, tänker jag.

— Ja ja, det är nog rysligt svårt att spela Julia! — sade den unga flickan, i det hon stirrade tankfull framför sig, — men annars måste det vara härligt att få försöka göra en sådan rol! — tillade hon derpå i det en ljusning af inspiration upplyste hennes bleka anletsdrag, — tänk bara, scenen på balkongen!

— Ja och afskedet i sofrummet i fjerde akten! — utropade den unge mannen, — men se saken är den att man får lof att ha poesi i kroppen på sig för att göra de der sakerna!

— Tror herr Alm att det hjälper? — frågade den unga flickan djupt intresserad, i det hon blickade upp i hans lifliga ansigte som visst inte var vackert, men som hade ett uttryck af energi och hänförelse, hvilket förädlade de annars rätt vanliga dragen.

— Jo det vill jag lofva, att det hjälper! — svarade han i det han tog ett par långa steg åt sidan och så genast kom tillbaka igën, — och det känner jag att jag har, om jag bara finge försöka! Om jag bara hade någon att spela emot, så skulle jag så gerna vilja repetera den der scenen i andra akten.

— Jag kan Julias rol! — sade den unga flickan hastigt; men tillade genast derefter, som om hon sjelf

häpnat öfver sin djerfhet, — det vill säga, jag tror att jag kan några repliker utantill, så att om herr Alm skulle vilja — —

— Nej, hvad säger fröken! — utbrast den unge mannen förtjust, — kan fröken? — Åh herre Gud, tänk om vi skulle ta' och gå igenom ett par scener? Nu är karlarne borta och äter middag och det fins ingen här uppe mer än vi.

— Jo, regissören sitter derinne i sitt rum! — svarade den unga flickan sakta, — och han som är så rysligt noga — — nej det går inte an — och så kan det komma någon —

— Nå ja, hvad skulle det göra?

— Jo de skulle bara göra spektakel af oss. Två sådana nybörjare som vi repetera Romeo och Julia? Jo då skulle vi väl få höra vackra historier, kan jag tro! Nej, det är nog bäst att det får vara!

— Skulle man bry sig om sådant — menade den unge mannen med föraktligt uttryck, — då finge man aldrig försöka! Men det fins ett annat sätt — fortfor han efter några ögonblick med ett gladt uttryck som om han hade gjort ett fynd, — om bara fröken ville —

— Och hvad skulle det vara för ett sätt? — frågade hon nyfiket, i det hon nästan utan att veta det, lade sin hand på hans arm och såg upp till honom full af förväntan.

— Jo, kan jag inte få komma hem till fröken och vi går igenom de der scenerna tillsammans? — frågade han helt enkelt och såg henne så bedjande i ögonen, — jag får ju aldrig göra någonting och inte fröken heller, skulle vi inte därför kunna arbeta tillsammans?

— Ack det ville jag nog så gerna, men jag tror inte att det går an.

— Hvarför det då? Hvarför skulle det inte gå an?

— Derför att — derför att — — vi ha' bara ett rum, moster och jag, och det är så litet och hon sitter alltid och syr på sin maskin och den slamar så fasligt.

— Ja då går det inte an! — svarade han misslynt öfver att se sin vackra förhoppning gå upp i rök, — men jag har ett stort rum, jag, om fröken ville komma upp till mig i stället.

— Nej, det går heller inte an, — svarade den unga flickan helt förlägen, — det kan väl herr Alm förstå!

— Hvarför skulle det inte gå an? Jag bor ju hemma hos min mor, vet jag, och gumman kan sufflera oss, i fall vi skulle behöfva och i fall fröken är rädd att vara ensam med mig — tillade han litet bittert.

— Nej jag är visst inte rädd för herr Alm, — svarade den unga flickan helt frimodigt, i det hon såg på honom på nytt, — men jag är rädd för att folk skall få något att prata om mig och till det behöfs det inte mycket.

— Nå ja, så låt dem prata, då! — ropade han med samma uttryck af förakt som förut, — hvad gör det, när vi vet att de inte har något att prata om?

— Så kan en karl säga, men inte en ung flicka! — svarafle hon i det hon gjorde sig i ordning att gå, — nej det får nog vara, hur roligt det än vore.

— Har man sådana der betänkligheter, så borde man aldrig gå in vid teatern! — utbrast han med en harmsen ätbörd, — jag trodde att fröken Vegner var en förständig flicka, som satte sig öfver sådant der, när det var fråga om konsten. Jaja, blif nu inte ledsen! — tillade han genast i lugnare ton, då han såg att hon bedröfvad vände sig bort för att gå, — jag förstår nog att fröken kan ha rätt, men det retar mig att det skall vara på det viset, när man vet att man inte har något ondt i tankarne!

— Det tror jag fullt och fast att ni inte har, — sade den unga flickan i det hon vände sig om och lade sin hand i hans, som tryckte den vänligt och höll den kvar till dess hon talat ut, — och om ni tror att er mor inte har någonting emot det, så vill jag gerna komma!

— Ack hvad det var snällt! — ropade den unge mannen gladt i det han följde henne utför trappan neråt utgången, — kommer fröken då i eftermiddag?

— Ja, klockan fyra, om det passar sig!

— Det passar utmärkt! Och då bjuder gunman mor först på en kopp kaffe, och sen repetera vi ett par timmar! Ack fröken! tänk om vi skulle få spela Romeo och Julia tillsammans! Det vore något, det!

— Ja det tror jag, det! — sade hon med en suck och sedan han underrättat henne om adressen skiljdes de åt med en vänlig helsning, som om de varit ett par kamrater af samma kön.

3.

Ungefär samtidigt som de båda unga adepterna inom den svåfaste, men mest lockande af alla konster, öfverenskommo om att gemensamt arbeta för kommande segrar, satt inne på operakafé i det innersta lilla rummet åt Arsenalsgatan, en äldre man uppkrupen i hörnet af den bortersta soffan åt fönstret till och läste mycket uppmärksamt sin tidning, medan han emellanåt smuttade på en sejdell fatöl som stod framför honom på bordet.

Han tycktes vara mellan fyrti och femti år och hade ett temligen hvardagligt, ja till och med fult ansigte, om man undantager pannan som var hög och bred och ögonen, som voro skarpa och välvilliga på samma gång, när de ibland blickade upp öfver binokeln som satt fastklämd öfver näsan, och fästades envist och ihållande på någon person eller sak som för ögonblicket upptog hans uppmärksamhet. Ett yfvigt, gråsprängdt hår omgaf det temligen rödlätta ansigtet och ett helskägg af samma färg, endast något hvitare än håret, bredde ut sig öfver halsduken och skjortbröset, och ströks oupphörligt utaf venstra handen medan den högra höll upp den hopvikna tidningen, på hvilken för större

beqvämlighets skull den spalten som lästes, var utviken i så smalt format som möjligt.

Litet emellan tittade den läsande ut öfver tidningen och hans blickar foro mönstrande igenom den del af ytterrummet som han hade framför sig och förirrade sig ibland också ut öfver verandan utanföre och de nu bladlösa träden med sina hvita ränder af snö utefter grenar och qvistar. Derute var den vanliga publiken, några operasångare som nyss slutat repetitionen och som nu i sällskap med kapellmästaren togo sig en liten vermuth för att stärka krafterna, — ett par tidningsmän som vid en smörgås och ett glas öl hvilade ut efter förmiddagens reporterbestyr; en bekant vinagent, som nu först hade tid att äta sin kaffebruskost, sedan han ända från klockan åtta på morgonen hemsökt hög och låg med en aldrig sinande svada och ett pratargeni som hin håle sjelf hade kunnat afundas honom, samt tre eller fyra unga literatörer, som här sedan länge arrangerat en liten förmiddagsklubb för ömsesidiga observationer, hvilka en dag i skarpt realistiska pennritningar nog skulle komma literaturen till godo, så vida nemligen »de satans förläggarne någonsin kunde tänkas komma derhän att de ville gifva ut någonting inhemskt som dugde, i stället för att öfversvämma bokmarknaden med underhaltiga öfversättningar».

Det syntes tydligen att den tidningsläsande mannen väntade på någon, ty han drog tid efter annan upp sitt fickur, satte det nära ögat som den närsynte plågar göra, flyttade det sedan till örat för att konstatera att det verkligen var i gång och stoppade sedan ner det igen, i det han mumlade några otydliga ord för sig sjelf. När han upprepat denna manöver en fem eller sex gånger, tycktes hans otålighet taga öfverhand, och han kastade förargad ifrån sig tidningen på en stol samt ämnade just bulta med sejdeln i bordet för att få garsongen att komma in och ta' emot betalning, då i detsamma den unge mannen, som nyss förut skiljts

från den bleka flickan utanför teatern, inträdde i yttre rummet, kastade en pröfvande blick kring borden derute, vände sig sedan inåt det lilla rummet, fick sigte på den sittande och inträdde med hastiga steg.

— Nå äntligen kommer herrn! — utbrast den väntande i halft förargad, halft godmodig ton, — jag tänkte just nu stiga upp och gå min väg.

— Förlåt mig, jag blef uppehållen! — svarade den nykomne, i det han satte sig midt emot honom, — annars skulle jag visst inte ha' låtit herr Holmer vänta; men se saken var den — —

— Åhja, seså! — afbröt honom den äldre, — inte behöfver herrn skriva mig på näsan hvar herrn har varit! För resten var det inte så farligt, jag har ju inte väntat längre än en quart, och under tiden har jag haft förbannadt roligt med en resension som står här öfver nya pjesen. Har herrn läst den?

— Nej det har jag inte! — svarade den unge och såg på tidningen som låg qvar på stolen der den andre hade slängt undan honom, — är den bra?

— Bra? Hvad menar herrn med en bra resension? Det är väl en som bara berömmar, kan jag tro?

— Ja det förstås, beröm är alltid bra, bara det är förtjent! Men jag menar nu egentligen att den ger skäl för hvad den säger, och att man kan lära någonting utaf den!

— Jo, jag tackar jag! — utbrast den andre med spefull ton, i det han kastade upp sina benet i soffan och lutade sig tillbaka mot väggen, — lära någonting af den? Herrn har fan i mig inte små pretentioner på kritiken, herrn! Har herrn nånsin läst någon kritik i våra tidningar som herrn har kunnat lära någonting af?

— Ja, inte har det varit ofta, — sade Alm något tvekande och sänkte rösten, i det han försigtigt tittade utåt bordet der tidningsmännen suto, — men någon gång händer det väl ändå.

— Då är herrn lycklig! — återtog den äldre, — för hvad mig beträffar så ser jag sällan annat än den eller den herrns personliga mening i hvad som skrifs i den vägen. Tar jag och slår upp morgontidningarne, så får jag lika många olika omdömen som tidningarne ä', och sak samma med aftontidningarne. Antingen är pjesen utmärkt och aktörerna dåliga, eller också är det utförandet som komplett räddar pjesen från att falla. Är det fråga om en aktör som har tonen för sig, så är han briljant hvad han än gör för dumbheter och är det återigen en som man är van att hacka på, så hjälper det inte om också han spelar som en gud! Men allt det der är gammalt som gatan! Låt oss nu tala om vår affär, det är bestämdt mycket angelägnare och framför allt mycket nyttigare för herrn att få veta hur det går med den.

— Ja, tror herr Holmer! — genmälde den unge med ett hastigt andetag och i det ett uttryck af oro flög öfver hans rörliga ansigte, — tror herr Holmer att det går?

— Diskontlånet? — svarade den äldre i det han spände ögonen i honom genom binokeln, — nej det går inte! Det är inte sådana tider.

— Jag kunde tro det! — svarade den unge med nedslagen ton, i det han otåligt, trummade med fingrarne mot bordskifvan, — hur ska' jag då bära mig åt?

— Herrn ska' få låna de der femhundra kronorna utaf mig! — svarade den äldre, i det han lutade sig fram emot honom öfver bordet, — på samma afbetalningsvilkor som herrn skulle haft i riksbanken, det vill säga, en femtedel hvar sjettemånad. Kan herrn åstadkomma det?

— Hvad? Herr Holmer skulle verkligen vilja? — ropade den unge mannen, i det han sträckte händerna emot honom öfver bordet, — är det herr Holmers alvar?

— Ja visst fan är det mitt alvar! Men på ett vilkor, annars gör jag det inte.

— Och det är? — frågade Alm med ångestfull ton i det han for med handen genom det yfviga håret, som gerna ville falla ner i pannan på honom, aldeles som på skolpojkarne.

— Jo det är helt enkelt att herrn går ifrån teatern och kastar sig in på någon förständigare bana, der herrn kan ha' någon framtid!

— Jaså, är *det* vilkoret! Ja, då tackar jag herr Holmer så mycket för herrns välvilja, men det gör jag inte!

— Såå? Herrn ska' prompt gå qvar der och öka odågoras antal?

— Nej, jag skall bli en dugande skådespelare!

— Det blir herrn aldrig! Jag såg ju herrn på den der repetitionen, när herrn lagade att jag fick smyga mig in i mörkret på andra raden! Och jag säger nu som jag sa' då! Det duger inte, herre! Vid första steg herrn tar, så annonserar herrn ju för hela salongen att herrn är rädd, att herrn är nybörjare, att herrn inte tror på sig sjelf.

— Ja, det var *då*, det! Nu deremot —

— Nu ja, nu är herrn precis lika dan! Jag såg ju herrn härom dan i den der lilla rollen i den franska komedin —

— Ja då var jag så ohyggligt rädd!

— Ja det kan jag väl begripa; men det angår inte publiken! Herr de Brisac der i pjesen är inte ett dugg rädd när han kommer in till hertiginnan, — hvem fanken tror herrn frågar efter hur det i det ögonblicket är med herr Alm? Det allra första vilkoret för en skådespelare, är att han är så pass mycket aktör att han inte skrifver publiken på näsan hur det står till inom hans eget borgerliga jag, i det eller det ögonblicket. Om han tusen gånger vet att han inte har mera än femti öre i fickan när han håller på och spelar millionär, så inte får det synas på honom då, att det blir kittsligt med qvällsvarden när han har slutat sin

roll! Tids nog att tänka på det, när han håller på och torkar af sig sminket.

— Alt det der är mycket sant, men — —

— Här hjälper inga men, herre! Vill man bli skådespelare, så måste man från första början lära sig att kasta bort sig sjelf. Men det är inte allom gifvet att kunna det! Hvarför, tror herrn, är det så ondt om riktigt goda skådespelare nu för tiden? Jo därför att världen har blifvit så sjelfvisk, ser herrn! Allihopa så gå de och spela på sig sjelfva, de ha' fått den fördömdt dumma teorin i sig att det ska' vara det fina! Det är väl så tusan heller! Den teorin är enkom uppfunnen för sådana som oupphörligt göra som månen gör: vända bara en sida utåt publiken! Nu har någon eller några af dem olyckligtvis haft några goda vänner med skrifklåda, hvilka till fromma för deras ensidighet försökt att vända upp och ner på eviga konstlagar, och sedan ha' de herrarne fått några tanklösa eftersägare bland publiken. Men i längden går inte den humbugen, ser herrn! Så länge inte den ena menniskan är komplett lika den andra — och herrn kan fan i mig inte hitta på två som ä' aldeles lika, — så går det inte! Och det är därför, ser herrn, som skådespelaren får lof att vara olik sig ifrån den ena rollen och till den andra, och det är inte bara grimeringen som ska' vara olika, för det är ju en smal sak, utan stämman, åtbörderna, gången, blicken, sättet att tala — altihop!

— Ja, men det är ju aldeles förfärligt svårt hvad herrn der fordrar!

— Nåja, hvem tusan har sagt att det ska' vara lätt? Då kunde ju hvilken som helst klifva direkte in från gatan och på scenen och börja spela komedi! Det är mycket svårt, det är aldeles förbannadt svårt till och med, men hvad vore det väl annars för konst att göra det? Och hvad vore det för glädjesen? Och ser herrn, lika svårt som det är, lika tacksamt är det också!

Ja, det är egentligen bra mycket mera tacksamt än det är svårt, om man ser rätt på saken.

— Det tviflar jag ändå på, det får herr Holmer ursäkta!

— Nej, det gör jag visst inte, det får *herrn* ursäkta! Det fins inte något tacksammare yrke på guds gröna jord, än att vara skådespelare, *om* man är det! Sjelf behöfver man ingenting uppfinna, man ger bara kropp åt hvad andra förut her gifvit själ, det är hela affären! Och så, hur många tror herrn det fins derute i salongen som begriper om det man gör är riktigt eller galet? Inte en åttondel herre — hvad säger jag? inte en hundradel en gång!

— Ja men det är ju någonting förfärligt om så skulle vara!

— Der hörs det bäst hur grön herrn är! Det är just *det* som en hel mängd skådespelare lefver på, och lefver gentilt ändå! Herre gud, om publiken voré förståsigpåare och kritiken dömde efter annat än personliga intryck, — ja, då medger jag att det skulle vara bra mycket svårare, men också bra mycket mera ärofullt att vara en uppburen aktör! Nu deremot är det egentligen förbaskadt lätt! I synnerhet för den som kan gå och stå på scenen; — tala behöfs mindre, för det frågar just ingen efter. Det är så rasande få som ha' öra för den småsaken. Nu anses det ju för högsta fashion att sluddra fram sin rol så hvardagligt som möjligt, slänga ikring sig med »maj» och »daj» och »saj» och »di» och »domses» till höger och venster, för att det ska' vara riktigt naturligt, gudbevars!

— Nej hör nu, — skrattade den unge, glömsk af sina bekymmer, — nu öfverdrifver herr Holmer!

— Gör jag? Visst inte! Jag påstår bara det, att naturhärmmningen går aldeles för långt och att man i allmänhet på våra scener förbiser en hel mängd lifsvigtiga saker, för att i stället lägga otillbörlig vikt på en hop bagateller! Man är så noga med att pynta ut det

materiella, att man glömmer eller försummar det ideella af saken. För ser herrn — ja, nu vet jag att jag är gammalmodig, men det kan inte fan hjälpa! — min åsigt är den att hvarje konstyttring skall bäras upp af någon idé här i verlden, — annars kan den gerna gå och lägga sig och ta' något gammalt på sig!

— Nå och teaterns idé, den skulle således vara? — frågade Alm litet ironiskt, i det han roade sig åt den andres växande ifver.

— Jo, den skulle helt enkelt vara den, att alltid återge lifvet och människorna som de äro, både i sina bästa och sämsta stunder, sina vanliga och ovanliga situationer och livsvilkor. Men märk väl, herre: att återge dem i diktens skärpta och förklarade ljus, och inte bara med de gradaskiga dagrarne från boningsrummen och gatan! För ser herrn, en handling som i det verkliga lifvet behöfver månader och år för att utveckla sig, men som på teatern skall utvecklas och avslutas på några timmar, den får lof att följa andra belysningslagar än de hvardagliga. Det koncentrerade i dikten fordrar koncentring äfven i framställningen. Konturerna få lof att bli bestämdare, färgerna bjärtare, konflikterna skarpare! När man talar på teatern skall man höras, och när man gör en åtbörd eller anbringar ett minspel, så skall man ses af flera hundrade! Hvad följer härutaf? Jo, att talet skall vara mera distinkt, åtbörden och minspelet mera utpräglade än de både behöfva och få vara i det dagliga lifvet. Men skärpningen skall göras försigtigt, den lilla öfverdriften får inte skrika, ser herrn, och det är det som tekniken skall lära skådespelaren. Men här sitter jag och pratar mig torr i halsen — ska' vi inte ha' litet cognac och vatten?

— Jo tack, hvarför inte!

— Garsong! tag hit litet cognac och en flaska Billiner!

— Men hör nu, herr Holmer! Vill herr Holmer säga mig en sak?

— Gerna två om jag kan! Begär bara inte att å veta hur herrn ska' bära sig åt på teatern, för det kan jag fan i mig inte säga herrn.

— Det vill jag också inte fråga om *nu*; jag ville bara veta om herrn har varit aktör sjelf.

— Aktör? Nej! Jag har bara varit anställd vid teatern — men det är en helt annan sak.

— Som tjänsteman då?

— Nej! nog var jag anställd som skådespelare; men inte var jag någon aktör för det — det skall vår Herre veta.

— Hvad vill det säga?

— Hvad det vill säga? Begriper herrn inte svenska? Tror herrn kanske att alla som kallas skådespelare äro aktörer? De flesta ä' bara rama handtverkare; men det skall finnas sådana också, ser herrn.

— Var herr Holmer en sådan då?

— Ja, visst var jag det! Ja det vill säga, egentligen var jag inte det heller! Skål nul låt oss fukta vår aska! Nej se, saken var den att jag var en sådan der »invärtes-skådespelare», ser herrn! Jag visste nog både hvad jag sa' och hur jag ville ha' det, men jag hade kroppen emot mig! Jag kunde aldrig göra en hygglig gest eller föra mig som folk, och så blef jag alltid torr som läder i strupen när jag kom in på scen. En enda gång fick jag en rol som jag dugde till — det var när jag spelte en puckelrygg, och det gick med glans! Det kan väl hända att jag hade kunnat komma någonstans som komiker, om jag bara hade haft sångröst, men så hade jag inte något öra, så kunde det vara detsamma! För ser herrn, den tiden skulle man prompt kunna sjunga kupletter, för att komma nånstans som komiker — och det var jag kanske, fast jag ville spela tragedi, förstås — för det vill alla, som är komiska af naturen! Ska' vi ha' oss en liten påfyllning?

— Tackar! — Men tyckte inte herr Holmer att det var förskräckligt att gå ifrån teatern och i stället bli —

— Bli sifferkarl, menar herrn? Nej jag kan inte säga! Ja det vill säga, visst sved det i skinnet, förstås — för den der galenskapen hade setat i mig ända sedan jag var barn. Men ser herrn, jag var stursk också, och jag ville inte gå och vara någon nolla, inte! Derför tyckte jag det var bättre att bli bokförare eller kamrer som det kallas, för som sådan behöfver man bara kunna sitta. Ja, skål nu! och tag nu gud i hogen och ge' sig ifrån teatern, så ska' herrn få låna pengarne!

— Nej tack så mycket, men då får jag hellre hjälpa mig utan dem!

— Ja men herrn får lånet räntefritt och på fem år i stället för på två och ett halft, om herrn går ifrån teatern!

— Jag kan det inte — ropade den unge mannen lidelsefullt, i det han kastade sig tillbaka i stolen, — jag känner inom mig att jag har en framtid der, om jag bara finge försöka mig på en uppgift en gång!

— Nå, så gif sig af till landsorten då, om herrn är så omöjlig att få reson i, och rusa der så att kullisstrasorna ryker om herrn! Här blir det ingenting! Här är rolmonopol, här låter man inte de unga försöka, det måtte herrn väl veta! Men om herrn nu finge välja, hvad skulle herrn vilja helst försöka sig i? Hamlet, förstås?

— Nej för guds skull! Det skulle jag aldrig våga! Den är aldeles för svår. Nej Othello eller Romeo, eller —

— Jaså, de ä' inte svåra, de? Jo herrn är mig just en trefflig fysik! — Othello? Romeo? — Ja gå på med det då, så får herrn se hur långt herrn kommer! Men jag ska' säga herrn en sak så god som två: sånt der kan man endast spela när man blir gammal!

— Nej hör nu! — ropade Alm med ett gapskratt, — ska' man spela Romeo när man blifvit gammal? Det var komiskt!

— Ja det är just det man ska', herre! — svarade den andre ännu alvarligare än förut, — hvad tjenar rampskenet till, om man inte ska' kunna måla upp sig? Romeo är, tag mig sju tusan, ingen pojkröl, herre! Man bör alt ha' sett litet af lifvet innan man springer åstad och gör den!

— Det man inte har sett kan man ana! — utropade den unge och blickade svärmiskt upp i taket.

— Jaha, tackar! Det är visst mycket bra det! Men se, den der Shakespeare, det är en kanalje raljör det, att lägga underliga ord i munnen på en syndare! Tänk bara på det der sista — det der i dödsscenen:

»Du trogne apotekare, din dryck

Den verkar snabbt — sä med en kyss jag dör!» —

Tror herrn det är så lätt att säga det der, utan att aptekarn blir löjlig? Man ska' min själ ha' kött på benen för att kunna säga det der så som det ska' låta! — Och om herrn nu också skulle duga till att försöka sig som Romeo — hvar skulle herrn få en Julia ifrån då?

— En sådan har jag redan — sade den unge hastigt, i det han ifrigt lutade sig framåt, — ja, det vill säga, att repetera med tills vidare, ty spela det lär hon väl inte få — och inte duger hon till det heller, kanske — tillade han efter en stund.

— Det är väl också någon som inte är torr bakom öronen, kan jag tro? — inföll Holmer i det han lade fram penningar för det förtärda, — men ser herrn, Julia ska' heller inte vara någon barnunge! Jag har varit ute' jag också, en gång i mitt lif, och då såg jag en Julia, herre, — det var ändå i Berlin, och hon var minst sina fyrtio år, den menniskan! Eckardt, tror jag hon hette för resten, och det var den bästa Julia jag har sett, skall jag säga herrn! Jag har sett flera som varit både yngre och vackrare, men jag har aldrig sett någon så bra. För ser herrn, Julia ska' *spela* ung, hon'

behöfver inte vara det, och det var just hvad den niskan gjorde. Derfor räckte hon till också, när qvinnan kom med i spelet! Det är deri det ligger, ser herrn, det är *spel*, det är inte verklighet, inte! Om folk ville vara så fulla af hin och komma ihog det!

— Ja, men för tusan! Det är väl i alla fall ett spel som skall *se ut* som verklighet?

— Ja just precis! Der hitta' herrn ett korn! Det ska' *se ut* som verklighet, men det skall inte *vara* det: det är en rasande skilnad, det! Det skall läggas till här och tas bort der, det skall med ett ord, stöpas om litet, men finkänsligt och förståndigt, ser herrn! Aldeles som målaren med sina taflor, när han inte ställer ut studier, så som det är modernt nu för tiden. När en målare ställer ut studier, så begår han precis samma fel som en skådespelare, när han gör sina försök inför publiken på samma sätt som när han står framför sin spegel. Förstår herrn hvad jag menar: det ska' vara färdigt hemma, för då kommer det fram förmedladt på scenen, och då kan man öfverlemna sig åt uppgiften utan att hålla på och utarbета den just när den skall framläggas för åskådarne. Nu skryter de af att de måla sina *taflor* ute, en del artister, — jaha, det syns nog också, för det ä' blackt althop, därför att de sitter och blir solblinda i längden! Men här pratar jag, och herrn begriper antagligen inte ett dugg — och inte jag sjelf heller! Kom nu så går vi!

— Ja men —

— Pengarne, menar herrn? Ja, dem får herrn se sig om efter! Antingen ger herrn sig af till landsorten och lär sig någonting, eller också går herrn ifrån teatern — såvida herrn inte kan öfvertyga mig om att herrn duger till någonting, men hur ska' herrn kunna det, när herrn aldrig får göra något?

— Hör nu, herr Holmer! — sade Alm plötsligt i detsamma som de stego ut på trottoaren utanför kaféet, — jag har ett förslag att göra herrn!

— Nå lät höra då? — sade Holmer i det han tvärstannade framför honom och aldeles obekymrad om hela den öfriga världen spärrade trottoaren och tvang tre fruntimmer att klifva ut på gatan, — hvad skulle det vara för ett förslag?

— Jo, vill inte herr Holmer komma hem till mig i eftermiddag mellan fyra och fem och se mig repetera Romeo? — frågade Alm med glänsande blickar, i det han helt varligt makade ner honom på gatan.

— Hvad ska' det tjena till? — svarade den andre halft spefullt, halft motvilligt, i det han tittade på klockan.

— För att se om jag duger till någonting, naturligtvis.

— Nåja, det kunde ju vara lustigt nog! Bara herrn inte vill att jag skall spela Julia, för det gör jag, ta' mig tusan, inte!

— Det behöfs inte! En Julia har jag ju redan!

— Ja det var sant, det talte herrn ju om nyss! Nåja, kör då! Det kan ju vara lustigt att se hur ni bär er åt! Jaså, Sibyllegatan 53; nåja jag ska' komma. Blir det med eller utan förtäring?

— Vi få väl se! — ropade den unge mannen gladt, i det de skiljdes åt.

4.

Det fans åtninstone en människa i världen som var fullt öfvertygad om att Gustaf Alm var den förnämste skådespelare i hela Sverige och att han inte heller i hela det öfriga »Europia» som gnmnan sade, hade sin like, och det var hans mor. Hon såg upp till honom med en beundran och en hängifvenhet, en tro på hans kallelse och en förbittring öfver dem hvilka icke erkände honom, som skulle varit löjlig, om inte moderskärleken här i världen hade det prerogativet att aldrig vara löjlig, just därför att den är så rörande och

så naturlig. Det ligger i den en sådan sjelfförgätenhet och en sådan ömhet att den adlar sjelfva öfverdriften, och det är sant att man kan skratta åt den, men öndgöras öfver den kan man icke, om man icke sjelf är ond och bitter i sitt hjerta.

Fru Alm var en vanlig, tarflig hvardagsmenniska med godt praktiskt förstånd; men utan all högre lyftning, och hon hade under hela sitt förflutna lif aldrig kunnat utransaka den försynens underbara skickelse, som skänkt henne en så genialisk son; ty att han var ett geni, derpå kunde den hederliga gumman lägga sig och dö när som helst. Han hade varit det ända sen han var lilla, lilla barnet, och när han med mammas svarta orleansförkläde på ryggen lekte prest och predikade långa ramsor, stående i den gamla länstolen, som han vände med ryggen utåt rummet och som fick föreställa predikstol om qvällarne, när pappa var borta. Han var det också i skolan, sedan fadern längesedan var död, och modern arbetade och stretade som en samskyldig slafvinna för att hålla det tarfliga hemmet uppe och det lilla geniet helt och rent, hvilket sannerligen inte var det lättaste. Han hade då redan öfverhoppat det lilla afstånd som skiljer kyrkan och teatern åt, och nu spelade han teater om söndagarne, biträdd af några klasskamrater från skolan, och fastän modern med en suck tänkte på sin ramlade illusion att få se honom på predikstolen, så tyckte hon ändå att han predikade lika vackert för det, fast han nu merendels spelade röfvaranförare eller smyghandlare eller någon annan misstänkt figur som låg i delo med den verldsliga rättvisan, och som slog omkull stolar och bord när sbirrerna skulle till och taga honom.

Så växte han upp och slutade skolan och nu blef det på alvar fråga om hvad han skulle välja för lefvebröd. Han kom att börja med i handel; men det hade han hvarken smak eller begåfning till. Han kunde aldrig lära sig att vara artig emot medelålders fruor,

som läto honom draga ner disken full med tygstycken och sedan köpte sex kvarter foderlärf, i fall de inte föredrogo att köpa ingenting, och att de lofvade komma igen i nästa vecka, utöfvade på honom inte det ringaste inflytande. Så blef han fri från den konditionen, och kom i stället på kontor. Men som han inte fick någon lön första året, och modern inte hade råd att hålla honom med tillräckliga schweitzeripengar, så kunde han ju inte göra de sedvanliga förstudierna och därför gick inte det heller med någon fart. Han tuggade visserligen sönder ett dussin pennskrift och förstörde en och annan bok papper med att skriva sitt namn i alla möjliga format och med alla upptänkliga stilar, men när han en dag skulle ner i Packhuset och förtulla ett parti vin, men kom hem med femtio lådor apelsiner i stället, så försäkrade grosshandlaren honom på en gång vänligt och bestämdt att han var »ett sakramenskad djur» och att han aldrig skulle kunna lära sig att begripa världshandelns karaktär och betydelse.

Sedan dess gick han och slog dank ett halft år och under tiden utvecklade han sig till en ganska ståtlig ung man, och en vacker dag kom han hem och underrättade den förvånade och förskräckta modern om att han fått anställning vid en teater, visserligen bara som statist att börja med, men att det inte skulle dröja länge förrän han skulle få anställning som lönad aktör. Nu hade han visserligen bara en krona om kvällen när han var med, men modern tyckte i alla fall att det var bättre än intet, och så hade han något att göra, och det var ändå det allra bästa, ty »fåfång gå lärer mycket ondt», det tänkte hon mer än en gång på när han gick af och an der hemma på golfvet i deras lilla rum och inte visste hvad han skulle taga sig till.

Från statistkallet var det ju endast ett steg till elevskolan, och der kom han snart in och det var nu det egentliga artistskapet började.

Efter två terminers lektioner derstädes blef också den unge Gustaf Alm anställd som skådespelare med en liten årlig lön, och som vanligt vid de flesta teatrar, lät man honom nu genast försöka sig på en rol som han af ganska naturliga orsaker icke mäktade göra något af. I stället för att låta honom börja med betjenter eller småroller på några repliker, för att så småningom vänja honom vid elden, fick han genast en rol på fem, sex ark, en half resonnör, half vivör uti en fransk komedi, en rol som borde hafva gifvits åt någon af de äldre skådespelarne, så mycket mer som icke någon viss ålder var föreskrifven eller nödvändig.

Publiken tog icke någon vidare notis om honom och inte tidningarne heller. De affärdade honom med ett par rader; en påstod ått han hade goda anlag, som bara behöfde understödet af en tacksammare rol och någon rutin för att kunna blifva något — en annan påstod att han inte dugde till någonting als, i synnerhet inte i lustspelet eller i den finare komedien, men att både hans figur och hans organ hänvisade honom till det alvarligare skådespelet. Teaterdirektören var förargad därför att han inte spelat med tillräcklig aplomb och sjelf var han förtviflad öfver att han inte fått någon applåd, och när han fick tag i morgontidningen, som klandrade honom, ville han prompt gå åstad och dränka sig, ett beslut som likväl lyckligt och väl hejdades af aftontidningen, hvilken var den berömmande.

Den enda som var alt igenom förtjust både öfver hans spel och hans utseende, det var hans gamla, hederliga, snälla mor, hvilken icke förstod sig mycket på teatern. Hon hade för öfrigt temligen konfysa begrepp om hvad den skulle vara till för, annat än för att skaffa hennes vackra gosse tillfälle att få sig en hyggelig lön och i framtiden några af de ståtliga lagerkransar hvarmed vänner och bekanta pläga vara så frikostiga i tid och otid. Det var bara en sak, som gumman Alm var rädd för, och det var för att fruntimren

skulle bli alt för mycket betagna i hennes ståtliga gosse, och passa på och förderfva honom för henne, utan att hon kunde göra något för att rädda honom undan deras klor. Hon bevakade därför med svartsjuk ängslan alla hans steg, och när han hade varit borta tenligen, sent en qväll och låg länge och sof morgonen derpå, höll hon ordentlig generalmönstring med hans fickor och knapphål, med hans portmonnä och cigarrfodral, för att se om inte några blomsuvenirer eller rosenfärgade biljetter hade stuckit sig undan någonstans, och hon blef så innerligen glad, när hon inte upptäckte annat än några punschfläckar på rockuppslagen eller några hopskrynkade kortleksomslag i västfickorna. Sådant var hon inte rädd för, »ty herre Gud», menade hon, »det vet man ju, att unga människor ska' roa sig, och det är inte något ondt i det, bara det sker med förstånd, och bara de akta sig för de välsignade fruntimren, för se de, de är då de allra värsta!»

Om nu detta kom sig af medfödd misstro mot sitt eget kön, eller lika medfödd fördragsamhet med det motsatta, det får en djupsinnigare psykolog söka att utforska; jag nöjer mig med att anföra fakta.

Det är således lätt att föreställa sig gummans förskräckelse, när Gustaf den ifrågavarande middagen kom hem och sedan han helsat på sin mor med den vanliga sonliga smekningen att helt värdslöst klappa henne på axeln, genast utropade medan han bredde på smörgåsen borta vid skänken:

— Nå nu ska' jag tala om någonting för mamma, som mamma inte väntar sig! —

— Hvad då min käre gosse? — utropade modern, medan hon pysslade med fotogenköket borta vid kakelugnen, — du har väl inte fått dig en ny rol heller?

— Nej det har jag inte, gunås! — svarade Gustaf litet långdraget, men återtog strax derpå med samma liflighet som förut, — men jag har i stället bjudit hem fruntimmersfrämmande till eftermiddagen!

— Fru — — fru — — fruntimmersfrämmande?
— stannade modern aldeles handfallen, — nu — —
nu spetaklar du väl bara, kära min gosse! Hvem i
Herrans namn skulle det kunna vara?

— Jo det är en utaf kamraterna vid teatern,
mamma! Fröken Vegner — du mins väl, den der unga
flickan som spelte i förra nya programmet, kammarjung-
frun? Mins du inte henne?

— Den der fula, rödhåriga? Hon som gick in
med tårna? — frågade gumman med full afsigt, för
att genast nedsätta den ifrågavarande, bakom hvilken
hennes försigtiga modersinstinkt anade en uppväxande
fara.

— Nej då! — svarade Gustaf skrattande, — inte
hon! Hon spelade ju dansös. hon! Nej den der blonda,
bleka flickan som spelade kammarjungfrun oah som du
sjelf sa' att du tyckte var så bra och såg så hygglig ut.

— Jaså, hon? — återtog gumman Alm dröjande
— åhja hon var ju rätt dräglig, fast hon inte hade nå-
got vidare sätt. Och ingenting såg hon då ut heller,
vill jag minnas. Men hvad i alla tider ska' hon här
att göra? — frågade hon på nytt orolig, i det hon satte
fram köttbullarne och potatisen.

— Jo, vi ska' repetera tillsammans? Hon kommer
mellan fyra och fem, och nu ville jag be' dig mamma,
att du skaffar litet godt kaffebröd och så kokar litet
starkare kaffe än vanligt!

— Åh kors i alla tider! — utbrast modern och
höll på att sätta den första halfva köttbullen i halsen
på sig, — oj! oj! bu — — bulta mig i ryggen, kära
barn! — Så der ja, nu gick den ner! Jag höll rakt
på att sätta ihjäl mig i förskräckelsen!

— Men det var väl ingenting att bli förskräckt
för, kära mamma!

— Nej herre gud, inte för det, men — — ser du
käre Gustaf, det är så att jag har lofvat bort mig i

qväll ner till fru Grönlund, du vet — hon på Grefgatan, och jag skulle ge' mig af vid sextiden — —

— Nå ja, hvad gör det, kära mamma? Om vi derför får kaffet klockan fem, så —

— Ja, men inte kan väl ni vara här hemma ensamma och hålla på och repetera! — utbrast modern med inre förskräckelse, fast hon sökte tala så lugnt som möjligt för att inte väcka några farliga tankar hos den oskyldige gossen, — det skulle ju vara rysligt oartigt, om jag skulle ge' mig åf bort, när menniskan kommer hit första gången, och —

— Ah, bry dig inte om det, mamma lilla, det ursäktar hon nog. Det vet du väl att vi teaterfolk ä' aldrig så der kruserliga af oss som andra! Vi gör oss inte till, vi.

— Det vet jag nog, min käre gosse! Men ser du, jag tänker på en annan sak: tror du det skulle vara riktigt passande att, — — eller om — — med ett ord, går det an, tror du, att ni håller på och spelar öfver ensamma så der, utan att —? Hvad är det ni ska' spela öfver för slag?

— Det är Romeo och Julia, mamma du?

— Romeo och Julia? Hvad är det för slag?

— Det är en pjäs utaf Shakespeare, en prägtig pjäs ska' du tro, mamma.

— Ska' di ge' den då?

— Nej gunås, så väl är det nog inte. Åtminstone inte i år.

— Hvarför ska' ni spela öfver den då, när di inte ska' ge' den?

— För att öfva oss, begriper mamma.

— Hvad gör di der, Romeo och Julia, för slag då?

— De ä' kära i hvarann, fast föräldrarna inte kan tåla hvarann och så gifter de sig i hemlighet och så tar de lifvet af sig båda två till slut.

— Joho, det är snygga historier! — utropade gumman aldeles utom sig af harm och förskräckelse,

— och det tänker ni hålla på och öfva er med och tror att ni ska' få vara ensamma om den saken? Men det ska' vi bli tre om, det lofvar jag, för se, ska' ni hålla på med tocke der otäcktyg, då går jag då inte ur fläcken, så mycket ni vet det!

— Nå då blir vi fyra om'et! — ropade Gustaf muntert, — och då kan det väl in als vara någonting farligt!

— Fyra? — utbrast gumman Alm, förvånad, i det hon samlade ihop tallrikarne efter förrätten, och steg upp för att sätta fram tisdagssoppan som under tiden stått och småputtrat öfver fotogenköket, — fyra? Hvad vill det säga? Kommer det någon mera än hon då?

— Jo du är så säker, mamma? — fortsatte Gustaf i samma glada ton, — det kommer en som jag får låna femhundra kronor af, du, i fall han tycker att det går bra!

— Hvad i alla tider säger du, barn? — utbrast gumman aldeles förbluffad i det hon höll på att tappa soppskålen, — får du låna femhundra kronor? — Utaf hvem då? Hvem i all verlden kan det vara?

— Jo det är en kamrer Holmer, du, en mycket egendomlig, men mycket bra karl, som jag har blifvit bekant med. Han är visserligen bara räkenskapsförare vid en större fabrik; men han begriper teatern mycket bättre än många både direktörer och regissörer, och säger han att jag duger till något, då vet jag också att det är säkert, och då ska' du få se på annat slag, mamma! Då reser jag ut i vår på de der pengarne du, och studerar, och när jag sen kommer hem, då ska' jag nog få ett vackert engagement vid kungliga teatern och då ska' vi hyra oss en vacker våning, och du ska' komma att må som perla i gull på gamla dagar!

— Käraste min gosse! — utbrast modern med tårar i ögonen, — inte ska' du tänka på mig; om du bara får det bra, så är jag nog nöjd med hur jag har det! Nå herre gud! hvad det då vore väl om han

tyckte om dig, och om han ville låna dig de der pengarne! Men hör du, snälle Gustaf, efter som det kommer så rart främmande, så får vi väl försöka att skaffa hem ett glas punsch också, så att man har någonting att bjuda karlen på, och så får vi väl ha' nånting till qvällen och då går det rakt inte an att jag går min väg, fru Grönlund får säga hvad hon vill, det kan jag inte hjälpa.

— Ja men kära mamma! — svarade Gustaf öfvertygande, — inte må du tro att vi tänker hålla på hela qvällen, heller! Det är bara meningen att gå igenom ett par scener nu, och vi har ju tjenstgöring framåt åttatiden både fröken Vegner och jag, så inte behöfver du vara hemma derför! Sedan, när vi hunnit gå igenom det ett par gånger, så skall du se på oss också och då blir det så mycket roligare. För öfrigt så tänkte jag att vi skulle hålla till inne i mitt rum, och du vet hur litet det är; för om vi är här inne hos dig, så skulle hon bara vara generad; hon känner dig ju inte, ser du mamma lilla! —

— Det kan du då ha' rätt i min gosse, — medgaf fru Alm, efter några ögonblicks betänkannde, — och då går jag väl då, efter som fru Grönlund verkligen sa' att hon bjudit de andra mest för min skull. Men hur dags sa' du att hon skulle komma?

— Mellan fyra och fem, mamma lilla, och kamrer Holmer skulle komma vid samma tid och då har vi ju en hel timma på oss, som ni kan göra bekantskap på, innan mamma går! Om derför mamma klär sig nu när vi har ätit, och så kan ju madamen midt emot i farstun gå ner efter punschen, och så lagar nog mamma att kaffet är färdigt klockan half fem, så får vi sedan börja på och repetera derinne.

— Usch ja! det ska' nog bli i ordning, kära du! Men hör du, käraste min gosse, det kan väl aldrig vara farligt, det der att ni spelar öfver emot hvarann i den der farliga pjesen, hon och du?

— Farligt? Hvad skulle det vara farligt för, kära mamma?

— Jo kors, jag menar bara det, att — — att — — åhnej, jag menar just ingenting, kära barn! — afbröt hon sig sjelf, trogen sin gamla åsigt att man inte bör väcka björnen i fall han händelsevis sofver.

— Du menar väl aldrig att vi skulle gå och bli kära i hvarann' på fullt alvar, heller, därför att vi spela förälskade? — frågade sonen skrattande, i det han steg upp från bordet.

— Jo, käre Gustaf! — svarade modern och lade bekymrad sin hand på hans arm, i det hon såg upp på hans glada ansigte med på en gång ömhet och oro, — det var nog det jag menade.

— Nå skulle det nu vara så farligt det då?

— Ja herre gud, hvad skulle det ta' vägen' käre Gustaf? En flicka vid teatern, tänk bara på det!

— Men jag är ju sjelf vid teatern, mamma lilla, och det är ju inte något ondt i det?

— Ja du är karl, du! Det är en helt annan sak! Men ser du, en flicka — —

— Kan inte en flicka vara bra och hederlig för att hon är vid teatern? Det vore märkvärdigt!

— Jo min käre gosse, visst kan hon det! Men ser du, jag menar bara att för dig som är så ung, skulle det vara en riktig olycka, om du skulle — — skulle gå och fästa dig på fullt alvar — — — vid en — —

— Var du lugn, mamma! Jag fästar mig hvarken på skämt eller alvar, det kan du lita på! Och när du sjelf får se fröken Vegner, så ska' du nog medge att hon inte är af den sorten, som en gammal mamma som du, behöfver vara rädd för! Se här mamma lilla, har du två kronor, så räcker det nog till både kaffebrödet och punschen. Och nu går jag in till mig och läser på rollen litet, och sen ska' jag göra i ordning till re-

petitionen, skall du få se! Vi måste ha en balkong, ser du!

— Hvar i alla tider ska' du få den ifrån, kära barn? — ropade fru Alm aldeles handfallen, och glömde sina farhågor för detta nya bekymmer, — aldrig i lifvet kan du få in en balkong i det trånga hålet, och hvad i all världen ska' ni ha' den till?

— Jo ser du — förklarade Gustaf, skrattande åt moderns bekyttade utseende, — Julia står på balkongen och Romeo är nedanför i trädgården, och du ska' få se att jag utaf min gamla soffa skall få den allra prägigaste balkong. Sen står hon på knä i soffhörnet du, och jag står nedanför på golfvet, och så lånar vi in din lilla trappstege, så kan hon gå ner på den ifrån soffan! Du ska' få se bara hvad det ska' bli bra!

Och dermed gick Gustaf Alm in i sin lilla kammare för att, liggande raklång på soffan, sätta sig in i den unge Montagues svåra, men tacksamma parti och gumman Alm skakade på hufvudet i det hon började på att duka af bordet. Hon hade först tyckt det vara mycket lugnande att flickan skulle vara i soffhörnet och sonen på golfvet; men så kom frågan om stegen och då blef hon orolig igen. Lyckligtvis, tänkte hon, var den der kamrern der, och det var ju en gammal karl, så då kunde det väl i alla fall inte vara farligt. Men ändå var det bra förargligt att fru Grönlund just i qväll skulle ställa till det der lilla trefliga preferenspartiet, som gumman längtat så mycket efter.

5.

På slaget fyra var fru Alm klädd och i ordning. Kaffepannan stod och höll värme på fotogenköket och punschbuteljen var stäld i skafferifönstret som stod öppet och der det drog friskt utifrån — gumman visste nog, hon, hvilket som borde vara varmt och hvilket som skulle vara kallt här i världen. Gustaf

hade, så godt han kunnat, byggt en balkong utaf soffan, hvars ena ända han dragit ut litet i det smala rummet, sedan han först gjort den högre med ett par hopvikta madrasser, samt kompletterat gafvelhöjden med en gammal bokhylla som han tagit ned från vinden och som mycket väl kunde göra tjänst som fönster, då hyllorna lyckligtvis kunde lyftas ur, så att hela öppningen blef fri. Soffan, som var gammalmodig i sig sjelf, var hög i sitsen, så att lilla trappstegen passade alldeles utmärkt till nedgångsväg, när Julia skulle smyga sig ifrån amman och komma fram på scenen till sin Romeo.

Gustaf gick ändå litet orolig fram och tillbaka ute i moders rum, fastän han visste att dekorationen mycket väl kunde passa i brist på bättre. Men det var nu inte det han tänkte på, utan på hvad den stränge domaren skulle säga, om han skulle godkänna hans Romeo eller icke. Och så tänkte han också på hur den unga flickan skulle ta sig ut som Julia; blefve hon otyplig eller en verklig nutidens unga flicka med det kantiga sättet och det öfliga småkoketteriet — ja, då vore det omöjligt för honom att komma in i den romantiska stämningen och då finge väl han se sig om efter de fenhundra kronorna och hela studieresan kröpe i skrinet.

Fru Alm satt vid fönstret med sin stickstrumpa och tittade bakom gardinen försigtigt utåt gatan. Hela hennes moderliga uppmärksamhet var spänd på hur den unga flickan skulle se ut, och hon tänkte bra mycket mindre på kamrern som skulle komma, trots det att han för öfrigt var den viktigaste personligheten, han som skulle kunna hjälpa sonen att få komma ut och studera och sedan bli en stor aktör.

Just nu kom ett ungt, storväxt, mörkt fruntimmer i elegant drägt och gick långsamt förbi, i det en väldig turnyr gick nästan för sig sjelf en half aln bakom henne. Det klack till i gumman!

— Gustaf! — ropade hon hastigt till sonen som i detsamma var alldeles invid henne, — är det den der?

— Den der? — frågade Gustaf, i det han hastigt tittade ut, nej, tror du att en sådan der trädocka duger till Julia? — Nej den här är mycket mindre och ljus; hon ser just ingenting ut för resten, men har en mycket nätt figur.

— Nå Gud ske lof! — suckade gummun för sig sjelf, det var då för väl att det inte var den der!

Efter en stund bultade det på dörren och Gustaf skyndade sig genast att öppna. Det var verkligen den unga flickan som stod der utanför litet förlägen och bakom henne syntes kamrerns satiriska ansigte, i det han just nu steg uppför trappan.

— Välkommen fröken Vegner! — ropade Gustaf gladt och tillade derpå, — och der har vi ju herr Holmer också! Var så goda och stig in, mitt herrskap, var så god, fröken! Här får jag presentera min mor, fröken Vegner, kamrer Holmer —

— Mycket välkomna! — helsade gumman Alm niggande och med sin fryntligaste min, — var så god och stig fram, lilla fröken! Får jag inte hjälpa med kappan och hatten? Var så god herr kamrer! Nej se så, min själ ska' inte jag hjälpa lilla fröken med kappan! Jag ska' säga, här är trångt om saligheten. — Var så god herr kamrer och stig fram, medan jag hjälper till att pelsa af lilla fröken här.

— Nej men bästa fru Alm, — sade den unga flickan blygt och leende, — jag kan mycket väl sjelf.

— Seså, prata! Det vet jag visst! Så der! Var nu så god och stig fram och sitt i soffan. Nå det var då för roligt att herrskapet kom på samma gång, så att lilla fröken slapp gå ensam. —

— Ja det vill säga, det var jag som kom efter! — inföll Holmer som uppmärksamt betraktade den unga flickan, — och kanske herr Alm vill presentera mig för fröken Vegner, som jag visserligen känner till utseendet, men som jag inte förr har haft tillfälle att få lära känna personligen.

Gustaf presenterade dem för hvarandra, och snart var samtalet i full gång. Gumman Alm kom fram med sitt kaffe, och under tiden observerade hon oafbrutet fastän i smyg den unga flickan. Åh gudskelof! tänkte hon inom sig, hon ser ingenting ut; hon tycks vara en beskedlig, enkel varelse! Då kan det inte vara någonting farligt att jag går min väg.

När kaffet var drucket, frågade Gustaf Holmer om han inte finge bjuda honom på ett glas punsch, hvilket denne inte hade något emot, med vilkor att damerna också smuttade på ett glas, hvilket Anna Vegner helt naturligt och obesväradt förklarade att hon inte hade någonting emot, så vida fru Alm ville göra henne sällskap. Att dricka punsch ensam med herrarne ansåg hon deremot inte passande.

— Hm! skulle det göra någonting, det då? — frågade Holmer med sin sarkastiska ton i det han tittade på henne öfver binokeln, — i så fall lär väl fröken inte vilja repetera om jag ser på heller?

— Hvad? — frågade den unga flickan, öfverraskad — skall kamrern?

— Ja, det vore meningen det! Jag är engagerad som sufflör! — förklarade denne, i det han vädjande såg på Gustaf Alm.

Denne blef en smula förlägen, men hemtade sig snart och sade helt enkelt som om det varit en alldeles naturlig sak, och i det han serverade punschen, som modern burit in:

— Ja ser fröken, det är så att mamma får lof att gå bort och därför bad jag herr Holmer komma hit med så att vi kunde ha någon som kunde se på och göra sina anmärkningar om det behöfs.

— Ja-a, — sade gumman Alm, i det hon blåste på sitt kaffe, — och det gör nog kamrern bättre än jag, för se nog tycker jag det är roligt att gå på spektaklet, men se inte begriper jag mig mycket på det,

det ska' Gud veta, och hvad det beträffar att göra anmärkningar —

— Sådana behöfvas nog! — menade den unga flickan, — i synnerhet när det gäller sådana nybörjare som vi två!

— Det tycker jag om att höra, — utbrast kamrern i det han bugade sig lätt för henne med punschglaset i hand, — i synnerhet som det är så ovanligt!

— Är det verkligen? — frågade den unga flickan med ett leende, — är vi så rysligt egenkära af oss?

— Inte vet jag om ni är det; men nog brukar andra nybörjare vara det! — svarade Holmer kärft i det han satte ner glaset.

— Fröken skall veta, — inföll Gustaf skattande, — att Herr Holmer är en rysligt skarp kritiker! Han har sjelf varit vid teatern och påstår att han inte dugde till någonting, men det tror nu jag var därför att han var lika sträng i sin sjelfkritik som i kritiken öfver andra.

— Ska' man inte vara det då? — frågade Holmer.

— Ja det förstås; men man kan gå för långt i det också, som i alt annat! — svarade Gustaf.

— Det tviflar jag på, så länge det egna jaget ändå alltid är en närmast, och det lär det väl bli ännu en tid! Men det är nu en gång så med mig, att jag tillhör de der naturerna som inte bli så lätt nöjda, hvarken med sig sjelfve eller andra. Det är väl ett naturfel, kan jag tro?

— Hu då! — sade Anna i det hon satte ifrån sig kaffekoppen, — då törs jag visst inte repetera inför kamrern!

— Åh han är inte så farlig som han ser ut! — försäkrade Gustaf — jag har sett honom ha' tårar i ögonen, när det är någonting som han tycker om.

— Det är inte sant! — protesterade Holmer i det han hostade och snöt sig.

— Åh herre min Gud hvad det var roligt att höra! — utbrast gumman Alm förtjust, — folk som gråter på spetaklet, det är just mitt folk det! Det är sådant som jag tycker om!

— Det tror jag! — skrattade Gustaf, — mamma som sjelf alltid gråter ett par näsdukar våta, när hon är der!

— Jaha, det kan jag inte hjälpa, kära barn! För det vet jag, att ska' jag ha' något trefligt på spetaklet, så ska' de ge' sådant som en kan få antingen skratta eller gråta åt! Tocke der mellansort som hvarken är det ena eller det andra, det kan jag då rakt inte med! Eller hvad säger kamrern?

— Jag håller med fru Alm! — försäkrade denne, — det der som hvarken gör en kall eller varm, det är inte mycket med! Men jag ska' säga fröken Vegner en sak: det är inte värdt att vara rädd för mig, för jag begär egentligen inte mycket, jag vill bara ha' sanning och natur, så är jag belåten.

— Inte mera än så? — frågade hon med ett sorgset tonfall i rösten, — liksom inte det just vore det svåraste af allt.

— Vill ni inte nu komma in och se på teatern? — frågade Gustaf muntert, i det han slog upp dörren till sin lilla kammare, och gjorde en inbjudande rörelse med handen, — dekorationen är redan uppsatt och alting är i ordning!

— Ja då ska' vi väl gå in och se om han duger till regissör! — sade kamrern i det han steg upp och med en viss prudentlig kruserlighet ämnade bjuda den unga flickan armen; men hon var redan uppe och inne på tröskeln, hvarpå Holmer gjorde en dygd af nödvändigheten och bjöd gumman Alm armen i stället hvilken hon mottog med en djup nigning, i det hon kom öfverens med sig sjelf om, att den der kamrern var en ovanligt hyggelig karl, som hade ögon för gammalt folk, fast det fans en ung flicka inne i rummet.

Knapt hade de kommit in, förrän Anna slog till ett muntert klingande skratt, när hon fick sigte på den märkvärdiga balkongen.

— Skall det der vara balkongen? — ropade hon, i det hon derpå förvånad tittade upp på den gamla soffan, — och vill herr Alm verkligen att jag skall sitta deruppe?

— Ja, hvarför inte? — svarade denne och såg litet snopen ut, — man gör så godt man kan, heter det!

— Kom ihog — inföll Holmer torrt, — att på Shakspeares tid hade man inga dekorationer als, och att det var skådespelarne sjelfva som fingo lof att hålla illusionen vid makt genom sitt spel! Det hörs för resten att fröken är anställd vid en storstadsteater, i landsorten kan man ännu i dag nöja sig med förvånansvärdt enkel attiralj!

— Ja, men jag vet bara inte hur jag skall komma upp, — förklarade den unga flickan, i det hon mätte höjden ifrån golvet med en brydd och förlägen blick, — det är ju så högt.

— Nå, men stegen då? — frågade Gustaf i det han visade på den, — om fröken tar mig i hand och håller i mig, så går det aldeles utmärkt, det.

— Åhnej, jag kan nog gå sjelf! — sade den unga flickan, ännu mera förlägen, hon var nämligen rädd att visa sina fötter, när hon skulle gå upp; men det ville hon inte tillstå för alt i verlden, — om bara fru Alm vill vara så god och hålla i min klädning, när jag går upp.

— Hvar ha' vi pjesen? — frågade Holmer under tiden, — för det är väl i alla fall jag som skall bli sufflör, kan jag tro? — och medan Gustaf gaf honom den och slog rätt på andra akten, hviskade han till denne tämligen hörbart: — Sjäpig, förstås! Nå då duger hon väl inte mycket till heller!

— Seså der! Nu är jag uppe! — sade Anna i detsamma, och försökte att göra i ordning åt sig borta i soffhörnet, medan gumman Alm hjälpte henne att dräpera kläderna omkring fötterna på henne, sedan hon fallit på knä på madrassen.

— Ja, och jag sätter mig här! — sade Holmer, i det han drog fram en stol till fönstret, satte sig gränslösför den med ryggen emot dagern och boken mot stolskarmen; — och så kommer herr Alm härifrån sidan! Stannar fru Alm inne och hör på?

— Nej, jag får lof att ge' mig af med detsamma! — svarade gumman, i det hon drog sig åt dörren, — adjö, adjö mitt herrskap! Lycka till mycket nöje! Jag hoppas att fröken inte glömmet bort oss en annan gång, och inte kamrern heller? Gustaf lilla, kom ihog att det är mera punsch kvar i buteljen, och glöm för alt i verlden inte att lemna in nyckeln till madam Skoglund när du går ut, för hon har lofvat mig att bädda och göra i ordning i qväll, i fall jag skulle komma att dröja.

— Kanske jag skall komma och hämta mamma? — frågade Gustaf i det han följde modern till dörren, — jag är ledig strax efter tio!

— Nej tack min gosse! det behöfs inte. Valbergs är der och de ha' precis samma väg som jag, så nog kommer jag hem! Adjö, adjö, mitt herrskap! För all del, fröken Vegner, akta sig när fröken ska' ner för trappstegen, för han ä' alt litet rankig — det bästa vore att Gustaf tog och lyfte ner fröken när det är slut, för annars kan det hända någon olycka!

— Ähja mamma lilla, nog blir det bra med det! — försäkrade Gustaf i det han stängde dörren efter henne, — vi ska' nog vara försigtiga!

— Så der ja! — sade Holmer med djup röst i det han satte binokeln upp på näsroten, der den aldrig ville sitta kvar, — plats på teatern! Nu börja vi repetitionen!

Gustaf Alm var genast inne i sin rol. Han tog ett långt steg in på golvet från sidan, vände hufvudet åt alla sidor, som om han fruktat några spejare, sträckte ut högra handen framför sig, tryckte den venstra mot hjertat och utropade med vibrerande stämma:

»Den ler åt ärr, som aldrig känt ett sår!
Men tyst! hvad strålar genom fönstret der?
Det östern är, och Julia är solen! —»

I detsamma hostade Holmer och skrufvade sig synbart missbelåten på stolen. Anna som just nu skulle titta ut genom fönstret, drog genast hufvudet tillbaka och kastade en frågande blick på sufflören.

— Var det något herr Holmer ännade säga? — frågade Gustaf, i det han helt hastigt släppte det patetiska uttrycket, och talade som en vanlig människa, — jag tyckte herrn hostade?

— Ja det var inte utan att jag fick något i hal-sen! — svarade denne, i det han lade boken ifrån sig framför på stolen, och lade begge armarna i kors öfver stolskarmen, medan han lutade sig öfver den framåt, — men efter som det blef afbrott, så kan vi ju gerna språka litet om saken först. Herr Alm tycks ha' glömt att Mercutio och Benvolio äro inne först, att de leta efter Romeo, och att de under tiden göra sig lustiga öfver hans hastigt uppflammande kärlek. Mercutio säger slutligen:

»God natt, bror Romeo! Till kojs jag kryper;
— I denna fältsäng är för kallt att sofva,
Kom, lät oss gå!»

Hvarpå Benvolio svarar:

»Ja platt förgäfvos är
Att söka den, som icke *vill* bli funnen!»

Och så gå de sin väg! — Jag undrar just hur Romeo då säger sina första ord? Hvad tror herrn?

— Ack det är sant! — utbrast Gustaf, i det han slog sig för pannan, — det glömde jag ju aldeles bort! Jo, då säger han det naturligtvis så här:

Och derpå återtog han med ironisk ton, i det han sträckte ut handen efter de bortgående.

»Den ler åt ärr, som aldrig känt ett sår!»

— Ähja, det var inte så rasande, det der! Men jag kan just undra, om det är *bara* ironi i hans stämma, om det inte också ligger någon liten återklang utaf den glöd som Julias första anblick väckt hos honom? Hvad tror herrn? Ska' de inte låta, de der orden, ungefär som om han ville säga: »Hade ni bara sett henne som jag, hade ni fått trycka edra läppar emot hennes, som jag, hur smått och lumpet och eländigt skulle inte då all världens skämt synas er»; ty ser herrn, det är inte något sår som smärtar, det här, utan det är ett sår som tjusar, som värmer, som hänför! Och är han i *den* sinnesstämningen, då får han också den rätta tonen för de orden som komma efter:

»Men tyst, hvad strålar genom fönstret der?
Det östern är och Julia är solen! —»

Och så skriker han inte, förstår herrn, för det är i sin fiendes trädgård som han smugit sig in, och han vill se på flickan som ligger der i månskenet och tänker på honom, och då gastar man inte, utan man talar halfhögt och man predikar inte, utan man talar i afbrutna satser, ibland snabbt, ibland utdraget, alt som tankarne vexla! Begriper herrn?

— Ja, nu förstår jag! — utropade Gustaf Alm med lysande ögon, — se, jag tänkte först att det skulle vara bara glöd, bara passion —

— Visst fan ska' det vara glöd och passion, — instämde Holmer, i det han slog med ena handen på stolsryggen, — men det skall ligga sourdin öfver dem, förstår herrn? Det ska' vara någonting hemlighetsfullt,

halft mystiskt i stämningen när de der unga barnen mötas i en ömsesidig kärlek, som omfattar hela deras väsende och afgör hela deras öde. Det är inte herr Den och Den som har ett möte med fröken Chose efter en maskeradbal, utan det är Romeo och Julia, det är den nyare litteraturens »Höga visa» som det gäller, och kommer här någonting brutalt, någonting hvardagligt in med i leken, då är det slut med hela historien, då är det så godt att ta' ner ridån med detsamma! — Det är åtminstone min åsigt.

Under detta ordskifte glömde Julia i fönstret helt och hållet sin rol och betraktade med förvåning mannen i stolen borta vid fönstret. Han växte i hennes ögon till någonting ovanligt, någonting trolskt, och hon återvaknade icke till besinning förrän hon hörde den unge mannen mot monologens slut utbrista med hviskande, nästan darrande röst:

»Se, hur hon lutar handen mot sin kind!
O, vore jag en handske på den handen!
Jag rörde då vid hennes kind!»

Och då var hon så med en gång inne i situationen, att hon glömde alt omkring sig, glömde det obehärliga soffhörnet, den gamla ostadiga bokhyllan, och med djup och bäfvande röst, samt med ena handen tryckt mot hjertat utbrast i ett halfhögt »Ve mig!» åtföljda af en djup suck, i det hon dolde ansigtet i den andra.

Holmer kastade en hastig blick på henne öfver binokeln, men sade ingenting och Romeo fortsatte sitt afsidestal till dess Anna på nytt inföll, men nu med något högre ton, i det hon liksom medvetslöst såg rätt framför sig, utan att blicken fästade sig på något bestämdt föremål:

»O Romeo! Hvi är du Romeo?
Förneka far och namn: om *du* ej vill det,
Så svär blott att du älskar mig, och *jag*
Ej längre vara vill en Capulet!» —

Derpå fortgick repetitionen utan afbrott, i samma halfhöga, ibland till hviskning nedsjunkande, ibland till enstaka utrop stigande recitation, till dess Julia säger sitt:

»God natt, god natt! Må stilla frid och ro
Så ljuflig som i *mitt*, uti ditt hjerta bo!»

och Romeo svarar:

»Ack! lemnar du mig ensam med min längtan?»

hvilken replik Gustaf Alm uttalade med höjd stämma och ett passioneradt uttryck, i det han närmade sig fönstret och sträckte fram sina armar, som om han velat sluta henne intill sig, under det den unga flickan, med fullkomligt riktig urskiljning, lutade sig ut genom fönstret och med oskyldigt frågande blick och på samma gång förtroendefullt och barnsligt förvånad, men utan all skygghet framställde sin fråga:

»Hvad längtan kan du hysa mer i qväll?»

— Bra! — ropade Holmer från sin plats borta vid fönstret, i det han slog ett kraftigt slag i boken, — just så skall det låta! Hvem har sagt fröken det?

— Ingen har sagt mig det! — svarade Anna, rodnande af glädje öfver lofordet, — jag bara trodde att det skulle vara så!

— Ja, då trodde fröken aldeles förbannadt riktigt! — utbrast Holmer på nytt, i det han lade boken ifrån sig i fönstret och steg upp, — och det gjorde herrn med för resten, — fortsatte han vänd till Gustaf, — när herrn sade sin replik just på det der sättet! Jag börjar tro att ni har instinkt, mina barn, och det glädder mig, för det är mer än alla skolor och all teknik i verden!

— Ja men det ligger ju så fasligt nära, — inföll Gustaf, också glad öfver att han fick litet med af be-

römmet, — så de replikerna kan man inte gerna missta sig på!

— Kan man inte? Pyh! — utbrast Holmer med en långdragen hväsning, i det han satte sig igen, — tack ska' herrn ha' för det! Jag har hört mer än en Romeo som har lipat fram de der orden sentimentalt och sliskt, som en romanesk bodbetjent, när han sitter och blåser flöjt i vindskammarfönstret, och sett mer än en Julia, som slagit ner ögonen och sett förlägen ut, aldeles som om hon mer än väl vetat att det var någonting »obeskedligt» som Romeo tänkte på i det ögonblicket! Men den tanken är så fjerran från den verkliga Julia, som all sentimentalitet från den Romeo, som endast följer naturens röst, när han fordrar, liksom hon gör det, när hon ännu inte förstår! Ty ser ni, här är det glöd mot glöd och renhet mot renhet, och det fins inte ett spår af någonting konventionelt i hela deras förhållande. Och nu fortsätter vi; men kom väl ihop nu, att från och med ammans maningsrop till Julia, inträder ett allegro i tempot, replikerna måste falla hastigare, oroligare, — det är fara för att bli öfverraskade och ändå kunna de inte skiljas åt förrän alt är sagdt — orden ska' komma som bevingade fram och det är först på de alra sista replikerna:

Gød natt! I afskeds sorg hvad ljuft behag», —

och så Romeo:

»Sömn på ditt öga! I ditt hjerta ro!» —

det är först på dem, mina unga vänner, som tempot sjunker tillbaka till ett Andante, ett mycket utpräglat! Det skall vara som om orden aldrig ville lemna läpparne för att fördröja skiljsmessan så mycket längre! Alt hvad människorösten har smältande och smekande och varmt skall vibrera i de orden, försök nu det, så får vi se!

Och de båda unga gjorde sitt bästa. Den store skaldens mästerliga målning af tvenne unga hjertans blomningsstund grep dem med oemotståndlig makt, lade en fuktig glans i deras blickar, en ur djupet af deras inre pulserande värma i deras ord, och när den långa scenen var slut, och Gustaf i stället för att räcka den unga flickan sin hand, med händerna om hennes lif lyfte henne ner ur soffan, så tryckte han henne ofrivilligt intill sig ett ögonblick och utropade med ansigtet strålände af hänförelse:

— Tack fröken Vegner! Ja se, med en sådan Julia skulle det vara något herrligt att få spela Romeo! Jag kunde aldrig tro att fröken skulle kunna — —

— Tack för hjälpen! — svarade hon, i det hon gjorde sig lös ifrån honom, — men jag hade mycket väl kunnat komma ner ändå.

— Förlåt mig, det tänkte jag verkligen inte på: Jag var så inne i situationen att jag tyckte att jag hade Julia Capulet lufs lefvande framför mig!

— Jaha, men då var herrn inte als inne i situationen! — sade Holmer skämtande i det han kom fram till dem, — för han går helt enkelt sin väg, han, och lyf'er inte ner Julia från balkongen, intel! Men det är nu detsamma! Hade inte herr Alm kommit först, så hade jag gjort det i stället, för den der trappan är verkligen litet riskabel att klifva på! — Och nu ska' ni ha' tack begge två, det der var inte illa als, nej inte als, så vidt jag förstår!

— Var det verkligen inte? — frågade de begge unga på en gång, — tror herr Holmer verkligen att — —

— Att det kan bli' någonting af er, ja? Det tror jag! Men tro nu inte därför att ni är färdiga med en gång, kära barn! Ja, jag säger barn, för ni är ju ändå bara barnungar emot mig! Ni har mycket ogjordt än; men vill ni arbeta och framför alt inte tro att ni är framme på länge än, så kan det bli' någonting mycket godt af er! Och jag kan hjälpa till, så lofvar jag

att god vilja ska' inte fattas! — Men låt oss nu gå dit ut och dricka ett glas på saken, och så ska' vi göra om den här repetitionen snart igen, men då ska' vi göra den hemma hos mig, der rummet är litet större. Vill ni det?

— Ack ja, när som helst! Ju förr dess hellre! — ropade Gustaf förtjust, i det han slog i punschen derute i moderns rum, — hvad säger fröken om i morgon?

— I morgon har jag inte tid, — svarade den unga flickan, som nu återtog en del af sitt skygga sätt, — då är jag med som balgäst från början.

— Nå men i nästa vecka då? — frågade Holmer, i det han klingade med, de båda unga, — och fröken behöfver inte vara rädd för att gå till mig, fast jag är gammal untkarl — jag har min gamla syster som hushåller för mig, och så kan ju herr Alms mor komma med, om fröken vill. Ska' vi dricka på det, och vill ni säga farbror åt mig båda två, så kan jag så mycket lättare vara ovettig på er, när ni säger eller gör några dumheter?

Anna tvekade litet; men när hon såg att Gustaf inte gjorde några svårigheter, och utan att tänka på att den nu föreslagna farbrorsskålen snart skulle som ren konsekvens medföra en annan, ingick hon på förslaget, och sedan det var gjort var det tid att aflägsna sig, hvarför de alla tre begåfvo sig ner åt teatern, der de båda unga skulle uppträda i någon af sina vanliga småroller.

När Holmer skiljts ifrån dem vid teaterporten, fortsatte han sin väg fram till operakaféet, i det han kom öfverens med sig sjelf om att, fastän pojken också visade rätt goda anlag, så var flickan ändå den bästa af de två.

— Men så är det alltid! — mumlade han för sig sjelf — qvinnorna ä' födda skådespelare då karlarne deremot måste inrättas till det! Den der flickan kan bli bra, och det bästa är att hon inte är vacker! För,

ska' en riktig skönhet kunna bli en god skådespelerska, då ska' hon också ha' fan i kroppen, det är säkert, det!

6.

Några veckor hade gått, och man nalkades nu mot slutet af sejouren. Den alt mera segerrikt framträngande våren började gifva frispektakel ute i naturen, och uppträdde för hvarje dag som en alt farligare konkurrent till de representationer som gåfvos i den målade värld, der årstiderna omvexla från qväll till qväll, alt efter som spellistan bjuder.

Med våren och de längre dagarne följde, som vanligt inom teaterverlden, en stigande oro, ett flyttningsbegär, liknande, om icke öfverträffande foglarnes, när den motsatta årstiden inträder. Utanför teaterportarne, både de storas och de mindres, såg man grupper af ifrigt gestikulerande artistgrupper, som glesnade och tätnade, altefter som nya rykten om förändringar doko upp eller gamla affärdades; grupper som af och tillsatte direktörer och tjänstemän, uppgjorde engagementer och utdelade roller på rak arm, diskuterade riksdagsutsigter och omkalkylerade utgiftsstater med samma lätthet, som de emellanåt svängde sig om på klackarne för att skratta åt ett infall eller för att se efter några unga damer af societeten, hvilka kastade nyfikna eller beundrande blickar åt det håll der förste älskaren stod och mördade de förbigående med ögonkast som blixtrade af sjelfbelåtenhet, eller också ditåt der förste tenoren gick fram och tillbaka med händerna på ryggen, och med en af stadens affärsmän afhandlade den viktiga frågan om hvilka obligationer som under nuvarande svåra tider skulle vara de bästa att lägga sig till med.

Direktörerna sågo djupsinniga och dystra ut, i det de tänkte på de aftagande recetterna, och förargade sig åt de altmera envist uppträdande ryktena om att ett nytt teaterföretag vore i görningen till hösten. Liksom

det inte vore nog konkurrens ändå, och liksom inte aflöningarne voro tillräckligt högt uppdrifna förut, och nu skulle de bli det ännu mycket mera! Det var ju rent af att bli' både gråhårig och flintskallig åt! Gamla, säkra engagement uppsades, goda krafter förlorades, en ännu värre hetsjagt efter repertoar än förut förestode och så vore man kanske till på köpet nödsakad att sätta ned priserna för de dåliga tidernas skull! Och så de fördömda fribiljetterna! Nya tidningar sattes ju upp oupphörligt och alla ville de ha' fribiljetter — och gaf man dem inte, ja! då fick man titta sig om efter en hyggelig recension, och så kanske man blef afritad till på köpet i de glada, sedan man blifvit mer och mindre eftertryckligt afbasad i de alvarliga. Ja, slutet på visan blef alltid det, att man mer och mindre hängde med hufvudet och att man inför sig sjelf medgaf sanningen af den gamla repliken: »fan måtte vara teaterdirektör»!

Men emellan alla dessa viktiga spörsmål, hade man också inom de respektive grupperna god både tid och lust att sysselsätta sig med sqvaller och småskandaler; om sqvallret hade någon grundad orsak eller om skandalerna verkligen hade passerat, det tog man inte så noga reda på; man bara förde dem vidare, ty hvem ville gå och bära så obehagligt gods i fickan, utan att försöka göra sig af med det så fort som möjligt? Ingen må tro att flertalet sände dem vidare eller sysselsatte sig med dem af elakhet, — sådant är endast de utvalda andarne förbehållet. Vanliga, hyggliga och hederliga människor göra det antingen af nyfikenhet, sysslolöshet, eller begär att synas intressanta, och mer än en medmänniskas goda namn och rykte hafva lidit skeppsbrott helt enkelt därför att en och annan gammal bekant, velat skaffa sig vind i seglen för en förmiddags-sammankomst på ett kafé, eller för en aftonkonversation i en finare familj. Att den der lilla fläkten, som han eller hon blåst ut ibland närmare bekanta, att den sedan genom andra goda och snälla människors biträde

vuxit till en storm som kostat människolif och människoära, — hvem i Herrans namn kan hjälpa det?

Om inte annat, så tröstar man sig med att det är »ingen rök utan eld», och om folk tar skada af pratet, ja! hvem tusan rår för att de äro sådana svaga stackare, att de inte kunna tåla vid litet förtal, utan att genast antingen gå till botten eller hissa upp sig i vädret?

För öfrigt, om man händelsevis skulle säga litet ondt om teaterfolk, — kan man ens tillnärmelsevis säga hälften af hvad de förtjena — om man nemligen får tro teaterfolket sjelf? Ty det fins få korporationer så fördomsfria uti sättet att bedöma *hvarandra*, som just de. Det behöfs många gånger bara en applåd eller en blombukett, eller en god rol åt den ena, för att göra den andra till en ovän utan hänsyn och utan barmhertighet. Men, — låtom oss vara rättvisa! — det behöfs också å andra sidan endast en liten ofärd, eller om agget sitter djupare, — en stor olycka, för att utplåna bitterheten och komma de ädla strängarne i det rörliga konstnärssinnet att vibrera. Och det är detta som gör, att teatern, som har alla ett helvetes både beståndsdelar och attribut, kan vara och alltid kommer att blifva ett himmelrike för så många.

Det var en af de mest framstående af de yngre skådespelarne, som, der han på vanligt sätt utgjorde medelpunkten i en af de största grupperna, sedan han af misstag helsat på en tom hyrvagn, hvilken i hastig fart körde förbi, helt obesväradt svängde sig om, och utbrast, i det han stälde sig bredbent på trottoaren, och blinkade med de något slappa ögonlocken mot dagern, som föll starkt på husraden midt öfver gatan:

— Nå hör nu, har ni hört att kamrer Holmer, det der djuret, som tror att han begriper teatern, har lånt den der odågan Alm femhundra kronor för att han ska få komma ut och studera? Ut och studera! En sådan der som inte kan sätta fram ett bord eller en stol som

folk, och som talar i halsen som en papegoja! Man kan riktigt få ondt i hufvet, när man hör sånt der!

— Ja det är fan hvad det nu för tiden går lätt för dem att komma ut! — inföll en af de äldre, som talade med en egendomlig sugning emellan hvarje ord, i det han knep ihop läpparne när han talade, — förr i verlden var det min själ inte godt att komma någonstans, om man hade aldrig så mycket talang.

— Och ännu svårare var det väl, när man inte hade någon talang als? — svarade den förste, i det han gaf honom ett ironiskt ögonkast, hvarefter han skyndade sig att tillägga: — som fallet är med den der unga herrn! Det enda han tycks duga till, så är det att gå och slå för flickorna vid teatern.

— Det är inte alla som duga till det! — inföll en tredje, som det tycktes helt afsigtligt, i det han titade på sned på kamraten, — men hvem är det nu då, som han slår för?

— Den der lilla sjäpan Anna Vegner, kan ni tänka er! Han går och följer henne hem om qvällarne och det gick väl ändå an, men det värsta är att de har möten uppe hos den der kamrern — när han är borta naturligtvis — såvida de inte slår för henne i kompani, hvilket väl är det troligaste.

— Vet du, det tror jag inte! — svarade den förr omnämde äldre utaf dem, i det sugningen blef starkare än vanligt, — det är bestämdt bara förtal!

— Att de har henne tillsammans? — frågade den som först talat.

— Nej, att någon af dem slår för henne! — svarade den gamle med en ogillande blick och åtbörd, — för jag tycker att hon alltid förefallit som en ovanligt hygglig flicka.

— Kors ja! Hon kan väl vara hygglig för det, vet jag — sade den tredje i ordningen, — det ena hindrar ju inte det andra.

— Jag ska' säga herrarne hvad det är, — sade nu en fjerde som nyss kommit fram till gruppen, — det är helt enkelt det att hon och Alm går och repeterar tillsammans, och de repetera hemma hos Holmer, som lär vara en förbaskadt skarpsinnig karl i den vägen, efter hvad jag hört sägas. De lär tänka anmäla sig till debut vid kungliga teatern båda två och det ännu i vår!

Vid den nyheten utbrast ett skallande gapskratt från de förnämste i gruppen och de mest framstående af de yngre skrattade alravärst.

— Ja skratta inte ni! — fortsatte den som nyss talat, i det han såg på dem med förargad blick, — det tycker jag för min del är fan så mycket förståndigare än att gå och slå dank som vi andra gör, och hänga på kaféerna dan i ända!

— Nå hvad tänker de debutera i då? — frågade efter en stund den gamle med sugningen.

— I Romeo och Julia, — svarade den tillfrågade.

— Djäkeln i det! Det var inte småsmulor heller som de ta' för sig! — sade den andre i ordningen med ironisk min. — Sådana der ynkryggar tro att de kunna spela Romeo och Julia! För resten ska' jag säga herrarne att det ä' inte värdt att komma med talpjesen nu sedan operan gifvits så mycket och blifvit så populär, — så det lär de alt få vänta på, innan den kommer opp.

— Är det någon af er som känner den der Holmer närmare? — frågade den förste, sedan han med något öfverdrifven artighet hälsat på ett par unga damer, som gingo förbi.

— Hvilka var det der? — frågades genast i korus af de andra unga.

— Åh det var en fröken Silfverspets! — svarade den framstående med vårdslös ton, — jag dansade med henne härom qvällen hos generalkonsul Schmaltz; hon är från Värmland och lär ha' en två hundra tusen. Den

andra var hennes kusin, en fröken Hjelm; hon är förbannadt stilig, men hon har bara femtitusen, — men hur var det, är det någon af er som känner den der Holmer?

— Ja, jag känner honom något, — svarade den andre i ordningen, — det är ett original; men han lär ha' bra reda på sig i fråga om teater. Han går på alla premiärer, och det påstås att han sjelf har varit aktör i unga dar. Han är förbannadt lustig att tala med, och det lär till och med ha' varit fråga om att han skulle bli recencent i en af de större tidningarne för ett par år sen.

— Nå hvarför blef han inte det då? —

— Nej, de påstår att han började med att stryka ner hela den öfriga kritiken, och det ville naturligtvis inte den stora tidningen ta' in, kan ni förstå, det hade ju varit att tala om rep i hängd mans hus. För öfrigt sitter han alltid om middagarne inne på operakaféet och tjurhåller tidningarne, så du kan mycket väl få göra hans bekantskap, om du vill.

— Ja, det kunde ju vara lustigt nog! Ska' vi ta' och gå in? Jag bjuder på en Vermouth om ni har lust.

— Nej tack, om jag får välja så tar jag hellre en sup och en smörgås.

— Och jag litet konjak och vatten.

— Jag skulle inte ha' någonting emot en kopp kaffe med en munk till! Det är så uppfriskande innan man går hem och äter! — utlät sig sugaren, i det han såg ännu mera alvarlig ut än någonsin.

— Ni får hvad ni vill! — svarade den mest framstående med en storartad åtbörd, — kom nu bara så får vi se om vi kan få tag i den der märkvärdiga konst-kännaren! För öfrigt skall jag säga er att jag har alltid varit af den åsigten att den der lilla Anna Vegner är en flicka som duger till någonting, hon skulle bara träffa på någon som lancerade henne, som det heter

i Paris! Hon är för retirée, för undanskymd, och det duger inte för en skådespelerska! Henne ska' man tala om, observera, hon skall sticka i ögonen, hon får lof att vara litet exentrisk, någonting à la Sarah Bernhardt, annars blir det ingenting af.

— I Paris, ja, inte i Stockholm! — motsade den andre i ordningen i det de gingo gatan framåt för att begifva sig till operakaféet.

— Öfveralt! Det är precis samma sak, fast det inte behöfves vara så mycket här, som det fordras der! Hvarför tror ni att teatern är så nere hos oss, verkligt så litet uppseende och går så eländigt som den verkligen gör i dessa tider? Jo, det är därför att vi är i allmänhet aldeles för borgerliga, för hyggliga, för anspråkslösa utaf oss!

— Hör! hör! — ropade den sugande med satirisk skärpa, i det han gjorde en förfärlig grimas, som skulle kunnat anstå en Qvasimodo eller en Triboulet.

— Det skall du säga! — bifogade en af de yngre skrattande, i det han knuffade den framstående i sidan, — det klär dig riktigt att påstå det!

— Ja, det bevisar alra bäst, sådana småstadsaktörer ni är! — återtog denne, och tillade sedan med en viss sjelfbelåten min, — för om jag också sticker af litet från mängden här hemma, hvad tror ni det är emot derute? Der lefva aktörerna som furstar, och aktriserna sen! Antingen ha' de sina galanta äfventyr, som hela världen talar om, eller också göra de fina partier, som också hela världen talar om. Der gifta de sig med hertigar, markiser och prinsar och stanna kvar vid teatern; — tänk hvad det ger för en glans åt yrket! Här, om en aktris händelsevis blir grefvinna eller friherrinna, eller bara gifter sig med en rik ofrälse karl, så går hon bums ifrån teatern, i stället för att *då* just skulle hon stanna kvar der och visa att konsten står öfver alt annat! Hur ofta händer det här till exempel att en skådespelare får en orden? Ja, gudbevars, jag

vet att det händer ibland, men ute, der får de den ena efter den andra! De ha' långa kedjor med en sju, åtta stycken på frackuppslaget — Sonnenthal i Wien har minst tio, — tror jag!

— Ja det tror jag! I Tyskland der de har så godt om ordnar, och der de fara omkring och gästspela året om.

— Nåja, det förstås; men fins det inte skådespelare hos oss som uppträdt både i Danmark, Norge och Finland, men har någon af dem fått Dannebrogen, S:t Olaf eller Stanislaus- eller Anna-orden? Nej! här är man fortfarande en paria, man må försöka att hålla sig uppe hur mycket man vill. Det högsta man här kan komma till, så är det att få engagement vid kgl. teatern, och den vet man ju inte om den står eller faller!

— Du glömmmer en sak, — inföll den tredje af de talande, — och det är att man kan ställa till matinéer emellanåt!

— Och inte få något folk, ja! — utbrast sugaren bittert, just som de trädde in genom kaféporten.

— Ja, och så att man kan göra sina små trefliga sommarturnéer, medan man hvilar sig.

— Hvilar sig? — återtog den förste med föraktlig ton medan de hängde upp sina rockar, — en skådespelare behöfver inte, får inte hvila sig! Ju mera han ligger i, desto bättre är det! Tror ni kanske att de store artisterna derute hvila sig, de? Se på tyskarne som gästspela oupphörligt, se på Sarah Bernhardt, som oupphörligt reser världen omkring, som än uppträder i Ryssland, än i England, än gör en tripp till Sydamerika, än en till Mexiko och än en till Australien! Se på Patti och Kristina Nilsson, och Rossi och Salvini, och gumman Ristori sen! Ja, nu har hon slagit sig till ro, förstås; men tror ni hon hvilar för det? Usch nej, nu skrifver hon sina memoirer, i brist på annat, och jag tänker att hon spelar lika bra för publiken der, som hon gjorde på sina turnéer! Tänk på våra egna storheter,

som gå ifrån teatern och oupphörligt komma igen! Nej, hvilat sig det får man aldeles tillräckligt när det är slut med hela leken och man ligger der inom fyra bräder!

— Nej hör på den då! — ropade en af de andra, i det de slog sig ned i det inre rummet och bestälde fram cognac och vatten, — det låter ta' mig tusan, som om du skulle arbeta aldeles förbaskadt! Men hör nu, hvar har vi vår teaterförståndige räknekari? Inte kan jag se honom åtminstone!

— Nå ja, då kommer han väl snart, — svarade den gamle, — för det lär aldrig hända att han försummar sig här någon enda middag. Men hör ni gossar, hur tror ni att det går med kungliga teatern?

— Åh, det går som förut, det kan ni väl begripa! — sade den förste talaren öfverlägset, i det han slog i vatten åt sig; — saken är den, ser ni, att alla ä' rädda att ta' tag i den frågan på fullt alvar, och därför att alla ä' rädda för den, regeringen så väl som riksdagen, stadsfullmäktige så väl som de enskilda, så får den hala sig fram så godt den kan. Det är med den teatern aldeles som med en som har kopporna — den får nog vara i fred, för alla ä' rädda att få sig en släng med af sjukdomen, och därför — —

— Ja det är nu den, det. Men hur tror ni att det går med de andra teatrarne då? — afbröt den gamle, i det han försigtigt bet af en cognac och stöpade en sockerbit i munnen.

— De gå åt fanders så småningom, allesammans! — svarade den afbrutne, — de komma att ätas upp af de stora kaféerna och varietésalongerna, der entréen är billigare och der man får mat och dryck på samma gång som man ser och hör prestationerna. Sådana lokaler växa ju upp den ena efter den andra, aldeles som svampar om hösten — och granna svampar äro de, det vill jag lofva!

— Riktiga flugsvampar! — ropade en af de yngre.

— Menar du kanske att de ä' giftiga? — frågade en annan.

— Ja för teatrarn! — svarade den tillfrågade och fortsatte efter en paus, i det han slog handen i bordet, — nej vet ni gubbar, det bästa vi kunde göra, vore att bli källarmästare eller kypare hela högen! Det är det enda yrke som egentligen lönar sig i gamla Sverige!

— Ah, de stå på hufvet, de också! — inföll en.

— Ja hvarför? — återtog den förste, som alltid intog en viss dominerande ställning gent emot de andra, — därför att de är dumma! En förständig restauratör behöfver aldrig stå på hufvudet, — det öfverlemnar han åt sina kunder, och det både fysiskt och ekonomiskt. Men se der har vi ju vår sifferkritiker! — tillade han med sänkt röst, i det han visade på den inträdande Holmer, som med binokeln på näsan lotsade sig fram mellan borden och just tänkte inta' sin vanliga plats i hörnet vid fönstret, då den äldste utaf dem steg upp och med en sirlig bugning och en väldig sugning tog till ordet, och hejdade honom i det han sade:

— Nej se kamrern! Nå det var roligt! Vill inte kamrern slå sig ner här hos oss och dricka litet vatten?

— Nej tack! — svarade Holmer torrt, i det han tittade på honom öfver binokeln, — jag ä' inte törstig!

— Nå, en liten cognac då? — frågade ordföranden i sällskapet.

— En sådan kan jag ta' mig sjelf, om jag har lust! — svarade Holmer ännu kärfvare, i det han gjorde sig i ordning att slå sig ner i sitt hörn.

— Det tviflar jag visst inte på, — återtog den afvisade, — men det skulle vara så roligt för oss att få höra litet teaternyheter och kamrern brukar ju vara laddad med sådana. Kamrern lär ju ha' upptäckt en ny stjerna sägs det, — ja till och med en dubbelstjerna, om man får tro hvad ryktet säger.

— Ja, det händer, det! — svarade Holmer i det han tittade på dem med en spefull min, — och nu

börjar ni bli rädda om skinnet, kan jag tänka? Men ni kan vara lugna, mina herrar, de ä' inte färdiga än på ett par tre år och under tiden ha' ni hunnit bli storheter allihopa!

— Är det kamrern, som skall uppfostra dem? — frågade ordföranden mycket infamt, i det han mönstrade honom från hufvud till fot, — kamrern lär ju ska' vara en märkvärdig auktoritet i det fallet?

— Ja, men herrns uppfostran tänker jag inte åta' mig! — svarade Holmer i samma ton.

— Åhjo, var hygglig och gör det! Kamrern har ju sjelf blifvit uthvisslad i unga dar, påstås det, och då kan man ju alltid bäst lära andra hur de ska' kunna undvika det.

— Mycket rätt ja! — återtog Holmer lugnt, — men inte måtte man behöfva upprätta någon asyl för vanvårdade barn för det.

— Hör nu herre! — utropade den andre ursinnig i det han reste sig upp, — jag skall säga er — —

— Tyst då för tusan! — utbrast den gamle i det han ängsligt tittade utåt det yttre rummet, — ställ inte till gurgel midt på middagen — — kom ihog att vi ä' vid teatern, och att man har ögonen på oss mycket skarpare än på alla andra — —

— Ja det ger jag fan! — ropade den yngre hetlefradt, — jag tänker inte ge' vika för en sådan der idiot!

— Nej, men det tänker jag! — svarade Holmer i det han helt lugnt steg upp från den nyss intagna platsen och bugade sig mycket ironiskt för den hetlefrade ungdomen, hvarefter han begaf sig ut i yttre rummet, der han slog sig ner med den sedvanliga tidningen för näsan.

Den på detta sätt afsnäste ordföranden slog i åt sig en ny cognac, hvilken han tömde i ett drag, som stillande medel, medan den äldre och betänksammare af laget sänkte sin röst till en hemlighetsfull hviskning

och sade med en långdragen sugning, i det han lutade sig fram öfver bordet:

— Det der var förbannadt oförsigtigt utaf dig, det ska' jag ha' den äran att underrätta dig om!

— Hvarför det?

— Jo derfor att jag har från säker hand, att det är han som skrifver de skarpa recensionerna i den nya morgontidningen och då kommer du nog att få igen det, nästa gång du uppträder i en ny rol! Man ska' aldrig stöta sig med pressen, för det kommer surt efter, lita på mig!

— Tror farbror verkligen att det är han, som —?
— frågade den andre med orolig min; men efter ett ögonblick återtog han med segerstolt ton i det han såg sig storartadt omkring på de andra, — fast, det är det samma! När de öfriga hålla mig om ryggen, så behöfver jag inte krusa för den der, om han också skrifver i tio tidningar!

Och när han hade sagt det, så bjöd han på kaffe öfver lag.

7.

Emellertid fortsatte de båda unga sina repetitioner, och de råkades nu hemma hos Holmer, der det verkligen fans både bättre utrymme och der de mera ostördt kunde träffas, då ju hans hem var neutralare mark än både Annas och Gustaf Alms. Den enda som vid dessa tillfällen iklädde sig en sorts väpnad neutralitet, var Holmers syster, som, redan förut förargad öfver broderns »teaterdille» som hon kallade hans vurm, blef det ännu mera sedan han nu började draga hem »det der välsignade teaterfolket» i huset till sig. Det var i synnerhet en sak hon var rädd för och det var att brodern skulle gå och förälska sig i den unga flickan, och kanske gå ästad och gifta sig med henne till på köpet, — ty han hade verkligen råd att gifta sig, fast han hittills aldrig

hade brytt sig om det. Men som Ulla Holmer var en försiktig och eftertänksam natur, aktade hon sig väl att för brodern yppa de misstankar hon hyste och att visa den förskräckelse hon kände för att få en ung svägerska i huset. Inte för att hon nånsin drömde om att lemna det, nej det kunde då aldrig komma i fråga, ty utan henne kunde brodern ju inte reda sig i två dar; men hon visste nog hur det skulle gå. Kom det en ung fru i huset, så var ju hennes på förhand bestämda öde att bli' piga åt frun, och fast hon i tjugu år underkastat sig att vara det åt brodern, så ville hon likväl på inga vilkor blifva det åt broderns hustru. Nej förr skulle hon då — — ja, hvad skulle hon för slag? Kanske ge' sig af derifrån och sätta sig ensam i ett litet rum och börja på att sy klädsöm, det enda hon egentligen kunde göra för att fresta ett sjelfständigt lif. Ulla Holmer var nämligen sina modiga trettiosju år, det vill säga hon hade blifvit född och uppfostrad under den tid då qvinnorna ännu inte hade några andra utvägar för att kunna tillbringa ett ensamt, tungt och arbetsamt lif, ett lif midt emellan svält och andlig förkrymning, än synålen eller i brist deraf abc-boken eller »hackbrädet», om de nämligen föredrogo att ses öfver axeln och arbeta ut sig som skol- eller musiklärarinnor. Hon hade väl, hon som alla andra, haft en gyllene ungdomsdröm om en delad kärlek och ett eget hem; men det var så länge sedan den drömmen upplöstes i tårar, att hon nu mera knappast mindes att hon drömt den. Det var en gammal, mycket gammal och mycket vanlig historia, — ett ungdomstykke, som fattigdomen lade sin tunga jernblack på, och som *han* lät blåsa bort på en upptäcktsresa öfver Atlanten efter en bättre framtid; men som hon fick bit för bit plocka bort ur sitt staccars plågade hjerta under årslång väntan på en återkomst som aldrig blef utaf. Men inte alla de tårar hon gjöt, runno bort; det var nog många som gingo den inre vägen och stannade kvar och alstrade bitterhet

i hjertat och misstro till männen i sinnet. Brodern stod visserligen framför henne som en stor egoist, — ty egoister äro ju alla karlar; — men i alla fall som ett ovanligt mönster af på en gång stadga och ömsinnet, oåtkomlighet i fråga om kärlek och punktlighet i fråga om uppfyllandet af sina skyldigheter. Det enda som skrämde henne, var just oåtkomligheten, det der att han aldrig varit kär förut, och det hade hon nu hört från så många håll, att det var farligare än allt annat. När en *ung* man blir kär, så har det alla möjliga utsigter för sig att kunna gå öfver, både en, två och tre gånger; — men när en medelålders eller gammal karl blir det, så brukar det vara med honom som med de gamla trähusen: det brinner så länge det fins en bit qvar, och när allt trät är förtärt, så brinner det till och med i askan.

Nu var det visserligen en sak som något lugnade den beskedliga systemen, och det var att Gustaf Alm fans med i leken; ty det måste den gamla ungmön tillstå för sig sjelf, att han var en bra behaglig och treflig företeelse. Han hade till och med ett visst, om också aflägsset, tycke med *honon*, det vill säga, det var egentligen håret som var likt och sättet att bära upp hufvudet. Men så förmörkades det lugnande i detta, derigenom att hon kom att tänka på unga flickors så ofta prononcerade förkärlek för gamla eller åtminstone väl mogna karlar — en förkärlek som Ulla Holmer för sin del inte kunde begripa. Om *hon* skulle — nå, det kunde ju aldrig komma i fråga att hon mera i sitt lif kunde bli' så tokig att förgäpa sig i någon karl, — men *om* hon skulle göra det, så min själ att det fick vara någon gubbe, intel! Nej, förr kunde han då gerna vara litet yngre än hon sjelf; — fast nej! det vore inte bra det heller! Men skulle nu så galet vara, så nog vore det bättre än att — — — och här blef ett långt tankstreck i den gamla ungmöns filosofiska betraktelser.

En dag, — de båda unga hade just då gått igenom femte akten af det stora kärleksdramat, och Gustaf

Alm, som hade tidig tjenstgöring på teatern, aflägsnade sig misslynt, ty han hade fått dugtiga skrupenser af Holmer, som påstod att han rusade aldeles för mycket, men hade deremot en särdeles framstående brist på verklig, sann känsla, — stannade Anna kvar efter honom, ty hon hade ingen tjenstgöring på qvällen, och hon tyckte sig på sista tiden hafva märkt hos den unge mannen ett visst något som började oroa henne, utan att hon egentligen kunde göra sig fullt reda hvarför. Det var någonting uppjagadt i hela hans sätt; hans blick hade ibland, emellan replikerna, en glöd som förvirrade henne, så mycket mer som hon hvarken från honom eller från de andra kamraterna var van vid något stunt spel, när repliken var slut och medan de väntade på den kommande. Hans handtryckningar medan de repeterade blefvo allt starkare, hans omfamningar längre och när han i dödsscenen en stund förut reciterade de bekanta orden:

»I mina läppar, andedrägtens portar,
Beseglen med en laglig kyss för evigt
Min skuldförskrifning åt den ockrarn döden —»

då hade han kysst henne på munnen, och det fast hon nu som alltid vände kindbenet till, och man hade kommit öfverens om att det aldrig skulle vara eller bli' annorlunda. Och till på köpet en kyss som aldrig ville taga slut. Det hjälpte hvarken att Holmer hostade eller att hon vred och vände på sig der hon låg utsträckt på soffan, som var framdragen midt på golfvet, och det var först när Holmer slog handen i pjesen och skrek: »Fortsätt då för fan i våld», som den unge mannen reste sig upp, kastade en ursinnig blick på sufflören och fortsatte ur rollen, i det han likväl, enligt hvad Anna tyckte, gaf orden en egendomlig, förarglig anstrykning, som visst inte var i stil med Romeos sinnesstämning för ögonblicket:

»Kom vedervärdige ledsagare!» —

Och när han sedan utsade replikens sista ord:

»Så med en kyss jag dör!»

så vände Anna så häftigt på hufvudet, att han bokstaf-
ligen kysste henne på örat, hvarefter han tittade på
klockan, förklarade att han hade brådtom, och satte af
som om han haft ett par blodhundar eller ett par björ-
nar i hälarne på sig.

— Jag begriper inte hvad det var åt honom i dag!
— sade Anna efter en stund, i det hon stälde sig vid
fönstret och tittade ut på gatan.

— Åh, han är dum! — utfor Holmer, i det han
med ett kraftigt tag sköt tillbaka soffan emot väggen,
— det är hela affären! Eller också är han kär i fröken!

— I mig? — svarade Anna, i det hon vände sig
om och såg på Holmer med förvånad blick, — det
vore rysligt tråkigt!

— Vore det tråkigt, det? Det vore väl fan? —
mumlade Holmer i det han lade boken ifrån sig på
bordet; — nu menar Anna inte hvad hon säger.

— Jo det gör jag visst! — svarade den unga
flickan i bestämd ton, — och det vore mycket tråkigt,
för då får vi sluta upp med de här repetitionerna, så
nyttiga de än är!

• — Skulle det behövas, det?

— Ja, för jag hvarken kan eller vill bli kär i
honom igen, och dessutom kan jag inte tänka mig nå-
gonting värre än att behöva spela älskande emot en
som man verkligen håller af! Att slå mynt af sin egen
kärlek och göra den till föremål för andras skådelystna
ögon, det skulle jag aldrig vilja! Jag skulle aldrig
kunna spela kär emot någon annan än den som vore
mig komplett likgiltig, det känner jag aldeles tydligt!

— Det vore då förbaskadt märkvärdigt! Fast,
när jag tänker närmare på det, så kan det ändå ligga

någoting i det der. Det går helt och hållet in på min teori, att skådespelarkonsten är spel, och aldrig får vara ram och nykter verklighet! Men Gustaf Alm är ju en hygglig ung man, ser bra ut och — — ja! nog tycker jag det skulle kunna gå för sig att bli kär i honom! — tillade han efter ett ögonblicks paus, i det han pröfvande såg på henne öfver binokeln.

— Det tror jag nog! — svarade Anna, något dröjande, — i fall vi inte vore kamrater.

— Skulle det utgöra något hinder, det? — frågade Holmer i samma pröfvande ton.

— Ja, åtminstone för mig! — svarade den unga flickan utan betänkande.

— Hm! det var underligt. Man tycker väl ändå att gemensamma intressen, gemensamt arbete och gemensamma behof skulle — —

— Gemensamma behof? Hvad menar farbror med det?

— Kors, jag menar — — — nå ja! *gemensamt* behof då! Gemensamt behof af kärlek, för det har ju alla människor. Och gemensamt behof af applåder, för det har ju alla aktörer!

— Nu är farbror elak; hyarför skall ni vara det? Har inte alla människor behof af bifall och af ömhet?

— Jo, det är ju det jag säger, vet jag! Och det är alltid vanligt det, att när man är sann så är man *elak*! Det är bara lögnen som är en riktigt snäll gosse, här i världen, för han trampar ingen på liktornarne, därför att man har inga sådana på ryggen, lyckligtvis! Men den som säger folk i synen hvad han tänker om saker och ting, den är elak och hänsynslös och afundsjuk, och det vete tusan hvad inte den är för slag allt!

— Det var inte så jag menade. Ni är elak mot teaterfolket, därför att ni fäster er bara vid deras skuggsidor, det var så jag menade. Och alla människor har ju sina skuggsidor, liksom alla ting ha' det också! Och det är väl kanske därför att rampskenet är så klart,

som skuggsidorna hos skådespelarne bli så mörka, och som de ljusa sidorna ha' så svårt att falla i ögonen. Men det var ju inte det vi skulle tala om, utan om det att *jag* åtminstone aldrig skulle kunna fatta kärlek till en skådespelare — åtminstone inte så länge jag sjelf är vid teatern.

— Och hvarför inte det?

— Derför att två som älska hvarandra, inte böra ha' samma uppgift och samma mål i lifvet, det tror åtminstone inte jag. Jag kan mycket väl tänka mig att mannen kan vara skådespelare och hustrun inte, eller också hustrun skådespelerska och mannen inte als vid teatern, ty då kunna de stöda och hjälpa hvarandra; men ha' de samma uppgift så kunna de inte göra det.

— Det vore märkvärdigt! Och jag som alltid trott att det skulle vara tvärt om! — utbrast Holmer förvånad.

— Gå bara till sig sjelf! — fortsatte den unga flickan, — skulle farbror vilja vara gift med en qvinna som förde böcker och skötte penningar så som ni sjelf får göra?

— Nej, fy fan! — utbrast Holmer ofrivilligt, — det skulle jag visst inte vilja!

— Nå, ser ni der! — sade den unga flickan skratande, — då ger ni mig ju obetingadt rätt!

— Ja, när det gäller siffror och böcker! Der skulle hon kanske komma och slå mig på fingrarne, och tycka att hon stälde upp ett konto eller avslutade en hufvudbok bättre än jag? Nej jag tackar! Men en helt annan sak är det om de ä konstnärer båda två! Då kan de ju hjälpa och komplettera hvarann!

— Men när de så hade olika uppfattning af samma sak, eller när den ena blefve förstörd och uppskattad, och den andre inte — hur skulle det då gå, tror ni? Tror ni inte att misräkningarne på konstnärnsbanan skulle kunna återfalla på förhållandet mellan makarne?

Nej, jag skulle aldrig kunna förälska mig i, eller vilja gifta mig med en skådespelare.

— Tror Anna det skulle vara bättre att bli hustru åt en bracka, som inte förstode ett dugg af den sak som intresserar er, då?

— Nej det tror jag inte. Men hvarför skulle det ovilkorligen behöfva vara en bracka? — frågade den unga flickan leende, — det kan jag inte förstå.

— Jaså, Anna kan inte det? — frågade å sin sida Holmer, i det han satte sig midt emot henne och såg på henne med sitt vanliga spefulla leende, — nå, då ska' jag säga det! Derför att när aktriser gifta sig utom sitt yrke, så är det merändels alltid brackor, som de fästa sig vid. De ä' rädda för skarpsinniga karlar, och skarpsinniga karlar är rädda för dem. Händer det i alla fall någon gång att de fästa sig vid en sådan, så kan man våga tio mot ett på att äktenskapet blir olyckligt! Och hvarför blir det så? Jo, helt enkelt derutaf att en aktris vill först och främst och framförallt bli' beundrad, hon tål ingen närgången kritik, och en äkta mans kritik är väl den närgångnaste man gerna kan tänka sig. När man kritiserar en aktris så är det ju henne sjelf man kritiserar, derför att hennes egen personlighet är hennes material, och gör nu äkta mannen det, så kan hon inte vara numro ett i hans omdöme, och det har hvarje hustru ju rättmätiga anspråk på att vara för sin man.

— Inte i konstnärligt hänseende, tänker jag.

— Nej inte om hon målar, modellerar, skriver romaner eller komponerar musik, för då står personligheten utom saken; men så är det inte med skådespela-rekonsten.

— Ja men på det sättet ger ju farbror mig rätt, fast ni började med att disputeras.

— Ja förbanna mig gör jag inte! — utbrast Holmer sedan han funderat en stund, — ja så der är det med den der prisade konsekvensen här i verlden! —

Den är inte många ören värd, när man ser rätt på den. Men hör nu Anna, säg mig nu en sak, ännar ni verkligen stanna vid teatern?

— Ja, nog har det varit min dröm! — svarade den unga flickan, i det hon blickade tankfull ut i rymden.

— Hvasa? Har det varit? — frågade Holmer uppmärksamt, — skulle det tydas så, som att det är slut med drömmen nu?

— Nej gunås! — svarade hon tankfull som förut, — men jag har börjat tvifla på mig sjelf och på min kallelse!

— Ja det duger inte! Det är därför som mellan-sortsmenniskor aldrig komma någonstans här i världen, det vill säga, när det gäller konstnärliga mål. Antingen skall man vara ett universalsnille eller ett reelt dumhufvud! Snillet segrar därför att det aldrig tviflar på sin gudombiga kallelse, och dumskallen därför att han inte vet ett dugg hvad det är frågan om och således inte kan ha några dubier om sig sjelf. Men den som vet hvad det gäller och som inte har fått snillet's gudagnista, den kommer evigt att stå och stampa i leran. Det är som Hamlet säger:

»Så gör oss samvet till pultroner alla.
Så går beslutsamhetens friska hy
I eftertankens sjuka blekhet öfver
Och företag af märg och eftertryck
Vid denna tanke slinta ur sin bana
Och mista namnet handling. — —»

— Det är för eget med Hamlet! — utbrast den unga flickan lifligt, — det fins väl ingen situation i lifvet, som man inte kan tillämpa dess ord på!

— Nej, det är med den aldeles som med texten till Trollföjten, — svarade Holmer ironiskt som förut, — den kan också användas i alla möjliga lifvets förhållanden, fast inte fullt så tragiskt gripande som Hamlets.

— Verkligen? Det har jag aldrig kommit att tänka på! — svarade Anna, i det hon såg på honom med en förvånad blick.

— Jo, det kan Anna lita på! — återtog Holmer, i det han sköt upp binokeln; — som till exempel nu när Anna talar om att hon tviflar på sig sjelf, så svarar jag med Tamino:

»Min vän, jag kan dig blott beklaga
Men hjälpa står ej i min makt!» —

— Åhja, det passar ju rätt bra! — medgaf den unga flickan med en suck, — men det var inte heller därför som jag sade det.

— Nej, för hade Anna gjort det, då hade jag genast tänkt på Sarastros ord till prinsen:

»En orm på qvinnans tunga bor,
Och ynglingen är svag — och tror!»

eller också på de båda talarnes förnumstiga varning:

»För qvinnolist tag dig till vara!»

— Fy då, farbror! Nu vill jag sannerligen inte höra edra citater längre! Tror ni verkligen att jag skulle — —

— Nej det tror jag visst inte; jag skämtar bara, det kan väl Anna förstå! Men tviflar du på dig sjelf, då ska' du inte stanna kvar vid teatern. Se på den der unga fyren som gick nyss, han tviflar min själ inte på sig sjelf, han och något snille är han då visst inte — —

— Anser farbror således att han är — — är —?
— frågade den unga flickan tvekande, men stannade genast, liksom förlägen att säga ut sin tanke.

— Nej, nu svarar jag med Papageno — utbrast Holmer hastigt:

»Jag lemnar prinsen i sitt värde —»

— och fortsatte sedan med djup bas, — men förbanna mig att han är vidare qvick, det vill jag gå i god för! Han skulle kunna vara färdig att spela Romeo i morgon dag, och jag törs inte ge mig fan på att det inte skulle lyckas! Han har mycket för sig och så har han framför alt denna gudomliga oförsäkmdhet, som gör mer än alt snille i verlden.

— Ni motsäger er ju oupphörligt! — utbrast den unga flickan skrattande.

— Ja det kan väl hända! — svarade Holmer och öfvergick plötsligt till en djupt alvarlig ton, — men det kommer sig helt enkelt derutaf att jag inte kan komma mig för med att säga hvad jag tänker.

— Försök ändå! — sade Anna, i det hon också blef alvarsam.

— Nå ja, säg mig nu på samvete: om den der unga glopen skulle ha' gått och förälskat sig i Anna och kom och sade det en vacker dag emellan ett par ömma repliker i Romeo och Julia, skulle Anna verkligen afvisa honom helt kort och godt?

— Ja det har jag ju sagt redan.

— Ja det förstås, det, men var det Annas alvar också?

— Mitt fullkomliga alvar. Jag tycker inte om unga karlar.

— Tycker Anna om gamla då? — frågade Holmer med synlig ansträngning.

— Ja, det beror på! — svarade Anna i det hon såg på honom med växande förundran.

— Hvad beror det på?

— Kors! det beror på hur dana de äro! Jag tror att en äldre man är ett mycket säkrare stöd för en ung flicka, än en som är lika ung som hon.

— Nå, om jag nu skulle komma och säga till Anna att jag tycker om dig och att jag ville ha dig

till min hustru, hvad skulle du då svara? — fortfor Holmer i det han tappade binokeln och såg på henne, blek som ett lik och med skälfvande läppar.

— Nej men farbror, Holmer, i dag vet jag inte als hur det är fatt med er! — utbrast den unga flickan, i det hon ovilkorligt drog sig tillbaka för honom då han steg upp och närmade sig; — spelar ni en roll, eller — —

— Ja, nog spelar jag en roll, det skall vår herre veta! — pustade Holmer och föll tungt ner på stolen bredvid henne, — och en löjlig roll till på köpet! Men hur löjlig den än är, måste jag ändå fram med repliken, annars fastnar den i halsen på mig och qvåfver mig! Ja, Anna, så står det till med mig! Jag som förr i hela mitt lif aldrig brytt mig om någon kvinna — nej se inte på mig så der tviflande, jag har det inte, det försäkrar jag dig — jag har nu gått åstad och blifvit — —

— Nej för guds skull! ropade den unga flickan, förskrämd, i det hon gjorde en afvärjande rörelse med båda händerna, — säg ingenting mera, jag vill inte, jag kan inte — —

— Du vill inte? du kan inte? — återtog Holmer med allt häftigare stämma i det han närmade sig henne ännu mera, — men du måste höra hvad jag har att säga dig. Ja, jag har gått och blifvit kär — hvad säger jag? — Kär? det kan hvilken pojke som helst bli på fem minuter, och det räcker inte längre än tio! Men helt annat är det med en gammal man, hos honom blir det passion, förtärande eld, vansinnig lidelse, och det är just en sådan jag hyser för dig! Jag har aldrig förr trott att det varit möjligt, jag har skrattat åt det, jag har gapskrattat åt alla som varit galna nog att — — och nu är jag lika galen sjelf, nu är jag mycket mera galen än alla de andra som jag skrattat åt! Fråga mig inte hur det har kommit, det kan jag inte svara på, nog af att det har kommit, att det är der och att

om du inte lofvar att älska mig — — nej, nej! det säger jag inte, det är för mycket, det kan du inte ännu, — men lofva mig att bli min hustru, lofva mig att försöka tåla mig, jag fordrar ingenting mera nu — det öfriga får komma sedan, när du lärt känna mig bättre, när min kärlek hunnit värma upp dig, när — —

Den unga flickan stod aldeles förfärad, slagen af häpnad och förskräckelse — en förskräckelse i hvilken likväl emot hennes vilja en viss dunkel känsla af segerfröjd blandade sig. Det var första gången i hennes lif som hon stod ansigte mot ansigte med en verklig passion och den både skrämde och drog henne till sig. Det var bara skada att denna passion sökte sig ett uttryck som hade svårt att harmoniera med den inre värmen, ty det är icke alla hvilkas yttre menniskor äro lämpliga instrument för så glödande melodier, och Holmers var det kanske mindre än mången annans. Det bleka ansigtet med de hvardagliga dragen, binokeln som skrufvats på sned under den våldsamma sinnesrörelsen, de darrande, utsträckta armarne, den stammmande rösten och de stötvis framströmmande orden bildade ett helt som stod bra nära till gränsen af det löjligen, utan att likväl direkt falla ned deruti, och svårt är att säga, om förskräckelsen eller skrattlusten fått öfverhanden hos den unga skådespelerskan, om inte i detsamma dörren till det yttre rummet öppnats och Ulla inträdt, samt stannat i sjelfva dörren med ett uttryck af något öfverdrifven förvåning på sitt godmodiga ansigte.

— Förlåt, förlåt, kärä du! — sade hon hastigt, — jag visste inte att ni höll på att repetera ännu. Jag trodde att det var slut när herr Alm gick, och hade jag kunnat tänka — —

— Ja repetitionen är också slut! — skyndade Anna sig att falla in, i det hon med hastig uppfattning af stundens vigt, tog ordet från Holmer som annars troligen brutit ut i raseri mot systemen, — farbror Holmer

bara gick igenom en replik som han ville ha annorlunda än hvad den sades.

— Jaså, ja si, han ä' då så teatertokig, så! — utbrast systemen halft ömkande, halft spetsigt, i det hon gick fram ifrån dörren, — och deklamera det kan han då som en riktig aktör, det vill jag lofva.

— Hvad vill du för slag? — röt ändtligen Holmer, som svängt sig om mot fönstret och försökt att lugna sig så godt han kunde, något som, att döma efter tonen lyckats mycket illa, — hvad ska' du inne att göra?

— Hå kors! Jag ville bara påminna dig om att du har revisions-sammanträde klockan sex i —

— Ja det vet jag af! — ropade Holmer i samma ton som förut, — jag brukar inte — —

— Ja men hon är snart half nu, och därför tänkte jag — —

— Kors, är hon så mycket! — utropade Anna hastigt — då får jag lof att skynda mig! Adjö fröken, adjö farbror Holmer! Det var sannt, det, nästa gång kan jag visst inte komma, för jag har fått en liten roll i nya pjesen, och det blir visst repetition hvar dag. Jag skall säga till åt herr Alm när jag blir ledig!

Och innan Holmer hann svara något, var hon ute i tamburen, der hon med systemens tillhjälp tog på sig kappa och hatt, hvarpå hon ifrigt tryckte Ullas hand och hviskade:

— Det var rysligt snällt att fröken kom in, annars hade jag bestämdt försummat mig! Adjö, adjö!

— Åh, jag begriper nog! mumlade Ulla, i det hon stängde dörren efter henne — men att du skall knipa honom ifrån mig, det skall vi bli två om! Hm! sådan der tossa!

— Ulla! — ljud Holmers röst derinnefrån, dof och mullrande som en åska. Det var inte utan att det klack till litet i Ullas jungfruliga hjerta, men det lättsade hon inte om, utan gick till utseendet fullkomligt lugn tillbaka in i rummet, der brodern stod midt på

golfvet med ena handen i det yfviga, gräsprängda håret, och den andra fäktande i luften, som om han velat schasa bort några näsvisa flugor, eller också slunga bort några vansinniga tankar.

— Hvad är det med dig? — utbrast Ulla förvånad, i det hon tvärstannade på tröskeln och spände ögonen i brodern.

— Hvad i helvete hade du inne att göra? — röt brodern, i det han rusade emot henne med knuten hand, som om han velat slå till henne.

— Jag ville bara hindra dig att begå en dumhet! — svarade systemen i det hon såg honom lugnt i ansigtet utan att blinka.

— Det angår dig inte, det — — det — —

— Joho, det angår mig, och så länge jag lefver så skall det aldrig i evigheten ske! — fortsatte Ulla lugnt som förut; — skäms du inte, gamla karlen! Och en sån der flicktossa, en aktris — — en — — en — —

— Det angår dig inte, säger jag! Och nu skall hon bli min och du ska' ur huset, det ska' jag visa dig! — skrek Holmer aldeles utom sig, — om jag också skall — —

— Kasta ut mig, kanske? — bifogade Ulla hastigt och med stigande häftighet, i det hon gick aldeles under ögonen på honom, — men det skall du visst inte behöfva! Skall hon in i huset, så går jag sjelfnant; men det kan du vara lugn för, att kommer hon hit, så kommer olyckan hit med detsamma! Du är för gammal för en sån der slinka, och slutet på visan blir att en vacker dag så kastar du dig i strömmen eller hänger dig i kakelugnssnören, och det vill jag hvarken se eller vara med om. Tro du mig: galna kattor få rifvet skinn, och när du hänger der en vacker dag, så ska' jag skratta åt dig till på köpet och ro-o-pa: det var rä-ätt å-åt dig, din ga-amlä to-ok!

Och med ett gapskratt som slutligen öfvergick till snyftningar och tårar, kastade Ulla sig ner på soffan,

medan Holmer utom sig af vrede och med en kall kåre utefter ryggen, öfver den hemska spådomen, rusade ut i tamburen, kastade på sig hatt och rock och skyndade som en galning utför trapporna och ut på gatan.

8.

Det var premiére på den teater vid hvilken Anna Vegner och Gustaf Alm voro anställda. Den nya pjesen var ett svenskt original af en af den nya skolans mera framstående medlemmar, som med den gjorde sin debut på den dramatiska författarebanan. Salongen var ungefär till hälften fylld, af det enkla skälet att den sedvanliga misstron besegrat den lika sedvanliga nyfikenheten; man ville först höra hvad det var fråga om i den nya pjesen. »Åh, Herre Gud» — mente man — »den var ju af en svensk, och då kunde man ju inte als lita på att den dugde till något! Om den hade varit af en utländing, isynnerhet af en fransman, ja, då hade man ju gerna kunnat kosta på sig en biljett; men nu kunde man hellre vänta till dess man fick höra hvad tidningarne sade.»

De mest husvana habituéerna hade dessutom redan hört sig för hos teaterpersonalen, och den orlofsedel som skrifvits ut på det hållet, var just inte serdeles lofvande. Sjelfva teaterdirektören hade i ett sällskap för en åtta dagar sedan yttrat sig mycket diplomatiskt, och dragit på axlarna, när man frågat honom om han väntade sig en succes af det nya stycket. Det var ju aldeles omöjligt, menade han, att ställa något sorts horoskop för ett nytt stycke nu för tiden, — det kunde man inte ens när det gälde Björnson och Ibsen, mycket mindre när det var fråga om inländska obskuriteter; men gudbevars, stycket var visst inte illa, fastän kanske något dunkelt och så kunde det inte nekas att det föll rätt betydligt i sista akten, men der hade han kostat på en ny dekoration som var särdeles praktfull, och den

hoppades han alltid skulle göra hvad den kunde. Dessutom voro hufvudrollerna i de bästa händer, och särskildt hoppades han mycket af en stum scen i tredje akten, en scen som började med ett »Hm!» och slutade med ett »Aha!» mellan hvilka båda interjektioner det låg en hel värld af olika känslöstämningar, från och med den nonchalanta elegans med hvilken hjälten bränner sig på en kopp té, till och med den passionerade explosion med hvilken hjeltinnan rusar ut på en balkong för att kasta sig ned på gatan, sedan hjälten i ett utbrott af vansinnig lidelse bitit henne i axeln.

För öfrigt var språket, der ett sådant var anbringsadt, på en gång koncist och uttrycksfullt och pauserna voro utmätta efter sekundvisare, hvilket var nödvändigt därför att skådespelarne gerna ville göra den något längre än tillbörligt och nyttigt kunde vara, i händelse publiken skulle hafva kommit till teatern för annat än att sofva.

Det var egentligen de nedersta bänkarne på parkett och de främsta platserna på första raden, som voro upptagna af den vanliga premiérpubliken, den som alltid kännes igen i en stad der teaterpubliken är så liten som i Stockholm.

Man såg der således icke allenast kunglig sekter A. och löjtnanterna B. och C. utan äfven hennes nåd D. med sina fyra döttrar, och kanslirådet E. med sin lilla fru och sin ovanligt långa son, som nu för fjerdagången ämnade ta kansliexamen. Grosshandlar F. var på sin vanliga plats och brukspatron G. satt lika gäspande och lika trofast vid sidan af doktor H. som han nu gjort i tjugo år och det på alla hufvudstadens teatrar, saksamma om der gafs tragedi, operett, opera seria, fin komedi, lustspel, sorgligt skådespel eller fars. Ja om det så bara var en matiné, vid hvilken man kunde vara säker på att minst hälften af de utlovade biträdena hade fått förhinder, så var han i alla fall der.

— Hva' fan? — brukade han alltid säga, — man måste uppmuntra konsten och det der — hva' fan? — Skulle inte vi, som ha' råd, gå och titta på hvad di gör för slag — hva' fan? — hvart skulle di då ta' vägen? —

Och det medgaf naturligtvis doktorn, som sjelf hade varit en utmärkt sällskapsaktör i sin ungdom, och som gick på alla nya program minst fem gånger, och blef alt missnöjdare, ju längre han gick.

— Di kan inte spela nu mera! — sade han alltid i det han kilade in »enkeltjusaren» i venstra ögonvrån, ty det högra ögat var utaf emalj, — annat var det på min tid! Du vet väl att Stedingk ville ha' mej till kungliga teatern? — Men jag tyckte det var dumt; komma och konkurrera med dem, hvad skulle det tjena till? Och så var jag fästman då just, och salig svärfar min kunde inte tåla teaterfolk. — Jaha, apropos det, har du hört att lilla fru T. skall skiljas vid sin man?

— Hva' fan? — frågade brukspatron förvånad, — nu igen? Men hvad är det der för en flicka i första radens fond? Förbannadt fraiche! Mätte vara splitter ny den der — hva' fan? — vet mig aldrig ha' sett henne förr!

— Ny, den der? — svarade doktorn och lorjnerade uppåt fonden, — det är ju fröken P. vet jag — hon var ju utdansad redan i fjor — jag skickade henne till Ronneby i somras, och det hjälpte upp henne en smula, — men det är inte mycket med henne i alla fall — så der ja! nu börjar den gamla vanliga valsen!

I detsamma blef det stor uppståndelse på parkett. En lång herre, högtidsklädd och med kraschan på fracken, inträdde i sällskap med två unga flickor. Alla gradpasserare och nybakade löjtnanter på de nedre parkettbänkarne gjorde helt om och bombarderade de unga, rätt vackra flickorna, med de mest mördande blickar, i det de vred på gryende och fullvuxna mustascher af alla former och färger och spände ut sina vadderade bröst, som sjungande orrtuppar en vårmorgon i skogen.

De unga militärerna hälsade och bugade, den långa herrn, som var bankdirektör, smålog och nickade vänligt och vårdslöst på samma gång, och de båda unga flickorna böjde än på de vackra nackarne, än höjde de en smula på de fint penslade ögonbrynen, så som unga, väl uppfostrade damer pläga hälsa nu för tiden, alt efter som bekantskapen är ny eller gammal, flygtig eller mera konstant. Derpå satte de sina charmanta perlemorkikare för de vackra ögonen och började mönstra salongen för att upptäcka fruntimmersbekanta, väninnor från balerna och supéerna, och nu nickades det och småskrattades och hälsades till höger och venster. Man såg att de voro baldrottningar och rysligt afhållna af alla sina unga väninnor, om för deras egen skull eller för faderns millioner, det blef nu en särskild fråga, som inte hör hit.

Mycket annat fans nog också att gifva akt uppå framom rampen; men dels upprepas det så ofta, dels har det intet närmare sammanhang med den lilla historia, som här är i fråga, och vi kunna derfor gerna hoppa öfver den vidare skildringen af salongen. Endast så mycket torde böra tilläggas att målsmännen för kritiken suto färdiga på sina platser; de som hyllade den nyare riktningen med tydlig förväntan i sina annars trötta och uttråkade ansigten; de deremot som, af ålder, vana och grundsats, endast erkände den gamla, buro redan på förhand ett åskmoln öfver ögonbrynen, och de surmulet neddragna mungiporna tydde knappast på något särdeles mildt domslut öfver den nyförsökande författaren.

Bakom kulisserna rådde denna nervösa, halft feberaktiga brådska, hvilken alltid åtföljer en första representation. Regissören lade sista handen vid bordens, stolarnes och soffornas placering, stälde småsakerna på spiselkranen i en väl beräknad ordning, tittade emellanåt ut genom ridåhålet för att se om det skulle bli fullt hus, hade egentligen ingen tid att se efter de uppträdandes grimering eller om de voro riktigt klädda, gaf

sina sista order åt den på språng stående sufflören, att han skulle passa väl på fadern i stycket, som var en smula svag i sina lexförhållanden, samt att han för alt i världen inte skulle låta ridån gå för hastigt ned öfver den stora, stumma scenen i tredje akten. Direktören var inbegripen i ett mycket djupsinnigt resonnemang med den förnämsta unga skådespelerskan om en ny rol i ett annat stycke, som skulle delas ut dagen derpå, samt upptäckte derunder en liten ojemnhet i sminkbeläggningen på hennes ena kind, hvilken ojemnhet han med egen hand behagade utjemna, i det han med fingret strök sakta utåt den runda kinden, på hvilken en liten förtjusande grop bildade sig så retande och ofvanför hvilken en klar och litet fuktig blick bad så vackert, att han innan sminket var riktigt jemnt, nästan bestämdt hade måst lofva att rollen skulle bli hennes och ingen annans. Ja, det vill säga, *nästan* bestämdt, märk väl; ty som en förständig direktör egnar och anstår, var han aldeles för mycket diplomat att lofva någonting *aldeles* bestämdt, innan pjesen var slut. Det kunde ju hända att hon inte gjorde någon särdeles lycka i qväll, och då — — ja, då fick man väl ge' rollen åt hennes rival, som inte begärde bättre än att få öfverta' den.

Anna Vegner, som hade en liten, men rätt ingripande rol i stycket och Gustaf Alm, som var en elegant balgäst, träffades uppe i fonden, då de kommo ned hvar och en ifrån sin klädloge. De hade endast helt flyktigt träffats sedan den sista repetitionen hos Holmer, och Gustaf hade visat sig skäligen snäf, hvarför den unga flickan ämnade gå förbi honom efter en tämligen knapphändig hälsning, då han hastigt hejdade henne och sade:

— God afton, fröken Vegner! Var inte ond på mig nu längre! Jag erkänner att jag bar mig dumt åt, men det skall inte hända mera, det lofvar jag er!

— Jag är visst inte ond på herr Alm! — svarade den unga flickan och ville gå förbi honom, i det hon likväl sökte inlägga en viss vänlighet i tonen.

— Jo, går ni ifrån mig, då bevisar ni att ni är ond ännu! — svarade den unge balgästen och såg på henne så trohjärtadt, att hon inte kunde låta bli' att småle.

— Det är inte därför, det är därför att jag får lof att se om alt är i ordning. Det börjar ju strax.

— Ja, men ni är inte med förr än i 6:te scenen och det är ju långt dit!

— Jag får lof att se efter om papperen finnas i bordslådan uppe vid fönstret —

— Det är ju regissörens sak att se efter, och inte er!

— Ja, men jag vill öfvertyga mig sjelf! Vänta här, så kommer jag strax tillbaka, i fall det är någon ting ni vill säga mig!

Och derpå skyndade hon bort nedåt sidan och in på scenen, medan Gustaf Alm stod qvar och såg efter henne, i det han tänkte för sig sjelf:

— Hon är alt förbannadt söt ändå den der flickan! Det är bara skada att hon skall vara så rasande sipp utaf sig! När man repeterar så skall man väl repetera ordentligt, och när författaren har föreskrifvit en kyss så ska' man väl ta' den också! Men de ska' nu altid sjåpa sig, gudbevars, flickorna!

När musiken var slut och ridån hade gått upp, kom Anna tillbaka. Det var inte utan att hon var litet missmodig, ty innan direktören gick ut på sin plats, hade han klandrat hennes klädsel och sagt att den var aldeles för litet elegant, för litet chic, hon såg ju ut som en liten pensionsflicka och inte som en ung dam ur stora världen.

— Frökens klädning är aldeles för litet uringad! — hade direktören sagt, i det han mönstrat henne med en missnöjd min, — och den der fichun, hvad ska den tjena till? Har fröken ful hals efter fröken är rädd att visa den? Hvad är det der för sjäperi? Tag bort fichun till dess fröken gör sin entrée!

Och dermed gick han sin väg.

— Hvad var det för något herr Alm ville säga mig? — frågade Anna i det hon kom tillbaka till Gustaf, som under tiden pratat några ord med en af de yngre kamraterna, som var ursinnig öfver att han skulle spela betjent, och som inom sig funderade på att säga upp sitt kontrakt dagen derpå, något som han oupphörligt svor på att han skulle göra, men som han alltid glömde bort.

— Jo, först och främst vill jag veta om fröken inte är ond på mig längre! — sade Gustaf Alm, i det han räckte fram sin hand.

— Det har jag ju sagt er att jag inte är! — svarade Anna i det hon helt lätt lade sin hand i hans och genast drog den tillbaka igen, då hon märkte att han ämnade trycka den litet för länge och litet för hårdt, medan hon på samma gång märkte att en af de andra unga flickorna gaf akt på dem.

— Och sedan ville jag höra om vi inte snart skulle gå igenom Romeo och Julia igen.

— Nej, det kommer nog att dröja. För det första har jag inte tid nu, och för det andra — — här stannade hon hastigt och såg förlägen ut.

— För det andra, — fortfor Gustaf Alm bittert och häftigt, fastän halfhögt, — kan fröken inte glömma att jag — —

— Nej! — utropade Anna lifigt, — det är inte det, det försäkrar jag herr Alm! Det är någonting helt annat!

— Men hvad är det då? —

— Det är — det är — — ja! det kan jag inte säga nu! Jag får lof att tänka på min rol först. Men om herr Alm vill följa mig till porten i qväll — —

— Ack ja! det vill jag så gerna! — försäkrade Gustaf varmt, och ämnade just fortsätta i samma ton, då hon hastigt afbröt honom och sade:

— Moster mädde inte bra i qväll, så hon orkar inte komma och hämta mig, det är därför som — som jag ber herr Alm följa mig.

Derpå gick hon fram utanför fonddörren, för att passa på sin entrée.

Gustaf Alm tog sig en promenad ett par slag fram och tillbaka utanför kulisserna, för att i sitt sinne väl-signa den hederliga gummans illamående, och föresatte sig att han på hemvägen skulle göra sin kärleksförklaring, det måtte nu bära eller brista; ty han kände i detta ögonblick, eller trodde sig åtminstone känna, att han var öfver öronen kär i den unga flickan. Derpå stannade han nere vid framscenen, der en smal dörr i draperikulissen förde till gasmästarens lilla prång, från hvilket han med en mängd kranar reglerade belysningen på scenen och i salongen, och inom hvilket prång denne viktige faktor i upplysningens tjänst förde en sträng spira och lefde i ungefär samma mystiska ensamhet som solens broder och månens kusin, den stormäktige kejsaren af Kina.

Men, som han likväl var en godmodig och nedlåtande herskare, brydde han sig icke om att märka, det Gustaf gläntade litet på den smala dörren, och på detta sätt fick en liten utsigt åt det motsatta hörnet af salongen, af hvilken han nätt och jemnt kunde se sjelfva hörnlogerna på raderna och de sista platserna på parkettens tre nedersta bänkar. Gustaf kilade in ögonen i springan och letade efter om han händelsevis kunde se till något bekant ansigte på någon af de få platser han på detta sätt kunde öfverskåda. Nej, på parkettens fans ingen som han kände. Den der tjocka herrn som just nu gäspade så att han kunnat svälja både ett par fruntimmer som suto närmast framför honom och till på köpet ett par af orkestermedlemmarne, hvilka för skam skull stannat inne, efter som det var premiére, den hade han bestämdt aldrig sett förr; det var visst någon resande. De båda damerna uppe i första radens hörnloge,

af hvilka den ena redan torkade sig i ögonen, fast expositionen i stycket just inte innehöll något rörande, medan den andra höll på att knäppa sina handskar med fyra knappar, dem kände han heller inte.

— Altså, vidare i texten, — tänkte han och öppnade litet mera på dörren, i det han fäste spanande blickar på andra radens sista platser. Hastigt ryckte han till, ty han såg ett onaturligt blekt ansigte med stirrande ögon öfver en snedvriden binokel, och ett gråsprängdt, tofvigt skägg, som han tyckte sig känna igen. Men hela uppenbarelsen var nästan som en andesyn, ty i nästa ögonblick hade ansigtet försvunnit inåt väggen till ridåhvalvet och han såg bara konturen af en bred axel som sköt i höjden, liksom om egaren till den lutat sig mycket obehvämt tillbaka åt andra sidan, och på första bänken såg han ett par feta gamla fruar med hakorna på logeradens beklädnad och med munnarne i full fart med att hviskande meddela hvarandra sina iakttagelser rörande dem som suto på första raden och parketten.

— Det var märkvärdigt! — tänkte Gustaf för sig sjelf, — jag skulle kunna svära på att det var Holmer, om personen inte varit så onaturligt blek, och om inte han alltid brukade sitta på parkett! För resten har jag inte sett honom på flera dar, så det kan nog hända att han är sjuk eller bortrest. Nej! nu titta han fram igen — ja! det är bestämdt han: Hvad vill det här säga?

Men nu började den scen, som föregick Annas entrée, och utan att vidare tänka på det bleka ansigtet uppe på andra raden, fäste Gustaf nu hela sin uppmärksamhet på scenen, der handlingen redan var i full fart och der replikerna än föllo tunga och djupsifniga, än hvassa och spetsiga som sylar. Den unga flickans entrée förberedes genom ett samtal mellan ett par unga män, och de qvinliga hufvudrollerna i stycket, ett samtal i hvilket man bit för bit söndersliter hennes rykte utan att precis säga något direkt ondt om henne; det

är ett helt bollspel utaf framkastade: »så sägs det» — »jag vet inte, men — —» »en af mina vänner har — —» »jag hörde från aldeles säkert håll i går, att — —» och en hel mängd af dessa dynamitpatroner hvarmed man underminerar en medmänniskas ställning här i verlden. Publiken var i synbar spänning, det der var något som man kände igen, som man kunde bedöma, det der hade man varit med om, det var högst intressant. Då faller slutrepliken, fonddörren öppnas och den unga flickan träder in, hon skyndar fram, hon skall just börja tala, då — — — hvad var det?

En gäll hvissling skär igenom salongen och derpå uppstår en dödstystnad, så att man kan höra en fluga surra i det stora rummet. Den unga flickan tvärstannar, bleknar, kan inte få fram ett ord. Publiken börjar bli' orolig, man ser på hvarandra, de spelande stirra på hvarandra, sufflören hviskar hörbart de första orden till repliken, hon vill återigen börja tala, då hörs en ny hvissling, kort, skarp och skärande som förut — nu blir publiken otålig, ett skarpt hyssjande besvarar hvisslingen och derpå utbryter en dånande applåd som aldrig tycks vilja taga slut. Allas ögon i salongen vändas uppåt hörnlogen på andra raden, derifrån man tydligt tyckte sig höra hvisslingen komma, applåden saktar af, man hör det häftiga öppnandet af en dörr, derpå en ordvexling af ett par karlröster, en häftig brottning, så ett nytt slående i dörren och några tunga och hastiga steg i andra radens korridor, och derpå bryter applåden ut igen med förnyad kraft.

Under tiden samlas de på scenen varande omkring den unga flickan, de uppmuntra henne, alla små schismer, alla missförstånd och afvogheter hafva ögonblickligen utplånats af den gemensamma faran; hvisslingen var som en gäll signal att hålla ihop, att stå hvarann' bi och dessa hennes kamrater som kanske nyss kunnat vara färdiga att klandra och bita, de skulle nu varit färdiga att offra sitt lif för henne om det gäلت; — ty

sådant är det rörliga, varmblodiga slägte som lefver och rör sig på bräderna som föreställa världen. Ändtligen har det blifvit lugnt, och den unga flickan börjar nu, visserligen upprörd, men med förtviflans mod, sin rol. Och knapt har hon sagt några få repliker så ser man hur det lyssnas i salongen, hur man följer med, hur det darrande, nästan gråtande qvinnobarnet der inne på scenen fångslar alla dessa nyss förut så likgiltiga menniskor vid sin blick, sitt ord, hur hon har dem i sitt våld, och hur denna sympatiska medkänsla derutifrån fortplantar sig till hennes medspelande, till henne sjelf. Hur hon bärs utaf den, hur den förfärliga uppskakningen nyss vibrerar under hennes ord, i hela hennes ton, hur de förläna dem en sanning och en värmå som med ens löser den instängda hänförelsen i hennes själ och gör henne i detta ögonblick till en lefvande inkarnation af den figur hon skall föreställa, den karaktär hon skall återgifva.

Och på detta sätt går den korta, men för stycket vigtiga scenen i oupphörlig stegring, alla anstränga sig, — nej de göra sitt bästa utan all ansträngning, sporrade som de alla äro af den stämmingsfulla dallring som genomfarit hela salongen, och när scenen slutar och med den styckets första akt, faller ridån under ett jubel och en applådåska som tvingar den att gå upp igen trenne gånger, och som afgör både den unga skådespelerskans öde och kanske styckets framgång.

När den ändtligen gått ner för sista gången, hvilket uppror är det inte derute framför rampen, och hvilken glad öfverraskning emellan kulisserna. Man omfamnar den unga flickan, man lyckönskar henne, man trycker hennes händer, man talar i munnen på hvarann', man gissar, man frågar, man gör sina utläggningar, man vet inte på hvilken fot man skall stå. Den ene påstår att det var en intrig *emot* författaren, den andre att det var en demonstration *för* honom; en vet bestämdt

att det är någon kabal från en annan teater, en annan kan ta' på sin ed att hvisslingen var riktad mot direktören; men alla voro ense om att attentatsmannen gjort både flickan och pjesen och hela teatern en kolossal tjänst, och att det vore mycket dumt om polisen skulle ha' tagit honom, ty ett par hvisslingar till på lämpliga ställen och det skulle afgjort blifvit en succes pyramidal och stycket skulle gå sina tjugu, tretti gånger på kuppen.

När Anna väl kom ut från scenen och från alla de armar som ville omsluta henne och alla händer som räcktes emot henne, och gråtande både af grämelse och glädje ville skynda upp i sin klädloge, mötte hon Gustaf Alm uppe i korridoren. Han ville säga någonting, men hann inte, ty till hans stora förvåning och öfverraskning slog den unga flickan hastigt armarne omkring honom, tryckte honom häftigt intill sig, sköt honom sedan lika häftigt bort och skyndade in i sin logé.

Gustaf Alm stod qvar i korridoren aldeles vimmelkantig och bedöfvad. Han skyndade sedan ned på scenen utan att ge' akt på att ett par hvita armar aftecknade sig i lätt puder på hans svarta frack; men så mycket mera öfvertygad om att han ännu kände den unga flickans mjuka och spänstiga gestalt emot sitt bröst, och att den känslan var så behaglig att han önskade den qvar så länge han lefde.

— Hvar tusan har du varit och hitat ner dig? — frågade en af kamraterna, när han kom ned på scenen, — hör du! det är någon af flickorna som huggit tag i dig, ser jag! Hvilken af dem var det, du?

— Det angår dig inte! — svarade Gustaf hastigt, i det han slet sig ifrån honom och skyndade ner till ridån, för att se om han kunde upptäcka någon skymt af det bleka ansigtet uppe på andra raden.

9.

Tack vare den tändande episoden med hvisslingen gjorde det nya stycket verkliga lycka, och när ridån föll för sista gången på qvällen, var det efter en massa inropningar af hvilka ett par också föllo på författarens del. Som han likväl icke var närvarande »på teatern», som det heter och hvilket var en bokstaflig sanning, ty han satt i salongen i en af de griljerande logerna och önskade att han haft hela pjesen ogjord eller åtminstone omgjord, så fingo skådespelarna i stället gå in så många flera gånger, och ibland dem som på detta sätt fingo mottaga publikens bifall och tack var också Anna, som ända till slutet utförde sin lilla roll med en nervös oro och en djup fond af vibrerande själsrörelse, hvilken hon troligen icke hade kunnat resonnera sig till, men som nu låg qvar inom henne och lade sanning och uttryck i hvarje replik hon sade.

Det låg som en feststämning öfver hela scenen när alt äntligen var slut, och man ännu dröjde en stund nere på teatern för att samtala om aftonens seger, innan man gick upp i logerna för att ikläda sig sin vanliga menniska. Man lyckönskade hvarandra och den unga författaren, man omfamnade och tryckte hvarandras händer, optimisterna förespådde minst tjugofem fulla hus på stycket, och det fastän direktören helt blygsamt förklarade sig nöjd med om det blefve tjugo, samt derpå helt vänligt vände sig till Anna och förklarade sin stora belåtenhet med hennes uppträdande i qväll, och att han i sanning inte hade väntat att hon skulle kunna göra så mycket af en så liten roll. Den unga flickan rodnade af glädje och tacksamhet och skyndade sig sedan upp i sin loge för att få vara ensam med sin lycka. När hon gått, vände sig direktören till sin regissör och yttrade förtroligt, så att de öfriga, på scenen qvarvarande fruntimren inte skulle höra det:

— Förbanna mig förvånade hon mig inte ordentligt, lilla Vegner! Jag tyckte att hon var riktigt dålig på generalrepetitionen, eller hvad säger herrn?

— Ja, visst var hon det! — medgaf denne, — men de spela ju aldrig på repetitionerna, så man vet inte hvad det blir af, det är ju så vanligt det!

— Nej ser herrn, jag tror inte att det var det! Det var bestämdt den der hvisslingen som sporrade henne. Det tycks bevisa att det fins gry i ungen, — vi få visst lof att försöka henne i någon större roll härnäst. Apropos hvisslingen ja, — hörde herrn sedan hvem det var?

— Det lär ha' varit en bättre klädd karl, sade en af vaktmästarne. Men som han inte ville uppge sitt namn, så förde polisen honom med sig till vaktkontoret.

— Hm! skulle det kunnat vara — —? Jaja; har herrn hört om hon har haft något äfventyr för sig, den der flickan? Det kunde möjligtvis vara någon försämd kurtisör eller någon öfvergifven älskare, — hvad tror herrn? Hur' dan är hon, den der lilla Vegner?

— Ja, det är rasande svårt att säga! Inte har jag hört någonting direkt, — svarade regissören dröjande på orden: — men antagligen — —

— Nåja, det skulle inte förvåna mig! Hon ser ju rätt söt ut och — — är det ingen inom teatern, som —?

— De påstå att den här unga Almen lär följa henne hem om qvällarne, men jag vet inte om det är sant — jag har aldrig sett dem tillsammans.

— Det vore synd om hon skulle fästa sig vid en sådan der poj kvalp — återtog direktören med föraktlig ton, — hon borde verkligen kunna ha' apparanser på något bättre! Men i alla fall tycks flickan ha' tagit publiken i qväll och det är för teatern det viktigaste. Kan hon göra en roll till på det här sättet innan spelårets slut, så skall jag se, om jag inte kan öka på litet åt

henne till nästa år! Ja adjö nu och tack för i qväll. Det voro väl fan så eget om det här skulle komma att gå, det kunde jag då aldrig tänka mig; men publikens smak, den! — Får nu se hvad tidningarne säga! — God natt, god natt! —

Dermed aflägsnade sig direktören från den bugande regissören, och snart var hela scenen försänkt i mörker, utom på ena sidan utanför kulisserna, der nedgången var till korridoren. Längs nere vid dörren stodo ett par arbetare och togo på sig rockarne, medan ett par på hämtning stadda tjenstflickor och en gammal teatermamma stodo väntande på dem som de skulle ledsaga hem. Salongen var längesedan tom och ridån uppdragen igen och den sista logedörren smäldes nu igen af den långsammaste vaktmästaren uppe på tredje raden, der drickspengarne falla sparsammast, och der man således är mest mon om att se efter qvarglömda effekter, för att genom deras tillvaratagande få sig en liten extra förtjenst genom en blygsam hittelön.

Efter en stund kom Gustaf Alm ned på den mörka scenen, som han mätte fram och tillbaka med hastiga steg. Han var i ett egendomligt, upprördt tillstånd, som han sjelf inte kunde förklara för sig. Intrycken hade varit så många och så olikartade under qvällens lopp, och den fadda balgästrollen, med sina intetsägande fyra, fem repliker, hade inte kunnat på något sätt förströ eller blanda bort dem. Han genomgick nu för sig sjelf der nere i mörkret aftonens händelser. Först och främst anblicken af det bleka ansigtet deruppe i hörnloggen, så den skärande hvisslingen; derpå den unga flickans öfverraskande förvandling från det ögonblick bifallet hade börjat ljuda emot henne, sedan den alt mer stegrade sanning och liffullhet som hon inlagt i sitt spel, och till slut det alt högre växande bifall som kommit henne till del från publikens sida, och af hvilket bifall ett eko återljudad äfven bland kamraterna.

Detta bifall gladde och skrämde honom på en gång. Det var ingen känsla af afund som blandade sig i hans rädsla, det var en vaknande aning om att detta bifall skulle aflägsna dem ifrån hvarandra. Ty han kunde inte längre dölja för sig sjelf att han älskade Anna, älskade henne med hela styrkan och fordringsfullheten hos sina par och tjugo år, och han hade under den sista tiden gjort upp för sig en framtidsutsigt, som smickrade både hans kärlek och hans fåfänga. Det var han, som skulle bli en stor konstnär och som skulle höja henne upp till sig, det var hans glans, som skulle återfalla på henne. Och nu märkte han att hon gled undan honom, att hon hade eget kapital att lefva på, ja och det kanske rikare än han sjelf. Detta var ett streck i räkningen — visserligen inte för kärleken, men för den manliga öfverlägsenhet, som alltid vill göra sig gällande. Hans kärlek hade nog af den hastiga omfamningen då han mötte henne i korridoren efter första aktens slut; uppå den byggde han just nu i sin uppvärmda fantasi de skyhögaste luftslott för deras inbördes förhållande hädanefter. Ty det egendomliga med Gustaf Alm var att han var långt ifrån så nykter och utan romantik som ungdomen i allmänhet är, eller åtminstone synes vara, i vår prosaiska tid. Det fans hos honom något af de gamla skådespelarnes ande och i synnerhet fans det så nu, då de erotiska känslorna hade väknat och blifvit satta i rörelse. Han hvarken gick och reflekterade öfver giftermål eller bosättning eller framtidsutsigter i ekonomiskt hänseende; han nöjde sig med att vara kär på Guds försyn, och den enda speulation han i denna stund hyste, var att hon skulle vara eller blifva kär i honom tillbaka, och att af denna samstämmighet skulle resultatet blifva ett paradys på jorden för dem båda — ett paradys utan både orm och engel med brinnande svärd, men ändå med kunskapens träd midt uti — liksom om det sednare någonsin kunde

finnas i ett jordiskt paradiset, utan att förr eller sednare frambesvärja de båda förra.

Efter tjugominuter hörde han lätta steg i trappan som ledde ifrån klädlogekorridoren och ned på scenen. Han kände hvem det var, kände det på sitt tokiga unga hjerta, som klappade i takt med de spänstiga stegen. Han skyndade fram till kanten af den nedhängande fonden och der mötte han Anna, som kom emot honom med oroligt utseende och som genast frågade:

— Har jag dröjt mycket länge? Jag försökte skynda mig så mycket jag kunde; men jag måste hjälpa mig sjelf, ty påkläderskan var inne hos de andra.

— Jag har inte als väntat länge! — försäkrade Gustaf i det de följdes åt ner till trappan åt gatan, — och för resten, om jag också skulle ha' gjort det, så — —

— Det skulle jag inte ha' velat för alt i verlden! — fortsatte den unga flickan — det fins ingenting obehagligare än att veta att någon väntar på en.

— Ja, men ibland kan det vara så mycket behagligare att vänta! — inföll Gustaf, i det han försökte att se henne in i ögonen, men som det var mörkt i utgången, och som hennes virkade hufva var neddragen öfver pannan, så misslyckades detta helt och hållet.

Och dermed afstannade samtalet, till dess de kommo ut på gatan. De gingo en stund aldeles tysta vid hvarandras sida, och efter mycken tvekan ämnade Gustaf just erbjuda henne sin arm, då hon hastigt, vid häftiga utrop, buller och skratt från några druckna karlar, som stodo i ett gathörn, fattade den sjelfmant i det hon hviskade:

— Får jag ta' herr Alm under armen medan vi gå förbi de der karlarne?

— Får? — upprepade Gustaf lifligt, i det han lätt tryckte hennes hand intill sin sida, — jag ämnade just be fröken att — — att — —

— Tack så mycket! — svarade hon hastigt — bara till dess vi komma förbi de der —

Och när de väl voro förbi, och fått efter sig några glåpord och ett rått skratt, ville hon dra' tillbaka sin hand från hans arm, då han hastigt böjde sig litet ner emot henne och sade med bedjande ton:

— Låt den vara! Det fins nog flera gaphalsar här framme!

— Då kan jag ju ta' den på nytt, i fall det skulle behövas.

— Åh nej, låt den vara — upprepade han på nytt och ännu mera bönfallande.

— Gerna, om det inte besvärar er! — svarade hon enkelt och utan all förlägenhet.

Detta afkylde Gustaf litet, och han började, i det de gingo framåt gatan, inte alt för fort, ty stycket var kort, och klockan var ännu bara half elfva:

— Hvad fröken spelade bra i qväll!

— Tyckte herr Alm? — frågade hon i glad ton, — tyckte herr Alm verkligen det?

— Ja, hvem skulle inte tycka det? Fröken gjorde mesta lyckan utaf allesammans.

— Nu öfverdrifver herr Alm! Jag, med min lilla rol!

— Just därför att rollen var så liten! Jag förstår inte hvar fröken fick alt ifrån i ett ögonblick! Om det inte vore aldeles orimligt att tänka sig det, så skulle man kunna tro att det var den der hvisslingen — —

— Åh, det var ett förfärligt ögonblick! — ropade den unga flickan hastigt, — först trodde jag att jag skulle sjunka ner igenom golfvet; och sedan, när publiken började applådera, så, vet jag inte hvad det var som kom öfver mig! Det var aldeles som en yrsel, ett trots, någonting halft medvetslöst, halft afsigtligt; jag kände att det gälde, tror jag, hela min framtid och jag fick en kraft och en käckhet som jag aldrig förr haft en aning om! Åh, hvad det är rysligt underligt att så der på en gång liksom lära känna en ny sida af sig sjelf, att veta att man har mod när det gäller en fara!

Jag, som är färdig att skrika för en fluga, jag tyckte nu att jag hade kunnat gå i elden, ja i döden, om det hade gått! Men hvem kunde det vara som hvisslade, och hvarför hvisslade man?

— Hvem det var, det tror jag att jag vet! — svarade Gustaf, i det han nästan stannade på fläcken.

— Vet ni? — frågade den unga flickan nästan andlös, — vet ni?

— Ja, jag stod nere vid gasprånget för att se på er entrée, och då fick jag se uppe på andra raden, i hörnlogen — — men jag vet inte om jag bör tala om det för er; det kan ju hända att jag misstagit mig!

— Hvem trodde ni er se då? — frågade den unga flickan i ännu andlösare spänning än förut.

— Holmer! — svarade Gustaf Alm, i det han åter satte sig i gång.

— Farbror Holmer! — utropade Anna med den gränslösaste häpnad afmålad i sitt upprörda ansigte — han? han!

— Ja just han! Och jag vill dö på att det var han, som hvisslade.

— Nej nej! — det är inte möjligt! Det kunde inte vara han!

— Och hvarför kunde det inte? Säg mig fröken Vegner, hvad är det som har föregått er emellan? Någonting är det! Hvarför vill ni inte mera gå dit och repetera, hvarför — — —

— Han? — upprepade den unga flickan på nytt, utan att tyckas höra hvad hennes följeslagare sade, och i det hon ofrivilligt tryckte sig närmare intill honom, och såg sig oroligt om, som fruktade hon att någon förföljde dem, — han! han!

— För Guds skull, var lugn! — sade Gustaf i det han besvarade tryckningen af hennes hand på sin arm med att lägga sin lediga venstra hand på hennes, — säg mig hvad det är som har inträffat, Anna! Är vi inte vänner och kamrater, och vet ni inte att jag

håller af er som en — — en syster — ja, jag säger Anna, säg, får jag inte det?

Den unga flickan svarade icke strax. Ett ögonblick gjorde hon en rörelse som för att draga tillbaka sin hand, men just när det kom derhän att endast de yttersta fingerspetsarne lågo kvar på hans arm och under hans hand, tycktes hon besinna sig och lät dem stanna kvar der de voro, i det hon med tankfullt uttryck besvarade hans fråga.

— Jag borde kanske säga nej, men just nu — — kan jag det inte. Kalla mig därför Anna och lät mig säga Gustaf — men endast när vi äro ensamma som nu. De andra skulle bara göra spektakel af oss och hitta på historier om oss — — och det vill jag inte. Men om — om Gustaf vill vara som en bror för mig, och det vill Gustaf ju? — tillade hon i det hon såg upp till honom med en bedjande blick, — inte sant?

— Kan Anna fråga det? Ack om jag bara finge, så skulle jag så gerna vilja vara mycket, mycket mera än en bror! — svarade Gustaf i det han med en hastig rörelse lade icke allenast hennes hand, utan äfven en god del af armen under sin.

— Det får vara nog med det som är! — svarade Anna med ett halft leende, och tillade derpå alvarsamt, i det hon likväl nu stödde sig litet förtroligare emot honom än förut; — och nu kan jag säga Gustaf hvad som föregått emellan farbror Holmer och mig. Han har sagt att han är kär i mig och har bedt mig bli sin hustru och det var en sådan svår missräkning för mig! Det hade jag aldrig trott honom om. Jag trodde att han intresserade sig för mig därför att han tyckte jag hade anlag, — och så — och så — — åh om Gustaf visste hvad han såg löjlig ut, när han sade mig det!

— Det kan jag väl tänka mig! — svarade Gustaf Alm med uppbrusande häftighet, i det han höjde rösten

och fäktade med venstra armen, — den gamle narren! Att han inte skäms! komma och säga åt en ung flicka att han är kär i henne, när han kan vara hennes far! Ja, jag kunde väl tro det, jag! Det anade mig att han — — nå, men svarade Anna? Anna snäste väl af honom ordentligt åtminstone?

— Det hade jag inte tid till, fast jag nog tänkte det, för systemen kom in med detsamma och afbröt oss; men jag skyndade mig bort derifrån så fort jag kunde, och sedan har jag inte velat gå dit igen. Jag har inte kunnat det, fast jag nog tycker att det är synd om honom — —

— Synd om honom? — utbrast Gustaf med den unges vanliga obarmhertiga stränghet mot den som har ungdomens känslor, fastän han längesedan mistat dess friskhet, — synd om en sådan der gammal perukstock som för att han har en smula pengar, tror att han kan köpa alting, till och med en ung flickas kärlek och hela hennes lif? Ah, om jag hade kunnat tänka mig något sådant! Och nu var det i harnen öfver att Anna inte bryr sig om honom, som han gick dit till teatern i qväll och satte sig att hvissla! En sådan skurk, en sådan —! — Men vänta mig, jag skall gå till honom i morgon dag, jag skall — —

— Nej det får Gustaf inte göra! — inföll den unga flickan hastigt och bestämdt, fastän med en skiftning af bön i stämman, — det vill jag inte, det är synd om honom ändå! Om Gustaf verkligen hyser någon — — någon vänskap för mig, så lofva mig att inte säga något ondt åt honom.

— Ja men det gör jag inte, inte på några vilkor! — ropade Gustaf Alm lidelsefullt, i det han tryckte henne närmare intill sig, — för jag hyser inte någon vänskap för Anna — jag vill inte vara någon ljum och beskedlig bror, jag kan det inte!

— Tyst! tyst! — hviskade den unga flickan och ville påskynda sina steg.

— Nej, nu må det bära eller brista! — utbrast den unge mannen ännu mera häftigt, — jag kan inte gå på det här sättet och hyckla och spela och säga ett när jag menar och känner ett annat! Jag älskar Anna, ja! jag älskar dig, Anna, nu är det sagt och nu må du tänka och säga och göra hvad du vill! Jag har känt det länge, jag har försökt att kämpa emot, men det har varit starkare än min vilja! Ända från första ögonblicket jag började repetera Romeo emot dig, har jag älskat dig, och i qväll när han hvisslade åt dig, och när jag sedan såg dig så sann, så varm och när du gråtande kom emot mig och tog mig i famn, då kände jag — — —

— Tyst! tyst! — hviskade hon ånyo, — jag tycker att jag hör någon som smyger efter oss!

— Nej, det är ingen! — Hela gatan är tom! Ingen ser oss, ingen hör oss! Anna, Anna, var *nu* lika sann som du var då! Säg mig, eller säg ingenting! Hvad behöfs det ord? Låt mig bara läsa det i ditt öga, låt mig känna det på en tryckning af din hand, låt mig sluta dig intill mig ännu närmare, så att jag känner ditt hjerta slå emot mitt — — då skall jag veta, då skall jag — —

— Det är bestämdt någon som smyger efter oss! — ropade den unga flickan med darrande röst, i det hon vände på hufvudet, — der i mörkret — på andra sidan!

— Hvar? Hvar? —

— Der! Säg du inte skuggan som smög in der i porten? — hviskade hon och gaf honom i förskräckelsen den förtroliga benämning som han så länge längtat efter, och fortfor sedan ännu mera brådslande — — nej, nej! gå inte dit! Låt oss skynda.

— Ja, låt oss skynda! — upprepade han nästan mekaniskt, i det han drog henne med sig framåt gatan, — hvad bryr jag mig nu om hvem som följer oss, om det är han eller någon annan? För mig fins nu endast

ett i världen och det är du, Anna Men du har ännu inte sagt mig, du har ännu inte låtit mig veta — —

— Tyst! — hviskade hon i det hon vände sitt bleka ansigte med de bedjande ögonen emot honom, — begär inte få veta någonting mera i qväll, fråga ingenting mera! Låt mig sansa mig efter alla mina sinnelser, låt mig tänka, och i morgon när vi träffas skall du få mitt svar. Seså, nu är jag ju hemma och porten står öppen ännu — — god natt! Nej, du får inte följa mig längre, någon kunde få se oss — —

— Bara in i porten! — bad han i det han lutade sig emot henne, — der kan stå någon och lura der. Tänk om *han* skulle ha' skyndat hit i förväg? Jag skulle dö af oro, om jag inte visste dig i säkerhet inom din dörr! Låt mig bara följa med upp för trappan, och sedan går jag, sedan kan jag vara lugn.

Hon ville så gerna neka; men när hon tittade in i den mörka portgången blef hon rädd, hennes lifliga fantasi målade för henne det förfärliga uti ett möte med Holmer, och med en sakta handtryckning gaf hon honom den begärda tillåtelsen, hvarpå de skyndade in med hastiga steg. Anna gick förut och Gustaf trefvade sig fram efter henne med osäkra steg. Det var mörkt derinne som i en säck, och när han, strubblande och kännande sig för, letade efter trappan, kände han hastigt en liten mjuk, varm och darrande hand som fattade hans och sakta förde honom med sig, i det en sväfvande stämma hviskade till honom:

— Gå försigtigt! Här är trappan!

Men då kunde Gustaf icke längre motstå begäret att söka ett svar på sin fråga, och i det han sakta drog den lilla handen till sig medan han stannade nedanför det första trappsteget på hvilket hon redan stod, kom han henne att vackla, och i samma ögonblick slöt han henne i sin famn och qväfde hennes utrop med en kyss som hon icke sökte att undvika. Ögonblicket derpå slet hon sig ifrån honom och sprang uppför trappan

som en skrämnd fogel, och han ämnade just skynda efter, när en dörr öppnades aldeles bredvid trappan och ett klart ljussken föll rakt på honom der han stod. Det var en gammal qvinna, med en grådaskig mössa på sned, som höll ljuset öfver hufvudet på sig och tittade skarpt och misstänksamt på honom i det hon med snäsigt röst frågade:

— Hvem är det herrn söker?

— Ursäkta mig — svarade Gustaf i det han fann sig så godt han kunde, — är det här N:o 78 och bor här —

— Här bor inte några tockna! — fräste gumman, i det hon slog igen dörren så att det skrälde om den, och när skrällen väl tystnat, hörde Gustaf ett sakta framhviskadtt »god natt» uppi från trappgången, och sedan han med klappande hjerta svarat på samma sätt, skyndade han ut på gatan, lycklig som endast en eröf-rare på tjugu år kan vara, när han inom sig är öfvertygad om att segern är hans.

10.

Han hade icke tagit många steg ute på den illa upplysta gatan, förrän han hejdades af en figur, som trädde fram ur skuggan af ett utsprång på det närmaste huset och stälde sig midt i hans väg, i det han utsträckte armen emot honom.

Gustaf tvärstannade öfverraskad och kände igen Holmer.

— Går du redan din väg? — ropade denne med hånfullt uttryck, i det han vidrörde honom med armen, — jag trodde jag skulle få stå här och vänta till i morgon bitti, innan herrskapet kunde skiljas åt!

— Hvad nul! — ropade Gustaf utom sig, i det han slog undan hans arm, — våga ett ord till om henne och jag slår er sönder och samman!

— Gud bevars! Tänker spela hjelte på gatan med, tror jag? Men akta dig, säger jag! Om jag också är för gammal att finna behag för en sådan der slyna som hon som gick in, så är jag ändå ung nog att piska upp en sådan pojkslyngel som dig!

— Låt bli att dua mig! — ropade Gustaf — jag vill inte vidare ha' någon bekantskap med en sådan der! Det var ni som hvisslade åt henne i qväll — neka intel jag såg er och jag hörde hvarifrån hvisslingen kom!

— Nå än sen! Det var min rättighet! Jag hade betalt min biljett, och då hvisslar jag åt hvem jag behagar!

— Men det är nedrigt, lågt, uselt, skurkaktigt gjort! Och om jag gjorde rätt så skulle jag — —

— Piska upp mig, kanske? Ja gå på med det, om du kan! Det vore väl också den enda röntan jag finge på mina pengar, kan jag tro! Hvarför inte så gerna slå ihjäl mig med detsamma, så är liqviden gjord på en gång? Det vore just en sådan tacksamhet, som man kan göra sig räkning på, när det gäller att hjälpa artister!

— Pengarne har jag inte rört ännu, ni skall få igen dem i morgon! Jag vill inte ha' *den* att tacka för något, som bär sig så lumpet och så uselt åt!

— Lumpet? Uselt? — utbrast Holmer i det han med stora steg gick vid sidan af Gustaf, som till hvad pris som helst ville få honom bort från huset, och därför skyndade sig undan nedåt gatan, — det är förbannadt lätt sagt för dem som inte känt hvad svartsjuka, hvad förtviflan och raseri vill säga! När du fått pröfva på det, min gosse, så ska' vi talas vid om uselheten och lumpenheten i hvad jag gjort i qväll! Men bråka inte vidare nu, utan hör på ett förslag som jag har att göra dig, och om du inte är splitter galen, så skall du gå in på det! Hör du, gosse, du ska', du måste gå in på det, annars —!

Och härvid fattade han den unge mannens arm, och såg honom i ögat med en så förvirrad och en så ångestfull blick, att Gustaf mot sin vilja kände sig fattas af ett djupt medlidande, som han likväl sökte att qväfva i det han tänkte på Anna och sitt afsked från henne nyss.

— Hvad skulle det vara för ett förslag? — frågade han i det han sökte göra sig lös från den förtviflade mannens hand, hvilken som ett skrufstäd klämde fast omkring hans arm.

— Ett mycket förståndigt, mycket godt förslag, om du bara vill höra på! — svarade denne med afbruten, pustande stämma, — du får femhundra kronor till, du får tusen kronor, på hur lång tid du vill — ja, jag skänker dig dem, om du lofvar mig på heder och samvete att du afstår från flickan der, att du aldrig mera bryr dig om henne, att du — —

— Inte för en million! — utropade Gustaf häftigt, i det han gjorde lös sin arm.

— Tokiga pojke! — utbrast Holmer i det han ånyo hängde sig fast vid honom — begriper du då inte att det är förbi med dig som skådespelare, förbi med hela din framtid, om du nu går och binder dig fast vid en qvinna? Förstår du inte att du är ung, att du har världen öppen för dig, att hundra andra ska hålla dig skadeslös för denna enda, som du afstår ifrån? Inser du inte att det är vansinne af dig att hålla dig bara till en, att du skall njuta ditt lif så länge du är ung, då jag deremot, jag som är gammal, har byggt mitt hopp och måste bygga det på denna enda? Begär hvad du vill, fordra hur mycket du önskar, och jag skall skaffa dig det — om inte mitt eget räcker till så skall jag stjäla för att tillfredsställa dig, — men afstå från henne, hör du, afstå från *henne* — —

— Inte för alt guld i världen! — svarade Gustaf med Romeos tonfall utanför balkongen, — jag älskar henne, och då köpslår man inte!

— Du älskar henne? — fortfor den andre med ett hänskratt, — det tror du bara! Du känner åtrå efter henne eller någon annan, det är en kvinna du vill ha' och det gör detsamma om det är hon eller någon annan. Tag mina pengar därför och de tillhöra dig så många du önskar! Fins det någonting som du inte kan få för pengar, tror du? Kärlek, ära, rykte, konstnärskap, allt detta kan du köpa, om du går in på mitt förslag — —

— Ni är galen! — utbrast Gustaf med på nytt vaknande vrede, — och om ni inte låter mig vara i fred, så slår jag er i gatan och låter er ligga der, som en sparkad hund! Köp gerna sjelf hvem ni behagar; men låt henne vara i fred, det råder jag er till! Hon är min, och om ni vågar att bara förolämpa henne med en blick, ett ord, så svär jag — —

— Jaså, min gosse! — mumlade Holmer med sammanbitna tänder, i det han hastigt grep efter någonting i fickan på sin rock, — du talar ur den tonen? Nå då har jag här ett annat argument, som kanske har en mera talande tunga än plånboken, och — —

Han höjde handen; men i detsamma rusade Gustaf Alm med ett språng på honom och vred en revolver ur hans hand. Han såg på den ett ögonblick, derpå slängde han den hastigt med en föraktfull åtbörd ifrån sig öfver ett långt, rödt plank, som omslöt en af de ännu obebyggde tomterna på den ännu icke fullt färdiga gatan och sade med hånfull ton, i det han vände sig om emot honom:

— Gå ni hem och lägg er och spela inte tragedi här ute på gatan, der ni inte har någon tacksam publik, som vill applådera er! När man är så gammal som ni, och ser ut som ni, så skall man inte vara dum nog att slå för unga flickor! Det fins en hel mängd mogna damer, gamla hushållerskor och öfverblijfna symamseller och sådana der, som ni kan få! Men lemna ni ungdomen åt de unga, det råder jag er till!

Och dermed vände han sig om och gick med raska steg neråt gatan, i det han likväl försigtigt vände på hufvudet, för att se efter om den andre inte följde honom. Men han hörde inga steg efter sig, och med ungdomens vanliga sorglöshet vek han gnolande af in på en sidogata för att komma till sitt eget hem. Innan han uppnått porten der han bodde, hade det sista mötet helt och hållet bleknat bort ur hans minne och han tänkte nu endast på det ljufva i den kyss han tagit och det löftesrika i det sakta »god natt» han fått nyss förut — dessa båda strålande förebud om en kommande lycka, i hvilkas sken den mörka punkten af den andres förtviflan försvann alt mer och mer, för att slutligen endast utgöra en sakta förtonande bakgrund för hans egen solljusa lycksalighet.

Men den andre stod länge kvar och såg efter den bortgående, under det att ett bittert leende sväfvade kring hans läppar. Hans händer knöto sig krampaktigt och han utstötte i brutna satser vilda, förtviflade ord, som om han i den djupa tystnaden omkring honom beklagat sig för något osynligt väsen:

— Ungdom! ungdom! — stönade han smärtsamt och vildt på samma gång, — ungdom! Obarmhertiga ungdom! Hvarför just henne?

Derpå tog han några steg, liksom magnetiskt dragen emot det hus, der den unga flickan bodde, och från hvars fönster i tredje våningen nu ett ljussken tindrade utåt gatan. Men plötsligt stannade han igen och återtog sin afbrutna klagan:

— Ungdom! Obarmhertiga ungdom! Hvarför har du flytt mig? Hvarför visste jag inte begagna dig, så länge jag egde dig? Hvarför sitter du kvar i hjertat, när du slappats i musklerna? Hvarför gjuter du vassine i blodet, när du inte längre kan lägga styrka i senorna? Nej, det här måste få ett slut. Skall jag sjelf gå och anmäla mig på Konradsberg, eller skall jag — —? Nej, fy fan! galen vill jag inte bli, och

kanske bladdra om alltsammans för sköterskor och läkarpojkar — nej hellre då ridån ner och gasen släckt för alltid! Teatergalen har jag ju alltid varit, — det var då aldeles i stil att jag skulle gå och förgäpa mig i en aktris — rampen och kulisserna, dit trädde jag och der dugde jag inte — men skulle de inte hämna sig på mig ändå, de fördömda, lockande, trolösa maskinerna? Hvarför då också inte sluta med en teaterkupp — en effektsorti — ge de dumma satarna något att prata om en dag eller två och glömma den tredje! — Ha, ha, ha! Vi få väl se, vi få väl se!

Han gick några steg igen; men efter några ögonblick stannade han på nytt, som om en ny idé runnit upp i hans hjerna.

— Ja, men skall *det* vara nödvändigt? Skall det der ungdomsfyrverkeriet tvinga en gammal, förständig karl att — — —? Kan jag inte vänta till dess det har brunnit ut — puttats upp i vädret och slocknat? Männe hon inte blir medgörligare sedan han narrat henne, tröttnat på henne och hon sitter der — på det vanliga viset? Skulle inte då *min* tid kunna komma? Nej, nej — fy! fy! Det vill jag inte! Nöja mig med öfverlefvorna efter hans kalas? Nej Holmer, galen är du, min gubbe; men det är du för god till! Och hvem svarar mig för att det tar slut? Hos honom, det förstås; det är sannolikt åtminstone, — men hos henne? De galna qvinnorna — evig kärlek! — ha, ha, ha! Det är just någonting i deras väg, det! Nej! hellre då, ner med ridån! Spektaklet slut — och kritiken — ja, den ger jag djefvulen!

Och dermed försvann han med hastiga steg nedåt den folktomma gatan.

11.

Dagen derpå var det en strålande vacker vårdag, en af dessa härliga Majdagar, då man tycker att hela

naturen klär sig i bröllopsskrud och då sol och luft och land och sjö darra af njutning och hopp i det nyvaknande lifvets friska morgonskimmer. Fågelqvittret ljuder starkare och mera melodiskt, sjelfva gråsparfvens sträfva stämma får något smekande och gladt på samma gång, de nyutslagna bladen och det spirande gräset bära en guldskiftning i kanten af sin ljusgröna dräkt och vårbäckarne hoppa i munter fart med silfverklingande små skratt ner ibland stenarne, kyssa i förbifarten sippor och nyvaknade gula vårlöksblommor, hviska dem farväl i samma ögonblick och lemna som andra flygtiga kurtisörer ofta några tårar kvar efter sig i blommornas nyöppnade ögon, när de skynda sig bort till nya äfventyr.

Det var en af dessa lockande vårdagar, då stadsbon så gerna vill ut från de trånga gatorna och inandas landsbygdens rena luft, äfven med fara att förkyla sig i glädjen öfver att få hänga vinterrocken på sin spik och taga på den tunna vårrocken i stället. En af dessa dagar då stockholmsbon vill ut till Djurgården, gurmanden till Hasselbacken, kägelspelaren till Lidingöbro, och de älskande paren till skogsvägarne vid Rosendal och Friesens park, der det om hvardagarne är folktomt, och der endast de muntra bofinkarne hälsa dem välkomna från trädtopparne och låta sin muntra strof ljuda, som ville de säga: »Gå på ni, prata! smek hvarandra! jag gör aldeles som ni!»

Gustaf och Anna hade på förmiddagens repetition stämt möte med hvarandra vid strandvägen på eftermiddagen, och gingo nu i sakta mak vägen framåt nere vid stranden åt Sirishof och Rosendal. När de kommo förbi Framnäs sågo de inte till någon promenerande, och när de derfor kommo upp på den högre liggande gångstigen på skogssluttningen, så tog Anna slutligen Gustafs arm, som han velat påtruga henne ända sedan de kommit öfver Djurgårdsbron, fastän hon, ehuru små-

leende öfver hans ifver, inte hade velat emottaga den förr än nu.

De hade redan samtalat om Gustafs möte med Holmer medan de gingo bredvid hvarandra strandvägen framåt och öfver bron, och Anna hade upprepade gånger sagt att hon tyckte det var synd om honom, hvilket icke kunde annat än förarga Gustaf, fastän han inte sade det i tydliga ord. När de nu kommo litet närmare tillsammans, ville han naturligtvis tala om sin kärlek, han ville att de skulle bestämma dagen för förlofningen; han var aldeles i extas för att de redan på återvägen skulle gå in till Carlman på Regeringsgatan och beställa ringarne och så skulle de laga att de finge debutera på kgl. teatern strax på hösten och sedan gifva sig på nyåret och han hade till och med klart för sig att de inte skulle bry sig om att sätta upp något bo, ty det blefve så dyrt och då kunde de få vänta ännu rysligt länge, utan det vore mycket vigare och mycket bättre att hyra sig ett par rum på ett hotell och att inackordera sig der, och han var midt uppe i sina lysande och lättvindiga framtidsplaner, då Anna helt oväntadt afbröt honom och sade, i det hon lade sin lediga hand på hans arm och på det sättet omslöt den helt och hållet, och i det hon såg upp på honom med halft leende, halft alvarlig blick:

— Ja men jag har ju ännu inte sagt att jag tycker om dig tillräckligt för att vilja bli din hustru.

Gustaf såg på henne helt hastigt, tydligen något öfverraskad; men efter en liten tystnad, utbrast han med segerviss ton:

— Jo det sa' du mig i går afton — vid trappan!

— Der sade jag ingenting!

— Nej, men din kyss, Anna lilla, *den* sade!

— Hvad ni karlar alltid äro er lika! — sade den unga flickan långsamt och under det ett löje lekte på hennes läppar, — den kyssen gaf jag inte, det var du som tog den! Således kunde den inte säga någonting!

— Det var visserligen jag som tog den, — svarade Gustaf med en stolt känsla af sin manliga tilltaggenhet, — men du drog inte undan din mun, den stannade kvar mot min, länge, förtjusande länge, Anna lilla, och *det* — —

— Det bevisar ingenting, — vidhöll hon envist och ifrigt, — det var därför att jag halkade på trappsteget, och att du höll i mig så hårdt; men jag var mycket ond på dig, och jag är det ännu! Du begär aldeles för mycket, du är aldeles för påflugen, och öfverraskningar är inte detsamma som medgifvande, det ber jag dig komma ihog!

— Var du ond när du hviskade »god natt» också? — frågade han i det han släppte hennes arm och i stället stack sin arm under hennes, något som först öfverraskade men sedan gjorde henne glad, därför att det gjorde henne till beskyddare i stället för beskyddad; — säg mig Anna, var du ond då också?

— Jag sade visst inte något god natt! — svarade hon hastigt.

— Då tänkte du det högt, för nog hörde jag det, — envisades han.

— Då var det fru Pettersson som sade det, när hon slog igen dörren! — svarade hon skrattande.

— Ligger jag för tungt på din arm? — frågade han, sedan de tagit några steg.

— Nej visst inte! Jag känner den knapt. Men säg mig Gustaf, hvarför håller *du* mig under armen?

— Derför att du är så mycket starkare än jag! — svarade han och såg henne leende i ögonen.

— Är jag? — Så du pratar!

— Jo, du är mycket, mycket starkare än jag! När jag vill kyssa dig, så blir du ond — när jag vill bära dig på mina armar som i en rusande lek, då talar du om att det går inte an, när jag vill glömma allt bara för att älska och älskas af dig, då börjar du tala

förstånd! Ack Anna lilla, jag är rädd för att du är aldeles *för* stark för en sådan tok som jag!

— Det kan nog behöfvas, märker jag, för du har mycket farliga anlag att vara oförständig!

— Led mig därför! — hviskade han ömt, i det han tryckte henne till sig, — lär mig att bli' en stor konstnär och en bra karl! Det kan du Anna, men säg mig en sak — fortfor han efter en stund och såg henne varmt och skalkaktigt i ögonen, i det han lade sin arm om hennes lif, — kan du inte också vara svag, Anna? Riktigt så der hängifvande svag inför den du håller af?

Hon svarade honom ingenting på denna samvetsfråga, men hon gaf honom en blick, som måste hafva inneburit svar nog, ty innan hon visste ordet af, lyfte han henne i jublande fröjd upp från marken och slöt henne intill sig i det han tryckte den ena kyssen efter den andra på hennes mun, kinder, panna och ögon, och liksom hon ville riktigt tillfullo bevisa honom att hon kunde vara svag när det gälde, lät hon det ske utan motstånd, äfven hon tänd af denna oemotståndliga värkänsla som från den leende naturen fortplantade sig till det föryngrande och knoppskjutande menniskohjertat.

Hastigt hördes ett långt, utdraget skrik af en barnröst uppe från skogsbacken. Det följdes af flera, och våldsamt väckt ur sin ljufva vårdrom, satte Gustaf sin lätta börda ned på marken, i det han med spänd uppmärksamhet lyssnade uppåt busksnären på bergslutningen.

— Skynda dit! — hviskade hon hastigt, — det är kanske någon olycka!

— Det är väl några pojkar som slåss! — ropade Gustaf och skyndade med långa steg upp för skogsbranten, medan hon orolig och lyssnande stannade kvar nere på gångstigen.

Efter några minuter kom han tillbaka, blek och upprörd och såg sig om med rädda blickar, som om han haft ett spöke i hälarne på sig.

— Hvad var det? — ropade hon emot honom,
— hade någon slagit sig?

— Nej, nej — svarade han med darrande röst,
— det var några barn som blefvo skrämde deruppe!
De sprungo alt hvad de kunde uppåt backen åt Belvederen till.

— Hvad blefvo de rädda för då? —

— Kom! kom! låt oss gå härifrån! Det börjar redan skymma på — låt oss gå tillbaka in till staden!
Jag tycker riktigt att det börjar bli' hemskt härute!

— Hvad var det deruppe, säg mig det! — ropade hon nästan andlös, i det hon sökte hejda hans hastiga gång,
— Gustaf! jag vill veta det!

— Det var — — det var en karl som hade hängt sig i ett träd deruppe — sade han med en blandning af afsky och medlidande i sin röst, — han var stel och kall — — tungan hängde ute ur munnen på honom — husch! det var gräsligt att se!

— Stackars varelse! — sade den unga flickan med en suck, — tänk hvad han måtte ha' lidit, innan — —

— Ja nog hade han lidit, — svarade Gustaf med djup röst, — och när jag tänker på — —

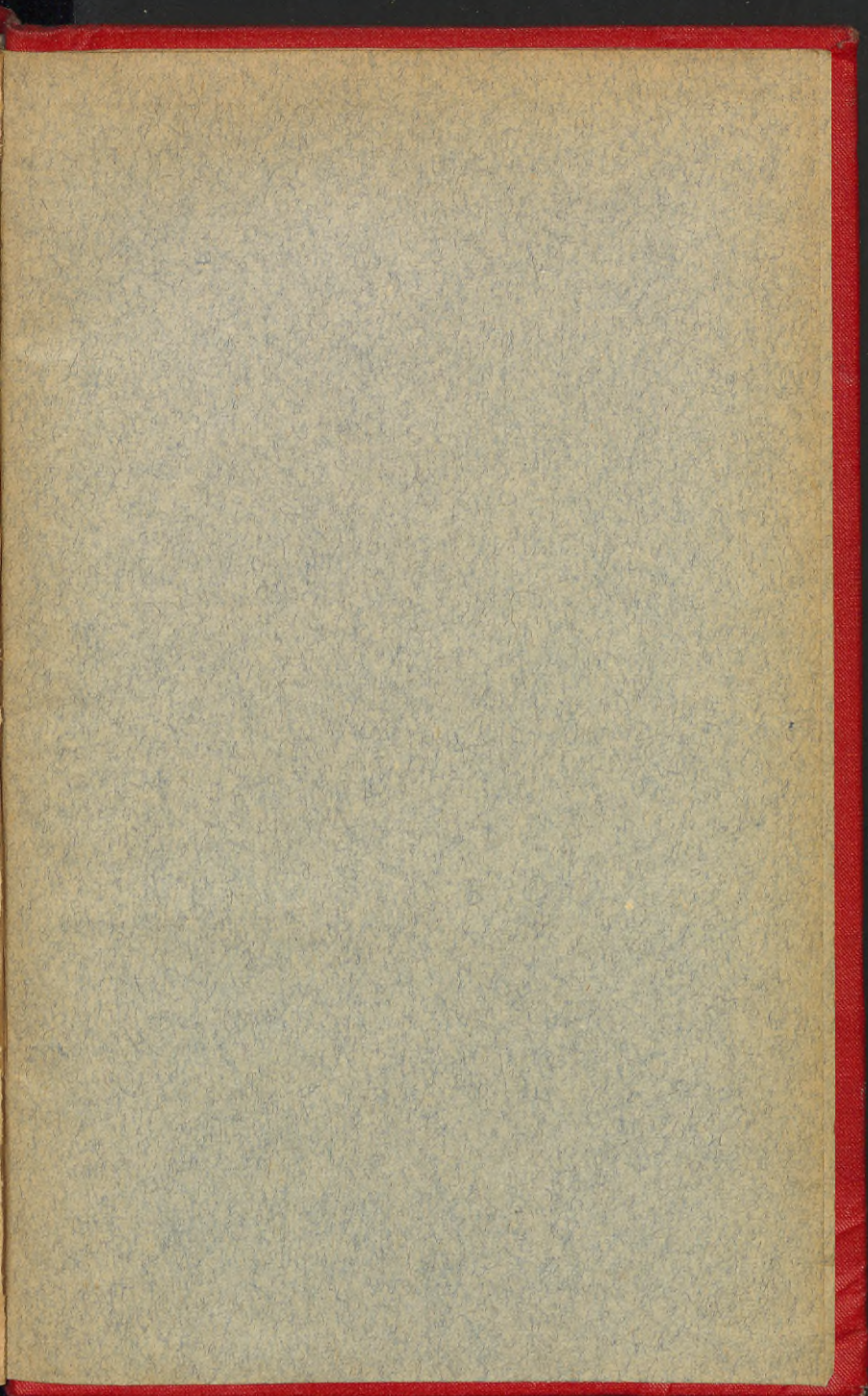
— Gustaf! — ropade den unga flickan hastigt, i det hon darrande tryckte hans arm mot sitt bröst, — det var — — det var — —?

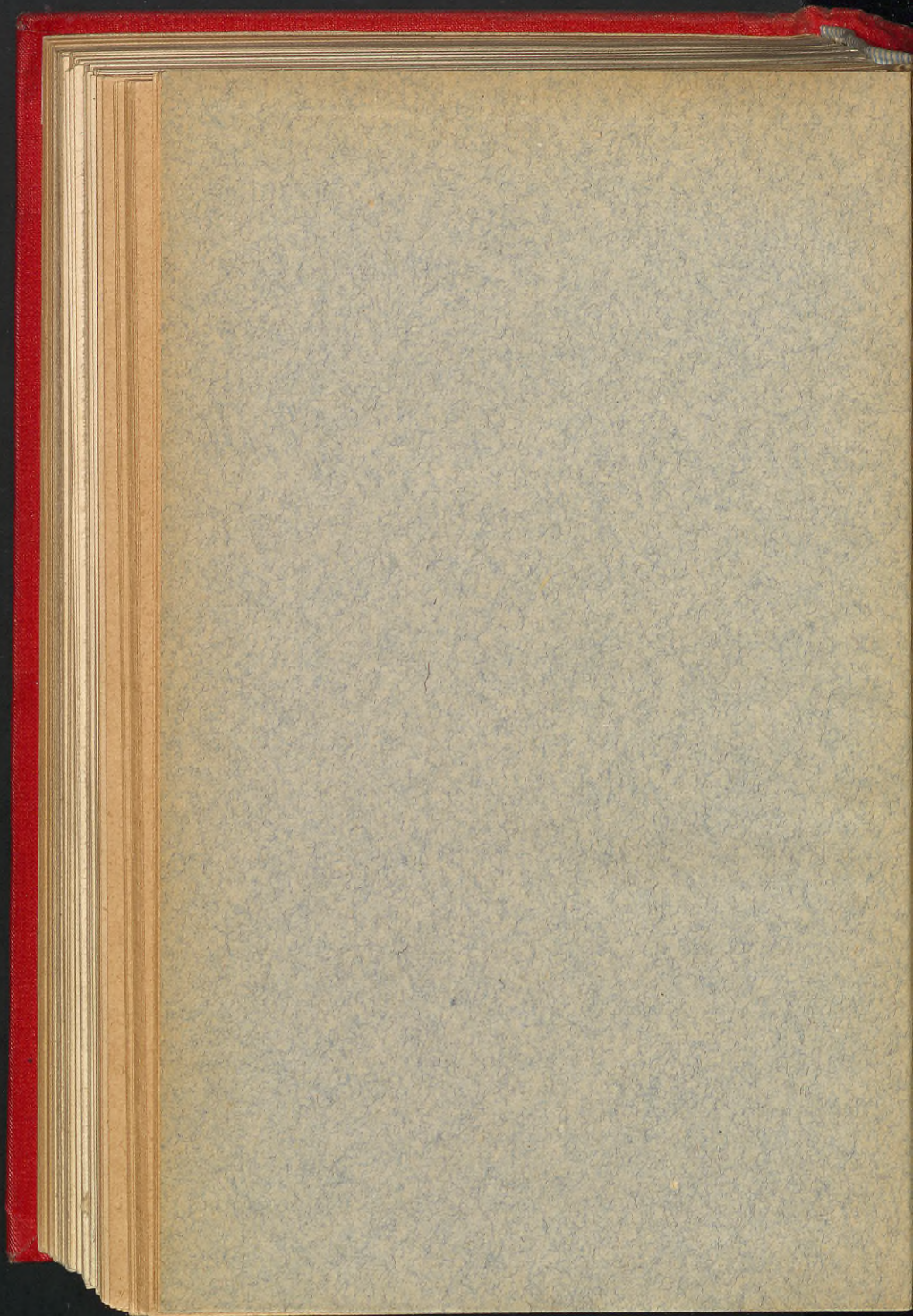
— Tyst! tyst! — svarade han häftigt och ömt på samma gång — låt oss skynda oss härifrån!

Och med hastiga steg återvände de till staden, mot framtiden, som log emot dem i förhoppningarnes klara ljus, medan Djurgårdsskogens skuggor lade sig alt mörkare och tyngre omkring bergslutningen deruppe, der förhänget våldsamt slitits ned öfver ett meniskoöde med jordens äldsta tragiska stoff till innehåll och ursäkt: en obesvarad kärlek, för sent vaknad och fordrande mer än den kunde erhålla.

Det skådespelet uppföres oftare än hvad vi tro, och i det gifva vigästroller litet hvar, om vi också aldrig dväljts mellan några kulisser, eller fått den sneda belysningen från någon ramp. Och det är mycken tur om vi kunna draga oss tillbaka utan att bli' ledsna vid lifvet eller utskrattade, när ridån faller.

6000207495

Göteborgs universitetsbibliotek

